Cuviosul Iosif Isihastul

SIMȚIREA IUBIRII DUMNEZEIEȘTI

- SCRISORI ȘI POEZII -

Traducerea
Pr. Prof. Constantin Coman
Teodor Coman

Traducerea poeziilor
Sabin Preda

Editura Bizantină

Ilustrații:
Mihai Coman

Coperta:
Maria Coman

Concept interior și tehnoredactare:
Teodor Coman

Traducerea scrisorilor:
Pr. Prof. Constantin Coman
Teodor Coman

Traducerea poeziilor:
Sabin Preda

Traducere din limba greacă după *ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΗΣΥΧΑΣΤΟΥ - ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ & ΠΟΙΗΜΑΤΑ. ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ, ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ 2019, 60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ Ι.Μ.Μ.Β, Β΄ ΕΚΔΟΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ & ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΗ*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Scrisori și Poezii / trad.: preot prof. dr. Constantin Coman.
- București : Editura Bizantină, 2020
ISBN 978-606-8112-633
I. Coman, Constantin (trad.)
28

Librăria Bizantină
București, Strada Bibescu Vodă nr. 20, sector 4,
Tel. 0751166116
www.librariabizantina.ro

Prolog la ediția în limba română

Cartea de față este cea mai tulburătoare mărturie a unui monah contemporan despre vederea lui Dumnezeu, despre iubirea dintre el și Dumnezeu, despre simțirea sensibilă a iubirii dumnezeiești. Prin această lucrare, Cuviosul Iosif Isihastul se adaugă celor mai mari exegeți ai iubirii dumnezeiești din toate timpurile: Sfântul Apostol Pavel, Sfântul Ioan Evanghelistul, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Maxim Mărturisitorul, Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama... Gheron Iosif a atins vârful și plinătatea existenței, a trăit unirea cu Dumnezeu în iubirea dumnezeiască. Împărtășirea de iubirea dumnezeiască îi este cheie a deslușirii și vederii sensului ultim al existenței, al vieții de aici și de dincolo. Este un înflăcărat, un îndrăgostit de Dumnezeu. Arde continuu, aprins de simțirea iubirii dumnezeiești și de dorința de a împărtăși și celorlalți calea care duce la aceasta. Din ceata numeroasă a Părinților contemporani, Cuviosul Iosif Isihastul se desprinde ca cel mai entuziast martor al iubirii dumnezeiești. Forța mărturiei lui este de nestăvilit. Te cuceresc fără drept de apel cuvintele lui:

„Și umbrit de dumnezeiescul nor, în stâlpul de foc al Iubirii, în întregime foc și el făcându-se și neputând mai mult să ducă, strigă lucrarea dumnezeiască a Iubirii către izvorul Iubirii și zice înlăuntrul buzelor celor dumnezeiești: «Cine mă poate despărți de dulcea Iubire a lui Iisus?» Și mai mult, respirând adierea – fie în trup, fie în afara trupului, Dumnezeu știe, fie în colibă, fie afară în văzduh, Dumnezeu știe –, numai aceasta știe cel care a văzut, că făcându-se întru totul foc împreună cu focul și vărsând lacrimi de iubire, strigă cu minunare și uimire: «Încetează apele Harului Tău, Iubire dulce, că încheieturile mădularelor mele s-au destrămat.» Și acestea zicând, respirând aerul Duhului, cu mireasma lui minunată și de negrăit, încetează simțurile, nemaifiind deloc încăpătoare lucrarea trupească. Și fiind

în întregime prizonier închis în tăcere, se minunează numai de bogăția slavei lui Dumnezeu, până când va trece norul."

Cea mai mare parte din scrisorile din acest volum sunt adresate unor rudenii după trup: o nepoată după soră care va deveni monahie, fratele acesteia și mama lor, sora Părintelui. Strădania Cuviosului Iosif de a-i aduce pe cei trei la trăirea celor dumnezeiești este neobosită. Paradoxal, rezultatele acestei strădanii nu sunt spectaculoase. Nepotul, pe care și-l dorea călugăr și ucenic apropiat, s-a căsătorit și a devenit un teolog respectabil. Nepoata călugăriță a părăsit prima ei mânăstire și a întemeiat o alta, unde a ajuns stareță. Gheron Iosif însuși are frecvent mustrarea că investește prea multă atenție în rudeniile după trup, de care ar fi trebuit să se lepede pentru Hristos, dar își face curaj și continuă cu gândul că grija lui pentru rudenii este una exclusiv duhovnicească. Iconomia dumnezeiască, însă, a făcut ca prin această „investiție" în rudenii să se dăruiască, iată, lumii comoara neprețuită a scrisorilor sale duhovnicești.

Scrisorile Cuviosului Iosif Isihastul, trecut recent în rândul sfinților de Patriarhia Ecumenică, au forța mărturisitoare și teologică a epistolelor Sfântului Apostol Pavel. Scrisorile făceau parte din nevoința și din slujirea lui. Trăind o aspră viață pustnicească, a îndrumat duhovnicește pe ucenicii săi din lume prin intermediul scrisorilor, mișcat totdeauna de iubirea dumnezeiască ce ardea într-însul fără să-l mistuie. Scria scrisorile noaptea, după ore întregi de priveghere, care începea după apusul soarelui și se sfârșea de cele mai multe ori cu Dumnezeiasca Liturghie, mult după miezul nopții. În ultimele luni de viață, se întâmpla să nu mai poată fizic să țină pana în mână și ruga pe un ucenic să scrie după dictare. Când prindea un pic de putere din nou începea să scrie cu mâna sa. Deși este vorba de scrisori ocazionale și personale, scrisorile Cuviosului Iosif Isihastul dobândesc un caracter universal, aidoma epistolelor nou-testamentare.

Gheron Iosif este bine-cunoscut în lumea întreagă și în spațiul românesc de la prima sa lucrare: *Mărturii din Viața monahală* (publicată de Editura Bizantină în 1996), dar mai ales datorită ucenicilor săi aflați la a treia generație. Aceștia populează

multe din Mânăstirile athonite, între care cea dintâi este Sfânta Mânăstire a Vatopedului. Obștea vatopedină se trage din Cuviosul Iosif Isihastul prin ucenicul acestuia Gheron Iosif Vatopedinul. Sămânța semănată cu multe decenii înainte prin corespondența sa cu câțiva monahi greci din America avea să rodească spectaculos peste câteva decenii. Un număr important de mânăstiri (optsprezece) au fost întemeiate în America de cel mai tânăr dintre ucenicii săi direcţi, Părintele Efrem Filotheitul.

Dăm slavă lui Dumnezeu, Cel închinat în Sfânta Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, că ne-a ales pe noi, ostenitorii Editurii Bizantine, să traducem și să edităm în limba română această lucrare a Cuviosului Iosif Isihastul. Nu ne îndoim că lucrul acesta s-a întâmplat cu binecuvântarea și rugăciunile Cuviosului Iosif, către care cu timp şi fără timp ne manifestăm smerit recunoştinţa, cinstirea și dragostea noastră fără de margini, pentru că ne-a inclus şi pe noi în marea sa familie duhovnicească. Mulţumim Părintelui Arhimandrit Efrem, Stareţul Sfintei Mânăstiri a Vatopedului, care a cedat cu generozitate Editurii Bizantine drepturile de traducere şi editare a acestei cărţi în limba română.

Gheron Iosif Isihastul a fost trecut în rândul sfinților de Sfântul Sinod al Patriarhiei Ecumenice în ziua de 9 martie 2020, împreună cu Gheron Daniil Katunakiotul și Gheron Efrem Katunakiotul. În hotărârea Sfântului Sinod este caracterizat drept „aspru nevoitor, părtaș al luminării dumnezeiești și al plinătății darurilor dumnezeieşti, culme a monahilor, lucrător al trezviei, întrupând teologia palamită despre lumina necreată, model al nearătării și al isihiei, vrednic continuator al tradiției filocalice, măsură a eclesiologiei în vremuri grele, în care râvna fără discernământ poate fărâmiţa și separa de sânul Bisericii mulţi monahi și creștini evlavioși, contribuind cum nu se putea mai mult la renaşterea şi înflorirea duhovnicească a Sfântului Munte în veacul al douăzecilea prin ucenicii lui ce s-au distins datorită virtuților și nevoințelor." Ziua de pomenire este 16 august.

Cuvioase Părinte Iosif, roagă-te pentru noi, păcătoşii!
28 mai 2020, Praznicul Înălțării Domnului,

Preot Constantin Coman

Preacuvioșilor Părinți, Părintelui Stareț Arhimandrit Efrem și celorlalți părinți ai Sfintei Mânăstiri Împărătești, Patriarhale și Stavropighii a Vatopedului, din Sfântul Munte, iubiți fii în Hristos ai Smereniei noastre, harul și pacea de la Dumnezeu să fie cu Cuvioșiile voastre!

Hristos a înviat!

Cu bucurie trimitem prezenta Scrisoare Patriarhală spre a fi inclusă în ediția aniversară, realizată de Sfânta Mânăstire a Vatopedului, a scrisorilor și poemelor ce s-au mai descoperit ale fericitului întru adormire Părintelui Iosif Isihastul, cu prilejul împlinirii a șaizeci de ani de la cuvioasa sa adormire în Domnul.

Lăudăm orice strădanie de a promova cultura duhovnicească a Ortodoxiei. De nucleul acestei culturi ține monahismul, care este rodul duhului nevoitor al întregii Biserici și exprimă idealul ascetic al acesteia în plinătatea sa binecuvântată. Monahul ortodox dăruiește liber lui Dumnezeu întreaga sa existență, „ceea ce are și ceea ce este". Este „cu adevărat omul veacului ce va să vină", „străin și pribeag în cele de aici." Viața și cuvintele lui sunt „glasul celui ce strigă în pustie", aducerea aminte către toți cu tărie că *chipul acestei lumi trece* (1 Cor. 7,31). Retragerea din lume nu înseamnă, desigur, indiferență față de semeni și față de lume. Rugăciunea neîncetată a monahului, care, așa cum se spune foarte inspirat, „este dragostea lui", constituie axa slujirii sale către lume. În rugăciunea lui, și prin aceasta, monahul ajunge să fie cel care „socotește pe fiecare dintre oameni ca pe un dumnezeu după Dumnezeu"

(Avva Nil, *Despre rugăciune*, 123, PG 79, 1193C). Strigătul monahului smerit „Miluieşte-mă!" este rugăciunea pentru întreg neamul omenesc şi pentru întreaga făptură, totdeauna cu referire la transfigurarea cea din urmă a tuturor în Împărăţia cerească a lui Dumnezeu.

Sfântul Munte este, deja de multe veacuri, centrul monahismului ortodox, loc sacru al dăruirii totale către Dumnezeu, stadion al luptelor ascetice, în care atotputernicul Har Dumnezeiesc vindecă cele slabe şi plineşte cele de lipsă, arătare limpede a conștiinței și identităţii eshatologice pururea vii a Bisericii. Livada aceasta duhovnicească, unică, trup din trupul Sfintei şi Marii Biserici a lui Hristos, este loc al creării, păstrării şi promovării prețioasei culturi duhovnicești, mărturie a mântuirii săvârșite prin Cruce şi prin Învierea lui Hristos şi chip al slavei ce urmează să se descopere. Nu este deloc întâmplător faptul că Sfântul Munte constituie un pol de atracţie şi un refugiu în nevoi pentru nenumăraţi oameni. Nici unul dintre închinătorii Republicii Athonite nu pleacă de aici fără să fi trăit cutremurare existenţială şi clătinare a certitudinilor sale egoiste.

Fiu cu chip luminos al Sfântului Munte, binecuvântat purtător al idealurilor înalte ale acestuia și inițiat în asceză, rugăciune şi smerenie a fost Gheron Iosif Isihastul, care a contribuit decisiv la renaşterea și înflorirea monahismului athonit în secolul trecut. Fiii săi duhovnicești au populat multe mânăstiri aproape părăsite din Sfântul Munte și au întemeiat mânăstiri şi schituri în diferite locuri pentru a se propovădui prin dumnezeiască nevoință şi rugăciune, Evanghelia „care nu este din lumea aceasta", dar care este a iubirii lui Dumnezeu pentru oameni „în lumea aceasta" și să se slăvească pururi Numele cel mai presus de ceruri al Dumnezeului iubirii, Cel ce dăruieşte din belşug toate tuturor.

Cu aceste gânduri, binecuvântăm editarea prezentului volum aniversar și vă felicităm pentru frumoasa inițiativă, care face ca scrisorile, pline de înțelepciune duhovnicească, de teologie empirică, de cunoaștere a lui Dumnezeu și de cunoaștere a oamenilor, ale harismaticului nevoitor, părinte duhovnicesc al obștii Sfinției Voastre, să ajungă la toți cei care le așteaptă și le doresc.

Împărtășindu-vă din tot sufletul binecuvântarea noastră Patriarhală, chemăm peste voi toți și peste toți cei care au contribuit la editarea acestei cărți Harul dătător de viață și mila nemăsurată a Celui ce a înviat din mormânt și a deschis neamului omenesc porțile Raiului, Hristos Dumnezeul nostru, Cel ce este pururea „cu noi" și „pentru noi"!

14 mai 2019

† Bartolomeu, către Dumnezeu fierbinte rugător,
Arhiepiscop al Constantinopolului și Patriarh Ecumenic

Cuvânt înainte

Simt o profundă emoție deoarece iubitul meu frate, Stareţul Sfintei Mânăstiri Vatoped, Arhimandritul Efrem, mi-a făcut cinstea să precuvântez editarea scrisorilor Cuviosului Părintelui nostru Iosif Isihastul, care se află în arhiva mânăstirii.

Folosul care va rezulta din lectura acestor epistole ale fericitului întru adormire Părintelui nostru Iosif este de neimaginat, deoarece priveşte viaţa duhovnicească în Hristos a cititorilor, care are dimensiuni veşnice.

Cuviosul Gheron Iosif Isihastul, acest preadulce rod al Sfântului Munte şi al nevoinţei, plin de harul Sfântului Duh şi mişcat în toate de acesta, a iubit pe Dumnezeu cu toată puterea existenţei lui şi a luptat cu asprime şi fără milă „pe omul cel vechi, dimpreună cu patimile şi cu poftele lui", şi s-a făcut templu al lui Dumnezeu şi vas ales al Lui, luminător şi Părinte duhovnicesc a sute de monahi din zilele noastre. Socotim că peste o mie de monahi şi monahii ne tragem astăzi din această rădăcină binecuvântată şi mărturisim cu toţii că prezenţa lui, rugăciunea lui şi învăţătura lui rămân vii între noi.

Cine dintre noi toţi nu are de povestit experienţe personale şi minuni care s-au făcut în viaţa noastră şi în lupta noastră duhovnicească, atunci când ceream rugăciunile şi mijlocirile lui? Cu deosebire în lupta nevoinţelor monahale, a rugăciunii neîncetate a minţii şi a trezviei, Preacuviosul Părintele nostru ne stă alături şi ne ajută nemijlocit cu rugăciunile lui şi cu exemplul lui luminos. Cu adevărat, prezenţa lui este reală şi vie în viaţa noastră cea întru Hristos, a tuturor. Şi numai simpla chemare de a fi cu noi

și de a ne ajuta în clipe de grea ispită ne aduce neîntârziată ușurare și rezultate mântuitoare.

Au trecut deja șaizeci de ani de la fericita adormire a sa în Domnul și totuși, „Bunicul" rămâne pentru noi, nepoţii lui duhovnicești, mângâierea și lauda noastră. În același timp, ne îndeamnă spre urmarea vieţii lui sfinte și spre simţirea responsabilităţii noastre de a păstra învăţăturile lui și tot ceea ce ne-a transmis prin intermediul părinţilor noștri duhovnicești ca pe o moştenire nestricăcioasă și preţioasă prin intermediul experienţei și al trăirilor sale mişcate de Duhul.

Datorăm multe mulţumiri și recunoștinţă Sfintei Mânăstiri a Vatopedului, care ne oferă din arhiva sa această nepreţuită bogăţie a Părintelui nostru duhovnicesc, exact așa cum a ieșit din inima lui și din mâinile lui, fără nici un fel de intervenţie în textele luminate de Dumnezeu ale scrisorilor sale, ca să putem vedea „precum este" pe „Bunicul" nostru, vorbind și exprimându-se viu și frumos, simplu și natural, așa cum vorbeau Părinţii mari ai Patericelor, care erau atât de umani și de simpli, plini, însă, de luminarea, de puterea și de harul Preasfântului Duh.

Să ne bucurăm, deci, iubiţi fraţi și părinţi, de aceste texte sfinte ale fericitului nostru Părinte și să ne desfătăm de preafrumosul, binemirositorul și preadulcele har al „Bunicului" nostru. Și cugetând la petrecerea sa sfântă să-i urmăm „viaţa lui și faptele", dacă vrem să fim cu adevărat fii ai săi și moștenitori ai tradiţiei lui.

Cuvioase Părinte al nostru Iosif Isihastul, roagă-te pentru noi. Amin!

† Athanasios, Mitropolit de Lemesou

Introducere

„Lumină am venit să aduc în lume..."

Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era acela Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină.[1] Nu era Ioan Lumina, dar era Prorocul şi Înaintemergătorul Celui care a spus: *Eu sunt Lumina lumii; cel care Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.*[2]

De la începutul creației până în zilele lui Ioan Botezătorul, o mulțime de proroci au ascultat de chemările lui Dumnezeu. Nu erau ei Lumina, dar participau la Lumina cerească. Toți oamenii au posibilitatea să participe la Lumină. Dar nu au ajuns să trăiască Lumina decât câți dintre ei s-au făcut vrednici și primitori. Numai cei care au dorit-o cu duh drept, cu sete, osteneli, smerenie și iubire. *Dumnezeu este lumină și niciun întuneric nu este întru El.*[3]

În fiecare zi, Biserica, în slujbele sale, se închină lui Dumnezeu și cinstește o mulțime de fii credincioși ai ei, care au devenit sfinți. *A răspuns Iisus și i-a zis: Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi pe el, și vom veni la el şi vom face locaş la el.*[4]

---

[1] Ioan 1, 6-8.
[2] Ioan 8, 12.
[3] 1 Ioan 1, 5.
[4] Ioan 14, 23.

Nea Skiti, iunie 1957. Noaptea, după ora 2.00. De la coliba Sfinților Doctori Fără-de-arginți, doi monahi urcau în tăcere spre centrul Schitului, rugându-se. La ieșirea din Schit, în stânga, se aflau colibele sărăcăcioase ale obștii lui Gheron Iosif Isihastul.

În prima colibă nu exista încă bisericuța Buneivestiri, unde mai târziu, părintele Efrem, ucenicul lui Gheron Iosif, se va nevoi dând naștere primei obști mari, care a ajuns în cele din urmă de la bisericuța Buneivestiri din Nea Skiti la biserica Buneivestiri din Sfânta Mânăstire Filotheu. Gheron Iosif construise mai întâi bisericuța închinată Cinstitului Înaintemergător, ocrotitor al obștii sale, și în bisericuța aceasta slujea deja Papa-Haralambie. Acesta a dat naștere, în continuare, obștii care s-a așezat în biserica Cinstitului Înaintemergător din Sfânta Mânăstire Dionisiu.

Unul din cei doi monahi care urcau către colibele pustnicești era cel care va deveni ulterior Bătrânul Iosif Vatopedinul, ucenic şi el al lui Gheron Iosif. Tocmai ce se terminase privegherea de fiecare zi și Dumnezeiasca Liturghie în bisericuța Cinstitului Înaintemergător. A coborât la Sfinții Fără-de-arginți, a trezit pe Părintele Pantelimon, care sosise după-amiaza târziu, obosit, şi la dorința acestuia îl conducea la Gheron Iosif, despre care auzise atât de multe lucruri în America, înainte de a deveni monah la Sfântul Munte.[5]

Părintele Pantelimon nu cunoştea rânduiala Bătrânului, aceea că priveghеau până la miezul nopții şi după aceea săvârșeau Dumnezeiasca Liturghie. Așa că, în jurul orei 2.00, după miezul-nopții, îl tulburau gândurile și zicea în sinea sa: „Unde mă duce acum omul ăsta în afara Schitului? De ce să-l cunosc în

[5] Părintele Pantelimon Mitropoulos era grec din America şi se făcuse monah la Sfânta Mânăstire a Sfântului Pantelimon din Sfântul Munte (Rosikon), în 1956. În America auzise de Gheron Iosif Isihastul de la un fiu duhovnicesc al acestuia, Părintele Efrem Karagiannis, care fusese în prima obște a marelui Bătrân, la Schitul Sfântul Vasile. Părintele Pantelimon voia să rămână în obştea lui Gheron Iosif, dar nu a reuşit şi în cele din urmă a ajuns în America. Avea multă evlavie la Gheron Iosif și a comunicat cu el și în continuare cu ucenicii lui. Din păcate, însă, nu a urmat drumul obștii lui Gheron Iosif înlăuntrul Bisericii, ci a întemeiat o mișcare de stiliști în America. A adormit în Domnul pe 27 decembrie 2016.

plină noapte pe Bătrânul lui? De ce nu ziua, când se poate vedea om cu om? În fine, mă tulburasem un pic înlăuntrul meu." Povestește mai departe: „Când am ajuns, şedea pe un fel de prispă. Era cu spatele la perete. Lângă uşa pe care ieșeam era Părintele Arsenie în picioare, dar eu nu l-am văzut. Era noapte. Am înțeles că cineva şedea cu metanierul. Bătrânul era slăbit. Stătea pe prispă. Părintele Iosif îmi zice: „Aici este Bătrânul!" I-am pus metanie, dar nu vedeam bine noaptea. I-am sărutat mâna Bătrânului. M-am așezat în fața lui, dar nu l-am văzut. Era o lumină, o lumină lină, frumoasă, liniștită, ca și când ai fi avut un vas de alabastru și în spatele lui ai fi pus o lumină și din alabastru ar fi ieșit lumină. M-am emoționat, dar nu am zis: „Ce este aceasta?!" A venit o liniște înlăuntrul meu! Lumina aceasta înconjura pe Gheron Iosif atât de mult, încât nu puteam vedea trăsăturile lui, aşa cum vezi un om la lumină. Dacă mă întreba cineva: „L-ai cunoscut?", aș fi răspuns: „Da, l-am cunoscut, dar nu l-am văzut, era înlăuntrul luminii!"[6]

Bătrânul obișnuia după priveghere și Dumnezeiasca Liturghie să scrie scrisori celor care-i cereau cuvânt de la Dumnezeu. Scria din experiența lui despre Harul dumnezeiesc, cel mai presus de lume, şi despre unirea lui Dumnezeu cu omul. Dădea mărturia lui despre Lumina în care trăia. *Nu era acela Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină.*[7] Scria: „Când stai la rugăciune, vine iarăși, dar mult, precum o adiere lină, precum o suflare puternică bine-mirositoare, și umple tot trupul unde pătrunde rugăciunea, încetează mădularele și numai mintea mai vede în marea de lumină."[8]

Nea Skiti, 1983. Îmi aduc aminte de o întâmplare, între altele, care adeverește cu câtă dragoste ne poartă de grijă Gheron Iosif Isihastul și acum din cer. Un monah din obștea noastră mi-a povestit o întâmplare pe care o trăise el însuși. „Când am început viața mea duhovnicească, cunoșteam monahismul numai la suprafață, nu aveam cunoaștere duhovnicească profundă. Într-o

[6] Vezi Arhim. Efrem Vatopedinul, *Gheron Iosif Vatopedinul (1.7.1921-1.7.2009)*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2018³, pp. 137-141.
[7] Ioan 1, 8.
[8] Vezi Scrisoarea 38 din prezentul volum.

seară, în timp ce mă aflam într-o stare relaxată de rugăciune, a strălucit deodată o lumină și am avut sentimentul prezenței unor persoane. Era Gheron Iosif Isihastul, care mi-a arătat pe Starețul meu Iosif și mi-a zis: «De el să faci ascultare!» În felul acesta am înțeles din primele zile ale lepădării mele de lume adâncimea Tradiției Ortodoxe."

Într-adevăr, Părintele transmite fiilor săi duhovnicești experiența Luminii, modul dobândirii Duhului Sfânt. Face acest lucru cu afecțiune părintească, cu învățătură, cu exemplu personal, cu rugăciune stăruitoare și cu răbdare multă în fața neîmplinirii și slăbiciunilor pe care le aduce cu sine din lume fiecare monah începător.

Când Gheron Iosif Vatopedinul era de 15 ani, a văzut pe Domnul cel viu în Lumina cea neînserată care i-a zis: „Socrate – acesta era numele lui înainte de a se călugări –, omul este nemuritor!" Paradoxal, puțini oameni își dau seama în ce stare dramatică de autodistrugere se află omenirea supusă păcatului. Dumnezeu s-a făcut om pentru vindecarea omului și a luptat împotriva răului întunericului și a morții. Cu biruința Lui împotriva răului și a morții a arătat înțelepciunea iubirii și a bunătății nemăsurate care însoțesc atotputernicia Luminii Lui celei neapropiate. Nu a putut întunericul să biruiască pe Hristos, să-L determine să încalce porunca iubirii chiar și față de vrăjmași, chiar și în cea mai grea clipă a vieții Sale, când Se afla pe Crucea cea dătătoare de viață. Porunca iubirii aduce vindecarea firii umane, din moment ce și această poruncă, la fel ca și oricare alta, poate fi ținută cu desăvârșire numai înlăuntrul Luminii dumnezeiești. Destinația unică și esențială a omului este să se îmbrace cu această dumnezeiască și neapropiată Lumină.

Hristos nu a venit să aducă pace între întunericul răutății și Lumina cea mai presus de tot binele și de toată înțelepciunea, ci să aducă război biruitor. Puțini oameni au ales să ducă viața lor în alianță cu Hristos, cu statornicie și fără întrerupere, acest război biruitor nevăzut. Puțini, de asemenea, cu biruința lor duhovnicească, au dobândit experiență și s-au eliberat pe deplin de obstacolele patimilor și de orice răutate întunecoasă. Aceștia sunt cei care participă la Lumină și devin ei înșiși lumină.

Devin repere pentru ceilalţi oameni, luminându-i și întărindu-i pe cei care caută să afle calea îndumnezeirii și trezind pe cei care se află în letargia necunoașterii și a patimilor. În Dumnezeiasca Scriptură, Domnul spune: *Eu am zis: „Dumnezei sunteţi și toţi fii ai Celui Preaînalt."*[9] Acesta este scopul unic al omului ca chip al lui Dumnezeu chemat să ajungă la asemănarea Lui.

Era continuu în Lumina dumnezeiască

Bătrânul Iosif Isihastul, în toată viaţa lui, s-a luptat să iubească pe Dumnezeu cu toată fiinţa lui, cu tot cugetul lui, cu toată mintea lui, cu toată inima lui, cu toată voinţa lui, cu tot sufletul lui. Ca să fie bineplăcut înaintea lui Dumnezeu, se străduia ca faptele lui să fie conforme cu poruncile și cu voia lui Dumnezeu. Se ferea de orice vicleșug şi lucra binele, păstrându-și acrivia conştiinţei. De aceea era continuu în Lumina dumnezeiască şi de multe ori strălucea nu numai înlăuntrul sufletului lui, ci şi în afara trupului său. *Lumina a venit în lume ... Iar cel care face adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt săvârşite.*[10]

În viaţa aceasta trecătoare, celor câţi și-au curăţat sufletul lor cu virtutea iubirii, Dumnezeu li Se descoperă și Se face văzut ca lumină, nu însă naturală, ci ca lumină dumnezeiască, lumină mai presus de orice, de nepătruns cu mintea. Aceasta se întâmplă din bunătatea fără de margini și pogorământul lui Dumnezeu. Deoarece cei care nu cred şi nu luptă în pocăinţă și smerenie nu au posibilitatea să înţeleagă că Dumnezeu Cel de nepătruns cu mintea este mai presus de toate cele văzute. Se pogoară însă la cei care se luptă și poartă numele Lui, așa cum spun Părinţii, încât să poată fi împărtășit oamenilor şi să devină văzut „în chip nevăzut" într-un fel care nu încape în logica și raţiunea omului. Dăruiește, însă, celor iubitori de virtute și de căutare a desăvârșirii Lui o și mai sporită și nesfârșită dragoste dumnezeiască, deoarece *Îl vom vedea precum este.*[11]

---

9 Psalmul 81, 6.
10 Ioan 3, 19, 21.
11 1 Ioan 3, 2.

Gheron Iosif Isihastul este una din figurile cuvioase care au pătimit şi au învăţat cele dumnezeieşti. Ca părinte duhovnicesc s-a îngrijit de generaţiile următoare şi le-a învăţat din îndelungata şi muceniceasca sa vieţuire în totală nearătare, în peşterile sale pustniceşti şi sărăcăcioase.

Era deja cunoscut multor mireni şi monahi pentru starea sa duhovnicească înaltă. În ciuda greutăţilor timpurilor de atunci şi a răspândirii diferitelor idei antimonahale, nu putea, ca *cetate aflată pe vârf de munte, să se ascundă.*[12] La vârsta de 36 de ani, în data de 19 martie 1933, scria surorii sale care dorea să-l vadă în afara Sfântului Munte: „Deoarece, când eu merg afară, se umple de lume! Nici să mănânc nu mai pot. Vorbesc zi şi noapte. Unii pleacă, alţii vin, iar atunci tu nu vei fi mulţumită. De aceea să nu te mai gândeşti la asta. Numai prin scrisoare se pot face toate."[13]

Scrisorile Bătrânului Iosif
„Să o ai (scrisoarea mea) în loc de prăjitură"

Din peşterile şi colibele sale sărăcăcioase, Gheron Iosif trimitea scrisori cu îndemnuri duhovniceşti fiilor săi duhovniceşti. Se ocupa cu scrierea scrisorilor mai ales după priveghere şi după Dumnezeiasca Liturghie, deoarece se împărtăşea mai intens de acea Lumină sfântă. Ştia că, prin scrisorile sale, transmitea cunoştinţă duhovnicească şi bucurie celor care primeau cuvântul lui. Scria: „Astăzi am primit scrisoarea ta şi m-am grăbit să-ţi scriu, aşa încât s-o ai în loc de prăjitură de Naşterea Domnului."[14]

Aceste scrisori, însă, deşi conţin o mulţime de informaţii despre cotidianul vieţii lor austere, în acelaşi timp evitau măsurile omeneşti în problemele duhovniceşti. Scria Bătrânul: „Căci, atunci când iubirea Domnului aprinde sufletul omului, nu

---

[12] Matei 5, 14.
[13] Vezi Scrisoarea 4 din prezentul volum.
[14] Vezi Scrisoarea 70 din prezentul volum.

mai este stăpânit de măsuri, ci iese din limitările lui."[15] Cu mult dor și cu multă dragoste pentru folosul semenilor se ostenea în scrierea scrisorilor. „Iată, deci, mulțime de oameni, mulțime de creștini, aleargă, strigă, cer de peste tot prin scrisori hrană pentru suflet, plâng, strigă, însetează să vadă și să vorbească, încât noi, chiar și numai din pricina corespondenței, nu avem timp nici să mâncăm."[16]

Aceste scrisori le trimite Sfânta noastră Mânăstire, ca pe o dulceață și hrană duhovnicească, către toți oamenii. Mai ales acum, că a trecut generația Bătrânului, care într-o mare măsură nu putea să înțeleagă viața sa „străină" și de aceea l-a necăjit în multe feluri. De asemenea, deoarece trăiau multe din persoanele cărora le erau adresate scrisorile, nu puteau fi publicate mai înainte exact așa cum sunt, întrucât unele se refereau la probleme personale ale destinatarilor sau la chestiuni ale persoanelor care atunci trăiau lângă Stareț. În ultimii ani am avut deosebita binecuvântare de a dobândi și de a așeza în arhiva Mânăstirii noastre un număr de 141 de scrisori autografe ale lui Gheron Iosif Isihastul. Cu prilejul împlinirii a șaizeci de ani de la adormirea sa în Domnul publicăm toate scrisorile pe care le avem, în ordine cronologică și respectând în întregime forma lor din original.[17]

Textul scrisorilor ne oferă posibilitatea să înțelegem din pana Bătrânului Iosif însuși nevoințele duhovnicești pe care le depunea pentru a dobândi Duhul Sfânt și pentru a trăi nemijlocit înfierea, fapt ce i s-a întâmplat Starețului chiar de la primele stadii ale vieții sale monahale. Din scrisorile sale vom avea, de asemenea, posibilitatea să înțelegem purtarea de grijă

---

[15] Vezi Scrisoarea 41 din prezentul volum.

[16] Vezi Scrisoarea 10 din prezentul volum.

[17] Sfânta Mânăstire Filotheu a publicat scrisori ale Cuviosului Iosif Isihastul, în anul 1979, într-o carte cu titlul „Să urci cu osârdie", iar din anul 1985 această ediție este cunoscută sub titlul „Mărturii din viața monahală". (Cu titlul acesta a fost publicată și în limba română de Editura Bizantină, în anul 1996 - n.tr.) De asemenea, au mai fost publicate 28 de scrisori pentru prima dată - incluse și în volumul de față - în cartea scrisă de Gheron Iosif Vatopedinul, *Experiențe ale Dumnezeiescului Har. Gheron Iosif Isihastul. Biografie din scrisori – Scrisori și poezii needitate*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2018[3].

a lui Dumnezeu Tatăl și cuvântul care a condus la sfințenie atât de repede pe fiul Său adevărat. De această dragoste şi pronie părintească s-a bucurat Stareţul, datorită dorului său fără măsură după Dumnezeu și luptelor sale mai presus de fire. Vom cunoaşte, încă, ostenelile şi responsabilităţile pe care și le-a asumat ca părinte duhovnicesc, care se luptă ca un apostol să conducă sufletele lângă Dumnezeu. Scria, spre exemplu: „Sora mea, despre toate câte îmi scrii, iată, te înștiințez și te încredințez că te iubesc și îți spun întreg adevărul, că setea mea, arderea inimii mele, dragostea mea dumnezeiască, care-mi arde sufletul neîncetat, toate acestea altceva nu doresc, decât să salvez suflete, să aduc preadulcelui meu Iisus jertfe cuvântătoare."[18]

Din scrisorile sale rezultă, de asemenea, care este lupta duhovnicească, cea căreia trebuie să se dedice ucenicii duhovnicești. Să primească sfaturi care provin din experiența profundă în Duhul Sfânt a părintelui duhovnicesc. Rezultă, de asemenea, ce înseamnă pentru părintele duhovnicesc ucenicul care înaintează făcând ascultare și ucenicind, dar și ce înseamnă ucenicul neascultător și neputincios, care trebuie salvat numai de ostenelile și rugăciunea stăruitoare a părintelui, lucru greu de reușit pentru mulți.

Nu sunt mulți părinți duhovnicești care au îndrăzneala cea întru Hristos, urmând chenoza și jertfa lui Hristos Însuși, să reziste la lupta duhovnicească cu iadul patimilor și greșelilor ucenicilor. Se spune despre un anume avva egiptean că oricărui Bătrân care avea un ucenic neascultător și voia să-l alunge îi spunea: „Aduceți-l aici!"[19] și cu îndelungă-răbdare și multă înțelegere îl salva. Puțini sunt, însă, și ucenicii care caută să aibă ca tovarăşi în slăbiciunile lor astfel de părinți. Deoarece fie nu pot să-i înțeleagă, în special din pricina neștiinței și a nepăsării, fie nu ajung să întâlnească astfel de modele, din pricină că sunt atât de puțini unii ca aceștia.

---

[18] Vezi Scrisoarea 10 din prezentul volum.

[19] Vezi Apoftegmele Părinților (Avva Isidor 1), PG 65, 220BC (SC, t. 474, cap. 16, 6, Paris 2003, pp. 394-396). (În limba română, Patericul Mare, Editura Bizantină, cap. XVI, 7, p. 781. – n. tr.)

Corespondența lui Gheron Iosif are nevoie de studiu și cercetare

Ediția de față a scrisorilor Cuviosului Iosif Isihastul va încerca să corespundă într-un fel anume chemării lansate la Congresul Științific Inter-ortodox *„Gheron Iosif Isihastul. Sfântul Munte – Experiența filocalică"* de profesorul Nikolaos Nikolaidis, de la Facultatea de Teologie a Universității din Atena. Spune domnul profesor: „Corespondența Starețului Iosif Isihastul are nevoie de studiu, analiză și cercetare multă. De aceea socotesc potrivit să propun aici, fără ca acest lucru să subestimeze ediția existentă a Sfintei Mânăstiri Filotheu, nevoia unor noi eforturi de descoperire și de editare a tuturor scrisorilor Starețului... Astfel, cred că vom putea să cunoaștem mai de aproape litera și duhul Bătrânului Iosif, vom avea posibilitatea să așezăm în ordine cronologică scrisorile, să cunoaștem numele exacte și întregi ale destinatarilor, să studiem coerența lor interioară și interdependența și, mai mult, vom putea să analizăm legătura concretă dintre persoane și evenimente, pomenite în scrisori, și, în felul acesta, să tragem concluzii mult mai sigure. În felul acesta, consider că se vor vedea mai bine bogăția de viață și ofranda Cuviosului Stareț."[20]

Cuviosul Iosif a sfătuit, a îndrumat și a mângâiat, cu scrisorile sale, pe mulți fii duhovnicești: mireni, oameni care doreau să devină monahi, monahi, monahii, clerici, rudenii ale sale, care, datorită tradiției din familie, aveau tendința către monahism și alții. Din nefericire, foarte multe scrisori fie nu s-au salvat deloc, deoarece s-au pierdut înainte de a ajunge la destinatari, din pricina problemelor care existau în condițiile grele de război, fie nu au fost păstrate de destinatarii lor. Credem că pe unele chiar nu am reușit noi să le găsim, din cauza unor investigații incomplete, deoarece cele mai multe din persoanele cunoscute care corespondau atunci cu Stareţul nu mai sunt în această viață.

---

[20] Nikolaos Nikolaidis, Corespondența Stareţului Iosif Isihastul, în Actele Congreselor Științifice Inter-ortodoxe de la Atena și Lemesou, *Gheron Iosif Isihastul. Sfântul Munte – Experiența filocalică.* Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2007, p. 284.

Francisc (devenit ca monah Gheron Iosif) s-a născut la 2 noiembrie 1897 în satul Levkes din insula Paros. Părinţii acestei binecuvântate familii erau Gheorghios Kottis, agricultor (1852-1913), și soția lui, Maria Rangousi (1867-1937). Tatăl său nu s-a bucurat să-și vadă copiii aranjați, deoarece a murit tânăr şi Maria a preluat greutatea creşterii și educației numeroasei sale familii.

Aceasta dobândise un băiat, pe Mihail, din prima sa căsătorie, cu Leonard Zoumis, care a murit tânăr, și opt copii de la Gheorghios Kottis, din care trei au murit, unul nebotezat, apoi Erghina (născută în 1888) şi Marousó (născută în 1890). Numele celor două fete botezate care au murit de mici au fost date la următoarele două fete, Erghina (12 octombrie 1892 – 1 octombrie 1952) și Marousó (1905-1972).

În unele scrisori ale Părintelui este amintit fiul întâi născut al familiei și fratele său Emanuil (1895-1963), electrician și cântăreț bisericesc, fără copii, și Leonardos, sau Linardos, (1902-1945), penultimul fiu, care a luat numele primului soț al Mariei Rangousi. Către aceștia nu se păstrează nicio scrisoare a părintelui. Emanuil a fost un om cinstit, fără aplecare deosebită pentru viaţa duhovnicească. Iar Leonardos avea legături cu părintele și l-a vizitat la Sfântul Munte. A murit tânăr, la vârsta de 43 de ani, și a lăsat văduvă pe soția lui, Maria, cu patru copii, faţă de care Gheron Iosif a arătat deosebită grijă, îndemnând pe sora sa Erghina să o ajute și să o protejeze. Maria și Erghina au devenit mai târziu călugărițe. Ultimul băiat pe care l-a dobândit familia Kottis a fost Nikolaos (1908-1984). A devenit călugăr la Sfântul Munte, în 1934, și s-a nevoit alături de fratele său Iosif, mai mare cu unsprezece ani decât el. Erghina, sora cea mai mare, care l-a și îngrijit pe Stareț când era mic – aceştia fiind orfani și ea fiind mai mare – și cei doi copii ai ei, Dionisie (1921-1991) şi Varvara (1924-1998), devenită ulterior monahia Vriéni, sunt destinatarii multor scrisori. S-au găsit și sunt incluse în ediţia de față optzeci și nouă (89) de scrisori către ei. În afară de acești destinatari, în prezenta ediție sunt cuprinse

și alte patruzeci și trei (43) ale Bătrânului. Nouăsprezece (19) dintre acestea sunt adresate Părintelui Pantelimon Mitropoulos din America și unui cerc duhovnicesc din jurul său, alcătuit din monahii și studenți.

În scrisorile sale sunt, de asemenea, amintite monahiile Eupraxia și Theodosia, care împreună cu surorile Theodora, Theodora, Eupraxia, Maria și Despina constituiau obştea Mânăstirii Sfântul Nicolae din Gherovitsa, Drama, de care s-a îngrijit Bătrânul până la destrămarea ei, în 1937. În continuare, pe multe din aceste monahii le sfătuia prin scrisori. Cele mai multe dintre acestea, din nefericire, nu s-au păstrat, în afară de două, care sunt incluse în această ediție. Multe evenimente din viața acestor monahii ne-au fost făcute cunoscute de martori ai fiilor duhovnicești apropiați.

Bătrânul a trimis, de asemenea, scrisori și altor monahii, unei alte monahii Vriéni, care ulterior a devenit stareța Mânăstirii Sfinților Constantin și Elena din Kalamata, celei care avea să devină ulterior monahia Marta, fiică duhovnicească a Sfântului Nicolae Planas, și surorilor Ecaterina și Navsika, care au devenit mai târziu monahiile Sinclitichia și Efremia, în Mânăstirea Maicii Domnului Odighitria din Portaria, Volos. De asemenea, s-au salvat opt scrisori către Stavroula Filipponi, monahia Athanasia de mai târziu, de la Sfânta Mânăstire a Maicii Domnului Odighitria, care după anul 1974 s-a așezat în Sfânta Mânăstire a Arhanghelului Mihail din Thasos.

Doamna Maria Papadimitriou, al cărei soț a avut cunoscuta editură „Astir", a fost ctitor al bisericii Cinstitului Înaintemergător din Nea Skiti și ulterior l-a ajutat pe Gheron Iosif cât a fost bolnav. În prezenta ediție sunt cuprinse trei minunate scrisori către aceasta.

S-a salvat și se publică aici, de asemenea, și cântecul de lebădă, scrisoarea adresată preaiubitului său ucenic, Gheron Efrem Katunakiotul.

Există și o altă scrisoare a lui Gheron Iosif, foarte mare ca întindere – am putea-o numi chiar eseu sub formă de scrisoare –, care nu are destinatar. Am intitulat-o „Către un monah anonim". A fost scrisă în jurul anului 1935. Textul autograf al Bătrânului

nu se cunoaște. S-a salvat o copie făcută în anul 1950 de ultimul ucenic al său supraviețuitor până astăzi, Ieromonahul Efrem din Arizona[21], de la care a și fost primită spre a fi inclusă în prezenta ediție. Ne-a semnalat faptul că autorul textului, după efectuarea copiei, a citit manuscrisul și a făcut cu mâna sa intervenții, corecturi și completări.

Autorul, fiind el însuși încercat luptător al vieţii pustniceşti, adresează sfaturi monahului anonim destinatar, astfel încât epistola pare adresată oricărui monah care vrea să se nevoiască după îndrumările prețioase ale Bătrânului încercat. Cât privește structura, se aseamănă cu altă lucrare a Stareţului Iosif Isihastul, „Trâmbiţa cu zece glasuri mişcată de Duhul".[22] Această scrisoare este alcătuită din douăsprezece capitole, pline de înțelepciunea și de experiența sa întru nevoință. În aceste capitole, cititorul va afla elemente pe care, păstrând proporţiile, poate să le aplice în viaţa sa personală. Este adresată, desigur, monahilor, în legătură cu programul lor zilnic, deșteptarea, regimul de hrană, somnul, rugăciunea, studiul, priveghereа, tăcerea. De asemenea, sunt analizate motivele pentru care creștinul este dator să exprime continuu recunoștința sa față de Domnul pentru lucrarea Lui mântuitoare și, în paralel, să-și recunoască stare sa de păcătoşenie, neputința sa și permanenta nevoie de mila și de milostivirea lui Dumnezeu. Recomandă multă atenție față de pericolul părerii de sine, când luptătorul duhovnicesc simte bucuria și dulceața cercetării dumnezeiești. Adică, să nu considere că Harul este reuşita luptelor sale și să subestimeze sau să judece pe frații săi care sunt mai în urmă. Nici să nu creadă că Harul este o stare permanentă, ci să învețe că există alternanță între prezența și absența Harului, între lumină şi întuneric. Îndeamnă pe luptător să nu rămână niciodată fără „antrenor", adică fără îndrumător duhovnicesc, deoarece numai aşa va evita rătăcirile şi cursele celui viclean. Despre acestea și multe altele se vorbește în scrisoarea aceasta și credem că va fi

[21] De la publicarea ediției grecești, pe data de 8 decembrie 2019, a trecut la Domnul și Părintele Stareț Efrem din Arizona.

[22] Gheron Iosif Isihastul, *Trâmbița cu zece glasuri mișcată e Duhul*, în Gheron Iosif Vatopedinul, *Gheron Iosif Isihastul. Viața – Învățătura – Trâmbița cu zece glasuri*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2018[12], pp. 245-339.

mult-folositoare cititorilor atenţi, care vor dori să tragă din ea învăţăminte pentru lupta lor duhovnicească.

Scrisorile, în ansamblul lor, dincolo de folosul lor duhovnicesc pe care-l pot oferi cititorilor, luminează şi prezintă într-un fel unic personalitatea fericitului întru adormire Gheron Iosif Isihastul.

Viaţa pe scurt a Cuviosului Iosif Isihastul

Considerăm potrivit să schiţăm pe scurt viaţa lui Gheron Iosif. Vom încerca să prezentăm, poate pentru prima dată, aspecte deosebite ale personalităţii lui sfinţite, care devin perceptibile din diferitele împrejurări ale nevoinţelor sale, aşa cum reies din scrisorile.

Până la vârsta de şaptesprezece ani, Francisc a crescut în Paros. În continuare, a mers succesiv în Lavrio, Pireu şi Atena, unde a lucrat cinstit diferite munci. A făcut armata la marină şi, după liberare, mătuşa lui, Alexandra, l-a logodit cu o tânără foarte evlavioasă.

Pronia cea bună a lui Dumnezeu l-a condus la cunoaşterea dureroasă a deşertăciunii lumii. Tânăra lui logodnică s-a îmbolnăvit de tuberculoză şi a adormit în Domnul la vârsta de optsprezece ani. Amintindu-şi de cazul său, scria el însuşi surorii sale, Erghina: „Îşi va veni în fire şi va înţelege că viaţa este un vis care trece repede. Deşertăciune, deşertăciune. Toate fug. Din moment ce Atotputernicul i-a trimis mesaj, de ce nu pricepe, binecuvântatul? Ceva asemănător s-a întâmplat şi cu mine. Nu vă amintiţi? A plecat floarea! A plecat! (se referă la logodnica lui) şi m-a făcut să înţeleg deşertăciunea."[23] Foarte curând, Domnul Însuşi l-a chemat prin semne şi vedenii succesive la viaţa monahală. La vârsta de 24 de ani, în 1921, Francisc se află deja la Sfântul Munte, iar în 1923 este înscris în catalogul monahilor din Marea Lavră a Sfântului Athanasie. Răscrucea în viaţa sa monahală a constituit-o întâlnirea cu încercatul şi distinsul Gheron Daniil Katunakiotul. Gheron Daniil

[23] Vezi Scrisoarea 132 din prezentul volum.

a înțeles chemarea deosebită a lui Francisc spre isihie și spre nevoința rugăciunii minții. I-a propus să-și găsească un tovarăș de nevoință cu aceleași interese, să se supună Stareţului și să se încadreze, astfel, în mod firesc, în tradiția aghioritică, prin intermediul ascultării și dependenței de un părinte duhovnicesc. Tânărul Francisc a ascultat sfatul Stareţului Daniil, a găsit pe Părintele Arsenie ca tovarăș de nevoințe și împreună au căzut de acord să facă ascultare Bătrânilor Iosif și Efrem de la coliba Bunavestire din Katounakia.

Înainte de a fi tuns în schima mare, Gheron Iosif a primit marele dar al rugăciunii minții, pe care l-a lucrat toată viața sa monahală cu multă silință și asprime în programul său.

Unul din Bătrânii lor, Gheron Iosif, a adormit în Domnul la Katounakia și, pentru mai multă liniște, în jurul anului 1926, s-au urcat, împreună cu Gheron Efrem, mai sus, la Schitul Sfântul Vasile. Acolo s-a luptat cu multă asprime și bărbăție împotriva patimilor și a demonilor. După opt ani de nevoință aspră a primit și darul curăției nestricăcioase. Eveniment unic, dacă ne gândim că, atunci când a primit darul, Gheron Iosif avea numai douăzeci și trei de ani.[24]

Acolo a adormit în Domnul stareţul lor, Gheron Efrem, și pentru o scurtă perioadă de timp, în jurul anului 1929, au ieșit din Sfântul Munte. I-au vizitat pe Bătrânul Ieronim din Eghina și pe sora Părintelui Arsenie, monahia Eupraxia, care îl slujea. În aceeași perioadă, mama sa și-a manifestat dorința de a se călugări, lucru care s-a întâmplat mai târziu, când a primit schima îngerească și s-a numit monahia Agathangheli. Sora lui mai mare, Erghina, se mutase la Pireu. Din casa surorii sale, în perioada în care mama lui locuia acolo, Bătrânul s-a lepădat de lume și a mers la Sfântul Munte. De aceea scria mai târziu: „O, sora mea bună, casa voastră din Pireu înseamnă mai mult pentru mine, păcătosul, decât cea în care m-am născut. Acolo, înăuntru, între pereţii aceia am luat hotărârea plecării din lume. Acolo mi-am adunat ultimele mele lucruri și am luat binecuvântarea cinstitei noastre maici. Să primiți săraci. Să dați să bea

---

[24] Vezi Gheron Efrem Filotheitul, *Bătrânul meu, Iosif Isihastul Spileotul (1897-1959)*, Mânăstirea Sfântul Antonie, Arizona, Statele Unite ale Americii, p.47.

celor însetați. Să mângâiați pe cei suferinzi. În casa voastră am văzut adevărul curat."[25]

În același an, 1929, au vizitat în Drama pe Leonida Galanopoulos, fratele Părintelui Arsenie, și pe nepotul lui, Haralambie, care mai târziu avea să-i devină ucenic și ulterior Stareț al Sfintei Mânăstiri Dionisiou. Atunci, au cunoscut acolo și în Tesalonic pe niște văduve virtuoase, refugiate din Asia Mică, care erau interesate de viața monahală. Bătrânul a corespondat cu ele și le-a sprijinit duhovnicește. În cele din urmă, în 1930, pentru a le ajuta mai bine, a hotărât să le adune la un loc și să rămână puțin timp cu ele. I-a fost cedată o mânăstire în ruine la Gherovitsa, astăzi Kato Nevrokopi, care avea o biserică închinată Sfântului Nicolae. A restaurat mânăstirea și a instalat acolo o obşte care avea la început șapte maici. Până în anul 1937, când s-a destrămat obştea, a rămas acolo uneori pentru a le sprijini pe maici. Preoții din enoriile vecine l-au acuzat pe Părintele Iosif de unele lucruri. S-a ajuns și la un proces, la care acuzatorii nu s-au prezentat, dar Bătrânul, pentru a nu se face zarvă, a hotărât să părăsească definitiv mânăstirea. Obștea s-a destrămat de la sine și monahiile s-au risipit în locuri diferite.[26] Unul din acuzatorii Bătrânului, când, mai târziu, în Kalamata, a citit scrisorile trimise de acesta monahiei Vriéni din Kalamata, a mărturisit: „L-am acuzat pe nedrept pe acest om sfânt!"

La Schitul Sfântul Vasile, Starețul i-a primit în obște pe Părintele Efrem Karagiannis (ulterior ieromonah, care a ieșit din Sfântul Munte și a mers mai întâi la Volos, apoi în America), pe Părintele Ioan din Albania (care a rămas la Sfântul Vasile și după mutarea Bătrânului la Sfânta Ana Mică (Mikra Aghia Anna), iar în 1934 a venit și fratele lui mai tânăr, Nicolae, pentru a se face monah. A luat numele de Athanasie şi a primit schima mare îngerească, un an mai târziu, în 1935.

Gheron Iosif Isihastul avea harul conducerii. În persoana lui, ceilalți monahi aghioriți îl recunoșteau ca Bătrân încercat și ca având darul deosebirii duhurilor, un adevărat mistagog al

[25] Scrisoarea a 132-a din prezentul volum.

[26] Vezi Ierom. Dimitrios Kavadias, *Stareți și Monahismul feminin*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2015, pp. 336-337, 348.

vieții monahale. Nu este întâmplător că în perioada în care se afla la Sfântul Vasile crease o obște din cei prezenți. Această obște, în afară de părinții la care ne-am referit mai sus și care stăteau în aceeași colibă, era alcătuită și din părintele Gherasim Menaghia (doctor în chimie al Universității din Geneva), părintele Spiridon-Athanasie Kampanaos (medic cunoscut și monah cărturar la Marea Lavră, unde a și alcătuit primul catalog al manuscriselor mânăstirii) și părintele Athanasie Valsamakis (farmacist). Aceștia stăteau în colibe sărăcăcioase vecine.[27] Faptul că trei învățați, consacrați, înaintați în vârstă și cu mulți ani de monahism, fac ascultare lui Gheron Iosif, un neînsemnat și anonim după criteriile lumești, arată că Bătrânul avea capacități și daruri duhovnicești deosebite.

La Sfântul Vasile s-a legat de el duhovnicește, începând cu anul 1935, și Părintele Efrem Katunakiotul, care a învățat de la Gheron Iosif detaliile vieții monahale. El însuși îl considera pe Gheron Iosif adevăratul lui părinte duhovnicesc și îl numea „învățătorul". S-a oferit să slujească ca preot în bisericuța Cinstitului Înaintemergător de la Schitul Sfântul Vasile și, mai târziu, la Sfânta Ana Mică, până în octombrie 1951, când s-a făcut hirotonia în preot a lui Papa-Haralambie, ucenicul lui Gheron Iosif.

În peșterile de la Sfânta Ana Mică au coborât în ianuarie 1938 Gheron Iosif, părintele Arsenie și părintele Athanasie. Motivul a fost acela că mulți dintre cei care voiau să stea împreună cu ei nu-i lăsau să respecte cu rigoare programul lor ascetic, din neputința de a-l urma și ei. Bătrânul era de neînduplecat din acest punct de vedere. Știa foarte bine că luptele duhovnicești ale isihiei, ale rugăciunii minții, ale postului, ale privegherii pot rodi numai când sunt duse cu multă cunoștință, cu program, cu multă „bună-rânduială", cum îi plăcea să spună. La Sfânta Ana Mică, nouă ani mai târziu, în 1947, a primit în obște ca ucenic, după multă rugăciune și cu înștiințare de la Dumnezeu, pe celălalt Gheron Iosif, devenit ulterior Vatopedinul. După aceea a mai primit pe Gheron Efrem, devenit Filotheitul și ulterior Arizonitul (din Arizona), iar în 1950 pe Gheron Haralambie.

---

[27] Vezi Ierom. Ioanichie Kotsonis, *Buchet din Grădina Maicii Domnului*, Koufalia, Tesalonic, 1992, pp.197-198.

Puținătatea spațiului și problemele de sănătate care au apărut între timp l-au convins pe Bătrân să coboare la Nea Skiti, care ținea de Mânăstirea Sfântul Pavel, la îndemnul părintelui Theofilact. Acesta era neoskitiot şi a primit schima mare de la Gheron Iosif. Acolo se nevoiau în colibe sărăcăcioase din afara schitului. În aceste colibe, a cunoscut Părintele Pantelimon Mitropoulos pe Gheron Iosif, în 1957, s-a legat duhovniceşte de el şi a primit multe scrisori, pline de experienţă ascetică şi înțelesuri duhovnicești, spre îndrumarea lui, deoarece se afla în America.

Gheron Iosif a adormit în Domnul la Nea Skiti, în ziua de 15 august 1959, de praznicul Adormirii Maicii Domnului, pe care o iubise și o cinstise atât de mult. Ne-a lăsat învățătură vie pe ucenicii săi și câte din scrisorile sale s-au păstrat, precum și scrierea *Trâmbița cu zece glasuri mișcată de Duhul*, pe care a editat-o Sotiris Schinas, cel care edita vestita pe atunci revistă „Biblioteca Aghiorită".

Caracterul duhovnicesc al lui Gheron Iosif Isihastul

Încercarea de a ne apropia de caracterul duhovnicesc al Bătrânului prin intermediul scrisorilor sale are o deosebită valoare, dată de contactul direct cu universul său duhovnicesc și sufletesc. Universul acesta, curat şi unit cu lumina neapropiatei Dumnezeiri, este atât de bogat și atât de complex, încât prin natura lucrurilor se va vădi neputința noastră de a-l înfățișa pe măsură. Către sora sa, Erghina, și cei doi copii ai ei, Dionisie și Varvara (ulterior Monahia Vriéni), trimite scrisori din 1931 până în 1952, anul adormirii în Domnul a Erghinei. Până în 1954 scrie nepoților săi, Stareței, deja, Vriéni și nepotului Dionisie Batistatos.

Acestor rudenii după trup le scrie îndemnuri duhovnicești cu multă libertate, deoarece nu se temea ca nu cumva să-l răstălmăcească, având faţă de ei o iubire cu totul neinteresată. Le scrie chiar și multe din „tainele" sale personale, experienţe duhovniceşti, pe care de obicei monahii le destăinuie cu multă

greutate. Pe cei doi copii ai Erghinei i-a urmărit duhovnicește din perioada în care au început să înțeleagă lumea. În rarele sale ieșiri din Sfântul Munte stătea la Pireu, în casa Erghinei. Când s-a făcut mare, Dionisie îl vizita la Sfântul Munte.

Vom încerca să schițăm personalitatea Bătrânului, lucru pe care, când era în viață, îl evita cu orice preț, având profundă cunoștință a duhului ascetic al nearătării. De multe ori, însă, descoperea în scrisori stări duhovnicești ca unul care avea putere.

În scrisorile sale am întâlnit fraze ca: „Atunci și eu vă voi arăta mai limpede sufletul meu"[28], „Acesta este drumul adevărat și cel care îți scrie mărturisește adevărul din experiență."[29], „Dar când va trece însă încercarea, se va umple în întregime de bucurie, va fi înconjurat de mare de lumină și vei vedea taine pe care nu poate limba să le grăiască. Atunci deja vei înseta iarăși să vină ispitele, de vreme ce aduc atâta folos!"[30]

Gheron Iosif asocia caracterului său o voință și o hotărâre foarte puternice. În paralel, franchețea, sinceritatea, onestitatea și curăția erau calitățile sale naturale, pe care le folosea în luptele sale duhovnicești, cu multă conștiință de sine, așa încât, dorind nespus și iubind pe Dumnezeu peste măsură, nu a lăsat loc niciunei iubiri pământești străine să locuiască în inima sa. Îl iubea pe Hristos exclusiv și de dragul lui Hristos iubea pe toți oamenii cu iubirea lui Hristos. Îi era foarte greu să înțeleagă cum oameni dăruiți lui Dumnezeu nu au puterea să se lepede de toate pentru El. A învățat, din propria experiență, mai ales la Schitul Sfântul Vasile, unde mulți aveau dorința să devină ucenici ai lui, cât de neputincioasă este firea omenească. Cu avântul unei fierbinți și neîncetate căutări a iubirii și a dulceții lui Hristos, care izvora din aceasta, toate dorințele sale deveneau rugăciune. Nu s-a lipit de nimic material, stricăcios și zadarnic. Cu bună știință, limitase exagerat de mult chiar și nevoile sale naturale de hrană și de somn, până la cea mai mare asprime și suferință. Nu ținea seama de dureri și de sănătatea trupului său, pe care le aducea jertfă Domnului preaiubit. Trăia în

[28] Scrisoarea 59 din prezentul volum.
[29] Scrisoarea 22 din prezentul volum.
[30] Scrisoarea 22 din prezentul volum.

desăvârșită sărăcie, încuraja milostenia față de ceilalți. Cultiva în mod special trezvia și tăcerea. Harul lui Dumnezeu a primit ofranda lui și jertfa ostenelilor lui, i-a răspuns și i-a dăruit multe virtuți și daruri duhovnicești, în mod special nepătimirea și iubirea evanghelică pentru toată lumea.

S-a dovedit a fi desăvârșit în practicarea vieții monahale și a ajuns la vederea dumnezeiască, la luminare, la trăirea Harului dumnezeiesc, la vederea lui Dumnezeu. Din experiența sa învăța: „Pentru că omul urcă din cunoștință în cunoștință și din vedere în vedere. Există o cunoaștere naturală, o cunoaștere duhovnicească, o cunoaștere luminătoare și o cunoaștere a tainelor. Există vedere naturală, vedere duhovnicească și o vedere a tainelor. Există o lucrare căreia îi urmează Harul curățitor, există o vedere căreia îi urmează Harul luminător și o iubire căreia îi urmează Harul desăvârșitor."[31]

Dumnezeu S-a făcut om pentru a deveni posibilă unirea omului cu Lumina cea mai presus de lumină

Sfinții Părinți se referă la faptul că există teologie ca cunoștință, care provine din vederea lui Dumnezeu și a dogmelor care se referă la El. Această cunoștință se trăiește chiar de la primele lupte duhovnicești, odată cu structurarea chipului rațional, odată cu folosirea naturală a puterilor sufletești și trupești ale omului. Această așezare, însă, nu este încă cuviința și noblețea date de sus de la Dumnezeu și nici unirea mai presus de fire cu acea Lumină mai presus de lumină.

Din negrăita unire cu Lumina cea mai presus de lumină se nasc lăuntric, în chip de neînțeles pentru rațiune, teologia cea adevărată și sigură, precum și starea și mișcarea după fire a puterilor sufletului și trupului.[32] Pentru a fi posibilă această unire

---

[31] Scrisoarea 39 din prezentul volum.

[32] Sfântul Grigorie Palama subliniază faptul că vederea Luminii necreate dăruiește modul sigur de a teologhisi: „Unirea cea mai presus de fire cu lumina cea mai presus de lumină, numai prin aceasta se naște actul teologhisirii sigure", Sfântul Grigorie Palama, *Pentru cei ce se liniștesc întru sfințenie*, 1, 3, 15, Opere I, Tesalonic, 1962, p. 425.

mai presus de fire cu Lumina cea mai presus de lumină, Dumnezeu S-a făcut om.

Din această dumnezeiască și mai presus de cuvânt unire și luminare lăuntrică a strălucit fața lui Moise atât de mult, încât cei care îl priveau cu ochii trupești nu puteau să țină privirea pe acea peste măsură de îmbelşugată şi cea mai presus de ceruri slavă a lumii aceleia. Același lucru s-a întâmplat și cu Arhidiaconul Ştefan, întâiul martir, când cei de față cu ochii trupeşti *au văzut fața lui ca o față de înger.*[33] Mintea lui luase chip îngeresc, deoarece se unise cu acea Lumină neapropiată, printr-o împărtășire de negrăit. Așa și „Egipteanca, sau mai curând cereasca, Maria s-a ridicat de la pământ!"[34], scrie Sfântul Grigorie Palama, deoarece prin înălțarea minții la Dumnezeu s-a înălțat împreună și trupul de la pământ și, ridicat fiind, era dus prin văzduh de Duhul.

Stareţul dobândise „cunoașterea de sine" prin intermediul descoperirii mai presus de fire a tainelor unirii firii omenești cu lumina cea de nepătruns cu gândul a Dumnezeirii. A cunoscut prin Duhul Sfânt ce era omul înainte de păcat și de aceea a plâns întreaga sa viață. Plângea din smerenie, pentru căderea pe care o suferise firea umană, ajunsă la starea animalică, deoarece omul a întrerupt relația cu Dumnezeu prin neascultare. Pentru Bătrân toate virtuțile deveniseră o mulțime nesfârșită de vederi duhovnicești, prin lucrarea și „prin lumina" Duhului Adevărului.

Sfinții Părinți învață cum, de la acea împărtășire negrăită de Lumină, sufletul se entuziasmează și, mişcat fiind de neostoita iubire a singurului Mult-Dorit, este mișcată și inima și, prin tresăltările ei duhovnicești, arată comuniunea pe care o are cu Dumnezeiescul Har. Sufletul dorește cu multă sete, chiar cu avânt de acum, cu trup cu tot dacă este posibil, să se afle în văzduh, *în nori, întru întâmpinarea Domnului în văzduh,*[35] la întâlnirea pe care a anunțat-o Domnul.

[33] Fapte 6, 15.

[34] Sfântul Grigorie Palama, *Pentru cei ce se liniștesc întru sfințenie,* 1, 3, 31, Opere I, Tesalonic, 1962, p. 442.

[35] 1 Tesaloniceni 4, 17.

Gheron Iosif cunoștea din experiență calea care duce la împărtășirea de această Lumină necuprinsă cu mintea. Scria: „Avem de străbătut văzduhul. Nu vă temeți cum, căci eu de multe ori m-am urcat și cunosc drumul."[36] „Mă ai și pe mine, care îți voi scrie adesea și îți voi descoperi taine din care, dacă trăiești în lume, nicio picătură nu vei gusta."[37]

Deși scrie unor persoane de încredere desăvârșită, se teme totuși să le descopere darurile neînchipuite pe care le-a primit de la Dumnezeu. Se teme ca nu cumva, odată descoperite, să smintească pe cunoscuții săi, din pricina neputinței lor de a înțelege bogăția duhovnicească de negrăit care izvorăște din unirea sa mai presus de fire cu Duhul Sfânt.

Sfântul Duh l-a întărit, l-a luminat și sălășluia înlăuntrul lui, l-a făcut lăcașul Său. Stareţul readuce în epoca noastră modul de viață lăuntric niptic al Sfinților Părinți, care fusese ignorat. Era mare îngrijorarea Bătrânului pentru starea monahismului din vremea lui. La vremea aceea nu era acceptată de mulți tradiția patristică aghiorită isihastă. Acesta stăruia că monahul trebuie să se nevoiască în isihie, cu întoarcere către lăuntrul său și cu trezvie, pentru a ajunge să trăiască roadele Duhului Sfânt. Scrie într-una din scrisorile sale: „Monahul nu este cel pe care îl întâlnești tu și auzi cuvinte fără rod. Adevăratul monah este rod al Sfântului Duh. Și când, în liniștire, își va curăți simțirile și mintea i se va liniști și inima i se va curăța, atunci primește Har și luminarea cunoștinței și se face în întregime lumină, în întregime minte, în întregime străvezime. Și izvorăște teologie, pe care, dacă sunt trei care să scrie, nu apucă să cuprindă râul ce izvorăște în valuri și împrăștie pace și desăvârșita nemișcare a patimilor în tot trupul."[38]

Când se afla la Sfântul Vasile, perioada luptelor sale cele mai mari, a avut o vedenie.

A văzut un general separându-l pe el dintre ceilalți Părinți și aducându-l în prima linie, unde se mai aflau numai doi Părinți,

---

[36] Scrisoarea 38 din prezentul volum.
[37] Scrisoarea 64 din prezentul volum.
[38] Scrisoarea 64 din prezentul volum.

pentru a lupta împotriva demonilor.[39] Acești puțini, rari luptători, care și-au dat întreaga ființă pentru păzirea poruncilor lui Hristos și au trăit într-un grad desăvârșit Dumnezeiescul Har, unirea lor cu Hristos, nu semănau între ei la caracter și nici nu aveau același mod de viață. Fericitul întru adormire, Starețul Sofronie de la Essex, compara în mod reușit viața Sfinților Apostoli Ioan și Pavel cu cea a Sfântului Siluan Atonitul și a Starețului Iosif Isihastul. El spune că „cei doi Apostoli, Sfântul Evanghelist Ioan și Sfântul Apostol Pavel, vorbesc într-un fel diferit unul față de altul, dar sunt amândoi mari. Același lucru se întâmplă și cu Sfântul Siluan și Gheron Iosif Isihastul. Au fost amândoi mari monahi, dar trăiau într-un mod diferit, unul în obște, iar celălalt în pustie. Gheron Iosif a fost un om rar."[40]

În zilele noastre, stoarcem toți pe ostenelile acestor puțini și rari Părinți ai noștri care s-au nevoit peste măsură pentru a trăi ei înșiși, dar și pentru a ne preda nouă viața niptică lăuntrică care duce la unirea cu Lumina dumnezeiască. Ucenicii lor duhovnicești au preluat în fapt această predanie și au învățat-o celor care astăzi doresc să o trăiască și în viața de obște. Înjugarea ascultării și isihiei este cea care va asigura monahului care trăiește în obște cale nerătăcită spre sfințirea personală, spre îndumnezeire.

La modul propriu, cuvintele cunoaștere și necunoștință conțin și exprimă fapte de viață, cunoaștere și stări lăuntrice, umane însă. Dumnezeu ca lumină nu este o astfel de cunoaștere. Este Lumina aceea care aduce cu sine cunoașterea cea cu adevărat „mai presus de minte" a tainelor și această cunoaștere este „arvuna" pe care o „văd" „cei curați cu inima". Cunoașterea pe care o oferă theofania cea mai presus de minte nu este o simplă cunoștință. Această Lumină necreată și nematerială, care se dobândește și se vede numai duhovnicește, este superioară oricărei cunoașteri și oricărei virtuți. Numai aceasta oferă

[39] Vezi Gheron Iosif Vatopedinul, Gheron Iosif Isihastul, *Viața – Învățătura – Trâmbița cu zece glasuri, Sfânta Mânăstire a Vatopedului,* Sfântul Munte, 2018[12], pp. 66-67.

[40] Vezi Mitropolitul de Navpaktos, Ierotheos, *Am văzut un om în Hristos. Viața și petrecerea Starețului Sofronie Isihastul și teologul,* Sfânta Mânăstire a Nașterii Născătoarei de Dumnezeu, Livadia, 2007, p. 344.

creştinilor desăvârşirea, care nu se dobândeşte de cei care vor să imite exterior viaţa virtuoasă a lui Hristos, fără să se împărtăşească lăuntric, existenţial de Hristos. Pentru creştin, desăvârşirea începe cu revelaţia şi trăirea Harului dumnezeiesc şi se sfârşeşte cu vederea Luminii necreate.

Necunoştinţa vieţii lăuntrice a fost şi pricina pentru care Bătrânul a fost calomniat de unii ca fiind înşelat, lucru care i-a provocat multe dificultăţi în viaţă. A suferit diferite prigoane, cum a fost încercarea câtorva părinţi de a-l alunga de la peştera sa de la Sfânta Ana Mică. Atunci era deja bolnav din cauza nevoinţelor aspre la care se supunea şi a fost nevoie pentru mângâierea şi întărirea lui să i se arate însăşi Maica Domnului şi să-i spună: „Nu ţi-am spus să-ţi pui nădejdea ta în mine?"[41] De aceasta Bătrânul a scris cu durere: „Situaţia de astăzi, sora mea, a monahilor este una formală, adică se limitează la un tipic, să facă pravila, slujba şi celelalte, aşa cum este tradiţia tipiconală şi cum este şi uniforma pe care o purtăm în afară. Dincolo de aceasta, nu mai purtăm de grijă, nu ne pasă de lăuntrul sufletului, care este cel mai de preţ, unde se constituie tot sufletul, unde se uneşte materialul cu nematerialul, unde se leagă şi se uneşte omul cu Dumnezeu, după cât este îngăduit firii noastre pământeşti." [42]

Oamenii duhovniceşti din vremea sa, cei care aveau cunoştinţa vieţii lăuntrice în Duhul Sfânt, apreciau în chip deosebit prezenţa Stareţului Iosif şi înţelegeau mărimea staturii sale duhovniceşti. Fericitul întru adormire Gheron Gavriil Dionisiatul, monah respectat de toţi aghioriţii şi de pliroma Bisericii, spunea despre Gheron Iosif că „opinia generală îl consideră ca pe cel mai niptic părinte din vremea sa, văzător cu duhul şi isihast, constituind o excepţie în generaţia noastră a monahilor lumeşti."[43] Când l-am întâlnit pe Părintele Sofronie la Mânăstirea Cinstitului Înaintemergător din Essex şi am adus vorba despre

---

[41] Gheron Iosif Vatopedinul, *Gheron Iosif Isihastul, Viaţa – Învăţătura – Trâmbiţa cu zece glasuri*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2018[12], p.156.
[42] Scrisoarea a 23-a din prezentul volum.
[43] Arhim. Gavriil Dionisiatul, Lavsaicon al Sfântului Munte, Sfânta Mânăstire Dionisiu, Sfântul Munte, 2002[2], p. 218.

Gheron Iosif Isihastul, s-a exprimat cu emfază: „A! A fost un general al duhului!”[44]

Puterea Numelui lui Hristos

Biserica cunoaşte puterea numelui Domnului încă din vremurile apostolice, întrucât se făceau minuni cu numele Domnului Iisus Hristos. În vremurile care au urmat, după persecuțiile împotriva Bisericii, Sfinții Părinți, în mod special cei isihaști, se îngrijeau să se retragă în liniște și să nu-și mai ocupe mintea cu griji pământeşti. Nu-şi legau inima de nimic pământesc, fie lucru, fie persoane, fie filosofii. Își întorceau toată dispoziția sufletului lor spre chemarea în minte a numelui lui Hristos, care avea puterea să alunge orice înțeles și sentiment pătimaş, să supună orice poftă, să curețe inima omului.

Această experiență o făcea Stareţul și de aceea scria: „Când vei vedea că mintea obosește să mai zică rugăciunea, atunci zi-o continuu cu gura și iarăşi o va prelua mintea. La început este osteneală, dar după ce trec anii are să strige singură înăuntru neîncetat. Ea singură curățește omul de toate patimile.”[45]

Chemarea cu mintea a numelui lui Hristos, în paralel cu viaţa plină de pocăință, s-a dezvoltat într-o știință duhovnicească. În timpul zilei se ferea de fapte rele și alunga cu multă atenție cuvintele și gândurile viclene. Celor care doreau să înceapă viaţa isihastă, le recomanda să lase lectura îndelungă și să aibă atenţia lor concentrată la rugăciunea scurtă: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă!”, până când se va obișnui mintea cu ea și va deveni un „bun dobândit”. Sfântul Grigorie Palama spune că rugăciunea aceasta scurtă alungă orice duh rău, orice patimă. Faptul acesta l-au arătat aproape toții Sfinții „în fapt și în cuvânt” și „oricine cugetă cele bune așa crede și așa învață!”[46]

---

[44] Vezi *Pemptousia*, vol. 8 (aprilie - iulie 2002), p. 123. Vezi mai multe amănunte în „Gheron Iosif – Alesul lui Dumnezeu. Scrisoare a Părintelui Sofronie, în care descrie cum l-a cunoscut pe Gheron Iosif Isihastul, în prezentul volum.

[45] Scrisoarea 98 din prezentul volum.

[46] Vezi Sfântul Grigorie Palama, *Pentru cei ce se liniştesc întru sfinţenie,* 1, 3, 2, Opere vol. I, Tesalonic, 1962, p. 410.

Lupta duhovnicească interioară și în mod special practicarea rugăciunii minții provoacă frică celor fără experiență, un fel de sfială. Scria Bătrânul în legătură cu această luptă: „Acest lucru este foarte frumos și foarte bun și îi face plăcere celui care îl ascultă. Dar toți îl ocolesc. Toți promovăm lucrurile mincinoase, deoarece cele frumoase și bune cer luptă. Ba și mintea se înfricoșează tare numai auzind despre această luptă. Trebuie să fie împreună-lucrător Dumnezeu, deoarece fără El nimic nu se reușește. Trebuie să se lupte voia cea liberă. Dar mai întâi trebuie să picure sânge din trup, ca mai apoi să iasă pielea omului lăuntric. Atunci se va topi ca ceara omul cel vechi. Și așa cum fierul, când este băgat în foc, se dezlipește și cade rugina de pe el, la fel se întâmplă și omului."[47]

Altădată scria în legătură cu necunoașterea Tradiției Părinților în vremea lui: „Erau și alții mai mici. Papa-Cosma și ceilalți. Și mai mari, despre care, dacă ar scrie cineva, ar avea nevoie de prea multe foi de hârtie. Aceștia toți acuma au murit aici și trăiesc acolo în veac. Eu le spun deoarece astăzi nu se aude un cuvânt, ci se păstrează desăvârșită tăcere despre unii ca aceștia. Numai un simplu formalism și lucrare puțină. De aceea v-am scris, să nu spuneți de niciun fel. Deloc."[48]

În peșterile nemilosului pustiu trăia ca un înger: „Pentru întreaga lume toată noaptea ne rugăm. Eu zi și noapte scriu celor care mă întreabă... Ca îngerii suntem. Ah, să vezi! Ah, să vezi ce bine este. Viță ascetică, pustie, viață îngerească! Ah!, să fi fost cu putință să ne vezi!?"[49]

Tragedia căderii omului

Așa cum s-a spus mai sus, Erghina a fost sora mai mare și cea care l-a crescut pe Părintele când era mic. A căzut pe capul ei grija creșterii fraților după moartea prematură a tatălui lor. De la o vârstă fragedă a trăit în chinuri și strâmtorări. Către ea

[47] Scrisoare 23 din prezentul volum.
[48] Scrisoarea 41 din prezentul volum.
[49] Scrisoarea 5 din prezentul volum.

și către copiii ei, Bătrânul a dezvoltat o mai mare familiaritate duhovnicească. Erghina se deosebea de ceilalți frați ai lui și deoarece căuta o viață duhovnicească mai înaltă. Însă soțul ei, Miltiadis (+1945), avea un caracter dificil, nu cunoștea și nici nu voia să cunoască lucrurile duhovnicești. Aceasta a fost o cruce grea pentru Erghina.

Când Bătrânul a fost invitat de Erghina să scrie scrisori și către ceilalți frați ai lor, deoarece voia să se folosească și ei de duhovnicia lui, i-a răspuns fără ocolișuri, așa cum obișnuia, că atunci când scrie, chiar și rudeniilor, o face din motive duhovnicești. Și când aceste motive nu există, își exercită înstrăinarea monahală, deoarece nu este interesat de rudenia trupească, ci de cea duhovnicească. Într-o scrisoare i-a dat următorul răspuns. „Îmi scrii să trimit scrisoare la frați, dar din moment ce nu există material, cu ce să lucrez? Trebuie să ceară cineva să afle, iar eu să răspund. Așa, din senin, e ca și când ne-am bate cu vântul. Linardos vrea să scrie, dar nu întreabă despre sufletul lui, nu spune nimic despre păcatele lui, despre greșelile lui, cum să se îndrepte. Numai „ce noutăți?" Iar ceilalți nu întreabă deloc. Nici Domnul nu spune să vorbești atunci când nu te întreabă, ci spune „celui care cere, dă-i!"[50]

În strădania lui de a ajuta aceste suflete să vină cu el pe Muntele Tabor, pe Golgota și la Înviere, apare foarte accentuată tragedia căderii omului, a firii umane căzute și slăbănogite. Drama aceasta l-a cuprins și pe el, încă și mai mult din pricina nevoințelor personale, aspre și nemaiîntâlnite, prin care chema darurile mari ale Dumnezeiescului Har. Strădaniile sale pentru mântuirea celorlalți, când aceia nu puteau să răspundă pe măsură datoriilor lor duhovnicești, îl copleșeau de tot. Scria: „Pătimesc, deoarece mă neliniștesc pentru nouă suflete care îmi stau în drum, deoarece port răspunderea și mă doare."[51]

Este, de asemenea, important faptul că Erghina, chiar din vremea când copiii ei erau mici, dorea ca aceștia să se dedice lui Dumnezeu și de aceea îl ruga pe Bătrân să-l ia la Sfântul Munte pe micul Dionisie, ca să se facă monah. Bătrânul, însă, deși avea

[50] Scrisoarea 4 din prezentul volum.
[51] Scrisoarea 82 din prezentul volum.

și el această dorință și de multe ori o sfătuise pe Erghina să aibă în vedere acest scop, scria: „Altfel, dacă nu mă asculți, nu încetez să plâng și să te jelesc. Deoarece, atât cât stai, nu știi că Dionisie va vrea să se însoare?”[52] Bătrânul dorea să primească înștiințare de sus, un semn de la Dumnezeu. „Pentru chestiunea despre care vorbeam, a căsătoriei, de când mi-ai scris, am încredințat-o, așa cum ți-am spus, lui Dumnezeu, să ne lumineze pe toți cu voia Lui și cu ceea ce este bineplăcut Lui. Deoarece multe par bune la început, dar după voia lui Dumnezeu nu sunt. Așadar, până în această clipă nu am primit nicio înștiințare, de aceea nu pot să-ți zic nimic, ca nu cumva să se întâmple să nu fie voia Domnului și să te fi rânduit să fii monah. Eu în fiecare lucru, dacă nu primesc înștiințare, nu hotărăsc. Prin urmare, și acum mă voi ruga, dar nu mă amestec, dacă nu mă luminează Domnul, deoarece nu cunosc voia Lui.”[53]

Dumnezeu nu a întârziat să răspundă. Fiica lui Dionisie, care se numea tot Erghina, deoarece purta numele bunicii, ne-a povestit la o întâlnire pe care am avut-o cu ea: „Tatăl meu, Dionisie, era teolog, născut la Pireu, și prin intermediul mamei lui, al bunicii Erghina, încă din anii copilăriei l-a cunoscut pe Bunicul Iosif, adică pe unchiul său. Mama s-a născut și a crescut în Kalamata. Nu a avut nicio legătură cu familia Kottis, dar Bunicul Iosif, într-un moment anume din viața lui, a „văzut-o”, a primit înștiințare despre ea. A cerut să vadă o fotografie a viitoarei soții a tatălui meu și i-a spus acestuia: Pe aceasta să o iei. Pe ea am văzut-o și eu că va fi soția ta. Acesta este unul din lucrurile pe care le-am auzit. Mama mea îl considera sfânt.”

Dionisie a devenit un respectat teolog și predicator. Fiica Erghinei, Varvara, a devenit monahie. Reiese din scrisorile sale cât de multe au fost însă necazurile Bătrânului în strădania lui de a sprijini duhovnicește pe rudeniile sale care arătau interes pentru viața monahală. Scrie, la un moment dat: „Ah, sora mea, lacrimile mele au fost de nedescris. Nici acum nu pot să le opresc pentru a îți scrie. Și hârtia pe care scriu e umplută de ele.”[54]

[52] Scrisoarea 35 din prezentul volum.
[53] Scrisoarea 85 din prezentul volum.
[54] Scrisoarea 35 din prezentul volum.

Așa cum se ruga pentru fiii săi duhovnicești, tot așa se interesa și se ruga și pentru creșterea duhovnicească a rudelor sale care au ales viața duhovnicească. Toți au primit mult ajutor pentru mântuirea lor din ostenelile personale ale Bătrânului.

Trăia acrivia vieţii monahale. Nu-i era uşor să înțeleagă pogorămintele în lucruri care nu duceau la o desăvârşită fericire duhovnicească. De aceea scria: „Cel care vrea să devină monah trebuie să aibă mare lepădare de sine și să își spună sieși că nu mai are nimic de trăit în viața aceasta și să se răstignească pe sine, îndurând orice ispită care vine împotriva lui: foame, sete, dezgolire, nedreptate, înjurături și orice fel de strâmtorare. Iar dacă nu ia seama la acestea, ci vine să se odihnească, mai bine i-ar fi fost să nu vină și să trăiască ca un bun creștin, fie că este femeie, fie că este bărbat."[55]

Din scrisorile sale reiese intens cât de mult se necăjea el în această strădanie duhovnicească. Sora lui, Erghina, care dorea atât de mult să-o vadă pe fiica sa, Varvara, îmbrățișând viața monahală, când a sosit ceasul să fie tunsă în monahism, biruită de instinctul său matern, nu a vrut să accepte rânduielile monahale și să o lase pe Varvara să meargă la obște, ci voia să viețuiască acasă cu ea ca monahie. Nu putea să depășească aceste sentimente materne cu rugăciune și cu lepădare de sine, lucru care, așa cum se vede, a provocat supărare peste măsură Bătrânului. De aceea, când din ambiție nu a venit la tunderea în monahism a fiicei ei, Bătrânul i-a scris: „Varvara să se nuntească, iar tu, cum a răbdat sufletul tău, cum te-ai înfrânat să nu participi la bucuria ei? Plâng, ah!, plâng nemângâiat. Cum le vezi tu și cum le văd eu? Cum înţeleg eu și cum înțelegi tu? Ce altă clipă va mai veni, mai târziu, mai emoționantă decât aceea de a se separa mica și draga ta Varvara de tine și să se logodească cu Hristos. Ce suflet poate să-și țină lacrimile la această despărțire dumnezeiască? Să auzi acele cuvinte care strigă toate despre despărțirea de părinți, de rudenii și de unirea cu Mirele, preadulcele nostru Iisus? ... Ah, sora mea, cu adevărat ai păcătuit. Trebuia să mergi, împreună cu Dionisie, să vezi taina Varvarei, când a devenit mireasa lui Iisus, numindu-se Vriéni,

[55] Scrisoarea 5 din prezentul volum.

când încetează să mai fie a ta. De acum s-a scris numele ei în cartea îngerilor."[56]

Nepoata Bătrânului, Varvara, a devenit monahia Vriéni în 1947 în Sfânta Mânăstire Adormirea Maicii Domnului din Trakomekedones, Attica. Dar greutăţile nu au încetat pentru Gheron Iosif. Vriéni nu avea puterea să facă ascultare desăvârșită și să ajungă la a gusta marile daruri duhovnicești. Împlinea ostenelile și canoanele de îndreptare pe care i le dădea duhovnicul ei, Părintele Partenie. Din peșterile de la Sfânta Ana Mică, Gheron Iosif scria: „Părintele are, însă, dreptate. De două ori să te strige, iar tu să faci neascultare e mare greșeală! Cu toate acestea, să nu deznădăjduim. Împreună cu tine și eu voi face pocăință. Voi posti patruzeci de zile cu 25 de grame de pâine. Tu vei face 25 de metanii în plus, ca să te ierte Domnul. Vom ruga și pe Părintele să ne ierte și cred că-l va lumina Domnul. Și chiar dacă, iarăși, nu vom fi vrednici de iertare, nu te întrista. Tu să nu mai faci din nou neascultare."[57]

Iubirea lui duhovnicească acoperea toată obștea: „Eu, deja, odată ce m-am legat ca frate de mânăstirea voastră, mă oblig să postesc pentru voi, toate, atunci când voi faceți neascultare și primiţi canon. Luaţi aminte, deci, să nu mai faceţi neascultare. Fie-vă milă și de mine, că voi posti de dragul vostru, și pentru greșelile pe care le faceți, ca să fie iertate. Îndrăzniţi, deci, iar eu voi înainta împreună cu voi, voi suferi împreună cu voi și mă dor necazurile voastre și mă bucur de bucuria voastră."[58]

Până la urmă, Erghina, cu rugăciunile Stareţului, a fost binecuvântată și a adormit în Domnul ca monahie, în anul 1952. Vriéni, după unele necazuri pe care le-a avut, în 1954 a plecat de la Mânăstirea ei și a întemeiat Mânăstirea Maicii Domnului Myrtidiótissa, pe un teren din ţinutul Amygdaléza, în Stamáta, Attica.

Așa cum reiese din scrisorile sale, era la pat slăbit de rugăciunea lui cu sudoare, asemenea celei din Ghetsimani, și de nevoință și postul ostenitor, duse până la epuizare pentru fiii

[56] Scrisoarea 35 din prezentul volum.
[57] Scrisoarea 69 din prezentul volum.
[58] Scrisoarea 70 din prezentul volum.

săi duhovnicești. Pentru a se asigura de adevărul celor făcute de el, adică să continue rugăciunea și lupta aceasta de nedescris, povestește că a văzut pe preotul satului său, adormit în Domnul, Părintele Gheorghios Aspropoulos, care i-a spus cât de mult sunt ajutate sufletele, chiar și ale celor adormiți, de rugăciunile pustnicilor și asceților. Scrie: „Eu odată am văzut pe preotul care ne-a botezat pe noi toți la noi în sat, care era om sfânt – păzea fecioria și făcea multe milostenii – și în somn îmi zicea: «Eu, când eram în viață, credeam că numai Liturghiile scot un suflet din iad. Dar acum, după ce am murit, am văzut de fapt că și rugăciunile pe care le faceți scot suflete din iad»."[59]

Dar la ce fel de rugăciune se referea preotul acela sfânt, Părintele Gheorghe? Ce intensitate și ce durere avea acea rugăciune a inimii știau doar Gheron Iosif și puțini ca el, precum Sfântul Siluan Athonitul, care zicea: „A te ruga pentru oameni este ca și când ai vărsa sânge!"[60] Această rugăciune participă la suferința martirică a întregului Adam, la martiriul morții duhovnicești și trupești a întregii firi umane pe care a provocat-o păcatul. La această suferință martirică, cel care se roagă și se nevoiește este chemat de Duhul Sfânt Însuși să trăiască, cât este cu putință omului și după măsura fiecăruia, patimile Cuvântului întrupat al lui Dumnezeu. Pentru că și pentru acest motiv, așa cum ne spune Sfântul Apostol Petru, Hristos *a pătimit pentru voi, lăsându-vă pildă, ca să pășiți pe urmele Lui.*[61]

Ceea ce chinuia peste măsură pe Bătrân, dincolo de multe alte necazuri, era greutatea cea mare pe care i-o provoca modul de viață al fratelui său după trup, monah împreună cu el, Athanasie. Scria: „O astfel de fire este Athanasie. Mai tare decât fierul. S-a făcut monah. Într-un singur an a plecat Harul. Îndată a intrat în arenă. Și s-a lepădat de ascultare, de răbdare și de luptă. Nu a putut să se lupte pentru a ieși biruitor, ci a aruncat armele și a început să-i pară rău că s-a făcut monah. Eu strigam la el. El zicea că îi spun prostii. Și tot o neascultare. A ajuns până la un punct, încât îl purta diavolul ca pe o haină. I-a luat

---

[59] Scrisoare 45 din prezentul volum.
[60] Arhim. Sofronie: *Sfântul Siluan Athonitul*, Essex, Anglia, 2003[10], p. 55.
[61] 1 Petru 2, 21.

rațiunea cu totul. I-a pus stăpânire pe inimă, pe minte și pe cuget. În întregime a pus stăpânire pe el diavolul. Mintea lui nu mai naște gând bun."[62]

Bătrânul își exprima în scrisori durerea: „Of, of, cât sufăr, cât strig, cât mă doare sufletul! Am căzut, am căzut de dureri. Mă doare, jelesc nemângâiat pentru Athanasie, pentru tine, pentru fosta ta mamă din lume și pentru ceilalți. Strig puțin, strig și cad grav bolnav. Învierea voastră înviază împreună și sufletul meu!"[63]

Se referă și la rugăciunile sale de foc epuizante: „De aceea v-am scris că rugăciunea îl ține. Și nu-l va lăsa Domnul să pățească un rău. Mă va înștiința. Ştiţi ce rugăciune se face? Iese foc!"[64]

După aceste rugăciuni foarte obositoare, care se făceau cu multă dragoste și efort, primea înștiințare de la Dumnezeu că, în ciuda faptului că Athanasie nu are puterea duhovnicească să lupte în viața pustnicească aspră din peşteri, se va mântui, totuşi. Scria: „Între toate ispitele vieții mele, prin care am fost încercat, aceasta cu Athanasie este de mii de ori mai mare. Mi-a luat jumătate din anii vieții. Dar cred nestrămutat că nu i se va face rău. Însă, când mă rog pentru acesta toată noaptea, am nevoie de zile întregi ca să mă odihnesc. Îmi epuizez toată puterea minții mele. Numai o singură dată dacă mă asculta, să facă răbdare, era de ajuns să se facă bine pentru totdeauna."[65]

Și cu adevărat, după adormirea sa și odată cu îndrăzneala pe care a găsit-o Gheron Iosif înaintea Domnului, Părintele Athanasie, amintindu-şi de ostenelile lui şi câtă supărare i-a făcut, a început să se nevoiască cu pocăință şi cu conștiința slăbiciunilor sale. A plecat din viața aceasta cu speranța sigură a mântuirii.

Gheron Iosif nu se ruga fierbinte numai pentru Părintele Athanasie, ci pentru toată obștea lui. Fericitul întru adormire Stareţul nostru, Iosif Vatopedinul, ne-a povestit: Odată, pe când

---

[62] Scrisoarea 58 din prezentul volum.
[63] Scrisoarea 80 din prezentul volum.
[64] Scrisoarea 58 din prezentul volum.
[65] Scrisoarea 58 din prezentul volum.

Stareţul se ruga mâncând în trapeză, după cum obişnuia, a intrat în stare de extaz, a încetat să mai mănânce şi, când a revenit, a zis: „Nimeni din obştea mea nu se va pierde!"

Darurile sale duhovniceşti şi mânăstirile de maici

La Schitul Sfântul Vasile, după 1930, a primit mai mulţi fraţi, aşa cum am spus şi mai sus. Dar nu au avut puterea lepădării de sine cerută de viaţa pustnicească. În perioada aceea, Stareţul era de neînduplecat privitor la programul său foarte aspru. Credea că, dacă el poate să ţină programul acela pustnicesc de post, priveghere, tăcere, pe care-l hotărâse, şi ceilalţi ar trebui să-l poată respecta. Nu puteau să facă ce făcea el, cu excepţia Părintelui Arsenie, şi făceau presiuni asupra lui, invocând neputinţa lor, să impună o viaţă de nevoinţă mai puţin aspră. Pentru Gheron Iosif acest lucru era de neimaginat şi îi provoca o tristeţe peste măsură de mare. Nu putea da înapoi. Considera că orice uşurare a programului său pustnicesc ar fi fost o trădare. De asemenea, Harul lui Dumnezeu îşi arăta mulţumirea pentru luptele ostenitoare şi mari ale Bătrânului prin cercetările Sale pe măsură. Se ştie că, aşa cum mărturiseşte şi ucenicul său de mai târziu, Gheron Efrem Filotheitul, în perioada aceea, la Sfântul Vasile, era foarte aspru în ceea ce priveşte programul pustnicesc. După aceea, la Sfânta Ana Mică s-a mai temperat, ajungând la o măsură de mijloc, şi la Nea Skiti s-a temperat şi mai mult.[66] Numai spre sfârşitul vieţii, la Nea Skiti, a devenit mai îngăduitor şi mai indulgent cu neputinţele fraţilor în luptele duhovniceşti. Gheron Iosif împletea, însă, totdeauna în pedagogia aplicată ucenicilor săi asprimea cu bunătatea.[67]

În perioada cât a stat la Sfântul Vasile s-a legat mult de el Papa-Efrem Katounakiotul, aşa cum am mai spus. Deşi era ucenic

[66] *Volum dedicat Cuviosului Gheron Iosif Isihastul*, Sfânta Mânăstire Machaira, Cipru, 2003, p. 16.

[67] Vezi Arhim. Hrisostomos Papadakis, *Asprimea şi bunătatea Cuviosului Iosif Isihastul, în Figuri cuvioase contemporane*, Ed. Sf. Mitropolie de Veria, Naousa şi Kampania, Veria, 2017, pp. 581-587.

cu ascultare la Părintele Nikiforos, întreaga teorie și practică a vieţuirii ascetice a învăţat-o de la Gheron Iosif şi foarte repede a ajuns să primească îmbelșugat darul Sfântului Duh.

Ucenic al lui Gheron Iosif la Sfântul Vasile a fost și Părintele Efrem Karagiannis. Era evlavios și nevoitor, dar din nefericire s-a îmbolnăvit și toți l-au sfătuit să iasă din Sfântul Munte pentru a face tratament. Gheron Iosif primise însă înștiințare de sus că, dacă va ieşi, nu se va mai întoarce şi de aceea nu-i dădea binecuvântare. În cele din urmă, Părintele Efrem a ieșit din Sfântul Munte și, într-adevăr, nu a putut să se mai întoarcă niciodată pentru a rămâne definitiv. Îl iubea mult pe Gheron Iosif şi era iubit la fel de acesta. A slujit Biserica în calitate de duhovnic, mai întâi la Volos și după aceea în America. A dus acolo duhul și principiile lui Gheron Iosif și lui i se datorează lepădarea de lume a lui Ianakis, cel care va deveni Gheron Efrem, ulterior stareț al Mânăstirii Filotheu și în cele din urmă până astăzi stareț al Mânăstirii din Arizona.

Între fiii săi duhovnicești se numără și Stareța Makrina, care la vreme aceea, cu numele de Maria, împreună și cu alte surori duhovnicești, doreau să facă o mânăstire la Volos. Dar când duhovnicul lor, Părintele Efrem Karagiannis, a plecat în America, nu și-a găsit odihnă la niciun alt duhovnic și i-au scris lui Gheron Iosif cerându-i să preia îndrumarea lor duhovnicească. Bătrânul le-a răspuns: „Dacă faceți ascultare, vă preiau. Dacă nu faceți, vă las!" I-au scris că vor face ascultare. Bătrânul s-a rugat și a avut o vedenie în care Maria avea în jurul său multe oi. Le-a cerut să o accepte ca stareță pe Maria și să facă desăvârșită ascultare de ea, să nu-i întoarcă cuvântul, lucru care s-a și întâmplat."[68]

Cu Harul lui Dumnezeu şi cu luptele sale neîncetate, Gheron Iosif a urcat toată scara virtuților. Lumina cea neapropiată sălășluia în sufletul lui și Duhul Sfânt i-a dăruit harisma vederii înainte și a profeției celor viitoare, pentru binele fiilor săi duhovnicești și în general al Bisericii.

---

[68] Ierom. Dimitrios Kavadias, *Stareți și Monahismul feminin*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2015, pp. 352-367, și Scrisorile 108 și 115.

Îndruma pe călugărițe prin intermediul scrisorilor și datorită ascultării lor erau atât de apropiate de el, încât, fără să le fi văzut vreodată și cu ajutorul darului vederii duhovnicești, știa bine ce aveau acelea nevoie pentru mântuirea lor. Odată, când s-a îmbolnăvit foarte grav stareța și nu i-au spus, Părintele Iosif a primit înștiințare de sus și le-a scris, cerându-le să-l informeze în legătură cu starea acesteia pentru a se ruga. Din păcate, nici aceste scrisori nu s-au păstrat.

La început, obștea Stareței Makrina, în 1954, s-a așezat într-o casă în satul Staghiátes din Pilos, în urma unei preziceri a lui Gheron Iosif cu trimitere la locul acela. După adormirea lui Gheron Iosif, în 1959, obștea era îndrumată de Părintele Efrem, fiind însărcinat cu această ascultare de Gheron Iosif, când încă trăia. În 1962, obștea s-a mutat în Portariá, tot în Pilos, unde au înființat și au zidit Mânăstirea Maicii Domnului Odighitria. Plecând de la această mânăstire și de la Stareța Makrina, având rădăcina la Gheron Iosif, au fost înființate sau au renăscut multe alte mânăstiri de maici din Grecia sau din străinătate. În 1974 s-a întemeiat metocul Mânăstirii Filotheu cu hramul „Sfântul Arhanghel Mihail" din Thasos; în 1986, Mânăstirea Cinstitului Înaintemergător din Serres; în 1989, Mânăstirea Nașterii Maicii Domnului din Saxonburg, Pennsylvania; în 1995, Mânăstirea Cinstitului Înaintemergător din Goldendale, Washington; în 1995, Mânăstirea Cinstitului Înaintemergător din Naousa; în 1996, Mânăstirea Glicofyloussa din Rapsani, Larisa. Mânăstirile Cinstitului Înaintemergător din Serres și Sfântul Arhanghel Mihail din Thasos au dat maici pentru întemeierea unor noi mânăstiri în America și Canada.[69] Gheron Iosif s-a legat și de mânăstirea de maici Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones, Attica. În obștea aceasta a intrat în 1945 și Vriéni, nepoata Bătrânului. Stareța Eythimia și Părintele Partenie erau oameni duhovnicești și Gheron Iosif se referă la ei în scrisorile sale către sora sa Erghina, mai ales atunci când Erghina se plângea că fiica ei Vriéni nu a rămas cu ea în casă, ca monahie, ci s-a dus la mănăstire: „Dar spune-mi, buna și draga mea Erghina, de ce eu îi iubesc atâta și sufletul meu se agață de ei? De ce eu sunt

[69] Ierom. Dimitrios Kavadias, op. cit., pp. 362-363.

în alt fel înştiinţat şi îi socotesc sfinţi? Nu crezi şi tu, sora mea, că acesta este lucrul pe care atâţia ani l-ai dorit?"[70]

Auzind comentarii calomniatoare despre Gheron Iosif, Stareța Evthimia i s-a adresat acestuia, în anul 1950. El i-a răspuns și a îndrumat-o personal spre linişte, dar și spre iubirea celor care îl acuzau pe nedrept. Îi scria: „Deoarece ne-am închis ca să ne liniştim – întrucât aşa am învăţat de la început –, toţi au ceva cu mine. Sau mai curând ispita lucrează așa, pentru că nu-i place să vadă pe cineva că se îngrijește să se mântuiască în vremurile noastre. Așadar, să nimicească Domnul ispita aceasta, iar părinții să fie miluiți. Să spunem acum despre rugăciune. Cred, buna mea stareță, că ai fost mult nedreptățită. Nu erai pentru atâtea griji, ci erai pentru isihie. Prin urmare, dacă vrei să mă asculți, să le facem cu măsură pe amândouă, deoarece fără liniştire, Harul nu rămâne şi fără Har omul este nimic. Cine a aflat Harul, l-a aflat în liniștire."[71]

În jurul anilor 1929-1930, cum am spus mai sus, a încercat să ajute câteva văduve din Asia Mică, care veniseră după tragedia de acolo și voiau să se facă monahii. Bătrânul a refăcut Mânăstirea Sfântul Nicolae din Gherovitsa, Drama, Nevrokopi de astăzi, şi le-a instalat acolo până în 1937, când obştea s-a risipit. Bătrânul se referă cu durere şi cu amărăciune la cazul acestei mânăstiri de maici, care a eşuat ca obşte, deoarece în fond nu era unitate şi dragoste între surori. Scria Părintele: „Iar de-mi ceri să afli și de maica stareţă, le-a alungat din sat Preasfințitul. Sau, mai curând, acestea, deoarece nu aveau dragoste între ele, au plecat pe drumuri şi se duc toate ostenelile noastre și se pierde toată sudoarea noastră nevoitoare. Iubire nu au. Gelozii au, cârteli, indiscreții, și până la urmă îl aruncă pe Dumnezeu din ele."[72]

Dintre aceste monahii, unele au rămas singure, iar altele s-au dus în alte obști. Cele mai multe dintre ele au continuat să aplice câte învățaseră de la Gheron Iosif. Au dobândit în acest fel multe virtuți și au ajuns la o stare duhovnicească bună.[73] Îi

[70] Scrisoarea 35 din prezentul volum.
[71] Scrisoarea 77 din prezentul volum.
[72] Scrisoarea 19 din prezentul volum.
[73] Vezi Ierom. Dimitrios Kavadias, op. cit., pp. 337-340.

cereau sfaturi, iar Părintele le scria scrisori, dintre care din nefericire nu s-au păstrat decât foarte puține.

În 22 decembrie 1961, după adormirea lui Gheron Iosif și la aproape 30 de ani de la începuturile dependenței lor duhovnicești de dânsul, Stareța Eupraxia scria părintelui Pantelimon Mitropoulos în America: „Mă rog, fac numai rugăciuni, altceva nimic. De 31 de ani asta fac. Sfințitul nostru părinte duhovnicesc Iosif ne-a dat această binecuvântare: rugăciunea, isihia, zi și noapte. Fac întuneric în chilie și mă rog, nu vreau să vorbesc cu nimeni. Mă liniștesc, îmi adun mintea, îmi plâng păcatele." Și altădată, la 1 martie 1961, scria aceluiași: „Dulcele Iisus să vină în inima ta, să aprindă lumina înlăuntru tău ca să înțelegi dulceața lui Iisus, să faci cu metanierul rugăciunea *Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!* Să spui rugăciunea ca să ai mângâiere, să plângi, zi și noapte, întreg trupul tău să se sfințească..., să devină mort pentru orice dorință păcătoasă. Să se facă înlăuntrul tău lumină... Eu am făcut ascultare de Părintele meu duhovnicesc!" Până la cuvioasa ei adormire în Domnul, care s-a întâmplat în ziua de 22 august 1964, semna scrisorile sale cu „Eupraxia monahia, păcătoasa, a lui Iosif."[74]

Gheron Iosif trăia înfierea sa după Har, dar și paternitatea sa duhovnicească încă din această viață. Ca părinte duhovnicesc, și în timpul vieții, și după adormirea sa, chema sufletele către viața cea mai înaltă a monahismului și le învăța tainic câte a trăit și a scris el însuși.

Chestiunea Calendarului

După anul 1924, în tot Sfântul Munte s-a instalat o confuzie în legătură cu schimbarea calendarului și cu hotărârile Bisericii considerate modernizatoare. Atunci, Bătrânul se nevoia în cele mai pustnicești și aspre locuri din Katounakia și la Sfântul Vasile. Mai ales în locurile acestea se instalase o atmosferă tensionată de zelotism și împotrivire față de orice formă

---

[74] Vezi Ierom. Dimitrios Kavadias, op. cit. pp. 349-351.

de modernizare și introducere de elemente noi, cum era cel al schimbării calendarului.

În scrisorile lui Gheron Iosif putem să urmărim poziția lui lipsită de fanatism față de chestiunea calendarului. Putem să vedem adevărata sa atitudinea duhovnicească și ascetică care l-a condus în mod mai presus de fire la hotărârea de a rămâne în sânul Bisericii. În vremuri în care se confrunta cu acuze calomnioase din partea unor tovarăși de nevoință, care-l considerau înșelat, lucru care făcea și mai dificilă poziția sa între ceilalţi părinți, el însuși nu lua în seamă această vătămare și răutate la adresa persoanei sale. A arătat că are o conștiință bisericească autentică, deși inițial a urmat facțiunea zelotiștilor. Pentru perioada respectivă și pentru locul unde trăia, zelul său exagerat pentru Tradiție, stăruința și păstrarea predaniilor era îndreptățit.

În 14 august 1933, în timp ce se nevoia rugându-se cu sudoare până la sânge pentru lumea întreagă, nu dorea să fie pomeniți la Dumnezeiasca Liturghie care se săvârșea la coliba lui din Schitul Sfântul Vasile cei care urmau noul calendar. Scria: „Scrie-mi. Altă dată să nu mai trimiți sărindar de la cei care urmează calendarul nou, deoarece e multă osteneală cu aceasta. Aici nu-i pomenim. Sunt unii care îi pomenesc, dar aceia sunt ca și cu calendarul nou. Noi nu ne împărtășim cu ei. De aceea îmi este foarte greu. Pentru alte lucruri duhovnicești eu mă chinuiesc ziua și noaptea spre slava și dragostea lui Dumnezeu. Dacă vor să mă rog eu pentru ei, să le citesc eu rugăciunile, aceasta se poate face cu bucurie. Zi și noapte citesc. Noi noaptea nu dormim deloc. În fiecare seară facem priveghere. Numai dimineața dormim, vreo oră, și la prânz, când mâncăm pâine."[75] Nu se comporta cu fanatism, a avut de la început o poziție moderată. Nu respingea pe nimeni, se ruga pentru toți.

În 2 iulie 1945, după 12 ani, scria surorii sale, Erghina: „Deoarece sunt, așadar, închis aici întru totul și nu ies nicăieri în afara ușii mele, nu a venit nimeni să-mi spună de la ceilalți care este adevărul. De aceea eram ca și ceilalți, gândind că nu e în

---

[75] Scrisoarea 5 din prezentul volum.

regulă. Dar am intrat și în polemică, așa cum fac aici câțiva care hulesc și zic vrute și nevrute."[76]

Cu gândirea, înțelegerea și discernământul său natural, acest aspru ascet observa că „de aceea, preabunul nostru Dumnezeu, văzând ignoranța mea, nu m-a lăsat în greșeală, deși, din când în când, veneau cei ai lui Matei[77] și îmi spuneau ale lor. Eu, însă, din contră, le ziceam că schisma este mai rea decât toate, iar buna înțelegere este porunca lui Dumnezeu și duce la cele bune. În fine, văzând Dumnezeu sufletul meu viu și mai luminos decât soarele, mi-a arătat că sunt căzut în afară și că toți cei ai lui Matei și ceilalți, care s-au separat, sunt greșiți și dau naștere la schismă nefolositoare, spre vătămarea sufletului lor trufaș. Căci alta nu este pricina, decât egoismul lor. Nu am timp să vă scriu despre minunea care s-a făcut cu mine. Am strigat însă la părintele Antonie să îmi explice cum s-a întâmplat și am văzut că am greșit cu adevărat din neștiință."[78]

Dumnezeu i-a arătat multe semne mai presus de fire, pentru ca să înțeleagă pe deplin adevărul în legătură cu calendarul. Între acestea le-a relatat ucenicilor săi de mai târziu o vedenie pe care a avut-o: „Se făcea că este în mare pe o stâncă ce se afla la o oarecare distanță de Sfântul Munte și era lovită din toate părțile de valuri. Și când era în pericol să se înece, a făcut un salt și s-a aflat pe uscat, în Sfântul Munte. A văzut îndată stânca aceea pe care stătea scufundându-se în mare și a auzit un glas: „Biserica este la Constantinopol."

Scria lucrul acest plin de recunoștință față de Dumnezeu. „Vezi, așadar, bunătatea Domnului nostru? Că omul, de multe ori, se înșală din neștiință sau alții îl trag după ei. Dar, când este suflet drept, nu-l lasă Domnul și în multe feluri îl va lumina. Acest lucru mă face să devin pământ, cenușă, vierme al pământului!"[79] Cu mare smerenie mulțumește și se minunează de darurile Lui negrăite și de pronia părintească a lui Dumnezeu. „Cine eram eu, orbul, lipsit de orice bunătate, și ce bun am

[76] Scrisoarea 22 din prezentul volum.
[77] Conducătorul facțiunii extremist a zelotiștilor.
[78] Scrisoarea 22 din prezentul volum.
[79] Scrisoarea 22 din prezentul volum.

făcut eu Făcătorului meu, de are atâta grijă pentru mine? De ce se îngrijeşte atâta să nu pier, încât mai mult decât pe cei de-o vârstă cu mine m-a iubit și mi-a dat Harul Lui îmbelşugat, să vorbesc, să mă rog, să scriu și să istorisesc cuvintele Lui? Nu te minunezi, draga mea surioară, amintindu-ţi viaţa mea din lume? Eram eu de monah? De ce aşadar să cârteşti și să nu mulţumeşti lui Dumnezeu? Ispitele pe care le îndur și despre care îţi scriu sunt cu neputinţă de îndurat. Harul Preasfintei, însă, pe toate le risipeşte."[80]

Strădania lui sinceră și rugătoare pentru mântuire a fost primită de Dumnezeu, Care l-a luminat, dar în acelaşi timp a dat şi urmaşilor lui să vadă duhovniceşte și sincer aceste subiecte.

Pe 20 septembrie 1954, cu cinci ani înainte de adormire, pe când era deja un ascet matur și urcase cu statornicie și fără cădere pe tronul iubirii, al păcii profunde şi al unirii cu Duhul, scria nepotului său, Dionisie: „Dionisie, au venit unii, din partea ta, zic ei, și vor să vadă de partea cui mă aflu. M-am întristat foarte tare. Ştiu, copilaşul meu, că nu sunt de la tine. Aşa zic ei, ca să se facă credibili părintelui. Prin urmare, i-am trimis înapoi la tine ca să le spui câteva cuvinte. Să-ţi aminteşti câte ţi-am spus ultima dată când te-am văzut, dragul meu fiu. Spune-le ce zice Dumnezeiasca Liturghie: «Să ne iubim» şi după aceea «să mărturisim». De la Fanar până în Rusia și de la marginile pământului până în inimile noastre ale tuturor. Mă uimeşte cum toţi aceştia slujesc fără să ştie ce înseamnă «să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gând să mărturisim». Dionisaki! Dionisaki al meu! Iubire faţă de toţi! Dulcea noastră Măicuţă i-a iertat pe cei care răstigneau şi noi nu putem ierta pe fratele nostru? Să nu fie! Credem într-una Sfântă Biserică. În aceasta ne-am botezat. La ce bun toate certurile și dezbinările? Atenţie la rătăciri! Atenţie la egoismul ucigător de suflet. Atenţie la sminteli. Îndepărtează-te de gândurile cele viclene și iubire, iubire, iubire şi înţelegere!"[81]

Eliberarea de patimi, pe care i-a dăruit-o Stareţului Stăpâna, de Dumnezeu Născătoarea, nu poate fi descrisă și nici înţeleasă

[80] Scrisoarea 22 din prezentul volum.
[81] Scrisoarea 88 din prezentul volum.

de oameni care nu au gustat fie cât de puțin lucrarea Sfântului Duh și iubirea lui Dumnezeu. Avea curajul să arate fiilor săi duhovnicești, liber, starea cerească și îngerească a sufletului său și cunoașterea tainelor ascunse ale lui Hristos. Scria în octombrie 1947 către nepoata sa, care de curând luase schima sfântă și își schimbase numele în Vriéni. „Ascultați-mă, așadar, auziți-mi cuvintele, căci urmează să vă spun cu adevărat înfricoșătoare, ascunsă și mare taină a iconomiei dumnezeiești. Nu pizmuiesc folosul. Nu ascund ce știu, ca cel care ascunde talantul. Nu mă tem de amenințările demonilor – care urlă împotriva mea de îndată ce arăt aceste taine –, dar nădăjduiesc în rugăciunile voastre."[82]

„Lămurește-ne nouă, Măicuță dulce, taina iconomiei tale de negrăit!"

Ridica, de asemenea, pe fiii săi duhovnicești la înălțimea vederii cerurilor. Scria: „Căci avem de străbătut văzduhul. [...] Ici și colo stau îngeri, iar heruvimii și serafimii, cei cu câte șase aripi, zboară de jur împrejur. În dreapta și în stânga pereți de diamant. Flori ca de aur cu mulțime de parfumuri înmiresmează cele dimprejur. Aici mulțime de păsărele cu mii de culori ciripesc cântări felurite. Și mintea noastră urcă din vedere în vedere. Tărâmul este precum zăpada de alb și în mijlocul lui marele palat al Preacuratei Maici, suflarea noastră."[83]

Vederea pe care cu atâta ușurință o descrie este cunoscută din viața cuviosului, scrisă de fericitul întru adormire Părintele nostru Iosif Vatopedinul. În scrisoarea respectivă, însă, se distinge intrarea negrăită a sufletului său către dragostea Stăpânei Născătoare de Dumnezeu, pe care i-a dăruit-o ea însăși. Scrie despre Aceasta, despre Măicuța lui dulce, cum o numea de obicei, cu o îndrăzneală ce depășește măsura pământească.

Și în alte scrisori se referă la Maica Domnului și accentuează sfințenia ei, curăția ei și cum se cuvine să o urmăm. Scrie: „Nu

[82] Scrisoarea 38 din prezentul volum.
[83] Scrisoarea 38 din prezentul volum.

pot să vă descriu cât de mult place Maicii Domnului înfrânarea trupului și curăția. Deoarece Preasfânta este singura fecioară neprihănită. De aceea ne iubește și ne vrea pe toți asemenea."[84]

„Eu nu pot să sărut o dată icoana Maicii Domnului și să mă despart. Ci, când mă apropii lângă ea, ca magnetul mă lipesc deasupra ei și trebuie să fiu singur, deoarece am nevoie de ore ca să o sărut. Şi se umple sufletul meu înlăuntru cu suflare vie și nu încetez să o sărut și mă umplu de Har, care nu mă lasă să mă dezlipesc de ea. Dragoste, eros, foc arzând cele dinlăuntru și cele din afară, care, de îndată ce intri în biserică, te întâmpină, atunci când icoana este făcătoare de minuni, și îți dă înapoi atâta suflare bine-mirositoare, încât rămâi ore întregi în extaz, fără să fii în tine însuți, ci în Raiul bine-mirositor. Atâta Har dă Preasfânta celor care își păstrează trupul curat, deoarece, așa cum am înțeles, iubește mult curăția."[85]

Scrisoarea aceasta este, însă, un eseu teologic despre persoana Maicii Domnului. Plină de laude și expresii ale trăirilor personale. Trăia curăția îngerească, cea mai presus de fire și de necuprins cu mintea, pe care i-o dăruise Stăpâna de Dumnezeu Născătoarea înlăuntrul luminii celei neapropiate a Dumnezeirii, după multe, obositoare și mai presus de fire nevoințe. Multe arătări ale Maicii Domnului pe care le-a primit în viața sa ascetică îi dădeau această îndrăzneală să se adreseze către Stăpâna de Dumnezeu Născătoarea cu inima sa rănită de iubirea ei preacurată, de maică-fecioară. Citâm mai jos un fragment mai mare din această minunată și nestinsă scrisoare:

„O, dulcea noastră Măicuță, o, lumina sufletului nostru, iubire neprefăcută! O, viața sufletului nostru! Cu numele tău pe buze să ne dăm sufletul! Cu sărutare prea dulce să ne întâmpini și în sânurile tale să ne primești! O, mamă, miere și nectar preadulce! O, mireasmă plăcut și mult mirositoare!

Cădeți, așadar, la pământ și îmbrățișați pe dulcea noastră măicuță – picioarele și mâinile – și luați negrăită mireasmă de la Preasfânta Fecioară. Nu pregetați, căci ea singură mi-a arătat cum, mi-a arătat și mi-a dat și îndrăzneala, și dragostea!

---

[84] Scrisoarea 78 din prezentul volum.

[85] Scrisoarea 61 din prezentul volum.

Tălmăcește-ne nouă, dulcea noastră Măicuță, taina iconomiei tale de negrăit și cea a rudeniei dintre tine și noi. Tu, preadulcea noastră Măicuță, care ții în brațe pentru totdeauna pe preadulcele Prunc, pe Acela care printr-un semn pe toate le ține, pe Cel care în timp S-a făcut mic pentru noi, dar în afara timpului este Cel vechi de zile. El ne-a spus cu gurița Lui cea înmiresmată cele pe care nici îngerii nu le pot privi, dar de care noi ne-am învrednicit.

Ascultați, surorile mele dragi, și iarăși! Când se săvârșește dumnezeiasca Mistagogie, dulcea noastră Măicuță își dă Pruncul ca să fie jertfit pentru noi. Și când noi ne împărtășim învrednicindu-ne prin postul de mai înainte, prin privegheri de bunăvoie, prin rugăciunea cea cu inimă străpunsă, mâncăm trupul și sângele lui Iisus, acela pe care l-a luat din sângele preacurat al Preasfintei. De asemenea, trupul Domnului mâncând, bem neîncetat laptele Preasfintei. Şi atunci ce se întâmplă cu noi? Devenim copii adevărați ai Preasfintei și frați ai lui Hristos și, după Har, fii și copii ai lui Dumnezeu. Și atunci când noi, în mod negrăit Îl avem înăuntrul nostru, în sufletul și în trupul nostru, fără de ființă – deoarece este împreună cu Tatăl nedespărţit –, şi pe Tatăl îl avem împreună și pe Duhul Sfânt.

Aceasta este înrudirea cea mai presus de fire, pe care am primit-o din Preasfânta și dulcea noastră Măicuță. Vedeți de ce daruri ne-a învrednicit dulcea noastră Măicuță? Vedeți cât suntem de îndatorați să o iubim? De aceea trebuie, neîncetat, să ne apropiem de ea ca pruncii și adesea de la dumnezeiescul ei sân să ne alăptăm precum pruncii, fără răutate. De fiecare dată când urmează să ne împărtășim, în cuget să luăm sânul și să ne alăptăm. Căci dulcele Iisus, micuțul din brațele ei, cedează și ne lasă. Nu este gelos pe dărnicia îmbelșugată a Măicuței Lui, ci Se bucură și ne cheamă.

Înfășați-vă precum pruncii în veșmântul Măicuței noastre și umpleți-vă de curăţie din dumnezeiescul și feciorelnicul trup. Luați mireasmă de la ea. Altceva nu am văzut, care să placă atât de mult Maicii Domnului, precum neprihănirea. Și, dacă vreunul dintre noi vrea să dobândească multa Ei iubire, să se îngrijească să se curăţească și neîncetat o va ține la sânul ei

și îi va dărui ei toate cele cerești. Două luni mai târziu se gândea dacă nu cumva descoperirea exagerată a tainelor la care el participase, prin viața lui egală cu a îngerilor și prin nevoințele sale mai presus de fire ar fi putut să fie răstălmăcită. Deoarece aceste taine nu pot fi înțelese ușor de cei mulți. Scria astfel: „Copilul meu, Vriéni, au trecut două luni și mai mult și nu mi-ai scris dacă ai primit cele trei scrisori ale mele și mi-a venit gândul: nu cumva v-am supărat cu libertatea mea cu care vă scriu, sau, poate, poate cuvintele mele au fost răstălmăcite? Dacă se întâmplă așa ceva, nu vă supărați, ci întrebați care este înțelesul cuvântului și vă voi da explicație bună și sinceră."[86]

Explică faptul că lipsa de măsură a iubirii dumnezeiești este pricina care depășește capacitatea lui de a se stăpâni, „căci, atunci când iubirea Domnului aprinde sufletul omului, nu mai este stăpânit de măsuri, ci iese din limitările lui. Şi de aceea dă la o parte frica și, orice ar scrie și orice ar vorbi, tinde să nu mai aibă măsură. Dar, deocamdată, toate pe care le-am spus despre strălucirea aceasta arzătoare sunt mici."[87]

„Când s-au împărțit limbile de foc, pe toți i-a chemat la unitate"

Sfinții Părinți învață că mintea care este acoperită de răutăți și patimi poate să ajungă să aibă și să dea știință, dar nu lumină. Mintea care este curată de patimi și răutăți se vede de pe sine în lumină, dar este făcută de Creator să fie și ochiul sufletului. Spune Sfântul Ioan Damaschin: „Precum este ochiul în trup, așa este în suflet mintea."[88] După cum ochii sensibili nu pot funcționa pentru ca omul să vadă, dacă nu sunt luminați de lumina exterioară, tot așa și mintea, deși are simț și vedere cugetătoare, nu poate să vadă și să valorifice posibilitatea vederii

[86] Scrisoarea 41 din prezentul volum.

[87] Scrisoarea 41 din prezentul volum.

[88] Sfântul Ioan Damaschin, *Expunere exactă a dreptei credințe*, 12 (26), PG 94, 924BC.

duhovniceşti care i-a fost dată de Dumnezeu, dacă nu este luminată de acea Lumină dumnezeiască şi mai presus de ceruri. Când mintea va fi luminată de această Lumină dumnezeiască, se uneşte cu ea, împărtăşită în fiinţa ei, deşi nu se poate împărtăşi de fiinţa, ci numai în lucrarea ei. Vede şi trăieşti empiric tainele înţelepciunii lui Dumnezeu din lăuntrul luminii, dincolo de simţurile trupeşti. Dobândeşte cunoaştere negrăită, care depăşeşte orice cunoaştere provenită de la toate fiinţele sensibile.

Sufletul sfinţit al Stareţului se împărtăşea continuu de iubirea mai presus de fire a Luminii dumnezeieşti şi vestea câte trăia el însuşi în Dumnezeu. *„Şi aceasta este făgăduinţa pe care am auzit-o de la El şi o vestim vouă, că Dumnezeu este lumină şi întuneric în El nu este niciunul. Dacă zicem că avem împărtăşire cu El şi umblăm în întuneric, minţim şi nu facem adevărul. Iar dacă umblăm în lumină, precum El este în lumină, avem împărtăşire unii cu alţii.*[89]

Sfinţii Părinţii accentuează că prezenţa acelei Lumini mai presus de ceruri îi uneşte pe cei care sunt luminaţi mai presus de fire de aceasta şi sunt duşi la o cunoştinţă şi numai această cunoştinţă este adevărul. Este „lumina cunoştinţei" care se dăruieşte prin trăirea şi prezenţa Harului dumnezeiesc şi îi izbăveşte pe oameni cu adevărat de ignoranţa cunoaşterii lui Dumnezeu. Deoarece necunoaşterea Dumnezeului iubirii scindează omenirea prin intermediul a tot felul de pseudo-cunoştinţe, care sunt rezultatul „acoperământului răutăţii", adică al raţiunii trufaşe. Omul cu raţiunea pătimaşă şi trufaşă nu poate să cunoască pe Dumnezeu prin cunoaşterea empirică mai presus de lumină, ci persistă în cunoaşterea firii căzute, care separă numai, nu uneşte.

În momentele de dinaintea patimilor sale, cunoscând numai EL „slava" iubirii Dumnezeirii celei Întreite, Hristos, Dumnezeu-Omul, arde de dorinţa de a pătimi pentru omenire şi să-i dăruiască acesteia cunoaşterea unificatoare a adevăratei iubiri a lui Dumnezeu, cea în lumină. Hristos se ruga, aducându-Se pe Sine jertfă de iubire Cerescului Tată, pentru păcatele întregii lumi. *Şi Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt şi Eu la Tine*

[89] 1 Ioan 1, 5-7.

vin. Părinte Sfinte, păzeşte-i în numele Tău pe cei ce Mi i-ai dat, ca să fie una, precum suntem și Noi.[90] Împărtășirea de Lumină și experiența cea mai presus de orice cunoștință a unității întregului Adam este slava cea negrăită, în chip nevăzut văzută, pe care Tatăl a dat-o Fiului şi Fiul ucenicilor Săi şi prin aceştia tuturor celor care vor crede în Hristos.[91]

Gheron Iosif Isihastul a „cunoscut" „slava" Luminii cereşti şi toată dorința lui și rugăciunea lui erau îndreptate spre a îndruma pe fiii săi duhovniceşti la această „cunoştinţă", la unitatea „cunoștinței" lui Dumnezeu, așa cum a „cunoscut-o" el însuși.

Starețul, în toată viața lui călugărească, s-a nevoit, căutând fierbinte pe Domnul. Trăia într-un duh de continuă și profundă pocăinţă. A dobândit „inimă înfrântă și smerită" și Dumnezeu mângâie și nu urgisește o astfel de inimă. Purta toate ispitele și necazurile sale cu o răbdare de nedescris, osândindu-se numai pe sine, fără să fie în fapt vinovat. Descoperea modalităţi duhovniceşti de a considera că el este vinovat pentru toate. Cultiva o profundă osândire de sine. Niciodată nu vedea și nu-și făcea curaj cu darurile Harului care îi erau date, ci totdeauna se osândea pe sine.

Având neîncetat plânsul dătător de bucurie al pocăinței și lacrimi fără întrerupere, a trecut peste toate etapele maturizării duhovnicești. A cunoscut empiric darurile duhovnicești ale Harului dumnezeiesc, de aceea putea să scrie cu discernământ, înțelepciune și autoritate, următoarele: „Altul este Harul preoției, altul al schimei monahale, altul al Sfintelor Taine și alta este lucrarea Harului ascezei. Toate ies dintr-un singur izvor, dar se diferențiază unul de celălalt prin măreție și slavă. Harul care lucrează pocăința în cei care se luptă este moștenire strămoșească, este monedă de schimb, prin care dăm pământ și primim cer, prin care dăm materie și primim Duh. Fiecare picătură de sudoare, fiecare durere, fiecare nevoință pentru Dumnezeu se face monedă de schimb. Pierdere de sânge şi pătrundere de duh. Dai la schimb materie și primeşti Duh."[92]

---

[90] Ioan 17, 11.
[91] Vezi Ioan 17, 14-26.
[92] Scrisoarea 38 din prezentul volum.

În lupta duhovnicească și-a dat toate puterile sale sufletești și trupești și a trecut prin toate treptele duhovnicești ale desăvârșirii. „Harul se împarte în trei categorii: curățitor, luminător și desăvârșitor. În trei se împarte și viețuirea: după fire, mai presus de fire și împotriva firii. În aceste trei categorii se urcă și se coboară. Trei sunt și harismele mari pe care le primește omul: vederea dumnezeiască, iubirea și nepătimirea."[93] Făptuirea ascetică a curățirii este numită de Stareț „oarbă". Este perioada în care nevoitorul „vede" cum patimile îl împiedică să vadă lumina lui Dumnezeu, deoarece este locuit de întunericul plăcerilor, al părerii de sine și al mâniei. Treptat Harul lui Dumnezeu premiază pe cel nevoitor. Scrie: „Lucrarea este urmată de luminare. Al doilea stadiu. Harul luminător. După ce va fi bine educat cu Harul lucrării și nesfârșit va cădea și se va ridica, va fi urmat de luminarea cunoștinței, strävezimea minții, care vede adevărul. Vede lucrurile în firea lor, fără meșteșug, feluri de a fi și raționamente omenești. Fiecare lucru stă firesc în adevărul lui concret, așa cum am scris și în scrisoarea precedentă. Dar până să ajungi aici, preced multe încercări, prefaceri dureroase. Dar aici afli pacea gândurilor și odihnă de ispite."[94]

„Și înainte era Harul lucrării, dar acum a primit Har înzecit. Acum mintea s-a făcut cer, vede departe, are cuprindere, care depășește cu mult pe cea de dinainte. Acum îi lipsește vederea dumnezeiască. A aflat tronul, pe el este Împăratul și-i lipsește piesa de teatru."[95]

Și pentru că Dumnezeu este în întregime iubire...

Duhul Sfânt s-a sălășluit în sufletul lui și astfel a devenit părtaș la negrăite taine. Limba omenească nu poate să exprime adevărurile de negrăit și trăirile tainice. Sufletul sfințit al Părintelui teologhisește, subliniind crearea omului de către Dumnezeu și destinația lui. Scrie: „Vezi, omule, marea vrednicie

[93] Scrisoarea 57 din prezentul volum
[94] Scrisoarea 38 din prezentul volum
[95] Scrisoarea 40 din prezentul volum

pe care ți-a dăruit-o Dumnezeu?! Ești suflarea lui Dumnezeu. Văzând vrednicia ta și cât de mare e dragostea lui Dumnezeu către noi, păzește-te să nu-L întristezi pe atât de bunul nostru Dumnezeu, Care din nimic te-a adus și te-a făcut copil al său prin suflarea Lui, numai din dragostea Lui multă."[96]

Se descoperă nevoitorului neștiutor de carte că Dumnezeu a creat lumea din multa Lui iubire. Lucru pe care atâția înțelepți nu l-au cunoscut și au plecat din viața aceasta crezând în filosofiile și teoriile omenești care despart și scindează omenirea. Starețul, însă, dădea cu certitudine mărturie veșnică despre Dumnezeul Iubirii: „Și pentru că Dumnezeu este în întregime iubire, și toate câte s-au făcut, cele de sus și cele de jos, s-au făcut din multa Lui iubire, nu a cerut de la om nimic altceva decât iubire. Deoarece este în întregime iubire, de aceea, predând legea scrisă lui Moise, ca primă poruncă și mai mare decât toate poruncile îi strigă: «Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată tăria ta.» Tot avântul sufletului să cuprindă pe Dumnezeu: cunoștința, simțirea, rațiunea, vederea, străvederea și toată mișcarea minții, toate întru toate să înțeleagă pe Dumnezeu, și omul, țărâna, să dea «ale Tale dintru ale Tale!» Cu adevărat, măreție străină!"[97]

Starețul nu trăia dragostea ca pe un sentiment omenesc, ci trăia dragostea dumnezeiască, dragostea cea în Duhul Sfânt. Dragostea aceasta diferă mult de dragostea omenească și ca simțire, și ca cunoștință și ca plinătate de viață. Scria Părintele caracteristic: „Cu adevărat, măreție străină! Și toate virtuțile și harismele dumnezeiești au simțire și lucrare. Când ajunge cineva să iubească pe cel ce-l iubește, iubirea dumnezeiască depășește simțirea, iubirea dumnezeiască este cea care lucrează de acum și împărtășește vederea dumnezeiască. Atunci, cel în care se lucrează iubirea dumnezeiască strigă: «O, Iisuse al meu, iubirea mea dulce, înainte de a Te vedea, m-ai văzut Tu pe mine. O, lumină a sufletului meu, înainte de a Te cunoaște, Tu Însuți m-ai cunoscut. Și înainte de a Te iubi, Tu m-ai iubit»."[98]

---

[96] Scrisoarea 111 din prezentul volum.
[97] Scrisoarea 111 din prezentul volum.
[98] Scrisoarea 111 din prezentul volum.

Teologhisește cel ce nu știa mai mult decât abecedarul[99], precum pescarul acela, ucenicul iubit care scria în epistolele sale; *În aceasta este iubirea, nu că noi am iubit pe Dumnezeu, ci că El ne-a iubit pe noi... În aceasta cunoaștem că în El rămânem și El în noi, că din Duhul Lui ne-a dat nouă.*[100]

Se transfigura, devenea teolog și poet

Starețul trăia vederi dumnezeiești preaminunate și acestea îl transformau, îl transfigurau. Devenea teolog, poet, plin de lirism și de inspirație. Era un om cu continuă inspirație. Pentru Gheron Iosif era valabil ceea ce zicea mai târziu Sfântul Porfirie Kavsokalivitul: „Creștinul trebuie să fie poet."[101] Ceea ce vedea îl transforma în Hristos, devenea prilej pentru mulțumire și doxologie către Dumnezeu. Avea o permanentă deschidere a inimii sale către Dumnezeu, o continuă legătură și coordonare cu El, de aceea și gusta din dumnezeiasca beție. Scria multe poezii și le trimitea la fiii săi duhovnicești. Câte din aceste poezii am reușit să le găsim, le publicăm în prezenta ediție.[102]

„Și umbrit de dumnezeiescul nor, în stâlpul de foc al Iubirii, în întregime foc și el făcându-se, și neputând să se mai țină, strigă dumnezeiasca lucrare a Iubirii către izvorul Iubirii și zice: Cine mă poate despărți de dulcea Iubire a lui Hristos? Și mai mult decât atât, în timp ce o adiere ușoară sufla – fie în trup sau fără de trup, Dumnezeu știe, fie înlăuntrul colibei, fie afară, Dumnezeu știe – numai aceasta știe cel care a văzut; că în întregime făcându-se foc împreună cu focul, și lacrimi de iubire vărsând, cu admirație și minunare strigă: Încetează dulce Iubire apele Harului Tău, căci armonia mădularelor mele s-a

---

[99] Scrisoarea 29 din prezentul volum.

[100] 1 Ioan 4, 10, 13.

[101] Sfântul Porfirie Kavsokalivitul, *Viața și cuvintele*, Ed. Sfintei Mânăstiri Chrisopigis, Chania, 2018[15], p. 503.

[102] Prima publicare a acestor poezii s-a făcut în cartea Gheron Iosif Vatopedinul, *Experiențe ale Dumnezeiescului Har. Gheron Iosif Isihastul. Biografie epistolară – Scrisori inedite și poezii*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 20183, p.221-260.

topit! Şi zicând acestea, aerul Duhului suflând cu minunata şi nespusa Lui mireasmă, încetează simţirile, oprindu-se în întregime lucrarea trupească. Şi în întregime captiv, exilat în tăcere, se minunează de bogăţia slavei lui Dumnezeu, până trece norul.

Ca ieşitul din minţi stă, ca din vin e'n beţie,
şi nimic nu mai zice [întru ceasul acela]
şi nici limba n-o lasă nicidecum să grăiască,
şi nici inima, mintea, sufletul să voiască,

pentru că'mpărăţeşte Dragostea cea preadulce,
Iisus Mântuirea – dor mai dulce ca mierea.[103]

Şi, Doamne, oriunde privesc, întreg pământul umpli,
şi în uimire mă ridici, mi'nstrăinezi gândirea.
La Sfânta Liturghie vin, mă'mpărtăşesc cu Tine,
şi la colibă când mă'ntorc, Te aflu şi acolo.

Te tai bucăţi şi Te împarţi, şi eşti mâncat, Hristoase,
de toţi cei binecinstitori, şi'ntreg rămâi Tu iarăşi.
Cu Tatăl dimpreună şezi, şi întru Sfinţi eşti Însuţi,
în lumea'ntreagă Te găseşti, nimic nu Te'ngrădeşte.[104]

Moştenirea duhovnicească al lui Gheron Iosif Isihastul

În epoca în care a trăit Gheron Iosif erau puţini cei care cunoşteau, trăiau şi îşi impropriau Harul lui Dumnezeu în plinătatea şi desăvârşirea lui, aşa cum s-a întâmplat cu el. A trăit îndumnezeirea, unirea dumnezeiască negrăită în grad desăvârşit, vederea lui Dumnezeu în nemărginita Lumină dumnezeiască. Deşi era foarte reţinut faţă de cei mulţi, din iubire de oameni nu a păstrat tăcerea faţă de cei care i-au cerut să afle şi vorbea la persoana a treia despre stările de îndumnezeire.

---

[103] Scrisoarea 141 şi poezia a 8-a din prezentul volum.
[104] Poezia a 6-a din prezentul volum.

Experiența îndumnezeirii constituie chintesența Tradiției Patristice. Omul poate, cu harul lui Dumnezeu, să devină ceea ce este Dumnezeu, să devină una cu Dumnezeu, să se unească în întregime cu întreg Dumnezeul. Foarte frumos descrie acest lucru Sfântul Maxim Mărturisitorul: „Întreg în întregime se întrepătrunde cu Dumnezeu în întregime şi devine tot ceea ce este Dumnezeu, fără identitatea de ființă."[105] Atunci, omul devine în întregime lumină, așa cum lumină este Dumnezeu. Toate mădularele omului devin mădulare ale lui Hristos și purtătoare de lumină, aşa cum ne descoperă Sfântul Simeon Noul Teolog. „Mișc piciorul și iată fulgeră ca Acela (Hristos)".[106] Îndumnezeirea este o stare mai presus de fire, care depășește rațiunea omului și orice înțelegere, în care simțurile omului încetează, dar este reală. Numai după ce este cercetat de Dumnezeu, cel ce pătimește aceasta poate să descrie starea respectivă, dar cu puținătate de cuvinte *„ca prin oglindă, ca în ghicitură."*[107] Sfântul Dionisie Areopagitul spune că și simțurile și puterile duhovnicești ale sufletului devin de prisos atunci când sufletul capătă chip dumnezeiesc „prin unire cu necunoscutul" și se face purtător al razelor luminii celei neapropiate.[108] La Gheron Iosif vedem, mult mai târziu, continuitatea Tradiției, identitatea și asemănarea experienței lui cu cele ale Părinților. Citim într-una din scrisorile sale: „Și covârșit fiind de Har, se umple de luminare și de nețărmurită bucurie. Și atunci, neputând să țină focul iubirii, celui copleșit îi încetează simțurile şi este răpit în vederea dumnezeiască. Până aici este mișcarea voinței proprii a omului. De acum înainte nu mai este el stăpân. Nici nu se mai cunoaşte pe sine, deoarece s-a unit deja cu focul, s-a transformat în întregime. A devenit Dumnezeu după Har. Aceasta este însoțirea dumnezeiască, în care zidurile dispar și acela respiră un alt aer al minții, liber, plin de mireasma raiului. După aceea, iarăşi, puțin câte puțin, se strânge norul Harului și se întărește țărâna, ca o ceară, și își revine în sine, ca și când ar fi

---

[105] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Despre nedumeriri*, PG 91, 1308B.

[106] Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imne 15*, SC t. 1565, Paris, 1969, p. 288.

[107] 1 Corinteni 13, 12.

[108] Sfântul Dionisie Areopagitul, *Despre numirile divine* 4, 11 PG 3, 708D.

ieșit dintr-o baie curat, ușor, străveziu, plăcut la vedere, dulce, moale ca bumbacul și plin de înțelepciune și cunoștință."[109]

Voia dinainte de veacuri a lui Dumnezeu pentru om s-a împlinit în Gheron Iosif Isihastul; a devenit om desăvârșit în Hristos, fiu al lui Dumnezeu, dumnezeu după Har. A urmat Lumina și a devenit el însuși lumină, după îndemnul Domnului: *Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.*[110]

Gheron Iosif Isihastul a fost monahul aghiorit care a trăit și a retrasat în detaliu, ca un monah încercat, calea monahismului. Prin modul lui de viață empiric, a readus iarăși învățătura Sfântului Grigorie Palama despre isihasm în monahismul aghioritic contemporan și în general în monahismul ortodox. A fost un vrednic continuator al tradiției isihaste și filocalice, care a contribuit în cea mai mare măsură la repopularea și înflorirea duhovnicească a Sfântului Munte. A predat învățătura sa și mai ales viețuirea sa ca pe o moștenire duhovnicească ucenicilor săi. Se crede că din „rădăcina" lui Gheron Iosif Isihastul provin direct mai mult de o mie de monahi și monahii care descind din paternitatea duhovnicească a fericitului întru adormire Părinte Iosif. Acești monahi viețuiesc în mânăstiri din Sfântul Munte, din Grecia, din Cipru, dar și din străinătate. În ultimii ani, după 1992, s-au înființat și funcționează optsprezece mânăstiri în America, sub îndrumarea duhovnicească a Părintelui Efrem Filotheitul, ultimul ucenic în viață al lui Gheron Iosif. Nu este întâmplător că Starețul Efrem Filotheitul a înfăptuit o astfel de lucrare minunată în America. A dat naștere aproape unui Sfânt Munte în America. Sprijină și îndrumă duhovnicește mii de oameni și dă o mărturie puternică despre Tradiția aghiorită autentică, dar și de adevărată viață în Hristos, într-o epocă foarte dificilă și într-un loc care a fost caracterizat de mulți ca „Babilonul contemporan al neamurilor".

Deoarece a cunoscut dinainte lucrarea care urma să se împlinească prin ucenicii săi, prin fiii săi duhovnicești, Gheron Iosif, cu opt luni înainte de adormirea sa în Domnul, adică în

[109] Scrisoarea 48 din prezentul volum
[110] Ioan 8,12

decembrie 1958, a împărțit pe ucenicii săi în patru obști – lucru care nu se obișnuiește la Sfântul Munte, unde cel mai vechi, în ordine ierarhică, îi urmează Starețului la conducerea obștii. Știa, deja, că ucenicii săi aveau să devină Stareți și Părinți duhovnicești ai unor obști mari. Odată, când Domnul Ioan Bitsios din Ouranoupolis l-a vizitat pe Gheron Iosif, Starețul, arătând spre ucenicii săi care în clipa aceea făceau un lucru de mână, i-a spus profetic: „Iannis, vezi pe călugărașii aceștia? E!, va veni timpul când ei vor umple Sfântul Munte cu monahi!" Cuvântul Sfântului Paisie „așa cum oamenii din lume bogați îi fac pe fiii lor bogați din punct de vedere material, deoarece au bogății, tot așa și cei bogați duhovnicește îi fac pe fiii lor bogați" se adeverește la Gheron Iosif Isihastul.

Rugăciunea lui să o avem!

Arhimandrit Efrem Vatopedinul

Notă asupra ediției

Gheron Iosif Isihastul a fost privat de educația școlară. A terminat numai trei clase primare. Iubea, însă, mult studiul și lectura duhovnicească. Se familiarizase cu limbajul bisericesc și teologic și de aceea putea să descrie cu ușurință stările duhovnicești înalte pe care le trăia și să „înștiințeze" inimile cititorilor săi. Cuvântul lui este *„viu și lucrător și mai ascuțit decât toată sabia cu două tăișuri"*[111], empiric, delicat, patristic, inspirat de Duhul Sfânt. În ciuda stângăciilor ortografice și sintactice, cuvântul lui este dens și plin de sensuri. Se citește ușor, plăcut și curge armonios. Folosește cu multă îndemânare și încorporează în cuvântul lui texte din Sfânta Scriptură și din Părinții Bisericii. Folosește fraze mari, fără să se îndepărteze de sensul principal, fapt ce arată prospețimea gândirii lui. Este plăcut în asocierile pe care le face și în jocul de cuvinte. Selectează cu naturalețe scheme verbale și metafore și nu evită să-și coloreze cuvântul cu ironii fine, pentru a transmite mesajul dorit. Folosește un vocabular bogat și uneori foarte plastic. De exemplu: «πλουτανάδοσις» (îmbogățire prin dăruire), «πτεροφυεῖσα» (a fugi zburând), «τειχωρυχίζω» (a pătrunde printre ziduri), «μελιρρύζω» (izvorăsc miere), «νοητόκτιστος» (făcut de minte), «αίτήσιος εύχή» (rugăciune de cerere), «άλφαβητάριος» (la nivelul abecedarului), «κεραυνιζόμενος» (fulgerat), «τερεντίσματα» (teriremuri), «φτωχόπανο» (cârpă).

În prezenta ediție a *Scrisorilor și poeziilor* sale intervenim numai în ceea ce privește ortografia, punctuația și împărțirea în paragrafe. Păstrăm, desigur, totdeauna formularea originală, însușindu-ne sintaxa care ridică uneori probleme. Cu această gândire, păstrăm și unele „greșeli" care există în manuscris: greșeli în alcătuirea cuvintelor compuse: «έμεταμορφώθης», «έσυμβούλευε», «άπελλοτρίωσες», «έσυνέβη», «άνάλαβα», «νὰ

[111] Evrei 4, 12.

μὴν ἐξελέξῃ» (în loc de ἐκλέξῃ), «νὰ ἀπεθάνῃ». De multe ori nu este respectată regula lui *n* final.

Uneori sunt folosite participii de genul masculin în loc de feminin, de exemplu «Ἀγγέλων τιμιωτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα, φέρων τὰ δευτερεῖα τῆς Ἁγίας Τριάδος».

Foloseşte de asemenea greşit unele expresii uzuale: «Ἐξ ἴσον» în loc de «ἐξ ἴσου». «Διὰ μέσον» în loc de «διὰ μέσου». Când scrie «ἐκεῖθεν» aproape totdeauna înțelege, de fapt «ἐκεῖ» (acolo) și nu «ἀπὸ ἐκεῖ» (de acolo). Frecvent foloseşte pe «ὅτι» (că) în loc de «διότι» (deoarece).

Cuvintele Γέροντας (Stareț, Părinte duhovnicesc), Γερόντισσα (Stareță), Πατέρας (Părinte), Μητέρα (Maică), Γονεῖς (Părinți) și altele înrudite sunt scrise totdeauna cu literă mare la început, arătând astfel cinstirea deosebită pe care o avea Gheron Iosif față de paternitatea şi maternitatea duhovnicească, dar chiar și față de rudenia trupească.

În scrisorile și poeziile sale vedem şi unele idiomatisme, ca de exemplu: «ἀδελφιδούα» (surioară), «τῶν ἀδελφιδῶν» (surioarelor), «ζλαντίζει» (θυμώνει – se mânie), «μάσχα» (τεχνητὴ ὀδοντοστοιχία – placă dentară), «ἀρωτᾷς» (întrebi), «ἀρωτῶντες» (cei care întreabă) și altele.

Corectăm câteva din idiosincraziile scrisului Bătrânului pentru o mai bună înțelegere a textului:

Dorind să sublinieze în mod special ceva, în unele cazuri folosește negația dublă[112].

În cazul câtorva substantive de declinarea a treia nu păstrează forma corectă. «τῆς πυριφλεγῆς αἴγλης», «τὸν πλήρης», «τὴν πλήρης», «τὴν ἀσθενήν», «ἐν πλήρης ὑγείᾳ», «εἶναι μαρτύριον διαρκῆ», «ἄνθη εὐώδης» κ.ἄ.

Scrie «ἀφῆτε» în loc de «ἀφήσατε, ἀφῆστε» și «χαϊμένοι» în loc de «χαμένοι». Cuvântul «ὑπακοὴ» (ascultare) îl scrie totdeauna «ὑπακουὴ» și respectiv «ὑπήκουος», «παρακουή». De asemenea scrie «ψαλμουδίαι», «ἀκουλουθίες», «ἀκουλουθήσῃ».

---

[112] În limba greacă, folosirea dublei negații duce la afirmație. În limba română dubla negație să foloseşte fără să schimbe sensul din negație în afirmație. De aceea nu considerăm că este relevantă citarea exemplelor, tocmai pentru că traducerea lor în limba română nu ar evidenția inadvertența (n. tr.).

În astfel de cazuri, și oriunde altundeva este nevoie, pentru ca textul să devină inteligibil, corectăm forma greșită a cuvintelor, consemnând în nota de la subsolul paginii textul din manuscris. Din același motiv, alteori adăugăm paranteze drepte [αβγ] sau eliminăm din text o frază sau un cuvânt folosind paranteze unghiulare <αβγ>.

Gheron Iosif nu foloseşte aproape niciun semn de punctuație. Nu foloseşte nici litere mari pentru începutul propoziției și nici nu marchează în vreun fel schimbarea paragrafelor. Am făcut, desigur, efortul, pe baza sensului și a contextului, să punem semne de punctuație şi să separăm propozițiile şi paragrafele. Este însă posibil să nu fi sesizat întotdeauna corect formularea cuvintelor Bătrânului, dat fiind faptul că, fiind vorba de un stil epistolar, nu era nevoie să scrie amănunte, din moment ce răspundea sau se referea la subiecte cunoscute destinatarului, dar necunoscute nouă.

În plus, uneori propozițiile lui sunt telegrafice sau eliptice. Alteori (mai ales atunci când vorbeşte teoretic) sunt folosite fraze mari cu multe participii de timp și de mod, în care sunt interpolate frecvent și propoziții în paranteză. Toate acestea îngreuiază oarecum înțelegerea textului, precum și punerea semnelor potrivite de punctuaţie.

Într-o anexă a ediţiei de faţă publicăm scrisori ale unor persoane care se referă indirect la Gheron Iosif. Le-am considerat importante deoarece ne oferă, pe de o parte, elemente istorice, iar pe de altă parte constituie mărturii despre sfințenia vieții lui.

În sfârșit, am adăugat la corpul scrisorilor și poeziilor lui Gheron Iosif o scrisoare a Părintelui Sofronie de la Essex care se referă la cum l-a cunoscut el pe Stareț. Descrierea modului pustnicesc de viaţă, a colibei, a persoanei și a prezenței fericitului întru adormire Părintelui Iosif Isihastul, ne introduce în cel mai potrivit mod în lumea lui duhovnicească.

Mulțumim Sfintei Mânăstiri Xiropotamou pentru generozitatea cu care ne-a dăruit scrisoarea.

Sfânta Mare Mânăstire Vatoped

Gheron Iosif – Alesul lui Dumnezeu

Arhimandritul Sofronie de la Essex

22 septembrie 1977
Tolleshunt Knights, Essex, Anglia

[...] Pe venerabilul, mie Sfânt, Gheron Iosif l-am vizitat prima dată încă înainte de a ieși eu din Mânăstire pentru pustie. În timpul acela trăia cu fratele său duhovnicesc, Gheron Arsenie, şi cu mai tânărul său frate după trup, Athanasie, în granițele Schitului Sfântului Vasile.

Pentru linişte, coliba lor era destul de îndepărtată de ceilalţi pustnici. Am mers la el la îndemnul lui Gheron Gherasim Menaghia (despre el voi vorbi mai jos) și de aceea îi voi fi recunoscător acestuia pentru totdeauna. Locul era pustiu, coliba lor mică era construită din pietre grosolane și avea camere foarte mici şi strâmte. Din punct de vedere material, toate erau atât de sărăcăcioase, încât ar fi cu totul de neconceput pentru un european de astăzi. Atunci nu am fost surprins, nici nu am dat atenție deosebită acestui aspect, considerându-l mai curând normal. Acum, însă, după mulţi ani de ședere în Europa, vorbesc amintindu-mi de timpul acela. Dar câtă bogăţie duhovnicească se concentra în acel loc sălbatic!

Eram tânăr diacon în Mânăstirea Sfântului Pantelimon. Voiam să ascult cuvintele purtătorului marelui Har. L-am ascultat cu mare atenție și profundă recunoștință. Era îmbrăcat sărăcăcios şi pustniceşte, dar la mersul său liniştit şi măreț semăna cu un împărat, în ciuda staturii sale fizice relativ mici. Mi-a vorbit mai ales despre viețuirea în liniştire (viața isihastă) a

pustnicului și cum a văzut el Lumina Necreată. Convorbirea cu Bătrânul mi-a făcut o profundă impresie. Din nefericire nu pot să reproduc conținutul acelei convorbiri după atâția ani.

Am aflat cu bucurie că ucenicii bine-cinstitori ai Bătrânului Iosif voiau să scrie o carte despre acest monah deosebit, care a jucat un rol mare în viața Sfântului Munte, întrucât s-a dovedit a fi punte între Părinții dinaintea noastră și asceții din zilele noastre. Astăzi, nepoții lui duhovnicești continuă lucrarea lui sfântă. El, însă, se odihnește cu vrednicie în locașurile Tatălui nostru Cel din Ceruri.

În noaptea aceea mi-a dat un „sac de dormit" de piatră, camera fratelui său Athanasie. Dimensiunile acesteia, după cât îmi pot aminti, erau mai puțin de un metru în lățime și nu mai mult de un metru și jumătate în lungime. Eu însumi, mic la trup pe atunci, am dormit în foarte micul pat, întinzându-mi picioarele pe o cutie, care era așezată într-o nișă în perete. Aceasta era și destinația principală a acelei cutii. Aveam o liniștită și recunoscătoare dispoziție spre Dumnezeu, care mă învrednicise să-l întâlnesc pe alesul Său.

Dimineață, Gheron Iosif m-a dus pe povârnișul muntelui spre mare, unde el, la distanță suficientă de coliba lor comună, a ridicat pentru sine numai, spre mai multă liniște, o colibă mică, înlăuntrul căreia numai ce putea să-și întindă picioarele. Avea numai o fereastră care era folosită de Bătrân și drept ușă. Din locul acela se vedeau marea deschisă și stâncile golașe. Platoul acela de munte era acoperit de pietre relativ mici. Locul era minunat și înălța mintea la Creator. Mă gândeam că acolo are tăcerea necesară pentru isihie. El a răspuns că nici acolo nu era tăcere desăvârșită. Se auzea zgomotul mării. Dar era ceva firesc. Mai ciudat era faptul că păsări sălbatice ale pustiei se îndreptau zburând, noaptea, și cu ciocul băteau în fereastră sau pe acoperiș. Ce le îndemna pe acestea să facă așa este de neînțeles pentru mine.

După aceea l-am mai întâlnit pe Bătrânul de două, trei ori, încă. Aveam convorbiri scurte, care, la vremea aceea, mă întăreau, deoarece și eu însumi mă așezasem deja într-o peșteră la Karoulia. În vremea aceea, Bătrânul se așezase într-o margine

a Schitului Sfânta Ana Mică (Mikra Aghia Ana). După aceea a locuit la Nea Skiti, închinat Sfântului Pavel, unde și-a și sfârșit zilele sale cu răbdare neîntrecută în sfânta nevoință. Am mereu amintirea lui în sufletul meu și cel mai profund respect pentru el. Nu mă îndoiesc în niciun fel că aparține cetei Părinților, care prin rugăciunile lor au întărit Sfântul Munte, Grădina Maicii Domnului. Fie ca Domnul să primească sufletul lui așa cum a primit pe slujitorii Lui credincioși. Fie să-l odihnească pe el, după cuvântul Domnului: „și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu" (Ioan 12, 26).

Nevrednicul Arhimandrit Sofronie

P.S.

Gheron Gherasim are un loc însemnat în viața mea. El m-a sfătuit să-l vizitez pe Gheron Iosif. El m-a îndemnat, după aceea, când eram în Karoulia, să-l slujesc pe duhovnicul Mânăstirii Sfântul Pavel (în vremea aceea stareț la Sfântul Pavel era Arhim. Serafim). El a luat asupra sa sarcina păcatelor mele și m-a recomandat la Marea Lavră spre hirotonie în ieromonah. Gheron Gherasim, prin înfățișarea sa smerită, prin întreg modul lui de viață a fost învățătorul și îndrumătorul meu. După săvârșirea Starețului Siluan, am străbătut tot Sfântul Munte, cu el și cu Ieromonahul Andrei de la Mânăstirea Sfântul Pavel, căutând un loc unde să ne aflăm liniștea toți trei. Nu am găsit un asemenea loc. Mijloacele noastre materiale erau exagerat de puține. El însuși s-a așezat la Peștera Mare a Sfântului Athanasie și eu la Karoulia. Iar Părintele Andrei s-a întors la mânăstirea lui. Era un om atât de blând, încât și fără să-mi vorbească despre viața duhovnicească, am primit de la el mare ajutor. Și pe el să-l odihnească Domnul cu Sfinții!

Arhim. Sofronie

Scrisori

ΙΣ | ΧΣ
ΝΙ | ΚΑ

Ἐν ἁγίῳ ὄρει Ἄθως τῇ 19 Μαρτι 1933

Την πολη υγιαπημένιμου ἐν Χριστῷ ἀδελφὴν ἔργινα καί τογιδιον τέκνον του γλυκυτατουμου Σκθοῦ τα ἰγκόλπιον τῆς καρδίαςμου καὶ ἐπιτιχία του γένους μου [illegible] καί τίκνης χαίρεται καὶ ὑγίενεται πάντοτε σύνθηρίό ὅπερ καί αυτος ἐγὼ ὑπερ ἐυχομαι καθώς χαρίζη ὁ αγαθὸς καὶ ἅγιος Κύριος ὅμων [illegible] καί πάλιν τὴν ηλίρις γέμουσαν ἐυλαβίας ἐπιστολὴν σου καί χαρίεντος ταύτην ἀναγνώσας ἐπληρωθη χαρᾶς ἀγιάχημον όρον καί γόνυ ταπεινώματα τῆς καρδίας σου ἀναθάλοντα καί ἐπιμαρτυροῦντα τὴν ἀναγέννησιν του νέου ἀνθρώπου του Πνευματικοῦ νηπίου [illegible] ἀνδρίζου καί κρατιοῦσθε ἐν τῆς [illegible] ἀδελφιδοῦ [illegible] καί ἐν κοπόνου ὡς μέγιστον [illegible] τὴν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν ἔχη καί ἔτη κρατιωθῖτο καδελφιδοῦ μου ἐντις θλίψεσι καθότι μικρόν μικρόν καί ἀπερχόμεθα τον ἐνθάδε τοῖαρ ἔγγιζη ὁ χειμὸν τον [illegible], μικρόν μικρόν [illegible] καί τας [illegible] ὅπερ διατον [illegible] πειρασμόν καί θλίψιον [illegible] μετολίγον θακαταλάβομεν καί ουδίς πλιον τότι ὅ [illegible] ουδεῖς ὀφθονόν ουδίς ὁ [illegible] καί [illegible] παντα ταυτα ἐνθάδε [illegible] καί [illegible] καί περιπαθής του [illegible] ἀπερχόμεθα [illegible] τας ἐντολὰς ἐργάσησθε ἐνταῦθα εἰς τὴν [illegible] αὐτοῦ [illegible] ἀποσπόμεθα καί ἡμεῖς [illegible] ὡς αὐτὸς [illegible] τας ἁγίας μονάς καταλιγόμεθα ηδα καί πάλιν μετὰ την ἀνάστασιν του [illegible] το [illegible] λαμβάνομεν [illegible] πλιον [illegible] καί [illegible] ἡδιπαθής καί [illegible] ἀλά ὅλος [illegible] ἔχει του γλυκυτάτουμας [illegible] ὑψιομένον ἀποστράπτον καί ἀκτίνας ἐκπέμπον ὑπερ τον ἥλιον [illegible] καί αὐτόν τον [illegible] μικρά τα ἐνταῦθα παθήματα πρὸς [illegible] τῆς μελούσης ἀνταποδόσεως [illegible] καρδίαμου ἐργίναμου [illegible] ὑπομονὴν καὶ [illegible] ὅπου [illegible] τα πάθισεν ὅλα τα ἤχομεν ὅταν [illegible] τὴν Ματαιότητα του κόσμου ὡς μέγα πράγμα τόρα ὅμως [illegible] ἤλθομεν εἰς ἐπίγνωσιν καί [illegible] αὐτό δέν [illegible] τω πα[illegible] τῆς πλάνης ἀλά [illegible] ἐξομολόγησιν [illegible] ἐξαλείφονται ἀρκεῖ τόρα να [illegible] [illegible] πρὸς τας ἐντολὰς του θεοῦ [illegible] να ἴδης ὅτι [illegible] ἐάν ἐγώ [illegible]

IC XC
NI KA

În Sfântul Munte 1 februarie 1929[1]

Ca pe fiul cel risipitor m-a ales din lume și m-a adus în acest templu

1 Către mamă și alte rude

Dragă Mamă, dimpreună cu toți frații, rudele și prietenii: Miltiadis, Erghina, Mihail, Manolie, Leonard, Marousó și Nikóla, cu draga mea mătușă Alexandra și fiii ei, Dimitrie, Aspasia, Maria, Tasos, Kaliopia și rudele Anthi și Dionisie, Maria și B., dimpreună cu cumnatul meu Ioannis și Maria cu fiii.

Cu toții bucurați-vă în Domnul! Eu sunt bine cu sănătatea pentru rugăciunile părinților și ale bunicilor noștri. Mă bucur și mulțumesc lui Dumnezeu care m-a învrednicit să ajung la acest mare și ceresc dar, m-a învrednicit să îmbrac Schima cea Mare și Îngerească și să mă numesc monah, eu nevrednicul de un asemenea dar. Dar să fie slăvit Dumnezeu, Cel Milostiv, Milosârd și Bun, căruia nu I s-a făcut silă de mine, ci m-a miluit ca pe fiul cel risipitor și m-a ales din lume și m-a adus

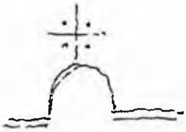
[1] Modul în care scrie Părintele data s-a păstrat, cu excepția a trei situații: «1η τοῦ 2ου 1929» (1 a 2-a 1929), «26 8μβρίου 1947» (26 octombrie 1947) și «15 8μβρη 1948» (15 octombrie 1948). De obicei scrie data în întregime: 5 iulie 1931 sau August, ziua a 14-a 1933... În scrisorile mai noi scrie simplu: 12/12/1948.

în acest templu, în acest paradis pământesc și în asemenea locuri sfinte, unde locuiesc părinți sfinți, fără de răutate, neiubitori de arginți sau de vreun câștig material.

Așadar, mă bucur de toate acestea! Dorind eu și arzând inima mea să aflu despre sănătatea voastră sufletească și trupească, dar porunca spunând „cel ce iubește pe tatăl său și pe mama sa mai mult decât pe mine nu este vrednic de mine", aceasta mă obligă să uit nu numai părinți, frați și rudenii, ci chiar și de însuși trupul meu și tot dorul și iubirea sufletului trebuie să fie către Dumnezeu. Spre Acesta trebuie să privească ochii și să vadă și să se roage, să ceară și să primească leacurile potrivite spre curățirea sufletului și creșterea omului duhovnicesc.

Acum, însă, văzând marea nenorocire care a urmat în Biserică și temându-mă ca nu cumva să ajungă și la voi părăsirea lui Dumnezeu și să pierd pe dragele mele rudenii și să se piardă privegherile neîncetate pe care le fac pentru voi, am fost obligat să recurg la așa-zisa „la nevoie se face mutarea legii". Să încalc, zic, o poruncă, poate câștig astfel pe rudele mele dragi.

[...]

Sfântul Munte Athos[2] 5 iulie 1931

Mă bucur cu bucurie mare că ai primit experiența cea mare a ispitelor

2
Către
Erghina

Iubită soră în Hristos și fiică a cerescului Dumnezeu, Erghina[3], bucură-te în Domnul. Noi suntem sănătoși și vă dorim și vouă sănătate. Astăzi am primit scrisoarea ta și m-am bucurat văzând frumoasele și înțeleptele tale cuvinte duhovnicești.

Nu mă întristez, fiică a preadulcelui Iisus, că ești bolnavă trupește, ci mă bucur cu bucurie mare că ai primit experiența cea mare a ispitelor și crezi în cunoștință acum Domnului că numai Acesta poate să mântuiască și să piardă sufletul. Numai El îl urcă la cer

---

[2] În scrisorile de până la sfârșitul anului 1947, în partea de sus a paginii, între cuvintele „În Sfântul Munte" sau „Sfântul Munte", scrise în stânga, și dată, scrisă în dreapta, se află schița Sfântului Munte și în interiorul ei cuvântul „Athos". Deasupra schiței este crucea cu literele capitale: IS-HS/NI-KA. În scrisorile mai noi, după sfârșitul anului 1947, este numai crucea cu inițialele.

[3] Erghina este sora Bătrânului, mai mare cu cinci ani decât el. O mai striga și Erghini. S-a născut la 12 octombrie 1892. Bătrânul avea cu aceasta, așa cum se observă și din corespondență, o legătură duhovnicească deosebită, încă din perioada copilăriei. În arhiva noastră se află și sunt publicate aici 27 de scrisori ale dânsului către ea, în care îi scrie foarte duhovnicește și adeseori o sfătuiește și o îndeamnă cu multă acrivie în viața duhovnicească, încât, uneori, poate crede cineva că se adresează unei monahii. În scrisoarea din 18.04.1947, Bătrânul scrie: „I-am trimis mai mult de cincizeci de scrisori". În anii ei din urmă s-a făcut călugăriță. A adormit în Domnul la 1.10.1952. În scrisoarea aceasta, ca și în scrisoarea a 3-a din prezentul volum, din 16.12.1932, o numește pe sora sa Erghini, iar în celelalte Erghina.

și îl coboară la iad. El îi dă viață și El îl dă morții și toate câte s-au făcut de la început, numai din El, de la El și prin El s-au făcut și nimic nu s-a făcut fără El.

Deci, pe EL să-L crezi fără ezitare, să I te închini cu sinceritate și să-L iubești din tot sufletul și din tot cugetul tău și toată nădejdea ta în El să o pui și nu te va părăsi în toate zilele vieții tale. Iar în veacul viitor vom avea amândoi odihna veșnică a fericirii celei de acolo, pe care o dăruiește celor ce-L iubesc pe El.

Așadar, fiică a Domnului, silește-te spre tot lucrul bun. Și dacă nu putem să facem binele și cădem iarăși, să nu rămânem în cădere, ci, ridicându-ne, să cerem iertare de la Mântuitorul nostru. Acela, din moment ce a zis ucenicului Său să ierte în fiecare zi de șaptezeci de ori câte șapte celui ce-i greșește, cum ar putea, Legiuitor fiind, să nu ne ierte?

Deci, nu te teme, ci ori de câte ori cazi, ridică-te și cere cuvenita iertare și El, ca un Bun, nu-ți va face rău și nici nu te va respinge.

Acestea în puține cuvinte și Domnul să vă păzească de cursele vrăjmașului și să ne unească pe noi în viața cea veșnică, unde se odihnesc drepții, unde nu este întristare, nici suspin, unde este desfătare și bucurie veșnică, neîntreruptă de nimic. Dar fiecare se va bucura de răsplată după curăția lui.

Fie, Doamne, să o dobândim noi toți și împreună cu Tine să petrecem în aceleași locașuri și să ne închinăm și să slăvim sfântul Tău nume, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, totdeauna, acum și pururea și-n vecii vecilor. Amin.

Îl îmbrățișez pe Miltiade, dimpreună cu fiii voștri. Îmbrățișez pe mama și pe toți frații mei. O îmbrățișez pe Marousó. Nu am avut timp să-i fac scrisoare

separată, deoarece se grăbește fratele să plece ca să ia pachetul pe care l-ai trimis. Și spune-i lui Marousó, deoarece îmi scrie despre rugăciune, să facă cum vrea ea să facă. Domnul nu Se mânie, ci are în vedere scopul.

Iar ție, soră Erghini, să-ți împlinească Domnul cererile tale și să-ți curățească sufletul.

Părintele vostru smerit, frate duhovnicesc,

Iosif monahul[4]

Sfântul Munte — 16 decembrie 1932

Vino împreună cu mine să strigăm cuvântul
lui Solomon: „Deșertăciunea deșertăciunilor,
toate sunt deșertăciune!"

3
Către Erghina

Sora mea în Hristos, dragă Erghina, podoabă a sufletului meu, adevăratul meu copil duhovnicesc în Domnul, sănătate!

Astăzi am primit scrisoarea ta, plină de dragoste și evlavie, de înțelepciune și pricepere, de cunoștință și smerenie. Și întinzând mâinile către Domnul, cu fierbinte dragoste și căldură a sufletului, glasurile tainice ale inimii mele smerite le-am ridicat către Domnul: „Ascultă, zic, o, dulcea mea iubire, Iisuse, Mântuitorul meu, lumina, lumina cea mai presus de orice, cea

[4] În partea de jos a acestei scrisori există o semnătură, de altă mână: Nikolaos Sakelariou. Evident va fi fost pusă mult mai târziu.

născută din Dumnezeu Tatăl, Cel-fără-de-început, cunoștința și adevărul, nădejdea și mângâierea mea, tăria şi puterea mea, iubirea şi luminarea mea; auzi-mă, zic, și trimite peste surioara mea lumina mângâierii Tale dumnezeiești și sparge zăvoarele şi încuietorile sufletului ei întunecat şi îndurerat și cu strălucirea razei Tale mângâie-i inima, ca să se împuţineze necazurile ei şi chinurile repetatelor ispitiri. Da, dulcele meu Iisus, lumina cea mai presus de orice lumină, luminează rărunchii și inima, sufletul și trupul, nervii și oasele, părul şi unghiile, mintea și cugetul și toată alcătuirea cortului nostru."

Acestea şi multe altele, dovezi ale iubirii mele pentru tine, strig către Stăpânul și Domnul nostru, întrucât nu trec cu vederea, aducându-mi aminte multele și nenumăratele tale chinuri, încă din copilărie. Și de aceea te iubesc peste măsură și dintre toți cei pe care-i iubesc, ție îți dăruiesc bogăția iubirii mele. Căci întâii născuți ai iubirii mele ai tăi sunt.

Numai un lucru cer de la tine să faci pentru mine, ca răspuns la atâta iubire ce am față de tine, să adaugi puțină răbdare. Și cred în Iisus cel ce mă iubește pe mine, că toate cererile tale cu prisos le va împlini Domnul. Și îți vei afla pacea sufletului tău şi pustia[5] şi liniştea. Și casa o vei da şi Domnul îţi va dărui tot ceea ce este de folos sărmanului suflet.

Tu, numai, să ceri cu lacrimi. Cum se va face, Domnul știe. Să se facă voia Lui cea sfântă și nu a ta. Odată

---

[5] Ne-am fi aşteptat să zică «ἠρεμίαν» (linişte), dar manuscrisul are clar «έρημίαν» (pustie). La aceasta se adaugă şi faptul că mai jos zice „vei da şi casa", ceea ce trimite mai curând la *pustie*, adică la *monahism*, lucru către care de multe ori o îndeamnă în scrisorile următoare.

ce ai cunoscut că ai păcătuit Domnului, nu mai adăuga plăgilor tale răni. Iar dacă, om fiind, cazi iarăşi, nu te descuraja, nu te deznădăjdui. Cel care a spus lui Petru să ierte celui ce i-a greşit de șaptezeci de ori câte şapte în fiecare zi, cum nu ne va ierta pe noi un Domn atât de iubitor de oameni.

Lasă-l pe Miltiade, cum vrea el. Să trimită părinților. Ai spus că le-ai dat milostenie. Şi ceea ce ai fi mai dat celuilalt, nu mai da acolo. Să nu mai faci altuia altă binefacere. Ajunge aceasta.

Lasă voia proprie, ca să afli pacea sufletului. Căci voia omului s-a făcut zid de bronz şi împiedică luminarea şi pacea. Vezi ca exemplu pe dulcele Iisus, care S-a făcut faţă de Tatăl Său Cel-fără-de-început „ascultător până la moarte și încă moarte pe cruce". „Și-a dat trupul Său spre biciuiri şi obrazul Său spre pălmuiri și fața Lui nu a întors-o de la scuipări". Vezi, sora mea, câtă iubire pentru noi a arătat dulcele Domn?

Deci, podoabă a sufletului meu, să lăsăm și noi voile noastre. Să iertăm celor care ne greșesc nouă și atunci, cu îndrăzneală, vom spune: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri!" Căci toți oamenii suntem făcuţi din țărână și toţi păcătuim. Lut suntem şi avem necunoștință. Lutul pe lut fură, lutul pe lut hulește, lutul pe lut calomniază, lutul împotriva lutului se ridică, lutul pe lut îmbogățește, lutul pe lut stăpâneşte, lutul pe lut loveşte, lutul pe lut aruncă în închisoare. Şi, în general, lutul se crede mai înțelept decât alt lut, mai puternic, mai bogat, mai educat, mai cinstit, îmbogățindu-se în prostie și necunoștință privitor la existența lui: de unde vine și cum s-a aflat, cum s-a născut, care este destinaţia lui, unde va ajunge în cele din urmă și ce va fi după toate acestea. Toate

acestea, deci, deoarece le-a înghițit uitarea și necunoștința și s-a făcut un haos de nesimțire, pentru aceasta ne chinuim aici și în cealaltă viață.

Și de aceea, cel care vede mai bine și este mai puțin întunecat, trebuie să ierte și să arate dragoste față de fratele și aproapele său cel care are același suflet cu el și suferă la fel ca el. Căci la început nu l-a făcut așa Dumnezeu pe om, ca să pătimească și să sufere toate acestea, ci l-a făcut pe el egal cu îngerii. „Cu puțin față de Îngeri" se deosebea și, rai în Eden făcând, l-a pus pe el ca pe un rege, cu voie liberă și cu stăpânire de sine, să stăpânească, numai cu o singură poruncă legându-l, ca să vadă că este condus de sus. Acesta, amăgit fiind de diavol și crezând că va primi asemănarea cu dumnezeirea, a fost alungat din Rai. În înstrăinare și chinuri a căzut, fiind blestemat de Dumnezeu ca să secere mărăcini și ciulini toate zilele vieții lui.

Ce sunt mărăcinii și ciulinii, dacă nu nesfârșitele compromisuri și necazurile zilnice venite de la ispite, de la oamenii stricați și din însăși firea noastră ticăloasă, care din obișnuința și starea sa cea rea s-a făcut ca o a doua fire? Și pătimim de la aceasta pericole mai chinuitoare decât de la ceilalți vrăjmași. Și dacă nu ne-ar ieși în întâmpinare mila lui Dumnezeu, suntem în pericol să ajungem la pieire. Și toate acestea se termină oare la un moment dat? Când zice „din pământ ești și în pământ te vei întoarce"! Atunci a pus, deci, capăt chinurilor și necazurilor Iubitorul de oameni, Dumnezeu.

Așadar, ce cauți, o, buna mea surioară? Ce mărăcine să găsim care să nu răsară spini și ciulini? Este oare o altă cale care să nu fie acoperită de blestemul lui Dumnezeu? Privește-mi-i pe împărați, pentru care până cu

puțin înainte cântau muzicile, care mâncau și de care se cutremura zidirea? Unde sunt toate acestea? Mărăcinii și ciulinii i-au înăbușit. Unde sunt cei care până cu puțin înainte slujeau și pe care i-au mâncat de vii albinele? Iată mărăcinii! Cine a putut să se curățe pe sine de mărăcini? Nimeni, fără numai moartea!

Așadar, vino împreună cu mine să strigăm cuvântul lui Solomon: „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune!" Fericit este, deci, cel care a răbdat până la sfârșit cu răbdare fără de margini, disprețuind totul, cel care prin îndelungă-răbdare împuținează mărăcinii și ciulini, lăsând să se facă pagubă aici pe pământ și să se agonisească bogăție cerească.

De aceea, sora mea dragă, suflet al sufletului meu și os din oasele mele, leapădă și tu toate dreptățile și voile tale, de dragul unei asemenea iubiri, că sufletul meu îl pun pentru tine, și însoțește-te cu însoțirea cea bună, cu răbdarea și îndelunga-răbdare și amestecă vinul la masa iubirii și dă-i-l să bea bărbatului tău, bunul și blândul Miltiade, în paharul smereniei și al ascultării. Și nădăjduiesc că și el, pentru rugăciunile tale, se va face așa cum vrei și cum dorești.

Pentru mine să te rogi iarăși, așa cum îmi scrii, să mă păzească Domnul, deoarece mult ajutor văd din iubitele tale rugăciuni, frățești și duhovnicești. Și când găsești vreme, să faci și vreun Sărindar, ca să se împuțineze greutățile sufletului.

Îmi scrii despre icoane, să-ți comand. Dar ce icoane, nu scrii. Ce Sfânt, ce mărime? Scrie-mi și le voi da să le facă.[6]

[6] Din punctul acesta, manuscrisul își schimbă cerneala cu care era scris, lucru ce dă mărturie că a intervenit o întrerupere, un timp anume, și apoi a continuat scrisoarea.

Acum tocmai ce am primit coşuleţul. L-am deschis şi am găsit măsura sfintelor icoane. Să stai liniştită, dar va întârzia puţin. Am primit şi darurile tale frăţeşti, care nu sunt simple daruri, ci sunt daruri din iubire, daruri de la sora chinuită din copilărie. Şi pentru aceste mici daruri primeşte în schimb Împărăţia Cerurilor, desfătare şi bucurie veşnică. Ah, am văzut mâncărurile din vârsta copilăriei mele, roadele locului meu de naştere, şi, aducându-mi aminte de copilăria şi creşterea noastră, am zis: O! Lume deşartă, cât de nefericită erai, eşti şi vei fi până la sfârşit! Şi cât de fericită este desfătarea veşnică şi neschimbată a celor fericiţi!

Ah, soră, dacă vei încerca din bunătăţile acelea fie şi numai una mică, te vei întări în răbdare ca fierul. Deci, sora mea, pentru toate îţi mulţumesc mult şi mă rog pentru tine din tot sufletul meu.

Transmite smeritele mele urări la toţi fraţii noştri, dacă îi vezi. Sărut picioarele mamei. Îi îmbrăţişez pe Miltiadis şi pe copiii tăi, Dionisie şi Varvara, şi le urez să se facă copii buni. Află şi răspunsurile la întrebările tale. Pentru Patra, fiul ei nu se pomeneşte în biserică deoarece s-a sinucis. Dacă vrea, poate numai să facă milostenie pentru el şi Domnul este mare şi nesfârşit este adâncul milostivirii Lui. Bine, dacă vrea, să trimită la pustnici a căror rugăciune o ascultă Domnul. Ea cunoaşte mulţi monahi. Să le dea, să le împartă între ei sau la monahii. Altceva nu se face pentru el.

Întrebi despre soţul mătuşii care a fost omorât fără să vrea. Era pe [calendarul] nou acesta. Există cale. Deoarece nu avea cunoştinţe duhovniceşti, dacă vor, pot să facă ce vor, sărindare (patruzeci de Liturghii) sau pomeniri. Despre gestul fiicei, cea care are jurământ, acest jurământ nu prinde, deoarece este împotriva lui

Dumnezeu. Trebuie să se mărturisească la duhovnic și dacă acesta este în viață, să nu [...][7]

În Sfântul Munte — 19 martie 1933

Iarna necazurilor se topeşte şi peste puţin vom locui cuiburile pe care le-am clădit dincolo, prin repetatele ispitiri și strâmtorări

4 Către Erghina

Preaiubita mea soră în Hristos, Erghina, copil adevărat al Preadulcelui meu Iisus, podoabă a inimii mele și fericirea neamului meu, împreună cu soțul și cu fiii, bucurați-vă și fiți sănătoși totdeauna în Domnul. Pentru aceasta mă rog și eu însumi peste măsură să vă dăruiască Domnul Bun și Sfânt. Amin.

Am primit iarăși scrisoarea ta plină de evlavie și, citind-o cu bunăvoire, s-a umplut sufletul meu de bucurie, văzând și înțelegând prisosul inimii tale cum înflorește și dă mărturie de nașterea omului celui nou, a pruncului duhovnicesc.

Așadar, îmbărbătează-te și întărește-te în ispite, surioara mea, și așază înlăuntrul tău răbdarea și îndelunga-răbdare, ca pe cel mai de preț talisman. Întărește-te iarăși și iarăși, surioara mea, în necazuri, pentru că, puțin câte puțin, vom pleca din cele de aici. Primăvara se apropie. Iarna necazurilor, puțin câte puțin, se topește și peste puțin vom locui cuiburile

[7] Continuarea scrisorii nu s-a păstrat.

pe care le-am clădit dincolo, prin repetatele ispitiri și strâmtorări. Și atunci nu va mai fi nimeni care să ne tulbure, nimeni care să ne pizmuiască, nimeni care să ne năpăstuiască, nimeni care să se răzbune pe noi.

Toate acestea aici au rămas și trupul acesta chinuit și mult pătimitor, în care stăm, cel care nu vrea să lucreze poruncile lui Dumnezeu, îl părăsim aici în mama-pământ, care l-a născut, iar noi, prin văzduhul slobod, ca un vultur ce zboară la înălțime, vom ajunge să locuim locașurile sfinte. Și dacă, iarăși, după înviere, ne vom întoarce în acest pântece pământesc, acesta nu va mai fi însă întunecat și îngreuiat, aplecat spre plăceri și greoi în mișcare, ci în întregime însorit cu strălucirea razei de foc a Preadulcelui nostru Iisus, fulgerând și emanând raze mai mult decât soarele, străbătând văzduhul însuși.

Așadar, mici sunt patimile aici, în comparație cu răsplata viitoare. Deci, sufletul meu, inima mea, Erghina mea, lucrează răbdarea și în patimile acestea despre care îmi scrii. Toți le-am avut, când am socotit deșertăciune acestei lumi ca pe un lucru mare. Acum însă, dacă am venit la cunoștință și am înțeles amăgirea aceasta, Dumnezeu nu se mai uită la trecutul rătăcirii, ci la prezent. Toate acelea cu o singură spovedanie curată se șterg, este suficient acum să punem în armonie cu poruncile lui Dumnezeu câte ne sunt cu putință.

Îmi scrii că vrei să vii la Salonic, dacă eu cobor din Munte. Lucrul acesta nu îl știu, dacă vom trăi până atunci. Dar și dacă suntem bine, iarăși Miltiade îți va aduce supărare în legătură cu aceasta, din multe motive sau și din lucrarea vrăjmașului, ca să cârtești.

Eu te sfătuiesc lucrul acesta, mai bine: tot ce vrei scrie-mi în scrisoare, iar eu înțeleg multe și te voi

odihni mai bine. Deoarece, când eu merg afară, se umple de lume! Nici să mănânc nu mai pot. Vorbesc zi și noapte. Unii pleacă, alții vin, iar atunci tu nu vei fi mulțumită. De aceea să nu te mai gândești la asta. Numai prin scrisoare se pot face toate.

Îmi scrii să trimit scrisoare la frați, dar din moment ce nu există material, cu ce să lucrez? Trebuie să ceară cineva să afle, iar eu să răspund. Așa, din senin, e ca și când ne-am bate cu vântul. Linardos[8] vrea să scrie, dar nu întreabă despre sufletul lui, nu spune nimic despre păcatele lui, despre greșelile lui, cum să se îndrepte. Numai „ce noutăți?" Iar ceilalți nu întreabă deloc. Nici Domnul nu spune să vorbești atunci când nu te întreabă, ci spune „celui care cere, dă-i". Sunt mii de oameni care ne cer să le dăm și Dumnezeu ne cere să le răspundem. Iar celor care nu cer le folosește mai curând rugăciunea. Să ne rugăm să vină la cunoștința adevărului și atunci vor cere și ei, iar noi cu ușurință le vom da din cele ce ni le-a dat Dumnezeu, cu bucurie și cu dragoste.

Scrii despre antimis. Pentru mine, lucrul acesta este foarte dificil, deoarece astăzi antimisele sunt foarte greu de găsit, pentru că nu se mai fac sfințiri. Așadar, să se îngrijească să găsească în altă parte. Eu afară nu ies și nu cunosc oameni. Dacă, însă, se va întâmpla să găsesc, vă scriu. Cât despre medicament, a venit, dar să-mi scrii cu cât l-au cumpărat și eu am să adun banii. Pentru sărindar să trimiți și celelalte. De vinul pentru împărtășanie părintele s-a temut să nu aibă apă în el și nu l-a luat. L-am băut eu în sănătatea voastră și mi-am adus aminte de „zilele cele de demult." Și „noaptea în

[8] Diminutiv de la Leonardos, fratele lui Gheron Iosif. A trăit între 1902 și 1945. A murit foarte tânăr, lăsându-și soția, Maria, văduvă la o vârstă tânără. Mai este amintit cu cele două versiuni ale numelui în scrisorile 1, 4, 5, 15 și 28.

inima mea mă gândeam" și am zis „Deșertăciunea deșertăciunilor! Toate sunt deșertăciune". Toate au fost un somn și s-au risipit. Baloane de săpun au fost și s-au spart. Pânză de păianjen și s-a sfâșiat.

„Toate cele omenești, câte nu rămân după moarte, sunt deșertăciune. Nu rămâne bogăția, nu rămâne slava, ci venind moartea, toate acestea pier".[9] Vai, în ce înstrăinare ne aflăm și nu vrem să o înțelegem! De la ce înălțimi am căzut, nu vrem să ne dăm seama, ci cu rea-voință ne astupăm urechile și ochii.

Vai nouă, că luăm întunericul de aici drept lumină și lumina de acolo o ocolim ca pe întuneric, pentru mica plăcere a veacului acestuia și pentru puțina strâmtorare care se cere trupului pentru a dobândi odihna de dincolo. Vai de ticăloșia noastră, căci Dumnezeu strigă după noi să devenim fiii Lui, iar noi devenim fiii întunericului pentru un strop de miere. Dăm veacurile toate în schimb pentru puțină plăcere, fie că este vorba de slava lumească, fie de desfătare, fie de orice altă puțină plăcere. Fericit cel care a cunoscut această rătăcire deșartă și se înfrânează de la plăcerea picăturii de miere, cu gândul la desfătarea de dincolo a bunătăților veșnice.

Tu, sora mea bună și iubită, din vârsta pruncieі aleasă de Domnul, silește-te să-ți faci strălucitor veșmântul de nuntă și roagă pe Domnul zi și noapte să-ți ierte cele trecute și să-ți dăruiască putere de sus, ca să păzești poruncile Lui sfinte și dumnezeiești. Și în stare de bună căință să te preia și să te așeze cu drepții. Și acolo, deja, ne vom bucura unul de altul fără saț.

Și eu am fost bolnav acum câteva zile, dar mi-a trecut. Transmite urări și binecuvântări, dacă vezi pe frații mei și pe mama, pe mătușă și pe celelalte rudenii.

[9] Din slujba înmormântării.

Vă urez de bine din tot sufletul, cel mai mic rugător al vostru, Iosif M.

Roagă-te și tu pentru mine, cu rugăciunile tale dragi mie, ca Domnul să mă păzească.

În Sfântul Munte 14 august 1933

Ah, să vezi ce bine este! Viață ascetică, pustie, viață îngerească!

5 Către Erghina

Iubita și adevărata mea soră întru Hristos, să fiți sănătoși!

Noi suntem sănătoși. Astăzi tocmai am primit scrisoarea ta și m-am bucurat pentru sănătatea voastră. Sora mea adevărată, eu aici, în Sfântul Munte, mă aflu de mai mult de 15 zile. Deci, înainte de a pleca din Tesalonic, ți-am scris scrisoare. Ți-am trimis și icoanele și un coșuleț plin, dar am uitat ce am pus înăuntru. Cred că am pus ceai și alune, binecuvântare pentru copii. Să le iei de la Veronica, de la Mânăstirea Sfânta Irina din Meletia. Socotesc că până acum ți le-au adus deja.

Deoarece ai întârziat să-mi scrii, nu ți-am mai scris să veniți. Dar și pentru că îl știam pe Miltiade, că s-ar fi plâns că veniți. De aceea nu mi-am ținut făgăduința. Altădată, dacă vrea Dumnezeu, se poate, fie să vin eu și să vă văd, fie să veniți voi. Cum va binevoi Dumnezeu cel Sfânt. Acum te rog numai să ai răbdare în ispite. Pentru banii de Sfintele Icoane să nu te strâmtorezi. Când îi vei avea, îi vei trimite împreună și cu cei pentru

cealaltă icoană a Sfinților Trei Ierarhi. Acum se face. E aproape gata. Cel care le-a făcut este cel mai bun pictor din Sfântul Munte și este foarte virtuos.[10] Și eu icoanele din biserica noastră tot la el le-am făcut. Maica Domnului Myrtidiotissa a fost făcută de alt pictor. Acesta este mai bun.

Și vreo altă femeie dacă vrea, să ne trimită de știre și banii și eu voi face comanda. Căci nu e osteneală pentru mine și fac și o înlesnire asceților, iar ei iarăși îmi fac mie alte înlesniri. Câștig nu există, ci împlinim dragostea, păzim porunca Domnului, „iubiți-vă unii pe alții!"

Acum nu mai există exploatare a vinului și a ouălelor. Și aceasta te mai rog, femeia aceea, Lucia, dacă este săracă, să nu-i mai ceri alți bani, poate nu are. Iar eu aici mă voi osteni și le vom iconomisi așa cum vrea Domnul. Am vrut numai să trimită numele părinților ei adormiți în Domnul, ca să fie pomeniți. Dacă însă nu îți este ușor, și de aceasta te putem lipsi. Numai să-mi scrii și să mă îngrijesc să le dau la preot. Și ea cred că merge cu calendarul nou.

Scrie-mi. Altă dată să nu mai trimiți sărindar de la cei care urmează calendarul nou, deoarece e multă osteneală cu aceasta. Aici nu-i pomenim. Sunt unii care îi pomenesc, dar aceia sunt ca și cu calendarul nou. Noi nu ne împărtășim cu ei. De aceea îmi este foarte greu. Pentru alte lucruri duhovnicești eu mă chinuiesc ziua și noaptea spre slava și dragostea lui Dumnezeu.

Dacă vor să mă rog eu pentru ei, să le citesc eu rugăciunile, aceasta se poate face cu bucurie. Zi și noapte citesc. Noi noaptea nu dormim deloc. În fiecare seară

---

[10] Se referă evident la cunoscutul pictor bisericesc Ieromonahul Anania de la chilia Sfintei Cruci din Schitul Sfânta Ana, cu care obștea păstra legături duhovnicești. Vezi și scrisorile 46, 47 și 57.

facem priveghere. Numai dimineața dormim, vreo oră, și la prânz, când mâncăm pâine. Prin urmare, pentru întreaga lume, toată noaptea ne rugăm. Eu zi și noapte scriu celor care mă întreabă. Altul, iarăși, gătește; altul duce scrisorile; altul face lucrul de mână. Ca îngerii suntem. Mâncăm o dată pe zi puțin pesmet și puțină mâncărică. Chiar dacă este Paște, chiar dacă este Nașterea Domnului, numai o dată pe zi avem de mâncare. În toate zilele mâncăm separat, numai duminica sau la sărbătorile mari mâncăm împreună. Ah, să vezi! Ah, să vezi ce bine este! Viță ascetică, pustie, viață îngerească! Ah, să fi fost cu putință să ne vezi. A venit Leonardos. La noi era atunci vraiște, lucrau frații zi și noapte, mâncau care cum putea. Prin urmare, nu a văzut nimic, numai harababură. Nu a văzut rânduiala noastră pustnicească. I-am spus să meargă să vadă vreo mănăstire, dar din pricina grijii pentru casa sa, nu a mers nicăieri.

Aici, sora mea, este Raiul pe pământ. Și dacă cineva apucă de la început o viață aspră, înaltă, devine sfânt. Altfel, dacă de la început apucă pe un drum puțin mai larg, după aceea, mai târziu, îl ia în primire diavolul și devine mai rău și decât cei din lume. Deoarece demonul luptă mult pe monahi, până să-i facă ca pe el însuși. Aceasta pentru că vrea să se răzbune pe Hristos, spunând: „Ai văzut Nazarinene, soldații Tăi? Tu le făgăduiești împărăție veșnică, iar ei se leapădă de Tine. Eu pentru puțina plăcere a gâtlejului, îi fac de mă urmează." Cu aceasta se laudă demonul.

De aceea, cel care vrea să devină monah trebuie să aibă mare lepădare de sine și să își spună sieși că nu mai are nimic de trăit în viața aceasta și să se răstignească pe sine, îndurând orice ispită care vine împotriva lui: foame, sete, dezgolire, nedreptate, înjurături

și orice fel de strâmtorare. Iar dacă nu ia seama la acestea, ci vine să se odihnească, mai bine i-ar fi fost să nu vină și să trăiască ca un bun creștin, fie că este femeie, fie că este bărbat. Deoarece în viața monahală este multă greutate și multă luptă. Iar cel care vine are nevoie de multă trezvie și de silirea continuă a firii. Și până la moarte să nu se descurajeze și să nu lase rugăciunea, deoarece îndată cade și piere. Întrucât demonii cei vărsători de sânge și înșelători stau neadormiți așteptând timp potrivit.

Așadar, Dumnezeu să ne dea luminare și să ne păzească. Amin. Vă urez de bine din tot sufletul și din toată inima,

Cel mai mic dintre voi, Părintele Iosif

Sfântul Munte aprilie 1934[11]

Fericit este cel care s-a învrednicit să înainteze bine în acest loc de exil

6
Către Dionisie

Hristos a înviat! Aurul meu și dragul meu și mult doritul meu Dionisie[12], preabunul, dar puțin mâniosul, preaînțeleptul, dar puțin ambițiosul, preablândul, dar puțin gelosul, preasimpaticul meu Dionisie, bun și drag!

---

[11] Scrisorile 6 și 7, către Dionisie și către Varvara, sunt pe aceeași foaie și nu au dată. Datarea în aprilie 1934 se presupune ținând cont de următoarele: scrisoarea a fost scrisă într-o perioadă de după Paște; este prima scrisoare păstrată care este adresată nepoților Varvara și Dionisie. Într-o

Am primit scrisoarea ta și te rog, copilașul meu, să scrii puțin mai curat, deoarece din pricina mâzgăliturilor nu am putut să o citesc. Dionisaki, mă bucur că ești bine. Am văzut și necazurile tale. Deoarece mai aveai puțin și huleai, de acum să faci pe deasupra câte șapte metanii în fiecare zi, până la patruzeci de zile. Dar să începi după Rusalii. Și ia aminte, copilul meu, de acum înainte să nu ți se mai întâmple vreo asemenea pornire rea, diavolească.

Îți doresc, copilul meu, să te ajute Dumnezeu să devii un monah ascet bun și cuvios. Ia aminte și la colegii tăi, să nu vorbești prea mult și nici să asculți cuvintele lor rele, deoarece murdăresc auzul. Ia aminte să fii ascultător, cuminte, smerit, virtuos, prieten al rugăciunii, să te rogi cu lacrimi și să fii gata, când va vrea Dumnezeu cel Sfânt, să devii un vrednic monah, bineplăcut lui Dumnezeu și oamenilor.

Deoarece lumea aceasta, copilul meu, este deșertăciune, plină de toată răutatea. Lumea este locul de exil al lui Adam. Și al nostru. Și fericit este cel care s-a învrednicit să înainteze bine în acest loc de exil și să petreacă viață fără de primejdie, căci se va bucura veșnic și va împărăți împreună cu sfinții în veacul veacurilor. Amin.

Îți urez de bine din tot sufletul și din toată inima,

Părintele Iosif

---

scrisoare către sora sa Erghina din 21.09.1934 se referă la ei pe nume și întreabă de ei, în timp ce în scrisorile precedente nu se referă deloc la ei, cu excepția scrisorilor din 16.12.1932 și 14.08.1933, unde se referă la ei simplu ca fiind „copiii".

[12] Este vorba despre nepotul Bătrânului, devenit ulterior distins teolog, Dionisie Batistatos (1921-1991), fiul surorii sale Erghina și al lui Miltiade Batistatos (mort în 1945).

Sfântul Munte aprilie 1934

Să te văd o frumoasă mireasă a lui Iisus

7 Către Varvara

Hristos a înviat! Copilașul meu iubit, Varvara[13], să trăiești, buna mea fată, să te văd o frumoasă mireasă a lui Iisus. Amin.

Copilașul meu, am primit scrisoarea ta și mă bucur pentru sănătatea ta. Bucuria mea este de nedescris. Când o fi ziua când te vei face mare, să vii lângă Gherondisa Eupraxia și să devii cum vrea Domnul. Așadar, copilul meu, să iei aminte, deoarece Domnul te vrea să fii bună, cuminte, să nu ai prea multe prietenii, să nu vorbești mult, să fii ascultătoare, tăcută, răbdătoare, înfrânată, smerită, vrednică, să plângi, să rogi pe Maica Domnului să-ți lumineze mintea, să te rogi continuu. Gura ta să zică neîncetat „Iisuse, preadulce,

---

[13] Este vorba de nepoata părintelui, Varvara, ulterior devenită monahia Vrieni, fiica surorii sale Erghina și a lui Miltiade Batistatos. S-a născut în data de 6.08.1924 și a intrat în Mânăstirea Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones în vara anului 1945 și s-a tuns în monahism în ziua de 28.02.1947. În anul 1954 a plecat din mânăstirea aceasta și cu multe osteneli a început ridicarea mânăstirii Panaghia Myrtidiotisa (Maica Domnului Dătătoare de Mir), în localitatea Stamata din Attica, unde a devenit și stareță. A adormit în Domnul în această mânăstire la 6.06.1998. Gheron Iosif a avut o foarte bogată corespondență cu ea. S-au salvat și sunt editate aici 53 de scrisori ale sale către ea, în care sunt date foarte prețioase sfaturi și îndemnuri care izvorăsc din experiența sa ascetică și isihastă. Deoarece este vorba de o persoana familiară lui, către care se exprima liber, avem posibilitatea să urmărim în amănunt pedagogia unui părinte duhovnicesc pe care o aplică cu delicatețe și cu acrivia conștiinței, dar și cu discreție, în orice detaliu al vieții monahale.

miluiește-mă!" Și eu mă voi ruga și repede se va împlini voia lui Dumnezeu cel Sfânt.

Îți urez de bine, fiica mea de aur, din tot sufletul și din toată inima,

Cel din urmă părinte, Iosif

Sfântul Munte vara lui 1934

Înduplecă pe tatăl tău despre fugă, iar eu mă voi așeza împreună cu tine spre împlinire!

8 Către Dionisie

Iubitului meu Dionisaki,

Bucură-te, zic, Dionisie al meu, și iarăși zic bucură-te în Hristos, Domnul nostru, Preadulcele Mântuitor Iisus, Amin!

O, copilul meu, copilul lui Iisus, copilul Maicii Domnului și al Sfinților ei! Cuvântul meu către tine! De unde voi putea să iau cuvinte ca să-ți încălzesc sufletul? De unde voi scoate apă, ca să-ți astâmpăr setea? Pâine unde voi găsi ca să te satur? Vai, vai, ticălosul de mine, că m-am învrednicit să nasc în Duhul dumnezeiesc un astfel de fiu, un băiețandru bun ca tine, care să fie de un cuget și de o râvnă cu mine. Dar când mă voi învrednici să te văd alături de mine? Când mă voi desfăta cu buna ta tovărășie. Când te voi vedea în mijlocul bisericii noastre, căzând și plângând în fața icoanei Preadulcelui nostru Iisus. Oare voi fi vrednic să văd toate acestea? Oare să nădăjduiesc? Oare să aștept până te voi

vedea și după aceea să zic, ca dumnezeiescul Simeon, „acum liberează pe robul Tău, Stăpâne"?

Vai mie, ticălosul! Lacrimile îmi acoperă ochii, mâna mea amorțește, pana s-a uscat, inima se zbate de emoție, auzind că vei deveni înțelept împreună cu înțelepții, învățător împreună cu învățătorii, ritor împreună cu ritorii, teolog împreună cu teologii, propovăduitor printre propovăduitori, monah împreună cu monahii, preot împreună cu preoții și fiu al lui Dumnezeu împreună cu fiii lui Dumnezeu. „Eu am zis, zice Domnul, veți fi toți fiii celui Preaînalt. Iar voi, ca oameni, muriți." Așadar ce va fi, dragul meu? Vei veni să devii părtaș unchiului tău Nicolae? Vei fi cu acesta tovarăș?

Vai, ce minune! Cu totul mă minunez. Cel pe care eu, când era copil, îl țineam în brațe și îl jucam în mâinile mele, el astăzi îmi va purta de grijă la bătrânețe. Astăzi, acela mă va ține pe mine. O, minune străină! Cine nu se minunează de tainele lui Dumnezeu? Cine nu se miră văzând acestea? Copil pe care eu, prin mâinile mele, l-am hrănit ca prunc, pe acesta astăzi îl trimite Domnul să mă hrănească. Cum să nu se minuneze cineva de bunătatea lui Dumnezeu?

O, multa Ta milostivire, Stăpâne! Căci și pentru cea mai mică osteneală, Dumnezeu cel Sfânt caută să ne răsplătească. Vino, deci, la mine, puiul meu bun! Și eu îți voi arăta pe Dătătorul a toată înțelepciunea. Vino la mine cât mai repede! Și eu te voi învăța filosofia cea cerească. Înduplecă pe tatăl tău despre fugă, iar eu mă voi așeza împreună cu tine spre împlinirea scopului. Nimic altceva nu este mai frumos. Nimic altceva nu este mai frumos decât să iubești pe Iisus. Nimic mai înălțător, decât a filosofa despre lucrurile cerești și să

vezi cum se oglindesc în cele de aici bunurile veşnice de acolo. Vino, deci, și eu te aștept. Căci poate nu peste mult timp voi pleca și cu nimic atunci nu voi putea să-ți mai fiu de folos.

Aleargă, aşadar, și eu voi implora pe Stăpânul pentru tine, ca să-ți dăruiască înțelepciunea lui cea dumnezeiască și împreună cu mine să slăvești pe Preasfânta Treime cu Preasfânta Maică Fecioară și cu toți sfinții, Amin.

Când scrii, să scrii curat, căci nu le deslușesc. Îți urează de bine Nicolae[14], împreună cu toți părinții și cu mine, cel mai mic. Nicolae nu are binecuvântare să-ți scrie.

Părintele Iosif

9 Către Erghina

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 21.09.1934

O, mieluşeaua mea smerită, câte nu pătimeşte și îndură pentru că nu are răbdare!

Copilă dragă și sora mea, Erghina, bucură-te în deplină bucurie, sănătate și desfătare duhovnicească în Domnul, Preadulcele nostru Mântuitor Iisus, Amin.

Sora mea dragă, iarăși zic bucură-te! Copila mea preaiubită! De unde această tăcere a ta? Ce a pățit

[14] Este vorba despre fratele după trup al Părintelui, ulterior devenit monahul Athanasie.

mieluşelul meu iubit şi încercat? Puţin slăbeşte, puţin se îmbolnăveşte şi după puţin se face sănătos. Puţin se mânie, puţin îşi află pacea. Puţin ţese gânduri şi iarăşi puţin le risipeşte. Puţin făptuieşte binele şi puţin se pocăieşte de ce l-a făcut.

O, mieluşeaua mea smerită! Câte nu pătimeşte şi îndură pentru că nu are răbdare. Ah, Dumnezeul meu! Ajut-o pe surioara mea şi acoper-o pe ea de orice rău. Ah, sora mea! Oare iarăşi te-ai întristat deoarece nu am stat lângă tine mai multe zile când am venit?

Ce să fac, sărmanul, că au fost împreună cu mine şi toate problemele. Ah, ce am să îţi spun?... Căci dacă n-aş fi strigat aşa cum m-ai văzut, încă m-ai fi văzut pe drumuri. Femeile, copilul meu, nu au minte şi, dacă le laşi la pofta lor, ele vor să te aibă lângă ele şi să te plimbi cu ele pe drumuri. Ah, cât de rău este pentru un monah tânăr să se plimbe pe drumuri cu două călugăriţe tinere. Nu există lucru mai rău.

Aşadar, acolo, când m-ai văzut că strigam, eram tare supărat. Asta aveam acolo, când mă certai şi îmi spuneai ce am păţit, cum s-a întâmplat aşa ceva. Asta aveam. Dacă erau femei din lume lângă mine, nu ar fi fost atât de urât, dar cu călugăriţe a fost foarte urât. De aceea îţi ziceam să le iei cu tine şi eu să stau la Podonifti[15]. Ah, copilul meu, tu nu ştiai. De aceea, poate, te-ai smintit în ziua aceea.

Ah, copilaşul meu, nu ştii că monahul trebuie să fie exemplu celor din lume şi nu sminteală? Nu ştiai iarăşi că monahul trebuie să ia iarăşi exemplu de la îngeri?

---

[15] Nume comun al unei părţi din râul Kifisos din zona Vatisia, astăzi Nea Philadelphia. Evident, acolo stătea mama Părintelui, iar Erghina stătea la Pireu.

De aceea este dator să ia aminte ca nu cumva să-l fure satana.

E nevoie să iasă, dacă s-a încurcat și a intrat în această situaţie urâtă.[16] Trebuie, însă, să fie numai ochi, totul lumină, să vadă, ca nu cumva să fie de folos celorlalţi, iar el să se vatăme. De aceea îţi scriu acestea, ca să te folosești, să nu crezi că eu am greșit. Nu! Și când voi veni din nou, voi sta mai mult cu cei din lume. Lumea nu răstălmăceşte atâta. Sunt bătrâne și tinere la un loc și bătrânele acoperă multe cuvinte ale oamenilor.

Așadar, acestea, în câteva cuvinte. Scrie-mi ce fac Melania, Irina. Transmite-le urări, la fel şi Elenei, dimpreună cu cealaltă şi cu toate surorile.

A venit pe aici părintele Moise. Mi-a spus că ai fost bolnavă, de aceea îți scriu. Nu am avut ce să-ți trimit. Pe alune ne cer 25 de drahme ocaua. De aceea, lasă, mai bine lipsă! Dar sunt și strâmtorat acum, deoarece clădesc coliba lui Nicolae. Castane sunt, dar nu se făcuseră încă atunci când a plecat Părintele Moise. Dacă mai vine cineva, îți voi trimite binecuvântare. Pe acestea nu le cumpărăm, sunt pe munte.

Dionisie ce face? Dar Varvara? Ah, cât de mult aștept să-l fac diacon pe Dionisaki. E visul meu acesta. Şi pe Varvara mireasa lui Hristos. Îți transmite urări și Nicolae și, când se va face monah, să vii să-l vezi, Dionisie, împreună cu unchiul Manole. Toţi să veniţi la Turn[17], să mâncați gogoși cu miere.

Vă urează de bine părinții și eu, păcătosul. Îl îmbrățișez pe Miltiade.

M. Iosif

---

[16] Se referă, probabil, la chestiunea calendarului.

[17] Ouranopolisul de astăzi.

Sfântul Munte - 24.09.1934

Îndrăznește, însă! Cine a învățat să zidească o dată va învăța o dată și să nu mai dărâme

10 Către Erghina

Sora mea adevărată, bucură-te în Domnul! Sora mea preaiubită, bucură-te în Iisus, Preadulcele Mire! Sora mea în Hristos, bucură-te în Iisus, Mântuitorul și Domnul nostru cel mare, împreună cu fratele meu, Miltiade, și cu iubiții tăi copii.

Copilaşul meu, iarăși zic bucură-te! Abia astăzi am primit scrisoarea ta, a întârziat să vină pentru că era recomandată. A făcut 25 de zile de când ai scris-o tu. În fine. Slavă lui Dumnezeu cel Sfânt că ești bine. Mă rog fără încetare să fiți sănătoși.

Alaltăieri ți-am trimis și o altă scrisoare deoarece ai întârziat să scrii. Sora mea, despre toate câte îmi scrii, iată, te înștiințez și te încredințez că te iubesc și îți spun întreg adevărul, că setea mea, arderea inimii mele, dragostea mea dumnezeiască, care-mi arde sufletul neîncetat, toate acestea altceva nu doresc decât să salveze suflete, să aducă Preadulcelui meu Iisus jertfe cuvântătoare.

Şi dacă, aşadar, pentru lumea întreagă, mă fac eu jertfă și sufăr continuu, chinuindu-mă în felurite chipuri, îngrijindu-mă cum să se mântuiască, cu cât mai mult mă voi îngriji pentru voi și pentru fiii tăi? Dar spune-mi: ce pot să-ți fac? Din moment ce Miltiade este de un cuget potrivnic. Ah, soră, singura mea sete

este să-i văd pe ai mei, pe toți frații mei, pe mama și pe fiii ei, să devină toți monahi, să devină toți jertfă dumnezeiască bine-primită Dumnezeului celui Sfânt.

Ah! Dar patimile, petrecerea cea rea, întunecarea sufletului lor nu lasă din nefericire mintea lor să se înalțe puțin către cele de sus și să vadă câștigul mântuirii lor. Dar și așa, nu mă plâng, deoarece lumea cealaltă din nefericire este mult mai rea. Singurul prilej de a deveni fii adevărați ai Dumnezeului celui Sfânt este ziua de astăzi, în care m-a trimis Bunul Iisus în fericirea Egiptului ca să vă pregătesc calea, ca să vă netezesc drumul și cu ușurință voi, când vor veni setea și foamea sufletului, să mă urmați și să vă veseliți la această masă în bucuria și desfătarea dumnezeiască.

Iată, deci, mulțime de oameni, mulțime de creștini, aleargă, strigă, cer de peste tot prin scrisori hrană pentru suflet, plâng, strigă, însetează să vadă și să vorbească, încât noi, chiar și numai din pricina corespondenței, nu avem timp nici să mâncăm.

Oare sunt eu ca Iosif acela? Și oare socotesc că sunt în stare sau vrednic să ajut pe alții? Nu! Ci pronia dumnezeiască și preaînțeleaptă a lui Dumnezeu, pe mine cel rău, pe mine cel nefolositor, făcător de rele, tâlhar, vrednic de milă, pe mine m-a ales, pentru ca să Se slăvească mai mult Numele Lui Sfânt de către toți. Căci binele nu are nevoie de ajutor ca să se arate bine. Dar și pentru voi le-a rânduit Dumnezeu așa, ca să veniți în urma mea.

Așadar, acum, iată vreme bine-primită, iată zi de mântuire! De ce stați? Eu mă fac pentru voi hrană sufletului și trupului, părinte, fiu, rob, sclav, îndrumător, sprijin, și, dacă mă vrea cineva să mă fac ceva anume, acel lucru mă voi face pentru el. Și atunci? Nu cere mai

mult! Convinge-l pe Miltiade și eu îndată îi răpesc precum vulturul pe Dionisie și pe Varvara. Dar, din moment ce el nu vrea, dacă îi iau pe ascuns, poate îndată să mă prindă și să mă arunce în temniță ca pe un răufăcător. Nu ştii? Mânia le face pe toate. Ah, lumea! De câte ori nu mă strâmtorează să îmi dea copii de vârsta aceasta alături de mine și pentru niciun motiv nu îi primesc, deoarece sunt copii de oameni străini și voi fi judecat ca un călcător al rânduielilor dumnezeiești, dacă îi iau.

Pe al tău, care este precum copilul meu, fiica mea, sânge din sângele meu, nu unul, ci zece dacă ai avea, cu bucurie i-aş lua alături de mine. Deoarece nu m-aş apropia de nicio călcare de lege, ştiu cum să le rânduiesc, ca să nu se facă niciodată sminteală între oameni.

Aşadar, ce altceva îmi ceri? Iată sunt gata. Timpul e potrivit, înainte de a învăța vicleșugurile, înainte de a începe lucrările viclene ale diavolului la copii. Şi să-l vezi după puțin timp slujitor dumnezeiesc al lui Hristos, să se bucure sufletul tău și nu să plângă cu amar după puțin. Ce să fac, că nu pot altceva, decât cu discreție să implor pe Dumnezeu să mă audă şi să le aducă pe toate după voia Sa dumnezeiască şi sfântă.

Îmi scrii despre frații care s-au întristat după ce a plecat Nicolae. Deci, acestea îți scriu, că de aceea iubesc ei lumea, deoarece nu au cunoscut încă amărăciunea ei. Sunt încă orbi la suflet și nu văd ce se ascunde în bucuria trecătoare. Nu a venit încă lumina cea înțelegătoare. Nu a ajuns încă ziua mântuirii. Dar iarăși ți-am spus că toți acești frați ai noștri sunt, prin comparație cu alții, ca îngerii lui Dumnezeu și de aceea nădăjduiesc că nu-i va lăsa Domnul, ci va face și ce a mai rămas de făcut.

Îmi scrii despre întristarea și bucuria pe care le simți pentru mine. Adevărul acesta este și, luminată fiind, îl distingi bine, întrucât monahul nu se folosește din lumea aceasta de altceva decât dacă s-a curățit de slavă și de laude și a rămas gol. De aceea și eu fug repede, pentru a nu pierde ce am câștigat în liniște toți anii aceștia.

Scrii că, unde te zbați și zidești, acolo se dărâmă. Adevărat spui! Dar lumea aceasta așa este. Îndrăznește, însă! Cine a învățat să zidească o dată va învăța o dată și să nu mai dărâme. Poate ne va afla Domnul zidind și ne va lua atunci și nu va mai fi timp să se dărâme ce am clădit. Atunci vom avea casă pentru totdeauna. Așadar, îndrăznește, iar eu, împreună cu tine, pentru tine zidesc, fără să-i strice nimeni ceea ce zidesc. Să te îngrijești să-mi trimiți și tu măcar vreo drahmă, ca să cumpăr cuie pentru tocurile ferestrelor.

Îmi scrii despre banii pe care i-ai trimis. Ah, copilul meu, eu nu mă gândesc la aceștia. Dar nu vreau să simți în sufletul tău datorie. De aceea ți-i cer. Îți spun, dacă nu poți să dai de la tine, să nu trimiți bani străini, pentru a nu se îngreuia sufletul tău. Dacă ai fi fost un om străin, nici nu ți-aș mai fi spus. Dacă aș fi putut, de la frații mei, v-aș fi cerut ca să dau altora, să se roage pentru voi. Dar ce să fac, dacă aceștia sunt lipsiți? Tu ai un pic de bunăstare și, dacă poți, pe lună, trimite ceva, dar fără să te îndatorezi.

Scrii că nu l-am înțeles pe Dionisie. Ai înțeles greșit. Eu l-am înțeles foarte bine pe Dionisie. Dar ți-am spus: ce să fac? Cum o vrea Dumnezeu! Nădăjduiesc să fac ceva pentru casa ta. Voi face Liturghie și cum o vrea Dumnezeu. Pentru Lucia voi scrie două cuvinte, dar

nu-mi aduc aminte cât a dat. Prin urmare să trimită și restul, ca să i-i dau. Încă nu i-am dat.

Cât despre maici, sper că s-or fi liniștit. Noi le facem multe observații. Ele au cheltuit zece mii. Într-o casă străină - prea multe cheltuieli. Dacă nu se vor opri, le-am spus deja că le las. Până acum e bine. În fiecare lună le trimit de aici alimente. Ce altceva mai vor?

Dar despre ce întrebi? Ascultă! Nu te osteni! Căci eu altă călugăriță nu mai vreau să mai vină acolo. De aceea, să știi că este foarte greu să trăiască acolo, doar dacă au mulți bani de cheltuit. De aceea, oricui te întreabă spune-i că nu știi unde este. Deoarece femeile au foarte multe capricii, iar eu nu am atâtea puteri. Căci cine cunoaște binele este dator să-l ducă la bun sfârșit. Altfel nici să nu-l încerce.

Mai bine deci, acum, să aduni niște bani și, dacă om mai trăi în iunie, să veniți la Turn, să vedeți tot ceea ce doriți. Pe maici, pe Nicolae, pe noi, Sfântul Munte, colibele noastre. Pe toate le vei vedea. Există o modalitate de a le vedea de departe. Așadar, pregătește-te și cum o vrea Dumnezeu. Mult te vei bucura și mult vei avea de câștigat. Și milioane să cheltuiești, o astfel de bucurie n-o vei avea. Cu o mie de drahme, pe toate le vei gusta.

Îndrăznește, deci. Îndrăznește și ai răbdare. Roagă-te și pentru Nicolae să-l lumineze Domnul.

Transmite salutări și la toate surorile în Domnul, în special Melaniei, Irinei, Elenei și Caliopiei. Transmite urări și de la Nicolae pentru toate. Vă urează de bine toți părinții și eu, păcătosul.

Netrebnicul părinte Iosif.

Sfântul Munte 12.02.1935

Plânge la tatăl tău să te lase să vii sau fugi pe ascuns

11 Către Dionisie

Copilașul meu iubit, podoaba sufletului meu, sprijin al bătrâneților mele, bunul meu Dionisie, preaiubitul meu fiu, mă rog să te văd atât de repede precum dorește sufletul meu, amin.

Fiul meu, băiețandrul meu iubit, zboară către mine! Iată, îți întind brațe părintești pline de afecțiune. Aleargă precum cerbul, iar eu te voi adăpa cu apa cea vie. Vino la masa noastră, iar eu te voi hrăni cu pâinea vieții. Pășește grabnic, nu mai aștepta să treacă timpul, întrucât moartea ne urmărește ca un hoț la drumul mare. Iar lumea este mincinoasă și viața este plină de curse ale diavolului, aducând de două ori moartea în noi. Iar desfătarea lumii ca umbra trece. Toate se destramă ca visele și baloanele de săpun. Deșertăciune sunt toate.

Noi, aici, alegând filosofia cea cerească, hrănindu-ne cu adâncimea tainelor dumnezeiești, lucrând după putință templu prealuminat, ne îngrijim ca să înțelegem cele ce sunt de neatins cu mâinile, dar sunt de atins cu mintea, pe Dumnezeu având împreună-lucrător și pe îngerii cei de foc călăuze, care ne vorbesc și ne arată cărările cele cerești prin mijlocirea conștiinței. Și la sfârșitul tuturor, când sufletul nostru va pleca, lăsând pământul, maica tuturor, umilul său trup, atunci

vom pleca ca în patria cea adevărată și vom petrece cu îngerii ca împreună cu frații, îmbrățișare dumnezeiască schimbând între noi, pururea minunându-ne și contemplând soboarele cerești ajungând până la Domnul nostru și Mântuitorul și rămânând nedespărțiți de restul.

Vino așadar alergând, ca să nu te lipsești de la astfel de bunătăți. Păzește fecioria și curăția, ia aminte la gândurile cele rele, lucrează răbdarea și mărturisește-ți gândurile tale regulat. Plânge la tatăl tău să te lase să vii sau fugi pe ascuns cu vreun părinte cunoscut sau vreun duhovnic și vino. Sau voi despica eu marea și vin să te iau fără să ne vadă nimeni.

Este de ajuns să-mi scrii că ești gata de plecare. Singur nu se poate să vii. Dar adesea Veronica și alți cunoscuți ai noștri vin la Tesalonic și trimit eu pe cineva să te ia. Așadar, pregătește-te tu și scrie-mi și toate ne vor fi ușor de împlinit. Numai mama ta să scrie și ajunge.

Ce altceva ceri de la mine? Ce vrei să-ți fac? De ce-mi atingi coarda mea sensibilă, zicând că dacă nu te vreau, să te trimită duhovnicul în altă parte. De ce îmi provoci palpitații la inimă? Pe cine am pe altcineva la fel de drag ca tine? Iată, genele mele s-au topit plângând neîncetat după tine.

Unchiul Nicolae și-a pierdut somnul din pricina viselor, văzându-te cum vii, cum te îmbrățișează, cum mâncați împreună, cum dormiți și așa mai departe. Scoală-te, deci, încinge-ți cureaua ta ca un bărbat.

Îți urează de bine toți părinții și te îmbrățișează.

Și eu te îmbrățișez, părintele tău întru totul,

păcătosul Iosif

Sfântul Munte ... iunie 1935[18]

Copilul meu, ochii mei și-au slăbit vederea privind pe cale!

12 Către Dionisie

Dionisaki,

Copilașul meu drag, aurul meu, Dionisie, lumina ochilor mei, sprijinul bătrâneților mele, podoaba sufletului meu! Ah, Dionisaki, copilul meu, ochii mei și-au slăbit vederea privind pe cale. Când te vor vedea şi va primi uşurare și sufletul meu strâmtorat, care multe osteneli pătimește, rugându-se pentru tine să te păzească Domnul întreg și sănătos în trup și suflet?

Ah, fiul meu, copilul meu, ia aminte astăzi, deoarece lumea este foarte urâtă. Și diavolul seamănă gândurile cele viclene ca să slăbească sufletul de buna lui intenție. De aceea, cât poți, ouă să nu mănânci, deoarece și de la aceasta se pot naște vicleniile. Să alergi la Maica Domnului!

Să zici rugăciunea! Pentru că, dacă diavolul te va amăgi să faci vreun păcat, după aceea nu te mai poți face preot și este păcat! De aceea ia aminte, cât poți, să te înfrânezi, să faci metanii, să te mânii pe trupul tău, să-ți dai palme, să te temi ca de foc de gândurile rele. Să nu le dai deloc atenție, ca să nu prindă rădăcină înlăuntrul tău. Să nu deznădăjduiești, deoarece Dumnezeu

[18] Scrisorile 12, 13, 14 (către Dionisie, Varvara și Margareta) sunt pe aceeași foaie și nu au dată. Iunie 1935 se presupune din fraza „vei vedea pe unchiul tău, Nicolae, care va deveni, peste 20 de zile, călugăr."

este mare și iartă pe cei care păcătuiesc. Numai să te căiești atunci când greșești și să te silești să nu faci iarăși aceleași lucruri. Acestea îți scriu în puține cuvinte. Dacă vei veni, atunci le vom spune mai bine.

Numai să veniți repede. Vei vedea și pe unchiul tău, care se va face poate peste douăzeci de zile călugăr. De aceea să veniți până atunci!

Vă doresc numai de bine,

Părintele Iosif

Ai și urările lui Nicolae.

Sfântul Munte

iunie 1935

Tuturor să le fii mai mică, mai smerită

Pentru Varvara,

13 Către Varvara Copilul meu drag, sufletul meu, rărunchii mei, Varvara, copilul meu de aur, am primit scrisoarea ta. Mă bucur pentru sănătatea ta și mă întristez pentru păcatele pe care continuu le săvârșești. Cum, tu, o fată atât de mică, te certi cu toți?! Oare, atunci când vei deveni mireasa lui Hristos, te vei îndrepta sau te vei certa iarăși?

În fine. Să fie toate iertate! Ai grijă numai mai departe, deoarece te vor canonisi aspru, întrucât, ca Mireasă a Împăratului ceresc trebuie să nu mai faci nimic, ci

tuturor să le fii mai mică, mai smerită, întotdeauna cu lacrimi în ochi să plângi și șă te îndurerezi, ca să te învredniceşti de bucuria Mirelui. Deoarece Preasfânta vrea întotdeauna să fim cu luare aminte și cu frică de Dumnezeu.

Acestea ți le scriu acum. Dacă însă vei veni aici, vom vorbi multe și nenumărate. Acum acestea ajung.

Îți urează de bine unchiul tău și cu mine,

părintele Iosif.

Sfântul Munte iunie 1935

Ia aminte, copilul meu, la tine însăți!

Pentru Margareta,

14 Către Margareta

Copila mea, Margareta[19], copilașul meu bun și drag, îți urez să fii bine, să devii bună și să te învredniceşti și de Rai. Dacă vrei tu și Domnul să devii monahie, ia aminte, copilul meu, la tine însăți. Să nu ai prietenii, să nu iubești podoabele, să-ți faci rugăciunea, să iubești pe Domnul și pe Preasfânta, și Domnul îți va lumina sufletul ca să devii bună.

Îți urează de bine unchiul Nicolae și eu,

Părintele Iosif.

[19] Probabil este o nepoată din moment ce îi spune la sfârșit „Îți urează de bine unchiul Nicolae."

Sfântul Munte 6 august 1935[20]

Eu îți voi fi ție ajutor, mijlocitor și călăuzitor în toate

15 Către Erghina

Sora mea dragă, podoaba sufletului meu, surioara mea Erghina, bucură-te în Preadulcele Iisus, Mântuitorul nostru. Copilul meu, am primit scrisoarea ta și mă bucur pentru sănătatea ta. Îți doresc ca dulcele Iisus să ne aducă repede sfârșit bun și fericit.

Îndrăznește, așadar, în Domnul! Îmbărbătează-te și întărește-te în iubirea Lui, până când va străluci peste tine dumnezeiasca Lui lumină și va lumina și va pătrunde înlăuntrul sufletului tău, răbdând și îndelung-răbdând în toate cele care vin peste tine. Eu îți voi fi ție ajutor, mijlocitor și călăuzitor în toate. Aleargă, deci, pe drumul cel dumnezeiesc, neprivind înapoi, ci căutând continuu către înainte, ajutată de puterea dumnezeiască. Slavă să aibă Domnul cel Bun și Sfânt, care, după cum văd, ți-a trezit mult mintea și trăiești așa cum Îi place Lui.

Îmi scrii despre Leonard, dar acum a venit iarna și nu voi mai veni. Am schimbat obiectivul. Poate, de acum, la primăvară.

Cât despre locuirea împreună[21], acestea depind de Manole. Dacă el îți spune să mergi, du-te. Altfel,

---

[20] Anul nu este amintit în scrisoare, dar reiese cu certitudine, deoarece se referă în scrisoare la evenimentul tunderii în monahism a Părintelui Athanasie.

[21] Se referă, foarte probabil, la sora lor, Maruso. Vezi scrisoarea 20.

liniștește-te. Să nu se expună numele fetei și după aceea Manole să se mânie și să bată vânturile.[22] Să se ajungă măcar la o concluzie, pentru ca să se taie nodul gordian. În fine, toate să le faceți cu înțelepciune și sfat; lumea nu cunoaște câte cunoști tu fiind soră. Binele nu este bine, dacă nu este bine făcut.

Urări de bine Acachiei și tuturor surorilor în Hristos. Despre Sinclitichia nu știu. Domnul să-i lumineze pe toți și să-i călăuzească pe calea lui Dumnezeu.

Îi îmbrățișez pe Miltiade, pe Varvaroula mea, să o lumineze Domnul și să o sfințească, numai prietenii să nu aibă cu alte fete, dacă vrea să fie bine-plăcută lui Dumnezeu. Îi doresc și Margaretei să devină o fiică bună.

(Pentru Dionisie)

Pentru Dionisie al meu ce am de spus? Fiul meu, fiu mult dorit, rărunchii sufletului meu, fiul meu Dionisie, bucură-te în Domnul.

Am primit scrisoarea ta și mă bucur de tine mai mult decât de alții. Cele două scrisori ale tale nu le-am dat părintelui Bartolomeu, nici diaconului. Nici nu au venit, dar, și dacă ar fi fost aici, nu aș fi dat-o, întrucât ești mic și nu este spre folosul vostru, al amândurora. Eu sunt de ajuns pentru tine, ca părinte, mamă, frate, unchi, duhovnic și toate celelalte. Nu ai nevoie de alt învățător și călăuzitor. Ia aminte la tovărășii. Fugi de prieteni, ca să nu te pierzi.

[22] Expresie din limba greacă, care înseamnă a te zbate în gol, fără sens. Apare asemănător la Sfântul Apostol Pavel (1 Corinteni 9, 26): „Așa mă lupt, nu ca lovind în aer" (n. tr.).

Unchiul Nikos a devenit Athanasie, cu numele Sfântului din Athos și stareţului Marii Lavre. Așadar, îmbărbătează-te și ia aminte la tine însuţi.

Eu vă doresc tuturor să vă păzească și să vă lumineze Domnul.

Altădată vă voi scrie mai multe.

Smeritul Iosif

Sfântul Munte 21 aprilie 1937[23]

Vremea va veni ca să se bucure sufletul tău în prezenţa Lui prin Har

16 Către Erghina

Surioara mea dragă și adevărată, mărgăritarul meu de taină, cu cele două pietre preţioase, Dionisie și Varvara, și bunul soţ Miltiade, vă doresc tot binele în Domnul.

Sora mea, podoaba sufletului meu smerit, tocmai ce am primit scrisoarea ta, pe care cu nerăbdare o așteptam, și m-am bucurat pentru sănătatea ta. Și eu îţi scrisesem cu puţin înainte. Poate că ai și primit-o deja.

Îmi scrii să vin. Dacă Domnul va rândui, până în iulie, după sărbătoarea noastră, poate voi veni. Să văd dacă am să pot să tipăresc câteva cărţi și poate din acestea să dau în contul datoriei. Atunci, desigur, toată

[23] Scrisorile 16, 17 și 18 sunt scrise pe aceeași foaie de hârtie.

perioada şederii mele voi sta alături de tine, deoarece m-am săturat destul de linguşelile oamenilor, încât am întrerupt peste tot corespondența, cu care mă împovărasem peste măsură.

Așadar nu te nelinişti în legătură cu aceasta. Întrebi iară despre supărările mele. Să nu mai întrebi, deoarece sunt băgat în pământ până la gât. Dincolo de asta, mult m-au ajutat sufleteşte aceste supărări. Nădăjduiesc, cu ajutorul lui Dumnezeu, ca în curând să mă uşurez, cu atât mai mult dacă voi tipări și cele două cărți pe care cu durere și osteneală le-am scris cu mulți ani în urmă și sunt aruncate în întuneric.

Acum, le scot la lumină, ca să mi se facă folosul îndoit. Și de la frații care se vor folosi, și material.

Roagă-te, aşadar, cu rugăciunile tale frățești şi dragi, şi, îmbărbătându-te, rabdă în Domnul, iar vremea va veni ca să se bucure sufletul tău în prezența Lui prin Har.

De asemenea, mulțumesc pentru câte ne-ai trimis acum câtva timp. Mă refer la argint, la brânză și la celelalte.

Ți-am scris şi atunci, discret, „de frica iudeilor", dar nu ai înţeles și, repetându-te, întrebi. Să nu te neliniștești în legătură cu aceasta. Noi ne pierdem și Maruso ne cere bani? Dacă am fi avut, și sufletul nostru l-am fi dat!

Când am să vin, vei afla și despre necazurile mele.

Îţi doresc tot binele din suflet și din inimă, eu, cel mai mic dintre toţi. Îl îmbrăţişez și pe Miltiade și mă bucur când îmi scrii că s-a mai liniştit un pic.

Smeritul tău frate,

Iosif m

Sfântul Munte 21.04.1937

Cu cât înaintezi în vârstă, cu atât patimile prind putere

17
Către
Dionisie

Dragul meu Dionisie, mult doritul meu fiu, sprijinul bătrâneţelor mele, mărgăritarul meu de mult preţ şi nădejdea mea cea ascunsă, bucură-te cu adevărat și iarăși zic, bucură-te!

Numai ce am luat scrisoarea ta în mâinile mele, de îndată am devenit ca nou. „Cine este acesta care vine din Bosor? Ca roșeața hainele sale!" Îmi ziceam: Chiar atâta a întârziat să-mi scrie? Poate se ocupă cu cartea, fiul meu!

O, fiul meu, ia aminte, deoarece cu cât înaintezi în vârstă, cu atât patimile prind putere, iar lupta devine tot mai aspră.

„Fiule, sfatul meu ascultă-l!" Nu supăra pe mama ta, nici pe tatăl tău, ca să trăiești ani mulți. „Căci rugăciunea mamei întărește temelia casei, iar blestemul o dărâmă." Dacă păstrezi cu zgârcenie cuvintele mele, vei fi fericit. Iubește înțelepciunea mai mult decât bogăția și învață continuu cele de folos și îți va fi ție bine.

Să nu ai prieteni, nici plimbările să nu le iubești, ci lectura cărților duhovnicești, în care se ascund comoara cea mare și bogăția cea de nedescris, din care se hrănește sufletul tău și se sprijină pe voirile dumnezeiești.

Te îmbrățișează părintele Athanasie și ceilalți părinți. Și eu, rugătorul tău și părintele tău duhovnicesc,

Iosif

Dacă voi veni, alături de tine voi sta tot timpul.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 21.04.1937

Ispita, văzând dragostea voastră și zelul vostru pentru Dumnezeu, pune obstacole și piatră de poticnire

18 Către Varvara

Fiica mea dragă, buna mea porumbiță, rândunica mea cu glas dulce, fiica mea cea bună, Varvara, îți doresc să fii bine în trup și suflet!

O, fiică, am primit scrisoarea ta și m-am bucurat, rugându-mă pentru tine să te păzească Domnul.

Ia aminte, o fiică, deoarece deja te-ai mărit și încep gândurile să se schimbe. Fără mama ta să nu faci niciun pas. Prietenii să nu ai!

Da, fiica mea de aur, pentru că lumea s-a stricat și ispita, văzând dragostea voastră și zelul vostru pentru Dumnezeu, pune obstacole și piatră de poticnire.

Ascultă cuvintele mele și iubește-le pe ele, deoarece te păzesc de obstacole. Nimeni altcineva nu te iubește mai mult decât mine. Eu îmi pun și sufletul meu pentru fiica mea. Citește cărțile dumnezeiești, ca să ți se lumineze sufletul. Acestea te vor călăuzi pe calea duhovnicească și-ți vor fi ție spre zestre și bogăție veșnică.

Ia aminte, să nu fii neascultătoare faţă de mama, nici faţă de tata. Păzeşte-te de împrejurările lumeşti şi nu te juca cu jocuri copilăreşti, ci ca un copil cuminte să nu ştii decât de biserică, de casă şi de lecturile dumnezeieşti.

Îţi doreşte de bine părintele Athanasie şi ceilalţi părinţi şi îţi urez şi eu din tot sufletul şi din toată inima.

Al tău părinte şi rugător,

păcătosul Iosif m.

Sfântul Munte - 18.07.1937

Când le vezi, crezi că sunt sfinte. Când le auzi vorbind, zici că sunt diavoli!

19
Către Erghina

Sora mea preaiubită, Erghina, rărunchii mei, sufletul meu, surioara mea, dimpreună cu cele două diamante, Dionisie şi Varvara, îţi doresc din tot sufletul şi din toată tăria mea să vă binecuvânteze Dumnezeu şi să fiţi binecuvântaţi şi să-l lumineze pe Miltiade spre calea cea dreaptă şi sfântă şi să vă rânduiască pe toţi în corturile drepţilor.

Draga mea Erghina, am primit iarăşi ceea ce mi-ai trimis în ascuns, fără scrisoare. De unde această tăcere? Mi-am spus că, fiind ocupată cu treburile, nu ai găsit timp. Dar cele două diamante, sau mai degrabă rândunele, au devenit peşti? Să-mi vorbească, aşadar,

Dionisie și Varvara! Să rostească cele ale lor, iar eu voi auzi glasul lor de liră și-mi voi aduce aminte de harpa fericitului de altădată David, strămoșul.

Cântă, așadar, dragul meu Dionisie, strunind corzile glasului tău, iar eu voi auzi glas de sirenă. La fel și Varvara, cea iute la vorbă, alăturându-se lui Dionisie, cântare armonioasă și pe multe voci vor cânta. Iar pe mine ca pe Saul cel bolnav mă vor înviora.

Vai! Vai mie, ticălosul! Bolnav am fost și nicăieri ochii mei nu au văzut Mântuirea Ta! Dar iarăși nădăjduiesc în Cel ce a zis: „Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi!" Și alte scrisori am trimis, scrijelite cu mâinile mele, și niciun glas, niciun ecou ca răspuns, încât, întristat și îndurerat cu sufletul și deja bolnav, cum spune cuvântul, mi-am amintit de zelul vostru de mai înainte și am plâns noaptea cu inima mea și am zis: Dacă Domnul nu se va îndura de cererile și de rugăciunile mele în lumea aceasta înșelătoare și deșartă, în scurt timp mă vor uita și fiii mei! Acestea, deci, vă scriu, și aștept bunul vostru răspuns.

Și iarăși întorc cuvântul către draga mea Erghina. Ah, surioara mea! Nu știi că am cincisprezece zile de când sunt bolnav, din pricina multelor mele necazuri? Și mult m-am folosit de puțina brânzică. Să mai trimiți! Pe tine, numai pe tine te am, după Dumnezeu, Cel care ne trimite nouă mângâierea de fiecare zi. Iar de-mi ceri să afli și de maica stareță, le-a alungat din sat Preasfințitul. Sau mai curând, acestea, deoarece nu aveau dragoste între ele, au plecat pe drumuri și se duc toate ostenelile noastre și se pierde toată sudoarea noastră nevoitoare. Și atâtea mii cheltuite. Și eu m-am lepădat de ele. Le-am aruncat de la mine! Nici nu mai întreb, deoarece, copilul meu, femeile au diavol înfricoșător în

ele. Iubire nu au. Gelozii au, cârteli, indiscreții, și până la urmă Îl aruncă pe Dumnezeu din ele. Nu mă întreba de starea lor jalnică. Se întorc și aruncă asupra mea toate poverile. Pe mine mă trag afară, pe mine mă scot din liniștea mea, pe mine mă îndatorează, mă distrug și iarăși pe mine mă găsesc pricină. Întuneric desăvârșit. Nu văd ce spun și ce făptuiesc. După ce m-au tras afară, nu mă lasă să mă liniștesc. Iarăși au ele dreptate!

De toate este vinovată Eupraxia, care cutreieră pe drumuri ca o nebună, deoarece pe toate ea le-a făcut. Acum plătește prețul patimilor ei. Când le vezi, crezi că sunt sfinte. Când le auzi vorbind, zici că sunt diavoli! Așa este! M-am cutremurat de nestatornicia și de starea lor nefirească. Și le-am lăsat deja la mila lui Dumnezeu. De acum nu le mai port de grijă. Le-am sădit rai, grădină, fântână și cea mai bună casă. Într-o singură clipă le-au aruncat pe toate și au plecat. Iar eu, cu Hristos, în liniștea mea îmi aflu pacea. Să-și plătească răutatea lor pe drumuri. Limba lor le-a adus toate relele. Hulesc. Și hulesc cu cuvinte pe care nici cei din lume nu le rostesc. Cuvinte murdare. Ca niște ispite una către cealaltă. Așa a îngăduit Dumnezeu să pățească și să se cutreiere pe drumuri rătăcite, fără călăuză.

Când cineva nu are smerenie, nu face ceea ce i se spune și devine rob demonilor. Eu am strigat de la început: Lăsați-mă în pustie! Nu mă trageți pe drumuri! Liniștiți-vă! Găsiți-vă un duhovnic! Ele, nu, nu și nu! De fiecare dată, hai, hai, hai! Acum și pe mine m-au îndatorat și ele s-au înecat. Eu, slavă lui Dumnezeu, puțin câte puțin îmi plătesc datoria. Ele, însă, care nu au nici unde să stea?

În fine, acestea îți scriu, deoarece știu că vrei să afli ce se întâmplă. Aceasta este starea lor tristă. Și

deoarece mi-au ars sufletul, nu vreau să mai aud de călugărițe. Nici să răspund celor care îmi scriu. Nu au nici urmă de răbdare. Ca niște șerpi sunt, una față de cealaltă. Demoni. Cutremură-te, soare!

Nu găsesc cuvinte să le „laud" așa cum se cuvine. Orice aș spune este puțin. Numai să mă păzească Dumnezeu, nici în somn să nu le văd, deoarece mi-au terminat sufletul. Am slăbit și, fără să vreau, mă îndrept spre mormânt.[24]

Îmbrățișez pe Dionisie al meu și pe Varvara. Aș fi trimis ceva, dar deoarece sunt bolnav, rămâne pentru când mă voi face bine. Urări de bine lui Miltiade. Îți doresc de bine din tot sufletul, smeritul tău rugător,

Iosif m.

20 Către Erghina

Sfântul Munte 12 noiembrie 1937

Pe cel înecat nimeni nu-l mai poate ajuta

Draga mea Erghina, sufletul meu, surioară, podoaba mea de mult preț, cu cele două pietre prețioase și cu soțul tău, care este minunat, dar nefolositor pentru

[24] Deoarece sunt foarte recente evenimentele destrămării mânăstirii din Gherovitsa, Drama, Părintele este foarte aspru cu monahiile în cauză. În continuare însă, cele mai multe dintre ele au arătat pocăință și părintele le-a îndrumat prin scrisori, în mod special pe stareța Eupraxia, pe care a cercetat-o la Tesalonic și a sprijinit-o duhovnicește. Maica stareță a avut un sfârșit cuvios. Mai mult chiar, în ziua adormirii ei, Părintele a cercetat-o pe Maica Stareță în chip sensibil. Vezi Părintele Iosif Vatopedinul - *Gheron Iosif Isihastul, Viața, Învățătura, Trâmbița cu 10 glasuri*, Sfânta Mare Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte Athos, 2018[12], p. 162.

țelul tău. Îi îmbrățișez pe toți în Domnul, cu sărutarea lui Hristos cel Bun și Sfânt.

Mult timp a trecut iarăși până să aud cântecul rândunicii mele celei bune și blânde. Puii au slăbit, hrăniți fiind numai cu pesmet, și deschid gura continuu, cerând hrană. Iar tu, mama rândunicilor, prinsă fiind de grijile celei care hrănește puii, de tot ne-ai uitat pe noi, o, bună gospodină. Iar acum, primind scrisoarea ta, ochii mei au căutat prin ea pe „c" și pe „p", cu care încep „coș" și „pachet". Dar nicăieri! Surioara ne-a uitat şi lăsata secului va trece doar cu pesmet. În fine. Să alungăm gândul desfrâului și să vorbim despre altceva.

Mă bucur cu adevărat şi pentru căsătoria surorii noastre și mă rog ca Domnul să-i facă fericiți, cu toate că, pentru noi, nu a rămas de la ei nici strângere de mână și nici vreo bomboană de la nuntă. Bine, bine! Poate când vom veni. Nu ne necăjim de niciun fel pentru asta.

Iar tu, buna mea, de ce te necăjești? De ce suferi? Lasă lumea! Lasă şi cele ale lumii! Străini suntem pe pământ! Pe Hristos Îl avem frate și la nunta Lui să ne bucurăm. Ce cauți, de ce privești la cele deșarte? Tu ești acum ca o împărăteasă. Măcar să fi fost și sora noastră în locul tău.

Îmi scrii și despre mama. Cât despre mine, mi-a trecut dorința[25], și din pricina acestei dorințe m-am încurcat mult și m-am afundat. Așadar, dacă vor, cheamă pe oricine vrea să-i citească. Iar eu am s-o văd în cealaltă viață. Pe cel înecat nimeni nu-l mai poate ajuta. Cum vreți, așa faceți. Iar eu, aici, mă rog.[26]

---

[25] Se referă la a veni să citească rugăciuni mamei (n. tr.).

[26] Se referă la faptul că el nu mai are dorința să iasă în lume pentru a o face pe mama lui călugăriță și îi îndeamnă, dacă vrea și ea, să o facă fără el. Sunt recente evenimentele destrămării mânăstirii din Gherovitsa și

Îmi scrii și despre rucodelii, câte au fost. Dar eu, sora mea, nu-mi mai aduc aminte nici dacă ți-am trimis. Atunci ți-am trimis scrisoare și ție și copiilor, dacă am scris acolo despre ele, bine. Oare ai primit scrisoarea sau a păstrat-o pentru cenzură al tău soț?

În fine. Întristat sunt și în legătură cu mama, că am ieșit de atâtea ori și nu s-au hotărât. Acum mă rog să se facă voia lui Dumnezeu.

Îmbrățișez pe Dionisie, pe Varvara, pe Miltiade, pe mama, pe Manole și pe Marouso, cât și pe noul cumnat. Te îmbrățișez, al tău rugător,

smeritul Iosif Monahul.

Sfântul Munte 20 august 1938[27]

Roagă-te să nu ne despărțim în viața cealaltă

21 Către Maica Teodosia

Fiică Teodosia[28],

Să te bucuri și să fii sănătoasă în Domnul, cu sufletul și cu trupul, și să ai răbdare în necazurile care vin asupra ta.

Nu cârti. Împrumută și caracterul smeritului și înșelatului stareț al tău. Ca să-ți aduci aminte că odinioară

---

părintele e dezamăgit. În cele din urmă, însă, o va face el însuși pe mama sa călugăriță mai târziu.

[27] În alte ediții scrisoarea aceasta este datată greșit cu anul 1930.

[28] Maica Teodosia (1894-1979). A adormit în Domnul ca soră la mânăstirea Sfânta Treime din Edessa. A păstrat până la moartea sa cu multă evlavie această scrisoare, o fotografie a Bătrânului, precum și un bastonaș pe care îl lucrase Bătrânul însuși și i-l dăruise ca binecuvântare.

ai luptat și te-ai nevoit împreună cu el la Gherovitsa, în Macedonia. Roagă-te să nu ne despărțim în viața cealaltă, ci să fim uniți, împreună cu Teodora, cealaltă Teodora, Eupraxia, Maria și Despina și împreună cu Sfintele Fecioare, aducând slavă Numelui Sfânt al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, amin.

Înșelatul, smeritul Iosif Monahul.

Sfântul Munte — 2 iulie 1945

Câți oameni erau mai buni decât noi și nu a binevoit Dumnezeu cu ei?

22 Către Erghina

Vino, draga mea și iubita mea surioară, iarăși, să-ți mângâi necazurile tale. Vino, rărunchii sufletului meu, tu, cea micuță care mă hrănești și care îmi ești pururea ajutor, să-L binecuvântăm pe Dumnezeu, cu glasul dulce al inimii, cu strigătul gurii noastre și cu răsunetul minții noastre, zicând: „Binecuvântează, suflete al meu, pe Domnul și toate cele din lăuntrul meu, Numele cel Sfânt al Lui!"

Vezi cât ne iubește Domnul, vezi cât suntem de fericiți noi, netrebnicii? Întoarce-ți mintea, sufletul meu de aur, și vezi patria ta, satul tău. Câți oameni erau mai buni decât noi și nu a binevoit Dumnezeu cu ei? Adu-ți aminte câți creștini buni sunt în satul acesta și nu a căutat spre ei dulcele nostru Hristos, ci spre mica și nefericita noastră colibă, cea goală de tot binele, a căutat

bunătatea Lui. Mare este mila Domnului! Cu adevărat, minune deosebită să vezi astăzi cum Se slăvește de către noi Dumnezeu și se bucură Doamna și Stăpâna tuturor, dulcea și adevărata noastră Maică.

Nu este minunat? Ocrotitorul satului nostru, cinstitul Înaintemergător, nu a ales altă căsuță, dintre cele foarte bune ale satului nostru, ci pe a noastră. Întrucât m-a arătat Dumnezeu acum paisprezece ani, că El m-a luat în grijă, El ne ocrotește – și de la El să ceri și tu ceea ce vrei – și să-L am ocrotitor, îndrumător, stareț în mica mea colibă. Pe Acesta Îl prăznuim, El este Tatăl și Preasfânta este Mama.

Cu adevărat, mare minune! Și către cine? Către un nimic. Către cel mai mic. Către cel lipsit de orice lucru bun. Ce lucru bun a văzut Domnul la mine, ca să-mi dăruiască atâtea multe bunătăți? Aceasta să faci și tu, surioara mea! Privește în urmă la viața ta întreagă. Cercetează, să vezi cum ai petrecut. Adu-ți aminte de multele binefaceri ale Preasfintei și ale Preadulcelui Fiu al său și Mântuitor al nostru și în felul acesta să ai răbdare în ispite. Întotdeauna Dumnezeu ajută. Întotdeauna ne iese în întâmpinare. Dar vrea de la noi răbdare. Aude îndată când Îl strigăm, dar nu așa cum crezi tu. Tu crezi că nu a ajuns îndată glasul tău la sfinți, la Dumnezeu și la Preasfânta. Înainte de a striga tu, sfinții au alergat în ajutorul lui Dionisie, cunoscând că tu îi vei chema și vei cere purtarea lor de grijă.

Dar tu, nevăzând, necunoscând, vrei să se facă bine dintr-odată, ca fulgerul. Dar nu este așa. Domnul cere răbdare, pentru a vedea credința ta. Nu este numai rugăciunea pe care s-o spună cineva ca papagalul, ci este nevoie și de toate cele care urmează. Omul, se spune, fără răbdare este ca opaițul fără untdelemn.

Iată, a venit Dionisie. Te-ai păgubit, însă, pentru că n-ai avut îndelungă-răbdare și nu l-ai așteptat cu credință, și atunci nu le-ai câștigat pe niciuna. Acum te mânii pentru Varvara. Eu îți spun că, mai devreme sau mai târziu, o vei vedea iarăși așa cum vrei lângă tine. Dacă este plăcut ceea ce ceri și sufletul tău tânjește, fără îndoială se va împlini. Dar este nevoie de rugăciune cu tot sufletul și de răbdare în așteptare.

Nu te folosești, dacă te mâhnești, dacă te superi, dacă spui cuvinte, ci trebuie să-ți închizi gura. Nimeni să nu înțeleagă ce se petrece cu tine. Să iasă fumul pe ochi, și nu pe nas. Eu, sora mea, martor îmi e Dumnezeu, Cel Care pierde pe toți cei care vorbesc minciună, că mult am câștigat din acestea pe care ți le spun. Atât, încât să poți crede că sufletul va ieși din suferință precum din focul cuptorului.

Și totuși, dacă a trecut, vine atâta mângâiere, ca și când ai fi în Rai fără trup. Te iubește Hristos, te sărută dulce Preasfânta, se bucură de tine sfinții, iar îngerii se minunează. Vezi câte bunătăți aduc necazurile?

Când vrei să vezi iubirea lui Hristos, rabdă ceea ce va veni peste tine. Nu când îți place ție, ci când vrea Domnul să te încerce.

Toate câte ne trimite Domnul în ciuda voii noastre sunt de mii de ori mai bune decât cele pe care le facem din voie proprie. Os pentru os și sânge pentru sânge. Atât de mult luptă vrăjmașul pe om cu voia lui Dumnezeu, încât ajunge să se scurgă, să se topească precum ceara. Dar când va trece însă încercarea, se va umple în întregime de bucurie, va fi înconjurat de mare de lumină și vei vedea taine pe care nu poate limba să le grăiască. Atunci deja vei înseta iarăși să vină ispitele, de vreme ce aduc atâta folos.

Acesta este drumul adevărat și cel care îți scrie mărturisește adevărul din experiență. Îmbărbătează-te, așadar, draga mea surioară, și întărește-te în Domnul, răbdând cele ce vin asupra ta, primind cu durere liniștea și Harul Domnului. Și vei fi, așa cum spune, porumbiță, iar nu găină, așa cum îmi zici mie că sunt.

Mergi cu Dionisie, să vezi un suflet pe care l-am crescut duhovnicește mulți ani – pe mine mă are de la început părinte. Se numește Elena Iatropoulos, Strada Mihail Vodă, numărul 7, Atena.

Îți dorește de bine fratele tău,

Iosif.

Repet și spun în continuare, iubita mea surioară. Această Elena, unde îți spun să mergi, este din Tesalonic și, din pricina tulburărilor, a venit acolo cu soțul și cu cei doi copii. Du-o la biserica Mitropolitului de Florina[29], întrucât ea nu știe. Este un adevărat mărgăritar al lui Hristos. Să fie împreună cu tine și Dionisie, ca să spună cuvinte duhovnicești soțului ei.

Să-ți scriu acum și pricina pentru care m-am întors de la binecuvântatul nostru arhiereu. Eu m-am încredințat în cuvintele părintelui Acachie, care ne-a scris aici că primii arhierei au trădat lupta și multe și diferite împotriva lor. Deoarece sunt, așadar, închis aici întru totul și nu ies nicăieri în afara ușii mele, nu a venit nimeni să-mi spună de la ceilalți care este adevărul. De

[29] Părintele plecase deja din partida extremiștilor matheieni și ține legătura cu partida moderată a vechilor stiliști, a Mitropolitului Hrisostom de Florina. În martie 1951, după enciclica din septembrie 1950, pe care o semnează Mitropolitul Hrisostom, în care se spune că biserica oficială a Greciei, odată cu trecerea la noul calendar, a devenit eretică și a pierdut Harul, Gheron Iosif părăsește definitiv și public orice facțiune a stiliștilor și revine în jurisdicția Patriarhiei Ecumenice. Vezi Iosif M.D. – *Papa-Haralambos Dionisiatul, starețul simplu și învățătorul rugăciunii minții*, Tesalonic 2003², p. 73. Vezi și în introducere.

aceea eram ca și ceilalți, gândind că nu e în regulă. Dar am intrat și în polemică, așa cum fac aici câțiva, care hulesc și zic vrute și nevrute. De aceea, preabunul nostru Dumnezeu, văzând ignoranța mea, nu m-a lăsat în greșeală, deşi, din când în când, veneau cei ai lui Matei și îmi spuneau ale lor. Eu, însă, din contră, le ziceam că schisma este mai rea decât toate, iar buna înțelegere este porunca lui Dumnezeu și duce la cele bune. În fine, văzând Dumnezeu sufletul meu viu și mai luminos decât soarele, mi-a arătat că sunt căzut în afară și că toţi cei ai lui Matei și ceilalți, care s-au separat, sunt greșiți și dau naștere la schismă nefolositoare, spre vătămarea sufletului lor trufaș. Căci alta nu este pricina, decât egoismul lor.

Nu am timp să vă scriu despre minunea care s-a făcut cu mine. Am strigat însă la părintele Antonie să îmi explice cum s-a întâmplat și am văzut că am greșit cu adevărat din neștiință.

Vezi, așadar, bunătatea Domnului nostru? Că omul, de multe ori, se înșală din neștiință sau alții îl trag după ei. Dar, când este suflet drept, nu-l lasă Domnul și în multe feluri îl va lumina. Acest lucru mă face să devin pământ, cenușă, vierme al pământului.

Cine eram eu, orbul, lipsit de orice bunătate, și ce bun am făcut eu Făcătorului meu, de are atâta grijă pentru mine? De ce se îngrijeşte atâta să nu pier, încât mai mult decât pe cei de-o vârstă cu mine m-a iubit și mi-a dat Harul Lui îmbelșugat, să vorbesc, să mă rog, să scriu și să istorisesc cuvintele Lui?

Nu te minunezi, draga mea surioară, amintindu-ți viața mea din lume? Eram eu de monah? De ce aşadar să cârtești și să nu mulțumești lui Dumnezeu? Ispitele pe care le îndur și despre care îți scriu sunt cu neputință

de îndurat. Harul Preasfintei, însă, pe toate le risipește.

Nu sili pe Dionisie să se facă monah. El merge bine. Transmite-i multe urări și îmbrățișări, iar eu îi voi scrie acum separat. Să nu fie multe într-un plic și să cadă.

Ai răbdare și Împărăteasa Născătoare de Dumnezeu și Stăpâna tuturor nu ne va lăsa. Ea se roagă pentru noi.

Nu-mi scrii ce fac Manole, Marouso și ceilalți. Iarăși îți urez de bine,

Iosif.

Sfântul Munte 21 iulie 1945

Trebuie să se lupte voia cea liberă. Dar mai întâi trebuie să picure sânge din trup

Draga mea surioară Erghina, rărunchii sufletului 23 Către Erghina
meu, har și milă bunului tău suflet, căci de la vârstă fragedă ai iubit pe Hristos, dar n-ai avut învățător.

Acum două zile ți-am trimis prin părintele Mina. Acum îți trimit răspuns la a doua ta scrisoare, deoarece am găsit timp. Situația de astăzi, sora mea, a monahilor este una formală, adică se limitează la un tipic, să facă pravila, slujba și celelalte, așa cum este tradiția tipiconală și cum este și uniforma pe care o purtăm în afară. Dincolo de aceasta, nu mai purtăm de grijă, nu ne pasă de lăuntrul sufletului, care este cel mai de preț, unde se constituie tot sufletul, unde se unește materialul cu nematerialul, unde se leagă și se unește omul cu Dumnezeu, după cât este îngăduit firii noastre pământești.

Acest lucru este foarte frumos și foarte bun și îi face plăcere celui care îl ascultă. Dar toți îl ocolesc. Toți promovăm lucrurile mincinoase, deoarece cele frumoase și bune cer luptă. Ba și mintea se înfricoșează tare numai auzind despre această luptă. Trebuie să fie împreună-lucrător Dumnezeu, deoarece fără El nimic nu se reușește. Trebuie să se lupte voia cea liberă. Dar mai întâi trebuie să picure sânge din trup, ca mai apoi să iasă pielea omului lăuntric. Atunci se va topi ca ceara omul cel vechi. Și așa cum fierul, când este băgat în foc, se dezlipește și cade rugina de pe el, la fel se întâmplă și omului. Vine câte puțin Harul și numai ce se apropie de om, acesta se topește ca ceara și nu mai știe în clipa aceea de sine. Deși omul este în întregime o minte mult văzătoare și întru totul străvezie, în clipa aceea fiind în această energie mai presus de fire, nu se poate distinge pe sine, deoarece se unește cu Dumnezeu și atunci cade rugina, se ia pecetea, moare omul cel vechi, i se ia sângele matern, se înnoiește frământătura. Și nu se schimbă după trup omul, ci însușirile și darurile lui sunt luminate, întărite și înnoite de către Har și prinde viață Adam cel dintâi, făcut după chipul lui Dumnezeu. Căci acum noi, fiind din strămoși vicleni, desfrânați și stricați, suntem după chipul diavolului. La starea aceasta ne-a adus el să fim, din sânge și salivă.

Dar, însă, până să se întâmple toate acestea, se cer multe. Se cere post foarte aspru, ca să plece sângele matern, să se curețe saliva, murdăria aceasta. Să se stingă prejudecățile pe care le-a căpătat de copil. Este nevoie să se adauge și privegherea continuă, nu o dată sau de două ori, ci continuu, pentru a se subția mintea cea grasă și îngreuiată. Și în al treilea rând, rugăciunea cea neîncetată, cu mintea, cu cuvântul și cu inima.

Şi după cum, atunci când încetează răsuflarea, omul moare, tot așa, fără rugăciunea neîncetată, pururea curgătoare, moare sufletul, întrucât adoarme trupul viu, care începe să se zămislească din neîncetarea rugăciunii și se înnoiesc afectele; aceasta pentru că vrăjmașul nu doarme și ne războiește neîncetat. Și precum pruncul care se zămislește în pântece, dacă mama se oprește și nu mai respiră, se sufocă și acesta și moare, la fel se întâmplă și în zămislirea duhovnicească, dacă se oprește lucrarea minții. Până aici toate sunt bune. Dar lupta nu este numai până aici, ci mai avem multe lupte. Ai de luptat cu duhuri numeroase, între care cel mai mare este cel al desfrânării, care își întinde mrejele până la cer și le afundă până în adâncuri. Dacă tu nu postești, nu priveghezi, nu strigi, nu plângi, nu suferi, acesta, cu împreuna-lucrare a diavolului, nu încetează nicio clipă, ci este continuu treaz. Foc din foc se trage, sămânța lui Isav, fiu al Babilonului. Tu strigi, cauți pe Hristos, te lovești, plângi, suferi, iar el strigă „vreau femeie!". Și nu o zi, un an, ci optsprezece, până când va vedea Dumnezeu răbdarea care ajunge până la disperare și atunci ridică Domnul răul și se ia de la tine patima.

Acest lucru se întâmplă cu toate patimile, dar nu se ridică de la tine desăvârșit ca aceasta, nici nu au aceeași putere, de vreme ce sunt induse, în timp ce patima împreunării este firească și omul luptă să își schimbe firea. Omul însă nu poate să și-o schimbe. Dar Dumnezeu o schimbă, de vreme ce cel ce a pus hotare le strică și transformă firea după cum voiește.

Dacă aș vrea, sora mea, să scriu despre ispitele mele, una câte una, și despre patimi, ar trebui să scriu o carte, căci, în afară de toate cele cu care se luptă omul

toată viața lui, sunt și cele câte îngăduie Dumnezeu spre încercare, care, deoarece ni se întâmplă fără voia noastră liberă, cer multă osteneală și sunt greu de înfruntat. Știi ce înseamnă să nu ispitești pe nimeni și ei să te ispitească? Să nu furi și să te fure? Să binecuvântezi și să te blesteme? Să miluiești și să te nedreptățească? Să lauzi și să te osândească? Să vină să te certe fără pricină? Să strige la tine continuu că ești rătăcit de-o viață întreagă? Și să știi că nu este așa cum spun și să vezi ispita care-i mână? Iar tu să te căiești și să plângi ca și când ai fi pricina a ceea ce zic ei și că ești asemenea. Acestea sunt cele mai puternice, întrucât ești războit de ele, pe de o parte, și trebuie să lupți și tu cu tine însuți, pe cealaltă parte, ca să te convingi că așa este precum zic oamenii, însă fără să fie așa. Să vezi că ai întru totul dreptate și să te convingi pe tine însuți că nu ai.

Aceasta, draga mea Erghina, este arta artelor și știința științelor. Să te lovești pe tine însuți până te convingi să numești lumina întuneric și întunericul lumină. Să plece de la tine orice dreptate și să se stingă desăvârșit orice înălțare de sine. Să devii prost în deplină înțelegere. Să vezi pe toți, fără să te vadă nimeni, deloc.

Acestea, așadar, pe scurt, sunt o picătură din mare și ți le-am scris, nu de altceva, ci deoarece scrii că vezi greșelile monahilor și nu mai ai evlavie la ei. Deci îți spun pentru că grăiești cu adevărat adevărul. Dar nu vreau ca tu să scrii acestea, deoarece ești un mădular asemănător lor și nu te-ai scăpat de vină. Trebuie să treci prin foc și prin apă și așa să se vădească valoarea ta. Să se vadă cu câtă cinste ai fost cinstită de către Domnul și nu de către oameni. Oamenii nu știu să aprecieze. Trebuie să ne cântărească El, Cel Care

cârmuiește jocul, Care aduce premiile, rânduiește lupta, dăruiește putere, îmblânzește pe adversari, încununează pe luptători și dăruiește slavă.

Unul ca Acesta îi cercetează pe toți și nu este cercetat de nimeni. Pe toate le vede, de sus are privirea Lui și nimeni nu Îl vede. Virtutea nu are clopoțel să sune, să-ți atragă curiozitatea, să te uiți pentru a o vedea. Este dar nematerial al lui Dumnezeu.

De ce l-au numit Har? Pentru că nu se vede, nu se îngrădește, nu se închipuiește, nu se colorează. Este dar al lui Dumnezeu, minune de negrăit, de neînțeles și preabogată. De aceea, Domnul, mergând pe drum, se arăta ca ceilalți oameni, deși era Dumnezeu adevărat. „Mănâncă și bea", ziceau. Înșelat și demonizat a fost numit. Și astăzi, dacă cineva vorbește despre Har, despre curățirea omului lăuntric, este socotit înșelat. „Acesta este înșelat!", auzi imediat în spatele tău. A dispărut desăvârșit din mintea oamenilor înțelesul că trebuie să ne îngrijim de partea dinlăuntru a paharului, cum zice Domnul.

Acest lucru nu este ușor de învățat în cuvinte, dacă nu intri în cuptor, nici nu este de înțeles dacă nu îl guști. Scrie, deci, această scrisoare a mea și pe cea pe care ți-am trimis-o cu câteva zile în urmă, să le citești adesea și te luminezi din ele, să-ți smerești cugetul. Și să nu socotești că este ușor să pătimești și să înveți unele ca acestea.

Nu mi-ai scris. G. Melani și Irini unde sunt? Sunt bine? Îi transmit urări iubitului meu Dionisie. Vă doresc de bine tuturor fraților noștri, precum și fraților din afară. Vă urez din tot sufletul,

Smeritul vostru frate.

Trimite-mi o cămașă a lui Miltiade și o bucată de brânzică de oaie. Ce vrei, din toate. Vreau să fiu gol, precum Adam, într-o mică peșteră. Ah, de m-ai vedea!

Iosif.[30]

Sfântul Munte 30 iulie 1945

Războiul vrăjmașului începe după trei, patru ani să te războiască, iar Harul se îndepărtează spre încercare

24 Către Varvara

Copilul meu drag, mica mea mielușea sau mai curând oița lui Hristos[31], împreună cu oile cele mari din turma cea una, dumnezeiască și sfântă, alăptată, hrănită, crescută în Harul dumnezeiesc, în pacea lui Dumnezeu, în liniștea duhovnicească, în care Se slăvește Tatăl, Se bucură Fiul și Se veselește Sfântul Duh, Harul Domnului și mila Lui pentru sufletul tău cel bun!

Draga mea fetiță, sângele surorii mele și a dumnezeiescului Duh naștere, mă bucur dacă te bucuri. Se bucură Începătoriile și Stăpâniile, Heruvimii și Serafimii, Oștile îngerești, cetele Martirilor, ale Profeților, ale Drepților și Sfinților, și Preacurata Maica noastră, Împărăteasa tuturor!

---

[30] Cuvântul Iosif este scris cu litere foarte mici în partea de jos, în dreapta, a paginii, care este supra-încărcată și nu are niciun pic de spațiu.

[31] Este prima scrisoare păstrată pe care o trimite părintele nepoatei sale Varvara, după ce a intrat ca soră în Mânăstirea Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones, în Attica, în vara anului 1945.

Astăzi mi-ai înveselit sufletul în cele spuse de tine prin cerneală și hârtie. Nu mă întristez pentru cele din urmă, ci mă bucur pentru cele din față. Căci cel mai mic se binecuvântează de cel mai mare; și păcatul, mic sau mare, dispare prin pocăința adevărată.

Așadar, nu te uita la cele din urmă, ci caută la cele ce sunt înainte. Mă bucur foarte și mă înveselesc tare, dacă până la sfârșit vei adeveri cele pe care le scrii, de vreme ce războiul vrăjmașului începe după trei, patru ani să te războiască, iar Harul se îndepărtează spre încercare și făclia se stinge și cele care se văd frumoase acum, care într-adevăr sunt frumoase, atunci se vor vedea urâte, negre și întunecate. De aceea, cele care ți se întâmplă acum să nu le iei drept ispite, deoarece altul este cel care păzește.

Și dacă, dragul meu copil, ceri de la mine sfat smerit, nu te îmbrăca numai cu frunze, ci întinde-ți rădăcinile adânc, ca să afli izvor, așa cum fac platanii, ca să dai de apă răcoroasă și să nu încetezi a vlăstări. Și când va veni peste tine seceta, să nu pătești vreo schimbare, întrucât ți-ai fi aflat propriul izvor. Și când se va stinge făclia pe care acum o ai, îți vei fi aprins alta prin faptele tale și deloc nu vei suferi întunecare.

Iar modul de dobândire este acesta. Întâi, ascultare desăvârșită și fără deosebire către toți, din care se naște smerenia. Iar semn adevărat al smereniei sunt lacrimile nemăsurate, care timp de trei, patru ani curg ca un izvor. Din acestea se naște rugăciunea neîncetată, zisă și rugăciunea minții. Numai ce zici „Iisuse al meu, Preadulce!", curg lacrimi. Numai ce zici „Dragostea mea, Iisuse!", nu poți să te stăpânești. Numai ce zici „Dulce Preasfântă!", nu poți să-ți mai stăpânești sinele.

Așa încât, din toate acestea, se naște o liniște în tot trupul și o desăvârșită pace.

Un frate a vrut odată să se stăpânească pe sine, deoarece începuse să-i curgă lacrimile și cineva îi bătuse la ușă. Și nu a putut, până nu au trecut ele, lacrimile, singure. Atâta putere au.

Dacă le dobândești pe acestea, așadar, să nu te temi că vei suferi schimbare, deoarece devii om cu o altă fire. Cântarea trebuie să se facă smerit. Mintea trebuie să urmărească înțelesul troparului. Rațiunea trebuie să pătrundă în lucrul înțeles de către minte și să se ridice la vederea lui. Citirea, de asemenea, să fie de același fel. Atunci, prin toate acestea, sufletul crește și se mărește. Iar omul cel vechi se stinge, moare și se înnoiește cel nou și se înmulțește iubirea lui Hristos. Iar omul nu se mai mulțumește deloc cu cele pământești.

De asemenea, trupul trebuie să se lupte cu toată puterea, să fie totdeauna robit duhului. Să n-ai milă de el deloc. Și fie că mănânci, fie că lucrezi, rugăciunea să nu înceteze. În toate rugăciunile, mintea să urmeze și să înțeleagă ce se roagă și ce vorbește. Deoarece, dacă tu nu înțelegi ce zici, cum se va face înțelegerea ta cu Dumnezeu, să-ți dăruiască ceea ce-i ceri?

Acestea pentru prima și pentru ultima dată. Și altceva să nu ceri de la mine, de vreme ce „odată cu plecarea stăpânului încetează orice stăpânire". De vreme ce ai părinte duhovnicesc și stareță, eu sunt de prisos. Altfel, sufletul meu nu-și găsește pace.

De mama ta să nu te neliniștești. Eu, puțin câte puțin, când pentru, când împotrivă, o voi liniști și o voi aduce lângă noi. La fel îl voi rândui și pe Dionisie. Cu Harul dumnezeiesc fac această slujire. Dar să vă scriu nu pot. Dacă vei păzi acestea, îți va fi ție bine! Te vei

izbăvi pentru totdeauna și pe mine mă vei bucura. Dacă nu, sunt fără de răspundere.

Le urez de bine tuturor surorilor. Mă închin părintelui duhovnic[32] cu sărutare sfântă. Îi urez de bine și bunei tale starețe.

Cel din urmă, Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 29 august 1945

Numai ce se vor închide ochii fizici, se vor deschide ochii minții și, ca din somn, ne vom trezi în cealaltă viață

25 Către Erghina

Draga mea surioară, lauda mea sfântă și de mult preț,

Harul și mila Domnului să fie cu sufletul tău bun! Iubita mea surioară, sufletelul meu chinuit, nu uit anii copilăriei tale, când lună de lună cu dor ne hrăneai. Nu sunt nerecunoscător față de binefăcătoarea mea, care desculță ca o rândunică ne aducea câte puțină hrană.

Iată că a sosit timpul să-ți primești răsplata ta. A sosit vremea plății. Bucură-te, deci, și te veselește de binecuvântarea Domnului. Cel care seamănă cu binecuvântare, seceră binecuvântare. Atunci ai semănat cu lacrimi sudoarea ta, iar acum sufletul tău culege roade

---

[32] Se referă la părintele Partenie, duhovnicul mânăstirii de maici Adormirea Maicii Domnului, din Trakomakedones, Attica.

întru desfătare și bucurie. Dar încă ne așteaptă ceasul acela al secerișului adevărat, al clipei aceleia fericite, când vom lăsa cele de aici și vom pleca în cealaltă patrie, cea adevărată, viața cea fericită, bucuria cea sigură, ca să primim fiecare partea pe care ne-o dăruiește cu dărnicie Preadulcele Iisus.

O, bucurie! O, mulțumire! O, iubire a Tatălui ceresc! Să ne atragă spre mântuire, să ne curățească de toate întinăciunile, să ne cinstească, să ne îmbogățească dăruindu-ne bogățiile Lui! O, bucurie! O, iubire! O, ce adevăr! Acolo, Erghina mea de aur, nu există cel nedrept și cel viclean. Lipsesc gelozia și invidia. Acolo nu mai este niciun fel de patimă. Cei care mai au patimi au rămas de partea cealaltă a punții, căci prăpastie mare s-a ridicat între acolo și aici.

O, iubire dulce a lui Hristos! Ce lucru bun ai văzut la noi și ne-ai călăuzit pe calea Ta dumnezeiască? Acestea cugetându-le cu adevărat, iubita mea surioară și aurul meu, urc la starea de vedere duhovnicească. Mă minunez nețărmurit și ajung la uimire. Cum m-a învrednicit Dumnezeu pe mine, desfrânatul, cel plin de răutate, dintre toți prietenii mei care erau atât de buni? Și nu a binevoit Dumnezeu spre ei, ci spre mine, cel vrednic de milă, a binevoit bunătatea Domnului meu și m-a ales pe mine de la coada turmei, ca să mă bucur și să slăvesc pe El împreună cu toată casa mea!

Bucură-te, deci, împreună cu mine și veselește-te, draga mea surioară! Mulțumește și adu slavă lui Dumnezeu! Căci iată, se apropie ceasul. A sosit clipa ca, după puțin, să auzim glasul binecuvântat: „Veniți la mine!”. Numai ce se vor închide ochii fizici, se vor deschide ochii minții și, ca din somn, ne vom trezi în cealaltă viață. Atunci să vezi părinți, frați, rudenii. Atunci

vei vedea Îngeri, Sfinți și pe Cea mai Fericită decât toți, Maica, Fecioara Preacurată și Născătoarea de Dumnezeu, pe care toți o strigăm în toată clipa și căreia îi datorăm totul.

Atunci cu cine să vorbim mai întâi? Cine ne va săruta mai întâi? Și noi pe cine vom săruta mai întâi? Toate neprihănite, toate sfinte, toate dulci. O, bucurie! O, bucurie! O, fericire! Cine, așadar, iubita mea surioară, așteptând asemenea bunătăți, nu trebuie să rabde aici orice lucru trist din viața aceasta?

Îmbărbătează-te, deci, și întărește-te în Domnul! Ține sufletul tău statornic și îndură cu răbdare, având în vedere că cei șchiopi și ciungi nu vor intra la aceste bunătăți. De aceea ne-a lăsat Hristos ispitele, pentru a ne curăța de prejudecăți. Acesta este săpunul și bătătorul cu care, lovindu-ne, ne albește. Și dintre veșminte, câte sunt tari folosesc Mirelui, iar câte nu rezistă la bătător se sfâșie și se aruncă afară cu cele nefolositoare.

Am uitat să scriu o povestioară dulce ca mierea. Odată, stând în genunchi, după ce obosisem de rugăciune, am văzut ceva minunat: un tânăr preafrumos avea lângă el două fetișcane frumoase. Una era Marouso a noastră și cealaltă era Erghina, cele două care muriseră. Iar tânărul acela le zice: „Acesta este fratele vostru, îl cunoașteți?" Marouso era mai mare. Zice: „Îl cunosc, dar au trecut mulți ani." Cealaltă a zis: „Nu l-am văzut atunci când trăiam." Și le-a zis: „Sărutați-l și să plecăm!" Și m-au sărutat cele două micuțe cu dragoste multă - ah, ce dulceață! - ca niște flori frumos mirositoare și au plecat. Mi-am revenit cu lacrimi în ochi, amintindu-mi bucuria care se face în ceruri „pentru un păcătos care se pocăiește". De aceea zic să ne silim un pic aici, deoarece se apropie ceasul.

Să păstrezi scrisorile pe care ți le trimit, să le ai atunci când ești ispitită de necazuri. Deoarece mi se pare că vă voi părăsi repede. Cu cât trece timpul, și mai greu mă îmbolnăvesc. Sunt ca un paralitic. Acum deja să rămână Dionisie, căci a venit iarna. La anul, dacă suntem sănătoși, de Paști vom vorbi iarăși. Să nu vinzi casa. Lasă-l pe Dionisie la arhiereu, să facă așa cum îi luminează Domnul.

Tu să mergi să o vezi des pe Varvara, să ai dragoste pentru ei. Părăsește gândurile, ascultă cuvintele mele, de vreme ce știi cât de mult te iubesc. De un singur lucru îmi pare rău, că s-au despărțit de episcop, deși sunt sigur că toți sunt în înșelare, întrucât mi-a arătat mie Domnul. În afară de aceasta, fac și schismă spre păgubirea lor. De aceea m-am căit eu, fiind mai înainte atras din neștiință de părinții duhovnicești de aici. Dar nu m-a lăsat dulcele Iisus.

Matei și Sia, din nefericire, Varikopoulos și ceilalți au rătăcit. Domnul să-i ajute! De aceea, când vei merge, să vorbești acestea cu stareța și cu părintele duhovnic și poate Domnul îi va lumina.

Demonul însuși mi-a zis mie: „Eu sunt", zice, „cel care i-am pus să se separe de arhiereul lor." De aceea sufăr și îmi pare rău de toți, dar cel mai mult de părintele Partenie, pentru că este Varvara acolo, și mult mă rog pentru el.

Tu, acum, deocamdată, nu căuta biserici, nici altceva, iar când va sosi ceasul, îți voi spune ce să faci.

Pentru dragul Dionisie, de aceea vreau să vină aici, pentru a scrijeli în sufletul lui urme adânci de cum trebuie să-l curețe pe Dionisie cel dinlăuntru, și nu să împodobească cu frunze pe cel dinafară. Și va veni ceasul,

dacă trăim, să vorbim despre toate când va veni aici. Acum să vă liniștiți, iarna aceasta, și să primească de la mine îmbrățișare.

Îți urez cele bune din tot sufletul,

Fratele tău smerit, Iosif.

Sfântul Munte 3 octombrie 1945

Eu tot ceea ce fac, în cunoștință și cu frică de Dumnezeu fac

26 Către Dionisie

Fiul meu drag și mult dorit, Dionisie, rărunchii sufletului meu, copilul meu iubit, har de la Domnul, pace și binecuvântare sufletului tău bun!

Copilul meu, am primit mica ta scrisoare. M-am bucurat că ești bine. Pe Părintele Antonie nu l-am văzut încă pentru a afla din gura lui noutățile tale. Îmi scrii plângându-te că nu îți scriu, deoarece nu îmi scrii. Dar eu, nefericitul, nu scriu nici celor care îmi scriu. Cu cât mai puțin celui care nu îmi scrie? Nu știi, copilul meu, că scrisoarea ta e cea care mă determină să îți scriu? Nu știi că am și eu, ca monah, multe îndatoriri duhovnicești, care nu mă iartă nicio clipă să stau? Sunt dator să mă rog pentru voi și în loc de scrisoarea pe care v-aș scri-o, mă rog pentru voi.

Mulți vei găsi să-ți vorbească ca să asculți, dar rugăciunea în lume este cel mai greu lucru de făcut. În timp

ce aici, în liniște, la noi, este cel mai ușor. De aceea nu te plânge, pentru că eu tot ceea ce fac, în cunoştinţă şi cu frică de Dumnezeu fac. Iar când vrei scrisoare, nu te lenevi, ci scrie-mi și atunci voi face ascultare, deoarece spune Domnul că „celui care cere să dai", nu celui care nu cere.

Dacă cu ajutorul lui Dumnezeu cel Sfânt vei veni vreodată după Paşte, atunci vom sta de vorbă frumos, duhovnicește. Vom vorbi multe. Atunci vei vedea colibele noastre atât de mici și frumoase. Te vei bucura cu adevărat. Vei tresălta ca un cerb. Vei dănțui ca un miel. Vei vedea în ce fel se trezeşte sufletul, cum se alăptează precum cei mici, cum se dezvoltă o dată cu timpul prin cunoștință și cum creşte dacă se păstrează bine. De asemenea, vei vedea cum se urâțește, slăbește și moare întru totul și se pierde desăvârșit.

Vei vedea pe iubitul tău părinte Athanasie, care te va duce peste tot, vă veți plimba împreună, veți dormi la umbra pomilor frumoși, veți mânca fructe nenumărate, care cresc numai în munți și își apleacă ramurile lor și te cheamă și te îndeamnă să le mănânci cu poftă și să mulțumești lui Dumnezeu care le dăruiește îmbelșugat și fără plată.

De la făptura Lui numai mulțumire cere și să-L recunoască pe El ca binefăcător, ca generos dăruitor a tot ceea ce este bun.

Visează, deci, la nădejdi folositoare și așteaptă să vină primăvara, pentru a avea în fața ta toată vara. Ridică mintea ta la cele despre care-ți scriu și așa trece repede timpul. Silește-te și la datoriile tale duhovnicești, să nu găsească vrăjmașul loc gol și să te prindă în cursă, ca un răufăcător.

Acestea, în puţine cuvinte şi cu multă dragoste, pentru tine. Mă rog peste măsură să fii bine.

Cel mai mic, smeritul Iosif M.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 16 octombrie 1945

Le va păzi şi Preasfânta, căci sunt ale ei

Draga mea surioară, sufletul meu iubit, Erghina, Harul Domnului şi mila Lui sufletului tău bun! 27 Către Erghina

Sora mea, alaltăieri ţi-am trimis şi altă scrisoare. Acum, aici, îţi scriu numai că va veni părintele Corneliu cu această scrisoare în două cuvinte. Să mergi cu el la Elena Iatropoulos, pe strada Mihail Vodă, numărul 7 şi îi va da o danie închinată Maicii Domnului pe care să ne-o aducă părintele Corneliu. Ne va face o candelă. Puneţi dania la loc sigur înlăuntrul ei, să nu se piardă. Le va păzi şi Preasfânta, căci sunt ale ei.

Vă trimit şi câte o linguriţă, ca să mâncaţi mâncare şi să vă aduceţi aminte de noi. Multe v-aş fi trimis, dar aici părinţii nu fac rucodelii. Lucrează cei din afară, deoarece vor pâinică. Noi aici nu vrem alimente. Ne-a trimis Papa-Efrem. Dacă ai puţin zahăr şi puţină cafea, căci, dacă avem, bem. Ne ajută la priveghere. Vă trimit urări iarăşi şi lui Dionisie, cel de aur.

A venit părintele Antonie şi am stat de vorbă. I-am dat şi rucodelii pentru osteneala lui.

Vă urez de bine, smeritul Iosif.

Sfântul Munte 2 noiembrie 1945

Nori de lumină cerească să umbrească mintea ta

28
Către
Erghina

Sufletul meu drag, surioara mea Erghina, Harul Domnului sufletului tău bun și suflare cerească răcoritoare să ușureze inima ta! Nori de lumină cerească să umbrească mintea ta și să pătrundă luminarea cunoștinței Lui dumnezeiești şi să umple de înțelegere cugetul tău şi să călăuzească spre a face tot lucrul bine-plăcut Domnului, să rupă zapisul păcatelor tale și să scrie numele tău în cartea vieții.

„Iată timp bine-primit și zi de mântuire!" Iubita mea soră, „timp este pentru orice lucru". Sufletul meu, Erghina, astăzi am primit scrisoarea ta, am văzut tristețea şi m-a cuprins mare neliniște și durere de suflet pentru moartea lui Linardo[33], văduvia Mariei și pentru copiii orfani. Tristeţea mea este de nedescris și sufletul meu este de nestăpânit. Grăbește-te, deci, sora mea, în orice fel vei putea, să uşurăm sufletul acesta și toți împreună să-i dăm mâna, căci a rămas străin între străini. Și dacă ai primit pensia lui Thanasis, nu ai binecuvântare să cheltuiești nici măcar un ban pentru noi sau pentru altcineva, ci tot să cheltuiești ca să o aduci, dacă vrei, lângă tine sau în casă la tine și toți să ne îngrijim, lăsându-ne pe noi și numai pentru aceasta îngrijindu-ne, până când vor crește copiii mari și vor putea să trăiască singuri. Trebuie să meargă Manole să o aducă, altfel voi trimite om de aici, dacă mai întâi,

[33] Leonardos, fratele lui Gheron Iosif.

desigur, vom fi înştiinţaţi că vrea să vină. Aceasta este, sora mea, milostenia pe care trebuie să o faci. Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu și îngrijește-te, cât îți este cu putinţă, înainte de a-ţi întinde vreo cursă vrăjmașul.

Părintele Mina nu are nevoie, ei sunt într-o stare bună. Nici părintele Antonie, ei au toate ale lor. Eu am dat destulă rucodelie pentru cheltuială și osteneală părintelui Antonie, o pereche de ciorapi de lână și niște izmene. Erau două izmene în hainele pe care le-a adus. Am dat una și zece mii de drahme, rucodelie. Dar să nu se vorbească de asta. A rămas mulţumit. Părintelui Mina nu i-a fost de ajuns mia de drahme pe care i-ai dat-o. Dar și acestuia, când va veni vremea, îi vom face o cruce de preţ. Tu nu te nelinişti, eu plătesc fără zgârcenie.

Tu ai grijă numai de Maria[34], deoarece eu nu voi dormi liniştit, până când nu voi afla că s-a liniştit și ea. Va primi și pensia lui Thanasis, va primi și ceea ce vă dă...[35]

Sfântul Munte 12 decembrie 1945

Nu câştigă, aşadar, cel deştept, cel bine-crescut, cel care vorbeşte meşteşugit sau cel bogat

29 Către Erghina

Draga mea surioară Erghina, rărunchii sufletului meu, îţi urez să fii bine! Sufletul meu, Erghina mea, astăzi am primit scrisoarea ta și mult m-ai odihnit în legătură cu neliniștea pe care o aveam pentru Maria.

[34] Se referă la văduva lui Leonard, mai târziu monahia Melania.

[35] Din această scrisoare nu s-au salvat decât primele patru pagini mici.

Tuturor vă doresc de bine și tuturor vă mulțumesc pentru călduroasa purtare de grijă pe care ați arătat-o surorii noastre care a rămas orfană. Și eu, de aici, mă voi îngriji cât pot, dar să se deschidă un pic timpul, deoarece ne-a închis de tot iarna. A fost un prilej, când a venit Corneliu, dar eu nu am avut la îndemână nimic.

Părintele Athanasie este la măsline, tocmai ce a venit și voi face ceva, deoarece acesta este cheia, iconomul. Noi nu ieșim afară din casă. Are Dumnezeu grijă. Dacă vă leagă pe toți dragostea de la Dumnezeu, în mijloc se află Hristos. Slavă Ție, Dumnezeului celui Sfânt! Mulțumesc din adâncul sufletului că toți frații mei au cunoștința adevărului. Pe toți v-a luminat Domnul. Nu a trecut peste smeritele mele cereri. Să vă păzească Domnul până la sfârșit.

După cum îmi scrii, scrisoare nu am primit de la Dionisie, ca să aflu ce vrea în legătură cu pensia. Să scrie puțin mai curat, căci vede că sunt la abecedar și abia, cu multă silință, silabisind, le citesc într-o săptămână. Și nu pe toate, ci numai câteva, și uit începutul până ajung la sfârșit.

Pentru părintele Partenie să nu duci grija. Nu crede cuvintele pe care le auzi, deoarece te înștiințez că toate sunt minciuni. Nu este cu putință așa ceva la un astfel de părinte duhovnicesc, care are un astfel de catalog frumos de suflete alese și întru tot distinse, pe care le cunoaștem aproape pe toate, precum și pe stareță, care înflorește ca un alt paradis și toate răspândesc mireasmă ca florile bine-mirositoare. Nu se poate, zic, să vorbească cuvinte rele împotriva ta.

Smerește-te, deci, și să le vezi ca primind cel mai mare folos de acolo, căci, așa cum văd eu lucrurile,

acolo vei sfârși și tu, acolo vei afla liman mântuitor, fie și în cea din urmă răsuflare.

În legătură cu aceasta, să faci pentru mine un strop de răbdare și să mergi mai des. Vorbeşte smerit, cugetă cele de jos, îmbrățișează tălpile picioarelor lor, sărută pământul pe care calcă și îmblânzeşte cugetul care se mărește pe sine. Și atunci vei rodi dragostea lui Hristos și duh înfrânt.

Dacă aş fi eu, sufletul meu, Erghina, ca un câine aș linge picioarele lor și pământul și mintea mea ar zbura spre negrăita desfătare. Aleargă, deci, repede, și grăbește-te cu silință să nu pierzi timp, deoarece timpul acesta este timp de cules, timp de seceriș, în care fiecare adună hrană și, atât cât poate, o pune spre păstrare curată pentru viața cealaltă.

Nu câștigă, așadar, cel deștept, cel bine-crescut, cel care vorbește meșteșugit sau cel bogat, ci, dacă este înjurat, cel care se face burete și șterge ceea ce aude, ceea ce îi spun, de orice fel ar fi. Acesta curățește și strălucește mai mult, acesta ajunge la măsuri mari, acesta se hrănește din tainice vederi și, în sfârșit, este înlăuntrul Raiului încă de aici. Și deîndată ce vor închide ochii fizici, se vor deschide cei ai minții. Și în timp ce cugetă la cele de acolo, deîndată se află în cele pe care le dorea, fără să înțeleagă când. Din întuneric, trece la lumină. De la necazuri, la odihnă. De la război, la pace nesfârșită și liman netulburat.

Aleargă, deci, atât cât ai ochi și picioare și ascultă-mă pe mine, pe care mă cunoști, că mult te iubesc și mai mult decât oricine îți caut folosul. Nu crede pe cei străini, care nici ei și nici tu nu știți și nu spuneți adevărul și lucruri folositoare pentru sufletul vostru.

Îi doresc tot binele, cu sărutare dumnezeiască, lui Dionisie. Trimite scrisoarea Mariei. Îți urez de bine, totdeauna, sora mea de aur,

Păcătosul Iosif.

Sfântul Munte — 4 ianuarie 1946

Și dacă tot ai atâta evlavie la fiu, cu atât mai multă ai avea dacă ai vedea pe părintele

30 Către Erghina

Draga mea surioară Erghina, rărunchii sufletului meu, îți doresc să fii bine, sora mea! Acum câteva zile ți-am trimis scrisoare și sper s-o fi primit-o. Acum, motivul pentru care scriu este următorul: Deoarece de multe ori mi-ai scris că ai evlavie la Papa-Mina, îi trimiți adesea metania ta și ceri binecuvântare, a venit alaltăieri și ne-a văzut și i-am transmis urările tale. I-am vorbit și despre sărindarele pe care vrei să le faci. Deci, mi-a spus că, dacă vrei, fie tu, fie altă doamnă, despre care ai spus că stă în Pireu și vrea să facă, în fine, oricine vrea să facă, este suficient să fie pe calendarul vechi, așa cum sunt și aceia care vor pomeni.

A spus că vă face cu plăcere, numai că vrea să vă îngrijiți de ceară de albine, de tămâie și de ceea ce binevoiți, pânză sau material negru, oricare ar fi, ca să facă rasă, reverendă și pantaloni. În fine, orice are

fiecare dintre voi în gând pentru sărindarul său, nu ca plată, ci pentru celelalte cheltuieli pe care acesta le are aici, adică ulei, colivă, prescuri, vin de slujbă şi tot ce are nevoie, deoarece, din nefericire, aici banii sunt nefolositori.

Acestea, în câteva cuvinte. Ai urări de la Papa-Mina și de la starețul lui binecuvântat, deoarece Papa-Mina are și stareț și alți doi frați în obște. Și dacă tot ai atâta evlavie la fiu, cu atât mai multă ai avea dacă ai vedea pe părintele care este un stareţ foarte bun, plin de har, cu părul alb, cuviincios cu privirea, scund la trup și de multe ori desculţ, împlinind porunca iubirii ca un alt părinte Avraam, găzduind pe toată lumea. Și la noi când vine, întotdeauna ne aduce ceva.

Primește, deci, urările și binecuvântările lui și îngrijește-te să faci ce îți spune conștiința ta și ce îți îngăduie împrejurările.

Transmite urări și lui Dionisie. Cupoanele de pensie ale lui Athanasie au venit, dar el n-a venit. De îndată ce vine, se va îngriji în legătură cu ceea ce îi scrie și eu îl voi sili să-i scrie lui Dionisie des, deoarece eu nu mai sunt în stare, am îmbătrânit deja și toate îmi sunt greoaie.

Vă urez de bine din tot sufletul,

smeritul Iosif m

Ceea ce ai de trimis pentru sărindar, trimite direct la G. Ignatie, cu G. Antonie și G. Artemie sau cu părintele Corneliu, care va veni. Pomelnicele trimite-le cu scrisoare și spune care sunt pentru sărindar. Toţi îl cunosc pe G. Ignatie de la Paralia Aghia Ana.

Sfântul Munte   începutul anului 1946[36]

Căci fără lucrarea minții, este mic câștigul celor din afară

31 Către Varvara

[...] Am șezut și mi-am revenit puțin și, aducându-mi aminte de a mea [...], reînnod iarăși firul rupt. Și, ținând lira mea, cânt florile pe care le culeg din pustie.

Vino, iarăși, buna mea rândunică și te voi găzdui la umbra mea. Iar eu culeg din mărăcinii de mastică și când va veni la tine necazul, rumegă-l și ți se va arăta mai dulce ca mierea.

Pune temelie tare! Zidește palat frumos în ceruri. Curăță partea dinlăuntrul paharului, precum ne învață Domnul, pentru a se face curată și partea din afară, de vreme ce toate rânduielile, slujbele, canoanele și toate cele ale trupului sunt ca niște frunze care împodobesc omul de afară. Și acestea sunt bune și frumoase.

Iar cele câte ți-am scris mai sus, toate curăță omul lăuntric, deschid ochii sufletului, prin acelea se va curăța inima și ea va vedea pe Dumnezeu în ziua aceea, căci fără lucrarea minții, este mic câștigul celor din afară. Dacă nu vezi lacrimile curgând la fiecare pomenire

[36] Scrisorii îi lipsește începutul. Există numai patru pagini numerotate 5-8. După cum se vede, aceasta este a doua scrisoare către nepoata lui, Varvara, ca soră de mânăstire (Adormirea Maicii Domnului, Trakomakedones) și trebuie să fi fost scrisă la începutul anului 1946. Prima scrisoare a fost scrisă la 30.07.1945, a doua a fost scrisă la 27.02.1947. În aceasta îi scrie că a trecut mult timp de când i-a trimis cea de-a doua scrisoare care conținea „flori de mărăcini" și pe care o caracteriza ca „scrisoarea mea trecută, de multe pagini, de acum un an".

a Numelui lui Dumnezeu, bolești de necunoaștere, din care se naște mândria și se învârtoșează inima.

Așadar să-ți fie smerenia veșmânt tuturor mișcărilor tale și fă-te burete în obște care să stropească sufletul tău, nu cu cinstiri și laude, ci cu dureri și învinovățiri, tu fiind fără de vină.

Să nu cauți niciodată să-ți afli dreptatea, deoarece chiar atunci n-o vei avea. Învață, însă, să înduri bărbătește ispitele, indiferent de unde ți se întâmplă. Să zici „binecuvântează!" fără prea multe justificări și să te căiești, fără să greșești, ca și când ai fi greșit, în deplină cunoștință a sufletului. Să nu zici în afară, spre laudă, că ai greșit, iar înăuntru să osândești. Să nu cauți în necazurile tale mângâiere, pentru ca să fii mângâiată de Dumnezeu.

Puntea pe care trecem toți este iertarea celor care greșesc. Dacă nu-l ierți pe cel care greșește, strici puntea pe care trebuia să treci. Fă-te model și exemplu celorlalți prin faptele tale cele bune și plăcute Domnului. Să nu cauți să biruiești pe toți cu limba ta. Acestea pe care ți le scriu, buna mea turturea, dacă le înfăptuiești, devii cu adevărat bine-plăcută Domnului, mireasă neprihănită Mirelui, fecioară curată, o, rudenia mea adevărată, fiică credincioasă!

Iar eu însumi, de rugăciunile voastre încredințat, voi împlini slujirea mea. Voi încerca, dacă tu te rânduiești, să silesc pe buna ta măicuță să vândă casa, să-și strângă totul și să vină, din moment ce sunteți toate adunate acolo.

Să nu uit pe mama lui Anestis. Pe aceasta o iubesc mai mult decât pe voi toți, deoarece seamănă cu mama mea și tot timpul îmi umblă prin minte. Am primit pomelnicele și le voi pomeni.

Pentru Dionisie ne vom îngriji după voia lui Dumnezeu.

Iată, am făcut deci ascultare și v-am scris. Dar ajunge, din moment ce aveți duhovnic. Ca să nu ajung să aud despre mine „Doctore, vindecă-te pe tine însuți!", să vă rugați, nu numai să spun, ci și să făptuiesc!

Vă urez de bine tuturor

Cel din urmă și păcătos, smeritul Iosif.

Sfântul Munte 22 iunie 1946

Nu-mi aduc aminte să fi mâncat, călugăr fiind, aici sau când am ieșit afară, macaroane cu brânză

32 Către Erghina

Draga mea surioară, îți doresc să fii bine!

Sora mea, a venit pachețelul pe care l-ai trimis prin părintele Longhin. Mi l-a adus un părinte. Am văzut și mica ta scrisoare. Scrii că ai trimis și una mai mare. Încă nu a venit.

Te îngrijești de Maria noastră. Foarte bine faci. Ce faci aici vei găsi înaintea ta în cealaltă viață. Ai 80 și 45 de mii, deci 125 de mii pentru Maria. Să-i cumperi un acoperiș. Lucru sfânt faci, dacă împreună-lucrezi cu Domnul și se va face așa cum zici. Dar cred că, înainte să vină iarna, aceasta trebuie să vină lângă voi să stea oriunde, deoarece, după cum îmi scrie, în casa ei

curge apa ca ploaia când plouă afară. De aceea, dacă tot e vorba să vină, să vină un ceas mai devreme și să folosească banii pentru cheltuielile de transport.

Este puțin greu la început, dar după aceea toate se vor îndrepta. Copiii vor lucra împreună. Are grijă Domnul. Acum e nevoie de răbdare, până ne vom așeza undeva, provizoriu, undeva lângă Marousa, fie chiar și acasă la tine.

Jos, nici Manole n-are casă, stă cu chirie și el. În fine. În vreo bucătărie, unul peste altul, și încet-încet se face loc. Numai dragoste și răbdare să fie.

Mulțumesc și pentru brânzica ta. Ai grijă să nu cheltuiești banii Mariei și să se ivească nevoia și să nu-i mai ai. Te vei întrista foarte.

Eu am scris să trimiți 25 de mii unde sunt dator, dar să nu le trimiți, dacă e nevoie acolo. Eu aici vând ceva și mai economisesc. Acum se vor face alunele. Athanasie va merge să adune. Tu nu te uita la noi. Numai de Maria să ai grijă și vei avea multă plată.

O bucată de brânză să scrii să ne mai trimită. Măcar o dată să mâncăm și noi macaroane cu brânză de casă. Nu-mi aduc aminte să fi mâncat, călugăr fiind, aici sau când am ieșit afară, macaroane cu brânză.

În fine. Silește-te să faci așa cum ți-am scris în scrisoarea trecută. Când trimiți scrisoare, pune înăuntru și timbru, deoarece am o mare ispită. Aici poșta nu are timbre și Thanasis mă ceartă că nu scriu ca să trimiteți. Din Tesalonic ne trimit, la fel și Elena.

Vă urez de bine,

smeritul Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 27 februarie 1947

De toate lepădându-se, se atârnă de cuvântul stareței până la ultima suflare

33
Către
Varvara

Fiica mea adevărată și dragă, rărunchii sufletului meu, podoaba mea sfântă, mireasa dulcelui meu Iisus, floarea paradisului și mireasma neamului nostru, draga mea de odinioară Varvara, rodul smeritelor mele rugăciuni pline de lacrimi,

A trecut mult timp de când ți-am trimis florile mărăcinilor mei. A fost a doua, după prima scrisoare a mea, și de atunci nu am primit niciun răspuns, dacă ați primit-o sau nu, și eram în îndoială nu cumva să se fi pierdut. Te-am văzut în vis că ai îngenuncheat la picioarele mele și, plângând, le sărutai neîncetat, până când le-ai udat cu lacrimi. M-am trezit și mi-am zis că „poate a primit scrisoarea mea" și de atunci m-am liniștit.

Acum, deci, la ora bizantină unu din noapte, a venit fratele Athanasie și mi-a adus împreună cu celelalte, neștiute de tine scrisori ale fiilor mei, și pe a ta. Și fără nicio amânare, de îndată, am deschis scrisoarea ta, ca să aflu dacă sunteți toți bine și să cer fără întârziere de la Domnul cele de cuviință spre folosul sufletului tău.

Aceasta este toată scrisoarea pe care am primit-o de la tine. Cea despre care îmi spui că mi-ai trimis-o se pare că s-a pierdut și aici nu-mi scrii că ai fi primit-o pe a mea. Înaintând, deci, în citirea scrisorii tale, am ajuns la ceea ce dorea sufletul meu și îndată am tresăltat ca un nebun de bucurie și, plecându-mi genunchii, mi-am

întins mâinile: cum să spun cuvintele pe care le rostea limba mea, pe care le murmurau continuu buzele mele, iar mintea le teologhisea neîncetat, în timp ce ochii vărsau lacrimi fără încetare? Îți mulțumesc, zic, dulce răsuflare, viața sufletului meu, lumina minții mele, mângâierea inimii mele, dulcele meu Iisus! Mulțumesc, iubirea mea preadulce, Iisuse cel preadorit, că nu ai trecut cu vederea rugăciunile mele smerite, ci, auzind glasul meu și miluind pe mica mea Varvara, iată că peste două zile primește schima sfântă, își schimbă numele, i se iartă păcatele, devine mireasa lui Hristos și este scrisă în ceruri, face făgăduință în fața îngerilor, poartă ca veșmânt de nuntă Harul și încetează să se mai numească Varvara și să aibă măicuță în lume și frate. De acum va cugeta cele de sus, cu cei de sus va cuvânta, pe cele de sus le va înțelege, nemaiavând spre nimic voință sau plăcere de sine sau putere asupra propriului trup, ci de toate lepădându-se, se atârnă de cuvântul stareței până la ultima suflare, precum și de părintele ei duhovnic.

De acum nu mai întreabă deloc ce face aproapele, ci caută continuu la liniștire, la lucrarea minții, la vorbirea lăuntrică cu lacrimi neîncetate în ochi, limba izvorâtoare de miere, trup neprihănit, minte curată și fără închipuire, rugăciune nerisipită, vorbire măsurată, pace continuă, desăvârșită ascultare, iubire aprinsă pentru Preadulcele Iisus, în care să ardă flacăra iubirii dumnezeiești, fără să se stingă vreodată, încât, și numai să audă cuvântul „Iisus", îndată să tresalte sufletul, să se îndulcească buzele, să se trezească tot omul făcut din duh.

Căci îi este în fire iubirii și este privilegiu dumnezeiesc să tresalte inima, fie trupește, fie duhovnicește,

când aude Numele mult iubit, și din aceeași inimă să se reverse a iubirii dulceață. Când Harul răspândește lumina strălucirii dumnezeiești a duhului, întreg omul devine nebun de bucurie și, precum dumnezeiescul David, care tresălta și dănțuia în fața chivotului dumnezeiesc, la fel și noi tresăltăm și dănțuim cu mintea în fața dumnezeieștii icoane.

Iată deci că, îndată după citirea scrisorii tale și după rugăciunea pentru tine, ți-am scris răspuns, ca să te liniștești și să nu spui că te-am uitat. Duminică, căci acum se luminează de vineri, în ceasul în care vei depune voturile și părintele tău duhovnicesc îți va citi, voi fi și eu prezent și voi cânta cu mintea împreună cu voi „Brațele părintești" și celelalte. Și la toată priveghe-rea mea mă voi ruga pentru tine și pentru celelalte surori despre care îmi vorbești, precum și pentru toate maicile și surorile în Hristos, mici și mari.

Sărut dreapta sfântului Părinte. Vă doresc tot binele vouă, tuturor,

Cel din urmă, Iosif m[37]

Înnod iarăși aici firul meu. De îndată ce veți primi scrisoarea, scrieți-mi numele cu adevărat ceresc, ca să ștergem pe Varvara și să punem în locul ei numele cel nou. Scrieți-mi și dacă ați primit scrisoarea mea trecută, de multe pagini, de acum un an, și puneți și timbru par avion, ca să vină repede, să mă liniștesc și eu, sărmanul. Toate să fie însoțite de porunca sfântului părinte și a stareței. Iarăși vă dau binețe.

Același

Ți-am răspuns chiar pe hârtia ta, ca să nu pierd fie și o clipă de întârziere. Maica Kiriaki care este?

---

[37] Restul scrisorii se află pe o altă foaie de hârtie de dimensiuni mici.

Sfântul Munte, 8 aprilie 1947

Când întristezi pe Dumnezeu, ai mijlocitoare pe stareță să-L îmblânzească pe El pentru tine

34
Către Monahia Vriéni

Copilul meu iubit, rărunchii sufletului meu, fosta Varvara și actuala Vriéni[38], rândunica mea cu glas dulce, cea care, precum dumnezeiescul David, cântă cele sfinte ale sfinților către cele sfinte, dumnezeieștile și cereștile cântări, prin care Se slăvește Tatăl, Se bucură Fiul și Se veselește Preasfântul Duh. Har, așadar, peste har, sufletelor binecuvântate și sufletului tău.

Fiica mea iubită, m-ai bucurat în cele ce mi-ai spus. Am primit, deci, scrisoarea ta și am citit-o cu bucurie. Și, în întregime minte și cuget fiind, cu dor și dulceață, am căutat cu puterea văzătoare a ochilor să înțeleg și să aflu numele tău nou, pe noua Vriéni. Și acum, deja, pofta sufletului meu s-a împlinit și a încetat suferința durerilor mele pentru tine și de acum înainte voi ridica glasurile de mulțumire cele mai desăvârșite către bunul Dătător și a toate Binefăcător, Dumnezeu, care, ca Părinte adevărat și iubitor, împlinește dorințele fiilor lui, dacă sunt bine-plăcute Lui.

Păstrează cu tărie, deci, draga mea Vriéni, panoplia pe care ai primit-o și luptă-te cu tărie, îndreptând săgeți bine întinse către vrăjmaș, către o singură țintă țintind și dând drumul la săgeată, anume nu cumva vreodată să faci neascultare față de stareță. Căci este

---

[38] Este prima scrisoare către nepoata sa Varvara, de când a fost tunsă în monahism la 28 februarie 1947 și a primit numele de Vriéni.

mai ușor să întristezi pe Dumnezeu, decât pe măicuța ta duhovnicească, de vreme ce, atunci când întristezi pe Dumnezeu, ai mijlocitoare pe stareță să-L îmblânzească pe El pentru tine. Dacă, însă, o superi și pe ea, cine va mai milostivi pe Domnul pentru tine?

Cu adevărat mare este taina ascultării. Dacă dulcele nostru Iisus a tăiat primul drumul acesta și S-a făcut nouă model, cu cât mai mult suntem noi datori să-I urmăm Lui?

Să fi fost și eu împreună cu voi, să fac și eu ascultarea mea mult dorită în adevăr. De vreme ce mărturisesc cu sinceritate și cu toată puterea mea, în deplină cunoștință, că altă cale de mântuire nu există ca aceasta, care este departe de orice rătăcire și de orice lucrare a vrăjmașului. Și, dacă cineva dorește cu adevărat să se mântuiască și să-L afle repede pe dulcele Iisus, dacă dorește arzător, spun, este dator să facă ascultare. Și cu atâta iubire este dator să-și cinstească stareţul, încât să ajungă să-l vadă drept chip al lui Dumnezeu. Deoarece stareța voastră binecuvântată, pentru fiecare dintre cele pe care și le ia asupra sa, își pune în jurul gâtului un lanț greu și este nevoie de multă rugăciune ca să se ușureze greutatea. Este nevoie de multă dragoste nemincinoasă și nu de neascultare. Este nevoie ca buzele voastre să picure miere și ambrozie, iar nu cuvânt de împotrivire. Este nevoie de sărutare neîncetată, cu lacrimi pe obraz, și nu de ambiții. Este nevoie să rugați cu lacrimi multe și nevinovate pe Preasfânta să-i dea sănătate sufletului și trupului, nu lupte și dezbinări.

Căci orice cuvânt aspru pe care-l veți spune ei în ceas de ispită, întrucât provine de la șarpele cel viclean, ca otrava adapă sufletul ei și se ofilește floarea

pe care o loveşte valul. Atunci, nici pentru sine nu se mai poate ruga, până nu trece durerea.

În timp ce, dacă faceţi câte am spus mai înainte, cu ascultare şi cu dragoste, atunci înflorește ca floare bine-mirositoare și aleargă spre înălţime. Se roagă și este luminată. Vorbește, sfătuind, și i se dăruiește adaos. Şi va fi izvor nesecat de ape întru toate și de Har pe care îl dă Domnul.

Acestea, așadar, auzindu-le și învățându-le, deși vi le-au spus și părintele duhovnic, și stareța, deoarece cereţi şi de la mine, smeritul, deși știu că nu aveţi nevoie de bunătățile mele, dar deoarece foarte mult iubesc ascultarea, de aceea fac ascultare de voi și ca un rob al vostru fac ceea ce porunciți. Mi-ați spus să scriu și scriu; să mă rog pentru voi și mă rog. Vă iubesc și fac ascultare. Dacă îmi spuneți să mă opresc, mă voi opri.

Dacă, deci, și voi mă iubiți pe mine ca pe un frate adevărat al vostru, de la duhovnic și stareță, până la cea mai mică, faceți și pentru mine rugăciune cu durere în suflet, cu dragoste sinceră de Hristos, să mă păzească pentru rugăciunile voastre Domnul. Căci am credință desăvârşită în voi și iubire neprefăcută în Iisus. Și nădăjduiesc că, pentru rugăciunile voastre, mă va milui. Și atunci se va împlini cu noi spusa „frate de către frate ajutat" și celelalte.

Numele voastre nu numai că mă rog pentru ele, ci le-am scris la proscomidie, ca să le pomenească preotul, căci face des Liturghie, toate duminicile, toate sărbătorile, toate sâmbetele. Avem preot tot anul.[39]

Despre icoana Sfintei Vriéni, de care îmi scrii, acum nu este timp. Mai târziu. Acum cer lire. Îmi scrii despre

[39] Se referă la părintele Efrem Katunakiotul.

mama ta după trup. Știu totul. Mi-a scris despre tot. I-am trimis deja 50 de scrisori. Când mustrând, când mângâind, dar din nefericire și-a închis urechile sale și nu mai aude adevărul, ci numai pe cei care sunt de acord cu rătăcirea ei. Eu de la început, de când a început să se plângă, mi-am dat seama de lucrarea satanei. Și în multe feluri am sfătuit-o că aceasta este voia lui Dumnezeu, pe care o căuta. Acum, că ai îmbrăcat schima, să vină și ei doi acolo. Ce bucurie ar fi fost, dacă veneau și ei doi, ca Dionisie să devină și el urmașul părintelui duhovnic, iar Erghina să moară ca monahie!

Glasul meu strigă către Domnul. Plâng cu durere în suflet. Strigătele mele răsună în munți, dar aceasta e piatră tare, este fier. Rătăcirea satanei. Nu vrea să mă audă. În cele din urmă s-a săturat de mustrări și a încetat să-mi mai scrie. Sunt șase luni, acum, aproape, de când nu mi-a scris, iar eu îi scriu adesea și plâng la ea pentru voi, pentru părintele și pentru stareță. Nu numai că nu primesc osândirea, cu niciun chip, chiar să zică și lumea întreagă, dar și cu lacrimi le-aș mulțumi că nu ascultă de sora mea, deoarece logica pe care se sprijină ea este cu totul absurdă. Nici la spitalul de nebuni n-o găsești.

Ea cerea asta și Dumnezeu i-a deschis poarta, să intre. Şi strigă Dumnezeu, strig eu, strigați voi, iar ea spune că trebuia să se întâmple asta. Așa încât ea vrea să vină după ceasul ei, nu după al lui Dumnezeu și al nostru, ci atunci când ea va voi. Dacă este posibil, dacă s-a auzit vreodată, să devii călugăr lângă mama ta. Numai ce spui „of!", ea zice „mănâncă, să nu te îmbolnăvești!" Cu perne moi nu se face un călugăr. Monahul trebuie să fie vorbit de rău, batjocorit, înjosit, să cadă, să se ridice, să devină om. Nu în brațele mamei sale!

Şi acolo unde, fie că te-ai dus tu singură, fie că te-au luat maicile, este chemarea lui Dumnezeu, este țel sfânt. Și dacă vrea și ea, înainte de a muri, să vină acolo împreună și până atunci să se mântuiască acasă la ea, desigur, pentru aceasta, noi toți într-un suflet să plângem, să rugăm pe Dumnezeu și pe dulcea Sa Măicuță să o lumineze și să alunge ispita, să-și schimbe părerea, să înceteze a cugeta greșit și să audă glas de plâns și strigăt dumnezeiesc, să vină lângă voi și să găsească odihnă pentru multele sale chinuri pe care le-a avut din fragedă vârstă.

Să o rabde, deci, cinstitul duhovnic și buna ta stareță și, cât mai are suflare, prin rugăciuni, poate să se întâmple schimbarea. Iar dacă moare, iarăși nădăjduim să nu se facă voia vrăjmașului, pentru că din neștiință s-a rătăcit și milostivul Dumnezeu ne miluiește în dar.

Cât despre scrisoare, nu cred că s-a pierdut, din moment ce eu cu atâta osteneală am cules mărăcinii mei și două săptămâni am împletit pentru voi coroniță de flori nemuritoare. În fine, să se roage părintele și maica stareță și poate se găsește. Iar dacă din pricina păcatelor mele s-a pierdut, voi rămâne cu păcatul eu, ticălosul.

Despre Harul care vrei să rămână pentru totdeauna cu tine vom continua în următoarea scrisoare, pentru a nu scrie acuma multe și să se întâmple să se piardă, fiindcă este grea. Totuși, tu să faci așa cum zice buna ta stareță și, dacă Harul pleacă și vine, tu să nu te întristezi, căci așa se golește omul pentru a cugeta smerit și pentru a nu se mândri.

Astăzi a sosit și mandatul vostru. Mulțumim mult. A picat foarte bine, deoarece ne aduseseră niște amărâtă de pânză pentru rase și voiau 30 de mii de persoană.

De aceea ne-au prins bine. Dar nu trebuie să mai faceți asta altă dată, deoarece noi trebuie să vă ajutăm, căci sunteți atâtea suflete și pe deasupra și femei.

Altceva, dacă vreți să ne faceți, dacă vrea părintele și maica stareță, dacă vă este ușor, dacă nu devine pentru voi corvoadă, deoarece acolo vin închinători, să vă trimitem câteva cruci, să le vindeți și să ne trimiteți în schimb. Aceasta ar fi o mare binefacere.

Vești deosebite pentru părintele, dacă vrea să afle, ne-au închis definitiv. Nu mai există barcă la Sfântul Munte. Le-au scufundat la Dafni. Nici vapoare străine nu se apropie. Ordin de la guvern.

Așadar numai pe jos, la Karyes sau la Dafni. Acum cinci zile la Dafni au călcat comuniștii și au luat tot ce au găsit. 14 milioane de la vamă și de la magazine alimente, iar corabia care venise și adusese grâu au descărcat-o, iar garda i-a urmărit, i-a atacat și a luat înapoi ce nu apucaseră să ascundă comuniștii. Sfântul Munte, de la un capăt la altul, e plin de animale de tot felul, deoarece le cumpără comuniștii pentru afară.

Cer rugăciunile voastre,

păcătosul Iosif.

Explicați-mi, vă rog, despre linguri. Vreți din acelea cu care mâncăm sau de care? Acum am citit și am înțeles că e vorba despre linguri cu care mâncăm. Deci, explicați-ne.[40]

[40] Acest post-scriptum este pe o altă foaie de hârtie de mici dimensiuni.

IC XC NI KA

Sfântul Munte 5 mai 1947

Mă înfricoșez și mă minunez și mă uimesc cum atât de buna și atât de draga mea Erghina a devenit mai tare decât piatra!

35 Către Erghina

Surioara mea iubită[41] și adevărată, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu iubitul Dionisie, cel de un cuget cu mine, Har și milă, înțelepciune, luminare, pace și dragoste multă și sănătate sufletului și trupului, de la noi.

Iubiții mei, voi doi, Erghina și Dionisie, ah, ce voi spune?! Sau cum voi începe să-ți vorbesc ție, surioară? O jumătate de an, aproape, a trecut fără să văd literele scrise de mâna ta. Și într-una plângându-te și jelind, cum știi, am zis: Ah! Oare voi mai vedea fața ta? Voi mai auzi iarăși glasul mai dulce decât cel al sirenelor? Voi mai gusta vreodată din ceea ce obișnuiai să-mi trimiți ca să-mi îndulcesc gura, încă de când eram mici? Ne vom mai certa câte puțin, după obicei? Pe toate acestea trecându-le prin mintea mea, am plâns nemângâiat, surioara mea, deoarece pentru un monah altă

[41] Scrisoarea este adresată surorii sale Erghina și este scrisă la puțin timp după tunderea în monahism a fiicei sale Varvara, acum cu numele de monahia Vriéni. Se pare că mama nu a primit cu tot sufletul afierosirea fiicei sale în monahism și nu a participat la tunderea ei în monahism, așa cum a făcut-o mătușa ei Maria. Părintele, cu asprime, dar și cu tact părintesc, o mustră pe sora sa pentru atitudinea ei. Este impresionantă delicatețea firească cu care îi scrie.

mângâiere nu este decât plânsul. Şi cele ce ţi-am scris erau din prisosul inimii. Iar acum, aflând de la tine că ești vie, iarăși plâng, ca să te lumineze Domnul și să te călăuzească, înainte de a muri, împreună cu dragul nostru fiu, Dionisie.

Am văzut, deci, sufletul meu iubit şi dorit, Erghina, toate câte îmi scrii. Am primit și pacheţelul și am dat slavă, și dă slavă și tu Preadulcelui nostru Iisus, că toate au ajuns cu bine, de vreme ce acum două zile au călcat pe aici comuniştii și au jefuit poşta şi au luat tot ce au găsit. Și astăzi am aflat că iarăși, pe drum, au capturat multe maşini pe care le-au jefuit. Dar cu al tău, deoarece vine din multă dragoste și te iubește Domnul, nu a îngăduit să te întristeze. De aceea să mulţumim Domnului, mereu și pentru totdeauna, că neîncetat ne poartă de grijă și ne hrănește sufletește și trupește cu dulceața Măicuței, singura noastră suflare și viața sufletului nostru.

Îmi scrii, deci, surioara mea, despre ce gândește iubitul nostru Dionisie și despre cât îţi place ţie faptul că Varvara a devenit Vriéni. Ah, sufletul meu drag, Erghina! De ce nu ai mers cu Maria, care zice că a fost acolo de faţă la bucuria Varvarei? De ce să lași întristată pe iubita noastră Vriéni, de vreme ce a venit ceasul pe care îl cereai și îl doreai, să o vezi mireasa lui Iisus?

Ah, sora mea, lacrimile mele au fost de nedescris. Nici acum nu pot să le opresc pentru a îţi scrie. Și hârtia pe care scriu e umplută de ele. Varvara să se nuntească, iar tu, cum a răbdat sufletul tău, cum te-ai înfrânat să nu participi la bucuria ei? Plâng, ah!, plâng nemângâiat. Cum le vezi tu și cum le văd eu? Cum înțeleg eu și cum înțelegi tu? Ce altă clipă va mai veni, mai

târziu, mai emoționantă decât aceea de a se separa mica și draga ta Varvara de tine și să se logodească cu Hristos. Ce suflet poate să-și țină lacrimile la această despărțire dumnezeiască? Să auzi acele cuvinte care strigă toate despre despărțirea de părinți, de rudenii și de unirea cu Mirele, Preadulcele nostru Iisus.

Ah, nu înțeleg! Mă înfricoșez și mă minunez și mă uimesc cum atât de buna și atât de draga mea Erghina a devenit mai tare decât piatra. Și iubita ta fiică, îmi închipui, cât a plâns, dulcea Varvara! Îmi închipui ce lacrimi a vărsat, ce durere a simțit, dacă eu nu pot să mă stăpânesc, așa cum te înștiințează lacrimile ce se aștern pe această hârtie.

Să vadă împrejur pe toate surorile, pe părintele ei duhovnicesc, pe maica ei duhovnicească, iar apoi să se învârtă încolo și-ncoace, căutând să te vadă și să îți dea îmbrățișarea cea din urmă, pentru că se desparte deja de tine, cea care a crescut-o, a călăuzit-o și care o dă mireasă lui Hristos? Ascultă la ușă, doar, doar va auzi glas. Plânge adesea și suspină tainic. Adesea își stăpânește cu durere glasul plânsului și își înăbușă oftatul. Și strigă la Mire: „Mirele meu, luminează, Preadulcele meu Mire, pe cea care m-a născut, pe cea care m-a crescut, care m-a educat, care m-a învățat și a pătimit ca să mă aducă până în clipa aceasta. Iar acum, când a venit clipa să mă predea în brațele Tale, nu o văd aici lângă mine. Nu este de față la mărturia mea. Îngerii stau de față, scriind de sus. Părintele meu duhovnicesc, purtând chipul lui Hristos, îmi strigă ce făgăduiesc să țin. Măicuța mea duhovnicească mă ia asupra sa cu toate greutățile mele. Eu răspund că pe toate le voi păzi, le voi ține, cu ajutorul lui Dumnezeu.

Surorile duhovnicești stau toate de față ca martori. Mătușa Maria privește îndulcită de lacrimi, plină de Har și de bucurie și de lumină duhovnicească, râvnind la momentul în care se va învrednici și ea de ceva asemănător. Unde este, așadar, mămicuța mea de până acum, care atât de mult a pătimit, ca să mă aducă până aici? Oare să se fi stricat mașina în drum? Oare Dionisie a întârziat să sosească, ca să vină împreună?"

Ah, nefericită Varvara! Ah, rărunchii sufletului meu! Ah, mireasă a Preadulcelui Iisus! De unde să știi că, în ciuda tuturor ostenelilor măicuței tale preadulci de până acum, la sfârșit a fost furată de vrăjmaș și nu va participa la bucuria ta?

Ah, sora mea, cu adevărat ai păcătuit. Trebuia să mergi, împreună cu Dionisie, să vezi taina Varvarei, când a devenit mireasa lui Iisus, numindu-se Vriéni, când încetează să mai fie a ta. De acum s-a scris numele ei în cartea îngerilor.

Dar spune-mi, buna și draga mea Erghina, de ce eu îi iubesc atâta și sufletul meu se agață de ei? De ce eu sunt în alt fel înștiințat și îi socotesc sfinți? Nu crezi și tu, sora mea, că acesta este lucrul pe care atâția ani l-ai dorit? Nu crezi că a cercetat dulcele Iisus căsuța ta și a trimis înger și a luat-o pe Varvara ta și a condus-o la duhovnicul vostru de la început? Nu crezi că găzduirile pe care le-ai făcut când eram și eu la masă, mâncând împreună fosta Elena și fosta Caliopia, care acum e stareța Evthimia, nu crezi, zic, că pentru acest lucru bun, mic, ți s-a trimis din cer răsplată prin această sfântă obște?

Nu-ți amintești de toate aceste surori duhovnicești, cu care am stat împreună, afară, acasă la tine, după privegherea pe care am făcut-o la Sfânta Parascheva? Nu

crezi că, deoarece le iubeai peste măsură, ți-a deschis drum dulcele Iisus ca să intri și tu împreună cu Dionisie lângă Varvara, care a intrat prima? Și să-l ai pe fiul tău alături de Vriéni și să devină diacon și urmaș al părintelui vostru duhovnicesc, care fără încetare își înalță mâinile sale și cu lacrimi în ochi se roagă pentru voi? Și aceasta cere, dorește și pentru acest lucru se roagă, ca să se împlinească. Dacă vrei să-l câștigi pe Dionisie, numai aceasta este calea pe care ți-a descris-o Hristos. Ah! Ah! Ah! Cine să dea izvor de lacrimi ochilor mei și glas de jale, ca să plâng pentru totdeauna sufletul tău necredincios, până când îmi voi da sufletul?

Dumnezeu ți-a dat ceea ce cereai. Ceea ce doreai s-a împlinit. De ce nu duci lucrul la bun sfârșit? Înger bun a fost trimis din cer și a tăiat drum și a deschis ușa. Și prima, ca fecioară împreună cu fecioarele, a intrat în Sfânta Sfintelor. Și ca pe o îngrijitoare a trimis-o să-ți pregătească loc. Și tu dormi. Doreai să ai pe Zenovie și pe Zenovia. Ai putea să-i ai acum pe Vriéni și Vriénie, care a fost minte mare și învățător al Bisericii, izvorând înțelesuri și cuvinte dumnezeiești.

Iată soluția pe care o cauți. Iată cum se rezolvă problema. Nu-ți cheltui zilele tale gândind greșit. Nu te separa de Vriéni, fiica mea cu adevărat preaiubită, care mi-a îndulcit sufletul și mi-a înveselit inima, mi-a bucurat duhul. Deoarece ți-a trimis-o mai-înainte-călăuză, iar tu ca o mamă iubitoare, să o urmezi din urmă, împreună cu celălalt vițeluș, iubitul Dionisie. Și toți împreună în turma părintelui vostru duhovnicesc Partenie și a maicii starețe Evthimia. Să fiți bucuroși, să vă aud, să aflu și să mă veselesc și să zic: „Iată ce bine și ce frumos să locuiască frații și mama împreună!"

Atunci, Dionisie va studia teologia afară, cu binecuvântarea părintelui, și ca reprezentant şi urmaș al lui, iar înăuntru va sluji ca diacon. Iată măreţia pe care o cauți. Ascultă-mă deci și aleargă în grabă, primește cele spuse ție cu credință și scrie-mi! Da, surioara mea, încetează să plângi și mergi, du-te. Altfel, dacă nu mă asculți, nu încetez să plâng și să te jelesc. Deoarece, atât cât stai, nu știi că Dionisie va vrea să se însoare?

Dacă, însă, veţi hotărî căsătorie, atunci ce să mai zic? Dacă vrei pe Evlampie și pe Evlampia, ai aflat pe Evlampia, să se numească și el Evlampie la hirotonia lui și după aceea te vei pocăi. Căci lucrul pe care îl cereai ți l-a trimis Dumnezeu și tu l-ai respins, iar pe mine nu mă asculți, cel care atât vă iubesc şi pătimesc şi jelesc, cum să vă mântuiţi.

Dar să încetez, deoarece am obosit. Îl îmbrăţişez pe Dionisie, mulţumesc pentru brânzica pe care mi-ai trimis-o. Deoarece este părintele Antonie acolo și va veni,.îngrijeşte-te să-ți trimită una, două, iar eu îţi voi trimite rucodelii să le vinzi și să plătești și le aduce părintele Antonie.

Icoanele lasă-le deocamdată, deoarece sunt foarte scumpe. Dă Mariei scrisoarea.

Vă doresc tot binele din tot sufletul și inima.

Faceţi, în sfârşit, o încercare și mergeţi un an să vă liniștiți lângă Vriéni. Nu o lăsați să plângă pentru voi, căci își dorește cu ardoare să fiți toți împreună.

Iarăși vă doresc tot binele,

smeritul Iosif m.

Sfântul Munte - 21 august 1947

Când arde sufletul nostru şi mintea se opreşte şi răsuflă suflare bine-mirositoare în adiere subţire şi de nor se acoperă

Copilaşul meu iubit Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog cu durere în suflet, cu mulţime de lacrimi şi într-o emoţie pururea-curgătoare, să te păzească Domnul şi dulcele nostru Iisus de tot răul. Grăbeşte-te să alergi repede precum cerbul, sărind peste curse şi patimi şi păşind doar pe aspidă şi vasilisc şi bucurându-te cu bucurie neîncetată în lumină neîmpuţinată a Mirelui tău şi a dulcii Sale Măicuţe şi a noastră. 36 Către Monahia Vriéni

Vai! Dulcea noastră Măicuţă, în braţele Tale să ne dăm sufletul nostru! Altceva nu ne dorim, dulce Măicuţă, decât ca, în dragostea Ta arzătoare, să ne dăm duhul în clipa de văpaie a erosului dumnezeiesc.[42] Când arde sufletul nostru şi mintea se opreşte şi răsuflă suflare bine-mirositoare în adiere subţire şi de nor se acoperă, când simţirile încetează şi împărăţeşte erosul mult dorit, iubirea şi viaţa, dulcele de-a pururi Iisus.

Alergaţi, grăbiţi-vă, plângeţi, bucuraţi-vă, vărsaţi lacrimi de iubire, afundaţi mintea voastră în Cel ce

[42] Gheron Iosif foloseşte termenii αγαπη şi εροϛ împreună în aceeaşi propoziţie, înţelegând prin *eros* o treaptă superioară a iubirii descrise prin termenul αγαπη, înscriindu-se astfel în tradiţia părinţilor răsăriteni. Facem această menţiune pentru că în general s-a răspândit opinia conform căreia *eros*-ul s-ar referi strict la iubirea carnală. Este, de asemenea, de menţionat faptul că în limba română termenii s-au confundat în aceeaşi traducere, *iubire* (n. tr.).

afundă trupul în pământ. Pentru ca să ne mântuiască pe noi S-a coborât dulcele Iisus. Pentru ca să urcăm noi a murit. Şi a înviat pentru învierea noastră. Bucuraţi-vă şi tresăltaţi, că ne-am învrednicit să devenim copiii Lui. Să primim bunătăţile Lui, cele veşnice şi cele de aici, să ne bucurăm împreună în iubirea Lui nesfârşită.

Atât este de ajuns, acum, despre aceasta. Acum să îţi spun de ce ţi-am scris.

Mai întâi, v-am trimis o scrisoare, pe larg, de mare preţ. Nu ştiu dacă a ajuns. Acum vă trimit lingurile, patruzeci, toate ca binecuvântare, să mâncaţi cu ele şi să am şi eu plata mea. Vă trimit alături 35 de cruciuliţe duble[43] şi 35 de cruciuliţe simple. Cele duble fac 5 mii una, iar cele simple 2,5 (două mii şi jumătate). Pentru Vriéni a mea trimit una deosebită. Dacă mor, căci acum bolesc, să se roage pentru mine. Vă trimit, pentru toţi, câteva alune. Să beţi un pahar de apă şi să ziceţi o rugăciune: „Mântuieşte, Hristoase al meu, suflarea noastră dulce, pe cel ce Te iubeşte, păcătosul Iosif, şi pe obştea lui."

Vă fac cunoscută şi aceasta: dacă scrisoarea cea dinainte nu ajunge, altă scrisoare să nu mai aşteptaţi, deoarece sigur nu va fi voia Domnului. De aceea, nu te necăji şi nu te nelinişti, ci să ai bună supunere faţă de duhovnic şi faţă de stareţă şi răbdare în ispite.

Banii din crucile pe care le veţi primi să nu-i trimiteţi aici, ci numai scrieţi-ne că s-au vândut şi vă voi scrie unde să fie trimişi, deoarece am multe datorii. Păstraţi-i pentru voi, dacă aţi mai dat cumnatei mele. Au sosit la noi cele 50 de mii pe care le-aţi trimis.

---

[43] Cruciuliţele duble sunt cele sculptate pe ambele părţi, iar cele simple sunt sculptate pe o singură parte – n. tr.

Sărut mânuța părintelui duhovnic și vouă tuturor vă doresc de bine.

Îți doresc de bine,

smeritul p. Iosif.

Sfântul Munte — 15 septembrie 1947

Am coborât în adâncul mării mărilor, golit de iubirea de sine și de voința proprie, ca să aflu mărgăritarul de mult preț

37 Către Monahia Vriéni

Și iarăși, copilul meu iubit, draga mea Vriéni, și toate surorile întru Hristos, Harul lui Iisus să fie cu voi și cu noi.

Copilașul meu iubit Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog pururea să fii bine. Astăzi, copila mea, am primit scrisoarea ta și am văzut ce scrie în ea. Aveam altă scrisoare de mai înainte, în continuarea alteia, pe care ți-o trimisesem, dar am așteptat să aflu dacă s-a primit aceea, ca să trimit și continuarea ei. Iar dacă nu, să o arunc în întuneric. Dar, copilul meu, această scrisoare are nevoie de răspuns imediat. O las pe cealaltă netrimisă și îți dau răspuns la aceasta.

Ceea ce ți s-a întâmplat, Vriéni, arată că ai multă mândrie lumească și de aceea nu ai duh de pogorământ și de smerenie, ci crezi că nu vei mai cădea, nu vei mai face neascultare, nu te vei mai schimba, ci vei

trăi pe un drum neschimbat, pe care nici îngerii nu îl au, şi deja ţi s-a spus că boleşti de necunoştinţă multă, care naște părere de sine.

Așadar, ia aminte, fiica mea, la cele spuse de mine, deschide-ţi urechile și le voi umple cu bunătăţi. Plecaţi-vă auzul, fecioare, la cuvintele mele și fugiţi de necunoştinţă, maica tuturor răutăţilor. Iată, martor mi-e Domnul, cel Care a pierdut pe mincinoși cu minciuna, că am în lume peste 25 de ani de când mă lupt ca un nebun, până la sânge, cu demonii. Am coborât în adâncul mării mărilor, golit de iubirea de sine și de voinţa proprie, ca să aflu mărgăritarul de mult preţ. Am pus mâna pe satana şi pe toată oştirea, ştiinţa și meșteșugul lui şi, prin smerenie legându-l, l-am întrebat: „De ce ai atâta răutate și ne războiești cu atâta mânie?" Şi îmi zice: „Ca să am mulţi tovarăşi în iad şi să mă laud înaintea Nazarineanului că nu sunt eu singurul călcător de lege, ci, iată, câţi alţii sunt împreună cu mine!"

Şi iarăşi m-am urcat la ceruri prin Har și vedere duhovnicească şi am văzut frumuseţile de negrăit ale Raiului, pe care le-a pregătit Dumnezeu celor care Îl iubesc pe El. Şi după acestea toate s-a ridicat Harul pentru puţin și picioarele mele s-au prăbușit și am căzut în puţină nepăsare și m-a robit somnul și am fost lipsit de multe bunătăţi. Și iarăși, după puţin, m-am ridicat, m-am urcat și am făcut război și luptă sângeroasă și, biruind, iarăși am căzut în somn și iarăși nepăsarea, maică a toată răutatea, mi-am mâncat oasele. Şi iarăși m-am ridicat și iarăși am închegat luptă cu toate duhurile.

Opt ani, la început, m-am luptat cu patimile trupești. Nu m-am culcat pe o parte, ci doar în picioare, în colţ, sau şezând pe scăunel. Mă băteam de două și de

trei ori pe zi, strigând și plângând, ca să-și facă Dumnezeu milă de mine și să ridice războiul, până când S-a milostivit Dumnezeu A-tot-milostivul și a ridicat de la mine furia satanei. Și acum, schițând pe scurt nesfârșitele mele pătimiri, vă dau vouă ca o picătura din mare.

În toate nopțile, cete de demoni, cu semne, securi, și orice altceva vătămător, m-au chinuit cu furie toți cei opt ani. Unul se repezea la barba mea mică, la ochi, la picioare, la mâini. Alții strigau „Înecați-l, mortăciunea!" și tot felul de rele. Numai strigând numele „Preasfântă, ajută-mă!" se făceau nevăzuți și puterea lor se destrăma. Până când m-a miluit Domnul și m-a scos pe mine din adâncul și prăpastia chinuirii.

Și acum, fetița mea, devin neînțelept. Îți vestesc acestea neputând să scap de dragostea pentru mântuirea voastră. Dar, socotind că voi aduce câștig, am zis și continui să spun acestea.

Acum, așadar, de tânăr înaintând în vârstă, am îmbătrânit ca și când aș avea o sută de ani, din pricina chinurilor multelor schimbări, întâi prin lucrul mâinilor mele, întrucât, așa cum ai văzut prin ce ți-am trimis, îmi câștig pâinea mea în sudoare. Vin de la diferite mânăstiri și schituri din Munte și cu harul Domnului îi învăț cele pe care mi le dă Domnul spre folos. Lucrez cu mintea și împlinesc fără de lipsă îndatoririle mele, și noaptea, cu prisosință. După ce mintea s-a obosit în rugăciune, răspund la scrisori, nu puține, prin care mulți creștini îmi cer ajutorul. Și după toate câte ai auzit, cad în deznădejde că nu săvârșesc voia Domnului meu.

„Oare", zic și plâng, „cine știe dacă ceea ce fac este plăcut Domnului meu sau, nu cumva, mă înșel și, altora predicând, eu însumi rămân neîncercat?" Căci este

nearătată mie dumnezeiasca voie a Domnului. Tu, așadar, mica mea Vriéni, pentru o singură neascultare, ai aruncat toate armele? Și unde ai văzut tu iarna, unde furtunile de zăpadă, unde cetele și legiunile care să te înfricoșeze? De amenințarea unui singur demon te-ai înfricoșat? Să nu crezi niciodată în ceea ce spune, deoarece este mincinos dintru început și nu are nicio putere împotriva noastră, decât atunci când ne află în mândrie și necunoștință. Acestea numai ne amenință și ne înfricoșează, însă nu au putere asupra noastră. Deoarece, dacă peste porci nu a avut stăpânire să meargă, cum ne vor ispiti pe noi fără îngăduința Domnului?

Îmi scrii că încă ești părtașă omului vechi, iar eu îți spun că nici picătură nu ai încă din noul Adam. Întreagă ești cel vechi. Și când va începe Adam cel nou să ia chip în tine, dacă eu voi mai fi în viață, numai eu îți voi scrie despre chipurile formării omului celui nou. Acum încă ești un trandafiraș mic, care, dacă suflă asupra ta puțin răceala șarpelui, de îndată îți vei lepăda frunzele și vei veșteji chipul și mireasma ta.

Așadar, învață să ai cuget smerit, să nu te temi deloc de cuvintele omului demonizat. Deoarece și Matei, în mânăstirea lui – voi le auziți mai bine, fiind mai aproape, mie alții care au fost acolo, au venit și mi le-au spus –, avea o călugăriță demonizată. Vedenia celei ce pătimea a zis să ridice biserică. Vedenia celei ce pătimea a zis una sau alta. Au scris carte din cuvintele celei care pătimea și nu scrie că sunt batjocurile demonului, ci că sunt vedenii. Și în cele din urmă, cea care pătimea a aruncat haina monahală și s-a căsătorit.

Așadar, ce este cu toate acestea? Omul care le scrie și îi crede devine batjocura demonilor. Avem aici mărturia limpede a lui Iisus. Odată ce demonul a zis „Știm

cine ești", deși a zis adevărul, Domnul i-a închis gura, arătându-ne nouă exemplu. Căci acum va spune adevărul, dar mai târziu va minți, deoarece este mincinos dintru început.

Acestea sunt despre cea care pătimea. Pentru cel care are putere, post cu douăzeci și cinci de grame de pâine pe zi, o farfuriuță de mâncare, și aceea fiartă, fără untdelemn, și cu citirea exorcismelor de către părintele duhovnic – dimineața, la prânz și seara – și rugăciune din partea voastră. Patruzeci de zile și pleacă. De asemenea să se facă și Liturghie pentru ea în zilele acestea și scăpați de vorbele lui. Oricum, orice ar zice, nimic să nu ascultați, căci minte.

Deoarece[44] nu am timp să citesc de două ori scrisoarea ta, o citesc și scriu în același timp.

Așadar, înaintând, îmi spui despre bucuria pe care o simți. Acestea sunt, așadar, urmele pe care, dacă vei merge silindu-te, Hristos va pune început pentru a lua chip în sufletul tău. Maica stareță îți zice bine despre deznădejde. Aceasta provine din micimea sufletului, odrasla mândriei. Cel drept, și de o mie de ori pe zi să cadă, iarăși se ridică și aceasta i se socotește biruința. Deznădejdea este păcat de neiertat și în aceasta se bucură mai presus de toate diavolul. Se destramă de îndată prin mărturisire. Din moment ce îi cerem dulcelui Iisus un pumn și ne dă un sac, Îi cerem o rază și ni Se dăruiește cu totul, de ce să deznădăjduim?

Cât despre haine, anul acesta avem, nu este nevoie. La anul, dacă va fi nevoie, vă cer. Ne-au dat englezii multe, la toți.[45] Acestea nu sunt mâncare, ca să se ter-

---

[44] Aici Părintele, deoarece, poate constatând că se termină foaia, scrie cu litere foarte mici, ca să îi ajungă spațiul.

[45] Ne aflăm în septembrie 1947, când încă nu se sfârșise războiul civil.

mine. Dacă ar fi fost brânză și unt, ar fi fost bine. Dar hainele nu se termină. De aceea nu vă neliniștiți pentru noi. Nu vom pizmui dacă trimiteți la alții.

Vă urez de bine tuturor,

Smeritul Iosif.

Lingurile[46] vi le-am trimis și crucile, 35 duble și 35 simple. Cele duble câte 5 mii fiecare, fac 175.000 (o sută șapte zeci și cinci de mii). Cele simple fac două mii cinci sute fiecare, în total 87.500, cu totul 262.500. Vă rog, atunci când se vor vinde, să dați 112.000 cumnatei mele, Maria. Îi voi scrie să vină să-i ia. Dați și pentru Erghina 50.000. Trimiteți și aici la noi restul de o sută, deoarece spun că vor aduce grâu, să-l plătim. Dacă nu vă este greu și se vând ușor, vă mai trimit. Aceasta este pentru mine bogăție, nu milostenie.

Trimit și în altă parte cruciulițe, le lucrez eu singur. Ceilalți mă ajută, le taie, aduc lemnul, dar eu le sculptez. Jumătate de zi lucrăm, restul ne liniștim și ne este de ajuns.

Scrisoarea următoare am să ți-o trimit mai târziu, după aceasta. Dar timbre iarăși nu ai trimis și canon va fi să nu-ți mai scriu.

Acum, pentru prima sau a doua oară, s-a apropiat și corabia de Dafni și vom avea poștă.

Transmite metania mea părintelui duhovnic, urările mele maicii starețe și obștii voastre întregi.

Vă urez de bine, iarăși, din tot sufletul.

Cu Athanasie suntem patru în obște.[47]

---

[46] Continuarea este pe o altă foaie, mică, scrisă față-verso.

[47] Acest adaos la scris, între urare și semnătură, ne spune că obștea era formată din părintele Arsenie, părintele Athanasie și părintele Sofronie (mai târziu părintele Iosif Vatopedinul).

38
Către Monahia Vriéni

Sfântul Munte 1 octombrie 1947

Harul care lucrează pocăința în cei care se luptă este moștenire strămoșească, este monedă de schimb, prin care dăm pământ și primim cer

Copilul meu iubit, Vriéni, și toate surorile întru Hristos, după rânduială, rugăciunea și binecuvântarea părintelui nostru duhovnic să fie cu voi și cu noi.

Iarăși, preadorită Vriéni, pentru măsura îndoită a iubirii încep să cânt ca pasărea la urechile care cer și doresc să audă. „Cereți", zice dulcele Iisus, „și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide." Cinstesc voia liberă, laud râvna, prețuiesc iubirea și vă urmez vouă.

Felul în care îmi scrii că te rogi, când începi, este foarte bun. Cu astfel de înțelesuri poți să-ți ții mintea, gândind că rugăciunea părintelui și a maicii starețe ca un stâlp de foc urcă și că vorbesc în cuget cu Dumnezeu. Și lucruri asemenea înțelegând și cugetând, pentru o clipă se oprește mintea și se îndulcește rugăciunea și picură lacrimi. Și se apropie Harul, acesta despre care spui, al începătorilor, ca o mamă care învață pe copilul ei mic să meargă. Îl lasă și pleacă, iar acesta o cheamă, plânge, strigă, o caută. Iarăși vine și iarăși, după puțin, pleacă. Copilul iarăși strigă și plânge. Și mama iarăși se întoarce. Până când ne facem mari, nu este chip să rămână Harul cu noi, întrucât îl împiedică patimile.

Patimile sunt materie tare, munții Urali, 35 de kilometri înălțime! Harul este soarele. Răsare soarele,

dar umbra munților nu-l lasă să îmbrățișeze tot omul duhovnicesc. Numai o rază îl găsește și de îndată se aprinde de bucurie. Cealaltă parte, însă, se află sub umbra patimilor și pot să lucreze demonii, din moment ce s-a retras Harul. Și de multe ori Îl împiedică precum norii care împiedică lumina soarelui. Întrucât umbra patimilor ridică abur, care întunecă raza cea mică ce răsare. Sunt acele gânduri despre care scrii, de deznădejde: teama, frica, nerușinarea, blasfemiile și celelalte care murdăresc sufletul și pierd îndrăzneala.

Fiecare gând care aduce deznădejde și multă tristețe este de la diavol; este abur al patimilor și trebuie de îndată să îl alungi de la tine, cu nădejdea către Dumnezeu, cu mărturisirea la maica stareță, cu rugăciunile surorilor mai mari, gândind că se roagă și Îl induplecă pe Dumnezeu. Harul lui Dumnezeu este tristețe puțină, cu bucurie și lacrimi amestecată, și mângâiere sufletului. Și acesta ne călăuzește spre pocăință toată viața, orice am greși.

Greșeala alungă îndrăzneala, iar pocăința deîndată o cheamă înapoi. Nu deznădăjduiește Harul niciodată, ci îl conduce pe om spre pocăință. Iar cuvintele demonilor dau de îndată deznădejdea. O strică precum ploaia cu piatră care cade pe frunzulițele fragede care au vlăstărit de curând.

Ia aminte, așadar, la această lecțioară a lucrării. Când vezi Harul că lucrează și se bucură sufletul tău și picură fără silire ochii pentru milele pe care ți le-a dăruit Dumnezeu, oprește-te, dacă ești în rugăciune, nu mișca, dacă ești în picioare. Dacă ești așezată, stai acolo. Dacă te rogi, roagă-te, fără vreun gând copilăresc, și primește umbrirea Duhului când vine peste tine.

Întrucât, și dacă vine în timp ce lucrezi, dacă te scoli la rugăciune, de îndată se întrerupe. Vrea ca, unde te află, acolo să stai. Să nu te faci pe tine însuți meşter al lui. Harul vrea să fie învățător gândului tău, să nu crezi niciodată în tine însuți, atât cât ești în viață. Şi o oră de ploaie este de ajuns celor sădite în sufletul tău pentru restul timpului în care a plecat Harul.

Altul este Harul preoției, altul al schimei monahale, altul al Sfintelor Taine și alta este lucrarea Harului ascezei. Toate ies dintr-un singur izvor, dar se diferențiază unul de celălalt prin măreție și slavă. Harul care lucrează pocăința în cei care se luptă este moștenire strămoșească, este monedă de schimb, prin care dăm pământ și primim cer, prin care dăm materie și primim Duh. Fiecare picătură de sudoare, fiecare durere, fiecare nevoință pentru Dumnezeu se face monedă de schimb. Pierdere de sânge și pătrundere de duh. Dai la schimb materie și primești Duh. Harul acesta crește atât cât poate să încapă în om, ca într-un vas. De aceea se numește Har curățitor.

Lucrarea este urmată de luminare. Al doilea stadiu. Harul luminător. După ce va fi bine educat cu Harul lucrării și nesfârșit va cădea și se va ridica, va fi urmat de luminarea cunoștinței, străvezimea minții, care vede adevărul. Vede lucrurile în firea lor, fără meșteșug, feluri de a fi și raționamente omenești. Fiecare lucru stă firesc în adevărul lui concret, așa cum am scris și în scrisoarea precedentă. Dar până să ajungi aici, preced multe încercări, prefaceri dureroase. Dar aici afli pacea gândurilor și odihnă de ispite.

Luminarea este urmată de întreruperea rugăciunii și frecvente vederi duhovnicești, răpirea minții,

încetarea simțurilor, nemișcare și tăcere desăvârșită a membrelor, unirea omului cu Dumnezeu într-unul singur.

Aceasta este schimb dumnezeiesc, pe care, dacă cineva rabdă ispitele și nu va abandona lupta pe drum, schimbă materia cu nematerialul. Vă voi explica, dacă încape pe hârtie[48], iar dacă nu, mai târziu.

Îmi scrii „ce unire ne unește?" Ascultați-mă, așadar, auziți-mi cuvintele, căci urmează să vă spun cu adevărat înfricoșătoare, ascunsă și mare taină a iconomiei dumnezeiești. Nu pizmuiesc folosul. Nu ascund ce știu, ca cel care ascunde talantul. Nu mă tem de amenințările demonilor – care urlă împotriva mea de îndată ce arăt aceste taine –, dar nădăjduiesc în rugăciunile voastre.

Veniți, așadar, toate, împreună, după rânduială. Curățați-vă gurile prin adevăruri, purificați-vă trupurile prin post și sfințiți duhurile prin rugăciune. Faceți-vă prunci cu trupul și stăpâni cu duhul! Prindeți aripi și din viermi vă faceți fluturi! Nimic pământesc nu lăsați în mintea voastră. Zburați alături de mine, iar eu voi fi înainte-mergătorul vostru, căci avem de străbătut văzduhul. Nu vă temeți cum, căci eu de multe ori m-am urcat și cunosc drumul. Urmați-mi mie, căprioare ale lui Iisus al meu, una câte una. Lăsați mintea voastră liberă să-și imagineze cele cerești și, iată, ni se deschide poarta Raiului. Ici și colo stau îngeri, iar heruvimii și serafimii, cei cu câte șase aripi, zboară de jur

[48] Adaosul „dacă încape pe hârtie" nu este o figură de stil. Plină de cuvinte duhovnicești și folositoare de suflet, această scrisoare este scrisă pe șase pagini de format mare, care sunt pline fără margini. La sfârșit a umplut și ultima pagină până jos și, așa cum se vede din text, a fost obligat să oprească brusc cele scrise, fără epilog. Urările și semnătura le-a scris cu litere microscopice într-un colțișor al paginii.

împrejur. În dreapta şi în stânga, pereţi de diamant. Flori ca de aur cu mulţime de parfumuri înmiresmează cele dimprejur. Aici mulţime de păsărele cu mii de culori ciripesc cântări felurite. Şi mintea noastră urcă din vedere în vedere. Tărâmul este precum zăpada de alb și în mijlocul lui marele palat al Preacuratei Maici, suflarea noastră.

Alergați, așadar, deoarece pe voi vă aşteaptă dulcea voastră Măicuță. Nu luați aminte la îngeri, deoarece scris este „nici îngerii să nu ne despartă de iubirea lui Iisus."

Şi iată, bunul portar ne deschide. Îngerul cu chip de foc și dulcea noastră Măicuță, albă ca zăpada, se ridică și ne face întâmpinare.

O, dulcea noastră Măicuță, o, lumina sufletului nostru, iubire neprefăcută! O, viața sufletului nostru! Cu numele tău pe buze să ne dăm sufletul! Cu sărutare prea dulce să ne întâmpini și în sânurile tale să ne primești! O, mamă, miere și nectar preadulce! O, mireasmă plăcut și mult mirositoare!

Cădeți, așadar, la pământ și îmbrățișați pe dulcea noastră Măicuță – picioarele și mâinile – și luați negrăită mireasmă de la Preasfânta Fecioară. Nu pregetați, căci ea singură mi-a arătat cum, mi-a arătat și mi-a dat și îndrăzneala, și dragostea!

Tălmăceşte-ne nouă, dulcea noastră Măicuță, taina iconomiei tale de negrăit și cea a rudeniei dintre tine și noi. Tu, preadulcea noastră Măicuță, care ții în brațe pentru totdeauna pe preadulcele Prunc, pe Acela care printr-un semn pe toate le ține, pe Cel care în timp S-a făcut mic pentru noi, dar în afara timpului este Cel vechi de zile. El ne-a spus cu gurița Lui cea

înmiresmată cele pe care nici îngerii nu le pot privi, dar de care noi ne-am învrednicit.

Ascultaţi, surorile mele dragi, şi iarăşi! Când se săvârşeşte dumnezeiasca Mistagogie, dulcea noastră Măicuţă îşi dă Pruncul ca să fie jertfit pentru noi. Şi când noi ne împărtăşim învrednicindu-ne prin postul de mai înainte, prin privegheri de bunăvoie, prin rugăciunea cea cu inimă străpunsă, mâncăm trupul şi sângele lui Iisus, Acela pe care L-a luat din sângele preacurat al Preasfintei. De asemenea, trupul Domnului mâncând, bem neîncetat laptele Preasfintei. Şi atunci ce se întâmplă cu noi? Devenim copii adevăraţi ai Preasfintei şi fraţi ai lui Hristos şi, după Har, fii şi copii ai lui Dumnezeu. Şi atunci când noi, în mod negrăit, Îl avem înăuntrul nostru, în sufletul şi în trupul nostru, fără de fiinţă[49] – deoarece este împreună cu Tatăl nedespărţit –, şi pe Tatăl Îl avem împreună, şi pe Duhul Sfânt.

Aceasta este înrudirea cea mai presus de fire, pe care am primit-o din Preasfânta şi dulcea noastră Măicuţă. Vedeţi de ce daruri ne-a învrednicit dulcea noastră Măicuţă? Vedeţi cât suntem de îndatoraţi să o iubim? De aceea trebuie, neîncetat, să ne apropiem de ea ca pruncii şi adesea de la dumnezeiescul ei sân să ne alăptăm precum pruncii, fără răutate. De fiecare dată când urmează să ne împărtăşim, în cuget să luăm sânul şi să ne alăptăm. Căci dulcele Iisus, micuţul din braţele ei, cedează şi ne lasă. Nu este gelos pe dărnicia îmbelşugată a Măicuţei Lui, ci Se bucură şi ne cheamă.

Înfăşaţi-vă precum pruncii în veşmântul Măicuţei noastre şi umpleţi-vă de curăţie din dumnezeiescul şi

---

[49] Prin „fără de fiinţă" înţelege că nu luăm înlăuntrul nostru însăşi fiinţa lui Dumnezeu, deoarece este nemărginită şi neîmpărtăşibilă.

feciorelnicul trup. Luați mireasmă de la ea. Altceva nu am văzut care să placă atât de mult Maicii Domnului, precum neprihănirea. Și, dacă vreunul dintre noi vrea să dobândească multa Ei iubire, să se îngrijească să se curățească și neîncetat o va ține la sânul ei și îi va dărui ei toate cele cerești.

Acum să vă dau lămurire la ce se înțelege prin întreruperea rugăciunii, când se înmulțește Harul în om.

Harul lucrării se vede ca strălucirea stelelor. Cel al luminării, ca luna plină, căci în trei categorii au împărțit părinții viețuirea duhovnicească, iar al treilea, cel al vederii, desăvârșitor precum soarele de amiază străbătând orizontul. Când, așadar, Harul se înmulțește în om și recunoaște toate cele scrise mai sus, așa cum le-am spus, ajunge la o mare simplitate și mintea se lărgește, căpătând o mare cuprindere.

Și așa cum ai gustat acea picătură de Har și îmi scrii că a venit cu multă bucurie și desfătare, tot așa, când stai la rugăciune, vine iarăși, dar mult, precum o adiere lină, precum o suflare puternică bine-mirositoare, și umple tot trupul unde pătrunde rugăciunea, încetează mădularele și numai mintea mai vede în marea de lumină. Se face unirea dintre Dumnezeu și om. Nu este cu putință ca omul să se mai distingă pe el însuși. Precum fierul, care, înainte de a fi pus în foc, se cheamă fier, iar când se aprinde și se înroșește se face una cu focul. Sau precum ceara, care, când se apropie de foc, se topește și nu poate să mai rămână în firea ei. Numai după ce trece vederea duhovnicească își vine iarăși omul în firea lui. Se unește întreg, întru totul, cu Dumnezeu. Trup nu socotește că are, nici colibă. Este în întregime înălțat. Fără trup, urcă la cer. Mare,

cu adevărat, este această taină, deoarece vede cele pe care limba nu poate să le grăiască.

Și după ce trece această vedere, omul este în atâta smerenie, încât plânge ca un copilaş mic. Cum de îi dă asemenea daruri Domnul, din moment ce el nu face nimic. Şi ajunge la o asemenea conștiință de sine, încât, dacă îl întreabă cineva, socotește că este întru toate sărac, nevrednic de a exista pe pământ.

Și cât cugetă la unele ca acestea, îi dă și mai mult: „Ajunge!", strigă la Dumnezeu. Și încă se mai umple. Devine fiu de Împărat.

Și dacă zici „ale cui sunt cele pe care le porți?", răspunde „ale Domnului meu!". „Pâinea şi mâncarea pe care le mănânci?" „Ale Domnului meu!"; „Hainele pe care le îmbraci?" „Ale Domnului meu!"; „Banii pe care îi ai?" „Ai Domnului meu!" „Ce ai al tău?" „Nimic! Sunt pământ, noroi şi praf. Mă ridici, sunt ridicat. Mă arunci, sunt aruncat. Mă urci, zbor. Mă dai de pământ, mă lovesc. Firea mea este un nimic!" Nu se satură să spună asta, că este nimic. Și ce este acest nimic? Este acel ceva care, înainte să facă Dumnezeu cerul și pământul, era nimic.

Acesta este deci începutul existenței noastre. Iar frământătura noastră este țărâna. Puterea dătătoare de viață este suflarea lui Dumnezeu, insuflarea dumnezeiască.

Primește, dar, Dumnezeule, Cel îndrăgostit de întoarcerea celor păcătoşi, Creatorule a tot ceea ce e bun, primeşte suflarea dumnezeiască pe care ne-ai insuflat-o în față și am primit Duh de viață, ca să sfârşim iarăși în țărână.

„Ce ai, aşadar", omule trufaş, „pe care să nu fi primit? Iar dacă ai primit, de ce te lauzi, ca şi când nu ai fi primit?" Cunoaște, smeritul meu suflet, pe binefăcătorul tău şi ia aminte, nu râvni la cele străine, cele ale lui Dumnezeu, ca la propriile reușite. Cunoaște-ţi, suflete ticălos, existența și originea ta. Nu uita că ești străin aici şi toate îţi sunt străine. Și dacă ți-a dat dulcele Binefăcător, Dumnezeu, întoarce-i cu cuget curat, „ale Tale dintru ale Tale."

Dacă ai urcat la ceruri şi dacă ai văzut firile îngerilor, ai ascultat glasurile puterilor dumnezeieşti, dacă teologhiseşti şi înveţi pe alții, dacă ai biruit mașinaţiunile demonilor, dacă scrii şi zici și tot ceea ce faci pentru Dumnezeu faci, atunci, zi Domnului tău: „Primește suflarea mea cea dulce, Iisuse al meu, ale Tale dintru ale Tale."

Şi atunci, atunci, ah! Suflete al meu! Ce ai să vezi, când se deschid comorile lui Dumnezeu? Şi îţi zice: „Ia, fiul meu, toate, deoarece te-ai arătat credincios și bun chivernisitor."

Vă doresc cele bune, din tot sufletul meu,

smeritul Iosif.

Și metania mea părintelui duhovnic. Îngrijiți-vă să trimiteți banii despre care v-am scris în scrisoarea trecută, deoarece spun că vor aduce făină, iar eu nu am nici cinci bani. Dacă s-au vândut crucile. Trimiteţi și timbre.[50]

[50] Această notă a fost scrisă deasupra primei pagini a scrisorii, singurul loc unde mai era puţin spaţiu.

Sfântul Munte 26 octombrie 1947

Există fire, există mai presus de fire și există împotriva firii

39 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, împreună cu toate surorile întru Hristos, vă doresc întotdeauna să fiți bine cu sufletul și cu trupul.

Iubita mea Vriéni, au trecut zile de când ți-am trimis două scrisori, una ca răspuns și a doua pe care ţi-o promisesem, recomandată. Acum am primit numai răspunsul că ai primit lingurile și celelalte și că am trimis 50 de mii pentru metaniere. Acum, deci, îți scriu pe scurt câteva rânduri și, când voi primi scrisoarea ta, răspuns la cele două scrisori ale mele, atunci mă învoiesc să răspund. Deoarece, cercetând și gândirea voastră și, atât cât încape în vasul dăruit vouă, oare înţelegeţi ce vorbesc? Le interpretați corect și înțelept, ca de acum să continui cu lucruri mai înalte? Pentru că omul urcă din cunoştinţă în cunoștință și din vedere în vedere.

Există o cunoaștere naturală, o cunoaștere duhovnicească, o cunoaștere luminătoare şi o cunoaștere a tainelor. Există vedere naturală, vedere duhovnicească și o vedere a tainelor. Există o lucrare căreia îi urmează Harul curăţitor, există o vedere căreia îi urmează Harul luminător și o iubire căreia îi urmează Harul desăvârșitor. Există fire, există mai presus de fire și există împotriva firii.[51]

[51] Este o referire generală la trei situații în care se poate afla omul.

Să încerce cineva și să dea înapoi nu se cheamă lucrare, ci lucrare se cheamă să intre, să lupte de unul singur, să biruiască, să fie biruit, să câștige, să piardă, să le stârnească pe toate şi să primească luptă iarăși, până la ultima suflare. Și niciodată să nu se descurajeze, până când îi iese sufletul. Dar când se urcă la cer, trebuie să aştepte ziua următoare ca să coboare. Lasă că, de fapt, chiar în aceeaşi clipă se întâmplă coborârea. De aceea, nu trebuie să se mire de prefaceri, ci să aibă în fața ochilor faptul că amândouă stările sunt ale lui.

Mai înainte vine Harul încercărilor, ca o înştiinţare pregătitoare. De îndată ce vezi Harul, să te strângi și să zici: „A venit declarația de război! Păzeşte-te, ţărână, când va ridica lupta împotriva ta cel viclean." De multe ori vine imediat, iar de multe ori, după două sau trei zile. Oricum, va veni. Dar atunci, să fie tranșeele întărite. Mărturisire în fiecare seară la maica stareță, ascultare și smerenie față de toţi. Şi uşurezi întristarea.

Dar ajunge. Acum cer de la voi toţi făgăduința să nu se vorbească de niciun fel către vreun monah de la Sfântul Munte despre toate câte v-am scris sau urmează să vă scriu. De niciun fel. Cât despre cei din lume, dacă este loc, să se lumineze și lumea întreagă. Deoarece, în lume, este cu putință și har să primească, și rodire să fie. În timp ce aici, la toţi s-au stins ţelul și râvna, nu numai de a găsi, ci și de a auzi unele ca acestea.

Cât despre rase, dacă s-au făcut, puteţi să le trimiteţi. Acum, ne-a venit alaltăieri și Ioan, micuţul din Volos,[52] căruia îi trimiseseși prin Maria metanier. Dacă puteţi, trimiteți-ne două schime polistavre. Și dacă este ușor, și aveţi disponibili, şi bani. Acum vă trimit cruci –[53]

[52] Se referă la viitorul ieromonah Efrem, stareţul Mânăstirii Filotheou.
[53] Scrisoarea se încheie fără semnătură, doar cu o liniuță.

Sfântul Munte 5.11.1947

Dacă El Își ia înapoi duhul pe care ți l-a dat, tu vei fi iarăși numai bun de zidărie

40
Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, mult dorita mea Vriéni, pe care Harul lui Iisus al meu a luminat-o și a cruțat-o de lume, a scăpat-o de rătăcirea viețuirii chinuite, care zburând ai fugit și ți-ai găsit adăpost în chinovie împreună cu sfânta obște și slăvești și mulțumești neîncetat lui Dumnezeu pentru bunătățile pe care ți le-a dăruit.

Într-un astfel de chip știe Harul să prindă peștii cei cuvântători și să-i scoată din lume. Și a da slavă, a mulțumi, a lăuda și a te minuna de bunătățile de negrăit ale Domnului, iarăși, nu sunt ale tale, ci sunt ale lui Dumnezeu.

Harul acesta dintâi este al începătorilor. Iar Harul, așa cum am spus foarte limpede, este dar, mare sau mic, al nețărmuritei îmbogățiri prin dăruire[54], pe care Acesta, ca un Bun, o împarte din nemărginita Sa bunătate, și iarăși, primind câte noi Îi aducem înainte ca mulțumire, adică cunoștința lui Dumnezeu, din care izvorăsc minunarea, iubirea, mulțumirea, imnul și slăvirea.

Toate acestea primindu-le bunul Dăruitor, din însesi ale Sale, „ale Tale dintru ale Tale", ne răsplătește. Și

[54] Părintele creează un cuvânt (πλουτανάδοσις) prin care vrea să exprime conlucrarea dintre Dumnezeu și om pentru obținerea marelui dar al Harului, această bogăție negrăită. Dumnezeu dă Harul, omul mulțumește și Dumnezeu întoarce iarăși și mai mult.

iarăși din ale Sale, din propria Sa bogăție, împarte, iar noi, sărmanii și orbii și șchiopii, ne îmbogățim de la El. Și bogăția însăși se întoarce la El. Nici nu scade, nici nu se înmulțește. O, măreție de neînchipuit! Mulțimi fără de număr s-au îmbogățit și au devenit Sfinți și bogăția însăși rămâne la Dumnezeu.

Nu se naște gând bun, care nu este de la Dumnezeu, nici viclean, care nu este de la diavol. Orice lucru bun faci sau zici sau lupți sau biruiești sau ți-amintești, toate sunt darul lui Dumnezeu. Al nostru nimic nu avem.

Oricine, deci, dorește și cere să-i dea Dumnezeu Har ca dar trebuie mai întâi să-și cunoască bine propria existență. „Cunoaște-te pe tine însuți!" Și acesta este cu adevărat adevărul. Deoarece fiecare lucru are început. Și dacă începutul nu-l vei afla, nu vei sfârși cu bine la Har.

Începutul, deci, și adevărul sunt să cunoască omul că este nimic. Și că din nimic au fost făcute toate.

„A zis și s-au făcut. A poruncit și s-au zidit". A zis și s-a făcut pământul. Și, luând țărâna, a plăsmuit pe omul fără suflet, fără minte, un om de pământ. Aceasta este propria ta existență. Aceasta suntem noi toți. Pământ și noroi. Aceasta este prima lecție pentru cel care vrea să primească Harul, dar și să rămână pentru totdeauna alături de El. Din aceasta dobândește cunoștința de sine, iar din aceasta se naște smerenia. Să nu se smerească cu cuvinte goale, ci, pe o bază foarte solidă, să vorbească adevărul: Sunt pământ, sunt noroi, sunt praf! Aceasta ne este prima mamă.

Așadar, pământul este călcat, și tu, ca pământ, ești dator să fii călcat. Ești noroi, nu ai nicio valoare. Ești aruncat de ici-colo. Te folosesc la zidărie. Te preschimbi dintr-una într-alta ca o materie nefolositoare.

A suflat Creatorul și ți-a dat duh de viață. Şi iată, dintr-odată, ai devenit om rațional. Vorbeşti, lucrezi, scrii, înveți. Ai devenit un mecanism al lui Dumnezeu. Dar să nu uiți că rădăcina ta este pământul. Și dacă El Își ia înapoi duhul pe care ți l-a dat, tu vei fi iarăși numai bun de zidărie.

De aceea, „amintește-ți de cele din urmă ale tale și nu vei mai păcătui în veac." Aceasta este prima pricină, care nu numai că atrage Harul, dar îl și ține și îl înmulțeşte. Acesta urcă mintea la cea dintâi vedere dumnezeiască a firii. Și în afară de acest început, omul găsește ceva, puțin, dar după un timp va pierde Harul. Deoarece nu zidește pe pământ tare, ci încearcă cu meșteșuguri și tehnici.

Zici „sunt păcătos", dar înăuntru te numești drept. Nu poți să eviți înșelarea. Harul cere să stea, dar, deoarece omul nu a găsit adevărul, obligatoriu trebuie să plece. Deoarece, fără îndoială, va crede în gândul lui și, numai cu asta, va fi înșelat. Prin urmare, Harul nu rămâne, întrucât avem pe potrivnic, care este meșter mare. Este puternic. Este inventator de rele. Și creatorul a toată înșelarea, care priveghează la călcâiul nostru, care din lumină s-a făcut întuneric și pe toate le cunoaște, care este vrăjmașul lui Dumnezeu și caută să ne facă pe toți vrăjmași. Și în cele din urmă este duh rău și cu ușurință poate fi amestecat cu duhul care ne este dăruit de Dumnezeu. Și ia mașinuța și o mișcă după cum vrea el. Se uită spre ce se întoarce pofta sufletului și în ce fel îl ajută Dumnezeu și imediat acționează către aceleași.

Deoarece sunt războaie pe care omul le cunoaște și le evită, dar sunt și altele pe care nu le cunoaște. Căci

este luptă duhovnicească şi nu este uşor să deosebească omul războaiele. Sunt prefaceri sufleteşti, mişcări ale cugetului, boli şi schimbări sufleteşti.

Căci Creatorul care a plăsmuit ţărâna a luat alcătuirea ei din cele patru stihii: uscatul, udul, caldul şi recele. Şi în consecinţă trebuie în fiecare clipă să sufere după cum se schimbă fiecare stihie. Adică se usucă, se umezeşte, se încălzeşte şi se răceşte. Şi dacă prisosesc însuşirile unei stihii, atunci se va îmbolnăvi trupul şi va suferi împreună cu el şi sufletul. Mintea nu mai poate să-şi exercite mişcările sale cugetătoare, întrucât şchiopătează împreună cu trupul. Se usucă de căldura soarelui trupul, se usucă şi mintea. Se udă trupul, dacă plouă, şi se înmoaie, se înmoaie şi mintea. Se răceşte trupul, dacă bate vântul, şi, înmulţindu-se amărăciunea, se întunecă mintea şi triumfă închipuirile.

În toate aceste prefaceri, deşi harul există, nu lucrează însă, deoarece organele bolesc. Iar vrăjmaşul nostru, diavolul, ştie bine, la fiecare prefacere, cum trebuie să lupte. Deoarece, de la uscat te întăreşte până devii piatră, să faci neascultare, să întorci cuvântul. De la rece, îţi răceşte râvna şi te face să fii rece faţă de cele dumnezeieşti şi îngheţat. De la cald te face să te mânii, să te tulburi şi nu te lasă să deosebeşti ceea ce este adevărat. Întrucât, aşa cum am spus, prisoseşte sângele şi prin căldură mişcă dorinţa – partea pasională – şi mânia. De la umed ţi se nasc moleşeala, somnolenţa, vlăguirea şi paralizia întregului trup.

În toate acestea suferă trupul, dar suferă împreună şi sufletul, deşi suferă duhovniceşte, netrupeşte. La fel şi Harul, când se apropie de om, nu preschimbă firea, ci însuşirile constitutive şi fireşti ale omului, precum şi

cele bune cu care este înzestrată firea. Atât cât încape în vasul fiecăruia, umple, și încă peste măsură, sau, iarăși, împuținează și ia din el.

Așa cum plăsmuirea precede insuflării cu duh, tot așa trebuie și lucrarea să preceadă vederii duhovnicești. Și lucrare se numesc câte se săvârșesc prin trup, iar vedere câte lucrează rațiunea în minte. Este cu neputință ca, fără lucrare, să se ajungă la vederea duhovnicească. Luptă-te, deci, pentru toate câte le cere lucrarea, iar cele mai înalte vor veni singure. Ai aflat că ești țărână, sărman și gol. Acum cere de la Cel care poate să replăsmuiască firea să te îmbogățească și dacă îți dă, mai mult sau mai puțin, să cunoști pe Binefăcătorul tău și să nu socotești pe cele străine ca fiind ale tale.

Cerând cu durere și lacrimi, vei primi Har. Și iarăși, cu lacrimi de bucurie și de mulțumire, cu frică, vei reuși să-l păstrezi. Este atras de căldură și de râvnă și se pierde prin răceală și nepăsare. Hristos nu-ți cere mai mult pentru a-ți da darurile Sale sfinte. Numai să recunoști că orice lucru bun pe care îl ai este al Lui și să empatizezi cu cel care nu are și să nu-l judeci că nu are, că este păcătos, că este vorbăreț sau viclean sau vicios sau că este ușuratic, hoț, desfrânat și mincinos.

Dacă dobândești această cunoștință, nu poți să osândești niciodată pe cineva, chiar dacă îl vezi păcătuind de moarte. Deoarece zici îndată că „nu are Harul Tău, Doamne, de aceea păcătuiește. Dacă pleci și de la mine, voi făptui lucruri și mai rele. Dacă stau în picioare, stau deoarece mă ții Tu. Atâta vede, atâta face. Este orb. Cum vrei să vadă fără ochi? Este sărac, de ce cauți la el ca la un bogat? Dă-i bogăție să aibă, dă-i ochi să vadă." Dacă vei căuta dreptatea pentru orice lucru cu care celălalt te va nedreptăți, sau te va necinsti, sau

te va huli, sau te va lovi, sau te va prigoni, sau va încerca să te omoare, te vei afla nedrept, și iarăși, dacă te vei apăra în fața lui sau îl vei osândi. Deoarece ceri ceea ce nu i-a dat Dumnezeu. Dacă vei înțelege bine ceea ce îți spun, niciunul nu va mai purta nicio răspundere pentru nicio greșeală, ci numai tu vei fi singura răspunzătoare.

Trei vrăjmași războiesc firea creată: demonii, firea însăși și obișnuința. În afara acestora, alt război nu există. Dacă dai la o parte pe demonul care tiranizează omenirea, atunci vom fi toți buni. Iată, așadar, cui trebuie să atribui nedreptatea. Pe el să-l urăști, să-l osândești și până la sfârșit să-l ai dușman. Alt război am spus că este firea, care, de când omul începe să înțeleagă lumea, aceasta se împotrivește legii duhului și cere tot ceea ce este spre distrugerea sufletului. Iată, așadar, și pe celălalt dușman, care este vrednic de ură pe viață. Pe acesta să-l osândești, să-l hulești și să-l condamni. Avem încă și un al treilea vrăjmaș, obișnuința, datorită căreia am ajuns să păcătuim tot felul de rele. Devine avere proprie și deține al doilea loc după fire, ca lege a păcatului. Astfel este nevoie de o luptă egală, ca să scapi de ea. Iată deci, și al treilea vrăjmaș care este vrednic de ură desăvârșită.

Dacă vrei, așadar, ca aproapele tău să fie întru toate bun, așa cum îți place, dă la o parte de la el pe acești trei vrăjmași cu Harul pe care l-ai primit. Aceasta este dreptatea, dacă vrei să o afli. Să faci rugăciune la Dumnezeu ca să-l scape de acești vrăjmași și atunci veți fi în înțelegere. Iar dacă cauți să afli dreptatea, vei fi întotdeauna nedrept și prin urmare Harul este nevoit să vină și să plece. Scrisorile precedente se referă la lucrare. Aceasta pe care ți-o scriu acum se

referă la luminare. Adică, de la lucrare, omul primește luminarea cunoștinței, deoarece lucrarea este oarbă și luminarea sunt ochii cu care mintea vede ceea ce nu vedea la început. Acum are opaiț și ochi și vede altfel lucrurile. Și înainte era Harul lucrării, dar acum a primit Har înzecit. Acum mintea s-a făcut cer, vede departe, are cuprindere, care depășește cu mult pe cea de dinainte. Acum îi lipsește vederea dumnezeiască. A aflat tronul, pe el este Împăratul și-i lipsește piesa de teatru. Despre aceasta vom scrie în scrisoarea viitoare. Tu să copiezi scrisorile cu cerneală, să nu se șteargă, deoarece sunt scrise cu creionul, ca să le ai în strâmtorările tale, să le studiezi și să îndreptezi viețuirea ta. Rog numai pe maica stareță, de îndată ce primiți scrisoarea, să-mi trimiteți timbre, deoarece aici poșta nu are. Uneori aduce câte puține și le dă numai cu „daruri". Eu scriu tuturor celor care îmi cer corespondență și toți pun înăuntru timbre. Altfel, toți părinții de aici le procură de afară. Lucrul acesta se întâmplă acum, după război.

Și acum, ca să dau întâietate preacuvioșiei voastre, am lăsat altă scrisoare care avea înăuntru timbru. Astăzi am primit și scrisoarea voastră. Eu v-o scrisesem înainte deoarece mi-a rămas timp. În următoarea mea scrisoare, voi răspunde la ce-mi scrieți acum. Numai să nu mă separați de obște. Nu mai sunt isihast, ci sunt în obște și împlinesc aici ascultări. Mă liniștesc aici ca să vă fie bine.

Îmi scrieți despre ce să vorbesc preadulcelui și iubitului nostru Iisus și eu, ca frate mai mare, merg la El sau vine El și Îi spun ce îmi ziceți, iar ce îmi zice El vă scriu vouă. Nu este ascultare aceasta? Așadar, de

acum înainte, slujesc și eu sfânta noastră mânăstire în schimbul marii mulțumiri că ați primit-o pe Vriéni a mea și încă pe altele care vor mai veni cu timpul.

Cât despre haine, dacă nu le-ați trimis, să rămână acolo. Întâi trebuie voi singure să le coaseți, ca să fie binecuvântate de mânuțele voastre. Dacă le-ați cusut, trimiteți-le. Daca nu le-ați cusut, lăsați-le. Nu le trimiteți și, când voi avea nevoie, vă scriu eu.

Cât despre rugăciune, în legătură cu care îmi scrii, Vriéni, întrucât maica stareță are cunoștința rugăciunii, nu te teme că te vei înșela. Dar la început așa face pruncul. „Vai ție, cetate, al cărei rege este tânăr! Vai ție, suflete, a cărui minte este începătoare în unele ca acestea!"

Despre linguri voi întreba. Dar spuneți cam ce vă place. Ovale, ca oul, sau rotunde?[55] Așa? Și misiunea lor este grea. Trebuie să se găsească omul. O să treacă timp până vor fi trimise. Poșta nu le ia. Numai recomandate sau pachețele mici, pentru care plătești mult, ca pentru recomandată, în funcție de greutate. Crucile, de îndată ce vine părintele Athanasie, și atunci voi scrie și prețul. Acestea sunt pachețele mici. Vor veni recomandate. Pentru Erghina și pentru Dionisie nu ezita. Când vrea Domnul, va veni. „Căci acolo unde Domnul voiește se biruiește și rânduiala firii." Toate sunt cu putință, iar cu neputință nu este nimic.

Întâi sărut mânuța binecuvântată a Părintelui meu duhovnicesc și, după rânduială, vă doresc la toate să vă păzească Domnul de tot răul și să vă dăruiască rugăciunea neîncetată a minții.

---

[55] În acest punct desenează foarte mic două forme de lingură, una rotundă și una ovală, pentru a arăta formele despre care vorbește.

Rugați-vă și voi pentru mine, deoarece am nevoie de sfintele voastre rugăciuni. Și așa se împlinește frate pe frate ajutându-se, ca o cetate întărită.

Păcătosul Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 9.12.1947

Căci, atunci când iubirea Domnului aprinde sufletul omului, nu mai este stăpânit de măsuri, ci iese din limitările lui

41 Către Monahia Vriéni

Copilul meu iubit, Vriéni, rărunchii sufletului meu, îți doresc să fii bine, împreună cu toată obștea, cu părintele duhovnic și cu binecuvântata maică stareță.

Copilașul meu, Vriéni, două luni au trecut de când nu mi-ai scris dacă ai primit cele trei scrisori și mi-a venit un gând. Oare nu cumva vă întristez că vă scriu cu libertatea mea? Sau nu cumva a apărut vreo neînțelegere de pe urma cuvintelor mele? Dacă se întâmplă așa ceva, nu vă tulburați, ci întrebați înțelesul cuvântului, iar eu vă voi da o explicație bună și sinceră. Căci, atunci când iubirea Domnului aprinde sufletul omului, nu mai este stăpânit de măsuri, ci iese din limitările lui. Și de aceea dă la o parte frica și, orice ar scrie și orice ar vorbi, tinde să nu mai aibă măsură. Dar, deocamdată, toate pe care le-am spus despre strălucirea aceasta arzătoare sunt mici.

După aceea, dacă se strânge inima și norul pleacă la ale sale, atunci intervine la mijloc compasul, care caută măsura pentru a deosebi. Așadar, acestea toate, câte v-am scris, într-un singur scop s-au scris. Vreau să încălzesc sufletul vostru cu căldură și să vă îndemn la râvnă și la dorința pentru preadulcele nostru Iisus, așa cum fac conducătorii de oşti, care povestesc isprăvile vitejilor, povestesc avantajele poziției din care urmează să lanseze atacul și, în felul acesta, îi determină să lupte cu bărbăție și să ducă biruința până la capăt.

Dar și scopul vieților sfinților și al cuvintelor, care au fost scrise și ne-au fost lăsate, acesta este. Și sufletului pe care l-a creat Dumnezeu, dacă nu aude adesea astfel de cuvinte înalte și vrednice de contemplare, îi vin somnolența și nepăsarea și numai prin astfel de lucruri, cu lecturi, cu povestiri minunate, restaurează edificiul și alungă întristarea.

Iar în ultima mea scrisoare, cea de-a treia, în care zic să nu spuneți niciunui monah din Sfântul Munte nimic din ceea ce v-am spus, iată care este motivul. Nu vă spun pentru a judeca pe frații mei, ci deoarece eu, când am venit la Sfântul Munte, am găsit mulți dintre părinți în lucrare și vedere dumnezeiască, oameni bătrâni și sfinți.

Era bătrânul Calinic, ascet desăvârşit, zăvorât patruzeci de ani, împlinind lucrarea minții și mâncând din mierea iubirii dumnezeieşti și făcându-se și altora folositor. Acesta a gustat răpirea minții.

Mai jos de el era altul, bătrânul Gherasim, neîntrecut nevoitor, din Chios de loc, minunat ascet, lucrând rugăciunea minții. Avea nouăzeci de ani. A făcut șaptesprezece ani în vârf, la profetul Ilie, luptând cu demonii și fulgerat de fulgere. A rămas stâlp de răbdare

neclintit. Avea lacrimi neîncetate, îndulcindu-se cu vederea lui Iisus. A săvârșit viața fără de grijă și în liniște.

Mai sus era bătrânul Ignatie, fără vedere mulți ani și iarăși mulți ani duhovnic. Bătrân de nouăzeci și cinci de ani, rugător neîncetat cu mintea și de la rugăciune scotea gura sa atâta mireasmă, încât se bucura cineva să vorbească aproape de gura lui.

Mai era și altul, cu adevărat cel mai minunat, la Sfântul Petru Athonitul, Papa-Daniil, care imita întru totul pe marele Arsenie, desăvârșit în tăcere, zăvorât pe viață, slujitor șaizeci de ani, nu concepea să lase Liturghia nicio zi. În Postul Mare făcea în toate zilele Liturghia Darurilor și până în ultimele zile, cât era extrem de bătrân, s-a sfârșit fără vreo boală. Iar Liturghia lui ținea întotdeauna trei ore și jumătate sau patru, deoarece nu putea să rostească ecfonisele de lacrimi. Uda pământul pe care ședea. De aceea nu voia niciun străin la Liturghia lui, ca să nu-i vadă lucrarea. Dar pe mine, deoarece eram foarte lingușitor, mă primea și de fiecare dată când mă duceam, mergând pe jos trei ore în miezul nopții, ca să fiu de față la această cu adevărat înfricoșătoare priveliște dumnezeiască, îmi zicea și una sau două vorbe, ieșind din Sfântul Altar, și îndată se ascundea până a doua zi. Acesta a avut toată viața lui priveghere de toată noaptea și rugăciunea minții. De la acesta și eu, ticălosul, am luat și rânduiala și am luat și mare folos. Mânca douăzeci și cinci de grame de pâine pe zi și era cu totul înălțat în Liturghie și până nu se făcea noroi pământul unde ședea, nu termina Liturghia.

Erau și alți mulți văzători pe care eu nu m-am învrednicit să-i văd, deoarece se săvârșiseră cu un an, doi înainte și îmi povesteau alții despre izbânzile lor minunate. Întrucât eu mă desfătam cu acestea, am

străbătut pas cu pas munții și peșterile ca să-i găsesc pe unii ca aceştia. Părintele meu era simplu și foarte bun şi, după ce îi pregăteam hrana, îmi dădea binecuvântare să caut unele ca acestea, care erau folositoare pentru sufletul meu. Și după ce l-am înmormântat, atunci am cercetat întreg Athonul.

Era unul într-o peşteră, care trebuia să plângă de şapte ori pe zi, aceasta era lucrarea lui. Iar noaptea întreagă, o petrecea cu lacrimi și ceea ce punea sub cap era întotdeauna ud de lacrimi. Și-l întreba ucenicul, care mergea de două, trei ori pe zi la el, pentru că nu voia să-l aibă lângă el mereu, ca să nu-i întrerupă plânsul: „De ce părinte plângi atâta?" „Când omul vede pe Dumnezeu, din iubire îi curg lacrimile și nu poate să le stăpânească."

Erau şi alţii mai mici. Papa-Cosma şi ceilalţi. Și mai mari, despre care dacă ar scrie cineva, ar avea nevoie de prea multe foi de hârtie. Aceștia toți acuma au murit aici și trăiesc acolo în veac. Eu le spun deoarece astăzi nu se aude un cuvânt, ci se păstrează desăvârșită tăcere despre unii ca aceștia. Numai un simplu formalism și lucrare puțină.

De aceea v-am scris, să nu spuneți de niciun fel. Deloc. Deoarece atât de multă grijă materială a cuprins Sfântul Munte şi o desăvârşită dispreţuire faţă de grija duhovnicească, încât nu numai că nu vor să cerceteze, să lucreze, ci, dacă aud să vorbească cineva despre acestea, îndată îl leagă – dacă nu are pe cineva lângă el să-l ajute –, deoarece viața lui nu se aseamănă cu a lor și socotesc că este batjocură lor.

Și se întâmplă ceva asemănător cu epoca păgână. Atunci, când huleai idolii, te băteau cu pietre sau, în cel mai rău caz, te omorau. Acum, fiecare patimă a luat locul unui idol. Și dacă mustri sau judeci patima de

care vezi că e cineva biruit, de îndată îți zic „Legați-l și bateți-l cu pietre, deoarece ne hulesc zeii!"

Iar în lume, deoarece oamenii sunt simpli și nu știu multe, la primul elan al Harului, îi răspund și cresc – cu atât mai mult voi, femeile, care aveți mai multă căldură, îndată îl întâmpinați pe Hristos. De aceea am spus ca, dacă este cu putință, lumea întreagă să se lumineze.

Dar ajung câte am spus despre acestea până aici. Dacă zic greșit, cer iertare. Acum, motivul acestei scrisori nu a fost să vă scriu acestea, ci a fost pentru Sfânta Vriéni, pe care ai cerut-o, iubita mea Vriéni, deoarece a venit ceasul. Așadar, în această hârtiuță este măsura. Cer treizeci de mii. Dar nu e vorba despre preț, ci dacă vă ajunge mărimea. Și să aflu dacă nu cumva ați comandat deja.

Transmite metania mea părintelui și maicii tale starețe, cea binecuvântată, și Siei.

Îți urez numai de bine.

smeritul Iosif.

Să întâmpinați cu sănătate Nașterea Domnului.[56]

Aceasta este mărimea Sfintei Vriéni. Dacă o vreți mai mare, scrieți.

Maicile din răsărit, de la Iconiu, când au venit la schimb, era între ele rudenia unui episcop de acolo, de la Nigdi și au adus sfinte moaște care erau ale Sfântului Haralambie și ale altor sfinți într-un vechi cufăraș, cu icoana Sfântului Haralambie înlăuntru.

Cufărașul era atât de vechi, încât nu putea fi folosit. Deci, atunci când eu am ieșit din munte și ne-am întâlnit cu ele la Tesalonic, mi le-au dăruit. Au o mireasmă

---

[56] Cele ce urmează sunt scrise pe altă hârtie de mărime 19.5x16 centimetri, care constituie, așa cum scrie, și o mostră de mărime pentru icoana Sfintei Vriéni pe care au comandat-o.

minunată și de multe ori, de ziua Sfântului Haralambie, scot multă mireasmă. Altă mărturie mai limpede nu am.

Așadar, dacă vreți să vă trimit acolo o bucățică care a rămas, căci le-am împărțit părinților cu ani în urmă, puțin câte puțin, tăind cu un fir de păr.

Acum vă trimit iarăși câteva cruci. Sunt mari, din chiparos de Alexandria. Miros foarte frumos. Sunt pentru monahi și monahii. Deoarece este Nașterea lui Hristos și Anul Nou, poate se vând mai ușor.

Scrieți dacă vreți sfintele moaște și dacă face să le trimit într-un pachețel cu rucodelii altădată. Crucile sunt douăzeci mari, cu zece mii una, iar celelalte sunt același preț ca altădată. Banii nu au venit încă și nici făina. Călătorește încă pe ocean. Altceva nu mai am deocamdată.

Iarăși vă trimit metania mea.

smeritul Iosif.

Sfântul Munte 15 decembrie 1947

Cum vei învăța tu această știință a toată cunoștința, dacă nu te cerne ispita?

42 Către Monahia Vriéni

Și iarăși și de multe ori iarăși iubita mea Vriéni, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu sufletelul binecuvântat al Părintelui, cu buna și plăcuta ta stareță, care precum Atlas poartă multele și diferitele voastre patimi, care depășesc greutatea lui Sisif. De asemenea, și frumoasei și bunei obști.

Și pentru Vriéni a mea trimit sărutare ca pentru sângele și trupul meu, pentru Părintele pun metanie şi schimb cu el sărutarea lui Hristos, iar pentru maica stareţă cer şi dau binecuvântare. Și mă rog pentru toate surorile și cer să se roage și pentru mine, fie și cât de puțin. În felul acesta se împlineşte „frate pe frate ajutându-se..." şi celelalte. Și aşa iarăși încep să vorbesc cu draga mea Vriéni.

O, copilul meu! O, rărunchii sufletului meu! De ce te descurajezi și de ce deznădăjduieşti atât de ușor? Uiţi că mă ai pe mine aici? Lasă că ai acolo pe părintele tău duhovnicesc și pe maica ta sfântă. Ca să vorbim numai despre ei doi. Nu ştii că sunt gata să mă arunc în iad ca să te răpesc ca un vultur din dinții balaurului? Atunci cum îi zici maicii stareţe, care e plină de lacrimi, că te-ai pierdut fără nicio speranță? Iar eu, paznicul viei, ce fac? Te las un pic la ciori, să te ciugulească, ca să vezi smerenia, să fugă mândria, să se smerească inima ta, să înveți ce este omul, să înveți pe „cunoaște-te pe tine însuți!", să-i îndrăgeşti pe păcătoși, să nu judeci, chiar dacă vezi o soră păcătuind. Cum vei cunoaște boala firii, dacă nu te trezesc ciorile? Dacă dulcele Iisus nu trimite Harul Lui, cum vei învăța știința meşteşugului tuturor meșteşugurilor?

Acum înveți meșteșugul. Acum ai plată. Acum arăți că iubești pe Hristos, nu atunci când este Har. Ce Har vei arăta, când este Harul? Acesta strigă atunci, fără de glas, pentru sine „Avva, părinte!". Harul strigă pe Dătătorul Harului. Atunci zici: „Cine poate să mă despartă, Iisuse al meu, de dragostea Ta?" Harul zice acestea prin gura ta, adică puterea care sălășluieşte înlăuntru, nu trupul, asemenea unui demonizat care huleşte și blasfemiază prin gura omului.

Din trup – precum Pavel în coş –, Harul strică peretele şi pleacă. Unde este atunci puterea lui Hristos? Trupul nefiind al Harului se leapădă de Iisus. Cântă cocoşul, îşi aduce aminte, plânge Petru cu amar, strigă „am păcătuit!", dar se ascunde iarăşi în foişor. Se teme de iudei. Ca la un şoarece ce simte pisicile afară îi bate inima. „Şi de-ar fi să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine!", zice atunci când este Hristos lângă el. Dar se leapădă de trei ori, atunci când nu mai este Hristos lângă el.

Vezi aşadar? Înţelegi ce taină mare se ascunde aici, în cuvânt? Încât numai Hristos mijloceşte pentru el. De aceea, când vine, devenim oratori. Pescarii devin învăţători, desfrânaţii se înţelepţesc, hoţii nu mai fură şi toţi se pocăiesc. Cine a lucrat toate acestea? Singurul care cunoaşte, bunul Cârmuitor, dulcele şi singura iubire, Hristos. Când pătimeşte, atunci iubeşte omul pe cei ce pătimesc asemenea lui. Aşadar, cum vei învăţa tu această ştiinţă a toată cunoştinţa, dacă nu te cerne ispita? Dacă, atunci când pleacă Harul, nu eu şi tu, ci nici apostolii nu mai erau apostoli, cum e cu putinţă ca ţărâna, vasul de lut, să ţină apa, dacă nu se coace în foc? Aşa caută Dumnezeu să ne facă, ca pe acrobatul de la teatru sau ca pe mingea de joc. Te urcă în ceruri, îţi arată lucruri pe care ochiul omului pătimaş nu le-a văzut şi auzul celui care se îngrijeşte de cele materiale nu le-a auzit. Şi fără să greşeşti deloc, întoarce foaia şi te aruncă în cele mai de jos ale adâncului. Şi se bucură să te vadă ca pe un atlet, luptându-te cu toate cetele demonilor.

Dar ia-l iarăşi pe Pavel şi lasă-mă pe mine. Dacă s-a urcat la al treilea cer şi a auzit lucruri de negrăit, strigă iarăşi: „Mi s-a dat mie un ghimpe al lui Satan!" şi

celelalte. Pe acestea le face Cel Tare cu putere, până îl face pe om să urce la vederea dumnezeiască, apoi să coboare și să se chinuiască și să le aibă și pe una și pe cealaltă ca pe un singur lucru, fără să mai simtă prefacerile comune. „Amândouă", îți spune, „sunt pentru mine!"

Nu vrei să pătimești? Nu vrei să urci! Dacă cineva nu vrea să rabde necazurile, nici Harul să nu I-l ceară. De aceea ți-a luat, deci, Harul, ca să devii înțeleaptă. Și iarăși va veni, nu te lasă. Este lege a lui Dumnezeu. Dar iarăși va pleca și iarăși va veni. Este suficient să nu încetezi a-l cere, până când te va face desăvârșită.

Este cunoscut faptul că, atunci când cineva pătimaș învață pe un alt pătimaș, plecând îndată Harul, va cădea și el în aceleași patimi, deoarece nu i s-a dat lui o asemenea slujire. Nu că ar fi aceasta întreaga pricină pentru care te-a lăsat Dumnezeu, chiar și aceasta dacă n-ar fi fost, Harul tot ar fi plecat în acest timp. Nu-ți amintești la începuturile tale, când îți spuneam că cele pe care mi le zici vreau să mi le zici și după patru ani?

Cercetează primele mele scrisori și vei vedea. Este legea lui Dumnezeu, de netrecut, ca după trei, patru, rar cinci ani, să plece Harul, ca să-l antreneze pe cel care-l avea și, dacă vrea, să-l facă înțelept.

Nu te întrista, deci, este comun paharul acesta. Studiază pe Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos, să vezi ce zicea, atunci când îi dădea Hristos amarul. Acesta este pentru noi toți. Rabdă lanțul Mirelui tău. Închide gura strâns și niciun cuvânt să nu scoți. Dă-ți ție însăți curaj, zicând: „Pentru ce te întristezi, suflete, și de ce te mâhnești? Nu ți s-a făcut niciun rău. A plecat Hristos ca să meargă să-ți aducă un veșmânt și

mai frumos. A întârziat puțin, deoarece L-a ținut ocupat părintele Iosif, ca să te smerească puțintel, și iarăși îl va lăsa și pe acesta. Și iată-L, va veni ca un micuț în iesle. Ah, sărmană Vriéni, ai atâția care se roagă și tu te mâhnești? Nu am, Hristoase al meu, tristețe. Și dacă am căzut, iarăși mă ridic, chiar dacă se întâmplă de șaptezeci de ori pe zi. Sfinții Tăi au îndurat atâtea, iar mie ce mi s-a întâmplat? Am pe unchiul meu, pe părințelul meu, care mă poartă neobosit. Duceți-vă ispitelor la acesta, să vă rânduiască felul, așa cum știe."

Așa zicând, să mângâi sufletul tău și nu să-l mâhnești. Deoarece aceasta este bucuria ispitelor, să vadă că te întristezi și te mâhnești. Și când vine Harul și pleacă, atunci afli războiul și nu te mai mișcă. Ci atât de mult te vei bucura, încât vei spune: „Pune-mă la încercare, Hristoase al meu, și încearcă-mă ca pe argint!" Atunci faci rădăcini adânci, precum copacii, care cu cât bate vântul mai tare, cu atât mai adânc își duc rădăcinile. Și martor îmi e Dumnezeu că în cele mai mari ispite ale mele am aflat cea mai mare mângâiere.

Îmbărbătează-te, deci, și te întărește în Domnul, îndurând ispitele, iar Harul va veni iarăși. Despre acestea am scris eu acum cincisprezece ani o mică cărțulie în manuscris, inspirație personală, pe care mai întâi am dat-o fără nume. După aceea am zis să o tipăresc și eu singur i-am pus titlul „Trâmbița mișcată de Duhul". Și înainte de război am trimis-o în afară. Aveam două manuscrise. Unul era în versete în întregime, de altă natură, din Sfânta Scriptură. Celălalt era niptic, în zece cuvinte. Pe acesta, dacă vreți, cereți-l de la Kiriaki și de la Theodoula. La Podoniftis l-am trimis ca să se folosească, de vreme ce nu l-am tipărit.

Despre filocalie voi întreba la Karies. Eu aveam multe, dar am împărţit de mult toate cărţile pe care le-am avut. Vă rog să vă îngrijiți de schime, ca nu cumva să fie nevoie de ele, deoarece nu suntem deloc bine şi ne aşteaptă lucruri mai rele decât cele prin care am trecut. Şi dacă va fi nevoie, îi vom facem monahi pe ucenici. Au început iarăşi să vândă pe sub tejghea şi toate au ajuns să se scumpească, dublu decât le vindeau înainte. De aceea, şi la crucile pe care vi le trimit, adăugaţi ceva la preţ, dacă vă este uşor. La fel şi pentru Sfânta Vriéni. Mi-ai cerut şase cruci duble. Eu le voi trimite ca binecuvântare, numai scrieţi-mi, ca să fac comandă. Alaltăieri v-am trimis scrisoare pe această chestiune. Îngrijiţi-vă să-mi daţi de ştire.

Sileşte-te să faci ascultare. Ah, eu n-am văzut somn mai dulce şi uşurare de suflet ca atunci când făceam ascultare. Sunteţi fericite. Numai pe maica voastră stareţă o plâng, că îndură multe şi i se răneşte sufletul, atunci când îi ziceţi cuvinte grele.

Aş vrea şi eu din grădina voastră morcovi, ridichi şi ţelină şi roşii frumoase, dar sunteţi departe. Puneţi-mi în scrisoare puţină sământă de ridichi mici şi în cealaltă de morcovi, ca să plantez aici.

Primiţi crucile: douăzeci mari, douăsprezece mici, duble, şi şaisprezece simple.

Metania mea părintelui duhovnic.

Vă urez de bine tuturor,

smeritul Iosif.

Cu sănătate să primim Naşterea Domnului.[57]

---

[57] Această propoziţie este scrisă la începutul scrisorii, deasupra datei. Evident a scris-o acolo, după terminarea scrisorii, nemaiavând loc.

43 Către Monahia Vriéni

Sfântul Munte 16 martie 1948

Și dacă nu vă mai scriem, la bună revedere în Rai!

Părintele meu duhovnicesc, preacuvioasă maică stareță, obștea cea sfântă și iubita mea Vriéni,

Noi suntem sănătoși și vă dorim și vouă sănătate, trupească și sufletească.

Mult timp a trecut de când rândunica mea a încetat să mai vorbească. Și văzând rândunelele care au venit o dată cu primăvara, mi-am amintit și de rândunica mea duhovnicească, draga mea Vriéni, încercând să aflu despre sănătatea voastră.

Deschideți, așadar, gura, cu binecuvântarea maicii starețe, și spuneți-mi cele despre sănătatea voastră duhovnicească și trupească. De ce ai încetat să vorbești? Acum o săptămână a venit și Papa-Vartolomeu, cu Papa-Simeon. Ne-a cercetat acum două zile Papa-Vartolomeu și ne-a spus că sunteți bine. Pe părintele Simeon încă nu l-am văzut. Ne-au adus și rasele pe care ni le-au țesut și cusut mânuțele voastre binecuvântate și mult vă mulțumim și neîncetat ne rugăm să vă dea Domnul plată în ceruri.

Eu vă scrisesem într-o scrisoare despre sfinte moaște, dacă vreți să vă trimit. Referitor la Sfânta Vriéni, dacă v-a plăcut mărimea, să comand. V-am pus mărimea înăuntru. Am scris să păstrați aghiasmatarul, dacă folosește, ca binecuvântare. V-am trimis și alt pachet cu rucodelii. Despre toate acestea nu mi-ai scris.

Am primit 100 de mii, am primit 250 de mii, nu am primit pe cele 50 pe care le-ați trimis înaintea celor 100, pentru metaniere. Întrebați de ei, ca să nu se piardă. Cât privește crucile, nu vă necăjiți. Lăsați-le și încet, încet, se vor vinde. Voi trimite și un alt pachet și în loc să stea aici, să stea acolo. Căci noi aici trecem prin primejdii, câte le îngăduie dulcea noastră Maică. De aceea, să rămână acolo. Şi dacă murim noi, să faceți rugăciune pentru sufletul nostru.

Comuniștii au venit la Vatoped și au luat optsprezece oameni și alimente. Hilandarul l-au golit. Au fost și la Esfigmenu. La Filothei au omorât unul. Şi în fiecare zi aflăm lucruri și mai grozave. De aceea, așteptăm. Vă scrisesem despre două schime și nu știu dacă v-ați îngrijit de ele. Acum, la nevoie, dacă se apropie răul, o să-i îmbrăcăm cu două din acelea vechi, pe care le purtăm noi. Polistavre am găsit unele noi. Să vedem. Voia lui Dumnezeu să se facă. Noi așteptăm pregătiți. Poate ne omoară și se termină chinurile vieții acesteia chinuite, să ne odihnim pentru totdeauna.

Cât despre filocalie, a colindat Athanasie peste tot în tot Sfântul Munte și a găsit la niște case și îi cer unul 200 și altul 180 de mii. Dacă om mai trăi după Paște și îmi vin bani, am să v-o iau eu și pe aceasta de binecuvântare. Vreau să o trimit, ca să am și eu un lucru în mânăstirea noastră.

Să vă rugați pentru noi când citiți, dar să vedem cât mai trăim. Mai bine ar fi să ne omoare! Dar cum o vrea Dumnezeu. Voi, dacă ați pregătit schimele, fără polistavre, trimiteți-le cu avionul. Erghina știe și, dacă apucă să vină, bine. Altfel, dacă e nevoie, le punem pe cele vechi.

E frică, deoarece îi iau și îi duc în munți. Du-te, după aceea, găsește-i și pune-le schima! De aceea ne temem

să-i scoatem afară înainte de a purta schima. Când este călugăr, nu ne mai pasă. O moarte este, mai devreme sau mai târziu. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Nu suntem deloc bine. Voia Domnului să se facă!

Așadar, scrieți-ne, dacă este cu binecuvântare, despre câte v-am întrebat. Și dacă nu vă mai scriem, la bună revedere în Rai! Vă urez de bine din tot sufletul.

Metania mea părintelui duhovnic,

Cel din urmă, Iosif m.

Sfântul Munte 6 aprilie 1948

Așadar, ai răbdare, fă ascultare, ai smerenie, iar eu, de îndată ce mă fac bine, îți voi scrie cuvânt de mângâiere

44
Către Monahia Vriéni

Copilul meu iubit, Vriéni, dimpreună cu părintele duhovnic și maica stareță și cu toată obștea cea bună, vă dorim să fiți toți bine cu sufletul și cu trupul.

Copilașul meu, rărunchii sufletului meu, am primit o scrisoare a ta din luna martie și am văzut câte îmi scrii, dar acum sunt bolnav și nu pot să îți dau răspuns. Numai silindu-mă mult îți scriu două cuvinte, spre liniștea ta, ca să afli că am primit scrisoarea ta.

Eu nu te-am uitat, dar, deoarece ți-am scris să cereți o cărticică manuscris, m-am liniștit știind că din aceea vei trage mult folos și-ți va fi de ajuns hrana pentru mult timp. De aceea m-am liniștit.

Îngrijește-te, deci, tu și buna ta stareță, și nu vă veți păgubi. Și de îndată ce mă fac bine, iarăși vă voi scrie. Eu am trimis cartea la Podonifti Theodoulei, pe care o chema mai înainte Lucia. Este pentru asceți. I-am pus eu singur titlul: „Trâmbița mișcată de Duhul”[58], dar nu îmi place. Sunt zece cuvinte. Scriu acest amănunt, deoarece le-am trimis și altele.

Acum v-am trimis și alt pachet mare cu cruci. Când le primiți, să îmi scrii. Scrisoarea ta a fost deschisă, complet ruptă din două părți. Semințele le-am primit. Să mai trimiți și altele. Nu știu. Îmi deschid multe scrisori aici părinții. Din curiozitate? Cine știe?

Despre rucodelii să nu te necăjești. Când va binecuvânta Domnul, se vor vinde.

Pe comuniști i-au alungat pe toți din Sfântul Munte. Ne păzește încă Preasfânta. A venit un vas de război, avioane, armată și i-au alungat de la Sfântul Munte. Așadar, ai răbdare, fă ascultare, ai smerenie, iar eu, de îndată ce mă fac bine îți voi scrie cuvânt de mângâiere. Acum sunt foarte bolnav. Ajunge.

Vă doresc de bine din tot sufletul.

Metania mea părintelui.

Cel din urmă, Iosif m.

Cei 50 de mii pentru metanii să-i cereți înapoi, eu am primit numai 100 și 200 de mii.

---

[58] În cele din urmă a editat cartea Sotiris Hoinas, puțin mai târziu în exemplare limitate, editorul cunoscutei reviste de atunci *Biblioteca aghiorită*. Vezi ediția contemporană a acestei osteneli a lui Gheron Iosif în, Gheron Iosif Vatopedinul, *Gheron Iosif Isihastul, viața, învățătura, Trâmbița cu zece glasuri*, Sfânta Mânăstire Vatoped, 2018[12], pp. 245-339.

Sfântul Munte — 1 mai 1948

Nu încetați să vă rugați pentru suflete, deoarece milostivul Dumnezeu caută prilej să mântuiască orice suflet

45 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, mireasma neamului meu, singura mea bucurie, vă doresc ca toți în mănăstire să fiți în deplină sănătate, bucurie și veselie duhovnicească.

Copilașul drag al sufletului meu, astăzi am primit scrisoarea ta din 14 aprilie. Am primit și schimele din săptămâna Floriilor. Am făcut și pe unul dintre ucenici monah. Pentru schime nu am cu ce mulțumire să vă răsplătesc vouă, tuturor din sfânta noastră mânăstire. De acest lucru să-i înștiințați pe părintele, pe maica stareță și pe toată obștea, anume că, din clipa când ai intrat acolo, în mânăstire, atât de mult sunt recunoscător și mulțumesc peste măsură conducerii mânăstirii, pe care o consider și mânăstirea mea. Și pe câtă nemulțumire a arătat Erghina din necunoaștere, pe atât și încă mai mult plătesc cu această iubire.

Căci am cunoscut prin experiența amară câtă răspundere și greutate își asumă acest jertfitor și îndrumător, precum și sfințita stareță, și câte pătimește, până când din nevrednic face un suflet vrednic și îi face intrarea în Rai. Cu atât mai mult când este vorba de o fire tare, ca cea a neamului nostru.

De aceea socotesc, prin urmare, că sunt dator la voi, conducerea mânăstirii, cu nesfârșite datorii. Și dacă aș

putea, cât sunt încă în viață, ca rândunica să dăruiesc prin limba mea picătură de apă vie prin cuvânt și, de este cu putință, să se folosească vreun suflet, rănit ca de alifie.

De aceea vă numesc și mânăstirea mea și sufăr ca de propriii rărunchi și ca o furnică prin trompa ei vreau să vă dăruiesc câte ceva, filocalia sau orice altceva este nevoie, ca să aduc folos dragelor mele surori. Căci toți pentru un scop, pe preadulcele Iisus și pe iubita Măicuța Lui ne luptăm să-i iubim, pentru că suntem iubiți de ei și nedespărțiți să fim, privind pentru totdeauna slava de negrăit și frumusețea lor de negrăit, care pentru noi au fost pregătite.

Căci am văzut cu adevărat un frate, și nu mint, care a ajuns în extaz șezând în noapte cu lună plină în pustia adâncă, cu liniște desăvârșită, niciun om sau colibă nefiind acolo. Și, priveghind și rugându-se, i s-a arătat glas cristalin de pasăre, care i-a atras toată mintea și i-a luat toată simțirea și s-a dus după ei să vadă de unde vine acest atât de dulce glas.

Și, privind de o parte și de alta ca un ieșit din minți, nu pe picioarele și nici cu ochii lui, ci în extaz vedea și mergea. Și înaintând a văzut o lumină mai presus de orice strălucire, plină de Har și de mireasmă și, părăsind ciripitul păsării, s-a înălțat sau mai curând a fost robit în vederea luminii neîmpuținate.

Și, pășind ca un alt nebun, a intrat pe un drum alb ca de zăpadă și acolo, de o parte și de alta, erau pereți de diamant. Toate cele de acolo erau oprite povestirii. Iar privind dinlăuntru, era Raiul preafrumos, împodobit cu flori de toate felurile, toate cu frunze de aur. Limba omului nu poate să grăiască cum erau.

Dar ca un smintit le privea și întru totul robit se minuna de ele. Și înaintând înspre mijloc, era un palat mare, alb ca zăpada, înalt până la cer, și în ușa lui stătea dulcea noastră Măicuță, Împărăteasa îngerilor, singura noastră ușurare, mireasmă de negrăit, mângâiere a tot sufletului creștinesc, ţinând în brațe pruncul alb ca zăpada și strălucind mai mult decât o mie de sori.

Și dacă s-a apropiat fratele acela, a căzut ca un fiu la picioarele mamei lui, arzând cu totul de dragoste. Și l-a îmbrățișat ca pe un fiu adevărat și l-a sărutat. O, dor al iubirii dumnezeiești! O, iubire de mamă către fiu! L-a sărutat ca pe fiul său, l-a umplut de mireasmă de negrăit. Și mi-a zis acel om adevărat că toți anii vieții lui, amintindu-și vederea aceasta dumnezeiască, simte mireasmă și îndulcire în sufletul lui.

L-a mângâiat pe față cu mânuța Sa grăsuță acel Prunc preadulce de negrăit. A fost înștiințat din această vedere și de o taină, pentru care se ruga fierbinte de multe zile. Și astfel, iarăși i-a spus că, pentru a te bucura de un astfel de Har, trebuie să te lupți pătimind pe viață. Și acesta, plecând de acolo, a ieșit de unde intrase fără să vrea. Și, pe când se îndepărta, iarăși a auzit glasul acela de pasăre și privind deasupra a văzut o pasăre mare în mii de culori, care acoperea tot raiul acela cu aripile ei și în jurul ei tronuri. Și ședeau pe tronuri păsări mici, asemănătoare, și făceau acea melodie de negrăit și se bucurau cei câți erau acolo. Iar cel ce vedea iarăși și-a venit în fire și era acolo unde era înainte de a le vedea pe toate acestea.

Așadar, ascultați undele ca acestea și răbdați toată întristarea ca preț pentru atâtea bunătăți pe care urmează să le primiți, deoarece, așa cum am zis, aici, cele ce se văd frumoase sunt, față de acelea, întuneric și iad.

Cât despre avva Isaac, despre care scrii, nu spune numai că îl va pune Dumnezeu cu cei desăvârșiți, dacă se silește și nu va ajunge la capăt. Ci, mai mult, zice că va așeza moaștele lui împreună cu ale martirilor, dacă va cădea în luptă și va muri.

Cât despre Miltiade, ceea ce a văzut sora, așa este. Părinții se binecuvântează de către copiii lor, dacă se vor mântui, și devin opaiț care luminează pentru aceștia. Li se dă Har și nădăjduiesc în neamul lor și până la al șaptelea neam să primească ajutor. Și mulți se mântuiesc dintre noi, dacă viețuim precum place lui Dumnezeu.

De aceea este nevoie de luptă până la moarte, de răbdare și de ascultare. Acum vezi că a venit iarăși Harul. Ia aminte, căci iarăși va pleca. Și dacă pleacă, curaj, răbdare, ascultare desăvârșită, și iarăși va veni. Ți-am spus că la Nașterea lui Hristos avea să vină. A venit, dar nu erai în ordine și nu a stat. Acum a venit, dar iarăși va pleca, ca să te curețe de patimi, până când te vei face așa cum te vrea Domnul.

Așadar, ai credință desăvârșită în binecuvântata maică stareță și rabdă necazurile fără cârtire, ca să te învrednicești de bunătățile Domnului și să se mântuie și alții de la tine, când te vei face bine.

Eu odată am văzut pe preotul care ne-a botezat pe noi toți la noi în sat, care era om sfânt – păzea fecioria și făcea multe milostenii – și în somn îmi zicea: „Eu, când eram în viață, credeam că numai Liturghiile scot un suflet din iad. Dar acum, după ce am murit, am văzut de fapt că și rugăciunile pe care le faceți scot suflete din iad." Deci, nu încetați să vă rugați pentru suflete, deoarece milostivul Dumnezeu caută prilej să mântuiască orice suflet.

Ajunge, însă, căci am obosit. Îngrijiți-vă numai să ne bucurăm de Hristos.

Nu faceți socoteli pentru mine, privitoare la rucodelii. Să știți voi, atâta. Eu am încredere.

Metania mea părintelui.

Vă doresc de bine la toate, ca un frate.

smeritul Iosif

Am aflat că o soră merge și o ajută pe Erghina. Mult le mulțumesc părintelui și maicii stareţe!

Sfânta Thomaida este gata și le-am spus să o trimită. Acum, în cele ce urmează, îți voi pregăti altă scrisoare de învățătură. Tu să ai grijă să pui început, ca să faci ascultare desăvârșită.

Sfântul Munte 10 iunie 1948

Cine dintre cei doi primește Harul mai repede, isihastul sau ucenicul?

46 Către Monahia Vriéni

Copilul meu iubit, rărunchii sufletului meu, buna și frumoasa mea Vriéni, dimpreună cu obștea sfântă și cuvioasă a mânăstirii, vă doresc să fiți bine.

Copilașul meu, acum câteva zile am primit scrisoarea ta din 23 mai și am citit cele ce erau în ea. Dar, deoarece acum noaptea este mică, ți-am răspuns mai târziu. Îmi scrii „Cine dintre cei doi primește Harul mai repede, isihastul sau ucenicul?" fără îndoială, ucenicul

ascultător. Acesta primește și Harul și este și afară de pericol. Și nu se teme nici că va cădea, nici că va pierde. Este suficient numai să nu cadă în nepăsare.

Când înlăuntrul omului vine Hristos, omul se liniștește şi are pace oriunde, şi dacă este singur, și dacă este împreună cu ceilalți. Harul lui Dumnezeu nu ţine de timp, ci de felul omului şi de mila Domnului. Experienţa prin lucrare se dobândeşte odată cu timpul. Iar Harul de aceea se numește har, adică dar, harismă, depinde de Dumnezeu și este dat în funcție de căldura credinței, a smereniei și a bunei voiri.

Solomon a primit Har când avea doisprezece ani. Daniil la aceeași vârstă. David, când era copilandru și păștea oile. Și toți asemenea, cei vechi și cei noi. De îndată ce se pocăiește sincer omul, se apropie Harul şi creşte cu râvnă. Iar experienţa cere asceză îndelungată.

Despre manuscris am scris lui Kiriaki (Strada Moundanion 10, Podonifti). Cereți-l.

Noul monah și frate al vostru în Hristos s-a făcut în sâmbăta lui Lazăr, îndată ce au venit schimele, deoarece avem multă corespondență și părintele Athanasie vrea să se odihnească pentru totdeauna.[59] L-am numit şi pe acesta, după recomandare, Iosif.[60] Este plin de Har și lucrător al ascultării și se roagă pentru voi, așa cum îmi ceri.

Îmi scrii despre mânia celui nebun cu inima. Aceasta este firească, aşa cum sunt nervii în trup. Și aceasta este nerv al sufletului și fiecare este dator să-l îndrepte împotriva demonilor, a oamenilor eretici și a oricărui

---

[59] Aici, probabil, înţelege faptul că noul monah va prelua transportul corespondenţei de la părintele Athanasie.

[60] Aici se referă la ucenicul lui, Iosif Monahul, ulterior Iosif Vatopedinul.

obstacol în calea spre Dumnezeu. Dar dacă te mânii împotriva surorilor de același cuget cu tine sau strici florile sau te mânii pentru orice altceva, atunci ești bolnav de mândrie și săvârșești abuz. Cel care o are scapă de mânie prin dragoste pentru toți și prin smerenie. Când îți vine mânia, închide gura tare și nu vorbi celui care te înjură sau te necinstește, sau te mustră, chiar și dacă aceasta vine din ispită, fără vreo pricină. Și acest șarpe se va întoarce înlăuntru în inimă, va urca până în gât și, dacă nu îi dai ieșire, se va îneca și va crăpa. Și dacă se va repeta de câteva ori, se va împuţina și va înceta desăvârşit.

Fără luptă și vărsare de sânge, nu aştepta eliberarea de patimi. Spini și pălămidă vor crește din pământul nostru după cădere, aşa cum ni se porunceşte. Și cu durere, cu mâinile sângerânde şi cu mult oftat se dezrădăcinează. Plângi, așadar! Varsă râuri de lacrimi și se va uda pământul inimii tale. Și dacă pământul se udă, smulgi din rădăcină uşor mărăcinii.

Despre crucile de care îmi scrii nu știu ce înseamnă *liokrinos*. Icoana Sfintei Vriéni am comandat-o la primul dintre toţi iconarii. Șaizeci de mii a cerut, iar Athanasie i-a zis cincizeci. Cât despre mandat, lipsește poștașul și, până va veni acesta, va trece data limită și le trimite înapoi. Este multă dezordine aici. De aceea vă rog mult să-mi trimiteţi la altă adresă, pe care v-o scriu mai jos, căci am mare nevoie.

Și iarăși vă rog mult un lucru, Athanasie a citit scrisoarea trecută în care scriai de socoteli şi mi-a spus să vă zic că el – deoarece eu nu mă amestec deloc, nici la bani, nici la orice altceva, ci numai lucrez –, deci zice că mandatul era de 200 de mii, care a fost și plătit,

și nu de 290 de mii, cum ai scris. Vă roagă așadar să cercetați chitanța, ca să vedem unde s-a făcut greșeala. De asemenea și pentru 50 de mii despre care scrieți că le-ați trimis. Oare aici la poștă se întâmplă ceva sau acolo? Nu scriu ca să trimiteți diferența, nici pentru metaniere, ca să trimiteți la noi, deoarece este datoria noastră sfântă să ne rugăm pentru voi, dincolo de faptul că vă datorăm foarte multe. Dar trebuie să știm unde se întâmplă neregula. Athanasie zice că poate cei de aici pe 9 l-au făcut 0.

Așadar adresa la care să trimiteți de acum ca să o luăm din Kareia, ca să nu se mai întoarcă înapoi, este aceasta: „Preacuviosul Athanasie fotograful, Karies, pentru Iosif monahul, Micra Aghia Ana – Sfântul Munte". Și atunci acela le primește în Kareia și merge Iosif al nostru, le ia de acolo și nu se întorc înapoi.

Știu că v-am făcut multă osteneală și încurcătură. Să mă iertați! Acum să nu mai trimitem alte lucruri un timp. Să vă odihniți și, când ne scrieți iarăși, vom face lemnul mai mic. Dar munca, sculptura în lemn mai mic este mai grea, nu mai ușoară.

Dar acum odihniți-vă! Și mai târziu, când va veni timpul, am să fac cum mi-ați spus. Să vă plătească plata voastră dulcea noastră Măicuță și gospodina mânăstirii voastre.

Transmiteți metania mea părintelui, maicii starețe și tuturor surorilor în Hristos.

Vă doresc de bine din tot sufletul,

Cel mai mic, p. Iosif.

47
Către
Monahia
Vriéni

Sfântul Munte 3 august 1948

O, ce înfricoșătoare înșelare a minții și cât de greu este de înțeles!

Copilașul meu iubit, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu tatăl și cu mama[61] şi cu toată obştea, vă doresc ca toţi să fiţi bine, cu sufletul şi cu trupul. Amin.

Rărunchii mei sfinţi, Vriéni și Sia,

Cel ce locuieşte în ceruri, Dumnezeu și Domnul tuturor, Cel ce ne dă nouă suflare şi viaţă şi se îngrijeşte totdeauna pentru mântuirea noastră, Acesta să trimită duhul mângâierii în sufletele voastre sfinţite și mintea voastră să se lumineze precum s-au luminat ucenicii Mântuitorului nostru Iisus, să răsară lumina strălucirii Lui în întreg omul duhovnicesc și să se aprindă inima voastră spre dorul Lui dumnezeiesc, să tresalte inima voastră ca cea a lui Cleopa, care zămisleşte şi înştiinţează zămislirea noului Adam şi la urmă să se strice cel vechi cu toate patimile lui. Și așa, în fiecare clipă, continuu, vor curge lacrimile ca un izvor din care izvorăște îndulcire. Amin.

Copilul meu, astăzi am primit scrisoarea ta și am văzut cele din ea şi îţi dau răspuns pentru toate câte îmi scrii. Felul rugăciunii minţii este aşa cum îţi zice maica stareţă. Rugăciunea ciclică dinlăuntrul inimii nu se teme niciodată de înșelare. Celelalte feluri se tem, deoarece se apropie de ei cu uşurinţă imaginaţia şi

[61] Se referă la părintele duhovnic și maica stareță – n.tr.

pătrunde înșelarea în minte. O, ce înfricoșătoare înșelare a minții și cât de greu este de înțeles!

Să vă scriu puțin despre aceasta, ca să cunoașteți, întrucât am fost foarte îndrăzneț în acestea și am intrat în toate rugăciunile. Le-am încercat pe toate. Deoarece, când Harul se apropie de om, atunci mintea – pasăre nerușinată, cum o numește avva Isaac – caută să pătrundă peste tot, să încerce toate. Începe de la facerea lui Adam și sfârșește în adâncuri și înălțimi. Și dacă nu îi pune granițe Dumnezeu, ea nu se întoarce înapoi. Așadar, acest mod de rugăciune a inimii este un mod al lucrării, pe care îl lucrăm pentru ca să păstrăm mintea în inimă. Și când va prisosi Harul, mintea răpește inima spre vederea dumnezeiască și arde de dor dumnezeiesc și se aprinde în întregime de dragoste. În acest caz, mintea se unește desăvârșit cu Dumnezeu, se transformă și se topește precum ceara, care se topește când se apropie de foc, sau precum fierul, care a absorbit focul și nu i se schimbă firea, ci cât timp este în foc este una cu focul. Și după ce Harul se retrage, revine iarăși la tăria lui naturală. Așa se întâmplă și cu noi.

Aceasta se cheamă *theoria* – vederea dumnezeiască. Și împărățește seninătatea în minte și tot trupul își găsește pacea de la patimi. Atunci se roagă, și cu cuvinte, și cu rugăciuni improvizate, și urcă la vederea dumnezeiască, fără închiderea minții în inimă. Întrucât rugăciunea minții este să vină Harul și când este Harul mintea nu mai cutreieră. Iar când mintea stă, toate felurile rugăciunii se lucrează și toate se încearcă.

Așadar, modul în care fac rugăciunea surorile de la Volos nu este înșelare, dar poate ușor să ajungă la înșelare, deoarece mintea este simplă, nu s-a curățat și poate să primească închipuiri în loc de vederi. De

exemplu, avem un izvor din care curge apă curată și s-a făcut furtună și s-a vărsat marea și micul nostru izvor s-a amestecat cu apă de mare. Vino acuma tu, oricât de deștept ai fi, să cureți apa mării de apa izvorului.

Așadar, demonii sunt duhuri, sunt înrudiți și pot fi asimilați cu duhul nostru, mintea. Iar mintea, ca cea care hrănește sufletul, aduce în inimă toată vederea și înțelegerea mișcării duhovnicești. Iar inima o filtrează și o dă spre rațiune și se trag concluzii. Deci, printr-un fel de furt, duhul necurat încețoșează mintea și aceasta îl dă spre inimă, după obicei. Dacă inima nu este curată, îl dă rațiunii în chip întunecat și sufletul se întunecă și se înnegrește. Și din clipa aceea, în loc de vedere duhovnicească primește continuu numai închipuiri. În felul acesta au ieșit toate amăgirile și s-au născut toate ereziile.

Când însă omul se va sătura de Har și este în toate cu luare aminte și nu se descurajează niciodată, nu are încredere în sine însuși, ci are toată viața frica cea neamestecată, atunci, când se apropie de el cel viclean, vede ceva în neregulă, vede că se întâmplă ceva neobișnuit și mintea și inima și rațiunea, toată puterea sufletului, cer pe Cel care poate să mântuiască, care filtrează totul și care din neființă l-a adus la ființă. Acesta poate să separe apele. Și chemat fiind Acesta, fierbinte și cu lacrimi îmbelșugate, se arată înșelăciunea. Afli și felul în care alungi rătăcirea.

Și de multe ori gustând unele ca acestea, devii om practic și dai slavă și mulțumești nemăsurat lui Dumnezeu, care ne deschide mintea să cunoaștem cursele celui viclean și să fugim de ele. Și eu, adevărat vă spun, că am intrat în toate refugiile vrăjmașului și, luptându-mă cu el aprig, am ieșit prin Harul lui Dumnezeu. Și

acum, dacă există cineva bolnav, pot, cu Harul lui Dumnezeu, să îl scap, ajunge numai să mă asculte. Întrucât pentru cel care se lasă prins în rătăcire există riscul să scape, dacă ascultă. Dar nu ascultă de altcineva niciodată, deoarece se încrede în judecata lui mai mult decât în a oricui altcuiva.

Dacă iubiţi, deci, rugăciunea minţii, jeliţi şi plângeţi, căutând pe Iisus şi Acesta se va descoperi în iubire de foc, care va arde patimile. Şi vă veţi face ca unul foarte îndrăgostit, care, de îndată ce îşi aminteşte de persoana de care este îndrăgostit, tresaltă inima lui şi curg lacrimile din ochii lui. Un astfel de dor[62] dumnezeiesc şi foc de iubire trebuie să ardă în inimă, care, numai ce va auzi sau va spune „Iubirea mea dulce, Iisuse!" sau „Dulcea mea Măicuţă! Mamă dulce, Preasfântă!", îndată vor curge lacrimi.

Toţi sfinţii au adus multe laude Preasfintei. Dar şi eu, ticălosul, nu am găsit mai frumoasă laudă să o numesc şi mai dulce, decât să o strig în fiecare clipă, „Mama mea, dulcea mea Măicuţă, în mâinile tale să vină sufletul meu!"

Şi când, deci, se va zămisli Iisus înlăuntru, iubire, pace, seninătatea gândurilor, şi se va da eliberarea de patimi, atunci acestea despre care scrii că vrei să vină, toate vor veni singure, una după cealaltă.

Cât despre lacrimile de care scrii, acestea cer vorbe multe. Când este Harul, plângi uşor. Când lipseşte Harul, lacrimă nu scoţi! Îngrijeşte-te să atragi întotdeauna Harul. Când eşti împietrită şi te mânii, ia un bici şi loveşte de cinci, zece ori peste coapsă, şi te înmoi şi plângi şi atunci va veni din nou Harul. Cel care vrea să scape de patimi şi doreşte venirea Harului va găsi o cale.

[62] Aici Părintele foloseşte cuvântul *eros*. – n.tr.

Ai mei, aici, și eu, toți, avem un lemnișor sub pernă și, când trupul se împotrivește duhului, lovim cu el și trupul se supune duhului. Și vrem, nu vrem, plângem de durere. Asta înseamnă să dai sânge și să primești Duh. Numai cu bătaia se potolesc tresăltările trupului și te eliberezi de patimi. Și eu, până să cadă trupul meu, multe lemne am rupt pe coapsele mele. Ca un călău stăteam deasupra sinelui meu. Tremura tot trupul când vedea că luam lemnul. Demonii fugeau, patimile se domesticeau și venea mângâierea și se bucura sufletul.

Cred acum că ți-am scris destule lucruri duhovnicești în această scrisoare. Las, deci, să-ți mai scriu altele și în următoarea. Cere, însă, și manuscrisul.

Cât despre icoanele de care scriu maica stareță și sora mea duhovnicească și sora lui Anestis, am dat scrisoarea ei la pictor, așa cum le-a scris ea, și mi-a spus că vrea pentru fiecare în parte câte 70 de mii și pentru cele două împreună, Sfânta Kasdoa și Sfântul Govdelaan, 110 mii. Pe Sfânta Vriéni, zice, mi-a făcut-o așa, de hatâr, cu un preț mai bun și fără cheltuieli de trimitere. Cheltuielile le preluați voi. De aceea nu le-am comandat. Aștept să-mi scrieți. Și nu vă grăbiți să le primiți, deoarece nu este ușoară expedierea.

Papa-Simeon, care a venit de acolo, de la voi, face icoane și el, dar nu am văzut vreo lucrare a lui. L-am întrebat cât costă o icoană a sfintei, 30 pe 24 centimetrii, și spune că face 40 de mii. Și ceilalți pictori, unul puțin mai sus, unul puțin mai jos. Cum vreți, scrieți-mi.

Când vă ușurați, aduceți-vă aminte și de mine, care v-am încărcat peste măsură, ca să iau și eu puțin grâu. Aici crucile nu se vând deloc. S-au oprit de tot și noi, precum puii de cioară, cerem hrană de la Dumnezeu și așteptăm cum se va deschide ușa poruncii Lui.

Metania mea părintelui și urări nețărmurite maicii stareţe și tuturor surorilor.

Îți doresc de bine din tot sufletul,

Unchiul tău, p. Iosif

Adresa pentru scrisori să fie cea dintotdeauna, numai pentru mandate să se schimbe: „Preacuviosului Athanasie fotograful, Karies, pentru Iosif monahul, Schitul Micra Aghia Ana, Sfântul Munte Athos."

Vă rog mult[63], dacă se găsește pe la voi vreo schimă folosită, să mi-o trimiteţi, deoarece a mea s-a topit. Ioan a devenit monahul Efrem. A îmbrăcat și el cealaltă schimă pe care aţi trimis-o și se roagă și el pentru voi plin de Har. Părintele să-l pomenească la Liturghie pe Athanasie și voi la rugăciunile voastre, deoarece nu iubeşte liniștea.

Același.

Sfântul Munte 14.09.1948

Se strânge norul Harului și se întăreşte țărâna, ca o ceară, și își revine în sine, ca și când ar fi ieșit dintr-o baie curat, uşor, străveziu

48 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu, Vriéni, rărunchii sufletului meu, cu toată obștea în Hristos și cu cei dintâi dintre voi, părintele duhovnic și maica stareță, totdeauna și neîncetat mă rog să fiți sănătoși cu sufletul și cu trupul.

[63] Aici continuă pe o altă foaie mică de hârtie.

Rărunchii mei sfinți și binecuvântarea neamului meu. Numai ce am primit scrisoarea ta și am văzut cele ce-mi spui și tare mă bucur că ceri să înveți. Și când cineva cere să învețe, este cel mai bun semn că va și făptui ceva. E cu neputință să nu reușească ceva. Dar și dacă nu va reuși, a luat cunoștință de faptul că sunt alții care lucrează și, osândindu-se pe sine, dobândește smerenie și cere de la Dumnezeu să-i vină milă și să-l întărească. Și așa ajunge la măsura celor care au izbândit virtutea.

Îndrăznește, așadar, și eu cu bucurie îți voi povesti cele pe care le-am văzut cu propriii mei ochi. Și le-am trăit împreună cu fratele acela despre care ți-am spus mai înainte, în cealaltă scrisoare. Cel care cere Har de la Dumnezeu este dator să îndure ispite și necazuri indiferent în ce fel ar veni la el. Iar dacă în timp de ispită te răzvrătești și nu arăți destulă răbdare, nici Har suficient nu va veni, nici virtute nu se va desăvârși, nici de harismă nu te vei învrednici.

Întotdeauna Harul merge înaintea ispitei, înștiințând: „Pregătește-te și închide-ți ușile." Când vezi mângâiere în inima ta, luminare în mintea ta și vedere duhovnicească, îndată pregătește-te, fii gata! Să nu spui că ți s-a dat odihnă și prin urmare să te bucuri. Ci încarcă-ți armele tale, lacrimile, postul, privegherea și rugăciunile, pune-ți păzitor simțurilor tale mintea, pentru a le păzi. În ce fel, oare, va veni lupta? De la demoni? Sau de la oameni? Sau de la propria mea fire? Și să nu te prindă somnul, până când nu sună trâmbița bătăliei și, întâmplându-se lupta, să ți se arate lupta ta și biruința.

Atunci, desigur, să te temi, când Harul lucrează asupra ta. Iar când vezi că te îneacă ispitele și necazurile

de pretutindeni, atunci, cu Harul, nu te întrista, nu cârti, nu descuraja. Dă-ţi curaj ţie însuţi, căci mângâierea şi bucuria vor veni. „Îmbărbătează-te, suflete al meu!", să zici. Numai aceasta este ispita, necazul, adică încercarea. După aceasta, multe zile vei avea pace şi Har. „Îţi mulţumesc", să zici, „Hristoase al meu, căci în necazuri m-ai crescut pe mine şi certându-mă m-ai certat şi m-ai scos la odihnă."

Iar bătaia este antidotul oricărei patimi. Şi demonii se înfricoşează şi se cutremură, văzând pe om cu se pedepseşte ca un martir pentru dragostea lui Hristos. Când şi când. Când patimile se ridică împotriva sufletului şi vor să-l arunce pe călător. Aşadar, când orice patimă scoate capul, îi dai semnalul. „Taci!", îi zici, „căci pun la lucru toiagul!" De exemplu, îţi zice în biserică: „De ce nu zice părintele să cânţi slava Sfintei Vriéni, ci să zici altceva?" „Taci! Crapă, diavole!" „De ce?", zice acesta. „Turbează, câine, şi lasă-mă!" „Nu! Dar de ce?" „Bine, bine, stai un pic aici şi am să-ţi dau ce ţi se cuvine!" Deci, îndată ce termini de cântat, ieşi, ca şi când ai merge la ale tale, intră în chilia ta şi, repede, pune mâna pe toiag şi loveşte-ţi coapsele cu mânie: Iată „De ce"-ul tău! Acesta este! Şi după ce-l răneşti, atunci strigi la Hristos. Pleacă demonul, vine Hristos. Te umple de mângâiere, se micşorează patima şi înveţi meşteşugul cum să biruieşti[64].

[64] Părintele nu propune o metodă concretă, aşa cum se aplică greşit la unele ordine călugăreşti din Apus, ca un proces permanent şi stabil. Ci, dimpotrivă, cu discernământul părintelui duhovnicesc, se recomandă monahului, în momente de exacerbare a patimilor, cu totul ocazional şi excepţional. Vezi, în legătură cu aceasta, Arhimandritul Sofronie – *Lupta cunoaşterii lui Dumnezeu, Corespondenţa Părintelui Sofronie cu D. Balfour*, Essex 2004, pp. 243-244.

Iarăși ți s-a ridicat război în trup? Oriunde ai fi, lași totul și intri în cămara ta. Dă-i cu ura aprigă și te vei bucura cu aceeași măsură. „Nu îți place mâncarea?" Și, în fine, acolo unde trupul va întreba de ce sau își va cere orice drept, soluția este toiagul. Sau voi trăi o oră cum îți place, Hristoase al meu, sau să nu mai exist în viață. Așa să plângi și să jelești și vine mila Domnului. Se liniștesc patimile, iar tu te împaci cu toate surorile. Cade trupul cu toate cugetele lui și atunci nu mai este nevoie de bătaie, din moment ce se supune duhului. Ajunge, însă, despre aceasta.

Ceea ce ai gustat în timpul rugăciunii în noaptea aceea este lucrarea Harului. Lucrul acesta să cauți să ți se dea, când vrea Domnul. Eu am văzut pe fratele acela, care într-o zi a întâlnit mai multe ispite și toată ziua a petrecut-o în lacrimi, fără să mănânce deloc. Și dacă a apus soarele, șezând pe o piatră, vedea în vârf biserica Schimbării la Față și plângând se ruga cu durere. Zice: „Precum, Doamne, Te-ai schimbat la Față înaintea ucenicilor Tăi, schimbă-Te la Față și în sufletul meu. Încetează patimile, împacă sufletul meu, dă-mi rugăciunea cea dorită și stăpânește mintea mea cea de nestăpânit!" Unele ca acestea zicând cu durere, a venit o suflare, un vânt subțire plin de mireasmă, de acolo, dinspre biserică, după cum spunea fratele care a umplut sufletul lui de bucurie, luminare și dragoste. Și a început înlăuntrul lui, din inimă, să izvorască cu miere rugăciunea neîncetată. Sculându-se el, a intrat acolo unde stătea, deoarece s-a făcut noapte, și, plecându-și capul la piept, a început să mănânce dulceața care se scurgea din rugăciunea care îi fusese dată. Și îndată a fost răpit în vedere dumnezeiască, în întregime, în afara sinelui.

Nu era înconjurat de pereţi și de stânci, era în afara oricărei voințe, într-un senin, într-o lumină abundentă și întuneric nemărginit[65], fără trup. Şi numai aceasta avea în mintea lui, să nu se mai întoarcă în trup, ci acolo unde este să rămână pentru totdeauna. Aceasta era prima vedere dumnezeiască pe care a văzut-o fratele acela. Și iarăși și-a venit în sine și se lupta să se mântuiască.

Așadar, cele două feluri de rugăciune sunt bune, precum îți spune maica ta. Deși al doilea, cel cu cuvinte, este de temut, însă este mai roditor. Eu le folosesc pe amândouă în fiecare noapte. Întâi cu cuvinte și, dacă obosesc și nu aflu rod, o închid în inimă. Eu am văzut pe acel frate, care, pe când era tânăr de 28-30 de ani, cobora șase ore mintea în inimă și n-o ierta să iasă de acolo, de la 9 după-amiază până la trei noaptea. Avea ceas care suna orele. Și ajungea leoarcă de transpirație şi, după aceea, se scula să lucreze celelalte datorii ale sale. Așadar, în puține cuvinte, pentru a câștiga libertatea, omul este dator să-și omoare trupul și să nu-i pese de moarte.

Rugăciunea care se face cu cuvinte se face iarăși în minte, fără glas. Și se numește cerere sau chemare. Așadar, cel care va începe rugăciunea de cerere, începe astfel: „Dumnezeule nevăzut, nepătruns cu mintea, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Singura putere și ajutor a tot sufletul. Tatăl milostivirilor şi Dumnezeu a toată mângâierea. Singur bun și iubitor de oameni. Viața mea, bucuria și pacea." Şi continuă timp îndeajuns cu această

[65] Părintele descrie stări mai presus de fire, care sunt deasupra simțurilor. Expresiile „lumină abundentă" și „întuneric nemărginit" pot părea contradictorii, dar ele sunt reale.

rugăciune improvizată. Şi dacă lucrează Harul, îndată se deschide uşa şi ajunge la poarta cerului. Şi ca un stâlp sau flacără de foc se înalţă rugăciunea. Şi chiar în clipa aceasta se întâmplă prefacerea. Iar dacă nu ajută Harul, ci se întâmplă risipirea minţii, atunci o închide în inimă, ca într-un cerc. Şi ca într-un cuib se linişteşte şi nu mai rătăceşte, privind ca printr-o îngustime.

Prima dată când se întâmplă prefacerea, prin mijlocirea cererii se întâmplă. Şi covârşit fiind de Har, se umple de luminare şi de neţărmurită bucurie. Şi atunci, neputând să ţină focul iubirii, celui copleşit îi încetează simţurile şi este răpit în vederea dumnezeiască. Până aici este mişcarea voinţei proprii a omului. De acum înainte nu mai este el stăpân. Nici nu se mai cunoaşte pe sine, deoarece s-a unit deja cu focul, s-a transformat în întregime. A devenit Dumnezeu după Har. Aceasta este însoţirea dumnezeiască, în care zidurile dispar şi acela respiră un alt aer al minţii, liber, plin de mireasma Raiului. După aceea, iarăşi, puţin câte puţin, se strânge norul Harului şi se întăreşte ţărâna, ca o ceară, şi îşi revine în sine, ca şi când ar fi ieşit dintr-o baie curat, uşor, străveziu, plăcut la vedere, dulce, moale ca bumbacul şi plin de înţelepciune şi cunoştinţă.

Unele ca acestea auzind şi voi, să invidiaţi pe acest frate, aşa cum îl invidiez şi eu. Dar nepăsarea mea mi-a mâncat oasele mele. Dar iarăşi mă ridic, sperând în rugăciunile voastre. Nu încetaţi şi voi, dragele mele surori, să vă rugaţi să fugă de la mine nepăsarea şi să ajung din nou la cele despre care vorbesc. Şi iarăşi, altădată, vă voi scrie despre acel frate care s-a împărtăşit de asemenea roade. Dar cel care vrea acestea,

trebuie să păşească spre moarte în fiecare clipă. Așadar, ajunge.

Privitor la icoane, să stați liniștite. Am întrebat prin Papa-Simeon și mi-a spus că el va veni singur acolo, după Nașterea Domnului, și veți vedea și icoanele și veți și vorbi cu el. Când va veni Papa-Bartolomeu aici, dacă vă este ușor, luați-ne și nouă o cutie de stafide, de trei patru ocale, pentru colivă. Ornăm cu ele coliva în chip de cruce, deasupra. Dați bani de la rucodelii.

Acum, când veți trimite scrisoare, nu mai scrieți la expeditor pe doamna Golfo Dimopoulos, ci scrieți pe mama ta, Erghina – Iraklion. Deoarece un părinte pe aici păcătuiește. Cine este, nici nu știu, nici nu vreau să aflu. Deschide scrisoarea voastră totdeauna și mi-o trimite totdeauna deschisă de la Katounakia. Căci eu nu ies afară din chilie, îmi aduc alții aici scrisorile. Am cutie la poartă și mi le aruncă și pleacă. A voastră nu știu cum ajunge la Katounakia și mi-o trimit deschisă, când prin unul, când prin altul. De aceea și semințele pe care mi le-ați trimis s-au pierdut, precum și lipiciul despre care mi-ați scris. În fine. Pentru aceasta, ca să împiedic păcatul, scrieți alt expeditor. Din păcate, zeloștii, care râvnesc să vadă ce scrie unul altuia, fac unele ca acestea, dar pe noi nu ne păgubesc. Fiecare să ia aminte la sufletul său, să se mântuiască.

Transmite metania mea părintelui și urări tuturor surorilor.

Îți doresc de bine,

smeritul tău rugător, Iosif.

Sfântul Munte 15 octombrie 1948

Au intrat femei hoțește în mânăstiri, acolo unde Maica Domnului nu lăsa nici împărătesele să intre

49 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, dimpreună cu întreaga obște întru Hristos, doresc ca aceste câteva cuvinte să vă găsească pe toți în deplină sănătate și fericire duhovnicească. Motivul acestei scurte scrisori nu este altul, decât acela de a vă scrie veștile triste despre noi, din nefericire, ca să știți, deoarece așteptați răspuns la mica voastră scrisoare.

Mi-ați scris ultima dată cât este socoteala ca să trimiteți și restul, iar eu așteptam să primesc mai întâi ceea ce ați spus că ați trimis și, în consecință, să răspund. Dar, încercare, poate, a Dumnezeului cel Sfânt, ați pus iarăși adresa greșită și cu toate intervențiile s-a dovedit cu neputință să rezolvăm. Și, deși i-am lăsat 25 de mii, mi-a spus că nu se poate, pentru că în loc de „Athanasie fotograful, Karies", ați scris „Fotograf, Micra Aghia Ana." De aceea nu ne-a dat banii, iar eu mult m-am supărat. Una este că am pus în seama voastră atâta sarcină și v-am pus la atâtea osteneli și griji și alta este că, după toată jertfa voastră, treaba nu s-a făcut.

După două-trei zile, au intrat în Karies comuniștii, au distrus, au jefuit și au făcut totul să dispară, după opt ore de luptă. Unii luptau, douăzeci de femei cu mitraliere și alții două sute, iar ceilalți, după cum ne spun, au golit toate magazinele. Au încărcat 250 de mulari.

Se zice că au spart casa lui Matei, cel care făcea metaniere, și au luat 400 de lire. De la Paparapis 300 de lire. De la Averchie 100. Toate mânăstirile de pe partea aceea le-au dat bani.

La Iviron, o femeie a intrat și a deschis casa, unde a găsit 3 milioane și jumătate. Au luat 300 de ostatici și au dat foc la o chilie în Provata. La sfârșit le-au spus, în Karies, că după puțin se vor întoarce și îi vor elibera. Vatopedul a dat tot ce avea. Acum este totul mort la Karies.

Așadar, ai zice că a plecat Harul Preasfintei din Sfântul Munte. Să intre femei hoțește în mânăstiri, acolo unde Maica Domnului nu lăsa nici împărătesele să intre! Ele dădeau porunci.

Închipuiți-vă, deci, ce sfârșit va avea, după puțin, Sfântul Munte. Poate și foarte curând. Băcanii au golit totul, dar pe câți i-au găsit, i-au luat. Nu se știe sfârșitul lor. Se zice că au găsit 35 de milioane la poștă, dar călugării mai spun și minciuni. Mulți au făcut atac de panică, de frică. În luptă au murit și comuniști.

Numai ce luaseră mânăstirile chiriile de la metoace, au venit și le-au adunat. Au luat bogăție, aur foarte mult, o evanghelie de opt ocale, se zice, alții aur, alții argint. Și stau acuma, nefericiții, câți aveau, și plâng pe ruine, încredințându-se, de nevoie, de cuvântul Domnului. „Nu adunați comori, aur și argint!"

Toate acestea s-au întâmplat acum 15 zile. Am pierdut urmele mandatului. Toți au fugit, poștașii, șefii. Și vă scriu căutând să aflu: „Oare mai trăiește, mai există sudoarea mea sau a fost înghițită împreună cu Datan și Aviron, în mâinile comuniștilor?" Aveți știință despre acestea acolo?

Tot canonul acesta este al lui Vriéni, deoarece nu păstrează scrisorile, adresele, chitanțele, însemnările.

O sârmuliță să ai și, de îndată ce ai citit, să înșiri pe sârmă hârtia. În felul acesta nu s-ar mai face astfel de greșeli.

Acum voi pătimiți pentru noi, iar noi nu ne facem treaba. Acum au vrut să aducă grâu, iar noi nu avem. Ce să scriem? Eu cred că nu se vor pierde, dar ne întristăm și unii, și alții. Mărturisesc că v-am pus la ispite, dar din neștiința mea. De aceea mă căiesc și cer iertare, căci pentru dragostea lui Hristos am apelat la voi și pentru aceeași dragoste voi v-ați ostenit. În loc să vă ajut eu pe voi, v-am luat, într-un fel, pâinea de la gură. Încă o dată vă cer iertare. Dacă se vor pierde sau s-au pierdut deja, canonul meu să fie. Socoteala despre care mi-ați cerut să vă scriu a fost 600 de mii, ultimul pachet, din care n-am primit nimic. Și dacă s-au pierdut, nu pierd nimic. Dacă, însă, mai există, eu o să vă scriu sau o să vă trimit o telegramă și îndată să trimiteți un mandat. Voi trimite la Dafni pe Athanasie să aștepte acolo și să ia banii, deoarece acum aici nu mai este poștă.

Fotograful acela și-a pierdut mințile, l-a cuprins duhul fricii, deoarece lupta s-a dat lângă casa lui. Și deoarece nu știm, de la un ceas la altul, ce se va întâmpla cu noi, de aceea să îi trimiteți cu mandat telegrafic, dacă sunt și nu s-au pierdut. Adresa este „pentru Athanasie a lui Iosif, Micra Aghia Ana." Scrie sus pe telegrama pe care v-o voi trimite și imediat să trimiteți prin poștă mandatul telegrafic. Athanasie așteaptă acolo. Va scrie telegrama la prima poștă care va deschide. Vă spun de atâta ori, ca să nu se mai facă greșeală. Sper să nu se fi pierdut, deoarece avem datorii. Dar, și dacă s-au pierdut, se va îngriji Domnul din altă parte, întrucât de multe ori ne încearcă Domnul. Să fie slăvit Numele Lui dumnezeiesc!

Iertați-mă că v-am obosit. Vă dorim de bine noi, toți cei de aici. Să scrieți, vă rog, dacă aveți știre despre mandatul pe care l-ați trimis.

Cel mai mic între monahi,

Metania mea părintelui, maicii starețe și celorlalte surori în Hristos,

Iosif.

Sfântul Munte 20 octombrie 1948.

Ca să pot sta în genunchi, ca un paznic care păzește de hoți

50 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, acum o săptămână ți-am scris că nu am primit mandatul și v-ați neliniștit. Toate acestea le face pentru mine ispita, deoarece nu poate lovi în altă parte. Întrucât prin scrisori se folosește, poate, vreun creștin, ridică toată zidirea împotriva mea. Cât despre somn, nu mă lasă să mă întind pe o parte, dar trebuie să dorm, ca să pot sta în genunchi, ca un paznic care păzește de hoți.

Iar trupului îi dă tot felul de boli. Pe oameni îi pune să-ți deschidă scrisorile, să se scârbească de tine, să te acuze, să te osândească, să te urască și altele. Dar prin răbdare sunt zădărnicite toate cursele lui. Tot el și acum a conlucrat în problema mandatului, din moment ce noi am vărsat sânge cu toate intervențiile, ca să ni-l dea. A fost trimis sus la Kareia și, după ce l-a luat

fotograful – deoarece stă în poștă și repară telefoanele – deși știa că este al nostru, a fost orbit să vadă „Iosif" și a colindat tot Sfântul Munte să găsească un „Ioasaf", ca să-l predea. Din fericire nu s-a găsit niciun Ioasaf.

Acum, că s-a liniștit furtuna, ne-am dus și am întrebat să aflăm dacă s-a întors înapoi sau s-a pierdut. Și aflând toate cele, abia astăzi, 20 octombrie, am putut să-l găsim în Kavsokalivia, căutând încă pe Ioasaf, deși scria pe el Iosif. Și l-am luat.

Toate au fost, deci, meșteșugul ispitei. În fine, am luat cei 400 de mii și puteți să vă liniștiți. Pe ceilalți trimiteți-i mai aproape de Crăciun, în postul de 40 de zile – ca să cumpărăm ceva de sărbători –, pe adresa „Athanasie al lui Iosif, Schitul Micra Aghia Ana, Sfântul Munte."

Scrisoare v-am trimis, de mai mult timp.

Vă doresc de bine,

cel din urmă Iosif.

Sfântul Munte 28 octombrie 1948

Preasfânta, încet, încet, ne lasă din pricina păcatelor monahilor

51 Către Monahia Eupraxia

Copilașul meu iubit, rărunchii sufletului meu, Eupraxia[66], îți doresc să fii bine.

Copilul meu, Eupraxia, am primit scrisoarea ta și fotografia ta și mă bucur pentru sănătatea ta. Noi aici,

[66] Monahia Eupraxia s-a născut în 1890 în Trapezunda, din Pont. S-a

cât privește sănătatea, eu sunt totdeauna bolnav, iar ceilalți sunt bine.

Silește-te, fiica mea, în rugăciunea ta, deoarece suntem foarte rău. Preasfânta, încet, încet, ne lasă din pricina păcatelor monahilor.

Au intrat și aici comuniștii, femei și bărbați, și au dărâmat totul[67], magazii, mânăstiri, au luat lire cu sacul, au golit băcăniile, au luat ostatici 300 de muncitori și au plecat. Și au rămas în Sfântul Munte cât să ia toate câte rămăseseră. Au încărcat 250 de mulari și s-au dus în Bulgaria.

Au intrat femei la Iviron, unde este Portaitissa. Unde nu au lăsat să intre nici pe împărăteasă să se închine, acum au intrat hoții. Cu siguranță a ajuns și sfârșitul locului nostru aici, deoarece Preasfânta îl va lăsa. Și vai de monahii care nu vor fi aflați în pocăință.

De aceea îți spun, silește-te ca să fim aflați în ceas bun, atunci când ne va lua Domnul. Îți urez de bine din tot sufletul,

Părintele tău, smeritul Iosif.

---

cunoscut cu Gheron Iosif la Salonic, în jurul anului 1929 și a fost printre primele care l-au împins pe părintele să înființeze o mânăstire de maici, lucru care s-a întâmplat în Gherovitsa, din Drama. Era nevoitoare, dar nu putea să trăiască în obște, de aceea părintele, după risipirea mânăstirii, i-a recomandat să trăiască singură cu un program isihast foarte aspru. A ajuns la mare înălțime de virtute și a avut o viață și o moarte cuvioasă. Vezi Ieromonah Dimitrios Kavadias – *Duhovnici și monahismul de maici*, Sfânta Mânăstire Vatoped, Sfântul Munte, 2015, pp. 346-351.

[67] Este vorba de incursiunea partizanilor din mișcarea Elas la Sfântul Munte în ziua de 3/16 octombrie 1948, când la Karies, în afară de jafurile provocate, au asediat poliția și conacul vatopedin în care se adăpostea guvernatorul Sfântului Munte, P. Panaghiotakos.

Sfântul Munte 15 noiembrie 1948

Iar biruințele nu i le arată, ca să nu se înalțe pe sine. Dar căderile i le aduce înaintea ochilor, ca să le vadă, să pătimească și să se smerească

52 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, rărunchii sufletului meu, fecioara mea sfântă, împreună cu toată obştea cuvioasă, mă rog ca toate să fiți bine.

Copilul meu, Vriéni, numai ce am primit scrisoarea ta și am văzut ceea ce scrii și mă bucur pentru sănătatea voastră.

Copilul meu, nimic altceva nu poate să ajute atât de mult și să potolească mânia și toate patimile, ca iubirea față de Dumnezeu și față de toate surorile. Cu iubirea biruiești mult mai uşor decât cu toate celelalte lupte. Aşadar, toate să vă însușiți ca armă de nebiruit iubirea şi prin aceasta, foarte uşor și cu puțină luptă, să ajungeți la nepătimire. Chiar și atunci când vă luptați, nu simțiți durere, când iubirea stăpâneşte mintea. De aceea, iubirea nu cade, atâta timp cât cârma sufletului este îndreptată totdeauna către ea. Şi orice s-ar întâmpla, strigi: „Pentru iubirea Ta, dulcea mea iubire, Iisuse, duc înjurăturile, batjocurile, nedreptățile, ostenelile, toate necazurile și orice mi s-ar întâmpla. Și îndată povara durerii se uşurează și amărăciunea demonului cade.

Să credeți în ceea ce urmează să vă spun. Odată, din pricina repetatelor și înfricoșătoarelor mele ispite, am fost stăpânit de tristețe și de slăbiciune, și Îl judecam pe Dumnezeu ca nedrept, pentru că mă preda atât de multor ispite, fără să le rărească puțin, ca să iau un pic de suflare. Și în această amărăciune fiind, am auzit un glas înlăuntrul meu, foarte dulce și foarte curat, cu nesfârșită afecțiune: „Nu le înduri pentru dragostea mea?" Și odată cu glasul, au început să verse lacrimi atât de multe și mă căiam pentru deznădejdea de care fusesem stăpânit. Nu uit niciodată acel glas atât de dulce, prin care îndată a dispărut ispita și toată deznădejdea. „Nu le înduri pentru dragostea mea?" O, dulce cu adevărat iubire, pentru iubirea ta ne-am răstignit și pe toate le ducem.

Mi-a povestit iarăși fratele acela că odată avea tristețe pentru un frate oarecare, pe care îl sfătuia și care nu făcea ascultare. Și avea multă întristare pentru aceasta. Rugându-se, a ajuns în extaz și a văzut pe Domnul țintuit pe cruce, în întregime în lumină. Și ridicându-Și capul, l-a întors către El și a zis: „Ai văzut la mine câte am îndurat pentru iubirea ta? Tu ce ai îndurat?" Și odată cu cuvântul Lui s-a risipit tristețea, s-a umplut de bucurie și de pace și, vărsând multe lacrimi, se minuna – și se minunează pururi – de pogorământul Domnului, Care îngăduie necazurile, dar iarăși mângâie, ori de câte ori ne vede descurajați. De aceea nu te descuraja, nu te supăra pentru necazuri și ispite. Ci cu iubirea lui Iisus să ușurezi mânia și descurajarea, să-ți dai curaj zicând: „Suflete al meu, nu te descuraja, căci necazul mic te curățește de boala îndelungată." Și după puțin va pleca, acesta este adevărul.

Cât despre ispite, cât de mică este răbdarea, atât de mari sunt ispitele. Și cu cât se obișnuiește omul cu ele și le rabdă, cu atât acestea se micșorează și trece de ele fără osteneală și devine tare ca stânca. Așadar, răbdare. Și ceea ce acum ți se pare greu de izbândit, după ce vor trece mulți ani, îți va fi la îndemână și ți-o vei însuși ca pe ceva al tău, fără să înțelegi când s-a întâmplat aceasta. De aceea, lucrează acum în tinerețe, fără să zici „de ce?" și să te descurajezi. Și când vei îmbătrâni, vei culege snopii nepătimirii și te vei întreba când s-au născut aceste spice frumoase, dacă tu n-ai cultivat nimic și ai devenit bogată, tu, care nu valorai nimic, și toate cârtelile tale, descurajările și neascultările au făcut să rodească astfel de roade și flori bine-mirositoare.

De aceea silește-te. Și dacă de mii de ori cade cel drept, nu pierde îndrăzneala sa și iarăși se ridică și-și înnoiește puterile și-i însemnează Domnul biruințele. Iar biruințele nu i le arată, ca să nu se înalțe pe sine. Dar căderile i le aduce înaintea ochilor, ca să le vadă, să pătimească și să se smerească. Și după ce trec urmele dușmanilor, Domnul îi aplaudă nevăzut biruințele și atunci începe să-i arate, puțin câte puțin, că este încununat, că mâinile lui pipăie ceva pe care mai înainte îl cerea și nu i se dădea. Și în acest fel se antrenează, este încercat și se desăvârșește, atât cât încape în firea, în mintea, în rațiunea și în vasul sufletului nostru. De aceea îmbărbătează-te și întărește-te în Domnul și nu-ți împuțina dorința ta. Și cere, strigă continuu, și dacă primești, și dacă nu.

Cât despre scrisorile pe care ți le scriam să le păstrezi, nu mă refeream la scrisorile mele, ci, deoarece am aflat că tu ești secretara mânăstirii, trebuie să

păstrezi toate adresele, chitanțele, însemnările și scrisorile, de îndată ce le-ai primit sau le-ai trimis. Fie pe o sârmă, fie într-un sertar, şi când este nevoie, îndată o cauţi şi poţi îndrepta orice neregulă și nu se mai întâmplă ce s-a întâmplat cu noi acum, de exemplu. Așa fac și eu și nu mi se întâmplă nicio neregulă niciodată.

La Sfântul Munte stau încă înăuntru partizanii şi golesc în liniște toate mânăstirile de alimente, cu corăbiile lor și pleacă în liniște. Și deja poate cineva să numească Sfântul Munte refugiul comuniștilor și odată cu aceasta sfârșitul Sfântului Munte și al întregii lumi.

Acum, pentru prima dată în noiembrie, a nins atât de mult, zece zile continuu, încât valurile mării au ajuns să lovească în zăpadă. Toate sunt semne că Harul dulcii noastre Măicuțe se retrage. Şi vai de noi, ticăloșii!

Despre adresă, de acum înainte, când trimit eu scrisoare, nu are nimic dacă o adresez doamnei Golfo, ca mai înainte. Voi de acolo să nu scrieți la expeditor pe doamna Golfo. Scrisoarea n-a mai fost deschisă de data aceasta. Dacă voi cerceta din om în om, voi afla pe spărgători. Dar o las în mâna lui Dumnezeu și învăț să rabd cele ce vin fără cârtire. Mă întristez numai pentru cei a căror conștiință se murdărește și pentru toate acestea iată mânia lui Dumnezeu.

Transmite metanie părintelui și maicii stareţe și tuturor celorlalte surori. Îți urez din tot sufletul,

Smeritul p. Iosif.

IC XC NI KA

Sfântul Munte 12.12.1948

Cu cât suferă și se întristează și pătimește mai mult, cu atât plata ei va prisosi. Când te va vedea și se va bucura, atunci plata se va împuțina.

53 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, buna și frumoasa mea, până acum, Vriéni, dimpreună cu toată obștea sfântă, vă doresc să fiți toate bine.

Vriéni, copilă, astăzi am primit scrisoarea ta, dar din nefericire mult m-am întristat și amărăciunea a umplut sufletul meu, simțind schimbarea sufletului tău și în ce cădere vei cădea, dacă nu vei asculta. De aceea, mă grăbesc îndată să-ți scriu, chiar în clipa aceasta, poate voi ajunge la timp ca să opresc valurile mării sălbatice, care vor să te acopere și să te soarbă dintr-una. Ascultă-mă, așadar, draga mea fiică.

A zis Dumnezeu lui Adam: „Și cine ți-a vestit ție că ești gol? Fără numai dacă ai mâncat din rodul oprit, din care ți-am poruncit să nu mănânci." Și eu îți spun ție: cine ți-a băgat toate acestea în minte? Fără numai dacă ai deschis ușa vrăjmașului și, intrând el cu toate cele ale lui, ți-a smerit sufletul tău. Și dacă nu o vor lua înainte rugăciunile celorlalte surori, te vor lua și te vor înrobi asirienii.

Cele ce-mi scrii, Vriéni, erai datoare să le gândești înainte de a purta schima. Acum, după ce ai îmbrăcat schima și Hristos a pecetluit câte I-ai făgăduit, nu mai este loc nicidecum de acestea, întrucât, săvârșindu-se taina, s-au șters și mamele, și frații.

Dacă după acestea cade monahul și lasă pe părintele și obștea, fără motiv, este păcat de moarte pentru el, căci va cădea în rele mari și nu va scăpa de judecată. Și pe viață va plăti și va fi îndatorat, ca unul care s-a lepădat de făgăduințe și ca un călcător de poruncă.

Domnul a zis „Cel ce iubește pe tatăl și pe mama sa mai mult decât pe Mine..." și „Cel ce nu lasă pe părinți și pe frați...", și iarăși „Cine pune mâna pe plug și se întoarce..." și așa mai departe, și iarăși „Mai bine să nu făgăduiești, decât să făgăduiești și să nu împlinești..."

Așadar, când Mirele tău spune acestea cu hotărâre, Învățătorul, Părintele tău, Dumnezeul și Creatorul tău, Cel care are suflarea și viața ta, ce loc mai au cele pe care mi le spui tu, cum că nu te vei liniști niciodată, te va mustra conștiința și celelalte câte îmi scrii? Pe acestea să le gândească Dumnezeu, Care a pus granițe și limitări. Să dea El socoteală Sieși, dacă nu le-a pus pe acestea bine! Tu – la fel ca și mine – datoare ești să păzești făgăduințele pe care I le-ai făcut, ca să devii moștenitoarea bunătăților pe care ți le-a făgăduit.

Să nu crezi că și ea se va folosi, dacă vei merge. Mult se va păgubi sufletul ei și spre pierzanie veți fi toți în casă. Și eu nu voi mai comunica cu voi împăcat. Nici acum nu sunt de acord să mergi să o vezi. Dar dacă te lasă maica stareță, va plăti scump pogorământul acesta. Nu se cuvine nici să trimită pe monahia Athanasia să slujească pe mama ta, chiar și dacă este grav. Ci, când este nevoie, să vă îngrijiți de o femeie credincioasă, cu Dumnezeu, ca să o odihnească. Și Dumnezeu îi va da de sus plată mai mare. Cu cât suferă și se întristează și pătimește mai mult, cu atât plata ei va prisosi. Când te va vedea și se va bucura, atunci plata se va împuțina. Așadar, este greu să plătim o femeie? Pensia pe care o

avem pentru Maria să o dăm la o femeie credincioasă, ca să slujească pe mama ta, iar Maria să sufere, dacă s-a arătat neom și nici ca unei creştine nu îi pasă de rudenia ei. Iată soluția frumoasă și fără răspundere.

Tu să ștergi de tot din memorie acest lucru, deoarece, dacă vei fi biruită, nu numai că nu-ți voi mai scrie, ci vă șterg pe toți din Biserică și din inima mea.

Ca să devină monahie, să poarte schimă, dacă vrea acest lucru, se poate, când se apropie de moarte. Cere de la oricine şi o îmbracă. Depinde de ea dacă vrea și când vrea. Tu sarcină nu ai de niciun fel. Pentru toate are grijă și pronie Cel care a făcut cerul și pământul și Se îngrijește de toți.

Era unul aici, în zilele noastre, la Katounakia. Eu nu l-am prins, căci murise cu puțin înainte. Era ucenic la un părinte orb. Într-o zi, a venit un mirean sărac și l-a întrebat tânărul acesta monah de unde este. Și era consătean cu el. În fine nu i s-a făcut cunoscut, numai l-a întrebat ce face cutare, care era tatăl lui. I-a zis că a murit și a lăsat trei fete și pe soție pe drumuri, orfani și săraci. Aveau și un fiu, care a plecat cu mulți ani înainte și nu știau ce s-a întâmplat cu el. Deci, de îndată, ca de la fulger, monahul s-a rănit și lupta gândurilor l-a lovit.

„Voi pleca", zicea bătrânului, „voi pleca ca să am grijă de ei." Și a cerut binecuvântare. Bătrânul, orb, i-a zis cele de cuviință plângând, dar i-a fost cu neputință să-l întoarcă. În fine, l-a lăsat la voia lui și acela a plecat.

Când ieșea din munte, a stat să se odihnească la umbra unui pom și a ajuns acolo transpirat și un alt monah, așezându-se și el la aceeași umbră. Cel ce a apărut a început să-i spună: „Te văd, frate, tulburat. Nu-mi spui ce ai?" „Lasă-mă, părinte, am pățit o mare nenorocire." Și îi povesteşte cu de-amănuntul. Drumețul îi spune:

„Dacă vrei, dragule, să asculți, întoarce-te înapoi la bătrânul tău și Dumnezeu va purta de grijă casei tale. Tu slujește pe bătrânul tău, dacă este orb." Dar acela nu l-a ascultat, fiind stăpânit de gânduri, și cuvintele celuilalt i se păreau aiureli. Şi după ce i-a adus multe exemple, așa cum îți spun eu ție, s-a sculat să plece iarăși pe calea lui. Iar drumețul îi zice: „Așadar, nu mă asculți să te întorci înapoi?" „Nu!", îi zice monahul. Atunci drumețul îi zice: „Mie mi-a poruncit Dumnezeu, de îndată ce a murit tatăl tău, să merg să îi păzesc și să devin ocrotitorul lor. Deci, dacă tu mergi în locul meu, eu îi las și plec, dacă nu asculți." Și s-a făcut nevăzut de la fața lui.

Deci și-a venit în fire monahul și s-a întors înapoi de îndată la bătrânul lui și l-a găsit rugându-se pentru el. Așa se întâmplă când noi le lăsăm pe toate în grija lui Dumnezeu, din moment ce le rânduiește prea bine bunul Chivernisitor și nimic nu greșește. Vrea, însă, să aibă răbdare cel care cere să se mântuiască. Dacă cerem noi ca Dumnezeu să facă cum ne place nouă și după judecata noastră, atunci vai de noi.

Ajunge, însă. Îngrijește-te să faci ascultare mai marilor tăi. Transmite metanie părintelui.

Vă urez de bine din tot sufletul tuturor. Transmite urări Athanasiei.

Să nu scrii pe ascuns de maica stareță. Mama ta nu suferă din cauza păcatului, ci sunt judecăți ale lui Dumnezeu. Să o întrebe părintele dacă a uitat ceva. Și pentru cea mai mică luptă primește răsplată. Dacă este însă stricată, atunci aduce „contrar pomului" multă roadă. Iarăși îți doresc de bine,

smeritul Iosif.

54 Către Monahia Vriéni

Sfântul Munte 25.10.1949

Căci, întâi de toate, fără îngăduința Lui n-au căzut dinții, din moment ce spune că fir de păr nu cade fără voia Lui

Copilașul meu iubit, împreună cu întreaga obște în Hristos, vă doresc să fiți toate în deplină sănătate și fericire duhovnicească.

Vriéni, copilaș drag, rărunchii mei sfinți, am primit cele două scrisori ale tale, prima cu Anastasia împreună și cealaltă răspuns la scrisoarea mea. Dar, din pricina iernii grele pe care o avem anul acesta aici, nu am poftă nici să scriu, nici altceva să fac. Numai să stau înfofolit și să citesc și să mă rog. De aceea am întârziat. Chiar și acuma, cu multă silire m-am mișcat să vă scriu, ca nu cumva să te neliniștești și să-ți vină vreun alt gând.

Anastasiei, din fericire, i-am scris de îndată ce mi-ai trimis atunci. Altfel, acum, n-aș fi putut. Anul acesta, aici, a fost Siberia. Ninge continuu. Dacă rămâne vreun vas afară în timpul nopții, plesnește de îngheț. Toate vasele noastre de folosință s-au spart. În fine. Toate câte se întâmplă omului, i se întâmplă spre folos. Diavolul lucrează ca să ne facă rău, dar când omul se încredințează celor mai mari, care cunosc drumul, cade demonul care a întins cursa și se întoarce răul în capul lui.

Așadar fă ascultare mai marilor tăi şi cu trecerea timpului vei deveni şi tu în măsură să fii de folos celor mai mici ca tine. Ceea ce acum nu ai şi ţi se pare greu să dobândești, va veni timpul în care vei avea şi te vei minuna cum ai dobândit, din moment ce tu uitaseși și să ceri. Ajunge, numai, să stărui și să rabzi, cerând curățirea sufletului tău. Va înceta și mânia, va veni și pacea, vei afla şi nepătimirea pe măsura lucrării tale, vei afla și rugăciunea. Ajunge să ceri şi să te silești, după putere. Dintr-odată nu se fac toate, aşa cum nici tu nu te-ai făcut din prunc tânără dintr-odată.

Toate aceste căderi ţi se fac lecţii de învățătură pentru smerenie. Aşadar nu este de întristare, ci de luare aminte, să te întăreşti pentru cealaltă luptă care vine. Și iarăși să iei lecţie și de la aceea și pregătire pentru următoarea. Iar pregătirea este aceasta: „La ce mi se întâmplă din câte poate să mişte demonul, eu voinţă nu voi pune, părere nu voi da, ambiție nu voi face, fie și lucru strâmb, fie orice fel de poruncă. Și lucru strâmb fără discernământ să fac, Dumnezeu va vedea inima mea şi-mi va uşura războiul."

Omul este dator să stea ca o santinelă și să aştepte când va lovi vrăjmaşul și îndată să întoarcă armele către locul acela. Să nu aştepte întreaga viață odihnă, chiar dacă de multe ori îi dă Domnul. Nevoitorul nu trebuie să se descurajeze, ci să vegheze ca în vreme de război. Deoarece o clipă valorează și aduce atâta câştig și folos sufletului cât nu aduce un an întreg. La fel și paguba, dacă omul nu este atent.

Îmi scrii în prima ta scrisoare despre sora care vrea să-şi pună proteză dentară. Aceasta depinde de situație. Dacă are medic dentist femei, deoarece trăiți

în lume, nu păcătuieşte. Dacă, însă, se va face cu medic bărbat, eu să fiu în locul ei, nu aş face-o, deoarece aş sminti pe Mirele meu, Iisus. Căci, întâi de toate, fără îngăduința Lui n-au căzut dinții, din moment ce spune că fir de păr nu cade fără voia Lui. În al doilea rând, cum să las pe omul străin și viclean și pătimaș să-mi mângâie obrajii, pipăindu-mi fața mea sfântă și feciorelnică, în prezența lui Iisus? Oare crezi că, dacă tu nu-L vezi că stă lângă tine, deoarece mintea ta este închisă, poți să faci ceva pe furiş? Acela, însă, te vede, Se întristează, Se dă înapoi și te osândește zicând: „Nu te-ai îngrijit, mireasa Mea puțin credincioasă, să dobândești renunțarea de sine și devotamentul față de Mine și așa să-ți dăruiesc dinții Mei?" Sau nu știi că dulcele Iisus se face și hrană celui flămând, și sănătate celui bolnav, îmbrăcăminte celui gol, apă preadulce celui însetat, glas celor care cântă, dinți celor care nu au, și celui care se roagă înştiințare? Şi orice ar păţi monahul, pentru toate Dumnezeu este cel mai bun doctor. Este de ajuns să ai lepădarea de sine și desăvârşită credință în el, fără șovăială.[68]

Și să mă credeți, surorile mele de suflet, că acum și întotdeauna vă vorbesc cu sinceritate adevărul. De când m-am făcut monah, ori de câte ori m-am îmbolnăvit, deloc nu m-am îngrijit de mine însumi, nici nu am lăsat pe cineva să se apropie de trupul meu. Ci toată nădejdea mea am lăsat-o în Iisus. Și atât de tare am fost încercat la început, încât se umpluse de bube mari cât lămâia spatele meu, până jos şi mă făcusem

[68] Poate părea exagerată poziţia bătrânului, aceasta era însă curăţia lui peste măsură şi marea lui încredere în pronia lui Dumnezeu. Despre lepădarea lui de sine şi asprimea lui, vezi în introducere.

ca de lemn, neputând să mă aplec. Și m-am luptat cu suferința fără să mă schimb deloc, nici flanela, nici altă îmbrăcăminte, ci am luat în spate un sac și am dat roată muntelui, până când am spart toate bubele și curgeau ele singure până la picioare. Și nu m-am schimbat, cum am zis, luptându-mă, și s-a făcut flanela mea un deget de grăsime și prin găuri încăpea degetul. Și n-am pățit nimic.

Și până astăzi, orice boală a venit asupra mea, o primesc cu bucurie, poate îmi aduce și somnul veșnic, ca să mă aflu lângă Iisus Domnul. Dar nu a venit ceasul. Va veni, însă, curând.

Acestea vi le scriu eu, ticălosul, dându-vă curaj să nu vă fie frică de boli, chiar dacă suferim toată viața, dacă Domnul este prezent neîncetat. În El trăim și ne mișcăm, în brațele Lui suntem ținuți. Cu Dumnezeu mâncăm, cu Dumnezeu respirăm, cu Dumnezeu ne îmbrăcăm, cu Dumnezeu simțim. Oriunde te întorci, oriunde privești, peste tot este Dumnezeu. În ceruri, pe pământ, în adâncuri, în lemne, în pietre, în viermii adâncului, în mintea ta, în inima ta, în dinții tăi. Îl mesteci în fiecare zi.

Așadar, nu te vede cum suferi? De ce ceri alt ajutor și nu-I spui Lui plângerile tale, din moment ce este cel mai puternic și cel mai aproape de tine, ținându-te cu dragoste în brațele Lui, precum o mamă?

Ajunge atâta. Vă urez de bine tuturor,

smeritul p. Iosif.

Sfântul Munte 28.02.1949

Voi împlini făgăduința despre care vă scriu aici, anume să vă îndulcesc așa cum m-am îndulcit eu din aceste stafide

Copilașul meu iubit, Vriéni, rărunchii sufletului meu, lauda mea sfântă, dimpreună cu toată obștea, cu părintele și cu maica stareță, mă rog ca toți să fiți bine. 55 Către Monahia Vriéni

Copilul meu dorit, am primit mandatul cu cele două sute. A venit părintele Bartolomeu, dar nu l-am văzut. Ne-a adus pachețelul și ne-au chemat de la mare să-l luăm. Dar ce voi spune și cum voi mulțumi părintelui duhovnic, maicii starețe și vouă tuturor pentru toate câte ne-ați trimis? Mulțumesc de o mie de ori și vă vin în întâmpinare cu fierbinți rugăciuni. „Vezi, zic, Iubitul meu fierbinte, dulcele meu Iisus și dulce Măicuță a mea, câte lucruri bune ne-au trimis bunele și preabunele Tale oițe. Să nu lepezi niciuna dintre ele, ci fiecăreia să-i fii aproape și să le dăruiești cele folositoare pentru mântuire. Încă, după moarte, să fii Tu singur moștenirea lor. Amin."

Așadar, voi, dragele noastre surori, ne-ați îndulcit cu struguri foarte buni, care ne plac foarte mult. Iar eu din dulceața lui Iisus să vă îndulcesc pe voi, căci El dăruiește ca un izvor toată dulceața și ușurarea nemărginitei iubiri.

Schima despre care îmi scrii, dacă este aceea cu care ai devenit monahie, nu trebuie să o dai altundeva,

deoarece are rugăciunile care s-au spus pentru tine, are binecuvântarea dumnezeiască şi sunt afierosite numai ţie prin sfânta slujbă. Trebuie să o porţi până se învechește și cu aceasta să te îngropi. Iar dacă ai și alta pe care ţi-au citit-o, atunci, bine, o voi purta. Altfel, trebuie să ţi-o trimit înapoi. Avem această tradiţie.

Dar şi cunoștința asta ne învață. Dacă ai primit-o din dreapta Domnului, pe care o reprezintă preotul, mii de îngeri fiind de față, și e plină de dumnezeiescul Har, cum s-ar face să o dai altundeva sau să se facă altul monah cu ea. Nicidecum.

Așadar, aştept să scrii. Am văzut că îți pare rău că nu ai primit scrisoare. Eu am trimis și nădăjduiesc s-o fi primit-o până acum. Să nu te întristezi când întârzie, deoarece vremurile sunt în neorânduială.

Se mai întâmplă să nu primesc scrisoarea ta sau să cadă pe vreundeva, sau să nu aibă timbru, sau eu să fiu bolnav, căci eu sufăr de un deficit de albumină și, de îndată ce răcesc, mă umflu şi aştept moartea.

Acum, însă, dacă trăim, la vară, o să scriem continuu, poate vom trage vreun folos sufletesc. În scrisoarea pe care am trimis-o, scrisesem și Anastasiei și surorii care întreba de proteza dentară. Dacă nu ați primit-o, scrie-mi, ca să vă dau răspuns din nou.

Această scrisoare este numai pentru a vă înștiința că am primit toate câte mi-ați trimis, precum și scrisorica ta din pachet. Când voi primi răspuns la ce am trimis, atunci, în funcție de întrebările voastre, voi împlini făgăduința despre care vă scriu aici, anume să vă îndulcesc așa cum m-am îndulcit eu din aceste stafide.

Întrebi despre părintele Athanasie cum merge. Acesta este bolnav cu sufletul, toţi aceşti ani, deoarece

nu are nici răbdare, nici ascultare. Anul trecut credeam că se va linişti desăvârşit, cum v-am scris. Dar din nefericire nu are răbdare. Îndată ce vine o mică ispită sau acedie, sau ispită trupească sau blasfemie, îl stăpânesc mânia și deznădejdea până la nebunie. Când vă rugați pentru el, își găsește puțin pacea prin cuvioasele voastre rugăciuni, dar iarăşi începe după aceea, mai rău.[69] Așa au trecut toți anii lui, trebuie tot timpul să rătăcească pe drumuri, să nu stea într-un loc să facă rugăciune, ca să se curăţească sufletul lui. Numai ce se așază, că găseşte diavolul portița şi îndată îi ridică război. Strig la el: „Răbdare! Ca să biruiești și să fugă ispita." Dar nu ascultă și vrăjmașul l-a îmbrăcat ca pe o haină. Când se află pe drumuri, se simte bine, pentru că rătăceşte. Nu are rânduială la masă, este nepăsător şi îl lasă liber. Cât de rău este demonul! Când îl prinde pe om în voia și în dreptatea lui și îi ia răbdarea, îl înghite definitiv. Şi dacă nu ar fi fost rugăciunile, când plâng pentru el zi şi noapte, s-ar fi pierdut desăvârşit de mulți ani, deoarece nu ascultă deloc.[70]

---

[69] Continuarea este pe o hârtie mai mică pe care scrie sus „urmează".

[70] Poate părea puţin exagerat părintele în caracterizările părintelui Athanasie, fratele dânsului după trup. Comportamentul părintelui Athanasie a fost o cruce mare pentru Gheron Iosif. Trebuie să avem, însă, în vedere faptul că părintele Athanasie, înainte de a deveni monah, a pățit un accident cumplit, o electrocutare la un cablu de înaltă tensiune. Faptul că a supravieţuit, toţi cei care au fost de faţă îl atribuie minunii. Şi el însuși atribuie supravieţuirea lui rugăciunilor fratelui său aghiorit, Gheron Iosif. Acest accident, însă, i-a lăsat în urmă un sistem nervos zdruncinat, care a avut consecinţe, desigur, în viața sa monahala ulterioară. De aceea nici Dumnezeu nu i-a socotit în cele din urmă aceste neascultări şi contraziceri și a avut un sfârșit în pace și fără de rușine. A adormit în Domnul la Mânăstirea Filotheou în 11.09.1983, având multă evlavie la părintele său, Gheron Iosif Isihastul. Vezi alte detalii în introducere.

Știu că vă veți întrista, dar, pentru că întrebați, v-am spus ca să vă rugați pentru el.

Mă rog pentru voi, toate,

smeritul Iosif.

Sfântul Munte 10.03.1949

Când pui înaintea ta moartea și o aștepți în fiecare clipă, fuge de la tine departe. Când ți-e frică de moarte, continuu te urmărește

56 Către Monahia Vriéni

Am spus și zic și vreau să spun, cât mai există suflare, dragei mele Vriéni, pentru care mă rog să o păzească Domnul, precum și pe toată obștea, în mod special pe părintele duhovnic și pe preacuvioasa maică stareță, „Începutul înțelepciunii este frica Domnului", după cum spune înțeleptul și încuviințează și Părinții.

V-am trimis două scrisori și acum o scriu pe a treia, deoarece mi s-a dat puțin timp liber să vă întorc dulceața, în locul stafidelor, pe care v-am făgăduit-o. Întâi de toate, dragele mele surori în Hristos, este frica Domnului, cum am spus mai sus. Din aceasta se naște credința către Dumnezeu. Și omul crede cu tot sufletul, cu toată puterea sufletului lui, că, dacă se va dedica în întregime Lui, și Dumnezeu îi va purta lui toată grija. Și dincolo de mâncare și de acoperiș deasupra capului, de care ne îndeamnă iarăși El să ne îngrijim, altă grijă

nu are omul, ci urmează cu simplitate voii Domnului pentru totdeauna. Și atunci, când se înrădăcinează această credință, se desființează întru totul cunoștința, cea care naște îndoiala în toate și micșorează credința și de multe ori o elimină. Deoarece are puterea firii. Căci cu asta am crescut. Dacă, însă, va birui credința, după multe încercări, atunci se întoarce și naște, sau mai curând i se dă darul credinței, anume cunoștința duhovnicească, care nu stă împotrivă credinței. Dar, deoarece credința are aripi și zboară și cercetează adâncurile tainelor, primește credința ca materie și sunt totdeauna surori nedespărțite.

Să ne cercetăm, așadar, acuma noi, care ne-am afierosit lui Dumnezeu, dacă este această credință în noi sau dacă stăpânește cunoștința care osândește credința. Când vine asupra noastră orice boală a trupului, o lăsăm oare în întregime în grija lui Dumnezeu sau strigăm după doctor? Dacă o lași în grija lui Dumnezeu, iată că ai înțeles credința și, cu siguranță, fără nicio îndoială, vei afla pe Dumnezeu ca doctor. De mii de ori dacă vei fi încercat și te va ispiti satana, ca să-ți tocească credința, tu să preferi de mii de ori moartea și să nu asculți de cunoștință. Și astfel ți se va deschide poarta tainelor și te vei minuna că ai fost legată cu lanțurile cunoștinței și acum zbori cu aripi dumnezeiești pe deasupra pământului și respiri alt aer, al libertății, de care ceilalți sunt lipsiți. Iar dacă vezi cunoștința împărățind și numai ce te doare ceva ceri medicamente și doctori, să iei seama că ai rămas în urmă cu credința și prin urmare nu ai toată nădejdea în El, că poate să te scape de orice rău.

Așadar, îngrijește-te să te îndrepți așa cum îți arăt aici, ca să nu te lipsești de un bine atât de mare.

Spune-mi, deci, crezi că, înainte de a te naște, te-a rânduit Dumnezeu să fii monahie? Desigur că crezi. Crezi că, orice patimă va veni, fie înainte, fie după, îți este trimisă de Dumnezeu? Da, crezi, din moment ce toate firele tale de păr sunt numărate și nicio frunză nu cade fără voia lui Dumnezeu. Atunci, dacă așa crezi, când te îmbolnăvești sau pierzi un ochi, dinții, picioarele, capul, ficatul și intestinele și chemi doctorul să te vindece, te-ai împotrivit voii lui Dumnezeu şi crezi mai curând în doctor decât în Dumnezeu. Pe doctor l-ai preaînălțat și pe Dumnezeu l-ai coborât.[71]

Vezi valoarea cunoștinței cât de mult amăgește pe om? Ai văzut și valoarea credinței cât de mult înalță pe om. Vă scriu acestea, deoarece iubiți desăvârșirea. Căci cei din lume nu păcătuiesc făptuind cele ale cunoștinței, deoarece nu caută altă cale.

A venit cineva, odată, acum mulți ani, un monah[72], care era în Elveţia, deoarece avea trei boli mari și înfricoșătoare și nevindecabile. Nevindecabile suferințe. A cheltuit o avere pe medicamente, deoarece era om bogat. Și cineva i-a recomandat să vină la mine, să spună gândul și tare m-am întristat de el. I-am spus că se va face imediat bine, numai să creadă că Dumnezeu poate să-l vindece.

În fine, dacă v-aș scrie toată istoria, cât m-am chinuit să îl conving, ar trebui să scriu patru pagini. Deoarece

[71] Vedem lepădarea de sine a bătrânului, din pricina căreia credea că ceea ce își impunea sieși era uşor şi pentru ceilalţi de urmat. Vezi detalii în introducere.

[72] Este vorba despre virtuosul monah Gherasim Menaghia (1881-1957), care s-a legat în mod deosebit de Gheron Iosif. Vezi, Gheron Iosif Vatopedinul – *Gheron Iosif Isihastul, viața – învățătura – Trâmbița cu zece glasuri*, Sfânta Mânăstire Vatoped, Sfântul Munte, 2018[12] , pp. 113-114, precum și în introducere și în capitolul *Gheron Iosif, alesul lui Dumnezeu*, din prezentul volum.

nici nu mă lăsa cu totul, să plece, nici nu putea să creadă, până când a lucrat Dumnezeu și a auzit în chip sensibil un glas: „De ce nu asculţi, ca să te faci bine?" Și așa m-am izbăvit, pentru că ceea ce-i ceream eu era să mănânce lucrurile de care zicea că, dacă le mănâncă, va muri. Și să lase toată nădejdea în Dumnezeu. Și, părăsind cunoştinţa, să urmeze credinţei. Şi în loc să mănânce de zece ori, ca înainte, să mănânce o singură dată. Trei zile i-a fost de ajuns lui Dumnezeu să-l încerce, iar eu mă rugam îndelung pentru el, până când, noaptea, am văzut în somn două păsări înfricoșătoare, care îl răpiseră să-l mănânce, și un șarpe i se înfășurase strâns pe gât. Mă striga cu glasuri sălbatice să-l scap. Eu m-am luptat cu toate acestea, le-am omorât și m-am trezit.

Vine, deci, şi îmi zice că „m-am făcut bine desăvârșit, cum eram când m-am născut." Avea medicamente și două cutii cu 600 de injecţii. Și i-am spus și el le-a aruncat pe toate. S-a făcut așadar sănătos, mâncând o dată pe zi. Vedeți, deci, ce lucrează credința? Să nu credeţi că eu l-am făcut bine. Nu am o astfel de stare. Credința este cea care are puterea să facă unele ca acestea.

Ascultaţi iarăşi. O monahie mi-a scris că are apendicită şi că dacă nu se operează, moare. Eu îi scriu: „Bine, cum vei dezgoli trupul tău feciorelnic, pe care l-ai afierosit lui Hristos, în fața doctorilor? Mai bine moarte!" și așa mai departe. Aceea iarăși mi-a spus că i-a spus doctorul că în atâtea zile „dacă nu se va face operaţia, va face peritonită și va muri." Eu repet: „Ai credinţă, lasă-le pe toate în mâna lui Dumnezeu, preferă moartea!" Mi-a trimis răspuns că boala a dat înapoi.

Vedeţi? De mii de ori am încercat acest lucru, când pui înaintea ta moartea și o aștepți în fiecare clipă, fuge

de la tine departe. Când ți-e frică de moarte, continuu te urmărește. Am înmormântat trei tuberculoşi, nutrind speranța că mă voi molipsi şi eu. Am purtat haina morții, când am dezbrăcat un muribund. Dar moartea a fugit la cei ce se tem de ea. Sunt bolnav de o viață întreagă. Nu am făcut niciodată terapie. Mănânc stăruitor numai ce nu trebuie. Și unde e moartea? Vreau, așadar, cu toate acestea, să vă spun că fără voia Domnului nici nu ne îmbolnăvim, nici nu murim.

Fugi departe de noi, deci, credință puțină! Şi dacă mai întâi vom cunoaște pe Dumnezeu ca Creator a tot binele, Părinte de grijă purtător și tutore al nostru, trebuie să credem din tot sufletul și din toată inima și numai în El să nădăjduim. După aceea Îl vom iubi, simțind multele Lui binefaceri. Și când pe Dumnezeu Îl vom iubi din tot sufletul și din toată inima noastră ca pe Făcătorul, atunci vom iubi și pe aproapele ca pe noi înșine, cunoscând că toți suntem frați după fire cu Adam și după har cu Dumnezeu. Omul duhovnicesc nu trebuie, însă, să ia în seamă rudenia după trup, dacă se va afierosi lui Dumnezeu, ci rudenia după Duh. Deoarece trupul este bărbătesc și femeiesc pentru înmulțire, de care noi ne-am lepădat și am urcat mai sus. Așadar, ca niște duhovnicești ce suntem, trebuie să și vedem duhovnicește. Cât despre suflet, el nu este bărbătesc sau femeiesc, nici tânăr sau bătrân, ci același Har al lui Hristos peste toți.

Surorile mele, lăsați vă rog mintea voastră liberă. Nu o închideți în lege, din moment ce suntem în Har. Ca să vadă ce mare taină se ascunde în cuvintele pe care vi le spun. Să guste iubire nevinovată, să zboare la vederea singurului Dumnezeu, bunul nostru Tată. Dacă toți

suntem frați, suflarea lui Dumnezeu, insuflare dumnezeiască, atunci și Tatăl nostru dătător de viață este în mijlocul nostru și toate faptele noastre, mișcările și înțelesurile sunt judecate limpede de ochiul Lui. Și înainte ca tu să te miști sau să te gândești la ceva, bun sau rău, îndată suflarea, sufletul, ca insuflare a lui Dumnezeu, Îl înghioldește pe Dumnezeu: „Vezi ce voi face?" Și abia după aceea tu vei face mișcarea.

Dar ajunge pentru stafide. Continuă altă dată.

Astăzi, 10 martie, am aflat că părintele Maxim va veni acolo. Cred, totuși, că va voi să se unească cu episcopii. Nu cred, însă, că va lăsa opinia lui. Iată, așadar, ocazia pe care o căutați să-i vorbiți. Maxim este apa lui Papa-Gherasim. Dacă lasă el, și bătrânul lui va lăsa. Dar cred că este mai ușor să se mute mânăstirea voastră și să meargă în altă parte.

În fine, întrucât mi-ați scris, vă spun acestea. Altfel, să facă fiecare ce vrea.

Am aflat liman al liniștirii.
Fii sănătos, suflete și trup al meu, asemenea
Și caută la Dumnezeu liniștea, mintea mea,
Și deloc să nu întrebi ce face cel de lângă tine.

Iertați-mă și să nu uitați să vă rugați, așa cum facem și noi. Metania mea părintelui. Mă rog pentru preacuvioasa maica stareță și pentru toate surorile în Hristos, așa cum o fac și toți cei dimpreună cu mine.

Îmi scriai că ți-ai făcut gânduri, draga mea Vriéni, că ai zis lui Papa-Vartolomeu și acesta nu a venit, ci a uitat. Acesta nu-și aduce aminte, deoarece mintea lui suferă de ani de zile. De aceea scrie-mi cele câte ai. Și

anul trecut mi-ai spus că i-ai zis, dar nici nu și-a adus aminte deloc să spună, deoarece uită.

Mă rog pentru tine,

smeritul p. Iosif.

Vă rog să nu spuneți părintelui Maxim că vă scriu și, mai mult, că vă scriu despre el. Ce folos ar avea vorba multă?

De carte să nu te neliniștești. Eu, dacă voi trăi, îți voi scrie alta. Acestea nu o vor da, o țin ca pe o comoară de mare preț.

Iarăși vă scriu aici.[73] Când era să închei scrisoarea, mi-am adus aminte că mama lui Maxim a cerut înștiințare și, de aceea, continui răspunsul.

Nu trebuie să sufere atât bătrâna, întrucât Dumnezeu nu-i va lăsa nici pe ei să se piardă, din moment ce este atât de bun și se îngrijește de toți. Are și multe căi despre care noi nu știm.

Maxim a venit anul trecut pe aici și mi-a spus să scriu lui Dionisie să înștiințeze pe fratele lui în Atena că nu sunt makrakiști[74] și eu i-am răspuns: „Părinte Maxim, dacă vrei să înștiințezi pe fratele tău și lumea toată să nu vă mai spună makrakiști, trebuie să lași de o parte creierul mic, voința și cugetarea, și toți vor fi înștiințați. Deoarece, din moment ce voi aveți

---

[73] Aici începe o nouă foaie, cu patru pagini, pe care se pare că a adăugat-o ulterior.

[74] Apostolos Makrakis (Sifnos, 1931 – Atena 1905), predicator, filozof și teolog, a desfășurat o însemnată activitate în chestiunile teologice și bisericești. Pentru unele din poziționările sale teologice, însă, cum este opinia trihotimistă – omul este constituit din trup material, suflet nematerial și duh – și poziția sa potrivnică la adresa importanței postului, pe de o parte, și încercarea de a impune împărtășirea zilnică, pe de altă parte, a primit critici dure din partea unor teologi și ierarhi ai Bisericii Greciei. Mai mult chiar, a fost condamnat și de Sfântul Sinod pentru introducerea unor inovații în credință și în cult.

convingerea că ceea ce țineți este adevărul și numai voi l-ați aflat, nimeni nu primește înștiințare. Iar rana care va rămâne neîngrijită pentru mult timp se infectează și face viermi și odată cu trecerea timpului sufletul moare. De aceea, îndreptați-vă, frate! Sfântul Onufrie, zic, și ceilalți eremiți, care mâncau fructe și pâine cerească, erau împărtășiți de înger în fiecare sâmbătă. Ar fi obosit îngerul, dacă i-ar fi împărtășit în fiecare zi, sau și-ar fi stricat pantofii? Nu vă mulțumiți, așadar, să fiți asemenea lor?"

Și timp de peste două ore i-am vorbit și i-am dezlegat toate câte îmi punea în față. Dar din fericire, la sfârșit, îi zic: „Ce spun sau ce vorbesc nu am eu. Dacă spun părinților să nu vă despartă, nu mă ascultă. Dacă vă conving pe voi să lăsați cugetul vostru de o parte, nu-l lăsați. Dacă vă conving să părăsiți opinia voastră, n-o lăsați."

Mă întorc iarăși către mine însumi și zic: „Smerite Iosif, așa văd, așa vorbesc. Așadar, vezi-ți de păcatele tale și liniștește-te." Și așa a plecat. Nu rezultă, însă, că aceștia, deoarece gândesc să mănânce și să se împărtășească, sunt makrakiști, eretici, ci că este vorba de o înșelăciune de dreapta. Deoarece Makrakis are cugete eretic. Aceștia nu au celelalte ale lui Makrakis și prin urmare nu sunt în afara Bisericii, ca să-i plângi ca pe niște pierduți. Numai să te rogi să îi lumineze Domnul și să-și vadă greșeala. Dacă unul moare, celălalt nu poate să stea și imediat se ia după el. Are grijă Domnul! Tu să nu deznădăjduiești. Astfel de înșelăciuni sunt multe.

La Sfântul Vasile sunt cincisprezece colibe și toți sunt separați. Aici, la Sfântul Munte, sunt multe asemenea. Unul se închină la hexagon. Schismă! Maxim se împărtășește des. Schismă! Altul nu mănâncă zahăr.

Are oase, zice. Schismă! Altul zice că ţine de toate episcopiile. Schismă! Altul este al lui Matei. Schismă! Altul este foarte curat. Schismă! Altul nu calcă pe pavele pătrate deoarece au cruce, au patru unghiuri care formează cruce, și la intersecție ocolește ca să nu calce prin mijloc, căci formează cruce. Schismă! Altul a agățat Sfintele Vase într-o sacoșă de tavan și zice că nu se mai săvârşeşte Liturghie pe pământ. Schismă! Alţii pomenesc. Și încă altele. Fiecare are și gruparea lui. Toți sunt separați și toţi sunt zelotişti.

Prin urmare, dacă vrem să-i plângem, e nevoie de lacrimi cât Iordanul. Eu însă nu deznădăjduiesc pentru niciunul. Pe toţi îi va milui Domnul. Căci așa sunt timpurile noastre. Așa este epoca. Suntem toţi nebuni. Să îi afle Hristos pe cei mai buni. Toţi se roagă lui Hristos, toți strigă la Maica Domnului. Mintea bolește. Așadar, mai mult sau mai puţin, pe toţi îi va milui Domnul.[75] De aceea zic, bătrânica să aibă răbdare și o înștiințez că nu-i va lăsa Domnul, din moment ce nu sunt eretici, ci o fac pentru dragostea de Hristos, chiar dacă se află în greșeală. Ajunge.

Astăzi mi-au vestit că icoanele sunt gata. Dar să vedem cum le vom trimite și, în afară de prețul lor, cât vă vor costa. Dar și unde trebuie să le trimitem. Scrieţi adresa pentru ca să nu se facă vreo greşeală.

Ajunge, căci am obosit. Mă rog pentru voi, iarăşi şi iarăşi,

Smeritul Iosif.

[75] Vedem cât de mature sunt deja poziţiile bătrânului privitor la temele zelotiştilor şi cum inima lui a devenit milostivă și plină de iubire pentru orice rătăcit. Nu vrea să participe la rătăcirea lor, însă îi înţelege pe toţi și suferă împreună cu toţi.

57 Către Monahia Vriéni

Sfântul Munte 14.03.1949

Cel ce se roagă întru cunoștință știe exact ce strigă către Hristos. Îl prinde și Îl ține zicându-I „nu Te voi lăsa, în veac!"

Dragei mele Vriéni, rărunchii mei sfinți, fiica mea duhovnicească, floare pururea vie a Raiului, dimpreună cu toți crinii duhovnicești și miresmele tale duhovnicești, maici și surori, toate împreună și fiecare în parte, de la prima până la ultima, ne rugăm ca dulcele nostru Iisus, izvorul vieții veșnice, să trimită peste inimile voastre raza răcoritoare a Duhului și să strigați precum Cleopa, „oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea și ne deslușea scripturile?"

Îndrăzniți, deci, căci S-a arătat dulcele Iisus în mijlocul vostru, pentru că El a făgăduit că acolo unde se vor aduna doi sau trei în numele Lui, acolo va fi și El în mijlocul lor. Cu cât mai mult, când se vor aduna mai mulți, cum sunteți voi?

Așadar, draga mea Vriéni, am primit o scrisoare a ta și, citind-o, îți dau răspuns la cele ce mă întrebi. Ți-am mai trimis încă două scrisori în afară de aceasta. Deschide-ți deci urechile sufletului și ale trupului și împlinește aceste bunătăți, întrucât mi le-a dăruit Domnul.

Deci, îmi scrii că ar putea să nu-ți fie iertată greșeala. Altul este înțelesul Părinților. Din orice greșeală pe care o făptuiește tot omul, păcatul se iartă, dacă omul se pocăiește, dar închipuirea rămâne până la ultima suflare. Și când numai puțin îl ia somnul sau este

nepăsător numai puțin, închipuirea îi vine în minte sau în somn pentru a-i întina gândul și pentru a-l face responsabil de păcate vechi sau și numai pentru a-i risipi mintea.

Nu-l vezi pe prorocul David când îl ceartă Nathan pentru Batsheba? Strigă: „Am greșit Domnului!" Iar prorocul îi spune că „Domnul a trecut peste păcatul tău." Așadar, a fost iertat imediat. Dar toată viața lui a fost chinuit. Întâi a păcătuit fiul său cu fiica lui, Tamara. A murit copilul lui pe care i l-a născut Batsheba. L-a alungat Abesalom. Țiitoarele lui s-au desfrânat. Și pe toate acestea le-a pățit după ce a fost iertat.

Vezi cum, deși păcatul se iartă, canonul rămâne în funcție de greșeală? Nu vezi pe Sfânta Teodora din Alexandria, care a trăit ca monah? A păcătuit, a plecat, s-a pocăit, s-a sfințit și totuși nu a primit canon pentru desfrânare. Când a fost calomniată și alungată, a crescut copil străin și numai ea știa că este calomniată.

Dar și marele Efrem, când l-au băgat în închisoare pentru că furase vițelul, deși era sfânt. „Da," i-a zis Domnul, „acum nu ai furat, dar, când erai copil, nu l-ai dezlegat și l-ai lăsat să fie mâncat de fiare?" Așadar, deși omul este iertat, rămân închipuirea și lucrarea acesteia.

Se vede că numai puțin ai fost nepăsătoare și pentru asta ți s-a ridicat război, ca să te trezești.

Îmi scrii despre gândul rău împotriva stareței. De acesta să te temi ca de șarpele veninos, deoarece are putere înfricoșătoare în generația noastră. Mai bine să-L superi pe Dumnezeu decât pe maica stareță. Căci, dacă Se supără Dumnezeu, Îl roagă fierbinte maica stareță să te ierte. Dar dacă se supără maica, Se supără și Dumnezeu. Și cine te va milui? Acesta este meșteșugul celui viclean. Aduce gânduri împotriva maicii starețe,

ca să se îndepărteze Harul ce te umbrește, ca să te facă să te simți vinovată și să te biciuiască fără milă. Așadar, păstrează cuvântul meu, dacă mă iubești, și nu lăsa să se cuibărească gând împotriva ei. Ci deodată să îl alungi ca pe un șarpe veninos.

De asemenea și privitor la cartea pe care ai căutat-o, și dacă ar fi să te mântuiești cu ea, dacă o iei fără să întrebi, ți se socotește la Dumnezeu ca desfrânare. Prin urmare, nici să te rogi, nici să miluiești, fără binecuvântarea maicii tale duhovnicești, auzind cum și Saul, pe care l-a uns Dumnezeu rege și pe care l-a ales din toată seminția lui Israel, dar, întrucât nu a făcut ascultare desăvârșită la Samuil și a ținut cele bune pentru jertfă, l-a nimicit Dumnezeu, spunând cele ale profetului, „mai bună este ascultarea decât jertfa curată."

Mi-ai scris despre cel care se roagă în cunoștință, este acela care cunoaște ce se roagă și ce cere de la Dumnezeu. Cel care se roagă în cunoștință nu vorbește mult, nu cere lucruri de prisos, ci cunoaște locul, timpul și modul și cere cele de cuviință și folositoare sufletului său. Cel ce se roagă întru cunoștință știe exact ce strigă către Hristos. Îl prinde și Îl ține zicându-i „nu Te voi lăsa, în veac!"

Și dacă vine Harul, înainte de curățire, îți cer atenție și cuget curat. Harul se împarte în trei categorii: curățitor, luminător și desăvârșitor. În trei se împarte și viețuirea: după fire, mai presus de fire și împotriva firii. În aceste trei categorii se urcă și se coboară. Trei sunt și harismele mari pe care le primește omul: Vederea dumnezeiască, iubirea și nepătimirea. Deci, în lucrare conlucrează și Harul curățitor, care ajută spre curățire. Și pe tot cel care s-a pocăit Harul este cel care-l îndeamnă spre pocăință și toate pe care le face

sunt ale Harului. Dar respectivul nu cunoaște că are Harul. Însă Harul îl poartă și îl călăuzește. Și în funcție de creșterea pe care o primește, urcă sau coboară sau rămâne în aceeași stare. Și dacă are râvnă și lepădare de sine, urcă la vederea dumnezeiască, pe care o succede luminarea cunoștinței dumnezeiești și, în parte, nepătimirea. Și pășește drept în starea naturală.

Așadar, cel care se roagă cere iertarea păcatelor sale, cere mila Domnului. Dacă cere lucruri mari înainte de vreme, nu i le dă Domnul, deoarece Dumnezeu dă lucrurile în rânduială. Și dacă tu Îl îngreuiezi cerând, lasă duhul rătăcirii să se prefacă în har și te rătăcește, arătându-ți unele în locul celorlalte. De aceea, nu este folositor să ceară cineva cele peste măsură. Dar și dacă sunt auzite înainte de curățire, dacă nu este în rânduială, devin șerpi și vatămă.

Tu să ai pocăință curată, să faci ascultare desăvârșită și Harul va veni singur, fără ca tu să-l ceri. Omul, asemenea unui prunc, gângurind, cere de la Dumnezeu voia Lui cea sfântă. Dumnezeu, ca un Tată bun, îi dă Harul, dar îi dă și ispite. Dacă rabdă ispitele fără să cârtească, primește adaos de Har. Și cu cât primește mai mult, cu atât primește adaos mai mare și de ispite. Demonii, când se apropie să pornească lupta, nu merg acolo unde îi vei birui tu fără să cârtești, ci încearcă acolo unde ai slăbiciune, unde tu nu îi aștepți de niciun fel, pe acolo pătrund prin zidurile cetății. Și când găsesc suflet bolnav și loc slab, întotdeauna acolo îl biruiesc și îl fac să se simtă vinovat.

Ceri Har de la Dumnezeu? În loc de Har îți lasă ispită. Nu faci față războiului și cazi? Nu-ți dă adaos de Har. Iarăși ceri? Iarăși ispită! Iarăși ești biruit? Iarăși ești lipsit. Și asta pe viață. Trebuie, deci, să ieși biruitor.

Rezistă ispitei până la moarte. Să cazi în luptă mort, strigând de jos ca un slăbănog: „Nu te voi lăsa, Preadulce, nici nu te voi părăsi! Nedespărțit voi rămâne în veac și pentru dragostea Ta îmi voi da sufletul în arenă." Și deodată Se arată în arenă și strigă la tine cu glas de furtună: „Sunt aici! Încingeți coapsele tale ca un bărbat și urmează-Mi Mie!" Iar tu, în întregime lumină și bucurie, zici: „Vai, mie, ticălosului! Vai, mie, vicleanului și netrebnicului! Cu auzul meu Te-am auzit pe Tine mai înainte, iar acum Te-au văzut ochii mei. Mă urgisesc eu pe mine însumi și mă pocăiesc în praf și cenușă!"

Atunci, se umple de iubire dumnezeiască și arde sufletul tău precum al lui Cleopa. Și în vreme de ispită „nu lași cearceaful și nu fugi gol", ci ai răbdare în necazuri, zicând: „Așa cum a trecut o ispită sau alta, la fel va trece și aceasta." Dacă însă te descurajezi și cârtești și nu rabzi ispitele, atunci, în loc să biruiești, trebuie să te căiești continuu, totdeauna, pentru greșelile din ziua aceea și pentru nerăbdarea pe care ai arătat-o. Și în loc să primești adaos de Har, faci să crească necazurile tale. De aceea, nu te teme. Nu-ți fie frică de ispite. Chiar dacă vei cădea de multe ori, ridică-te! Nu-ți pierde cumpătul! Nu te deznădăjdui, atâta timp cât stai pe picioarele tale. Îndrăznește, eu te susțin. Pune metanie mereu, când greșești, fără să zăbovești, deoarece, cu cât mai mult întârzii să-ți ceri iertare, cu atât îngădui celui viclean să-și întindă tentaculele.

Să nu ascunzi vreun gând, deoarece faci bucurie vrăjmașului și provoacă tulburare în dauna ta. Ci îndată să-l spui și să te pocăiești. Și cu iubire să lupți gândurile pe care ți le aduce în legătură cu maica stareță.

Să nu crezi șarpele. Niciodată nu spune adevărul. Scopul satanei este să aducă gânduri potrivnice,

împotriva părintelui sau a maicii stareţe. Şi când vor trece toate acestea, care constituie lucrarea, cu conlucrarea Harului, care te curăţeşte de toate patimile, mintea gustă luminarea şi se mişcă în vederea dumnezeiască. Şi prima este vederea fiinţelor, cum pe toate le-a făcut Dumnezeu pentru om, chiar şi pe îngerii înşişi i-a aşezat în slujba Lui.

Câtă valoare, câte măreţie, ce destinaţie mare are omul, această suflare a lui Dumnezeu, nu pentru a trăi aici câteva zile exilul său, ci pentru a trăi veşnic cu Făcătorul său, pentru a vedea pe dumnezeieştii îngeri, pentru a auzi cântarea lor de negrăit! Ce bucurie! Ce măreţie! De îndată ce ia sfârşit viaţa noastră, aceasta, şi se închid ochii aceştia, se deschid ceilalţi şi începe viaţa cea nouă, bucuria adevărată, care nu mai are sfârşit!

La unele ca acestea gândind, mintea se adânceşte într-o pace şi într-o linişte desăvârşită, în tot trupul şi uită deplin că este în viaţă. Asemenea vederi se succed una alteia, nu pentru a lărgi imaginaţia în mintea lui, ci pentru că una ca aceasta este starea, lucrarea Harului, care aduce şi bucură mintea în vederea dumnezeiască. Nu le lărgeşte omul, vin ele singure şi răpesc mintea în vederea cea dumnezeiască. Şi atunci mintea se face simplă şi devine alta, din altceva. Se luminează, sunt toate deschise în ea. Se umple de înţelepciune şi, ca un fiu, deţine pe toate cele ale tatălui. Ştie că este nimic, pulbere, dar şi fiu al Împăratului. Nu are nimic, dar le deţine pe toate. Se umple de teologie. Strigă fără săturare, în deplină cunoştinţă mărturisind că existenţa lui este nimic, că originea lui este ţărâna. Iar puterea lui vitală face îndată ca sufletul să zboare la cer. Sunt insuflarea, suflarea lui Dumnezeu. Toate s-au destrămat. Şi au rămas în pământul din care au fost şi luate. Sunt

fiul Împăratului veșnic. Sunt dumnezeu după Har. Sunt nemuritor și veșnic. Sunt, după o singură clipă, lângă Tatăl meu cel ceresc. Aceasta este cu adevărat destinația omului. Pentru aceasta a fost plăsmuit și aici este dator să vină, când își dă sufletul. Asemenea sunt vederile dumnezeiești de care se bucură omul duhovnicesc și așteaptă ceasul în care își va lăsa pământul și va zbura la ceruri.

Îndrăzniți, așadar, și cu această nădejde răbdați orice durere și necaz, din moment ce, după puțin – cât vom trăi? –, ne vom învrednici de toate acestea. Pentru noi toți aceleași sunt. Toţi suntem fiii lui Dumnezeu. Chiar dacă ești șchiop sau ciung, sau orb, sau paralitic, sau mut, toți, însă, suntem fii ai lui Dumnezeu. Pe acesta Îl strigăm zi și noapte și pe dulcea noastră Măicuță, pe care cine o strigă nu va fi lăsat niciodată.

Te rog să te uiți sus la pagini după numere, ca să citiți corect, pentru că am scris în ordinea greșită pe coli, din greșeală sau din ispită. De aceea completez aici golul. Citiți, așadar, după numere, nu după foi.

Am vorbit despre icoane, să le trimită. Să-i spuneți acestuia să aibă în minte să aștepte. Nu știu, la vamă le trimite? La poștă? Oricum, le va trimite. Cred că i-au spus lui Athanasie că fac șase sute zece mii (610.000).

Uitați-vă și voi la însemnarea pe care am trimis-o când le-am comandat la Papa-Simeon, v-am spus atunci. Va veni singur acum de Paște acolo și veți sta de vorbă. Are și alți iconari. Poate să vă facă una și, dacă vă place, faceți și altele. Banii să ni-i trimiteți prin mandat la ei, la adresa „Anania Ieromonahul, aghiograf, Cinstita Cruce, Sfânta Ana, Dafni, Sfântul Munte."

Metania mea părintelui. Mă rog pentru maica stareță și pentru toate surorile.

Deoarece sunt tot bolnav, am scris că în curând va veni moartea. Dar dacă nu mă lași, am răbdare.

Îți urez de bine, iarăși și iarăși, din tot sufletul,

Cel din urmă p. Iosif.

Sfântul Munte 1.04.1949

A ajuns până într-atât, încât îl purta diavolul ca pe o haină

58
Către Monahia Vriéni

Vriéni, copilașul meu drag, rărunchii sfinţi ai sufletului meu, dimpreună cu obștea sfântă, cu mireasma duhovnicească, vă doresc să fiţi toate sănătoase cu sufletul şi cu trupul.

Copile, am primit scrisoarea, dar pe cea veche, împreună cu cea a Anastasiei. Eu, până acum, am trimis patru scrisori şi mă întristez ca nu cumva să se fi pierdut, deoarece erau toate duhovnicești. Una avea două coli mari şi erau întrebările pe care le ceruseși pentru Anastasia.

Lăsaţi-o să scrie ea totul curat, mărturisire generală, așa cum îi scriu, deoarece se pare că are păcate nemărturisite și se rușinează să le spună părintelui și așa se naşte ispita.

Cât despre Athanasie, despre care vorbeşti, trebuie pentru toate surorile să devină exemplu de atenţie și îndreptare în ascultare și în smerenie și în răbdare la ispite și la toate cele triste pe care le îngăduie

Dumnezeu. Căci monahul, după ce îl scoate Dumnezeu din lume, este scos de către Har și toate câte face ale Harului sunt, care ca o momeală pătrund în sufletul lui și îl scot din lume. Nu-i arată de îndată nici patimile lui, nici ispitele, până când se face călugăr și îl leagă Hristos cu frica Lui.

Și dacă între timp se silește și apucă prin lupte să aprindă făclia, aceasta nu se stinge când vin ispitele, retrăgându-se Harul. Altfel, când pleacă Harul, va reveni în starea lui și în funcție de aceasta patimile pe care le avusese în lume se vor ridica și ispitele dimpreună cu ele vor mișca obiceiurile pe care le slujea și de care era înrobit.

Sunt suflete cu caractere moi, care cu ușurință se lasă convinse. Sunt și suflete cu caracter tare, care nu se supun ușor. Diferența e atât de mare, ca de la bumbac la fier. Bumbacul are nevoie numai de atingerea cuvântului. Fierul are nevoie de foc și de cuptorul ispitelor, ca să se smerească. Dar trebuie să aibă răbdare în ispite, pentru ca să se săvârșească curățirea. Când nu are răbdare, este candelă fără ulei. Se stinge de tot și se pierde.

O astfel de fire este Athanasie. Mai tare decât fierul. S-a făcut monah. Într-un singur an a plecat Harul. Îndată a intrat în arenă. Și s-a lepădat de ascultare, de răbdare și de luptă. Nu a putut să se lupte pentru a ieși biruitor, ci a aruncat armele și a început să-i pară rău că s-a făcut monah. Eu strigam la el. El zicea că îi spun prostii. Și tot o neascultare. A ajuns până într-atât, încât îl purta diavolul ca pe o haină. I-a luat rațiunea cu totul. I-a pus stăpânire pe inimă, pe minte și pe cuget. În întregime a pus stăpânire pe el diavolul. Mintea lui nu mai naște gând bun. Eu toată noaptea

mă rog și strig: „Sau pe el mântuieşte-l, sau pe mine stinge-mă. Nu vreau Rai!" El iarăși toată noaptea mă blestemă și strigă să se omoare. Noapte și zi altceva nu are în gură decât „Aruncă fulgere, să crape pământul, aruncă foc! Mă omor! Dacă nu mă omori, mă înec! Mă tai! Aruncă foc!" De aceea v-am scris că rugăciunea îl ține. Și nu-l va lăsa Domnul să pățească un rău. Mă va înștiința. Știți ce rugăciune se face? Iese foc! În ceasul acela se adună toți demonii suflând foc. Ochii lor scot flăcări. Și ard tot și merg la el și îl sufocă. „Acum omoară-te! Nu mai aştepta! Părintele râde de tine." Și îndată îl lasă, fiind alungați, și își revine. Dar iarăși voie proprie și neascultare. Nu se supune. Îl săruți, îl mângâi ca să-l îndulcești și el zice: „Toate câte zici și faci sunt o minciună." Și iarăși îi cheamă: „Acum mă omor. Acum mă înec." Iarăși rugăciune. Și aceasta ține de câți ani este aici. De multe ori mi-a arătat Dumnezeu că el este mort cu desăvârșire. Și toate acestea se întâmplă când se liniştește și vrea să facă puțină rugăciune ca monah. Altfel, afară, pe unde rătăcește el, nu-l recunoaște nimeni. Este strict, rațional în cele ale lui. Dar acum a început să-l înăbușe şi afară, deoarece nu ascultă deloc. De aceea v-am zis să vă rugați, deoarece astfel mă ajutați pe mine mult. Și primesc înștiințare ori de câte ori vă rugați cu inimă și cu sârg.

Acestea nu vi le scriu pentru alt scop, decât ca să vă rugați și orbește să ascultați de cei care vă călăuzesc, ca să nu vi se întâmple ceva asemănător. Nu lupta cu omul este cea care poate să omoare în multe feluri, ci cea cu începătoriile și puterile întunericului. Nu se luptă împotriva lor cu covrigi, ci cu râuri de lacrimi, cu durere până la moartea sufletului, cu smerenie desăvârșită și cu cea mai mare răbdare. Să curgă sânge și de

la epuizarea prin rugăciune să cazi săptămâni întregi, ca și când ai fi grav bolnav.

Între toate ispitele vieții mele, prin care am fost încercat, aceasta cu Athanasie este de mii de ori mai mare. Mi-a luat jumătate din anii vieții. Dar cred nestrămutat că nu i se va face rău.[76] Însă, când mă rog pentru acesta toată noaptea, am nevoie de zile întregi ca să mă odihnesc. Îmi epuizez toată puterea minții mele. Numai o singură dată dacă mă asculta, să facă răbdare, era de ajuns să se facă bine pentru totdeauna. Dar deîndată ce vine războiul, lasă toate armele și mă blestemă pe mine și pe toți și strigă că se omoară și totul a devenit înlăuntrul lui „blestem" și „mă omor!". Aceasta strigă înlăuntrul lui. Acolo unde noi toți spunem rugăciunea, în el se zice „blestem". Îi zic: „Numai o singură dată fă-mi hatârul să ai răbdare." Dar nu poate. A fost stăpânit. De aceea să vă temeți, să vă siliți și să luați aminte. Și să vă rugați „și nu ne duce pe noi în ispită." Athanasie i-a depășit și pe ucenicii avvei Isaia și pe ai avvei Paisie. Numai ce-i zici de ascultare și te blestemă și pe tine și pe ascultarea însăși. Un singur lucru cere: să zică blasfemia – cu blasfemia se mânie Dumnezeu –, ca să arunce foc și să-l ardă. Dar sunt de ajuns acestea, să vă înfricoșați și să nu faceți neascultare față de maica stareță.

Despre schima de care scrii: cunoștința duhovnicească învață pe om. Aceasta a arătat-o îngerul dumnezeiescului Pahomie. Mai întâi, la începuturile creștinismului, cele care voiau să trăiască în feciorie, precum sunteți voi, erau puse la încercare trei ani și după aceea pregăteau cunună de flori bine mirositoare și le citea rugăciuni arhiereul, așa cum se citește acum

[76] Vezi despre Părintele Athanasie în introducere.

la schimă, ca pentru mirese ale lui Hristos. Și când mureau, le puneau cununile împreună în mormântul lor, precum Sfânta Agni cea oarbă, Cecilia martira, căreia i-au dus cununa de spini despre care scrie Sfântul Sebastian. Las, deci, asta.

Schima este taină, așa cum sunt cununiile pentru căsătorie. Tu porți schima în loc de cununie, pentru că te-ai logodit cu Hristos, făgăduind feciorie până la sfârșitul vieții. La căsătorie, cei muritori poartă cununie făgăduind cumpătare unul celuilalt până la sfârșitul vieții. Ar putea aceștia să dea cununiile pentru ca să se facă altă cununie cu ele? Nu.[77] Ci, atunci când mor, le sunt aruncate în mormânt. Așadar, tu cum dai cununia ta, ca să se încununeze altul? Nu se poate una ca aceasta. Dar pentru că nu ați știut, aveți dreptate. Altădată, însă, să nu se mai întâmple.

Dumnezeu a împărțit oamenii în trei categorii. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia i-a dat trei și celuilalt i-a dat unul singur[78]. Primul are daruri mai bune, are mintea și rațiunea mai cuprinzătoare și se numește teodidact, deoarece primește de la Dumnezeu, fără învățare. Așa au fost în vremea veche Antonie cel Mare, Onufrie, Cuvioasa Maria și Chiril Fileotis, Luca Stirios și nenumărați alții, care fără îndrumător au devenit desăvârșiți. Celălalt trebuie să fie învățat ca să facă. Iar al treilea, chiar dacă aude, chiar dacă este învățat, ascunde talantul în pământ. Nu face nimic. De aceea există diferență între oameni, între monahi și monahii și așa mai departe.

---

[77] În Grecia la nuntă se folosesc cununii de unică folosință care rămân pentru totdeauna ale mirilor.

[78] Fraza din Scriptură este: „Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui și a plecat."

Acum începem de aici altă temă. Îmi scrii întotdeauna că mă ameţeşti cu multe. Iar eu îţi spun că, din momentul în care ai intrat în această sfântă şi fericită mânăstire, vei deveni fericită, dacă faci până la sfârşit răbdare şi desăvârşită ascultare. Striveşte-ţi cugetul, egoismul şi mândria în jugul lui Hristos şi eu voi fi totdeauna alături de tine. De îndată ce te-ai afierosit în mânăstire, şi eu m-am afierosit împreună cu tine. Şi până la moarte voi apăra duhovniceşte interesele Mânăstirii, voi participa la necazurile şi la bucuriile voastre. Dacă pentru atâţia şi atâţia alţii mă îngrijesc şi nu încetez să scriu, oare pentru voi, surorile mele adevărate, nu mă voi îngriji, din moment ce, mai mult chiar, părintele m-a rânduit cu binecuvântare sub această ascultare? Este de ajuns să aveţi încredere în mine şi dragoste ca în fratele vostru duhovnicesc, ca să vă folosiţi duhovniceşte. Faţa mea nu o veţi vedea niciodată. Nu vă voi vătăma cu cuvintele mele. Mă voi îngriji din tot sufletul meu să vă fiu de folos. Dacă ceva nu puteţi să faceţi, eu voi coborî mai jos. Cât puteţi ajunge, acolo mă voi opri, ca să mă puteţi prinde din urmă. Şi iarăşi voi alerga şi iarăşi vă voi striga. Dacă voi vă aşezaţi sau vă întoarceţi înapoi, eu voi sta în picioare. Dacă vă odihniţi, şi eu mă voi întoarce, ca să vă aştept. Şi dacă vreţi să alergaţi, iarăşi voi alerga. Dacă vreuna este şchioapă la suflet, o voi ridica de umeri, până când voi ajunge la ţinta sau ţelul către care tindem.

Numai să vă rugaţi şi voi pentru mine, deoarece am multe suflete care îmi cer ajutorul. Şi credeţi-mă că pentru fiecare suflet sunt încercat cu războiul pe care-l are. Dacă auziţi cuvinte reci împotriva mea, nu le credeţi, ci cu dragoste frăţească să mă întrebaţi: „Aşa am auzit, aşa ne-au zis." Iar eu, cu toată sinceritatea şi

cu frică de Dumnezeu vă voi spune adevărul. Minciună nu vă voi zice niciodată. Astăzi, călugării toți, aici, au un cuget înstrăinat de cel cu care pășeau Părinții. Şi de aceea există neînțelegere și se judecă unii pe alții ușor. Când voi puneți dragoste nefățarnică, ca niște surori adevărate, atunci cel mic întreabă și cel mare îl învață nepătimaș cu dragoste multă.

Fiţi foarte atente, vă rog, ca nu cumva să vă încredințați în cugetul părintelui Maxim, deoarece nu este după Dumnezeu. Vă înștiinţez cu frică de Dumnezeu. Nu spuneți aceasta mamei și surorii lui, ca să nu le întristaţi. Când s-a făcut separarea lor de ceilalți părinți, eu am văzut aşa: erau două drumuri, pe care le-au trasat Părinţii, cel ascetic și cel de obşte. Şi l-am văzut pe Maxim că nu a mers nici pe unul, nici pe celălalt. Ci a zis, eu o iau pe aici, alegând alt drum. Și a luat-o la vale pe un povârniş care ducea la mare. Şi era unul lângă mine care mi-a zis: „Îl vezi pe acesta? Drumul pe care a luat-o îl va duce în fundătură." Am văzut iarăși îndată că eram la Sfântul Vasile, sus, la schit, și eram în vârf. Și văd un foc înfricoșător care ardea tot schitul. Și zic, întristat: „Cine a pus acest foc, de va arde tot schitul?" Și cineva îmi zice: „Papa-Gherasim l-a pus, vrând să sprijine părerea lui."

De aceea vă spun că nu este după Dumnezeu, ci este cursă de dreapta de la vrăjmașul. Eu nu vă cer nimic material. Nu am nevoie de ajutorul vostru material, ca să spuneţi că vă arăt dragoste din interes. Ci pentru sufletul vostru spun totul și sufletul vostru îl iubesc sincer. Dar eu pe toți îi iubesc, cu toți sunt binevoitor, până în punctul în care, deşi sunt atâtea păreri, fiecare cu care vorbesc crede că sunt de partea lui. Nu deznădăjduiesc pe nimeni, chiar dacă știu că se înșală. Din

moment ce știu că, chiar dacă vorbesc, acela nu aude, de ce să-l tulbur și să-l întristez și eu?

Vă rog să nu spuneți acestea nimănui, să nu le audă Maxim, căci nici el nu se va folosi, ci va păcătui și mai rău. Deoarece vor spune ce le va veni pe limbă. Și atunci cine va fi cu păcatul, dacă noi devenim prilej să vorbească potrivnic și să osândească în dauna noastră?

Cât mă privește pe mine, nu mă deranjează orice ar spune, oricât m-ar lăuda. Dar pentru ei este foarte rău. De aceea, să nu devenim noi pricină pentru celălalt, ci, dacă putem, să ne păzim pe noi înșine, să nu rătăcim.

Ajunge, însă, cu cele duhovnicești. Rugați-vă cu dragoste pentru Athanasie și într-o bună zi se va face bine sau va muri cu bine și va merge în Rai. Și vor crăpa dracii care îl muncesc acum.

Cât despre icoane, cred că au sosit deja acolo. Dacă este vreo pagubă la ele, scrieți-mi ca să le spun.

Să aveți și voi vaci, să beți lapte, să mâncați brânză. Să aveți găini, să mâncați mâncare, când mâncați. Ca să puteți să vă luptați, să împliniți cele duhovnicești ale voastre, ca să puteți să postiți când se postește în posturile mari. Și noi avem aici de toate, câte ne trebuie, din belşug. Aici domnește o rătăcire, care a pus stăpânire pe toți, aproape. Puţini sunt cei care nu o împărtășesc. Un doctor, Ilias Petru, are o carte de medicină și nu mănâncă sare, ci mănâncă verdețuri, fructe, pâine şi mâncare, toate fără sare, pentru sănătatea trupului. Au venit acum vreo trei patru ani și au stăruit și la mine să fac așa și le-am spus: „Binele care nu începe de la Dumnezeu și nu se sfârşeşte la Dumnezeu, chiar dacă voi şti că dintr-odată mă folosește, eu nu-l săvârșesc, ca să nu nădăjduiesc în doctor, ci în Dumnezeu, căruia I-am afierosit toată ființa mea."

De aceea o numesc rătăcire. Căci Părinții mâncau pâine cu sare și erau puternici în duh. Așadar, nu luați aminte la unele ca acestea, ci la Dumnezeu, care poate să mântuiască sufletul și trupul.

Transmiteți metanie părintelui. Vă urez de bine tuturor împreună și ție în mod special,

cel din urmă, p. Iosif.

Sfântul Munte 12.05.1949

Să se spânzure voința ta de gura stareței, să se lege ca măgarul legat cu căpăstru

59 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, rărunchii sfinți ai sufletului meu, buna mea Vriéni, dimpreună cu buna ta stareță și cu întreaga obște, tuturor vă urez să fiți bine foarte.

Copilul meu, am primit scrisoarea ta din 24 aprilie și am citit cele din ea. Eu ți-am mai trimis și altă scrisoare. Cred să fi primit-o.

Ceea ce mișcă sufletul, sau mai curând „puterea" sufletului, care curățește, luminează și duce mintea la vederea duhovnicească, care aduce pacea și nepătimirea, este ascultarea desăvârșită. Să se spânzure voința ta de gura stareței, să se lege ca măgarul legat cu căpăstru. Să o cinstești, după Hristos, ca pe îngerul Domnului. Să socotești moartea ei ca pe moartea ta proprie și sănătatea ei să-ți fie bucurie și plăcere. Când veți face astfel toate surorile, atunci veți ajunge

repede la ceea ce căutaţi. Atunci şi eu vă voi arăta mai limpede sufletul meu. Nu căutaţi altă cale sau alt semn clar. Când tai desăvârşit voinţa, vei ajunge la nepătimire desăvârşită, deoarece cel care taie voinţa devine ca unul mort. Aşadar, mortul va avea şi lepădare de sine, va avea şi dragoste şi credinţă în Dumnezeu, ca să se răstignească pe sine. Fără dragostea lui Hristos nu se osândeşte omul pe sine însuşi pentru toată viaţa. De aceea primeşte şi Har desăvârşit.

Trebuie să lăsaţi şi voi puţin purtarea de grijă, ca să nu se tulbure mintea. Atât să fie lucrarea, încât să nu urmeze tulburare, deoarece întunecă puterea de a discerne. Trebuie să faceţi şi lecturi individuale, în chilii, de sărbători şi în zilele nelucrătoare, deoarece se luminează mintea şi se dobândeşte cunoaşterea dumnezeieştilor Părinţi. Dar să citiţi ceea ce place minţii, să-i daţi ceea ce vrea ea. O dată vrea rugăciune, altă dată lacrimi, altă dată lectură şi altă dată tăcere. Altă dată cântare cu melodie bine-plăcută. Şi altă dată se desfată cu diferite vederi din Scriptura pe care o studiază.

Aşadar, când îi dai ce îi place ei, atunci mintea ia puteri, aşa cum trupul ia din hrană, când îi dai ce îi place. Aşa este şi sufletul. Când îi dai în necunoştinţă de cauză orice îţi vine ţie la îndemână, atunci se întunecă, în loc să se lumineze. Când oboseşte, vrea odihnă. Aşa învăţaţi să distingeţi binele de rău. Aşa se face mintea în întregime lumină, în întregime străvezie, vede curăţia sufletului, vede ghimpii, rabdă ispitele, se înmulţeşte Harul, curăţeşte trupul de patimi, sufletul îşi află pacea şi, în sfârşit, toate ajung, una după alta, legate ca într-un lanţ, repede şi fără multă osteneală, deoarece pe toate acestea le aduce ascultarea desăvârşită.

Și, ascultă să vezi, cel care face ascultare desăvârșită, are mintea lipsită de grijă cu desăvârșire. Mintea este iconomul sufletului, care îi duce hrana, cea pe care i-o dai tu. Când, prin urmare, are pace și îi dai ce vrea ea, pe toate le coboară în inimă. Întâi se curățește ea de toate prejudecățile, care o ocupaseră în lume, se liniștește de grijile vieţii și, zicând rugăciunea minții, încetează întru totul risipirea.

Și atunci înțelegi că s-a curățit, deoarece nu se mai mișcă în cele necurate și viclene pe care le-a văzut sau le-a auzit în lume. După aceea, mintea, prin rugăciunea care intră și iese din inimă, curăță drumul și scoate toată răutatea, rușinea și necurăția din ea. Mintea ridică război împotriva patimilor și împotriva demonilor care le stârnesc pe acestea și care de atâția ani se cuibăreau în inimă, și nimeni nu-i știa, nici nu-i vedea. Acum, însă, când mintea a primit curăţia, adică veșmântul ei dintru început, îi vede și latră ca un câine, schelălăie, se luptă cu ei, ca un stăpân și paznic al întregii părți cugetătoare. Ținând ca armă numele „Iisus", biciuiește pe cei ce o războiesc, până când îi scoate pe toţi afară în jurul inimii. Și latră ca niște câini sălbatici și mintea începe să curețe murdăria și toată necurăția cu care o infestaseră demonii prin pogorămintele pe care le făcuserăm la orice rău.

Așadar, acum, mintea duce război cu demonii, ca să-i scoată afară desăvârșit, pentru a nu o mai deranja. Aruncă afară murdăriile pe care acestea continuu le aruncă înlăuntru, aduce și hrană potrivită spre luminarea și sănătatea sufletului. Conlucrează și Harul curățitor la toate acestea, se acoperă ca de o umbră sub acoperământul îndrumătorului, este păzită de Harul pe care l-a primit sufletul lui și se întâmplă prefacerea

celui Preaînalt. Și dacă, pe scurt, sunt alungați cu desăvârşire afară demonii, se curăță inima şi încetează infestarea, atunci mintea se întronizează ca un împărat în inimă şi se bucură ca mireasa de mirele ei în cămara de nuntă. Zice rugăciunea fără osteneală, în loc de tobe și de harpă; și atunci Harul lucrează liber și arată minţii făgăduinţele pe care i le va da ca răsplată, dacă săvârşeşte datoriile ei fără lipsuri. Și de atunci, blândă și paşnică, când vine Harul, o trezeşte spre vedere dumnezeiască, în funcție de cuprinderea pe care o are.

Temelia este, așadar, întâi frica de Dumnezeu, credința, ascultarea desăvârșită, lepădarea de sine pe care o aduc toate acestea și ajunge la dragostea fericită și într-un sfârşit la nepătimire, să nu se miște deloc răul în mintea lui. Ci să strige: „Însetat-a sufletul meu de Dumnezeu cel viu. Când voi veni și mă voi arăta feței Lui?” Și moartea o așteaptă ca pe cea mai mare bucurie. Când se vor închide ochii aceştia şi se vor deschide ceilalți, care le vor vedea pe toate și se vor bucura pentru totdeauna?

Siliţi-vă, așadar, spre fericita supunere, în care există toate aceste bunuri și petreceți ca un singur suflet în multe trupuri. Astfel se odihneşte şi binecuvântata stareța voastră, care, eliberată, poate să se roage cu tot sufletul ei, cu toată bucuria și desfătarea sufletului. În timp ce, când faceți neascultare, vătămați toate acestea și îngreuiați continuu sufletul ei și, din întristare, ajunge la moarte.

Pe toate acestea le-am încercat prin experienţă şi rodul lor la mâncat este foarte dulce. Nu am cunoscut odihnă mai mare ca cea a ascultării desăvârșite. L-am înmormântat pe bunul meu bătrânel, am aflat şi liniștea prin rugăciunea lui. Așadar, lucrați acum, cât

sunteţi tinere, ca să seceraţi rod de nepătimire la bătrâneţe. Nu când veţi fi foarte bătrâne, ci în douăzeci de ani, dacă vă siliţi, veţi vedea ceea ce vă spun acum. Dacă nu vă siliţi, şi anii lui Matusalem să trăiţi şi nu veţi afla cele despre care vă scriu.

Aşadar, siliţi-vă şi invidiaţi-o pe maica stareţă sau una pe alta întru cele bune! Şi veţi ajunge să vedeţi o astfel de nemişcare a patimilor şi de pace a sufletului, ca şi când aţi fi înlăuntrul Raiului. Ajung acestea.

Deci, pentru Sfânta Tobaida am făcut comandă. Cărticica v-o scriem. Bani să nu ne mai trimiteţi de binecuvântare, căci aveţi nevoie mai mare voi. Dacă aţi trimis deja, vă voi trimite în schimbul lor cruci. Dacă nu aţi trimis, nu mai trimiteţi.

Transmiteţi metania mea părintelui, urări maicii stareţe şi tuturor surorilor. Îţi urez de mii de ori,

smeritul p. Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 16.05.1949

Călugării aceştia, care trăiesc astăzi, nu au subţirimea duhului, lucrarea minţii. Numai un formalism simplu

60
Către Erghina

Draga mea surioară Erghina, dimpreună cu dragul meu Dionisie, mă rog continuu să fiţi bine.

Acum câteva zile am primit scrisoarea ta şi lucrurile de la tine. Ţi-am scris şi răspuns că au venit toate bine.

Acum am primit altă scrisoare a ta și, după cum zici, am scris despre stafide directorului poștei și cred că ți le va da. Nu e vrednic de atenție. Deci, stafide negre din struguri cu sâmburi. Dacă le dau, bine. Altfel, lasă-le, să nu plătești pentru ele. Nu le-a trimis Antonie. Am în obște din Cipru pe cineva (i-am pus numele Iosif) și le-a trimis fratele lui. Cât despre bani, a sosit un mandat de înștiințare. Nu știu dacă sunt aceștia, deoarece eu trimit peste tot rucodelii.

Athanasie este plecat departe, la o mânăstire. Când o să vină, voi afla despre mandat. Ia aminte, să nu trimiți cu părintele Antonie Kalaitzis nimic. Papa-Simeon nu a cerut plată pentru lucrurile pe care le-a adus. Darul lui Dionisie, despre care ai scris, îl voi trimite prin poștă. Nu-l trimit prin cineva, deoarece îmi fac obligații și nu vreau să vină să-mi strice liniștea.

Deoarece călugării aceştia, care trăiesc astăzi, nu au subțirimea duhului, lucrarea minții. Numai un formalism simplu. De aceea nu știu ce este sufletul și cum trebuie să se curățească, să se lumineze și să ajungă la starea desăvârșită. Au învățat un calendar și cred că toată religia aceasta este, în timp ce înlăuntrul lor fierb patimile: egoism, mândrie, invidie, slavă deşartă, mânie, judecată, vorbire de rău, ură, lăcomia pântecelui, linguşeala, patimile trupeşti și celelalte, pe care nu este nevoie să le mai enumăr. Despre toate acestea nu vorbește nimeni, nu este nicio grijă. Numai cele 14 zile ale calendarului! Pentru aceasta s-a coborât Domnul? Orbire şi întuneric de-l simți cu mâna! De aceea m-am închis și nu vreau să văd pe nimeni. Nici să vorbesc. Ci singur să-mi plâng păcatele mele.

Pentru pensie voi trimite adresa și să trimită Dionisie hârtiile de pensie: „Domnului Vasilios Xanthopoulos, Ethinki Trapeza, Thessalonikis."*

Vă doresc cele bune, cu dragul meu Dionisie,

Cel din urmă frate al tău,

Iosif m.

*Să le trimită cu scrisoare recomandată; este un fiu duhovnicesc.

Sfântul Munte 30.05.1949

Eu niciodată nu am văzut să se facă îndreptare cu mânie, ci întotdeauna cu dragoste. Așa se jertfește sfătuitorul

61 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, îți doresc să fii bine, cu toată obștea, cu maica și cu părintele.

Copil iubit, am primit scrisoarea ta din 12 mai și am citit ce scrie în ea și mă bucur pentru sănătatea ta bună. Cât despre părintele Maxim, v-am scris cele de cuviință și nu mai este nevoie să mă ocup cu el. Voi scrie lui Dionisie. Iar despre fete, despre Mariana, crede-mă că vei avea multă plată și numai binele acesta îți este de ajuns să te mântuiești. Dar să nu o bați și să nu-i vorbești urât. Ci numai cu vorba dulce. Deoarece omul nu este sălbatic, ci este rațional, se îndreaptă

incomparabil mai bine prin dragoste și cu blândețe, decât cu mânie și cu sălbăticie.

Acest lucru l-am aflat și au în multa mea experiență și în multa mea încercare. Dacă o săruți continuu, îi arăți multă dragoste și afecțiune și îi dai puține stafide sau vreo bomboană, în loc de palme și vergele, o vei face mult mai repede să se cumințească, să devină înger al lui Dumnezeu.

Este omul de 20-25 de ani, pe care îl îmblânzești cu mângâierile. Și pe această drăgălașă vrei s-o îmblânzești cu bătaia? La toate vă zic și vă sfătuiesc: niciodată să nu încercați să îndreptați pe cineva cu mânie, deoarece ispită cu ispită nu se scoate, ci cu smerenie și cu iubire sinceră.

Când vezi că ți-o ia înainte mânia, lasă îndreptarea pentru altă dată. Când vezi că a trecut mânia și a venit pacea și lucrează discernământul cel nepătimaș, atunci vorbește cele de folos. Eu niciodată nu am văzut să se facă îndreptare cu mânie, ci întotdeauna cu dragoste. Așa se jertfește sfătuitorul. Prin urmare, așa să faci. Eu, dacă aveam așa un micuț, aș fi făcut un buzunar mare și l-aș fi purtat înăuntru. Și cu sărutarea l-aș fi făcut înger, nu cu bătaia. Ia exemplu de la tine. Când te îmblânzești? Cu vorbele rele sau cu dragoste? De aceea, omul vrea dragoste și necuvântătoarele bătaie.

Cât despre ascultări, dacă sunt multe și nu ajungi să le împlinești și ți se fac tulburare și neliniște, rog și eu pe binecuvântata și venerabila mea stareță să te ușureze, ca să nu faci ascultările cu cârtire. Numai pe fetiță să nu o lași, ci s-o iubești mult, deoarece prin ea vei primi Har și binecuvântare de la Domnul.

Cu celelalte despre care îmi scrii, îmi arăți aceasta, că ai încă multă mândrie lumească și de aceea trebuie

să te faci ca mortul, să calce toate peste tine. Pământ. Lovește, bate, urăște ca pe un vrăjmaș sinele tău neînduplecat. Urăște-l cu ură desăvârșită, pentru că, dacă nu-l răpui tu pe el, te va răpune el pe tine. Îmbărbătează-te, nu-ți fie milă de el. Eu te sprijin. Deoarece, dacă nu verși sânge, nu primești duh. Să nu te socotești om, când nu primești Har. Fără Har, în zadar ne-am născut oameni.

Prin urmare, în funcție de curățirea sufletului și de luminarea pe care a primit-o fiecare dintre noi, cu atât mai aproape va vedea pe Hristos, cu atât mai mult se va bucura de mireasma Lui și cu atât mai mult se va bucura de ceilalți, cu atât mai mult va tresălta.

Îndrăznește, deci, și scoală-te din somnul lenevirii. Strigă: „Fiul lui David, vreau să văd!" Și iată-L, S-a arătat. Îndoaie-ți grumazul sub jugul ascultării și lipește-te de ascultarea maicii starețe. De îndată ce iese cuvântul din gura ei, fără întârziere răpește-l și fă aripi să zbori pentru a-l împlini, fără să-l cercetezi dacă e bun sau rău. Și, iată, și eu voi fi duhovnicește de față. Voi fi în somnul și în trezvia ta. Dar trebuie să știți și aceasta, că a sosit sfârșitul nostru la ușă. Și ceea ce ați apucat să răpiți, ați răpit. Deoarece zile mai sunt pentru noi. Dar ani nu mai sunt. De aceea și urlă demonii, să ne înghită, dacă le-ar îngădui Dumnezeu.

Alergați, deci, mielușelele lui Iisus, deoarece s-a aprins focul și iadul s-a deschis, în care se vor topi păcătoșii. Să nu vă ia somnul! Ci, ca și când ar fi mâine moartea, așa să vă îngrijiți de sufletul vostru. Numai de cele necesare să vă îngrijiți. Nu vă uitați că ar fi zile multe de viață, ci poate mâine, și iarăși poate mâine, va fi sfârșitul zilelor noastre. Și veți trăi ca exilații în

captivitate, unde așteaptă zi de zi poruncă, să plece în patria lor adevărată, în care, de îndată ce se închid ochii aceștia, se vor deschide cei duhovnicești ai sufletului, care nu se vor mai închide niciodată.

Deci, să răbdăm aici ispitele mici pe care ni le dă Domnul, ca să ne curățim; și acolo ne vom bucura veșnic cu Hristos în vecii vecilor, amin.

Grăbește-te deci, fiica mea iubită, mai bine o zi de viață biruitoare, cu cununi și răsplată, decât ani mulți și să trăiești în nepăsare. Să-ți fie cunoscută și aceasta: că o luptă de o zi în cunoștință și în simțire a sufletului face cât 50 de ani ai altuia care se luptă fără cunoștință și neîngrijit. Învață și aceasta: că prin dragostea față de Hristos și față de Preasfânta dobândești mai multă trezvie și vedere duhovnicească, când îmbrățișezi icoana ca pe una vie și cu dragoste o săruți și îi strigi: „Maica mea dulce, Preasfântă, mântuiește-mă, căci pier dacă mă lași!"

Roagă și pe Sfânta Vriéni, de asemenea, și, când vezi dragoste multă, încât ai vrea să mănânci icoana, acela este semnul că îți întoarce sărutarea. Eu nu pot să sărut o dată icoana Maicii Domnului și să mă despart. Ci, când mă apropii lângă ea, ca magnetul mă lipesc deasupra ei și trebuie să fiu singur, deoarece am nevoie de ore ca să o sărut. Și se umple sufletul meu înlăuntru cu suflare vie și nu încetez să o sărut și mă umplu de Har, care nu mă lasă să mă dezlipesc de ea.

Dragoste, eros, foc arzând cele dinlăuntru și cele din afară, care, de îndată ce intri în biserică, te întâmpină, atunci când icoana este făcătoare de minuni, și îți dă înapoi atâta suflare bine-mirositoare, încât rămâi ore întregi în extaz, fără să fii în tine însuți, ci în Raiul

bine-mirositor. Atâta Har dă Preasfânta celor care își păstrează trupul curat, deoarece, așa cum am înțeles, iubește mult curăția. Și de aceea și eu, mai mult decât cu orice altă patimă, m-am luptat cu trupul și mi-a fost dată ca dar curăția, adică să nu deosebesc femeie de bărbat. Nu se mișcă în mine deloc patima. Cu darul Domnului, am primit întru simțire harul curăției.

Vă scriu acestea ca să vă siliți să-mi urmați. Nici nu vreau să mă lăudați, ci, pentru că vă am înlăuntrul sufletului meu ca pe niște surori adevărate, de aceea doresc să vă ajut să mergem împreună la Hristos. Numai să nu ziceți acestea nicăieri, deoarece vor veni să ne lege și voi veți fi pricina.

Această plată o cer de la voi, să țineți acestea de taină. Și, dacă vă siliți, veți vedea cât ne iubește Măicuța noastră dulce. De multe ori, sărutând-o, m-am obosit și, așezându-mă în strană, m-a luat pentru puțin somnul. Și a venit ea în trup, nu icoana, și m-a sărutat, umplând locul de mireasmă de negrăit. Iar pruncul ceresc m-a mângâiat pe toată fața, sărutându-I eu mânuța dolofană, ca și când ar fi viu, iar mama Lui L-ar ține în brațe. Și să nu crezi că era în somn.

Vedeți, deci, și minunați-vă de afecțiunea maicii noastre și să nu spuneți acestea cât trăiesc, deoarece cu siguranță mă vor lega, dacă le vor auzi. Ajunge că sunt pentru marele folos al Vriéniei noastre și al celorlalte surori.

Pentru Sfânta Tomaida am spus pictorilor și mi-au zis că, dacă preiau eu cheltuielile, o vor face. Și eu le-am făgăduit că pentru toate icoanele pe care le-au trimis sunt răspunzător să plătesc tot ce au cheltuit. Ei să aibă numai grija trimiterii, deoarece eu sunt închis aici

și nu ies afară. De aceea, să știți să le dați așa cum au scris. Altfel, le dau eu, ca să nu se plângă.

Cât despre mandat, l-am primit. În locul lor veți primi cruci. Voi trimite cruci, dar nu ca voi să le vindeţi și să vă păgubiți, ci așa cum v-am scris, să faceți în aceasta ascultare. La sărbători, când vin străini, să le scoată o soră la poartă și să zică: „Cumpăraţi cruci de la părinții care trăiesc în pustia Sfântului Munte și se va folosi sufletul vostru, căci se roagă pentru voi." Nu, însă, cum mi-ai scris tu, că vă dă danii lumea, iar voi le daţi lor ca binecuvântare. Aceasta este binecuvântarea voastră. Eu vreau ca din sudoarea mea să mănânc pâinea mea. Deci, dacă nu faceţi așa, nu voi mai trimite altă dată. Nici acum nu vi le-aş fi trimis. Am vrut să trimit cruci numai ca să acopăr mandatul. Aici eu le vând cu 5 mii pe cele simple și cu 10 mii pe cele duble. Sunt foarte mici, așa cum le-ați vrut voi acolo. Să le dați cu 5 mii și mie să-mi plătiți 4 mii, iar o mie să rămână binecuvântare pentru mânăstire. Eu trebuie să vă dau vouă, nu voi mie. Când vrea cineva să dea danie pentru noi, dă-i cruci sau păstrați voi dania. Eu nu vreau. Îmi trimit alții danii.

Anastasiei îi voi scrie cu mai multă liniște. Numai să facă ascultare desăvârșită de maica stareță, așa cum îi scriu totdeauna. Transmite urările mele maicii stareţe și metania mea părintelui. Mă rog pentru toate surorile.

Îți doresc de bine din tot sufletul,

smeritul p. Iosif.

Timbre să-mi trimiţi des și plata voastră va fi multă, de la cei care se folosesc din scrisorile pe care le trimitem.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 8.07.1949

Alt drum nu este mai scurt, decât a răbda ispitele care vin, în orice fel ar veni

62
Către Monahia Vriéni

Copilaşul meu iubit, Vriéni, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu întreaga obşte sfântă, mă rog ca această scrisoare să vă găsească pe toți în deplină sănătate a sufletului și a trupului, amin.

Vriéni, copilul meu, rărunchii mei sfinți, ce ai pățit? De ce suferi? Numai ce am primit în clipa aceasta scrisoarea ta și am văzut ce îmi scrii și mă bucur pentru sănătatea ta și mă întristez pentru necazurile tale. Toate acestea ți se întâmplă, Vriéni, copilul meu, deoarece nu ai răbdare. Tu, copilul meu, cauți pe Hristos, cauți să intri în cetate. Prin urmare, maica stareță se roagă ca pe toți să vă bage în cetate. Părintele se roagă pentru voi toți. Eu, sărmanul, strig aici întruna: „Toate împreună și Vriéni a mea de-a dreapta în brațele mele, în Rai!"

Așadar, ne ascultă Domnul și pentru zdrobirea mândriei sufletului tău, ca să se smerească și să se combată mânia, furia, înflăcărarea și egoismul, ți-a trimis un purice – pe sărmana fată[79] –, să te ciupească, să rabzi, să te deranjeze, să rabzi îndelung. Și încet, încet, să îmblânzești mânia și furia înăbușindu-le înlăuntrul tău și nelăsând să iasă cuvânt aspru din gura ta. Atunci, puterea aceea a lui satana, care este înăbușită înăuntru, o dată și de două ori și de multe ori, va fugi și va lăsa pe

[79] Se referă la micuța Mariana, la care s-a referit în scrisoarea 61.

om ca un mieluşel, blând şi liniştit, aşa cum o vezi pe maica stareţă, pe Athanasia şi pe surorile asemenea lor.

Ascultă un lucru care mi s-a întâmplat mie. Când eram în lume, eu mă certam cu mii de oameni. Aveam o inimă de leu. Şi dragostea lui Hristos m-a făcut ca o mortăciune. Dacă aş vrea să povestesc câte am suferit de la patima aceasta în fiecare zi, ar trebui să scriu o carte, deoarece Dumnezeu, vrând să mă elibereze, mi-a adus toate cele de trebuinţă: pe unii să mă deranjeze pe nedrept, să mă înjure, să mă ispitească, şi nu pur şi simplu cu încercări oarecare, ci cu unele în măsură să facă moarte de om, nu numai vorbe. Şi răbdând şi înăbuşind înăuntru pe satana cu o răbdare extremă, am primit eliberare de rău.

Aşadar, într-o iarnă grea m-a pândit ispititorul şi a ridicat armele lui împotriva mea, aşa cum ştie el să ispitească şi cum Dumnezeu îngăduie să fii încercat. Şi dacă a făcut trei şi cinci încercări şi a eşuat cu atacurile lui, a intrat pe uşă atât de brusc, ca o rafală de vânt, şi a zdruncinat tot adăpostul din toate încheieturile şi a lovit acoperişul cu mii de ocale de piatră de deasupra, de se auzea în aer ca un avion, şi l-a azvârlit în faţă, în stânci, pe zăpadă. Şi noi am rămas sub cerul liber, în zăpadă. Şi dacă auzi felurile ispitelor, nu poţi să le duci, fără să te vatămi, osândind pe pricinuitori.

În care caz[80], atâta Har vei primi în schimb, în funcţie de ispite, încât nu e măsură ca să-l măsori.

Prin urmare, să nu crezi că, dacă o alungi pe Mariana, nu-ţi va veni altă ispită. Şi dacă te arăţi fără bărbăţie în ispita aceasta, atunci şi în toate celelalte ispite te vei dovedi tot fără bărbăţie. Deoarece ispita este înlăuntru nostru. Nu o vezi, copilul meu? Ia aminte la

[80] Aici trebuie să se înţeleagă „dacă şi tu faci răbdare extremă" (n. tr.).

ea! Ispita urcă de la buricul pântecelui spre inimă, o înfierbântă pe aceasta, încălzește sângele și urcă după aceea pe gât în sus, lovește capul, întunecă mintea și ca un nod se așază în gâtlej. Și taie chiar și respirația și îl înăbușă pe om.

Poate să fie și omul celălalt cel care pune ispita în mișcare, omul rău. Sau mai curând, și pe acela îl pune ispita să te agite și să te tulbure. Dar Domnul îl îngăduie, ca să devii încercată, ca să ajungi la nepătimire. Deoarece, tu, când te pregătești și Îl aștepți, nu te tulburi și nu te agiți.

Îmi scrii că, dacă ai fi știut că ai fi primit Har, ai fi răbdat și zece Mariane. De unde știi tu că, dacă ai fi răbdat, nu ai fi primit? Eu îți spun ție și tuturor surorilor că alt drum nu este mai scurt, decât a răbda ispitele care vin, în orice fel ar veni. Starea duhovnicească a omului și Harul, pe care îl are din răbdare, se primește ca martiriul. Cum vă rabdă pe voi toate maica stareță? Pentru că are răbdare! Dă mărturie în felul acesta că are Har, că are virtute. Virtutea nu are clopoțel, ca să știi când sună. Clopoțelul virtuții este îngăduința, îndelunga-răbdare, răbdarea. Acestea sunt podoabele monahului.

Tu îmi spui că Athanasia o are pe cea demonizată, dar are răbdare. Ai văzut? Oare câte nu suferă? Și o va înjura, o va împinge, o va scuipa, o va lovi cu piciorul și câte altele nenumărate îi va face. Dar Athanasia, privind la plata cea de sus și la Harul pe care îl va primi de la Domnul, le rabdă pe toate.

Iată, așadar, unde îți este exemplul. Stareța ta cea sfântă, deoarece te iubește, așa cum iubește și pe Athanasia, aceleia, pentru că e puternică, i-a dat pe cea nebună, iar ție, pentru că ești slabă, ți-a dat pe cea mică.

Când vei răbda, vei deveni ca Athanasia și vei putea să duci și tu pe cea demonizată. Mare virtute! Știi ce osteneală este să duci un nebun?

La noi a venit un nebun și l-am pus la post peste măsură. Într-o zi eram afară și a închis toate ușile și ne-a lăsat afară. Și cu toate rugămințile noastre nu ne-a deschis. În fine, ce era să facem? Am găsit un lăcătuș, am stricat balamalele, am scos ușile și atunci a ieșit afară. „Bre, de ce ai încuiat?", îi zic. „Deoarece", zice, „aveam înăuntru usturoi și cartofi și am vrut să mă nevoiesc singur, să mănânc cartofii și usturoiul!" S-a făcut bine după puțin, dar a plecat și iarăși s-a demonizat. De trei ori a venit și după ce se făcea bine pleca și iarăși înnebunea. Acum îl țin închis într-un spital de nebuni.

Eu deja m-am îmbolnăvit, sunt ca un paralitic. Nu pot să mai fac nici zece pași. Pentru acestea și pentru toate celelalte am devenit o mortăciune. Pentru aceasta și stareța ta binecuvântată este bolnavă tot timpul. Pentru că se slăbește de la supra-solicitarea minții. De aceea, să nu zici că îți vrea ție răul chiar cea care suferă pentru voi toate.

Dar când nu rabzi o ispită sau alta și găsești pricină la ceilalți – Domnul ni le dă! –, atunci aceasta ne va biciui, fapt cu mult mai rău și mai aspru. Căci niciunul dintre oameni nu poate să ne învețe, așa cum ne învață Domnul. Deoarece, copilul meu: „Luați învățătură, ca nu cumva să se mânie Domnul!"

Iubiți voia Domnului și purtați ca pe ale voastre pe cele care vin, ca nu cumva să ne predea Domnul micimii sufletești și blasfemiei. Și când iarăși greșești și cazi, iarăși să te pocăiești. Nu deznădăjdui! Dă curaj și nădejde sinelui tău: „Iartă-mă, Hristoase al meu,

că iarăși mă pocăiesc!" Să nu zici: „Să mă bată Dumnezeu!" Nu e păcat? Oameni suntem. Domnul zice că apostolul Petru să ierte de șaptezeci și șapte de ori pe zi. Prin urmare, să zici: „Eu voi ierta o dată, de două ori, de trei ori, de cinci ori, până la șaptezeci și șapte de ori, așa cum zice Domnul."

Dar şi noi aici ne rugăm întruna și toţi vom merge acolo. Nu fii răutăcioasă cu sora. Numai cu dragostea, numai cu binele. Athanasie are patruzeci de ani și numai cu mângâieri și cu îmbrățișări îl țin. „Fratele meu, fratele meu!", îmi zice. Dar numai ce merge în coliba lui și nu vrea să mă mai vadă, deoarece îl înăbușă ispita. Nu că ar fi el de vină. Îl trimit în grădină la Sfântul Pavel, iar el se duce pe Athon. Și el cutreieră ca să găsească el o viperă care să-l mănânce. Dar viperele pier din fața lui. Așadar tu te superi pentru un copilaş, a cărui gură miroase a lapte?[81]

Tu vrei să-ți ducă alții greşelile tale. Du şi tu pe ale altora. Nu auzi, copilul meu, pe Domnul? „Ceea ce voiți", zice Domnul, „să vă facă vouă ceilalți, faceți voi lor asemenea." Zice și un înțelept: „Ceea ce urăşti, altuia să nu faci." Dacă vrei să te iubească, iubeşte și tu!

Ai văzut pe altă soră că o mângâie, că o sărută. Așa să faci şi tu. De ce să te sminteşti? Dragostea nu se aprinde de mânie. Acestea toate ţi le spun ca să te îngrijeşti să ai răbdare.

Primeşte și scrisoarea Anastasiei. Nu am trimis-o, deoarece am aşteptat scrisoarea ta ca să-ți răspund şi să le trimit împreună.

Transmite metania mea părintelui.

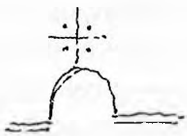
[81] Din punctul acesta, scrisoarea continuă pe o altă foaie de hârtie de mărime mică, iar în partea ei de sus scrie „continuare".

Suferința va trece cu post, cu lectură și cu rugăciune. Deoarece se apropie sfârșitul nostru, cu siguranță și demonii se străduiesc în toate chipurile să ne nimicească. Și noi aici suferim ispite grele, din toate părțile. Nici ziua, nici noaptea nu ne lasă.

Transmite urări de bine maicii starețe și tuturor surorilor. Îți doresc de bine din tot sufletul,

smeritul p. Iosif.

Am scris altă adresă, deoarece Athanasie nu se oprește într-o singură stație. Pleacă și îl pierd.

Sfântul Munte 27.07.1949

Le-a făcut părintele Arsenie, om sfânt și tovarășul meu nedespărțit încă de la început

63 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu, draga mea Vriéni, mă rog să fiți toate în deplină sănătate a trupului și a sufletului.

Acum câteva zile v-am trimis răspuns la scrisoarea ta. Acum, aceste două cuvinte nu sunt decât ca să vă anunț că vă trimit și alte cruci, deoarece este acum aproape hramul vostru, Adormirea dulcii noastre Măicuțe, și veți avea mulți închinători.

M-am gândit că veți vinde cu harul ei dumnezeiesc mai multe, acum, de aceea vă trimit încă un pachet mai mic.

Despre primele v-am scris că fuseseră 130 simple și 10 duble. V-am scris și cu cât să le vindeți, cu câte 5 și 10 mii, care fac în total 750 de mii. V-am scris și cum să le țineți și că să le rânduiți cum vreți. Acum vă trimit 110, 100 simple și 5 duble, care fac 550 de mii. Să nu vă grăbiți să trimiteți banii, deoarece de îndată îi și cheltui. Mai târziu.

Vreau să cumpăr ulei, atunci când va ieși. Deoarece atunci voi avea mare nevoie de mulți bani. Poate să-mi dați și un împrumut. De aceea, mai bine să rămână acolo banii.

Iar dacă murim până atunci, căci în fiecare zi așteptăm moartea ca eliberare de suferințe, atunci să rămână acolo spre pomenire, deoarece este osteneala mâinilor mele. Deși bolnav, mă ostenesc până la sânge.

Metanierul negru este al meu. Ți-l trimit. Celelalte sunt unul al Anastasiei și celelalte ale oricui le vrea, să le ia ca binecuvântare de la Sfântul Munte. Le-a făcut părintele Arsenie, om sfânt și tovarășul meu nedespărțit încă de la început.[82]

Vă mulțumesc pentru marea binefacere de a ne vinde rucodeliile și ne rugăm pentru voi. Rugați-vă și pentru noi, pentru dragoste.

Transmite metania mea părintelui, maicii starețe și tuturor dimpreună. În mod special ție, Vriéni a mea.

Cel din urmă smerit,

p. Iosif.

[82] Foarte importantă mărturie scrisă a Părintelui Iosif despre sfințenia Părintelui Arsenie. Despre Părintele Arsenie vezi Iosif M. D. – *Gheron Arsenios Spileotis, (1886-1983) – împreună nevoitor al lui Gheron Iosif Isihastul*, Tesalonic, 2004[3].

Sfântul Munte 7.08.1949

Se va naște în tine o lume nouă, un duh nou, alt cer, care nu-ţi este cunoscut

64 Către Dionisie

Dragului și preaiubitului meu între cei adevărați, Dionisie, te îmbrățișez cu sărutare sfântă și mă rog pentru buna ta sănătate. Rărunchii mei buni, copilul sufletului meu, „apropie-te de mine şi te va binecuvânta sufletul meu şi vei fi binecuvântat pentru totdeauna."

Ascultă glasul meu, bunul meu fiu. Astăzi am primit scrisoarea ta și am văzut ce scrie în ea. Iar bucuria mea este de nedescris, aflând că ai fost în sfânta noastră mânăstire, deoarece, de când a intrat Vriéni acolo, nu mai spun că este mânăstire străină, ci că este a noastră. Acum, cred deja că se va împlini dorul dulcii tale măicuțe. Acum mi se pare că a fost auzită cererea ei și vor începe bunătăţile să vină asupra ei.

Singurul lucru care mă va mulțumi, bunul meu fiu, este să mergi acolo cât mai des, să stai o lună întreagă împreună cu sora ta și să te liniștești într-o chilie. Să te ocupi cu filosofarea celor dumnezeiești și de sărbători să cobori și să predici în biserici. Și încet, încet, să devii urmaș al Părintelui.

Ah, ce bucurie va fi pentru mine şi ce sănătate pentru tine, a sufletului și a trupului! Socotesc că numai atunci se va împlini voia Domnului, întrucât se va naște în tine o lume nouă, un duh nou, alt cer, care nu-ţi este cunoscut. Căci cei cu care ai vorbit până acum nu au

ştire despre acesta. Însă monahiile părintelui duhovnicesc Partenie, dacă nu toate, cea mai mare parte, stau la masa bunătăţilor duhovniceşti şi adesea pătrund în Rai şi răspândesc mireasma ca florile. De aceea zic să te apropii, ca să te împărtăşeşti de această mireasmă. Monahul nu este cel pe care îl întâlneşti tu şi auzi cuvinte fără rod. Adevăratul monah este rod al Sfântului Duh. Şi când, în linişti re, îşi va curăţi simţirile şi mintea i se va linişti şi inima i se va curăţa, atunci primeşte Har şi luminarea cunoştinţei şi se face în întregime lumină, în întregime minte, în întregime străvezime. Şi izvorăşte teologie, pe care, dacă sunt trei care să scrie, nu apucă să cuprindă râul ce izvorăşte în valuri şi împrăştie pace şi desăvârşita nemişcare a patimilor în tot trupul. Se aprinde inima de dragoste dumnezeiască şi strigă: „Ţine, Iisuse al meu, valurile, că mă topesc ca ceara!" Şi cu adevărat se topeşte, dacă nu e ţinut. Şi mintea este răpită în vederea dumnezeiască şi se întâmplă unirea. Se preschimbă omul şi devine una cu Dumnezeu, încât nu mai ştie şi nu-şi mai distinge sinele, precum fierul în foc, când se aprinde şi devine una cu focul.

Pe toate acestea le vei gusta, dacă te alipeşti de mănăstire şi devii urmaş al Părintelui şi afli desfătarea duhovnicească în rugăciunea minţii. Mă ai şi pe mine, care îţi voi scrie adesea şi îţi voi descoperi taine din care, dacă trăieşti în lume, nicio picătură nu vei gusta.

Lasă luptele şi cuvintele umflate. Vreau să uneşti pe omul cel dinlăuntru cu Dumnezeu. Şi atunci vei deveni folositor şi celorlalţi. Dacă vrei, citeşte istora bisericească a lui Meletie al Atenei, ca să vezi câţi învăţători, Origen şi mulţi alţii, au fost mai întâi mari luminători ai Bisericii, cu toată învăţătura lor, dar, deoarece s-au aruncat în mare înainte de a primi în linişti re curăţia

simțirilor și pacea Duhului, s-au afundat în oceanul Sfintei Scripturi și au socotit de ajuns știința de carte. Și mii s-au pierdut și au fost dați anatemei de către sinoade, în care mai înainte fuseseră luptători. Citește și vei vedea.

Eu știu că, dacă nu mă asculți, îți vei aduce aminte de mine cât trăiești. Dar va fi târziu, deoarece eu nu voi mai fi în viață. Și nimeni dintre oameni nu te iubește mai mult decât mine, nici nu îndrăznește să spună adevărul, dacă îl vede. Întrucât de la cei pe care i-ai cunoscut până acum ai auzit numai lingușeli, politică, ironii și lecții despre cei din veacul al VIII-lea, toate născocite și obișnuite. În timp ce tu, ca vlăstar tânăr, ai nevoie de înțelepciune duhovnicească și de adevăr curat.

Nu povesti acestea pe care ți le scriu, deoarece oamenii veacului acestuia nu se preocupă cu ele. Dacă cineva le spune despre rugăciunea neîncetată a minții, socotesc că le vorbește despre vreo erezie. Asemenea sunt oamenii epocii noastre viclene, chiar și monahi, în timp ce monahul adevărat trebuie, ziua și noaptea, să se ocupe cu vederea lui Dumnezeu, chiar și când mănâncă, și când doarme, și când lucrează, și când merge. Căci Dumnezeu este cu adevărat aproapele nostru, cu care putem să vorbim întruna. În privirea ta este Dumnezeu, în mintea ta este Dumnezeu, în cuvântul, în suflarea ta, în mâncarea ta, oriunde privești, peste tot este Dumnezeu. „În Acesta trăim și ne mișcăm." El ne ține în sânurile sale.

Așadar, strigă întruna: „Dumnezeul meu, Îți place lucrul acesta? Dumnezeul meu, este voia Ta aceasta?" Și întotdeauna, ziua și noaptea, să vorbești lui Dumnezeu cu toată simplitatea, ca un fiu către tatăl lui.

Atunci simți și iubirea tatălui și paternitatea Lui dumnezeiască și iubești, întrucât ești iubit, și te temi să nu greșești față de voia Lui dumnezeiască și tremuri să nu întristezi pe bunul tău Tată, care atât de mult te-a iubit și fără vreun interes al Său [încât a dat pe Fiul Său, Care][83] a murit numai pentru tine pe cruce.

Biserica nu va fi îndreptată de tine. În timp ce tu te vei îndrepta, te vei desăvârși, te vei lumina foarte tare lângă mânăstire, chiar dacă nu se vede. Pentru voi este această voie a Domnului, să nu asculți de nimeni altcineva, căci nimeni nu te iubește precum te iubesc eu.

Cât despre pensie, deoarece nu ni se dă posibilitatea să punem pe altcineva, te voi face pe tine împuternicit, să iei banii și să-i dai la mânăstire. Și mi-i va trimite pe toți odată, deoarece vrem două milioane pentru ulei, căci aici este munte și luăm pentru tot anul. Nu găsești oricând vrei. Este 20 de mii ocaua.

Cât despre Maria, lasă-i în pace, nu este voia lui Dumnezeu să-i dăm ceva. Nu primesc înștiințare de la Dumnezeu. Dacă te întreabă, spune-i că „I-a luat părintele de acolo pentru el, nu au vrut să-i iei tu." Ca să nu intrați în dispută. Dar nu ne mai rămâne timp. Să nu se întâmple iarăși vreo anulare, căci se apropie sfârșitul semestrului. Nefericirea o va aduce în simțiri pe Maria, să se smerească și să-și iubească aproapele. Eu m-am rugat mult și Domnul nu vrea să o ajut, ci cu banii aceștia vreau să fac ceva pentru Athanasie, deoarece, dacă mor, acesta va rămâne pe drumuri. Nu stă în casă.

Pe Manole lasă-l, nu-i da importanță, deoarece e un prost. Îți doresc de bine din tot sufletul,

smerit, p. Iosif.

---

[83] N. tr.

Sfântul Munte 8.08.1949

Am să vărs nectar ceresc în sufletul lui, încât va ieși în afara sinelui său

65 Către Erghina

Draga mea surioară Erghina, rărunchii sufletului meu, singura hrană a copilăriei mele, mă rog să fii bine.

Sora mea dragă, am primit scrisoarea ta și am văzut ce scrii în ea și mult m-am bucurat pentru Dionisie, care a mers la mânăstire pentru a se vindeca. Ah, cine n-ar fi vrut să fie lângă mine, să fi văzut rugăciunile mele, să fi auzit glasurile mele, să fi cules lacrimile spre mărturia adevărului, pe care le vărs pentru luminarea surorii mele și ale iubitului ei fiu!

Eu nu cred, sora mea, să fie alta voia Domnului, decât cea despre care scriu lui Dionisie. Dar iarăși nu vei asculta și după aceea îți va părea rău, dar va fi târziu. Lasă-l, așadar. Silește-l și îndeamnă-l să meargă lângă Vriéni, lângă Părintele, alături de obștea sfântă, ca să-și vadă de sănătatea lui. Și eu, cât trăiesc, le voi fi putere neclintită, stâlp și cetate întărită. Și tu, după aceea, să faci în afara mânăstirii o sihăstrie, ca să te liniștești. Ai pensia ta spre hrană. Întrucât nu poți să te supui, dacă nu vrei acolo, fă lucrul acesta.

Trimite-l însă pe Dionisie, să nu piardă timp, deoarece, dacă nu-l va găsi iarna acolo, se va îmbolnăvi și va face altă boală și-l vei pierde. În timp ce acolo, îl vei vedea bucurându-se. Trimite-l fie și numai să iasă din iarnă ca ucenic. Și când îl voi prelua eu cu scrisorile, se va afla în alt veac. Am să vărs nectar ceresc în

sufletul lui, încât va ieși în afara sinelui său. De asemenea, acolo te voi îndruma și pe tine și vei afla odihnă desăvârșită. Preasfânta acolo vă cheamă și vă va fi ocrotitoare vouă, tuturor. Așadar, nu face neascultare, deoarece vine mânia înfricoșătoare a Domnului. Să nu vă găsească pe drumuri, ci sub acoperișul sfintei noastre mânăstiri. Să nu crezi că se va sfârși lupta. Apucă să te salvezi! Războiul le va sfârși. Nu asculta cuvinte. Nu întreba pe nimeni. Fă ascultare, sora mea, și trimite de îndată copilul. Lasă-l acolo, iar eu îi voi scrie de îndată. După aceea, te voi ajuta la orice vrei. Ai pensie, ai casa ta, vei zidi o colibă, nu te vei amesteca tu în mânăstire. Închin-o Preasfintei și cu siguranță vei câștiga pe vecie. Dacă nu mă asculți, eu voi muri, poate în curând, și tu târziu îți vei aduce aminte de mine.

Despre pensie, deoarece acum mă tem să nu se anuleze, am făcut împuternicire lui Dionisie. După aceea, dacă apar discuții, Dionisie va face altceva, ce ne va spune părintele Partenie. Despre Maria să nu se vorbească deloc. Nici Manole, nici altcineva. Să-i dați pe toți la mânăstire. Voi face azil lui Athanasie[84], dacă văd că am să mor, deoarece cutreieră pe drumuri. Nu stă. Suferă. Acum s-a dus să adune măsline împreună cu un alt frate.[85] Nu vrea isihie. Nu are răbdare. Eu îl iconomisesc cu lacrimi multe, altfel s-ar fi pierdut până acum.

Să îți scriu o povestioară ca să râzi. Acum două luni l-am trimis să ducă un pachețel și să vină îndată înapoi și s-a întors după o lună și a adus alune! De îndată ce a ajuns, eu cu lacrimi și cu îmbrățișări, „Frățiorul meu!". Nu îl întreb deloc pe unde a cutreierat. După două zile

---

[84] Se referă la faptul că îi va ridica chilie, ca să stea în ea.

[85] Celălalt frate este, după toate probabilitățile, un ucenic al său, monahul Iosif, ulterior Vatopedinul.

ne zice cu entuziasm: „Mă duc în munte să vă aduc lapte proaspăt și urdă, să mâncăm! O dată pe an să mâncăm lapte." „Mâncare nu gătim, vom aștepta cu ligheanul în trapeză", am răspuns. Deci a plecat. Şi după ce a mâncat lapte acolo, a luat şi să aducă, a luat și urdă, dar s-a așezat și a adormit. A uitat să ne mai aducă și nouă. A lăsat laptele acolo, a luat urda și a plecat la mânăstiri. A luat de acolo roşii, o tinichea întreagă, struguri, încă o tinichea, să ni le aducă. A obosit și a lăsat tinicheaua cu roșii în pădure. S-a dus mai încolo, urda s-a stricat, nesărată fiind, a aruncat și strugurii și n-a mai venit înapoi. Noi încă aşteptam laptele. Trimit pe cineva să-l caute pe unde cutreieră, pe unde se află. Acestea s-au întâmplat după aceea. Vine înapoi gârbovit și ofilit. Eu iarăși, cu brațele deschise, sărutări, tot un râs, căci dacă îl atingi cu ceva sau te vede posomorât, îl pierzi îndată și luni de zile nu-l mai vezi.

De aceea, pe el trebuie să-l îngrijesc. Și lasă să zică și să vorbească Manole și Maria. Eu, odată, le-am spus că, dacă vrea să o ajutăm, trebuie și ea la nevoie să o ajute pe Erghina. Dar ei nu ascultă. Deci, de aceea, te înştiinţez că nu este voia Domnului. Când se vor smeri, mă va lumina Domnul.

Voi nu aveți binecuvântare să dați nicăieri. Numai la mânăstire. Acolo avem casa noastră de bani. Numai să vă îngrijiţi repede, de îndată ce vine împuternicirea, să meargă să ia banii. Ca să nu se prescrie şi să se piardă. Altceva nu am. Îți scriu în grabă.

Mâine voi trimite să-l găsesc pe Athanasie, să meargă să pregătească împuternicirea.

Vă îmbrățișez și vă urez de bine.

smerit, p. Iosif.

Sfântul Munte 18.09.1949

Să nu ţii întristarea în inima ta, căci bucuria celui viclean este întristarea, descurajarea

66 Către Monahia Vriéni

Copilaşul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, îţi doresc să fii bine.

Copilul meu, Vriéni, am primit scrisoarea ta şi am citit cele scrise în ea. Am primit şi banii Mariei, 400 de mii. Aşa cum spuneţi se va şi întâmpla, cred. Până când se vor termina liturghiile, poate că o va înştiinţa Domnul. Eudoxia să nu se neliniştească, ne vom ruga şi pentru ea. Nu te nelinişti pentru Mariana, copilul meu, atât a vrut Dumnezeu să o ai tu. Acum, Domnul vrea s-o mai aibă şi altcineva. Nu ai făcut neascultare. Nu te întrista. Toate sunt cu ascultare.

Chiar dacă ai căzut de multe ori, scoală-te iarăşi. Nu te întrista, nu deznădăjdui, ci cu râvnă scoală-te, fă metanie şi spune: „Iartă-mă! Om sunt şi slab." Nu este părăsire. Deoarece ai mândrie lumească, egoism, te lasă dulcele Iisus să greşeşti, ca să cunoşti neputinţa ta, să-i rabzi pe cei care greşesc, să nu judeci pe surori, când greşesc, ci să le duci în spate. Ai văzut sora Partenia cât a răbdat pe cealaltă soră? Fă şi tu ca ele. Când cazi, sărută-le picioarele. Învredniceşte-te, ca să se roage pentru tine. Şi multe lacrimi îţi vor veni, dacă vei ruga o soră, făcând metanie până la pământ şi zicând: „Roagă-te pentru mine, sora mea adevărată, să mă miluiască Domnul." Şi crede-mă că mult ajutor vei primi, deoarece sufletul tău se smereşte şi îţi vine plânsul.

Toate sunt spre folosul tău, ca să ți se curețe sufletul de patimi. Iată, acum, ți s-a dat Anastasia. Ai răbdare, ca să ai câştig de la ea. Nu o cere pe Mariana, ca să nu ți se facă voia. Urechea ta să fie la gura maicii stareţe și orice îți spune să făptuiești ca și când ar veni din gura lui Dumnezeu. Şi vei avea totdeauna pace în sinele tău.

Și iarăși, dacă vei greși, cere-ţi iertare. Să nu ţii întristarea în inima ta, căci bucuria celui viclean este întristarea, este descurajarea, din care se nasc multe și umplu de amărăciune sufletul în care sunt unele ca acestea. Iar sufletul celui care se pocăiește zice: „Am păcătuit. Iartă-mă, Părinte!" Şi alungă întristarea. „Nu sunt oare un om slab? Prin urmare, ce am de făcut?"

Numai când va veni Harul se va îndrepta omul. Altfel, fără Harul lui Dumnezeu, așa cade. Îmbărbătează-te, deci, și nu te teme deloc. Mânăstirea noastră este Rai și trebuie toate să vă faceţi precum florile. Și vă veţi face. Nu te întrista.

Îmi scrii despre părintele Athanasie. Este bine. Nu poate să-și găsească liniștea. Dar ne cară de toate. S-a dus să trimită pachetul și așteptam să vină înapoi. A venit după o lună. Așa îi place. Şi iarăşi se așază și se uită la noi. Când vine, îmbrățișări, sărutări, „Thanasis, sufletul meu, frățiorul meu, unde ai fost? Ce faci?" Lacrimi, durere, dragoste peste măsură. După o zi, două, îl pierd. Pleacă pentru vreo treabă. Și după o lună sau două iarăși îl văd. Ne trimite fructe. Rugăciunea mea este cu el pentru totdeauna. Nu a pus început bun, să facă răbdare. S-a dus după alune. Ne va aduce struguri. Dar nu poate să stea. Are dragoste, are bună-voință, dar îi lipsește răbdarea. De aceea cutreieră pe drumuri. Nu-i e frică să pățească ceva rău, deoarece duhul meu este cu el.

De asemenea, nici tu nu vei păți nimic rău, căci sunt lângă tine. Sunt și cu toată mânăstirea, cu părintele, cu maica stareță și cu toate surorile. Sufletul meu este împreună cu voi, deoarece împreună cu voi este dulcele Iisus. Este cu adevărat împreună cu noi, acestea nu sunt doar vorbe.

Așadar, siliți-vă. Este puţin timp. Nu vă îngrijiţi de multe. Cel mai mult să dăm la dumnezeiasca slujbă, să nu fim aflați nepregătiți.

Transmite tuturor metanie și urări.* Îți doresc de bine din tot sufletul,

smerit, p. Iosif.

*Să facă și ei rugăciuni pentru mine și pentru Thanasis.

Sfântul Munte 6.10.1949

Și îndată o să fie primit de Iisus în mâinile Lui și se va scrie de către îngeri cu litere de neșters în cărțile lor

67 Către Bătrânul Partenie

Preaiubitului și bunului meu părinte Partenie[86], cu dumnezeiască dragoste și respect, sărut dreapta ta sfântă, cerând rugăciunile tale cele sfinte.

Părintele meu duhovnicesc, numai ce am primit scrisoarea voastră și m-am grăbit să vă dau răspuns, ca să nu aștepte preabunele făpturi.

[86] Duhovnicul mânăstirii de maici Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones, Attica, unde viețuia și nepoata părintelui, monahia Vriéni.

Binecuvântatul meu părinte, altădată erai dator să mă întrebi cele ce mă întrebi acum, ori mai devreme, ori mai târziu. Deoarece acum arunci toată răspunderea asupra mea, întrucât aceşti mieluşei, deşi necunoscuţi mie, lui Dumnezeu îi sunt cunoscuţi. Şi când vor auzi că eu i-am împiedicat să primească binecuvântarea voastră, pe care aveaţi de gând să le-o dăruiţi, atunci se vor întrista și vor ofta cu amărăciune și se va vătăma sufletul lor. Și se va supăra Dumnezeu pe mine foarte, pe mine cel din care a venit sminteala.

De aceea, lasă aceasta deocamdată, ca să nu se dezbine, numai ce s-au unit. Aceasta nu ne vatămă pe noi. Dar, dacă vă prisoseşte războiul de ţesut şi vreţi să li-l daţi, fără ca voi să vă lipsiţi şi să vă întristaţi şi dacă vreodată se va întâmpla vreo înstrăinare şi separare la ei, așa cum scrieți, dați-le cu bucurie și veselie sufletească. Și îndată o să fie primit de Iisus în mâinile Lui și se va scrie de către îngeri cu litere de neșters în cărțile lor.

Iar ele se vor bucura pentru un dar atât de mare, pe care li l-a rânduit pronia lui Dumnezeu. Şi sfinţia voastră îl veţi primi înapoi întreg în ceruri. Şi eu, netrebnicul, mă voi bucura cu bucuria amândurora, în locul necazului care ar fi putut să se întâmple.

Cât despre cărţile pe care le-ai trimis, când va veni Athanasie. S-a dus să adune măsline, deoarece nu poate să se liniştească. Aşadar, când vine, îl voi trimite, nu numai aproape, ci și mai departe, ca să înscrie abonaţi, deşi Sfântul Munte are deja această carte. Dar, pentru că este foarte ieftină, o vor lua cei care nu o au. Patericul este rar, cel Mare. Cele două volume ale Sfântului Efrem – pe unul l-am citit – sunt minunate. Şi Sfântul Varsanufie este frumos.

În sfârșit, eu am spus gândul meu, părinte sfinte, ca cel mai mic mădular al sfintei voastre obști. Rămân în deplină dragoste,

cel din urmă monah Iosif.

Sfântul Munte 6.10.1949

Am făcut ascultare la duhovnici și am ieșit, am dat cer și am primit pământ

68 Către Monahia Vriéni

Draga mea Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog pentru sănătatea ta, dimpreună cu toate surorile în Hristos.

Copilul meu bun, împreună cu scrisoarea părintelui duhovnic, am primit în aceeași zi și scrisoarea ta. Cealaltă, despre care îmi scrii nu a venit și poate chiar s-a pierdut. Îngrijește-te să-mi trimiți alta. Poate că cel care le deschidea mai demult acum le și păstrează. Întrucât în multe feluri ne războiește vrăjmașul cel cu ochi rău.

Am văzut dragostea ta multă, cum că te temi să nu pățesc ceva. Dar nu te teme pentru mine, întrucât nu există cineva pe pământ care să aibă atâta îndrăzneală la mine și să poată să mă înșele și să mă atragă în cursă, după ce am văzut toate acestea.[87]

[87] Probabil se referă la vedenia în care a primit de sus înștiințare că „Biserica se află la Constantinopol", în perioada în care era de partea zelotiștilor. După această vedenie, dar și după altele pe care le-a văzut, este

De altfel eu sunt în întregime o rană. Viața mea a fost martirică și acum am rămas în întregime numai o rană. Apă curge din tot trupul meu și aștept în fiecare zi moartea. Eu sunt om? Nu mai pot să-mi trag picioarele. Alții mă trag. Și atunci când am ieșit, altcineva m-a dus. Am făcut ascultare la duhovnici și am ieșit, am dat cer și am primit pământ. Încă nu am ajuns la starea aceea pe care o aveam înainte de a ieși.

Așadar să nu asculți ce spun ei. Cine nu a făcut încercare trebuie să încerce și din experiență să învețe și va afla ceea ce îi lipsește.

În sfârșit. Mi-a scris Dionisie că a fost acolo. L-am rugat mult să vină și să rămână împreună cu părintele, cu obștea voastră, să se facă preot, urmaș al părintelui, dar nu mi-a răspuns. I-am spus să vă aducă acolo pensia. Să păstrezi banii separat, dacă se întâmplă să se îmbolnăvească mama ta, să plătim o femeie ca să vadă de ea. Nu-i dau Mariei, deoarece nu au dragoste, niciunul dintre ei. Manole e plin de prostie. Nu ascultă, crede că le știe pe toate și e mai prost decât iepurii. Să mă judece. Nu-i nimic.

Îmi spui să nu scriu lui Papa-Efrem[88], că mi-a scris părintele. Dar dacă voi i-ați spus că mi-ați scris și așteptați răspuns, nu mai este o taină. Despre toate scriu în scrisoarea părintelui. Altădată dacă întrebați, vă scriu.

Dacă vine cineva de acolo, aș vrea zece ocale de stafide, din cele din care ne-ați trimis anul trecut. Din banii noștri, pe care îi aveți.

---

foarte sigur că nimeni nu poate să-l miște din învățătura cea dreaptă. Vezi și în introducere.

[88] Se referă la părintele Efrem Karagiannis.

Silește-te, buna mea Vriéni, și Domnul îți va da Har. Mă rog pentru maica stareță și pentru toate surorile.

Îți doresc de bine din tot sufletul,

smeritul Iosif m.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 1.11.1949

Trebuie să ne războim toată viața, nu cu surorile și cu frații, ci cu cel care-i pune să facă tot răul

69
Către Monahia Vriéni

Rărunchii mei, sufletul meu drag, Vriéni, copilașul meu, copilul meu sfânt, iarăși voi plânge și iarăși voi jeli și „sufletul meu îl voi pune pentru tine."

Scoală-te, deci. Îți dau mâna mea tremurândă. Nu te văita. Iarăși te țin. Plângi pe umărul meu. Sunt alături de tine. Plâng împreună cu tine. Oftez, mă doare, sufletul meu suferă și inima mea se zbate, până când te vei urca pe Tabor. Întrucât, atât timp cât urci pe Golgota, trebuie să cazi. Crucea e grea. De multe ori vei cădea în genunchi. De ce asculți pe ispititor?

Astăzi am primit scrisoarea ta, trimisă acum două luni, pe 6 septembrie. Cineva a luat-o și a uitat-o, se pare, în buzunarul lui și s-a dus în pustie. În fine. Am citit-o și am văzut greșeala ta. Dar paguba nu ai scris-o. Părintele are, însă, dreptate. De două ori să te strige, iar tu să faci neascultare e mare greșeală! Cu toate acestea, să nu deznădăjduim. Împreună cu tine și eu

voi face pocăință. Voi posti patruzeci de zile cu 25 de grame de pâine. Tu vei face 25 de metanii în plus, ca să te ierte Domnul. Vom ruga și pe părintele să ne ierte și cred că-l va lumina Domnul. Și chiar dacă, iarăși, nu vom fi vrednici de iertare, nu te întrista. Tu să nu mai faci din nou neascultare. Pune început bun, iarăși. Fă pocăință sinceră și fii atentă de acum încolo. Iar eu îți făgăduiesc că, văzând Domnul durerea sufletului tău, dacă ești vrednică să te împărtășești, în chip nevăzut te vei împărtăși, venind Harul în ceasul în care se împărtășesc celelalte surori.

Lucrul acesta l-am văzut eu în fapt. Este de ajuns să te pocăiești cu tot sufletul tău. Îndrăznește, deci. Iată, mă lupt împreună cu tine, fac pocăință împreună cu tine, îl implorăm pe Dumnezeu, împreună cu tine rog fierbinte pe Părintele să te ierte, să te împărtășești, dacă va face pogorământ. Iată, particip și eu la canon. Nu patruzeci, ci de trei ori câte patruzeci voi posti pentru dragostea lui Iisus și pentru draga mea Vriéni.

Îmbărbătează-te, deci! Oricum ar trimite săgețile cel viclean, noi i le vom întoarce înapoi. Să înțeleagă că Vriéni nu este singură, ci are paznicul care priveghează pentru ea și care îi strică capcanele pe care i le întinde.

Scoală-te, deci, și stai dreaptă cu bărbăție! Ia putere de la Domnul și nu te teme de chelosul care l-a supărat pe Hristos. Ia Har de sus ca să calci peste el. Și vei avea putere în mădularele tale, zicând întruna „Încetează, vrăjmașule, să mă războiești. Căci părintele meu priveghează pentru mine și rămășițele mele le ține și pentru mine postește și cade la pământ și, dacă voi cădea de șaptezeci de ori câte șapte, tot vei fi biruit!"

Dă curaj sinelui tău și îndată căiește-te. Fără întârziere roagă-te, deoarece toate sunt ale celui rău, ca să

te deznădăjduiască și să te descurajeze și să-ți culeagă cu tristețea totul. Dar să nu-l asculți. Silește-te, numai, să faci ascultare. Ai văzut că și scrisoarea de către vrăjmaș a fost împiedicată. El îi pune să o deschidă, el este pricina tuturor relelor. Nimeni altcineva nu e de vină, numai el.

Așadar, și noi tot cu el trebuie să ne războim toată viața, nu cu surorile și cu frații, ci cu cel care-i pune să facă tot răul. Ia aminte deci, de acum înainte, să nu mai faci neascultare. Și dacă ți-am spus că sunt lângă tine, când te mânii, spune sinelui tău: „Pentru dragostea părintelui, care va plânge când va afla, să nu mă mânii, să nu fac neascultare!" Ajung acestea, spre îndreptare.

Pentru cruci bine faci tot ceea ce faci. Acum a venit timpul să trimiți banii, până în decembrie, ca să iau ulei. Cruci îți voi mai trimite. Despre Sfânta Tomaida le voi spune, dacă este gata, să v-o trimită. Despre Sfântul Dorotei, este ușor să găsim cartea, dar nu îngăduie să o scoatem afară. Câte s-au tipărit acum treizeci de ani nu este permis să fie scoase afară. Este o poruncă aspră a poliției. Anul trecut eu am trimis să întreb dacă îngăduie să cumpăr Filocalia să v-o trimit, așa cum vă spusesem. Și deoarece nu mi-au îngăduit, nu am mai cumpărat-o. Numai cu barca, s-o iei în mână și chiar și așa se teme fiecare. Acum numai voi întreba despre ceea ce îmi scrii, dacă au. Nu am să trimit.

Pentru sora ne vom ruga. Despre cea care suferă, trebuie că se face vreun păcat ascuns, fie acum, fie altădată. De aceea îngăduie Dumnezeu să sufere Dimitra. De multe ori se face păcatul pe care nici ea însăși nu-l știe că este păcat, ci este stăpânită de cel rău. Deoarece astăzi, întrucât este sfârșitul lui, aproape, războiește

cu furie nemăsurată pe toţi, dacă este posibil, să ne bage în iad.

Urări de bine tuturor surorile, în mod special maicii stareţe. Îţi doresc de bine din tot sufletul.

Rărunchii mei, sufletul meu, Vriéni, ia aminte să te mântuieşti! Să fii cu mine în ceruri! Părintele Athanasie e bine, adună măsline. Părintele Efrem[89] a primit Har ca nimeni altcineva în zilele noastre. Domnul să-l păzească. Face ascultare desăvârşită. Numai că nu l-au înscris în catalogul monahilor. Să vedem ce va face Preasfânta.

Iarăşi vă doresc de bine,

smeritul tău rugător, Iosif.

Pentru Părintele,

Părinte, binecuvântează pe cel din urmă fiu al tău, pe mine, sărmanul pustnic, şi dacă este cu putinţă, iart-o pe Vriéni, ca să se împărtăşească, deoarece deja şi eu fac canon pentru ea şi ea se va pocăi şi va pune început. Oameni suntem, cinstite părinte, suntem ispitiţi de vrăjmaşul. Urmează, deci, Domnului, dacă se poate, şi iarăşi iartă-mă, dacă nu se poate. Vrednici suntem de pedeapsă, şi nu numai de atâta, ci de mult mai multă.

Cu dragoste în Hristos îţi transmit sărutare şi metanie.

Cel din urmă fiu al tău, Iosif.

---

[89] Este vorba despre părintele Efrem, stareţul de mai târziu al Sfintei Mânăstiri Filotheou.

Sfântul Munte 10.12.1949

M-am grăbit să-ți scriu, așa încât să ai scrisoarea mea în loc de prăjitură de Nașterea Domnului

70
Către
Monahia
Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, mielușelul meu, sângele sufletului meu, îți doresc să fii bine.

Astăzi am primit scrisoarea ta și m-am grăbit să-ți scriu, aşa încât să ai scrisoarea mea în loc de prăjitură de Nașterea Domnului.

Am citit și am văzut durerile şi necazurile tale, dar nu te necăji, rărunchii mei, să nu ţi se pară straniu. Aşa este monahul. Viața monahului este un martiriu continuu. Dulcele Iisus în necazuri Se descoperă. De îndată ce-L cauţi, îți va scoate în faţă strâmtorări. Iubirea Lui o afli în chinuiri. Îţi arată puțină miere și dedesubt a ascuns un depozit întreg de amărăciune. Când vrea să-ți trimită chinuri, te înștiințează și ca pe un vestitor îți trimite Har pe măsură. „Deci, pregătește-te!", te înștiinţează. Și atunci trebuie să aştepţi că te va ataca cel rău. Și în felul acesta încep lupta și războiul.

Așadar, să nu ţi se pară ciudat când încep tunurile, ci stați cu bărbăție ca niște războinici, căci aici este câmpul de luptă. Acolo va fi odihna. Aici este exilul, iar acolo va fi patria noastră adevărată. Nu ți-am spus și altă dată? La început, opt ani am avut război turbat cu demonii. În fiecare noapte, luptă turbată. Iar în timpul zilei, gânduri și patimi. Veneau cu săbii, târnăcoape, topoare şi lopeţi. „Toți, pe el!", strigau. Martiriu am

tras. „Ia-mi-o înainte, Maică a Domnului!", strigam. Și puneam mâna pe unul și loveam în ceilalți. Mi-am rupt mâinile de pereți.

Din întâmplare a venit cineva din lume, un cunoscut, să mă vadă, și noaptea l-am pus să doarmă în chilia mea. Și vin demonii, întrucât așa aveau obiceiul, și îl iau la bătaie. Şi a început să scoată niște urlete, aproape să se piardă. Am alergat la el: „Ce ai?" „Demonii erau să mă înăbușe, să mă omoare în bătaie!" S-a speriat și noaptea a plecat și l-am condus la Sfânta Ana. Eram la Sfântul Vasile atunci.

Și după opt ani în care în fiecare zi din bătaia pe care o dădeam trupului meu pentru războiul cărnii, de la post la celelalte lupte, am ajuns obosit mort şi m-am îmbolnăvit. Și am ajuns să deznădăjduiesc că nu este speranţă să birui demonii și patimile.

Și cum eram așezat, s-a deschis ușa. Eu, încovoiat, mă rugam cu mintea şi nu m-am uitat. Am zis că a deschis părintele Arsenie. După aceea am simţit pe mine o mână că mă gâdilă. Și văd demonul râios. Și m-am aruncat ca un câine – așa furie aveam pe el – și l-am apucat și la pipăit părul lui era ca de porc. Și s-a făcut nevăzut și s-a umplut locul de putoare. Iar din clipa aceea a plecat împreună cu el și războiul trupului. Și am devenit ca un prunc, dobândind multă nepătimire.

În seara aceea, deci, mi-a arătat Dumnezeu răutatea satanei. Eram foarte sus, într-un loc frumos, și jos era ca o piață și în apropiere marea. Și demonii puseseră nenumărate curse. Și treceau monahii și, călcând în curse, pe unul îl apucau de cap, pe altul de picior, pe altul de mână, de haine. Iar balaurul cel din adâncuri își scosese capul său din adâncul mării și, scoţând foc pe gură, pe ochi și pe nas, se bucura și se veselea de

căderea monahilor. Iar eu, văzându-l, îl huleam: „O, drace al adâncului!", ziceam. „Pentru asta ne înşeli şi ne întinzi curse!" Şi mi-am venit în fire, având bucurie şi tristeţe, deodată, pentru căderea noastră, în care ne petrecem toată viaţa.

De atunci, am ajuns la multă pace şi rugăciune. Dar acesta nu încetează. A întors asupra mea oamenii. De aceea îţi scriu acestea, ca să faceţi răbdare şi tu şi celelalte surori. Este o luptă pe viaţă. Nu e glumă, dacă vrei să câştigi. Cu duhurile necurate te lupţi. Acestea nu ne aruncă dulciuri, ci gloanţe ascuţite, care omoară sufletul, nu trupul.

Nu te întrista, deci. Ai ajutor. Eu te susţin. Îţi spun adevărul. Ieri te-am văzut în somn. Te purtam pe umărul meu şi urcam pe drumul care duce la Hristos. Îndrăzneşte, deci! Ridică-te şi aleargă după mine. Eu continui canonul. Dimineaţa un pesmet, la prânz, la ceasul al 8-lea[90], numai mâncare fără pâine. Şi peştele, dacă au duminica, eu îl mănânc fără pâine. Şi în ziua de Crăciun aşa voi face, până când te va ierta părintele, ca să te împărtăşeşti. Şi la Paşte, dacă om trăi până atunci, la prânz nu o să mănânc pâine – afară numai dacă te iartă –, ci numai câte un pesmet de 25 de grame. Mi-am pus condiţie: când te canonisesc pe tine, postesc şi eu. Fii atentă, deci, să nu faci neascultare, deoarece voi posti şi eu.

Siliţi-vă toate să ascultaţi. V-am spus de cursele pe care le întinde satana. Vai de cel pe care îl va prinde, că nu poate să scape din ghearele lui. Eu deja, odată ce m-am legat ca frate de mânăstirea voastră, mă oblig să postesc pentru voi, toate, atunci când voi faceţi neascultare şi primiţi canon. Luaţi aminte, deci, să nu mai

[90] Ora bizantină.

faceți neascultare. Fie-vă milă și de mine, că voi posti de dragul vostru, și pentru greșelile pe care le faceți, ca să fie iertate.

Îndrăzniți, deci, iar eu voi înainta împreună cu voi, voi suferi împreună cu voi și mă dor necazurile voastre, și mă bucur de bucuria voastră.

Nu te întrista, Vriéni a mea! Să nu zici că de ce nu înaintezi. Progresul nu ține de om, oricât ar vrea și s-ar osteni. Puterea lui Dumnezeu, Harul Lui binecuvântat, acesta este totul. Acesta ridică totul, dă putere și înalță pe om. Prin urmare, pe acesta să-l rugăm să vină, ca să învie pe Lazăr a patra zi, să vindece pe paralitic, să dea ochi orbului și să hrănească pe cel flămând.

Îndrăznește, dar, și bucură-te cu bucurie mare. Nu lăsa acedia să se cuibărească în sufletul tău.

Cartea o scrie fratele. Dar nu are timp și întârzie.

Părintele Athanasie nu a venit încă. Poate vine astăzi. Când cutreieră pe afară, nu are atâta război. Când vine și se liniștește, atunci îl războiește.

Scrisoare din Lamia nu a venit. Partenia să aibă răbdare și ascultare, iar eu le voi face pe toate cele pe care mi le cere. La fel și toate surorile. Și Anei îi voi scrie, mai dulce ca mierea. Și pentru mama Theodorei voi face o rugăciune, să nu se întristeze. Nu va cere Dumnezeu socoteală pentru făgăduință, din moment ce Acela a luat-o. Dacă ar fi trăit, și-ar fi împlinit făgăduința. Să-i scrie surorii ei, deoarece pentru ea a murit, să trimită bani și să-i facă patruzeci de liturghii. Și mama părintelui Maxim să se liniștească. Cu trecerea timpului îl va lumina Domnul.

Dumnezeu nu seamănă cu oamenii. El, încet, încet, cu răbdare, Își face treaba Lui. Eu cred că nu-i va lăsa Domnul. Nici lacrimile mamei lui nu vor fi în zadar.

Cine a avut cunoașterea lui Dumnezeu și Harul, acesta știe cât de departe sunt gândurile oamenilor de Dumnezeu. Dumnezeu este plin de dragoste și bunătate și caută pricină mică, ca să mântuiască pe om.

Scrisoarea nu a avut timbre înăuntru. Le-au luat, dacă ați pus. Dacă vreți să mă ușurați, trimiteți-mi, căci mult mă ostenesc pentru ele. Stafide nu mai trimiteți, au adus la Dafni. Materialul l-am făcut anteriu lui Thanasis. Au mai rămas trei coți. Mai trimiteți cinci coți, ca să-l fac și pe al meu. Opt coți de material trebuie pentru un anteriu. Timbrele să fie par avion.

Vă urez de bine din tot sufletul și lui Vriéni a mea, rărunchii sufletului meu,

smerit, Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 23.01.1950

Căci așa mi-e obiceiul, ca toate treburile mele să fie oglindă, în cuvânt și în faptă, să nu las loc de subînțeles niciunui frate

71 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu toată obștea, mă rog să fiți toate bine, cu sufletul și cu trupul.

Deoarece a trecut mult timp de când nu am mai aflat ce faceți, și am și mare nevoie de bani, pentru că sunt îndatorat peste măsură – în speranța că ar fi venit niște bani –, de aceea m-am gândit să vă scriu vouă și să vă amintesc, într-un fel anume, poate ați uitat iarăși

socoteala și de aceea întârziați, sau poate ați trimis și au rămas la poștă. Deoarece acum o lună și ceva ne-au înștiințat pe cei din pustie să nu mai meargă nimeni după bani, căci nu au. Și din pricina timpului îngrozitor de rău, pe mare și pe uscat, s-a pierdut legătura.

Noi nu mai avem nici pentru barcă, nici pentru un timbru. M-am îndatorat 300 de mii. M-am înscris și la grâu, deoarece se fac înscrieri. 400 de ocale vor costa 800 de mii. A trimis Erghina ceva bani. Am cumpărat grâu, deoarece nu știm ce timp va da peste noi. Și dacă aduc din nou grâu, va veni acum, repede. Zăpada și înghețul aici împiedică totul. Este foarte multă.

Socoteala crucilor este următoarea. În primul pachet sunt o sută cincizeci de cruci, o sută treizeci simple și zece duble – care fac cât douăzeci simple. Sunt o sută cincizeci. Ori 4, așa cum ziceți că l-ați dat, sunt 600 de mii. Ori 5 ar fi fost 750 de mii. Eu aici, la grămadă, la magazine, le dau cu patru (4). La mânăstiri le dau cu 5. În al doilea pachet erau o sută patru cruci (104), care fac, ori 4, 416 mii. Ori 5 ar fi făcut 516 mii.[91] Așadar, în continuare, dacă socotim cu 4 mii, fac 600 de mii primele și 400 de mii celelalte, în total un milion. Am scăzut șaisprezece mii, deoarece sunt pentru mandat. Vi le scriu așa curat, căci așa mi-e obiceiul, ca toate treburile mele să fie oglindă, în cuvânt și în faptă, să nu las loc de subînțeles niciunui frate.

Fiți foarte atente, vă rog, să nu dați banii pe mână de om. Dacă i-ați dat, pentru aceea întârzie. Dacă mai sunt acolo, să-i cereți înapoi, căci va fi ispită. Îi cheltuiesc și cumpără cu ei și nu or să mai aibă să ne dea.

Recomandată să nu ne trimiteți, deoarece nu ne este ușor să mergem la Dafni acum și va rămâne mult timp

[91] Numărul corect ar fi 520 de mii.

acolo. Eu după şaizeci de zile de post am întrerupt, ca să continui iarăşi în Postul Mare, căci am slăbit. Vă spun, ca să nu mi se socotească minciuna, deoarece vă scrisesem că voi continua să postesc.

O soră, Maria, mi-a scris din Tesalonic, unde face colectă, şi i-am trimis răspuns la adresa de pe care scrisese, dar nu ştiu dacă l-a primit.

Părintele Athanasie a venit cu cincisprezece zile înainte de Crăciun. Dar după ce au trecut douăzeci de zile cu osteneală, iarăşi a început. Acum numai ce s-a liniştit. Aceleaşi ca întotdeauna. Prin urmare, nu-l lăsaţi în rugăciunile voastre. Şi noi ne rugăm pentru voi. Deci, v-am scris de toate şi vă rog să vă îngrijiţi de îndată să trimiteţi bani, fie şi prin mandat telegrafic, deoarece va veni greul.

Abonaţi i-am scris pe aceştia, dar părintele a încredinţat şi altora, de aceea Athanasie nu va mai merge să cutreiere Sfântul Munte, în afară de atunci când, trecând pe undeva, se întâmplă ca cineva să vrea. Aveam de gând să-l trimit stăruitor, să meargă peste tot. Pe abonaţi îi scriu pe spatele foii.

Micra Aghia Ana – Monahul Iosif – 2.
Dafni – Ioannis Zorzos – 1.
Aghia Ana
Gheron Sinesios, Sfântul Elefterie – 1.
Mina Ieromonahul – 1.
G. Antonios Grigoriatul – 1.
G. Antonios, Chilia Sfântul Antonie – 1.
G. Haralambos, pantofarul – 1.
Katounakia
G. Stahis – 1.
Nea Skiti
Simeon, Întâmpinarea – 2.

Sfântul Vasile
Averchie – 1
Papa-Vartolomeu – 1.

Vom continua, dacă scrie cineva, și le vom trimite. Le-a scris Athanasie mai clar.

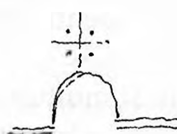
Vriéni a mea, din pricina frigului îngrozitor, am intrat ca un melc în cochilia mea și nu mai ies. Ai răbdare și, când voi primi scrisoarea ta, îți voi scrie iarăși multe și frumoase.

Transmite metanie părintelui, urări maicii stareţe și tuturor surorilor.

Îți doresc de bine din tot sufletul și toată inima.

smerit p. Iosif.

Athanasie a spus că le va scrie el pe hârtia pe care a trimis-o părintele.

Sfântul Munte 10.02.1950

Și dacă te-ai luptat ani mulți, dacă nu ai răbdare până îți iese sufletul tău, ca o zdreanță se socotesc faptele tale înaintea lui Dumnezeu

72 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu toată obștea, mă rog să fiți bine toate și Harul dulce al preadulcelui nostru Iisus să fie totdeauna cu voi, ajutând și întărind spre tot ceea ce e bine-plăcut lui Dumnezeu și izbăvindu-ne de orice strâmtorare și ispită.

Vriéni, copilul meu, tânăra mea cea bună, floricică a Raiului, astăzi este Sfântul Haralambie. Ieri am aflat că a venit poștașul și, postind trei zile fratele, a mers la Dafni și a luat mandatul, 700 de mii și scrisoarea ta recomandată. Nu trimiteți recomandată, deoarece ne este greu să mergem. Ieșirea ne costa zece mii de fiecare dată.

Cu deschiderea scrisorilor se întâmplă astfel. Se pare că părinții zelotiști cred că eu scriu despre greșelile lor părintelui, care este duhovnic. Deoarece nu le deschid ușa, petrecând eu în liniștire și nedorind să aud diferitele lor noutăți, întrucât nu mai rămâne timp să mă ocup cu discuții nefolositoare, de aceea, iarăși, au ceva dintru început împotriva mea și îmi deschid scrisorile. Dar nu mă neliniștesc în legătură cu aceasta și nici voi să nu vă neliniștiți. Să se îngrijească fiecare pentru sufletul său, deoarece va da socoteală. Nu numai pentru faptele lor îngăduite și neîngăduite, ci și pentru vorba deșartă și pentru înțelesurile pe care le gândim greșit.

Transmite metanie și mulțumiri părintelui, pentru darul pe care ni l-a făcut, că ne-a dezlegat canonul. Și ia aminte, copilașul meu, deoarece acestea sunt căderi mari. Și e osteneală mare să ți se dea canon. Să-ți vorbească părintele sau maica stareță și să nu răspunzi sau să nu te duci, sau să disprețuiești ceea ce spun, aceasta nu se justifică deloc la cineva care vrea ca mâine să vadă fața Tatălui sau a Maicii. Numai acela poate să o facă, care este gata să plece de la casa lui și să n-o mai vadă niciodată. Altfel cu ce față îi vei vedea, le vei vorbi sau le vei cere binecuvântarea?

Așadar, fii cu luare aminte. Și când ești obosită sau bolnavă, sau te îngreuiază ascultarea, explică-te, spune

maicii stareţe, şi cu îngăduinţa lor să laşi lucrul. Ia aminte acum, iarăşi, cu cea mică, să nu păţeşti la fel. Dacă vezi că nu poţi, o rog pe binecuvântata stareţă să o ia şi să o dea alteia, ca să nu te împiedici, şi în loc să-ţi fie înspre folos, să te păgubeşti. Căci ispita stă întotdeauna alături şi în orice război în care a biruit o dată, şi o sută de ani să treacă, de îndată ce ajunge omul la lucrul acela în care a fost biruit o dată, îl aruncă iarăşi fără întârziere. De aceea îţi spun ţie şi tuturor surorilor, că în orice război al vrăjmaşului trebuie să ieşi biruitoare. Sau să mori în luptă, sau să biruieşti cu Dumnezeu, alt drum nu există.

În vreme de ispită nu părăsi locul tău, nu dezerta. Să nu vrei să arăţi greşeala celuilalt. Să nu cauţi dreptatea. Ci, tăcând până la moarte, treci peste ispită şi peste tulburare. Şi după ce trece ispita şi se face pace desăvârşită, chiar dacă eşti părinte, chiar dacă eşti ucenic, atunci să arăţi, nepătimaş, paguba şi câştigul. Şi astfel se zideşte virtutea.

Toate necazurile şi ispitele cer răbdare. Şi aceasta este biruinţa asupra lor. Însemnează numele surorilor care rabdă până la moarte în vreme de ispită, cărora li se face saliva în gură sânge, ca să nu vorbească, şi sărută-le ca pe Sfintele Moaşte. Pe unii ca aceştia îi iubesc, pe unii ca aceştia îi îndrăgesc şi pentru ei sunt dator să vărs în fiecare zi şi ultima picătură, întrucât preferă să moară de nenumărate ori, decât să scoată cuvânt rău pe gură. Şi când îi înăbuşă oamenii, îi înăbuşă dreptatea, îi înăbuşă şi ispita lăuntrică, aceştia, luptându-se, slăbesc şi cad ca nişte morţi. Şi încă se luptă în minte cu ispita şi iau toate sarcinile asupra lor, suferind şi oftând ca unii care greşesc.

Așadar, nimic altceva nu doresc mai mult și nimic altceva nu iubesc atât de mult, cât să aud că faceți răbdare în ispite. Întrucât Dumnezeu, preaslăvit fiind prin Sine Însuși, nu are nevoie de lucrarea omului. Se bucură, însă, și iubește atunci când, pentru dragostea Lui, suferim martiriu și îndurăm. De aceea, ca pe niște luptători ne încununează și ne dăruiește îmbelșugat Harul Său. Vreau, deci, să scriu trei cuvinte, sau chiar cărți, din care una să conțină numai aceasta, că „omul este nimic" și într-una să strig că „sunt nimic." În alta să scriu că „în toate și peste toate este Dumnezeu, Cel preaslăvit prin Sine Însuși." Și în cealaltă să scriu că „să ai în toate răbdare, până la moarte. Și dacă ești tânăr, și dacă ai îmbătrânit și te-ai luptat ani mulți, dacă nu ai răbdare până îți iese sufletul tău, ca o zdreanță se socotesc faptele tale înaintea lui Dumnezeu.

Așadar, cunoaște-te pe tine însuți că ești nimic. Aceasta este existența ta, nimic. Originea ta este țărâna. Și puterea ta vitală este suflarea lui Dumnezeu. Toate sunt, deci, ale lui Dumnezeu. Cunoaște-te pe tine însuți că ești nimic și să ai răbdare în ispite, ca să fii izbăvit de ele și să devii Dumnezeu după Har. Deoarece ești suflare a lui Dumnezeu. Strigă, deci, adesea pe Tatăl tău, pe care-L ai întotdeauna alături de tine și nu lipsește niciodată. Este mai aproape de tine și decât pornirea minții tale. Este și în suflare, și în minte, și în cuvântul tău. Dumnezeu pe toate le cuprinde. În El trăim. În brațele Lui suntem purtați.

Ticăloși și fără de minte suntem. Tatăl tău este prezent, te vede tot timpul. Tu de ce nu-L vezi? De ce păcătuiești? De ce faci neascultare? De ce-L întristezi pe Dătătorul tău de viață? În timp ce El te vede, Se întristează și Se face că nu vede că tu ești orb. Roagă-l pe El.

Rabdă în ispitele pe care ți le va trimite. Se vor deschide ochii tăi ca să-L vezi. Atunci vei striga împreună cu Iov: „Cu auzul mai înainte Te auzeam, și atât, iar astăzi cu ochiul Te-am văzut. Pentru aceea mă urgisesc eu pe mine însumi și mă pocăiesc în praf și în cenușă."

Acestea vă scriu, dragele mele surori. Îngrijiți-vă împreună cu draga mea Vriéni să dobândiți acum, în Postul Mare, mai multă răbdare.

Transmiteți metanie părintelui, urări maicii stareței și tuturor surorilor.

Mă rog pentru voi și cer rugăciunea voastră, a tuturor. Se roagă pentru voi și toți cei dimpreună cu mine.

Îți urez de bine,

Cel din urmă, smeritul Iosif.

Sfântul Munte 27.02.1950

În timp de război, să nu te aștepți ca tu să arunci cu săgeți, iar vrăjmașul cu dulciuri și cornulețe

73 Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, dimpreună cu întreaga obște, mă rog să fiți toate bine, suflet și trup.

Vriéni, rărunchii mei, am primit scrisoarea ta și, precum scrii, aștept să aflu prin altă scrisoare și căderile. Nu este bine pentru omul care aleargă să se poticnească. Este nevoie să aibă răbdare și pocăință în fiecare clipă.

Așadar, să ai răbdare. Acum, în Sfântul și Marele Post, mai ales, vin multe ispite și ne ridică nouă

răzvrătiri. De aceea trebuie să devii mai vitează, să te opui piept la piept. Tu nu vezi, cu fiecare rugăciune pe care o zici, câți scad, câți întorc spatele? Tu vezi numai câte înghiți tu. Și ei sunt bătuți, și ei fug. De fiecare dată când facem răbdare, fug și ei cu pași mari. Și cu fiecare rugăciune se rănesc grav. Prin urmare, în timp de război, să nu te aștepți ca tu să arunci cu săgeți, iar vrăjmașul cu dulciuri și cornulețe. Îmbărbătează-te, deci. Adu-ți aminte cum scriai că te vei îmbrăca cu armura, ca să te lupți cu începătoriile și așa mai departe. Așadar luptă-te, ca să-ți urmezi cuvintele. Îndrăznește! Și eu sunt cu tine. Împreună cu tine mă războiesc. Sufăr în rărunchii mei și mă lupt.

Îmi scrii că părintele va veni la Sfântul Munte. Cum îl luminează Domnul, așa să facă. Cât despre mine, să nu ia în vedere faptul că mă cunoaște și că trăiesc. Întrucât trăiesc în desăvârșită liniștire, cu altă rânduială, încât este greu să mă întâlnească. Poarta este închisă și se deschide numai la anumite ore. Ce va voi Tatăl cel Sfânt, cu conlucrarea fraților, pot să fac. Dacă îmi scrieți, am să împart cărțile și să adun banii să-i trimit și, precum faceți voi cu crucile, așa să fac și eu.

Dar peste rânduiala pe care o am, să deschid și să vorbesc, să pierd rugăciunea mea și isihia, aceasta niciodată, decât la nevoie, la o oră pe care o fixez eu, deoarece orele mele sunt cu măsură și trebuie să le drămuiesc, câte puțin să pierd din ele, ca să stau de vorbă noaptea, la unu sau la două.

Și pe acestea le scriu ca să mă explic, înainte de a fi înțeles greșit. Deoarece au venit mulți din diferite locuri, fără să caute să afle rânduiala, și s-au smintit. Dar și de pe aici, toți au ceva cu mine. Și primul, Antonie Kalaidzis. A făcut scandaluri întregi pentru aceasta.

Cu toate acestea, eu nu fac aceasta ca să se sminteas-că părinţii, ci, exersând atâția ani și văzând că nu mă folosesc din aceste manifestări de dragoste, ci numai îmi stric sufletul, fără să mă folosesc, de aceea am în-chis totul pentru totdeauna şi m-am liniştit. Acum nu deschid nimănui. Nici nu am chilie în plus pentru cine-va care ar veni din afară. Dacă vine cineva de departe, trebuie să vină în ceasul în care părinții lucrează di-mineața și, dacă este nevoie, stă în camera preotului meu, deoarece, în toate sărbătorile și duminicile, avem liturghie cu preotul nostru.[92] Și îl chem și îl ascult ce are de spus.

Iată, v-am spus vouă. Nu vă smintiţi. Este pentru toa-tă lumea. Să nu devină acesta un pretext ca să vă lipsiţi de micul ajutor, despre care îmi scrieţi că îl primiţi.

Pentru Dumnezeu alerg. Nu iau seama la oameni, chiar dacă mă înjură, chiar dacă mă necinstesc, chiar dacă întreaga zidire se ocupă să vorbească despre mine.

Căci am văzut şi am probat mulţi ani faptul că, dacă Harul nu luminează pe om, cuvintele, oricâte ai vor-bi, nu aduc niciun folos. Pentru moment le ascultă, dar în clipa următoare rămâne mai departe rob alor sale. Dacă Harul conlucrează de îndată cu cuvântul pe care îl aude, iată, este al Harului. Pe unul ca acesta, dacă mi se întâmplă, îl păstrez pentru toată viața. Și aceasta se întâmplă și celor din lume.

Sufletul monahilor care au primit schima nu se mai schimbă, și să faci minuni, şi să se întoarcă curgerea Nilului asupra lor, nicio picătură nu se folosesc. Vor numai să vină, să stea de vorbă, să le treacă timpul, de

---

[92] Se referă la Papa-Efrem Katunakiotul.

dragul acediei. De aceea le închid ușa, ca să mă folosesc eu, dacă nu se folosesc ei.

Voi trimite și cruci, un pachet, ca să le vindeți la Paște. Vă mulțumesc și mă rog pentru osteneala pe care o luați asupra voastră. Nu au venit încă banii, cei 300 de mii. Poate până să meargă scrisoarea la Dafni vor veni.

Părintele Athanasie zice să-i trimiteți și altă hârtie, ca să scrie și alte nume pe care le-a adunat.

Transmiteți metanie părintelui, urări maicii starețe și tuturor surorilor.

Crucile vor fi simple și duble. Sunt o sută cincizeci, mici și mari. Poate se cer. Prețul este același pentru toate, atât pentru cele mici, cât și pentru cele mari. Le făcusem pentru mânăstiri pe cele mari. Ei pe acelea le iau. Dar pentru a completa pachetul le-am pus și pe acestea.

Vă doresc de bine, smeritul p. Iosif.

Sfântul Munte 3.04.1950

Aici toți cei tineri ai mei au lemnul sub pernă. Și de îndată ce le vine gândul trupesc, dă-i bătaie!

74
Către Monahia Vriéni

Copilașul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, copilul meu, mă rog ca această scrisoare a mea să te găsească în sănătatea trupului și sufletului.

Ah, copilul meu, să fi văzut lacrimile și durerea mea, care au curs pentru tine, și cât mă neliniștesc până o să aflu că te-ai ridicat și ai pălmuit pe cel potrivnic. Căci

nu ești tu cea care faci acestea, ci este cel viclean, este diavolul răzvrătit. Dumnezeu să-l nimicească!

Așadar, ia curaj, Vriéni a mea, şi scoală-te, ridică-te! Mânie-te împotriva lui, știind că el este cel care face toate acestea. Şi când îți aduce aminte de tânărul acela, ia lemnul şi lovește puternic în coapsele tale, ca să se ofilească pofta cea trupească și de durere să plângi. Așa se curăță mintea ta de amintire. De această ispită să te temi mult, deoarece este întinare în suflet. Acest necurat cere bătaie fără milă. Aici toţi cei tineri ai mei au lemnul sub pernă. Și de îndată ce le vine gândul trupesc, dă-i bătaie! Așa se ofilește pofta și înflorește sufletul.

Prin urmare, alt medicament nu există: rugăciune, post și bătaie. Şi atunci se curăţeşte mintea și se deschide ușor sufletul, se înmoaie inima și primești îndrăzneală în rugăciunea ta. Nu deznădăjdui, tuturor li se întâmplă acestea. Este războiul ispitei și, deoarece l-ai luptat la început, acum, întrucât s-a răcit zelul, vrea să-și ia înapoi împrumutul. Dar tu ridică-te iarăși, pocăiește-te și plângi. Nu-ţi amintești de fratele acela, care-i zicea demonului: „Chilia aceasta ca la fierar este: un ciocan dai și unul primești!"?

Aceasta s-a întâmplat deoarece te-ai înstrăinat pe tine însăţi de maica stareță și de surori. Toate sunt ale lui, ale satanei. El aduce ura la toţi cei virtuoși, ca să înceteze rugăciunea. Şi după aceea îl aruncă ca pe-o mortăciune, deoarece îl ard surorile virtuoase cu rugăciunea lor și caută cu orice meșteșug să te despartă de ele, ca să te stăpânească deplin.

Ridică-te, deci! Și să nu se bucure vrăjmașul! Nu lăsa surorile, așterne-te la picioarele lor. Cinstește pe maica stareţă şi ia putere. Să știi că nu sunt ale tale, nici cele pe care le spui, nici cele pe care le făptuiești,

ci toate sunt ale celui viclean. Nu-l asculta! Ia aminte, ca nu cumva să te scoată din mânăstire, deoarece vei fi pierdută. Aștept repede scrisoare, să mă bucuri cu palmele pe care le-ai dat satanei. Acum îi pun pe toți să facem rugăciune, deși eu nu am încetat deloc să mă rog pentru tine. Acum, însă, vom face de obşte. Tu ridică-te şi nu deznădăjdui! Ţi-am trimis şi un metanier mic în pachetul în care am trimis crucile. Ridică-te și nu fi fără purtare de grijă. Dacă mă ai pe mine aici, pentru ce deznădăjduieşti? Împreună o să mergem în Rai. Dacă nu te duc pe tine, nici eu nu am să-mi găsesc locul.

Am spus că toate sunt ale celui viclean. Nici tu nu ai râs de părintele, nici aceia de tine. Este ispită, care ne războiește pe toți. Astăzi ești tu, iar mâine alta, din moment ce există ispititorul.

Mă rog pentru tine din tot sufletul,

smerit, p. Iosif.

Sfântul Munte 11.05.1950

Monahul fără răbdare este opaiț fără untdelemn

75 Către Monahia Vriéni

Vriéni, copilul meu drag, rărunchii sufletului meu, dimpreună cu toată obștea cea întru Hristos, mă rog să te faci bine și să fii cu luare aminte, ca să nu ți se mai întâmple un astfel de rău, nici ție, nici altei surori.

Luaţi aminte, aşadar, bunele şi dragele mele surori, deoarece acestea se întâmplă cu toţi. Nu vă învârtoşaţi, ci să aveţi ascultare desăvârşită şi dragoste nefăţarnică faţă de părintele şi maica stareţă, ca să vă acopere harul lor în vreme de ispită.

Acestea ţi s-au întâmplat, Vriéni, deoarece ai mândrie şi învârtoşare şi nu ai desăvârşita ascultare. De aceea spun Sfinţii Părinţi: „Înaintea morţii merge mândria şi înaintea Harului merge smerenia."

Micimea sufletului este mama nerăbdării. Aşadar, monahul fără răbdare este opaiţ fără untdelemn. Are şi fii mulţi: cârtirea, neauzirea, neruşinarea, hula, văicăreala şi celelalte. Iar învârtoşarea şi mândria sunt surori adevărate ale ei, care au mulţime de fii, care contribuie toate, împreună, la pierzania sufletului. Şi nimicirea tuturor acestora, dintr-o singură mişcare, sunt smerenia şi desăvârşita ascultare.

Îngrijeşte-te deci, rărunchii sufletului meu, buna mea Vriéni, să te supui desăvârşit. Deoarece acum, când a aflat vrăjmaşul că atât de uşor eşti biruită, îşi face plimbarea sa şi se întoarce. Să nu te afle stând degeaba. Ci să fii pregătită şi, când vine, fă-l să înţeleagă că ai ca paznic puterea lui Hristos şi rugăciunile noastre ale tuturor. Aleargă la Hristos şi cere-I să-ţi devină aliat, rugăciunile noastre, ale tuturor, de aici şi de acolo. Nu învăţa să cazi uşor, deoarece la fiecare cădere cade şi zidul şi se face mai uşoară intrarea prin el, până când te va face rob. Îţi aduci aminte ce ţi-am scris când te-ai dus la mânăstire, că „acestea pe care mi le spui acum, vreau să mi le spui peste patru, cinci ani, şi aşa cum le vezi acum pe surori, aşa să le vezi şi atunci." Dacă cauţi în scrisori, ai să le găseşti.

Acum, deci, îți zic: ia aminte! Deoarece încă poți. Este începutul. Îndrăznește, nu te teme! Aruncă-te la pământ ca să te calce în picioare. Fă-te una cu pământul. Părăsește vrerile tale. Fă-te Avvachir[93]. Deoarece, dacă nu te silești, va veni timpul în care să vrei și să nu poți. Pune tu obolul tău și noi toți vom pune mulțimea talanților. Zdrobește-ți inima, plângi cu durere în suflet, ca să i se facă lui Dumnezeu milă de tine! Plâng și eu în fiecare zi, dar Dumnezeu cere și lacrimile tale. Trezește-te, deci, și aruncă de la tine micimea sufletească.

Îndrăznește! Ai atâția care te țin. Aruncă-l o dată pentru totdeauna, ca să înveți să-l biruiești cu puterea Domnului. Biruința este răbdare, biruința este smerenie, biruința este ascultare. Dacă cineva a învățat care este darul lui Dumnezeu – că daruri sunt necazurile și în general toate cele provocate de ispite –, acesta a aflat cu adevărat calea lui Dumnezeu și așteaptă ispitele cu bucurie să vină, deoarece prin ele se curățește. Răbdând, se luminează și vede pe Dumnezeu. Dumnezeu nu este văzut altfel, ci prin cunoștință. Cunoștința este vederea cea duhovnicească. Când înțelegi că Dumnezeu este aproapele tău, că umbli înlăuntrul lui Dumnezeu și că ceea ce faci vede, și te îngrijești să nu-L superi – deoarece pe toate le vede, înăuntru și în afară –, atunci nu mai păcătuiești, deoarece Îl vezi, Îl iubești și te îngrijești să nu-L superi, pentru că este de-a dreapta ta.

Prin urmare, tot cel care păcătuiește nu vede pe Dumnezeu, ci este orb. Nu dormi, deci, ci trezește-te și adu-ți aminte ce mi-ai scris când ai devenit monahie: „Am luat armele ca să lupt, nu cu sângele și cu trupul, ci

[93] Vezi Sfântul Ioan Sinaitul, *Scara*, 4, 25.

cu începătoriile" și celelalte. Acum nu le arunca și nu-ți deschide mâinile, ci luptă-te și, cu răbdare, întoarce pe vrăjmașii tăi înapoi. Nu te descuraja! Nu întoarce spatele! Ci piept la piept! Este în folosul nostru să cădem în luptă biruitori și nu să fim biruiți.

O, minunea minunilor! Cei din lume, ca să scoată doi pești, se luptă toată noaptea. Și îi mănâncă sau îi vând și trăiesc, și nu nădăjduiesc în altceva, decât în aceasta, și se termină viața lor cu această lucrare, chinuindu-se toată viața. Iar noi, netrebnicii, suntem vrednici de milă pentru necunoștința noastră, că suntem și hrăniți în dar – ne dă de o sută de ori mai mult, lucrăm o singură zi și ne plătește pentru o sută – și ne învrednicește să ne bucurăm veșnic, să ne veselim cu Dumnezeu, să ne aflăm împreună cu Preasfânta, ca adevărați fii ai ei, mai presus de sfinții îngeri în mare de lumină și în bucurie de negrăit. Dar, întrucât nu vedem noi, cei fără de simțire, folosul cel vădit, peștișorii cei puțin, sau orice altceva, de aceea nu răbdăm. Dacă am fi fost sclavi, și bătaie, și pălmuire am fi primit în fiecare zi. Acum, un singur cuvânt mai aspru al unei surori neputincioase nu-l răbdăm. O, cei fără de minte și cei netăiați împrejur la inimă! Pentru o singură mică ispită îndată ne lepădăm. Preferăm separarea veșnică de Hristos și unirea veșnică cu satana.

Ce altceva este, fiica mea bleagă și dragă, ceea ce ai zis: „Voi găsi un fel ca să mă omor!"? O, orbire și întuneric de nepătruns! Să te omori sau să te unești veșnic cu diavolul? Și nu te temi, suflet laș, de osânda cea veșnică, de separarea de preadulcele Iisus, Viața noastră? O, cât se întristează Iisus! O, cât se umple de amărăciune Mirele, când, pentru o ispită mică, Îi punem pe

cap cununa de spini și numai ce L-am numit Mire și Îi cerem divorțul. O, fiere amestecată cu oțet, din care se adapă sufletul Lui dumnezeiesc!

Să luăm aminte, surorile mele, că facem bucurie lui satana cu faptele noastre, și Îl întristăm fără de măsură pe preadulcele Iisus.

Ah, Iisuse al meu, Viața mea, lumina sufletului meu și a minții mele! Ah, suflarea mea, mângâierea mea dulce, cine-mi va da mie lacrimi și jale nemângâietoare ca să plâng ziua și noaptea pentru dragostea surioarelor mele? Să luăm aminte, zic iarăși. O, sfintele mele surori, să aveți tăcere, răbdare și plâns neîncetat, căci zilele noastre sunt viclene și sunt și cele din urmă, împreună. De aceea ne cere diavolul să ne cearnă. De aceea, printr-o mică ispită, ne aduce la deznădejde. Deoarece vede că nu mai rămâne timp ca să ne strâmtoreze.

Iar tu, draga mea Athanasia, ține bine făclia și ai grijă să nu se stingă de la vânturile pe care le ridică cel viclean. Dacă vrea Dumnezeu să te ia, facă-se voia Lui. Iar dacă nu, așa cum te umfli, așa te vei și dezumfla. Nici răni, nici suferințe. Ispititorul obișnuiește să războiască meșteșugit pe luptători și, dacă în tot felul îi luptă și nu îi biruiește, după aceea aduce boli asupra lor pe viață și adesea îi doare tot trupul, se face ca o rană și este un continuu oftat!

Pentru părintele, dacă va veni aici, să strige jos, acolo unde se oprește barca la Sfânta Ana, să strige tare „Arsenie!" și știe barcagiul. Și voi trimite om să-l ajute. Să lase lucrurile jos și să urce.

Dacă aveți miere de vânzare, să ne aducă o tinichea. Anul trecut am cumpărat-o aici cu zece mii. Anul acesta nu știu. Oricum, acolo va fi mai ieftină.

Vă doresc tuturor de bine, împreună și dragei mele Vriéni,

smeritul Iosif.

Sfântul Munte 17.06.1950

Spune-ți des gândurile tale maicii starețe, ca să nu se cuibărească în sufletul tău

Vriéni, copilașul meu drag, mă rog să fiți toate bine. 76 Către Monahia Vriéni

Copilul meu, am primit scrisoarea ta și am citit ce scrie în ea. Ne rugăm cu stăruință și în tot felul, slujind sau pomenind, pentru sănătatea bunei și vrednicei tale maici duhovnicești și credem că o va vindeca Domnul, întrucât este nevoie să trăiască, ca să vă fie vouă de folos.

Am primit scrisoare și de la mama ta, cea după trup, și mult m-am întristat. S-a îndurerat foarte tare sufletul meu, deoarece nu încetează cu cele dintotdeauna ale ei. Ce-i vine la gură, aceea spune: „Eu am fost o desfrânată? Și aș fi făcut o desfrânată? Au luat-o de la mine ca s-o scape de mine, desfrânata? Și au salvat desfrânata?" Am certat-o și eu, căci este înșelată și nu încetează aceste cuvinte cu care cârtește. Și pentru cârtirile ei va îngădui Dumnezeu ca Vriéni să facă toate acestea pe care le zice și o va pierde veșnic.

„Încetează o dată toate acestea!", îi zic. „Și să începi să te rogi lui Dumnezeu pentru sufletul ei. Deoarece

mie mi s-a tocit limba strigând la Dumnezeu. Şi tu nu încetezi să-L mânii pe Dumnezeu cu cârtirile tale!" Aceasta zic: „Este în pericol să se piardă. Stareţa ei binecuvântată şi-a mâncat viaţa sfătuind-o. Deoarece şi ea este ca tine, ambiţioasă, nerăbdătoare şi neascultătoare! Şi tu îi dai înainte, nu încetezi!"

Acestea şi multe altele i-am scris, îndurerând-o. De aceea ţi le scriu, să ştii, ca nu cumva să vină pe acolo şi să facă gălăgie. Să ştii motivul pentru care i-am vorbit aşa. Pentru că ispita nu are altă treabă, ci aceasta este treaba ei. Să facă scandal. Ia aminte la tine însăţi. Să faci ascultare. Taie voia ta! Altă cale să nu cauţi pentru a te mântui.

Grăbeşte-te, căci „cel care nu se supune unuia, se supune multora." Ai răbdare. Nu te descuraja. Nu deznădăjdui.

Cine întru cunoştinţă, prin Harul lui Dumnezeu, a găsit calea – care aceasta este: necazuri până la moarte –, acela este în pericol ca de la durerile strâmtorării inimii să-şi dea duhul.

Îmbărbătează-te, deci, şi bucură-te cu bucurie în ispite. Nu cârti. Nu deznădăjdui atât de uşor. Nu arăta slăbiciune vrăjmaşilor tăi, ca nu cumva să se laude.

Spune-ţi des gândurile tale maicii stareţe sau Athanasiei, ca să nu se cuibărească în sufletul tău. Şi să faci orbeşte ceea ce îţi spun. Nu asculta gândul tău! Iar eu nu încetez să rog pe Dumnezeu, întinzând mâinile mele, totdeauna.

Îţi doresc de bine din tot sufletul, împreună cu părintele Athanasie şi cu ceilalţi părinţi.

Cel din urmă, p. Iosif m.

77 Către Maica Stareță Eftimia

Sfântul Munte 18.07.1950

Opaițele s-au stins și umblăm în întuneric bâjbâind

Soră în Domnul și preacuvioasă stareță Eftimia[94], mă rog pentru sănătatea ta, care este prețioasă pentru obștea ta.

Binecuvântată maică stareță, am primit astăzi scrisoarea ta și am citit ce scrie în ea și fac ascultare. Dacă îmi scrii că va fi cu folos, eu cred în cuvintele tale și las deoparte voia mea, rugându-mă să vi se facă fiecare cuvânt folos și nu pagubă.

Deschide-ți, așadar, urechile, să vărs untdelemnul desfătării și se va umple sufletul vostru de bucurie, mai mult ca nectarul Raiului.

Ca să-ți alung orice îndoială, fiindcă ai auzit că suntem înșelați, încep cu Sfântul Munte. Noi, sora mea, când am venit la Sfântul Munte, nu ne-am închis într-o casă, cum s-au închis părintele și alții. Ci am căutat, am plâns și am strigat. N-a rămas munte sau scorbură, căutând îndrumător nerătăcit, ca să auzim cuvintele vieții, nu vorbe goale și deșarte.

Așadar, nu am lăsat bătrân pustnic de la care să nu luăm fie și numai o picătură de folos. Unul de 90 de ani ne spunea că a stat pe un vârf de munte șaptesprezece ani și cădeau fulgerele și îi sfâșiau hainele și a făcut

[94] Stareța Sfintei Mânăstiri Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones, în care a viețuit nepoata Părintelui, Monahia Vriéni. Stareța Eftimia a adormit în Domnul la vârstă înaintată, în anul 2000.

răbdare desăvârșită. Altul ne spunea că a dat anafură la sfinți goi, care erau nevăzuți. Altul că îi împărtășise slujind la miezul nopții. Altul, care era rus, a stat ani în vârful muntelui și la fiecare zece ani venea și se întâlnea cu un alt pustnic. Și mi-a spus că, atunci când eram noi acolo, îl aștepta din nou și l-aș fi văzut și eu, dar nu a venit și se pare că murise în pustie.

Toți aceștia răspândeau mireasmă ca sfintele moaște. Și astfel de lucruri auzind, se aprindea și mai mult în mine focul. Și întrebam: Cum mănâncă? Cum se roagă? Ce au văzut? Ce au înțeles? Murind, ce văd? Unul văzuse pe Preasfânta, altul îngeri, atunci când le ieșea sufletul. Încă și acum se mai întâmplă ca, înainte să moară, să vadă vedenii, pentru ca Dumnezeu să-i ia în liniște.

Asemenea lucruri auzind, alergam însetat când mureau, ca să văd și să aud ce spun. Și de la acești sfinți am luat rânduială și tipic, cum să umblu în viața mea. Nu zic nimic al meu. Aceștia m-au călăuzit.

Știam și casa părintelui vostru. Știam și locul în care stătea să mângâie pisica. Îi știam pe toți. Și pe Kalaitzis, care cositorea[95], și pe Zaharia care pescuia, și pe Papa-Neofit, căruia îi făcea părintele medalioane, dar eu mă uitam unde este viață, unde pot să am câștig ceva pentru sufletul meu. Unde vor pleca comorile la tezaurul lui Dumnezeu și unde va urma foamete și nu se va mai auzi cuvântul lui Dumnezeu.

Iată, acum, că nu mai este glas. Opaițele s-au stins și umblăm în întuneric bâjbâind. Cuvânt despre cum să te mântuiești nu se mai aude, ci numai vorbire de

[95] Un joc de cuvinte folosit de Gheron Iosif, între numele Kalaitzis, care înseamnă „cel care cositorește", și verbul „a cositori" (tehnică de aplicare a cositorului pe vasele de cupru.) – n.tr.

rău și osândire. Dar să lăsăm Sfântul Munte. Așa văd, așa spun, toți au dreptate. Când pierde cineva drumul, deoarece s-a rătăcit, alt drum nu știe și vrea ca toți să meargă pe drumul pe care merge el. Dacă cineva îi spune că mai este și altă cărare, mai scurtă, acela îi va spune „Ești rătăcit, alt drum nu există!". De aceea are dreptate.

Deoarece ne-am închis ca să ne liniștim – întrucât așa am învățat de la început –, toți au ceva cu mine. Sau mai curând ispita lucrează așa, pentru că nu-i place să vadă pe cineva că se îngrijește să se mântuiască în vremurile noastre. Așadar să nimicească Domnul ispita aceasta, iar părinții să fie miluiți.

Să spunem acum despre rugăciune. Cred, buna mea stareță, că ai fost mult nedreptățită. Nu erai pentru atâtea griji, ci erai pentru isihie. Prin urmare, dacă vrei să mă asculți, să le facem cu măsură pe amândouă, deoarece, fără liniștire, Harul nu rămâne și fără Har omul este nimic. Cine a aflat Harul l-a aflat în liniștire. „Opriți-vă și cunoașteți că Eu sunt Dumnezeu." Roagă pe părintele să-ți dea o cameră separată ca să te liniștești acolo și până la prânz să primești oameni ca să le vorbești. Apoi, după ce mănânci, să dormi până seara. Să nu îngădui să vină să te deranjeze, chiar dacă ia mânăstirea foc, până dimineață. Și după ce te trezești, să începi. Dacă este ziua, citești ceva singură, faci canonul și de îndată ce se întunecă bei o cafea și începi rugăciunea. Scopul este să miști Harul, să se facă lucrare. Și când se pune Harul în lucrare, aceasta este totul. Eu încep întâi cu Pavecernița și Acatistul Buneivestiri. Și după ce termin, încep cu cuvintele mele, adresate Preasfintei, lui Hristos, cuvinte dulci, așa cum îmi vin în minte: „Iisuse al meu preadulce, lumina sufletului

meu, singura mea dragoste, bucuria, pacea..." Și spun multe asemenea, cu durere. Apoi către Maica Domnului. Și dulcea noastră Măicuță va arăta dragoste. S-o aveți totdeauna pe buzele voastre.

Și după ce se liniștește mintea și se îndulcește sufletul, te așezi și zici cu mintea rugăciunea, așa cum scrii, până când se apropie somnul. Atunci, iarăși, încet-încet, cânți, dulce-dulce, și lauzi pe Măicuța noastră și pe Domnul, rar-rar: „De tine se bucură....", „Bucură-te, Împărăteasă...", „În Marea Roșie...", „Cuvine-se cu adevărat...", „Brațele părintești...", „Aș vrea, cu lacrimi...", „Cine, înviforându-se...", „Oaie sunt a turmei Tale...", și orice altceva îți amintești, stând în patul tău. Și dacă Harul nu va lucra la cuvinte, va lucra la rugăciune sau la cântare. Lectura individuală să nu o lași niciodată, căci are mult folos, deoarece iei exemple de la sfinți, îți vezi greșelile, lipsurile. Este lumină în întuneric. În felul acesta vei fi de mai mult folos surorilor, decât dacă te ostenești toată ziua cu ele. După aceea te scoli, dacă vrei, cobori la biserică sau faci pe metanier în loc de slujbă și te liniștești, și te odihnești. Îți vei păstra și sănătatea, te vei folosi și cu sufletul și vei fi și făclie aprinsă surorilor. Întrucât, cu cât îmbătrânești strigând una sau alta, vei pierde desăvârșit rugăciunea, deoarece te învățasei în liniștire.

Să fii binecuvântată și să primești binecuvântare, suflet dăruit. Fie ca voi trei să aveți această liniștire și să zidiți pe celelalte.

V-am trimis mai demult și altă scrisoare pe adresa din Amfiktionas. Am pus înăuntru și o scrisoare mică, a ta, în care te rog să-mi trimiți, pentru dragostea Domnului, banii pe cruci, deoarece sunt mult îndatorat. Nu știu dacă ați primit-o.

Așadar, sora mea adevărată, deoarece ai încercat și viața în liniștire, și viața cu mulți, în obște, ai cunoscut interesul și câștigul amândurora. Prin urmare, pune-le laolaltă pe amândouă și-ți va fi bine.

Astăzi am primit și cealaltă scrisoare a lui Vriéni, în care îmi scrie despre problema mânăstirii. Mărturisesc, sora mea, că eu sunt nimic și am multă nevoie și aflu mult folos în rugăciunile voastre și să nu mă lăsați fără sfintele voastre rugăciuni. Și lucrătoare fiind rugăciunile voastre, dacă întrebați, făcând eu ascultare, am să vă vorbesc vouă. Și dacă nu faceți ascultare, iarăși nu am să mă supăr, căci am să socotesc că așa v-a luminat Dumnezeu.

Așadar, cuvântul meu neroditor acesta este: să nu vă mișcați din locul vostru. Luați banii și faceți chilioare, trei, patru, separat. Una mai departe, a ta, ca să te liniștești un pic înainte de a muri și să pleci de aici odihnită.

Așadar, sufletul vostru! De sufletul vostru să vă îngrijiți. Strigați ziua și noaptea, deoarece a sosit ceasul, a sosit clipa în care glasul va striga în urechile noastre: „Veniți la mine toți!" și celelalte. „Nu vă învârtoșați inimile voastre, când veți auzi glasul Meu", zice Domnul. Credeți-mă, surorile mele, că nu am încetat și nu încetez să strig ziua și noaptea. Și mă apropii de deznădejde, cum că nimic nu am lucrat și că niciodată nu am pus început. Căci în fiecare zi punând început, mă aflu mincinos și păcătuind.

Deci, voi să urmați fecioarelor înțelepte și priveghind să strigați cu tânguire, căci a venit sfârșitul. Poate s-a terminat pacea. Suntem, deci, și noi împreună cu cei morți. De aceea, siliți-vă.

Ajung acestea pentru acum. Vă mai scriu iarăşi într-o altă scrisoare, dacă acestea vor rodi și dacă arătați hotărâre.

Tu iarăși, stareța mea dăruită, să nu uiți banii pe cruci, căci am zidit o mică bucătărioară anul acesta şi m-am îndatorat un milion și jumătate. Și mult îmi pare rău. Să vă rugați pentru mine, așa cum și eu mă rog pentru voi.

Smerit, Iosif m.

Pentru Vriéni,

Copilul meu drag, Vriéni, astăzi am primit scrisoarea ta, în care îmi scrii despre mânăstire. Eu ți-am scris de praznicul Maicii Domnului. Trebuia să fi primit scrisoarea mea, trimisă pe adresa de la monahia din Amfiktionas. Deci, silește-te, micuța mea, și Domnul îți va ajuta. Nu te deznădăjdui. Pe fosta ta mamă am certat-o foarte aspru pentru cârtelile ei, căci nu te-a dăruit Maicii Domnului. I-am scris despre starea ta, ca să înceteze. Dar astăzi am primit scrisoare de la Dionisie și am aflat că este grav bolnavă cu plămânii și că nu a citit scrisorile mele.

Multe mame și-au pierdut copiii din pricina cârtelilor, deoarece nu i-au afierosit cu sufletul lor. Eu tare mult m-am mâhnit pentru cele pe care le spune, dar să ne întoarcem la ale noastre și să o lăsăm pe ea.

Tu îngrijește-te să faci ascultare și răbdare. Și când, iarăși, va veni Harul, toate vor fi bune și frumoase. Numai să nu arunci cu totul armele în vreme de război.

Roagă pe maica stareță să roage pe părintele să vă dea binecuvântare să vă împărtășiți. Mă rog pentru tine din tot sufletul.

smeritul p. Iosif.

ΙC XC
ΝΙ ΚΑ

Sfântul Munte 28.09. 1950

Când tu te vei smeri, toţi ţi se vor părea sfinţi. Când tu eşti îndrăcită şi mândră, toţi ţi se par răi!

78
Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu. Mă rog cu tot sufletul ca voi toate să fiţi bine.

Copilul meu, am primit scrisoarea ta şi am văzut ce scrie în ea şi mă doare sufletul şi nor greu acoperă inima mea. Se opreşte mintea mea, tace limba, amorţeşte mâna mea pentru tine şi pentru Athanasie. Cum nu poţi să te sileşti pe tine însăţi? Noi pe toate acestea le-am văzut şi am trecut prin ele o dată şi de două ori şi de multe ori. Am scris şi carte despre aceste schimbări[96], nu care cumva să păţească cineva asemenea şi să deznădăjduiască. Dar nici să stea nelucrător, aşa cum faci tu.

Este nevoie de silire, este nevoie de luptă, este nevoie de smerire peste măsură. Este nevoie de ascultare desăvârşită. Aşadar, nu sta! Strigă: „Iisuse al meu, Preasfânta mea!" Să nu cazi în moleşeală. Nu primi gândurile acestea. Cheamă-L pe Domnul. Înainte de a apuca ispita să contureze gândul în mintea ta, tu strică-l cu rugăciunea. Nu-l lăsa. Dar când tu primeşti necurăţiile pe care le aruncă vrăjmaşul înlăuntrul tău, atunci, în scurt timp, s-au afundat înlăuntrul tău. După aceea ce luptă să mai duci?

[96] Se referă la scrierea lui, pe care el însuşi a numit-o *Trâmbiţa mişcată de Duhul*. Vezi scrisoarea 42. A editat-o Gheron Iosif Vatopedinul în lucrarea *Gheron Iosif Isihastul – viaţa – învăţătura – trâmbiţa cu zece glasuri*, Sfânta Mânăstire Vatoped, Sfântul Munte Athos, 2018[12], pp. 245-339.

Silește-te, nu glumă! Să picure sânge inima ta. Amărăciune, otravă vei bea. Și așa vei primi libertatea să te îndulcești. Să nu crezi că lupta este mică. Ca o nebună trebuie să strigi: „Iisuse al meu, ajută-mă! Și tu, Măicuța mea!" Ca o mașină trebuie să meargă limba ta. Și când vei obosi, îți va veni o mângâiere pe care nu ai gustat-o niciodată. Dar dacă stai degeaba ca acum și nu te îngrijești, în veac nu te vei vindeca. Stând omul jos în casa sa, nu ajunge niciodată în oraș.

Scoală-te, deci! Pune tu obolul tău, ca să punem și noi talanții noștri cei mulți. Arată hotărârea ta. Întoarce fața ta de la vrăjmaș. Unde este smerenia lui Iisus, când tu vezi că toți îți greșesc? Iar tu, roabă fiind, ești bună.

Trezește-te, înainte de a te târî legată în Babilon. Arată hotărârea ta. Aș fi preferat să spăl picioarele voastre, ale tuturor, și cu mâinile mele să curăț toate scurgerile veceurilor voastre, decât să pățesc un astfel de rău. Când tu te vei smeri, toți ți se vor părea sfinți. Când tu ești îndrăcită și mândră, toți ți se par răi.

Lași ușor dracii să intre și să strice gardurile. Să vedem, însă, cum mai ies după aceea! Ușor primești gândurile rușinoase, dar ia aminte să nu te îndrăcești. Nimic altceva nu urăște Dumnezeu ca necurăția trupului. Și cel care desfrânează cu gândurile rușinoase, omul acela pute în întregime, ca un câine mort. În timp ce cel care se luptă și își păstrează trupul curat și mintea neîntinată de gânduri rușinoase, ca tămâia bine-mirositoare urcă la ceruri.

Am văzut lucrul acesta în fapt, eu însumi. Nu există altă jertfă mai bine-mirositoare către Dumnezeu, decât curăția trupului, care se dobândește cu sânge și înfricoșătoare luptă. Am multe să vă scriu despre această fericită neprihănire, căci am mâncat și am

gustat fructul ei. Dar, pentru moment, nu puteţi să duceţi. Un singur lucru vă spun, că unora ca aceştia, când îşi schimbă izmenele lor, o dată la trei-şase luni, ca un vas de mir se umple toată casa de bună mireasmă răcoritoare. Şi aceasta este înştiinţare de la Dumnezeu pentru fericita neprihănire.

Siliţi-vă să vă curăţaţi mintea şi trupul. Nu primiţi nicidecum gânduri murdare şi veţi vedea acestea pe care vi le spun şi cu siguranţă vă veţi încredinţa de cuvintele mele. Câte v-am scris până astăzi, probaţi-le şi veţi afla în fapt că spun adevărul din experienţă. Ascultare, smerenie şi luptă. Demonii nu au putere niciodată să înrobească pe om. Învârtoşarea, neascultarea şi mândria nasc acedia şi nepurtarea de grijă, când vin toţi demonii şi fac latrină şi staul în sufletul omului. Şi nu se liniştesc până când nu-l fac vinovat şi nu îl înrobesc desăvârşit.

Sileşte-te, aşadar, Vriéni a mea, asemenea şi celelalte surori. Căci, dacă staţi nepăsătoare, va trebui să păţiţi toate acestea. Şi dacă vă siliţi, vă mântuiţi veşnic şi vă veţi face mir bine-mirositor, tămâie, faţă de care nimic nu este mai preţios şi mai bine-primit înaintea Preasfintei Treimi.

Nu pot să vă descriu cât de mult place Maicii Domnului înfrânarea trupului şi curăţia. Deoarece Preasfânta este singura fecioară neprihănită. De aceea ne iubeşte şi ne vrea pe toţi asemenea. Şi numai ce o strigăm, „Preasfânta mea Măicuţă, ajută-mă!", îndată ajunge şi ca un fulger străluceşte şi umple de lumină mintea, o trage la rugăciune şi pe inimă la dragostea ei, şi tresaltă sufletul, bucurându-se de răspuns. Strigă: „Măicuţa mea dulce, sufletul meu, Măicuţă!" Să treacă noaptea cu plânsete şi cu glasuri de tânguire, slăvind-o

pe ea și pe Cel pe care Îl ține în brațe. Siliți-vă, păstrați tăcerea, ascultați, smeriți-vă și rugați-vă să aflați toate acestea. Aveți pe binecuvântata voastră stareță, care este bună mireasmă a lui Dumnezeu. Faceți ascultare! Nu o necăjiți. Nu vorbiți cuvinte deșarte. Nu vă certați. Să aveți tăcere și rugăciune. Siliți-vă. Lăsați-o pe ea să se liniștească, căci altfel iarăși se va îmbolnăvi grav, va muri și o veți pierde. Și o să rămâneți ca niște ciori de noapte, în câmp. Atunci se va arăta valoarea ei, dar pentru voi va fi prea târziu.

Silește-te Vriéni, copilul meu, nu mă obosi numai să-ți scriu, ci ridică-te și calcă peste vrăjmașii tăi. Fă-te una cu pământul, să te calce pe tine în picioare ceilalți, și fă ascultare pentru viața sufletului tău. Cel care nu este bun pentru obște, nu este bun nici pentru isihie, căci va rătăci. Ia aminte! Nu scoate piciorul tău în afara mânăstirii, pentru că te vei pierde. Eu am să încetez să mai scriu Erghinei, deoarece mă ostenesc degeaba.

Mulțumesc binecuvântatei și dragei mele starețe pentru pachetul pe care mi l-a trimis. Mulțumesc surorii Maria pentru scurtă și pentru ciorapii groși de lână. Am să o pun la Maica Domnului în rugăciunea mea, ca să-i dea harul ei.

La Paști, în Săptămâna Luminată, vom trimite doi frați la Atena. Au treabă. Dacă aflați vreo mașină veche de peticit, ca să peticim și noi pătura veche de învelit. Din ce prisos aveți, veche. Căci au venit și alții și suntem lipsiți. Și Maica Domnului vă va plăti. Este nevoie iarăși de o schimă. Iertați-mă că vă îngreuiez. Acuma fac paftale de lemn pentru curea. Oare s-ar vinde din acestea?

Transmiteți metanie părintelui. Mă rog pentru toate surorile. Mă rog pentru tine,

smeritul p. Iosif

Sfântul Munte 23.01.1951

Nu-i nimic, ajunge să-ţi găseşti pacea, chiar dacă nu mai scrii

79
Către Monahia Vriéni

Cu sănătate, creştere sufletească şi dumnezeiesc Har, pentru voi toate, de anul nou, amin.[97]

Copilul meu drag, Vriéni, mă rog pentru sănătatea voastră. Ai încetat deja să-mi mai scrii. Poate pentru că te-am certat aspru. Nu-i nimic, ajunge să-ţi găseşti pacea, chiar dacă nu mai scrii. Şi eu, întrucât am obosit, am tăiat scrisorile către toţi şi trăiesc în liniştire.

Acum, deoarece va veni părintele Athanasie, îţi trimit şi manuscrisul pe care ţi l-am făgăduit. Pentru că aveam încredere în micul nostru Efrem, nu l-am mai cercetat dacă are greşeli. Acum, deoarece urmează să vină, l-am văzut şi am găsit foarte multe lucruri de îndreptat. De aceea s-a umplut de diortosiri şi mâzgăliturі.

Dacă vă place, transcrieţi-l mai curat, deoarece eu m-am chinuit când l-am corectat. L-am scris acum cincisprezece ani. Acum am îmbătrânit şi m-am îngreuiat foarte mult. Vreau numai linişte. A fost să-i trimit de Paşti, dar nevoia de Liturghie m-a făcut să-i trimit abia acum. Aş fi trimis alt părinte, dar m-am gândit să-l trimit pe părintele Athanasie, ca să-i citească arhiereii o rugăciune, poate se va folosi. Vrea să-şi schimbe şi ochelarii.

---

[97] Urarea aceasta este scrisă la începutul scrisorii, înainte de adresare.

Acestea. Silește-te pentru sufletul tău. Transmite metanie părintelui și rugăciuni cuvioasei maicii stareței și tuturor surorilor întru Hristos.

Mă rog pentru tine.

smerit, p. Iosif.

Această scrisorică ți-o scrisesem înainte de a se întâmpla prigoana. Acum, deci, dacă s-a întâmplat aceasta, s-au amânat toate. De aceea vom avea răbdare până ce se va deschide drumul.

Iarăși mă rog pentru voi.

Iarăși smeritul Iosif.

Trimit și două frumoase cărticele. Sunt în pachet.

IC XC

NI KA

Sfântul Munte 2.02.1951

În vreme de pace, nu fi nepăsătoare, ci roagă-te, îndreaptă-te. Pregătește-te de război!

80 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, dimpreună cu întreaga obște sfântă, binecuvântata maica voastră stareță și sfântul vostru părinte, Harul Domnului și al Măicuței Lui, Preasfânta Fecioară, să fie cu voi cu toți și cu noi, amin.

Draga mea Vriéni, rărunchii sufletului meu, după timp îndelungat am primit astăzi scrisoarea ta, numai ce începusem să scriu, dorind să aflu despre starea ta. Căci sufeream mult, pentru că în ultimul timp nu erai bine și oarecum te certasem. Și în toată această

perioadă am avut tristețe și durere și plângere la Domnul, deoarece se întâmplă așa cu toate rudeniile mele.

În fine, astăzi am primit scrisoarea ta și m-am bucurat puțin, aflând că ți-ai revenit, după cum scrii. Puțin și încet-încet, cu ajutorul lui Dumnezeu, începi să lipești la un loc rămășițele și să repari mica ta bărcuță, ca să plutești iarăși, vâslind și luptându-te cu valurile, ca să ajungi cât mai repede la liman liniștit și să te liniștești de valurile patimilor.

Copilul meu, tuturor ni se întâmplă aceste schimbări. Dar este nevoie de răbdare și de stăruință în luptă. Toate aceste anomalii, tulburarea, ura, respingerea, mișcările sălbatice ale patimilor, sunt toate ale satanei. Toate, deopotrivă, au nevoie de respingere. Cu forță, cu durere, cu necaz, de la început, fără întârziere, înainte de a pătrunde ei și de a pune mâna pe pășuni și de a opri cursul apelor din afară, înfometând sufletul de răcoarea cerească. Vezi, când se fac pogorăminte gândurilor pe care le seamănă cel viclean, atunci ți se taie îndată îndrăzneala rugăciunii. Iată cum ți-a tăiat apele din afară și hrana și te va înfometa în puține zile. Dacă la început poți, cu puțină împotrivire, respinge-i. Dar tu ești nepăsătoare și te moleșești. Ia aminte cu grijă la spusele acestora. Când pătrund ei, ne vor trage în robie.

Ia aminte, deci, și nu te încrede, chiar dacă socotești că au plecat. Pentru puțin, îi alungă rugăciunile celor mai mari ai tăi, dar iarăși se întorc. Harul îi oprește, ca să prindă curaj sufletul tău, și apoi iarăși se întorc.

Tu, însă, în vreme de pace, nu fi nepăsătoare, ci roagă-te, îndreaptă-te. Pregătește-te de război, dă curaj sinelui tău. Ai răbdare. Fă ascultare desăvârșită. Nu

primi gânduri împotriva părintelui, maicii stareţe sau a obştii. Aşa poţi să primeşti într-o zi izbăvire, fără altceva. Of, of, cât sufăr, cât strig, cât mă doare sufletul! Am căzut, am căzut de dureri. Mă doare, jelesc nemângâiat pentru Athanasie, pentru tine, pentru fosta ta mamă din lume şi pentru ceilalţi. Strig puţin, strig şi cad grav bolnav. Învierea voastră înviază împreună şi sufletul meu.

Sileşte-te, deci, şi nu înmulţi durerile şi suferinţele binecuvântatei tale maici duhovniceşti. Căci numai aceasta suferă şi este îndurerată, deoarece poartă răspundere şi ridică sarcinile voastre şi se adapă în fiecare zi cu amărăciune şi durere. Numai atunci se bucură, când voi umblaţi bine. Cunosc bine aceasta, de la mine însumi şi de la chinurile mele. Orice pas pe care îl va face monahul înainte, trebuie să verse multe lacrimi şi picături de sânge şi timp îndelungat. Şi vine diavolul, răul cel vechi, şi îi pune o piedică, pe care dacă nu o ridică Harul şi rugăciunile celorlalţi, i le întoarce pe toate anapoda. Şi iarăşi început şi iarăşi vărsare de sânge.

De aceea este nevoie de răbdare. Nu te descuraja. Nu deznădăjdui. Fă răbdare, ca să te acopere Harul. Îmbărbătează-te. Ai pe mulţi care te sprijină. Fiecare pas al tău către maica Eftimia îmi dă şi mie voioşie[98] şi uşurare.

Ţi-a scris fratele[99] osteneala mea. Dar deoarece mă încredeam în el, nu m-am uitat deloc peste text. Dar, acum câteva zile, l-am luat să fac diortosire şi l-am găsit plin de greşeli. Aşadar, corectându-l, s-a umplut de

[98] Gheron Iosif foloseşte aici un joc de cuvinte, Eftimia înseamnă în limba greacă *voioşie* - N.tr.
[99] Se referă la ucenicul lui, părintele Efrem.

adăugiri și de mâzgălituri. Când îl va aduce, citește cu atenție adăugirile și, dacă nu ți-e greu, copiază-l pe curat, dacă îți place. L-am scris acum cincisprezece ani, în zilele mele de Har. Acum atât mă îngreuiez, încât nici un cuvânt nu vreau să mai scriu. Dar și chinurile m-au copleșit mult. Mulțumesc nemărginit părintelui și binecuvântatei starețe și tuturor surorilor pentru gândul lor bun despre care îmi scrii, că au pregătit schima și toate lucrurile. Vă datorez multe. Dumnezeu, cunoscătorul tuturor, să vă dea răsplata, deoarece eu sunt nimic, iar Măicuța noastră dulce să vă dea pace și Har, bună înțelegere și dragoste și toate împreună să mergeți în Rai.

Dacă este voia Domnului, vom trimite la Paști, dacă este și pace în Biserică, să facem un preot[100], căci suntem lipsiți de preot. Dacă nu trimit, voi să nu trimiteți nimic prin nimeni, deoarece plătim foarte scump. Am dat patruzeci de mii pentru pachetul pe care l-ați trimis prin G. Daniil.

Schima, dacă vă este ușor, trimiteți-o cu un mic pachet par avion. Vă mulțumesc mult. Poate îl trimit și pe părintele Athanasie în tovărășie cu celălalt să-i citească vreo rugăciune arhiereii, doar l-o ajuta.

Până atunci vom vedea cum merge situația. Dacă nu se face eliberarea episcopilor, nu trimit. Poate începe și războiul. Poate murim. Cum o vrea Dumnezeu.

---

[100] În cele din urmă nu s-a putut face vreo hirotonire atunci, din pricina problemei calendarului. Câteva luni mai târziu, în octombrie 1951, după ce obștea Părintelui s-a întors la noul calendar, s-a făcut hirotonia părintelui Haralambie în diacon și în ziua următoare o dublă hirotonie a părintelui Haralambie în preot și a părintelui Efrem în diacon, de către virtuosul și nevoitorul mitropolit Ierotheos de Militupole (1874-1956), de la Patriarhia Ecumenică, care se retrăsese atunci ca arhiereu în Sfântul Munte.

Voi să nu trimiteți nimic cu altcineva, oricine ar fi. Dumnezeu a primit buna voastră intenție.

Transmite metania părintelui, urări de bine binecuvântatei starețe și tuturor surorilor.

Smeritul p. Iosif.

Scrisoarea ta a întârziat foarte mult pe drum. A făcut exact o lună.

81 Către Monahia Vriéni

Sfântul Munte 9.04.1951

Prin război se face pace. Prin furtună vine liniștea. Fără ispită nu se cunosc sufletele neprihănite, nu se arată virtutea, nu se distinge răbdarea

Vriéni, copilașul meu drag, rărunchii sufletului meu, mă rog pentru buna ta stareță, pentru toate surorile și pentru tine.

A trecut timp de când ți-am trimis răspuns la scrisoarea ta, la adresa din Paramithia. Ți-am scris că urma să-ți trimit și cărticica, dar între timp s-a întâmplat prigoana și ziceau că o să desființeze mânăstirile mici și că o să alunge monahii, de aceea am stat să văd ce se va întâmpla. M-a cuprins suferință grea, suferință și durere de suflet, mai ales pentru voi, sufăr pentru voi.

Ne-am refugiat toți în rugăciunea cea mângâietoare și am aflat ușurare și liniștire. Am văzut că așa vrea Domnul, cu necazuri și cu chinuri vrea să ne

mântuiască. Este ceva ascuns și necunoscut pentru noi, dar aceasta este voia Domnului. Nu are importanță că nu ne este nouă pe plac. Prin război se face pace. Prin furtună vine liniștea. Fără ispită nu se cunosc sufletele neprihănite, nu se arată virtutea, nu se distinge răbdarea. Poate că și ai noștri au greșeli și, în felul acesta, sunt iertați. În sfârșit, fără ispite este cu neputință să se arate sănătatea sufletului. Acesta este focul curățitor, care face sufletul curat și strălucitor.

Așadar, este nevoie de răbdare și se va arăta iarăși soarele strălucitor. Dacă vrea cineva să se roage stăruitor, va afla pace multă și va cunoaște că aceasta este voia Domnului. Când și în ce fel va pune capăt, nu se știe. Poate mâine, poate după un alt război, poate devreme sau poate târziu. Oricum, este nevoie de răbdare. Am încetat să mă mai întristez. Mă rog și aștept să se termine. Așadar, faceți răbdare.

A venit aici la noi și părintele Corneliu. A venit și Papa-Efrem. Aflăm des cum stau lucrurilor. Scrisoare de la voi nu am primit. Am primit schima și vă mulțumesc. Ieri am primit și două sute șaizeci de mii cu mandat. Vă mulțumesc fără margini și mă îndatorez sufletului sfințit al măicuței voastre duhovnicești. Nu vă uit. Mă rog pentru voi întruna. Fără să vreau, mintea mea este atrasă să mă rog pentru voi. Dacă libertatea mea v-a supărat, îmi cer iertare.

Scrisoarea și cartea le voi trimite la Menidi, doamnei Elefteria.

Transmite metanie părintelui, urări maicii stareţe și surorilor.

Mă rog pentru tine,

smeritul Iosif m

IC | XC
NI | KA

Sfântul Munte 17.04.1951

Căci aceasta este înălțimea și urcarea, să cobori la a fi nimic. Nu este să faci aripi și să zbori

82
Către Monahia Vriéni

Hristos a înviat!

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog să fii bine, împreună cu cuvioasa maica ta stareță și cu toată obștea.

Sufletul meu drag, Vriéni, am primit scrisoarea ta și am văzut ce scrie în ea. M-am bucurat pentru sănătatea ta, dar nu și pentru cele câte îmi scrii. Râvna aceasta și zelul despre care îmi scrii, că ți-ai fi dorit și tu să fii printre cei care își câștigă cununa mărturisirii, pentru că sunt bătuți, udați, împinși și așa mai departe, nu este pentru tine. Al tău este acolo unde ești, este de mii de ori mai bun, căci, dacă rabzi asceza zilnică și de fiecare dată când obligi sufletul tău să ducă un cuvânt aspru, o batjocură, o mustrare, ești mărturisitoare. La fiecare cuvânt greu primești cunună și în fața lui Dumnezeu se socotește martiriu zilnic.

Martor este adevărul din mâna noastră. Spune-mi, de ce caută ispita să te scoată din mânăstire? Acestea toate pe care mi le scrii sunt ale vicleanului. Să desființeze mânăstirile voastre, să vă eliberați și așa mai departe. Dacă ai fi avut vreun câștig ieșind afară, te-ar fi împins vrăjmașul să o faci? Caută el, oare, interesul tău? El știe pierzania ta, care va veni atunci când ieși. De aceea îți pune căpăstru și te trage. Căpăstrul este ceea ce îți spune, că afară este mântuirea.

Dacă erau cele de afară așa de bune, de ce ne-am lepădat de ele? De ce ne-am lepădat de ele cu jurăminte înfricoşătoare, primind schima? Citeşte făgăduinţele pe care le-ai dat, să vezi, sunt ele de acord cu cuvintele pe care le scrii acum? De fiecare dată când scoţi piciorul tău pe poarta mânăstirii, hulind și batjocorind pe Hristos, te-ai făcut precum aceia care Îl răstigneau.

Are canon și maica stareță, care nu te-a împiedicat să ieşi. Iar dacă pleci, ești călcătoare de jurământ, trădătoare, ca un alt Iuda, și vei avea nevoie de nesfârşite lacrimi. Îți scrie acestea iubitul tău părinte, rudenia ta şi unchiul tău. Dacă ți le-ar fi spus altcineva, ai fi zis că te urăște. Ia aminte, aşadar, să nu le faci, ca să nu te transformi în aşa ceva. Ce câștig ar mai fi să te cert, atunci când vei deveni întru totul sclavă, definitiv? Acum ți le spun pe toate acestea, ca să nu pățești acest lucru și să urmezi acele suflete sfinte care duc jugul lui Hristos, răbdând zăvorârea în mânăstire. Iată roadele. Albina, înăuntru, în întuneric pregătește mierea, ca să n-o vadă nimeni. Dacă o scoți la lumină, o distrugi. Dacă o bagi într-un vas de sticlă, albina unge sticla ca să o întunece. Iată exemplu de monah.

Nu urmezi pe maica stareță? Pe Athanasia sau pe celelalte care au înaintat? Pe mine, cel din urmă, care m-am zăvorât într-un mormânt și nu vreau să ştiu dacă alții trăiesc altfel sau cum petrec? Văd sufletul meu mort și strig deasupra lui. Pătimesc, deoarece mă neliniștesc pentru nouă suflete, care îmi stau în drum, deoarece port răspunderea și mă doare. Căci erau altele vremurile acelea, care dădeau putere și tărie monahilor, întrucât aveau prisos de Har și exemple.

Tu, însă, atât cât ai nevoie să devii bună, ai acolo surorile. Ajunge-le pe ele. Liniștește-te. Măcar atâta, să

ajungi la virtutea lor. Şi atunci vei creşte, când vei fi mai mult decât ele, adică un nimic. Căci acestea sunt înălţimea şi urcarea, să cobori la a fi nimic. Nu este să faci aripi și să zbori, să pleci de la mânăstire, ci să te faci una cu pământul, ca să calce pe tine. Deoarece din nimic ai fost făcută. Pământul, iată originea ta. Nu uita de unde te-ai zămislit. Țărână ești. Nu te umfla în pene. Ești noroi. Meriți să te pună cârpă de picioare la latrină. Nu urî, nu cârti, nu vorbi de rău pe altul, care e tot țărână. Deoarece toți suntem buni de cârpe. Acest adevăr dacă îl ții, îți va fi bine. Dacă ai fi știut această destinație a ta, de șerpi să fi fost plină mânăstirea, și ai fi zis: „Mai bine să fiu mâncată de șerpi, decât să ies afară pe ușă. Am mamă pe Preasfânta și mai apoi pe binecuvântata maică stareță. Frați, pe sfinți și mai apoi pe surorile mânăstirii." Pentru tine „lumea s-a răstignit și tu te-ai răstignit lumii." Nu vrei să devii stâlp de sare, precum femeia lui Lot.

Deoarece eu nu primesc pe nimeni, cu nicio excepție, nici nu vreau să aud cum trăiește și ce face lumea. Am ajuns ținta vorbirii de rău și a osândirii monahilor de aici. Și totuși nu încetez, ziua și noaptea, să mă rog pentru părinți și să zic că toată dreptatea e de partea lor, că numai eu sunt cel nedrept, atunci când îi smintesc pe ei, deoarece văd cu ochii pe care i-a dat Dumnezeu lor. Nu sunt, oare, nedrept și osândit, când zic „căci ei nu văd precum văd eu"? Dacă stai, stai pentru că Harul lui Dumnezeu te ține. Nu spune „de ce nu stă acela?" Deoarece se ia de la tine Harul și cazi tu și stă celălalt.

Acum, când te sfătuiesc, nu judec, ci îți arăt drumul ca să nu te pierzi. Și dacă asculți, te vei mântui. Dacă nu asculți și îți scoți piciorul sau mâna din mânăstire, nu vom mai fi, din acea clipă, rudenii.

Eu am făcut multe rugăciuni și mult s-a îndurerat sufletul meu când am auzit că vă vor desființa, știind că sunteți pierdute. Eu, numai ce mi-a spus părintele, când a venit aici, că vă veți muta în alt loc, știind că nu avem timp, cu suferință și durere în suflet îl rugam: „Nu vă mișcați de acolo. Dați-mi un an." La început i-am cerut trei, dar la sfârșit măcar unu, îi zic. Iar el mi-a spus „Voi aștepta șase luni." Și nu am încetat să mă rog ca Maica Domnului să-l împiedice.

Vezi acum, dacă ați început, vă veți vătăma de moarte. Cu cât mai mult, dacă ai pleca de tot pe drumuri? Și încă este începutul. Eu aștept mare rău. Numai războiul va aduce pace și va înceta mânia lui Dumnezeu. Aceasta aștept.

Așadar, să nu zici că să vă desființeze, ci să vă ascundeți sub acoperământul Preasfintei și luptați-vă să vă găsească moartea adunate la un loc, în pocăință. Și să nu găsești pretexte în păcat, adică să ieși pentru mama ta, deoarece vei păți ceea ce au pățit monahii în Mănăstirea Sfântului Serghie[101], precum scrie Sfântul Nil. Nu știu dacă ați citit-o. În fine, acum nu este timp s-o scriu. Ajung acestea pentru moment.

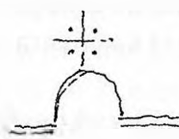
[101] Există o istorioară, care se păstrează sub numele cuviosului Nil, izvorâtorul de mir, aghioritul, în care, între altele, se spune că cuviosul Servie, după multe lupte în ascultare și în nevoință până la epuizare, a înființat o mânăstire-schit, căreia, ca stareț, i-a pus rânduieli conforme cu tradițiile Părinților. Când, însă, s-au înmulțit frații, au început să nu mai respecte cu atenție ascultările și sfaturile Sfântului, și prin urmare tradițiile patristice, și nici nu se mai păzeau de împreuna-petrecere cu cei din lume. Rezultatul a fost că aceste neatenții ale lor au vătămat, încet-încet, viața lor duhovnicească foarte mult, i-a tras spre mare nepăsare și dispreț al voturilor monahale. Și în cele din urmă, o parte mare din monahi au avut un sfârșit urât. Vezi codicele manuscris de la Mânăstirea Vatopedu, Vatop 717, pp. 259-266. Vezi și Ieromonahul Sava Stavrovuniu (Cipru) – *Istorisire a minunatului și mult pătimitorului cuviosului părintelui nostru Servie și a distrugerii schitului său după adormirea sa.*, Atena 1975.

Cartea va veni, nu te nelinişti, dar din pricina sărbătorilor, o vor ţine la Dafni vreo lună, deoarece nu au timbre.

Transmite metanie părintelui, urări maicii stareţe şi tuturor surorilor. Să petreceţi cu sănătate toate aceste sfinte zile. Îţi trimit şi iconiţa despre care mi-ai scris.

Siliţi-vă să vă mântuiţi. Mă rog pentru tine din tot sufletul.

smeritul p. Iosif

Sfântul Munte 29.05.1951

Înăbuşă cu toată puterea ta mânia, în fiecare clipă când apare, şi o vei afla data viitoare mai slabă

83 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog să fii bine, împreună cu toată obștea cu care locuiești, cu maica și cu părintele. Harul Domnului să fie totdeauna cu voi.

Vriéni, copilul meu, am primit astăzi scrisoarea ta de acum două luni și opt zile şi am văzut ce scrie în ea și m-am bucurat de sănătatea voastră. Noutățile care privesc situația le aflăm foarte des așa cum le scrii. Evoluția, însă, cred că întârzie, întrucât numai pocăința transformă repede, ridică răutatea şi face să înceteze mânia lui Dumnezeu.

Din moment ce pocăință nu este destulă, putreziciunea va înainta și războiul va aduce schimbarea. Cea

de-a Doua Venire se va întâmpla ca să vină lucrurile la locul lor. Altfel nu se vindecă răul, ci se face mai degrabă și mai rău. De aceea, să ne îngrijim de cum trebuie să fim pregătiți, să ne pocăim pentru viața noastră de fiecare zi. Să ne îngrijim și să ne îndreptăm, în fiecare clipă să fim pregătiți.

Principalele patimi care nasc toate acestea sunt mânia și pofta.

Așadar înăbușă cu toată puterea ta mânia, în fiecare clipă când apare, și o vei afla data viitoare mai slabă. Și iarăși continuă să o lovești și să-i tai capul, când o vezi că și-l ridică. Și în puțin timp va înflori rodul îndelungii-răbdări, netulburarea. Așadar, pace și Har, iar apoi urmează toate cele bune.

Să nu socotești odihnă, când vei vorbi, dacă vei căuta să-ți afli dreptatea. Dreptate este atunci când rabzi cu bărbăție ispita care vine asupra ta, ca să ieși biruitoare, chiar dacă ai fost vinovată, chiar dacă nu ai fost. Iar dacă zici „Dar de ce?", luptă-te cu cel care ți-a trimis cele dureroase pentru starea ta pătimașă. Dumnezeu ne pedepsește ca să ajungem la nepătimire. Și dacă nu le duci, cu Dumnezeu te lupți. Îmi spui că mă iubești. Probează, deci, dacă se adeverește ce spui, în cele pe care ți le scriu, și înăbușă patima, atunci când vine să te înăbușe ea pe tine. Ține șarpele închis înlăuntru, o dată și de două ori și de multe ori. Și vei afla îndată calea bucuriei și a biruinței. Și atunci vor lucra neîntârziat rugăciunile pe care le fac pentru tine. Și dacă va fi biruită mama, va cădea tot roiul fiicelor pe care le naște mânia.

Cealaltă mamă este partea poftitoare, care îl aruncă jos pe călător. Când se va aplica în toate înfrânarea

și nu se va mai adăuga prisos de materie[102], nu va fi nici prisos de sânge. Și când nu prisosește sângele, nu poate să-l dea jos pe om, ci omul luptă. Împotrivește-te deci, cu multă potrivnicie. Nu lăsa gândurile să intre înăuntru, ci luptă-te prin rugăciune cu bărbăție, și nu cu moliciune, și îndată vor amorți. Și așa făcând, va înflori floarea curăției și a neprihănirii, de care se va bucura sufletul tău cu bucurie negrăită. Și va primi înștiințare că ți se pregătește loc de odihnă. În felul acesta slăbănogești răutatea patimii și a tuturor fiicelor răutății lor.

Ajung acestea pe care le-am spus până aici. Părintele Corneliu mă roagă să vă scriu să-i trimiteți – maica stareță – actul de hirotonie al lui Papa-Sava. Vrea să arate autorităților, zice, că i s-a citit de către un aghiorit, poate îl ajută să se întoarcă la el acasă. A trimis, zice, și o scrisorică prin nepotul lui Papa-Paisie. V-a scris, zice, și despre schimă. Dacă nu ați trimis-o la Volos, trimiteți-o, zice, aici la noi. Acestea mi-a spus să le scriu și am împlinit ascultarea.

Papa-Efrem[103] nu stă în casa noastră. Este mai încolo, deoarece nu se ocupă cu isihia. Avem adesea alți

---

[102] Hrană – n.tr.

[103] Se referă la Părintele Efrem Karagiannis, care a încercat din timp în timp să se alăture iarăși obștii, dar în cele din urmă nu a reușit. La început a stat în Volos și a slujit la biserica Sfântului Apostol cel Nou. A fost duhovnicul mamei părintelui Efrem Filotheitul (mai târziu Arizonitul) și al Mariei (mai târziu stareța Macrina) și al altor tinere, care, cu îndrumarea lui Gheron Iosif Isihastul, au constituit obștea Sfintei Mânăstiri a Maicii Domnului Odighitria, la Portaria, Volos. Vezi amănunte în introducere. Părintele Efrem a ajuns în America, unde a mai trăit mulți ani. Ultimii ani din viața lui i-a trăit la Sfânta Mânăstirea Panagia Myrthidiotissa, din Stamata, unde a fost stareță nepoata părintelui, Monahia Vriéni. A adormit în Domnul la 13.12.1972 în această mânăstire, unde se află și mormântul lui.

oaspeți la trapeză. S-au umplut colibioarele noastre și construim alta din lemn.

Transmite metanie părintelui, urări maicii starețe și tuturor surorilor. Mă rog pentru tine,

smerit p Iosif

Sfântul Munte 5.06.1951

Acum nu mai încape justificare, deoarece îngerii au scris toate câte ai mărturisit

84 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii sufletului meu, mă rog pentru sănătatea ta, precum și pentru toate surorile.

Copilul meu, Vriéni, am primit scrisoarea ta și am văzut cele din ea. Toate câte scrii, copilul meu, acum deja nu-și mai au locul, deoarece le-a trecut timpul. Acestea își aveau rostul când erai la mama ta.

Acum te-ai lepădat de toate și de toți. Când ai primit schima, ai făgăduit lui Hristos: „Da, cu ajutorul lui Dumnezeu, cinstite părinte!" Acum nu mai încape justificare, deoarece îngerii au scris toate câte ai mărturisit.

Părintele și maica stareță fac bine ceea ce fac. Nu pizmuiesc folosul tău, ci te protejează să nu te distrugi, deoarece ești tânără, în floarea vârstei tale. Vulturii îți pândesc drumurile. Oriunde te duci, îți întind curse. Mama ta, dacă ar fi avut vreun fir de cunoaștere creștină, nu duhovnicească, chiar și dacă ar fi mâncat-o viermii de vie, ți-ar fi zis: „Să nu îndrăznești să ieși

în afara mânăstirii, căci am să te omor, dacă vii să mă vezi, chiar și un minut!" Deoarece nu mai ești copilul ei, tu ești al lui Hristos și al Maicii Domnului.

Cele despre care îmi scrii că le lasă părintele să meargă la casele lor sunt trecute cu vârsta, au cunoștință, pot să fie de folos și altora. Nu se vatămă. Nu cad în curse, nu se uită nimeni la ele, de aceea nu au teamă.

Așadar, nu judeca pe mai-marii tăi, deoarece te iubesc și te păzesc de pericole. Singurul lucru pe care poate să-l facă maica stareță este să o ia acolo (pe Erghina - n. tr.), să ai grijă de ea până se face bine și va avea plată mare. Poate moare acolo și o îngropi la mânăstire. Aceasta este singura soluție, dacă vrea maica stareță. Altceva nu există. Se va odihni și Dionisie, iar ea se va vindeca. Are multă plată de la boală, dar nu este cunoștință. Are cunoștință lumească, cu totul nepotrivită față de lumea duhovnicească, patimi nevindecate, care nu primesc medicamente și alifii. „Am voit să vindecăm Babilonul, dar nu s-a vindecat." O va lua Domnul și se vor sfârși chinurile ei. Va avea plată pentru toate acestea. Tu uită-te să nu te ia valul. Ea nu va păți vătămare. Ți-am scris alaltăieri și altă scrisoare. Ai răbdare și o mărturisire mai înaltă decât cea pe care o rabzi nu se poate. Lasă voința și dreptatea și, iată, ai intrat pe cale bătătorită.

Transmite metanie părintelui, urări maicii starețe și tuturor surorilor în Hristos. Mă rog pentru tine și eu,

smeritul p. Iosif.

Scrisorile le trimit pe adresa de la Menidi, la doamna Elefteria, ca să nu coborâți și să vi se întâmple vreo vătămare.

Același.

Sfântul Munte 12.02.1952

Eu în fiecare lucru, dacă nu primesc înștiințare, nu hotărăsc

85 Către Dionisie

Copilul meu drag, Dionisie, dimpreună cu buna ta măicuță și cu surioara ta cea bună, mă rog să fiţi bine.

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea. Și așa cum scrii, mă tem ca nu cumva să te lase buna ta măicuță să plece acolo unde vom merge toţi. Să se facă voia Domnului.

Astăzi s-a dus părintele Athanasie să iscălească chitanțele. Dar eu nu aveam gata scrisoarea, ca să o ia cu el și să o pună la poștă.

Pentru chestiunea despre care vorbeam, a căsătoriei, de când mi-ai scris, am încredințat-o, așa cum ți-am spus, lui Dumnezeu, să ne lumineze pe toți cu voia Lui și cu ceea ce este bine-plăcut Lui. Deoarece multe par bune la început, dar după voia lui Dumnezeu nu sunt. Așadar, până în această clipă nu am primit nicio înștiințare, de aceea nu pot să-ţi zic nimic, ca nu cumva să se întâmple să nu fie voia Domnului și să te fi rânduit să fii monah. Eu în fiecare lucru, dacă nu primesc înștiințare, nu hotărăsc. Prin urmare, și acum mă voi ruga, dar nu mă amestec, dacă nu mă luminează Domnul, deoarece nu cunosc voia Lui. Măicuța ta nu a scris două cuvinte să aud și eu glasul ei. Vriéni a noastră o fi având sigur poruncă să nu scrie. Iar eu mă bucur, cu Dumnezeul nostru, trăind în liniștire, și mă veselesc cu

mult dorita mea isihie, cântând micul meu tropar, cel sănătos și filosofic:

Iată am aflat liman de liniștire,
Bucură-te, suflete al meu și trupule, asemenea
Și mintea mea plutește în preadulcea liniștire
Și niciodată să nu întrebi ce face marea
„Cel ce poate să înțeleagă, să înțeleagă!"

Mă rog pentru tine din tot sufletul și din toată inima,

smeritul p. Iosif.

Te rog mult, Dionisie, plătește ziarul și nu-l trimite, deoarece niciodată nu l-am citit. Nu am timp. Îți cer să-mi faci acest hatâr.

Sfântul Munte 21.05.1952

Dumnezeu nu este om, ca să-L întrebe cineva

86 Către Erghina

Draga mea surioară, Erghina, dimpreună cu Dionisie și Vriéni, mă rog să fiți bine.

Sora mea, am primit scrisoarea ta și am citit cele scrise în ea. Cât despre boală, suntem în aceeași categorie. Aștept moartea ca pe singurul medicament izbăvitor de toate necazurile. Să vedem, deci, care dintre noi va avea fericirea să meargă primul, ca să tragă prin rugăciunile sale și pe celălalt și să înceteze astfel „toată durerea, întristarea și suspinarea".

De aceea, și când întârzii să scrii, din momentul în care deschid scrisoarea să văd litera ta, inima mea bate, zicând, nu cumva te-ai grăbit înainte? Eu, în imaginația mea, întotdeauna așa mi te închipui, cum erai la Strikon. Şi oricât ar aştepta cineva moartea, când aude, însă, că a venit la cineva drag lui, nu se poate abține. În sfârșit, să nu încetăm a o aștepta, căci această obișnuință este de folos, deoarece în fiecare clipă te pocăiești.

Îmi scrii despre Dionisie al meu. Cele din casa Elenei eu le cunosc mai bine decât oricine altcineva, cu toate amănuntele. Tatăl lui Alecu are o farmacie și trăiește încă. Alecu a trimis-o pe Marigoula să studieze farmacia, meşteşugul bunicului ei, ca să-i lase ca zestre farmacia.

Acum patru ani, cu aproximație, a venit o rudenie mai îndepărtată a lor, un tânăr bun și învățat, și a cerut-o pe Marigoula. Și mi-au scris, iar eu le-am spus ca Marigoula este a mea și că este destinată cuiva pe măsura ei. Dar și Alecu i-a spus că este încă mică și că mai are de terminat studiile. I-am scris acum câțiva ani că am s-o ușurez de aceasta. Mi-a mulțumit de multe ori pentru grija pe care întotdeauna o am pentru ei. I-am spus și aceasta, că sora mea era cât pe-aici să se învoiască, deoarece vrea să-l facă preot. Ar fi fost înfăptuită deja. I-am scris și anul trecut, când mi-ai spus pentru prima oară că vrei, și mi-a răspuns că vrea, dar că mai are cinci ani să termine studiile. Eu i-am scris că parcă aș vedea semne bune la sora mea. Cumva vrea Domnul să o binecuvânteze pe Marigoula. În felul acesta i-am spus, să nu-i spună lui Alecu, căci nu știu bine. După aceea a scris Dionisie, cu seriozitate, despre toate acestea. Rugăciune stăruitoare pentru aceasta nu se făcuse.

Când, deci, a scris Dionisie, s-a făcut rugăciune și nu mi s-a arătat clar. Ați văzut cu câtă bunăvoință vă scriu că voi contribui la toate și eu, nu ca pețitor, ci ca Părinte al amândurora. Când, însă, s-a făcut rugăciune, m-am ofilit cu totul. Poate că nu vrea Dumnezeu să mă amestec eu. Poate că Domnul are altceva în vedere. Eu, însă, m-am uscat.

Marigoula este ca mama ei, dar poate că este pentru altcineva. Poate că Domnul nu vrea să-l înrobească pe Dionisie. Ce știe omul? Dumnezeu nu este om, ca să-l întrebe cineva. Să mai aibă răbdare un an și să vedem ce va ieși între timp.

Așadar, faceți răbdare un an, și dacă tu vei muri și eu trăiesc, atunci mă voi îngriji de el cu toată puterea și-i voi scrie eu ei.

Să știi și aceasta, sora mea, că Marigoula este foarte delicată și nu este să-ți slujească ție cum ar face-o fiica ta, acum că ești în mormântul dinainte de mormânt! De aceea, lasă-le deocamdată. Nici eu nu le scriu, deoarece nu primesc înștiințare de la Dumnezeu. Va cădea în ispită. Dacă, însă, vei muri tu, sunt sigur că nu-l va lăsa Domnul, și nici eu nu voi da somn ochilor mei, dacă, desigur, va asculta și el. De aceea, „Lasă acum!" Să primim înștiințare, odată cu trecerea timpului. Eu nu le scriu. Poate voi înceta cu totul să le mai scriu, deoarece nu sunt bine. Dacă, însă, va veni lucrul de la sine și mă întreabă, deoarece ei le știi pe toate, atunci iarăși îți voi spune.

Să treacă timpul. Nu te grăbi, să mori! Nu te îngriji! Pe cine a părăsit Dumnezeu, ca să-l părăsească și pe Dionisie. Ajunge despre asta!

„Ai spus lui Dionisie să trimită adeverința să o semnăm, căci nu o avem...", zice Athanasie. Este gata și

noua împuternicire. O va trimite. Să trimită îndată și adeverința, ca să o semneze, să vină împreună.

Mă rog și pentru Vriéni. Îl îmbrățișez și pe Dionisie. Ah, eu am mulți acum, dar Athanasie este cea mai mare rană a mea. Poate de durerea mea mare să ajung și la infarct, căci continuă să fie și el însuși bolnav.

În sfârșit, nu-ți mai scriu. Să nu te întristezi. De la el a pătimit inima mea și mă strânge de sunt gata să cad în orice clipă. Te îmbrățișez, cel din urmă frate.

p. Iosif.

IC XC NI KA

Sfântul Munte 10.03.1954

Tu încearcă-le pe toate. Tot ce crezi că e bine și folositor. Și când tu vei găsi odihnă, atunci voi fi și eu de acord

87 Către Monahia Vriéni

Copilul meu drag, Vriéni, rărunchii surorii mele, mă rog să fii bine.

Acum două zile, pe 8 martie[104], a venit Mihalis și mi-a adus scrisoarea ta și, văzând cele scrise în ea, mult m-am întristat și m-am necăjit pentru starea ta zbuciumată. Dar ce puteam spune, dacă eu nu sunt de față ca să judec fără greșeală.

Totuși, greșeala este a ta, deoarece ai plecat singură și ai lăsat pe măicuța ta[105] să jelească, indignată și

[104] Din această însemnare se vede că prezenta scrisoare este scrisă pe 10.03.1954 și că, din greșeală, a scris la început ca dată „10.02.1954".
[105] Aici se referă la Maica Stareță Eftimia.

plină de durere, hulind cum că au nedreptățit-o. I-au luat jumătate din viață.

Și, în sfârșit, după ce măicuța dorită a murit[106], ai rupt și tu legăturile tale duhovnicești și ai plecat pe drumuri.

Bine. Dar acum, când ai nevoie de o nouă gospodărie, de hrană, de acoperiș, cum o să chivernisești toate cele câte îți sunt de trebuință? Vei cutreiera în fiecare zi pe drumuri, cum fac Acachia și celelalte? Vei încerca și asta. Pentru că eu sunt departe, nu pot să știu ce este bine acolo. Tu încearcă-le pe toate. Tot ce crezi că e bine și folositor. Și când tu vei găsi odihnă, atunci voi fi și eu de acord. Cu sora Maria, despre care spui, puteți să mergeți în Eghina, la mânăstirea unde a trăit Sfântul Nectarie de Pentapole – face multe minuni. Dacă vreți, și acolo puteți să mergeți, să vedeți, să vă închinați la Sfântul. Au scris cuiva aici despre minunile pe care le face și le-am citit și eu.

În fine. Acum vei încerca multe feluri de ispite. Îngrijește-te să faci răbdare. Spune într-una rugăciunea și Domnul să te ajute. Îngrijește-te acolo unde găsești odihnă.

Cu Dionisie deja este exclus, pentru că nu se poate într-o singură casă, mai puțin dacă aceștia s-ar hotărî să se călugărească.[107]

Prin urmare, găsește-ți mai întâi unde să stai, liniștește-te și scrie-mi altă scrisoare, iar eu îți voi scrie lucruri mai bune, după necazurile și bucuriile tale.

Vă doresc, împreună și celei cu care vrei să viețuiești, să petreceți în pace.

---

[106] Aici se referă la mama cea după trup, Erghina.

[107] Aici desigur Părintele glumește, deoarece Dionisie avea deja familie.

Mihalis a întârziat trei luni să aducă scrisoarea și nu a trimis-o prin poștă, iar tu vei zice că nu vreau să-ți scriu.

Mă rog pentru tine, unchiul tău smerit,

Iosif monahul.

Sfântul Munte 20 septembrie 1954

Îndepărtează-te de gândurile cele viclene și iubire, iubire, iubire și înțelegere

88 Către Dionisie și soția lui, Luiza

Doamne miluiește! Slavă Domnului!

Dragii mei Dionisaki și Luiza, se bucură sufletul meu de știrea îmbucurătoare a nașterii fiului vostru, a copilului nepotului meu iubit și urmaș al iubitei mele surori, neuitatei Erghina. Mă rog să primească darurile dumnezeiești, bucurie și binecuvântare. De acum înainte, atenție și veghe!

Acum te rog, ascultă despre foarte serioasa problemă care mă arde. Dionisie, au venit unii, din partea ta, zic ei, și vor să vadă de partea cui mă aflu. M-am întristat foarte tare. Știu, copilașul meu, că nu sunt de la tine. Așa zic ei, ca să se facă credibili părintelui.

Prin urmare, i-am trimis înapoi la tine ca să le spui câteva cuvinte. Să-ți amintești câte ți-am spus ultima dată când te-am văzut, dragul meu fiu. Spune-le ce zice Dumnezeiasca Liturghie: „Să ne iubim" și după aceea „să mărturisim". De la Fanar până în Rusia și de

la marginile pământului până în inimile noastre ale tuturor.

Mă uimește cum toți aceștia slujesc fără să știe ce înseamnă „să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim".

Dionisaki! Dionisaki al meu! Iubire față de toți! Dulcea noastră Măicuță i-a iertat pe cei care răstigneau și noi nu putem ierta pe fratele nostru? Să nu fie!

Credem într-una Sfântă Biserică. În aceasta ne-am botezat. La ce bun toate certurile și dezbinările?

Atenție la rătăciri! Atenție la egoismul ucigător de suflet! Atenție la sminteli! Îndepărtează-te de gândurile cele viclene și iubire, iubire, iubire și înțelegere.

Cel din urmă, Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 13.01.1955

Și să nu vă întristați peste măsură, deoarece tristețea fără măsură naște nebunie

89 Către Maria Papadimitriou

Copil binecuvântat al Dumnezeului ceresc, Maria[108], dimpreună cu bunul și binecuvântatul tău soț, ne rugăm să fiți întotdeauna bine.

Mult stimata mea doamnă, de multe zile voiam să vă scriu, ca să vă mângâi sufletul dumneavoastră îndurerat pentru accidentul care vi s-a întâmplat. Dar

[108] Este vorba de soția lui Alexandru Papadimitriou, proprietarul Editurii Astir, care în această perioadă s-a legat duhovnicește cu Părintele Iosif și cu obștea lui. Familia Papadimitriou, familia Patera, Părintele

așteptam să primim vreun răspuns, așa cum scrieți preotului meu. Și văzând că întârziați, simțind durerea sufletului dumneavoastră, vă implor să ascultați glasul meu smerit și să scoateți din sufletul dumneavoastră întristarea, pentru că multa întristare naște și alte rele.

Vrerile lui Dumnezeu, prin care lucrează să ne mântuiască, nu sunt cunoscute de către nimeni. Totuși, în orice fel s-ar întâmpla, ele sunt de folos, chiar dacă noi ne întristăm și ni se pare că am fost părăsiți de Dumnezeu.

Nu înseamnă că am păcătuit sau am greșit și că de aceea ni s-a întâmplat răul. Ci înseamnă că prin întristare ni se iartă greșelile noastre începând cu vârsta copilăriei. Dacă se întâmplă să avem puțină mândrie, prin întristare se naște în noi multă smerenie. Sau poate că Domnul vrea să ne încerce, dacă suntem și după accident credincioși Lui. Cere să vadă răbdarea pe care o avem și dragostea față de el. Sau poate că acela să fi fost rău, dar părinții lui buni, și ei să fie ajutați de dumneavoastră astfel. Și dumneavoastră v-ați păgubit, dar vă folosiți sufletește. Poate că v-ar fi părut rău să faceți în alt fel un bine atât de mare, deoarece Dumnezeu voia, poate, să dăm mai multă milostenie. Iarăși, poate că a fost bun și l-a luat Dumnezeu ca să-l izbăvească de durere.

Pantelimon Mitropoulos, părintele Ioannis Romanidis, Fotis Kondoglou, părintele Filothei Zervakos, părintele Theoclit Dionosiatul, Gheron Iosif Isishastul și ucenicii lui, părintele Efrem și părintele Iosif, constituiau un cerc duhovnicesc larg. Gheron Iosif comunica cu ei prin intermediul corespondenței. Ucenicii lui, însă, când mergeau la Atena, participau la întâlnirile de la librăria familiei Papadimitriou și în casa familiei Patera, în Paleo Psyhiko, care a fost caracterizată drept „binecuvântată obște și stup al colivazilor". Vezi Protopresbiter Gheorghios Metalinos, *Părintele Ioannis S. Romanidis: „Profetul romanității", portretizat în texte necunoscute sau mai puțin cunoscute*, Editura Armos, Atena, 2003, p. 60.

Dumnezeu putea să îngăduie să pățească altcineva accidentul și nu dumneavoastră. Dar prin intermediul dumneavoastră se fac toate lucrurile bune despre care am scris mai sus. Întrucât smerirea aceasta care vi s-a făcut, anume să plângeți ca niște părăsiți de Dumnezeu, n-ar fi fost posibilă în alt fel, chiar dacă v-ați fi nevoit ani mulți.

Omul de mic păcătuiește cu cuvântul, cu privirea, cu cugetul, cu pogorământul, cu consimțământul, cu fapta, și printr-o frică, printr-un accident brusc, printr-o pagubă mare i se iartă toate acelea și devine ca diamantul, ca sticla, așa cum era mai înainte.

Dincolo de toate acestea, se mai întâmplă și din ura diavolului. Văzându-ne că vrem să ne mântuim, ni se face piatră de poticnire și de smintire, ca să împiedice vrerea noastră cea bună, să ne ducă la deznădejde, la necredință, la descurajare, la boală, de la întristare și durere și de la prea multa întristare, să ne ofilim precum florile, când bate dintr-odată crivățul și ne taie vrerea cea bună. Ne împiedică de la lucrul cel bun.

La toate acestea, așadar, despre care am vorbit, atunci când facem răbdare, câștigăm plată multă. Și să nu vă întristați peste măsură, deoarece tristețea fără măsură naște nebunie.

Sfântul Înaintemergător nu vă părăsește. Nu uită binele pe care l-ați făcut. Veți primi pentru el plată înzecită. Biserica pe care am zidit-o este închinată Sfântului Ioan Înaintemergătorul.

Așadar, vă rog mult să lepădați întristarea, să dobândiți iarăși bucuria pe care o aveați înainte. Să aveți dragoste și toate vă vor fi iertate, deoarece a fost fără de voie evenimentul acesta și sub pronia Domnului,

așa cum numai El singur știe, cel Care chivernisește câștigul și mântuirea noastră.

Aștept negreșit să-mi scrieți și două cuvinte ale dumneavoastră, că veți face așa cum vă spunem și că v-ați aflat liniștea și tot ce s-a mai întâmplat. Ați plătit despăgubire? Ne-a părut rău de toate și de aceea așteptăm să ne scrieți ca să ne liniștim.

Ne rugăm, cu toată obștea, și facem Liturghii pentru sănătatea și pacea sufletelor și trupurilor dumneavoastră. Și pomenire pentru nefericita victimă.

Rămân cu multă dragoste,

smeritul Iosif monahul cel din peșteră.

Sfântul Munte 1.02.1955

Căci Liturghiile mântuiesc și scot suflete din iad

Mult stimată doamnă Maria, dimpreună cu bunul și 90 Către Maria Papadimitriou
generosul tău soț, mă rog totdeauna pentru sănătatea voastră. Domnul să vă dăruiască pace, sănătate, lungime de zile întregii voastre case și familii.

Am primit, buna mea doamnă, scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea. Am suferit împreună pentru necazurile voastre și simt și eu durere, alături de durerea voastră, și mă bucur la bucuria voastră.

Viața omului, doamna mea, este frământată cu necazuri și cu chinuri. Când vezi puțină bucurie în sufletul

tău, să ştii că este ca un telefon care spune să te aştepţi la un necaz care va veni.

Cel mai aproape de om este Dumnezeu. Nimeni altcineva nu este mai aproape de el decât Dumnezeu. În El trăim și ne mişcăm. În braţele Lui ne aflăm.

Așadar, putem la fiecare suflare să strigăm cu glas lăuntric: „Dumnezeul meu, miluiește-mă! Vino repede, ajută-mă, acoperă-mă, Iisuse al meu, miluiește-mă!"

Preasfânta este Mama milei, izvor al bunătății, iar Harul ei ajunge peste tot. Numai ce deschizi gura să o strigi și ajunge îndată, ca o Mamă adevărată. Nu șovăi, așadar, în fiecare clipă să o chemi și vei afla ajutor neplătit și doctor pentru necazurile tale.

Dumnezeu, copilul meu, este peste tot și ochiul Lui le vede pe toate și le trece cu vederea pe toate, deoarece aşteaptă pocăință, atunci când noi greşim, fie mult, fie puțin. Acela le vede, deoarece este prezent, dar noi nu-L vedem, deoarece suntem prunci în cunoştință.

Când, iarăși, ne pedepsește, ca să ne întoarcem iarăși privirea către El, noi socotim că pătimim pe nedrept. Și totuși, când ne smerim, atunci se deschid ochii sufletului nostru și cunoaştem că cele pe care le face Domnul sunt bune foarte. Atunci îl vedem ca Părinte al nostru, mult milostiv și plin de dragoste și de bunătate.

Nu ştiu, doamna mea, dacă aţi făcut o spovedanie generală şi curată. Din vârsta copilăriei, de la șapte ani şi după aceea, să faceți o privire curată asupra întregului dumneavoastră trecut și să le scrieți pe toate pe o hârtie şi să aflaţi mult folos în sufletul dumneavoastră. La fel și soţul dumneavoastră. Și nu numai felul acesta despre care mi-ați scris, ci greşelile de tot felul, pe care nu le socotim păcate. Când se spovedește cineva,

se curăță sufletul lui şi devine luminos ca diamantul.

Veți începe din copilărie, ce păcate se fac de la opt până la zece ani, ce păcate se fac de la zece până la douăzeci de ani și după aceea, care țin de partea mânioasă și de partea poftitoare. La fel și soțul dumneavoastră: firești, împotriva firii, care țin de lucrul său, nedreptățiri în presă, fărădelegi, toate spuse clar.

Dacă, însă, v-a călăuzit vreun duhovnic și ați făcut mărturisirea aceasta, atunci nu mai este nevoie.

Dacă vreodată, doamna mea, vreți să dați milostenie, dați-o femeii acesteia, care şi-a pierdut fiul. Dacă vreți să faceți milostenie acestuia care a murit de moarte năprasnică, nu uitați să îi faceți un sărindar – 40 de Liturghii –, căci poate avea păcate ca tânăr și îl scoateți din iad şi vă faceți dumneavoastră pricină să se mântuiască și să meargă în Rai. Căci Liturghiile mântuiesc și scot suflete din iad. Și prin urmare acolo unde dumneavoastră socotiți că ați făcut un rău, iată, s-a făcut un mare bine. Căci prin intermediul dumneavoastră s-a mântuit un suflet, iar dumneavoastră deveniți prin pocăință mai apropiați de Dumnezeu.

Pentru starea dumneavoastră nervoasă, mânia despre care vorbiți, să ziceți rugăciunea continuu, pentru că Harul îmblânzeşte nervii. Și nu vă supărați, căci toată lumea pătimeşte de unele ca acestea.

Se roagă pentru dumneavoastră toată obștea noastră. Mă rog și eu. Transmiteți urările noastre soțului dumneavoastră.

Cel din urmă, Iosif monahul.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 23.02.1955

Și în loc să vă facă un rău, s-a săvârșit un mare bine, căci s-a mântuit un suflet, întrucât Dumnezeu caută o singură pricină ca să salveze pe om

91 Către Maria Papadimitriou

Copil binecuvântat al Dumnezeului cel ceresc, doamnă Maria, dimpreună cu soțul tău și toată familia ta, ne rugăm să fiți bine.

Mult stimată doamnă a mea, am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat foarte mult pentru sporirile pe care vi le-a dăruit Domnul. Sunteți bine puși la punct și nu aveți nevoie de nimic, numai de răbdare și de îndelungă-răbdare, ca să se liniștească sufletul vostru.

Acum pot să primesc că demonul pizmaș, văzând petrecerea dumneavoastră virtuoasă și bună, vrând să vă întristeze, a provocat omorul cel fără de voie. Dar, cu Liturghiile pe care le-ați făcut dumneavoastră pentru el, sunt sigur că sufletul lui s-a mântuit. Și în loc să vă facă un rău, s-a săvârșit un mare bine, căci s-a mântuit un suflet, întrucât Dumnezeu caută o singură pricină ca să salveze pe om.

Când spui că de ce să aveți toți întristare, când toți se bucură, asta arată faptul că viața voastră place lui Dumnezeu. Deoarece numai atunci trimite Domnul necazuri, când omul face voia Lui. Întrucât necazurile sunt Har și dar de la Dumnezeu.

Așadar, fără să vreți, mărturisiți că sunteți copii aleși ai lui Dumnezeu. Deoarece „Domnul îl ceartă pe cel pe care îl iubeşte şi, ca un Părinte, pedepseşte pe feciorul care Îi este drag." Îndrăznește, deci, și mai degrabă bucură-te, că mult vă iubeşte Domnul. Nu te întrista.

Prin mâinile mele a trecut o cărticică mică, care se cheamă *Praf de aur*, care se pare că a fost tipărită în tipografia voastră. Te rog foarte mult să o ceri de la soţul tău bun, ca să o citeşti des, de multe ori. Veți avea mult folos de la ea. Sunt sfaturi de aur.

Să sfătuiești totdeauna pe soţul tău să se spovedească. Nu este corect ceea ce îţi spune. Mărturisirea este una dintre cele șapte Taine și fără aceasta se desfiinţează Taina. Când se va termina procesul și vei vrea să faci milostenie pentru mama lui Andrei, să trimiteți voi direct, mai curând, nu prin altă persoană, ca să se vindece sufletul ei de oful copilului ei. Celelalte milostenii să le faceți într-ascuns.

Ai avut duhovnici buni și de aceea v-au rânduit foarte frumos. Şi pe mine m-a odihnit acest lucru.

Era datoria mea să vă scriu, deoarece aţi fost binefăcătorii noștri și am suferit la durerea voastră.

Acum mă felicit că am cunoscut încă o familie creştină foarte bună. De aceea încetez să vă mai scriu, este suficient să corespondaţi cu preotul.

Rămân rugător către Dumnezeu,

cel din urmă monah, Iosif.

Sfântul Munte 1955 sau 1956[109]

Ispitele sunt peste tot, dar mai ales în chilia noastră

92
Către
Monahia
Vriéni

Copilul meu drag, fiică iubită a iubitei mele surori, mă rog să fii în pace și în pocăință continuă.

Aflu cele întâmplate până acum. Ați uitat cumva pe Dumnezeu și multa Lui iubire? De ce nu lăsați nădejdile toate în Domnul? De ce nu păstrați în sufletul vostru ceea ce culegeți cu multă osteneală din cărțile sfinte? Monahul nu-și schimbă locul casei sale, nici culoarea (culoarea veșmintelor și mai ales a înțelesurilor)[110]. Monahul și monahia își schimbă mintea și inima împreună, nu gândesc precum cei din lume.

Când ai plecat de la maica stareță, aveai simțul a ceea ce va urma? Acum ai și răspunderea altora. Nu este ușor, este nevoie de flacără aprinsă de dragoste, de nesfârșite ore de rugăciune, de continuă veghe a minții. Îmi amintesc de mama ta, draga mea soră, care îmi zice întruuna în inima mea să mă îngrijesc de tine. Mai bine să întrebi pe Dionisaki al nostru, este om cu harul de a sfătui și de a suferi împreună cu cel ce suferă. Nu întrista alte suflete.

[109] Pe scrisoare nu se distinge data. Se presupune anul 1955 sau 1956, pentru că Vriéni era deja așezată la mânăstirea sa (Mânăstirea Maica Domnului Myrtidiotissa din Stamata, Attica). În Epistola 87, datată 10.03.1954, se vede că plecase de la Mânăstirea Adormirii Maicii Domnului, dar nu-și găsise încă adăpost.

[110] Acesta este un punct greu descifrabil în scrisoare, este posibil să scrie „al veșmintelor sau al *gesturilor*".

Monahul și monahia rabdă, dau exemplu de răbdare. Și se străduiesc ca toate virtuțile să vină, atunci când dragostea dumnezeiască va hotărî, nu atunci când socotim noi. Din mânăstire să ieși numai atunci când este absolut necesar și să rămâi la Dionisaki, în Pireu, așa cum a vrut mama ta. Poartă greșelile celorlalți, așa cum ei le poartă pe ale tale.

Atenție, atenție, atenție, copilul meu! Ispitele sunt peste tot, dar mai ales în chilia noastră. Repet, să întrebi pe Dionisaki al nostru, care nu are deloc egoism și nici nu urmărește interes propriu. Are și binecuvântarea mamei voastre și iubitei mele surori, căci s-a îngrijit mult de ea în anii ei cei din urmă.

Fie ca Dumnezeul nostru să ne miluiască pe noi toți, pentru rugăciunile cuvioșilor Părinți de Dumnezeu purtători. Întru totul smerit,

Gheron Iosif.

Sfântul Munte 7.08.1957

De aceea ne lasă Domnul să fim ispitiți, ca să ne încerce și să ne împletească cununi

93 Către Sora Ecaterina

Copil binecuvântat, Ecaterina[111], mă rog să fii bine. Am primit scrisoarea ta de la băi, unde ai scris că ai fost. Am întârziat să-ți răspund, ca să te întorci la mânăstirioara voastră.

[111] Ecaterina a devenit călugăriță mai târziu în Mânăstirea Maicii Domnului Odighitria din Portaria, Volos, și s-a numit Sinclitichia (1926-2016).

Cred că este bine să faci răbdare și să nu mergi la băi, deoarece ești tânără și ai frică. Toate supărările, copilul meu, dacă le răbdăm, aflăm Har de la Domnul. De aceea ne lasă Domnul să fim ispitiți, ca să ne încerce și să ne împletească cununi.

De aceea este nevoie de răbdare. Fără răbdare, omul nu devine făptuitor. Îndrăznește, așadar, și întărește-te în Domnul și vei afla plată în ceruri. Iubește pe Iisus și zi neîncetat rugăciunea, iar aceasta te va lumina pe calea Lui.

Ai urări de la Papa-Efrem și de la toți părinții. Transmite urări tuturor surorilor.

Mulțumim pentru ceea ce ne-ați trimis.

Mă rog pentru voi,

smeritul Gheron Iosif.

Sfântul Munte 26.09.1957[112]

Ne scrie că este la marginea Americii, unde coace soarele pâine

94 Către Monahul Pantelimon

Copilașului nostru drag, Pantelimon[113], ne rugăm pentru sănătatea ta.

Dragul meu copil, am primit scrisoarea ta și mult m-am bucurat că ești bine. Îmi pare rău că nu te am alături de mine, să-ți vorbesc despre rugăciune, să-ți

[112] Aceasta este prima scrisoare a Bătrânului către părintele Pantelimon.

[113] Destinatarul este ieromonahul Pantelimon Mitropoulos, care locuia în America. Când se afla ca monah cu schima mică la mânăstirea aghioritică

luminez mintea ta curată, ca să luminezi şi tu pe alții și să se înmulțească oamenii buni.

Toți părinții de aici, împreună cu mine, ne aducem aminte de tine și ne rugăm pentru tine, dar nu ne-ai scris care este motivul pentru care ai rămas la Atena. Noi nădăjduiam că vei fi ajuns deja lângă părinții tăi și lângă Papa-Efrem al nostru.

Ne-a scris scrisoare și ne scrie că este la marginea Americii, unde coace soarele pâine. Iar eu i-am scris să vină să trăiască isihia lângă noi. În această perioadă, în care stai afară – dacă ai fi fost lângă noi, multe ai fi învățat –, în fine, îngrijește-te să zici rugăciunea. Nu sta nelucrător. Roagă-te neîncetat, cu căldură sufletească, ca să se nască înăuntrul tău și să strige în duh inima ta „Iisuse al meu, preadulce, mântuiește-mă!"

M-am bucurat de faptul că ai cunoscut această familie distinsă, pe Alexandru și Maria. Le mulțumesc foarte mult pentru că se îngrijesc de copilașul meu drag, dar bolnăvicios. M-am bucurat de asemenea că veți merge la Sfântul Ioan Rusul. Te vei bucura foarte tare și vei povesti acestea acolo unde vei merge, la părinții tăi. Îngrijește-te să vii iarăși înapoi, să te vedem şi să ne vezi, să vorbim cele bune ale Bunului nostru Dumnezeu. Transmite urări doamnei Maria și soțului.[114]

Toți se roagă pentru tine. Mă rog și eu.

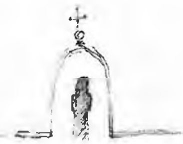
smerit, Gheron Iosif.

---

a Sfântului Pantelimon, fiindcă auzise și din America de înalta duhovnicie a părintelui, l-a vizitat de două ori la Nea Skiti. Din motive care nu au ţinut de voinţa lui (nu a putut lua permis de ședere), a fost obligat să plece de la Sfântul Munte și s-a aşezat în Boston, unde locuiau rudenii ale sale. Cu sfaturile Bătrânului, a încercat să însoţească formarea sa monahală personală cu folosul sufletesc al credincioşilor care se apropiau de el. A dezvoltat o însemnată corespondenţă cu Bătrânul, în ultimii doi ani de viaţă ai acestuia.

[114] Este vorba de cunoscutul editor Alexandru Papadimitriou, proprietarul Editurii Astir. Vezi și scrisorile 89, 90 şi 91.

Am uitat să scriu că a venit lângă noi și un sârb, Branco[115] îl cheamă. Știe limbi multe. Poate l-ai cunoscut.

Sfântul Munte 11.06.1958

În afară de Liturghii și de celelalte rugăciuni, fac și șase metaniere pentru tine în fiecare seară

95 Către Monahul Pantelimon

Copilul meu drag, rărunchii sufletului meu, mireasma mea, floricică a Raiului, mă rog să fii bine.

Mă rog să te așezi repede la căsuța ta, deși aș fi dorit să te am alături de mine.

Astăzi, 11 pe vechi, am intrat în posesia scrisorii tale dragi și tare m-am bucurat. M-am întristat, însă, deoarece ai cheltuit foarte mult ca să ne bucuri pe noi. Chiar dacă se fac lucrurile pentru dragostea lui Hristos și a Maicii Domnului, eu nu doresc să îngreuiez pe cineva. Dacă aș fi avut cu adevărat, ți-aș fi trimis, ca să nu ai necazuri pe drum. Mă rog, însă, să te ajute Preasfânta noastră în toate.

De când ai plecat de lângă noi, mi-am asumat datoria de duhovnic al Părintelui tău, să mă rog, nu ca pentru un străin, ci ca pentru un copil drag. În afară de Liturghii și de celelalte rugăciuni, fac și șase metaniere pentru tine în fiecare seară.

[115] Este vorba de monahul Gheorghe (Branco Vidcovici), din Serbia (1920-1972). Mai multe despre acesta vezi la Arhim. Efrem Vatopedinul – *Gheron Iosif Vatopedinul (1.07.1921-1.07.2009)*, Sfânta Mânăstire a Vatopedului, Sfântul Munte, 2018[3], pp. 177-179.

Îți mulțumesc pentru toate cele pe care le-ai făcut pentru noi. Cartea *Paraklitiki* nu ne-a folosit, deoarece ne-ai trimis Octoihul. De Penticostar era nevoie. Dacă nu le-ai trimis încă, ține-le acolo. Când vei merge cu bine și se va întâmpla să vezi pe Papa-Efrem, iubitul și neuitatul nostru, transmite-i multe îmbrățișări și, dacă îi prisosește ceva, poate să facă și el puține icoane, deoarece am cheltuit ceea ce aveam și numai icoane îmi lipsesc.

Transmite tuturor urări și prietenului și tovarășului tău de călătorie. Îl așteptăm iarăși să vină, așa cum ne-a spus, la toamnă. Dacă ajunge această scrisoare a mea înainte, scrie-mi două cuvinte că ai primit-o.

Transmite urările domnului Papadimitriou, soției lui, Ouraniei, lui Niko și tuturor. Te îmbrățișez cu urări de bine, precum și toți părinții.

smerit, Gheron Iosif

Sfântul Munte 25.08.1958

De despărțire se bucură cel viclean

96
Către Sora Navsiká

Copil binecuvântat, Navsiká[116], mă rog să fii bine. Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea. „M-am bucurat că te silești să te mântuiești. Fii cu

[116] A devenit și aceasta mai târziu monahie, precum sora ei Ecaterina, la Mânăstirea Maicii Domnului Odighitria din Portaria, Volos, și s-a numit Efremia (1928-2013). A trăit ultimii ani de viață și a adormit în Domnul la Sfânta Mânăstire a Maicii Domnului Glykofilousa, din Rapsani.

multă luare aminte și silește-te, deoarece „cei ce se silesc vor dobândi Împărăția Cerurilor."

Silește-te la rugăciune și toate vor trece. Dacă ziceți rugăciunea, vă va fi drag unele de altele și nu vă veți despărți. De despărțire se bucură cel viclean.

Silirea la rugăciune, ca să umbrească Harul, și luați aminte!

Îți vom citi rugăciune. Toate să fie iertate și început bun.

Mă rog pentru tine cu smerenie,

Gheron Iosif.

Pe spate scriu și surorii tale Ecaterina, deoarece sunteți surori. Să nu vă fie cu supărare.

Sfântul Munte 12.09.1958

Dă cu îmbelșugare din cele ce ai la monahii sărace. Și acelea vor face ceea ce tu nu poți să faci

97 Către Ourania

Iubitei noastre surori în Hristos, Ourania[117], și domnului Nikos, înălțăm rugăciuni Domnului, neîncetat și cu simțământul datoriei, ca să vă păzească și să vă călăuzească la voia Lui cea Sfântă.

[117] Este vorba despre cea care mai târziu va fi monahia Marta. A fost fiică duhovnicească și biograf al Sfântului Nicolae Planas. S-a născut în 1888 și a adormit în Domnul în 1973. A fost înmormântată la Mânăstirea Maicii Domnului Odighitria din Portaria, Volos.

Ați cerut să aflați, fiica bunului nostru Dumnezeu, Ourania, dacă vrea Domnul să primești Sfânta Schimă. Tu, sora mea, de când ai văzut lumea, pășești pe drumul lui Dumnezeu și altceva nimic nu ai căutat decât voia Domnului. Așadar, nu te îndoi că este vremea să porți și Sfânta Schimă, din moment ce, și fără Schimă, ești deja călugăriță. Și acum, că ai îmbătrânit, ce fapte mai cauți? Ce lucrări? Lucrarea ta o știi deja. Dă săracilor din cele ce ai, cu îmbelșugare, la monahii sărace. Și acelea vor face ceea ce tu nu poți să faci.

Află vreo monahie, cu Schimă Mare, ca să te preia ca maică duhovnicească, cheamă și un preot cu Schimă Mare și fă aceasta acasă la tine, fără să știe nimeni. Și continuă mai departe drumul tău. Vei fi foarte fericită, deoarece te vei naște din nou. Toată săptămâna să nu ieși din casa ta. Să rămâi înlăuntru, să te bucuri de Harul care opt zile rămâne cu tine. Nu te teme. Nu te sfii. Hristos a venit pentru noi. Ne-a transmis dragostea lui bogată și ne spune „Iubiți-vă unii pe alții, așa cum v-am iubit Eu!"

Nu mai aștepta. Nu mai amâna deloc. Să nu pierzi fericirea ta, pe care ți-o dă dulcele nostru Iisus. Este o ocazie bună, dacă vrei.

Transmite cele două vorbe și lui Theofilact. Și eu, smeritul, vă port.

Transmite urări lui Nikos și Katinei tale.

Mă rog pentru voi,

smeritul G Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 17.09.1958

Prin continua chemare se face cărarea la inimă prin inspirare și expirare și mintea, cuvântul și inima devin una

98
Către
Monahul
Pantelimon

Copilul meu drag, rărunchii sufletului meu, copilașul meu, Pantelimon.

Am primit scrisoarea ta și mult m-am bucurat pentru sănătatea ta bună. O, copilul meu drag, tu știi cât m-am întristat și cât m-a durut că nu ai primit scrisoarea mea. Scrisesem multe cuvinte frumoase despre rugăciunea minții. Scrisesem și despre părinții tăi și despre bunica ta, Macrina.

A fost Branco aici și urma să plece – îl știi, sârbul – și i-am dat-o cu șapte drahme, ca să o trimită prin poștă par avion. Mi-a spus când a revenit că a dat-o la poștă. Se vede că poștașul a păstrat banii pentru el și nu a mai trimis-o. În fine, asta a fost.

Mie, copilul meu, nu mi-e greu să-ți scriu, deoarece vreau să ai folos. Îți iubesc sufletul tău, ești rărunchii mei. Nu uita rugăciunea. Vei afla mult Har. Se va face rai sufletul tău. Anul acesta au venit din Germania numai și numai pentru rugăciunea minții. Prin această rugăciune, atunci când o zici într-una cu gura, se obișnuiește mintea cu cuvântul nerostit.

Mintea, deoarece este cea care hrănește toate înțelesurile și mișcările raționale, fie bune, fie rele, îl va coborî în inimă. Inima, deoarece este centrul, dacă

este rea, nerușinată, vicleană, va răspândi peste tot, precum curentul electric, și va adăpa cu plăcere vicleană toate mădularele, ridicând la revoltă poftele a toată răutatea. Așadar, dacă tu zici rugăciunea întruna, se întâmplă contrariul. O coboară mintea în inimă prin silirea ta de a ține mintea curată în cuvinte, ca numai cuvintele să le înțelegi, fără să primești vreo închipuire. Atunci, mintea nu apucă să formeze răul pe care îl obișnuise, se curățește și se mulțumește să zică numai rugăciunea.

Așadar, prin continua chemare se face cărare la inimă prin inspirare și expirare și mintea, cuvântul și inima devin una, iar inima se curăţește și primește Harul care o umbrește. Atunci se face cer înlăuntrul tău, Rai.

Până aici este lucrarea (*praxis* – n. tr.). După aceea se cheamă vederea dumnezeiască (*theoria* – n. tr.). Să ajungi până acolo și, dacă dulcele Iisus va lucra înăuntrul tău, îţi voi spune multe şi mult mai înalte. Numai sileşte-te! Să știi, numai, că totul este Iisus. Fără El nu se face nimic. Să devii vrednic, să te iubească, şi atunci și tu Îl vei iubi și îți va da Harul Lui. Acum ai pus deja început. Silește-te, deci, și nu te lăsa. Învață și pe alții lucrul acesta. Cu cât vom călăuzi mai mulţi, cu atât mai mult ne va iubi Domnul.

Transmite urări Magdalenei și citește-i câte îţi scriu, ca să nu scriu aceleași lucruri și ei. Să se îngrijească și ea la fel, ca să o îndulcească dulcele Iisus. Și când îmi scrieți, iarăși vă voi scrie.

Când vei vedea că mintea obosește să mai zică rugăciunea, atunci zi-o continuu cu gura și iarăși o va prelua mintea. La început este osteneală, dar după ce trec anii, are să strige singură înăuntru neîncetat. Ea

singură curățește omul de toate patimile.

Îmi scrii despre cădeluțe. Aici, unde am zidit, am făcut. Sfântul Ioan Înaintemergătorul, jos, nu are. Sunt din tinichea. Dacă vreo bună creştină de acolo vrea să-i ia, e bine. Eu nu am, deoarece am făcut şi datorie. Tu să nu cheltuieşti, deoarece ai de plătit şi altele.

Papa-Efrem a fost, aşa cum îi scriseseşi, şi a luat de la rusicon, de la Gheron David, icoana. Poate ți-a scris. Pentru bunica ta, Macrina, multe urări. Ne rugăm pentru ea şi o pomenim.

Mă voi îngriji de crucea Magdalenei. Acum este iarnă, nu văd. La vară, dacă trăim, am să-i fac. Dacă mor, îi va face Papa-Efrem. Pentru dolarii pe care i-ai trimis, îi vom face pomenire veşnică.

Surorile mânăstirii din Kalamata au trimis scrisoare abia ieri şi le voi scrie cele de cuviință. Însetez şi înfometez să fiu de folos oricărui creştin. De aceea și scriu, oriunde, oricui ne scrie.

Ai de la toți urări. Îți vor scrie.

Dacă trimiteți pachet, trimite un stilou bun, ca să scriu, din cele care se umplu cu cerneală. Am luat de aici, dar nu sunt bune, se strică repede.

Altădată îți voi scrie mai multe.

Primeşte îmbrățișările lui Gheron Arsenie și sărutările mele, care sunt pline de dragostea lui Iisus, cea care le udă continuu în gura mea cu mana iubirii Lui multe, ca o răsuflare.

Smeritu G Iosif.

Sfântul Munte 18.11.1958

Să se lipească răsuflarea ta de Numele Preadulcelui Hristos

99 Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Către binecuvântata monahie Vriéni[118] și celelalte monahii din mânăstire, mă rog să fiţi toate foarte bine.

Am primit, copilul meu, scrisoarea ta și m-am bucurat foarte tare că ceri cuvânt lui Dumnezeu pentru folosul sufletului tău.

Aşadar, deschide-ţi urechile și eu le voi umple pe acestea de bunătăţi. Gura ta să cerceteze neîncetat rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!" Să se lipească răsuflarea ta de numele Preadulcelui Hristos. Şi după mult timp, mintea se va obișnui să o zică tot timpul cu cuvântul cel nerostit. Ia seama, numai, să nu primești închipuiri. Să fii atentă numai la cuvintele rugăciunii și te vei folosi mult, deoarece, prin rugăciune, se va curăța mintea ta și se va coborî în inimă și se va face cărare, unirea cuvântului, a minții și a inimii și se va face Rai înlăuntrul tău.

Numai să te sileşti să zici întruna rugăciunea, să te eliberezi de toate patimile. Silește-te deci, tu şi celelalte surori, să faceți răbdare, să fiți smerite, ascultătoare de stareță. Să aveți între voi dragoste, înțelegere

[118] Este vorba despre stareța de mai târziu a Mânăstirii Sfinților Constantin şi Elena din Kalamata. Protosinghelul de atunci al Mitropoliei de Messinia, Arhimandrit Agathanghelos Mihailidis, fost xenofondin, când a citit scrisorile părintelui către această Monahie Vriéni, a mărturisit: „Pe nedrept am acuzat pe acest om sfânt." Era unul dintre cei care îl acuzaseră pe Părintele în legătură cu Mânăstirea Sfântul Nicolae din Gherovitsa

și rugăciune neîncetată. Dacă izbândiți în rugăciune, toate aceste bunătăți vor fi înlăuntrul vostru. Siliți-vă, așadar, și atunci când puneți început, dulcele Iisus vă va ajuta. Dacă ne veți scrie iarăși, vă scriem, în funcție de întrebările pe care le puneți.

Monahul care nu a învățat rugăciunea nu știe de ce s-a făcut monah. Vreau să vă scriu multe, dar nu cunosc pământul în care semăn cuvântul. Dacă arătați hotărâre, vă voi scrie și altădată. Mi-a spus și Pantelimon să vă scriu.

Așadar siliți-vă, copilașii mei, deoarece suntem spre sfârșit și trebuie să fim gata întotdeauna, în orice clipă. Urmați Fecioarelor înțelepte și îngrijiți-vă de sufletul vostru ca să vă bucurați de Preadulcele Iisus. Ajung acestea pentru prima dată.

Mă rog pentru voi din tot sufletul,

smerit, Gheron Iosif.

IC XC NI KA

Sfântul Munte 21 noiembrie 1958

Vei dormi și înlăuntrul tău se va zice rugăciunea

100 Către Sora Stavroula

Copilul meu drag, Stavroula[119], mă rog pentru sănătatea ta. Astăzi am primit scrisoarea ta și tare m-am bucurat pentru sănătatea ta și pentru pocăința ta. Copilul meu, dacă faci așa precum îmi scrii, într-adevăr

[119] Scrisoarea aceasta, ca și scrisorile 103, 108, 115, 117, 121, 122 și 127, sunt adresate Monahiei, novice pe atunci, Stavroula Filipponi, care

sufletul tău va afla mult folos, va deveni porumbel. Vei afla Har de la Domnul. Dumnezeu să fie cu tine! Îngrijește-te, deci, să duci lucrarea ta la bun sfârșit și eu te voi iubi mai mult decât pe celelalte surori.

Așadar, silință la rugăciune. Rugăciunea, Numele lui Hristos alungă demonii, desființează uneltirile lui și curățește pe om de toate patimile. Și eu, pentru cel care se silește, mă rog de două ori mai mult și cu multe lacrimi Îl rog pe Dumnezeu. Acum, pentru tine, care pui început bun, mă rog foarte mult. Ridică toate greutățile! Smerenie și osândire de sine! „Eu sunt de vină" să zici, „Eu am păcătuit, am păcătuit, surorile mele, iertați-mă!"

Rugăciune și lacrimi. Vei vedea câte lacrimi îți vor veni și câtă dragoste către Dumnezeu. Rugăciune. Numai rugăciune. Când te silești, te faci ca un copil fără răutate, gândești numai cele bune. Vei dormi și înlăuntrul tău se va zice rugăciunea. Te vei trezi și se va întâmpla același lucru. Vei mânca, te vei plimba și continuu se va zice înlăuntrul tău rugăciunea. Siliți-vă, deci! Nu fiți nepăsătoare. Toate împreună să primiți veșmântul Mirelui.

împreună cu alte șase tinere fete au constituit o obște mai puțin obișnuită și stăteau într-o locuință în satul Staghiates din Pilios. Gheron Iosif le-a preluat duhovnicește și le îndruma prin intermediul scrisorilor. Chiar și locuința în care stăteau o văzuse Gheron Iosif prin darul vederii în duh și le înștiințase într-o scrisoare a lui, înainte ca ele să găsească această locuință. Mai târziu, aceste surori au devenit monahii și au înființat Sfânta Mânăstire a Maicii Domnului Odighitria din Portaria, Pilios, cu stareță pe Maica Macrina. Vezi Gherondissa Macrina Vassopoulos (1921-1995) – *Cuvinte din inimă*, Editura Sfintei Mânăstiri a Maicii Domnului Odighitria, Portaria, Volos, 2012, pp. 50-58. Sora Stavroula a fost tunsă în monahism cu numele Athanasia. A adormit în domnul la vârsta de 84 de ani pe 10.06.2001 în Sfânta Mânăstire a Arhanghelului Mihail din Tassos, metoc al Sfintei Mânăstiri Filotheou din Sfântul Munte.

Maria ce face? Cum merge boala ei? Este bine?

Grăbiți-vă ca fecioarele cele înțelepte, înainte de a se închide ușa și de a rămâne afară. Stavros al meu, preaiubitul, ce face? Să-l ascultați! Transmite-i multe îmbrățișări. I-am scris dar nu am primit răspuns. Atena noastră ce face? I-am trimis două scrisori la fratele ei, Andreas. Liturghiile au început de pe 15 ale lunii, așa cum i-am scris.

Așadar, luptă! Toți împreună, ca să mergem în Rai!

Mă rog pentru voi din tot sufletul,

smerit, Gheron Iosif

Sfântul Munte 8.12.1958

Inima ta să se înmoaie, să te faci ca bumbacul.
Și să te pleci mereu, cu oricine ai vorbi

101 Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Copilul meu binecuvântat, Vriéni, mă rog să fii bine.

Am primit scrisoarea ta şi tare m-am bucurat pentru buna ta voire. Mă rog ca Domnul să te întărească în voia Lui cea sfântă, binecuvântatul meu copil.

Noi singuri nu putem să facem nimic, dacă Hristos, cu Harul Lui dumnezeiesc nu ajută. El, mai întâi, S-a recunoscut pe Sine înlăuntrul nostru și atunci L-am cunoscut și noi. El a iubit mai întâi și apoi L-am iubit noi. Dacă Acela nu lucrează, binele nu se mișcă înlăuntrul nostru.

Fă-te, deci, ca un copilaş mic, cu simplitatea ta copilărească, și aruncă-te la picioarele dulcii tale Măicuțe,

Preacuratei Maicii Lui, care poartă în brațe ca pe un prunc mic pe Marele Dumnezeu. Plângi și strigă cu dragoste multă, pe care ți-o va dărui El: „Dulcea mea Măicuță, ajută-mă! Călăuzeşte-mă cum să mă mântuiesc! Mijlocește, Maica mea, la Fiul tău să mă călăuzească cum să mă mântuiesc, ce este voia Lui să fac și ce să cer de la El. Să-mi deschidă ochii sufletului, care sunt închiși și nu văd când Acela mă vede în fiecare clipă, dar eu întruna Îl întristez."

Ascultă, copilul meu: Să pășești cu multă delicatețe. Să ai multă smerenie. Nu să împrăștii cuvinte goale despre smerenie, ci să devii gunoi, ca să te calce în picioare, dacă vrei să te cerceteze Hristos. Inima ta să se înmoaie, să te faci ca bumbacul. Și să te pleci mereu, cu oricine ai vorbi: „Tu știi, sora mea. Binecuvântează!"

Cu delicatețea cu care vorbești, cu aceea se va purta și Hristos cu tine. Cu măsura cu care măsori pe ceilalți, cu aceea te va măsura. Aşa cum tu ierţi greșelile celorlalţi, la fel vor fi iertate și ale tale. Cu delicateţea cu care Îl vei căuta, cu aceasta ți Se va arăta.

Să nu spui că te prefaci că faci ascultare și faci voia ta, deoarece nu ai greșit maicii tale stareţe, ci lui Dumnezeu, Care este lângă tine și vede toate mișcările tale. Este totdeauna împreună cu tine. Eşti oarbă și nu-L vezi. În brațele Lui ești tot timpul. Pe El Îl respiri. Pe El Îl mănânci. De El te înconjori. Nu poţi niciodată să-L păcălești. Pe toate ale tale, tot ceea ce faci, le vede, înainte ca tu să-ți dai seama. Dacă zici că „este o greșeală mică, nu contează", atunci nici rugăciunea ta, mică, nu ajunge la Dumnezeu, „nu contează"! Dacă zici și vrei ca rugăciunea ta mică să fie auzită, atunci să știi că și micile tale greșeli se scriu și rămân neșterse și alterează fapta ta bună cea mică.

Așadar, dacă ai acrivie și delicatețe, să nu întristezi pe Domnul, Care le vede pe toate. Să te temi ca nu cumva să superi pe stareță și pe celelalte surori, cunoscând că în felul acesta păcătuiești lui Dumnezeu. Să nu spui vreodată că ai dreptate, chiar dacă îți scot ochii. Să nu cauți dreptatea niciodată, căci Îl porți pe Hristos, Care S-a făcut om pentru oameni și a pătimit toate, ca să ne mântuiască pe noi, și om călcător de lege n-a căutat.

Tu, copilașul meu, atunci când faci neascultare, cât de mult întristezi pe stareța ta și te împotrivești voii lui Dumnezeu! Și îndată Își retrage Harul Său și rămâi goală și conștiința ta se amărăște și mintea ta se tulbură și multe zile rămâi pământ tare și neroditor. O, de ai vedea ce pagubă ți se face!

Sfântul Ioan Scărarul zice că e mai bine să-L superi pe Dumnezeu, decât pe stareți.[120] Căci dacă superi pe Dumnezeu, îl ai pe stareț să se roage pentru iertarea ta. Dar dacă îl superi pe stareț, cine se va mai ruga pentru tine?

Așadar, copilul meu, ia aminte! Pune început bun, pentru ca și sfârșitul să fie bun. Lucrează de tânără, ca să seceri pace la bătrânețe. Când se face ziuă, în fiecare dimineață spune: „Doamne, Preadulcele meu Iisus, învrednicește-mă să străbat ziua fără păcat!"

Apucă-te cu bunăvoire de treaba ta și să ai rugăciunea în gura ta. Și ia aminte că Domnul te vede și îngerul îți scrie. Îngerul scrie faptele tale și Domnul cugetul. În fiecare clipă spune așa: „Vriéni, adună-ți gândurile tale. Te vede Domnul. Nu te lăsa purtată de vânt, ci zi rugăciunea cu înțelegere."

Nu te uita la ce fac ceilalți. Să nu vrei a te arăta că știi. Ceea ce trebuie să știi este să zici rugăciunea și

[120] Sfântul Ioan Sinaitul – *Scara*, Cuvântul IV, 126.

să iei aminte la lucrul tău. Fă-te nebună pentru Hristos, să te înțelepțească Domnul. Dacă vei reuși toate acestea, îți va fi bine. Vei deveni monahie bună și virtuoasă, exemplu pentru celelalte surori și folositoare aproapelui. Silește-te așadar. Și Harul Domnului să fie împreună cu tine, să te păzească de tot răul care vine de la ispită.

Mă rog pentru toate surorile cu care stai împreună, mai ales pentru stareța ta, să-i dea Dumnezeu Har și putere ca să vă poarte sarcinile, pentru că sunt mari sarcinile și osteneala este multă.

Mă rog pentru voi, smeritul gheron, învățat în multe,

Iosif monahul, cel din peșteră.

Nea Skiti, Dafni, Sfântul Munte
Sărbătorile cu sănătate sufletului și trupului.

Sfântul Munte 9.12.1958

Este de ajuns să zici: „Am păcătuit!", cu inimă fierbinte și îndată ți se deschid ție cerurile

102 Către Monahia Magdalena (America)

Copilul meu binecuvântat, Magdalena[121], rărunchii mei sfinți, mă rog să fii bine.

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea, care m-au mișcat până la lacrimi. Smerenia ta mi-a

[121] Locuia în Boston, Statele Unite. Cunoștea pe părintele Pantelimon Mitropoulos și de la el a cerut să poarte corespondență cu Părintele. A

mişcat rărunchii să te iubesc mult, aşa cum a iubit Domnul pe cea cu scurgere de sânge, şi să-ţi spun acelaşi cuvânt: „Îndrăzneşte, fiică, credinţa ta te-a mântuit; mergi în pace de acum, să nu te întristezi." Raiul se va deschide şi în ziua aceea te va vedea pe tine Iisus şi te vei bucura şi vei tresălta ca o căprioară.

Nu te plânge de lipsuri, din moment ce dulcele Iisus a venit pe pământ şi a pătimit pentru noi şi ne ridică la ceruri prin căinţa cea curată. Este de ajuns să zici: „Am păcătuit!", cu inimă fierbinte şi îndată ţi se deschid ţie cerurile. Nu cere multe dulcele Iisus. Numai „Am păcătuit, Doamne, la cer şi înaintea Ta." Şi îndată vei auzi: „Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta."

O, cât de Bun este Dumnezeu! Cât de bun! Cât de fericiţi suntem, având un aşa de bun Tată! Îndrăzneşte, deci, binecuvântatul meu copil. Scrie cu îndrăzneală chinurile tale, iar eu cu dragoste multă îţi voi răspunde ceea ce îmi va da Domnul.

Mulţumim mult pentru veşmintele pe care le-ai făcut cu multă osteneală şi cheltuială. Când le vom primi, iar îţi voi scrie. Nu aşteptam, dar de îndată ce am primit scrisoarea ta, ţi-am şi scris să te bucuri şi să te încălzeşti în dragostea lui Iisus. Am scris scrisoare şi bunului meu copil, Pantelimon, şi îi scriu să dea scrisoarea să fie citită şi de Magdalena, ca să nu scriu

---

dăruit şi a trimis multe binecuvântări obştii părintelui. Ea a cusut şi veşmintele pentru ieromonahii din obşte, Haralambie şi Efrem, şi a cerut să i se trimită fotografii cu obştea. Încât puţinele fotografii care s-au păstrat cu Gheron Iosif şi cu obştea lui îşi datorează existenţa mai ales monahiei Magdalena şi în al doilea rând lui Constantin Kavarnos (1918-2011), cunoscutul bizantinolog din America, care a cunoscut personal pe Părintele şi îl admira. În cartea lui, *Anchored in God*, a dedicat un capitol special lui Gheron Iosif. Spre sfârşitul vieţii lui a devenit monah şi a adormit în Domnul la Mânăstirea Sfântul Antonie cel Mare din Arizona.

aceleași lucruri și ei. Ascultă-l pe acest fericit copilaș al nostru și te vei folosi mult. Nu șovăi să-ți scrii liber inima ta și Dumnezeu te va binecuvânta. Când vor primi veșmintele, voi pune pe părinței să-ți scrie. Sunt foarte dăruiți, deoarece au rugăciunea neîncetată. Îngrijește-te și tu să o zici și să vină Hristos înlăuntrul tău.

Îți doresc din suflet sfintele zile ale Nașterii Mântuitorului cu sănătate și anul nou binecuvântat.

Transmite urările mele multe fiului nostru iubit, Pantelimon. Bucură-te în Domnul, copilul meu dorit, Magdalena!

În chiar clipa în care încheiam scrisoarea ta a venit știre despre pachet că a sosit în Dafni, la poștă, și cer două mii opt sute de drahme ca să mergem să-l ridicăm. Dimineață va merge părintele mic să vorbească și, dacă stăruiesc, pachetul se va întoarce înapoi deoarece eu nu am de unde să plătesc. Tu, copilul meu, să nu te întristezi, Domnul a primit dania ta, ca și când le-am fi luat, și vei avea plată pentru dragostea ta sinceră față de Hristos. Și noi mulțumim sincer și ne rugăm pentru pocăința ta bună până la sfârșit și așteptăm, așa cum scrii, să continui a scrie necazurile tale.

Am uitat să îți scriu că zilele acestea vom trimite un pachețel fiului nostru, Pantelimon, și am găsit după sufletul tău bun o cruce pe care ți-o trimit ca binecuvântare, întrucât căutai, și mă rog să te binecuvânteze Domnul în chip nevăzut. Mai jos îți va nota părintele dimineață două cuvinte despre ceea ce se va întâmpla la vama din Dafni.

(A lui Papa-Efrem[122])

Cinstitul meu suflet, soră binecuvântată în Hristos, Magdalena, eu, cel din urmă, Papa-Efrem, îți doresc din adâncul sufletului ca Dumnezeu, lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume, să-ți deschidă ochii sufletului, ca să vezi adevărul și să ia chip Hristos în tine. Amin.

Sora mea în Hristos, astăzi am venit la poşta din Dafni ca să ridic pachetul vostru şi mi-au cerut taxă două mii opt sute unu drahme. Este cu neputință să-l iau plătind. Intervin prin vamă la minister, poate voi putea, conform legii din Sfântul Munte privind neimpozitarea monahilor, să-l iau. Dacă nu vom reuși, să ştii că se va întoarce și, la vară, când vor veni de-ai noştri în Grecia, atunci să le trimiteți.

Preasfânta să vadă osteneala voastră și buna voastră voire şi să putem să-l ridicăm.

Iubitului nostru frate, părintele Pantelimon, transmite-i urările mele smerite.

Pachetul rămâne în poşta din Dafni. Să vedem hotărârea. Vă pomenesc în dragostea lui Hristos.

Dolarul l-am primit.

Zilele acestea vom trimite un pachet părintelui Pantelimon.

Îți urez din tot sufletul meu să petreceţi sărbători cu bucurie și sfârșit bun.

Miluitul Papa-Efrem al lui Iosif.

[122] Cele care urmează sunt scrise de către ucenicul părintelui, Papa-Efrem, starețul de mai târziu al Mânăstirii Filotheou.

Sfântul Munte 10 decembrie 1958

Tare se tem demonii când văd smerenie, ascultare și dragoste față de toți

103
Către Sora Stavroula

Copilul meu binecuvântat, Stavroula, mă rog să fii bine. Am primit scrisoarea ta şi am citit cele scrise în ea şi m-am bucurat că te silești pentru sufletul tău. Sileşte-te, copilul meu, să odihneşti pe surori, iar Domnul te va odihni pe tine, îți va da Harul Său. Fă răbdare, fă ascultare, fă-te gunoi pentru toți și te va lumina Domnul.

Acela este mare care are mai multă smerenie. Aceluia îi dă Domnul Har. Cel care are frică de Dumnezeu și ascultă de toți ca un copilaș mic și caută continuu voia sfântă a Domnului, niciodată nu vrea să se facă voia lui, ci voia lui Dumnezeu. Și celuilalt îi zice totdeauna: „Cum vreţi, cum ştiţi!" Nu-și dă cu părerea, deoarece se are pe sine mai mic decât toți. Când îi spun să facă ceva, este dispus, zicând: „Să fie binecuvântat!" Când îl strigi, zice „Binecuvântați!" și aleargă ca un copil mic.

Așadar, copilul meu, acestea să le faci și tu, de care tremură demonii și fug departe și altădată nu se mai apropie. Tare se tem demonii când văd smerenie, ascultare și dragoste față de toți. Tu cea dintâi să alergi la toate și totdeauna să zici: „Nu fac nimic, sunt foarte neîngrijită, iertați-mă și rugați-vă să mă lumineze Domnul!" Să nu te mânii niciodată. Dacă se întâmplă să te mânii, întotdeauna să zici: „Iertați-mă, am păcătuit!"

Sileşte-te, copilaşul meu, şi cred că o să te lumineze Domnul să devii mai bună decât toţi. Să ai răbdare în necazuri şi în ispite, pe care se întâmplă să le întâlneşti, iar Domnul te va întări să le treci fără frică. Şi eu aici iarăşi mă rog continuu să te întărească Domnul.

Acum o ai şi pe Atena lângă tine. Nu mi-ai scris cum merge. Este bine? Se luptă? I-am trimis multe scrisori. Spune-i multe salutări. Transmite salutări tuturor surorilor şi roagă-te totdeauna.

Vă urez din tot sufletul,

smerit, Gheron Iosif Monahul

Lui Stavros urări deosebite şi binecuvântări.

Sfântul Munte 9.01.1959

Căci fără răbdare eşti opaiţ fără untdelemn

104 Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Copilul meu binecuvântat, Vriéni, am primit scrisoarea ta şi am văzut cele scrise în ea şi m-am bucurat pentru râvna pe care o ai.

Urmează, deci, cele pe care ţi le-am scris. Şi când ai vreo îndoială sau întâlneşti ceva ceea ce vrei să-ţi dezleg şi nu găseşti ieşire, scrie-mi, iar eu cu multă dragoste îţi voi răspunde.

Lucrul despre care îmi scrii că, făcând voia cuiva, de multe ori se supără altcineva, tu, ca să nu se supere nimeni şi să fii în rânduială faţă de Dumnezeu, întreabă

întotdeauna pe Maica Stareță: „Ce poruncești, Maică? Acesta mi-a spus cutare să fac." Și ce îți va spune, aceea să făptuiești, fără să te mai gândești și nu se va supăra nimeni. Ceilalți să se împace după aceea cu stareța.

Ascultarea e parte din toate. Și Hristos îți împletește cunună în fiecare clipă. Dar, ca să crească omul duhovnicesc lăuntric și cu timpul să afli pacea de patimile tale și să înflorească rodul lucrării tale bune, toate trebuie să fie însoțite de rugăciune continuă și neîncetată. Când lucrezi, să spui întruna rugăciunea, fie cu gura, fie cu mintea. Lectura luminează mintea și ajută la rugăciune. Osteneala trupească, când este cu măsură și nu provoacă tulburare, este foarte folositoare. Te conduce la smerenie. Când te obișnuiești să zici fiecăruia „Binecuvântează!" și în toate totdeauna te vei certa pe tine însăți și nu vei căuta niciodată dreptatea și voia ta, ci repede vei mânca rodul smereniei. E de ajuns să faci răbdare în toate. Căci fără răbdare ești opaiț fără untdelemn.

Aș fi vrut să-mi scrii ce tipic aveți de rugăciune și de masă, câte ore lucrați, câte vă odihniți, care este lucrarea voastră, câți ani ai, ca să înțeleg câtă sarcină poți să duci.

Cu dragoste și cu simplitate, fără multe gânduri, ajungi mai repede la liman liniștit. Sărută în brațele tale icoana Preasfintei, ca și când ar fi Preasfânta vie, ca atunci când sărutai pe măicuța ta când era mică. Și spune-i toată durerea ta și ud-o cu lacrimile tale curate și neprihănite. Și vei culege mângâiere continuă. Ea va mijloci la fiul său, care este atât de bun și iubește mult pe cei buni și îi miluiește pe cei răi și îi iartă pe păcătoși. Și va deschide ochii duhovnicești ai sufletului tău,

să umple inima ta de dragoste și dor dumnezeiesc. Și atunci, ochii tăi vor deveni două izvoare de lacrimi.

Mă rog să ajungi acolo,

smerit Gheron Iosif.

Sfântul Munte 10.01.1959

Și noi, păcătoșii, deoarece nu avem îndrăzneală să alergăm la Domnul îndată, de la început, strigăm la Măicuța Lui

105
Către Monahia Magdalena (America)

Copilul meu binecuvântat, Magdalena, rărunchii mei sfinți, mă rog să fii bine.

Harul Domnului nostru să te lumineze, să te curățească și să te facă o nouă Sfântă Magdalena, a cărei mână sfântă o avem aici la Mânăstirea Simonopetras și care a atins picioarele preadulcelui nostru Iisus. Este caldă, ca și când ar fi vie, și răspândește mireasmă de negrăit. Atâta Har i-a dat Hristos.

Magdalena, copilul meu, am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat că vrei cu atâta dorință să te mântuiești. De aceea sunt sigur că Mirele tău, dulcele Iisus, îți va da Harul Lui bogat. Pe Preasfânta, pe dulcea Măicuța Lui, să o ai ocrotitoare și pe ea continuu să o rogi. Să îmbrățișezi ca vie icoana ei dumnezeiască. Să o uzi cu lacrimi, așa cum uda Sfânta Magdalena picioarele lui Iisus, și vei trage mângâiere simțită, ca și când ar fi lângă tine.

Preasfânta noastră ajunge pretutindeni la timp când e chemată. Și celui căruia o strigă cu căldură îi dă îmbelșugat Harul ei. Este mijlocitoare pentru toți, căci s-a învrednicit să nască pe Domnul, să devină Maica lui Dumnezeu. Îl ține în brațele sale şi Îl roagă continuu.

Şi noi, păcătoşii, deoarece nu avem îndrăzneală să alergăm la Domnul îndată, de la început, strigăm la Măicuța Lui, căci aceasta ne naște din nou, ea ne mijlocește, ea ne ocrotește în toate necazurile noastre. Este ocrotitoare și ajutor. Este mai cinstită și mai slăvită decât toți îngerii, ocupând locul cel de-al doilea, după Sfânta Treime. Și este, Magdalena mea, atât de bună și atât de dulce, încât vrea în fiecare clipă să o îmbrățişezi şi iei în schimb Har mângâietor. Cu cât iubești mai mult, cu atât eşti iubită mai mult.

În legătură cu pachetul, să nu te întristezi, copilul meu. Eu nu m-am supărat deloc. Cum vrea Dumnezeu, să se facă voia Lui cea sfântă. Ne-au spus să facem cerere la minister și am trimis-o și ce o vrea Dumnezeu, aceea să se facă. Eu pentru sufletul tău mă interesează. Să pun vreo pietricică cu cuvântul, să se zidească căsuța ta din ceruri, unde toate sunt nemuritoare și veşnice. Aici toate sunt stricăcioase și trecătoare, care, fie că sunt, fie că nu sunt, pagubă sufletului nostru nu se face.

Îngrijeşte-te să scrii clar mărturisirea de când erai mică. Scrie-o foarte clar, deoarece sunt bătrân şi nu văd. Și nu voi da altuia să-mi citească. Să nu te grăbești când scrii. Să mi-o trimiți repede, ca nu cumva să mor. Să-ți fac eu binele, nu altcineva, ca să spun lui Hristos „Iată eu şi copiii pe care mi i-ai dat Tu, Dumnezeule."

Să nu cheltuiești tu pentru noi. Ce ai făcut, ai făcut. Hristos le-a primit ca pe un mir binemirositor. Şi dacă

ajung în mâinile noastre, și dacă nu ajung, tu plata ta ți-ai luat-o. S-a scris în ceruri. Să nu te plângi că ai fost lipsită. Din clipa aceasta te-am scris între copiii mei. Mă rog pentru tine de la prima ta scrisoare și în fiecare zi te pomenesc la Liturghie. Îndrăznește. Nu vei muri, ci vei trăi veșnic. Trimite-mi scrisoarea repede. Și dacă vei uita ceva, vei scrie în cealaltă.

Ai grijă și de doamna Vasiliki, să scrie și ea mărturisirea. Să vă rânduiesc acuma, cât trăiesc. Dă-i scrisoarea pe care am pus-o înlăuntru, cu a ta. Să le trimiți recomandate, să nu se piardă.

Să ai rugăciunea în gura ta: „Iisuse al meu, Preadulce, mântuiește-mă!" El și numai El este Mântuitorul. Și nădăjduim că ne va mântui. Numai răbdare să fie. Poartă-ți crucea ta de fiecare zi și strigă-L des: „Iisuse al meu, unde ești? Vino degrabă și mântuiește-mă! Pier!" Și El îți va răspunde: „Nu te împuțina la suflet, copilul meu, aici sunt, întotdeauna lângă tine. Fă răbdare. Va veni ora când te voi lua lângă Mine, să te bucuri veșnic."

Să nu mai trimiteți pachete, deoarece cer taxă. Nu avem nevoie de nimic. Să vă îngrijiți numai de sufletul vostru. Să vă îngrijiți să vă mântuiți sufletul, căci este nemuritor.

Ajung acestea pe care le-am scris. Când voi primi mărturisirea, îți voi scrie multe. Acum voi scrie și lui Pantelimon, copilașul meu bun, care încearcă să lumineze pe toți, să-i călăuzească lângă Hristos. Este frățiorul tău, întotdeauna să-l asculți, să se folosească sufletul tău, căci este foarte bun și vrednic sfătuitor.

Mă rog pentru tine din tot sufletul,

smeritul Gheron Iosif Monahul.

Sfântul Munte 10.01.1959

Cu cât omul aleargă să-l ajute pe celălalt, cu atât Harul Domnului prisosește în el

106 Către Monahul Pantelimon

Copilul meu drag și binecuvântat, Pantelimon, rărunchii mei sfinți și dumnezeiești, mă rog să fii bine, mă rog ca harul lui Hristos şi al Măicuței Sale Preadulci să te lumineze și să-ți dăruiască sănătate, să fii folositor şi altor suflete.

Copilașul meu, am primit scrisoarea ta și am citit cele scrise în ea și mult m-am bucurat pentru sănătatea ta și pentru lucrurile bune pe care le faci fraților noștri creștini. Și aceasta este adevărat: Cu cât omul aleargă să-l ajute pe celălalt, cu atât Harul Domnului prisosește în el, căci dragostea este porunca lui Dumnezeu, prima și cea mai mare: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta." Și a doua asemenea acesteia este: „Și pe aproapele tău ca pe tine însuți." „De aceste două porunci atârnă legea întreagă şi prorocii."

Așadar, cu cât însetează cineva mai mult pentru mântuirea fratelui său, cu atât se umple sufletul lui de dragostea lui Dumnezeu. Și fără să te ostenești mult, fără să porți luptă, ajungi în scurt timp la măsuri mari, întrucât dragostea este parte din toate. „Nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul." Şi celelalte... Vezi că din toate este parte și că pe cel care ia seama la ea repede îl duce la nepătimire? Și bine a zis ucenicul iubit al Domnului

că „Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu în el." Vezi, copilul meu iubit, că Domnul este întotdeauna împreună cu tine, când păzești poruncile lui? Și că îngerul cel cu mireasmă plăcută măsoară pașii tăi și toate faptele tale?

Citește, te rog, Sfânta Scriptură, Vechiul Testament și vei extrage de acolo nectar dumnezeiesc de credință şi de dragoste. Căci Dumnezeu le vorbea direct acelora și îngerii îl călăuzeau.

Dumnezeu este peste tot. Nu este loc unde să nu fie Dumnezeu. Pe toate le vede şi încă le prea vede. Cu cât Îi dai atenție mai multă, cu atât mai mult și El îți dă ție atenție. Îl strigi: „Dumnezeul meu, unde ești?" Și el răspunde: „Aici sunt, fiul meu! Lângă tine sunt, întotdeauna." Și înlăuntru și în afară, și sus și jos, și oriunde te-ai întoarce, toate strigă „Dumnezeu", „În El trăim și în El ne mișcăm." Pe Dumnezeu Îl respirăm, pe Dumnezeu Îl mâncăm și cu Dumnezeu ne acoperim. Toate sunt Dumnezeu. Întreaga zidire strigă. Toate vorbesc despre toate, cele pe care le simțim și cele pe care nu le simțim, şi slăvesc pe Dumnezeu. „Toată suflarea să laude pe Domnul!"

Sfânta Evanghelie să o ai totdeauna în buzunarul tău și, când găsești un mic prilej, citeşte un fragment. Îți dă lumină Hristos și te călăuzeşte către poruncile Lui. Îți plinește dragostea și te îndrumă să-L urmezi.

Strigă pe măicuța Lui continuu. Citește imnul acatist și aceasta te va ocroti și te va păzi de orice rău. Să ai totdeauna o iconiță a Preasfintei la pieptul tău, să te închini la ea când stai și când te întinzi să dormi. Și cu cât o iubești tu, cu atât mai mult te va iubi și ea. Și în orice situație în care o vei striga, vei simți sensibil

ajutorul și mângâierea ei. Întotdeauna și neîncetat ea mijlocește pentru toți fiii ei, când o strigă.

Îmi scrii despre makrachiști. Fii atent, copilul meu, cu aceștia, deoarece el este eretic mare. Citește „bibliotecile" lui Schoinas din tot anul trecut, în care îl publică pe Filothei Zervakos, și vei vedea ereziile lui.[123] Cere de la Schoinas *Rătăcirile lui Makrakis* și vei vedea. Și fugi, să nu vorbești deloc cu ereticii, deoarece se întinează sufletelul tău curat de cuvintele lor hulitoare. Biserica Ortodoxă s-a separat de ei.

Scrii că ai trimis un pachet. Bine, nu ai aflat că ne cer taxe mari? Să nu mai trimiți, copilul meu, nimic. Se vor întoarce înapoi. Mulțumim mult. Răsplată ai și tu, și Magdalena. Numai să nu mai trimiteți. Am primit și banii. Îți mulțumesc. Îi voi da de îndată la icoane, unde sunt dator.

Am scris scrisoare Magdalenei și doamnei aceleia. Se pare că este o creștină bună. Să nu trimiți candele, nimic. Nimic. Nici bani. Păstrează-i să te întreții, să nu te îmbolnăvești. Ai nevoie de hrană curată. Ia cărți de rugăciuni și împarte creștinilor ca să se folosească. Numai pentru Liturghii, dacă îți dă cineva pentru pomelnice, pe aceia să-i trimiți. Ne ajung. Datoria se apropie de sfârșit. Nu purta de grijă, să ai răbdare în necazuri, în bolile tale și strigă la Hristos rugăciunea. Să nu lipsească din gura ta, iar dulcea Măicuță a Lui și a noastră să te acopere de orice rău și să te călăuzească să faci întotdeauna voia Fiului său.

Ai urări de bine de la toți. Te îmbrățișez,

smerit G. Iosif.

---

[123] Este vorba despre *Agioritiki Bibliothiki*, editată de Sotirios Schoinas, în care părintele Filothei Zervakos combate ereziile lui Apostolos Makrakis. – n. tr.

Spovedania despre care vorbești pentru doamna Vasiliki este lucru ușor. Mi-o trimite, eu o citesc și rânduiesc dacă se cere canon. Câte au nevoie, le transmit la Papa-Haralambie, care are puterea de a lega și dezlega. Și după aceea, ținând în mână mărturisirea, citește rugăciunea de iertare în fața icoanei Domnului nostru Iisus Hristos. Asemenea copiilor de la școală.

Același

Cruciulițele mele le-am pus într-un plic. Cea mare a Magdalenei, una a doamnei Vasiliki, una a mamei sale și alta a doamnei Kleios. Toate sunt duble. Celelalte iale tu și fă cu ele ce vrei.

Sfântul Munte 12.01.1959[124]

E păcat să se piardă atâția bani

107 Către Monahul Pantelimon

Copilul meu drag, Pantelaki al meu, rărunchii mei sfinți, totdeauna mă rog pentru sănătatea ta.

Alaltăieri ți-am trimis scrisoare. Acum, aici, îți scriu două cuvinte. Deoarece s-a pierdut adresa lui Fotis. Și Vasiliki, cea care a cumpărat crucile, zice să-i trimit scrisoarea ei la tine, pentru că nu vrea să știe cei de acasă de ea, de aceea le trimit la tine și îți scriu ca să știi.

---

[124] Data 12.01.1959 este socotită datorită faptului că scrie „Alaltăieri ți-am trimis scrisoare", care se referă la scrisoarea trimisă în 10.01.1959.

Iarăși îți urez de bine.

Smerit, Gherondaki Iosif

Întreabă pe Magdalena, în pachet au fost două perechi de acoperăminte? Deoarece am găsit o pereche de acoperăminte și două Sfinte Aere.

Te rog mult să nu iei binoclu, despre care scrii. E păcat să se piardă atâția bani.

Același

Sfântul Munte 12 ianuarie 1959

Domnul va da Harul Lui aceluia care este făcător de pace, care are dragoste, smerenie, ascultare și se face mai mic decât toți pentru dragostea Lui

108 Către Sora Stavroula

Copilul meu binecuvântat, Stavroula, mă rog să fii bine. Am primit, copilașul meu, scrisoarea ta și am văzut cu emoție cele scrise în ea și îmi pare rău de situația ta. Ai răbdare, copilul meu. Acum, că se vor face cele patru zeci de Liturghii, nu vă certaţi, aveți dragoste, înțelegere, ca să vă lumineze Harul dumnezeieştilor Liturghii.

Ai văzut, copilul meu, când are stăpânire vrăjmașul, cât asupreşte pe om? Fii atentă, deci, să nu te cerți cu vreo soră, căci, vai, își face loc ispita și intră în om, și iarăși vai, cât îl asuprește. Mie mi-au adus aici mulţi, de-a

lungul timpului, și i-am văzut și știu. Voi să le vedeți și să luați aminte.

Stavros îți va spune multe când va veni, lucruri duhovnicești pe care i le-am spus. Ia aminte, Stavroula mea, căci mi-a spus fratele că nu faci ascultare și nu vă odihniți unul pe celălalt.

Așadar, să fie Maria[125] prima stareță, numai să vă odihniți între voi. Arunci cuvinte, zice, și culegi sminteli. Bine ar fi ca tu să te liniștești, să nu le deranjezi și Preasfânta noastră îți va aduce pace. Liturghiile vă vor lumina.

Totdeauna să aveți în minte rugăciunea. În cel care spune rugăciunea neîncetat, niciodată nu intră ispita. Prin urmare, această rugăciune vă lipsește și de aceea nu aveți pace. Silință, deci: continuu rugăciunea, lacrimi cât poți, ca să nu vă separe satana. O mână sunteți și împreună de când sunteți mici și nu puteți avea dragoste?

Domnul va da Harul Lui aceluia care este făcător de pace, care are dragoste, smerenie, ascultare și se face mai mic decât toți pentru dragostea Lui. Îngrijiți-vă, deci, să aveți dragoste și bună-înțelegere, să aveți rugăciunea lui Hristos și a Maicii Domnului și a mea, a păcătosului.

Vă doresc din tot sufletul meu dragoste și înțelegere între voi, deoarece ispita aceasta vrea să vă separe, să vă întoarceți pe drumuri.

Cel din urmă, Gheron Iosif.

---

[125] Este vorba despre Maria Vassopoulou, stareța Macrina de mai târziu. (1921-1995). Bătrânul a primit înștiințare de sus, a avut o vedenie că aceasta trebuie să fie stareța obștii, deși erau surori mai mari decât ea ca vârstă. Vezi Gherondissa Macrina Vassopoulou – *Cuvinte din inimă*, Editura Sfintei Mânăstiri Maica Domnului Odighitria, Portaria, Volos, 2012, p. 53.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte martie 1959

Să nu lași necurăție de păcat înlăuntrul tău, ca să nu găsească cel viclean pricină să te dărâme

109 Către studentul Ioan

Copilul meu drag, Ioan[126], rărunchii mei sfinți și dumnezeiești, mă rog să fii bine.

Ești foarte bine, dragul meu copil. De aceea te-a iubit Hristos. Și semn că te iubește este că Harul Însuși te-a cercetat de mic copil şi te-a îndrumat.

Ia aminte, deci, la tine însuţi. Şi să nu amărăşti pe atât de dulcele nostru Dumnezeu cu mica ta plăcere amară. Invidia este a satanei, care urăște pe cel căruia Hristos îi deschide ochii. Trezește-te, deci, dragul meu copil, și ia aminte la tine însuţi. Deoarece Acela vede ceea ce tu nu vezi. Marele și dulcele Hristos al nostru încearcă să-ți deschidă ochii ca să-L cunoști. O, cât este de bun!

Iar cel viclean, care vede aceasta, încearcă să-ți închidă ochii prin plăcerea stricăcioasă şi păcătoasă.

Să nu încetezi, așadar, dragul meu copil, să strigi numele „Iisus". La fiecare suflare a ta, ia aminte la Nume! Chiar dacă mintea ta rătăcește, cu cercetarea aceasta continuă și dorul neîncetat de a-L căuta, va veni singur să te vadă. Şi va izvorî în inima ta izvor răcoritor, să strige: „Iisuse al meu Preadulce, mântuieşte-mă!" Şi atunci, te vei bucura neîncetat la glasul Preadulcelui Iisus. Numai să iei aminte și să te temi de păcat. Acesta cade ca zăpada și usucă totul.

[126] Destinatarul este Ioan, student la Facultatea de Teologie Sfânta Cruce din Brooklyn, Boston, Statele Unite.

Cele pe care mi le scrii sunt cercetare a lui Dumnezeu. Este prima cercetare pentru orice păcătos care se pocăiește, întorcându-se către Dumnezeu. Ia aminte să-ți curățești sinele tău cu mărturisire curată și să nu lași necurăție de păcat înlăuntrul tău, ca să nu găsească cel viclean pricină să te dărâme.

Omul, copilul meu, nimic nu poate să facă. Nici nu a avut, nici nu are, nici nu poate să făptuiască ceva, fără să-l umbrească Harul lui Dumnezeu. Fiecare gând bun și fiecare mișcare a cugetului este lucrare a Harului lui Dumnezeu. „Ce ai, să nu fi primit? Iar dacă ai primit, de ce te lauzi, ca și când n-ai fi primit?" Dacă vei lucra ceva, fără împreuna-lucrare a trupului, atunci este al tău. Iar dacă o vei făptui cu trupul, trupul este zidirea lui Dumnezeu. Dacă te gândești la ceva în afara minții, este al tău. Iar dacă gândești cu mintea ta, mintea este zidirea lui Dumnezeu. Prin urmare, omul nu are nimic al său. Toate încep de la Dumnezeu și sfârșesc la Dumnezeu.

Aceasta îți scriu, dragul meu copil, și să iei aminte la tine însuți. Și când mă voi face bine, deoarece acum sunt bolnav, și îmi vei răspunde, atunci îți voi scrie cu mâinile mele proprii.[127]

Transmite urările mele multe lui Pantelaki și spune-i că mă aflu la ultimele suflări de viață. Cu injecții mă ține doctorul și îmi zice că mă voi face sănătos. Obștea mea plânge și nu mă lasă să plec.

Rămân, cu multă dragoste,

Mult-pătimitorul bătrânel, Gheron Iosif.

---

[127] Scrisoarea este scrisă la dictarea Bătrânului, prin mâna ucenicului său Papa-Efrem, deoarece Bătrânul însuși, din pricina bolii, nu putea să scrie.

Sfântul Munte 6.03.1959

M-a cercetat Domnul, mi-a arătat iubirea Lui, că mă iubește ca pe un fiu al Lui adevărat, și m-am îmbolnăvit grav

110
Către Monahul Pantelimon

Copilul meu drag şi binecuvântat, rărunchii mei sfinţi şi dumnezeiești. Am primit scrisoarea ta dragă mie și mi-au citit-o și am auzit cuvintele tale frumoase. Am văzut faptele tale duhovnicești și mă bucur că te îngrijeşti să călăuzeşti şi să mântuieşti pe fraţii noștri creştini.

De când ţi-am trimis scrisoarea mea m-a cercetat Domnul, mi-a arătat iubirea Lui, că mă iubește ca pe un fiu al Lui adevărat, şi m-am îmbolnăvit grav. Și încă sunt bolnav. Patruzeci de zile nu am mâncat nimic. Acum sunt un pic mai bine, dar nu pot să scriu eu însumi. Când mă fac bine, îţi voi scrie. Banii pe care mi i-ai trimis mi-au fost de mult folos, deoarece am cheltuit la doctor și pe medicamente. Lui Vasiliki i-am scris că pentru banii pe care ţi i-a dat binecuvântare, am înscris-o drept ctitor. Va fi pomenită ctitor, se va pomeni cât timp va exista biserica, deoarece este bună și iubeşte mult.

Prin mijlocirea părintelui, am scris şi prietenilor tăi studenţi. Și tu, ca un fiu al meu iubit, ești pomenit ca ctitor la Bunavestire.

Rămân cu multă dragoste,

Părintele tău, Iosif Monahul cel din peşteră.

Sfântul Munte 10.03.1959

Copilașii mei plângeau. Ca îngerii mă slujeau

111
Către
Monahul
Pantelimon

Dragului și mult iubitului fiu, rărunchii mei sfinți și dumnezeiești, Pantelaki, mă rog totdeauna să fii bine, iubitul meu copil.

Am primit scrisoarea ta bine-plăcută mie și am văzut cele scrise în ea. Și s-a umplut sufletul meu de bucurie pentru cuvintele tale frumoase, în care spui că te-a cercetat Harul Dumnezeului nostru, Cel binecuvântat și sfânt. Acum, deci, iubitul meu copil, am început iarăși să mă însănătoșesc.

Bunul și Preabunul nostru Dumnezeu, ca să-mi arate că mă iubește, m-a cercetat cu o foarte grea boală. Slăvită fie voia Lui dumnezeiască! De trei ori m-au privegheat toată noaptea, că mă duc. Dar nu a venit încă ceasul. Copilașii mei plângeau. Ca îngerii mă slujeau. Aveam o răsuflare înfricoșător de grea și îmi făceau tot timpul aer. Am avut bronho-pneumonie. Slavă Ție, Dumnezeule, slavă Ție! Patruzeci de zile nemâncare. Mi-au făcut o sută douăzeci de injecții, câte una în vene în fiecare zi. În fine, acum am început să pun mâna să scriu copilașilor mei și tuturor fraților mei iubiți.

Îmi scrii, dragul meu copil, despre Harul pe care l-ai simțit în inima ta și începi cuvântul despre dragoste. Dumnezeu, copilul meu drag, luând pământ și făcând tină, a creat un vas de țărână, pe om, precum modelează olarul un ulcior. A suflat și s-a făcut suflet viu.

Vezi, copilul meu, câtă valoare ne-a dat Dumnezeu? Țărâna devine rudenie a lui Dumnezeu. Vezi, omule, marea vrednicie pe care ți-a dăruit-o Dumnezeu?! Ești suflarea lui Dumnezeu. Văzând vrednicia ta și cât de mare e dragostea lui Dumnezeu către noi, păzeşte-te să nu-L întristezi pe atât de bunul nostru Dumnezeu, Care din nimic te-a adus și te-a făcut copil al Său prin suflarea Lui, numai din dragostea Lui multă.

Și pentru că Dumnezeu este în întregime iubire, și toate câte s-au făcut, cele de sus și cele de jos, s-au făcut din multa Lui iubire, nu a cerut de la om nimic altceva decât iubire. Deoarece este în întregime iubire, de aceea, predând legea scrisă lui Moise, ca primă poruncă și mai mare decât toate poruncile îi strigă: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată tăria ta." Tot avântul sufletului să cuprindă pe Dumnezeu: cunoștința, simțirea, rațiunea, vederea, străvederea și toată mișcarea minții, toate întru toate să înțeleagă pe Dumnezeu, și omul, țărâna, să dea „ale Tale dintru ale Tale"! Cu adevărat, măreție străină! Și toate virtuțile și harismele dumnezeiești au simțire și lucrare. Când ajunge cineva să iubească pe cel ce-l iubește, iubirea dumnezeiască depășește simțirea, iubirea dumnezeiască este cea care lucrează de acum şi împărăţeşte vederea dumnezeiască. Atunci, cel în care se lucrează iubirea dumnezeiască strigă: „O, Iisuse al meu, iubirea mea dulce, înainte de a Te vedea, m-ai văzut Tu pe mine. O, lumină a sufletului meu, înainte de a Te cunoaște, Tu Însuți m-ai cunoscut. Și înainte de a Te iubi, Tu m-ai iubit. O, viață și dulce suflare a mea! Eram în întuneric și suflarea Ta dulce m-a trezit și a strigat: „Te-am cunoscut când mă cunoscuseși. Cunoștința Ta este vederea

Ta. O, bucurie și desfătare sufletească! O, eros ceresc! O, dragoste care arzi fără să mistui!"

Când, așadar, copilul meu drag, începe să ardă această iubire, atunci venim la cea de-a doua poruncă a lui Dumnezeu. Dacă Îl iubești pe Dumnezeu, atunci și pe aproapele tău îl vei iubi ca pe tine însuți. „În aceste două porunci atârnă toată legea și prorocii." Auzi ce zice Domnul, Pantelaki? Când tu, dragul meu copil, însetezi să fii de folos fratelui tău și mergi și îi zici ceea ce știi, însetat să îl ajuți, aceasta este iubirea către aproapele. Iubești pe fratele tău ca pe tine însuți.

Și ceea ce scrii că simți în inima ta și îți provoacă bucurie și desfătare este iubirea lui Dumnezeu, care a început să lucreze în sufletul tău. Dacă, deci, iei aminte la tine însuți și spui și rugăciunea continuu, îi ajuți și pe frații tăi mai mici aprinzând focul iubirii lui Dumnezeu în sufletul tău. Și cu cât tu însetezi și alergi să-l ajuți pe celălalt, cu atât Dumnezeu deschide izvorul iubirii și te adapă pe tine. Și când auzi pe apostolul Pavel zicând „Cine poate să mă separe de dragostea ta?", nu este Pavel cel care-o spune, ci iubirea însăși strigă către iubire în vasul care este Pavel. De aceea, „Cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el, căci Dumnezeu este iubire." Și unde cade această iubire, arde fără să mistuie. Însetează, dar setea nu usucă. Arde inima de iubire și strigă: „Unde ești, dulcea mea Iubire, Iisuse al meu, lumina vieții mele?" Și încă și mai mult arde, până când încetează simțirile. Așadar, iubitul meu copil, nu căuta altceva, numai dragoste, numai iubire: „Învrednicește-mă, Doamne, să Te iubesc atât cât mă iubești Tu."

Și acum, ajunge deja, Pantelaki, căci am obosit. Mă chinuie mult dispneea. Ți-am trimis și altă scrisorică

mică, pe care a scris-o Papa-Efrem. Atunci nu eram în stare să țin pana în mână. Acum, slavă Ție Doamne, încep să scriu, ca să sting setea lui Pantelaki al meu.

Dionisie nu ți-a trimis cartea, dar nu te întrista. Eu, dacă mă fac bine, îți voi scrie multe. Ia seama, copilul meu, la eretici. Acolo unde ești sunt neamuri și limbi străine. Astăzi am chemat pe cineva și a venit şi am cumpărat metanierele pe care mi le-ai cerut, de cincisprezece drahme. Sunt frumoase, îngrijite. A vrut o drahmă mai mult, dar i-am zis: „Să ajungă astea acolo și, dacă mai cere, îți dau mai mult."

Și aşa sfârșesc cu îmbrățişare dumnezeiască și sfântă, rugându-mă cu rugăciuni nesfârşite.

Transmite tuturor urări.

Smeritul Gheron Iosif.

Sfântul Munte martie 1959

Trupul meu nu o să mai placă viermilor. Va rămâne neputrezit

112
Către
Papa-Efrem
Katunakiotul

Rărunchii mei sfinți și dumnezeiești, fiul iubit, Papa-Efrem, ai dragostea mea părintească, ai toată dragostea mea, ai rugăciunea mea pe care tocmai am respirat-o!

Acum două zile am fost foarte rău. Zece zile nu am mâncat nimic. Acum iarăși, două zile, au venit ceva medicamente din America, am început să le iau și am

aflat folos. Să vedem până când vor ajuta. Eu nu cred că mă voi face bine. Cât de mult s-ar zbate obștea, nu fac nimic. Doar mă întârzie să plec. M-am otrăvit cu medicamente. Trupul meu nu o să mai placă viermilor. Va rămâne neputrezit. Nu o să le placă să-l mănânce.

Deci stai liniștit acum, încă nu a venit ceasul. Transmite urări lui Procopie, luptătorul meu.[128]

Vă îmbrățișez din tot sufletul,

smeritul și mult-pătimitorul p. Iosif.

Sfântul Munte 15.03.1959

Simplitatea este marea fericire a sufletului

113
Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Copilul meu drag și binecuvântat, Vriéni, rărunchii mei sfinți și dumnezeiești, mă rog să fii bine.

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat că te rogi să mă fac bine.

Copilașul meu mic, m-a cercetat bunul nostru Dumnezeu – deoarece mă iubește – cu o foarte grea boală, bronhopneumonie. M-au privegheat ca și cum aș fi plecat. Plângeau copilașii mei, dar n-a venit ceasul. Mi-au făcut o sută douăzeci de injecții. Până la urmă, iarăși m-am întors. Am o îngrozitoare dispnee, pentru care, dacă o zi nu iau medicament să se ușureze, risc să crăp.

[128] Este vorba despre monahul Procopie, care a stat în chilia Sfântului Efrem Sirul, frate de chilie cu Papa-Efrem Katunakiotul, al doilea în ordine după Papa-Nichifor. A făcut multă răbdare, mai ales de când a devenit stareț Papa-Nichifor. A adormit în Domnul în 1968.

Acum suntem mai bine și m-am apucat iarăși să scriu la frați. Deci, ai văzut că Harul începe să te cerceteze și, cât poți, silește-te să zici rugăciunea. Și vei vedea că mult câștig se va face sufletului tău.

Puterea întregului suflet este rugăciunea. Și precum trupul se întărește cu mâncăruri și diferite condimente pe care i le dăm, așa și sufletul nostru are nevoie mai întâi de rugăciune, lectură, cuvânt rostit, exemplu de văzut și așa, puțin câte puțin, se trezește. Deoarece, dacă îl lași, adoarme. Pun stăpânire peste el uitarea, nesimțirea. Are nevoie de aer, așa cum facem atunci când suflăm să aprindem focul. Exemplele sunt aceste suflări, când cărbunii sunt acoperiți de cenușă, care este uitarea, și aprind cărbunii care dau naștere căldurii. Și pleacă nesimțirea, care naște rătăcire. Omul crede că e bine, fără să fie bine.

Așadar tu, copilașul meu mic, acum că ai timp, să plângi pentru a te bucura mai târziu. Jelește, strigă, îmbrățișează icoana Preasfintei, așa cum îmbrățișezi pe măicuța ta și așa cum o strigai când erai mică: „Mamă, Măicuța mea, ajută-mă! Dă-mi ceea ce știi tu că este folositor sufletului meu." Spune-i multe cuvinte și vei dobândi Har mângâietor de fiecare dată când o vei ruga. Vei dobândi dragoste.

Ea îți va dărui și rugăciunea. Aceasta îți va aprinde flacăra și dorul de Hristos, deoarece mijlocește la Fiul său, iar El îi împlinește toate cererile, întrucât este Măicuța Lui, și nu-i trece cu vederea dorința. Prin urmare, tot ceea ce vrei de la ea, să ceri, așa cum un copilaș mic cere de la mama lui și se ține de fusta ei, o sărută, o îmbrățișează și o umple de lacrimi.

Fă așa cum îți scriu și, în puțin timp, vei vedea câtă iubire vei avea de la dulcea noastră Măicuță. Cu multă

simplitate să înaintezi, ca să afli curăție sufletului. Simplitatea este marea fericire a sufletului. Citește minunile Preasfintei în „Mântuirea păcătoșilor", ca să dobândești dragoste. Căci dragostea este căpetenia tuturor.

Iar eu, dacă m-am întors iarăși, mă rog să te întărească Domnul și Preasfânta. Rămân rugător.

Bătrânelul Iosif

Sfântul Munte 18.03.1959

Ia seama la tovărășiile rele!

114 Către Fotie Copilul meu drag, Fotie [129], mă rog să fii bine.

Copilașul meu, Fotie, am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat.

Copilașul meu, cele pe care le scrii sunt gânduri ale ispitei și te asupresc. Nu este nimic, copilașul meu, îți va trece. Îți vom citi acum rugăciune. Urechile, iarna, și îngheață, se și încălzesc. Așadar, ispita, dacă este ceva, te războiește. Nu lua seama la gândul tău ce zice. O să citim puțină vată, să ți-o pun în scrisoare și să ți-o pui în urechea ta. Nu te neliniști, nu este nimic.

În legătură cu mărturisirea despre care scrii, cele pe care le-ai mărturisit nu mai este nevoie să le repeți. Numai cele câte nu le-ai spus, pe acelea este nevoie să le spui.

[129] Destinatarul este Fotie, student la Facultatea de Teologie Sfânta Cruce din Brookly, Boston, Statele Unite.

Îngrijeşte-te întotdeauna să te rogi, să spui rugăciunea, să citeşti Sfânta Evanghelie, Biblia, Vechiul Testament şi Patrologia, ca să te trezeşti şi să te luminezi. Acestea sunt cele care mântuiesc şi păzesc pe om să nu păcătuiască. Ia seama la tovărăşiile rele şi ascultă sfaturile părintelui Pantelimon, care este copilul meu mult dăruit.

Adresa ta s-a pierdut. Eu m-am îmbolnăvit, și toate scrisorile s-au răvășit. S-a pierdut adresa. De aceea o trimit pe adresa lui Pantelaki.

Îți doresc de bine din tot sufletul.

Smerit, Gheron Iosif.

Sfântul Munte 19 martie 1959

Numai iubirea este cea care izbândeşte în toate, copilul meu. Fără dragoste nu se face nimic

115
Către
Sora
Stavroula

Copilul meu binecuvântat, Stavroula, mă rog să fii bine.

Copilașul meu. Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea şi m-am bucurat că e pace între voi şi aveți multă dragoste. Numai iubirea, copilul meu, este cea care izbândește în toate. Fără dragoste nu se face nimic. „Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu în el." Prin urmare, să nu te mai uiți spre altceva, ci numai bună-înțelegere și iubire. Faceți ascultare, ca să câștigați smerenie,

deoarece Domnul Iisus S-a făcut nouă exemplu și ne-a învățat smerenia, „făcându-Se ascultător până la moarte."

Așadar, să te supui Mariei, să asculți de Stavros, care încearcă să vă fie de folos. Și noi aici, toți, ne rugăm să vă ajute Domnul și să vă învrednicească de viața veșnică. Fiți cu luare aminte totdeauna. Te vei face bine. Toate vor trece.

Vă doresc de bine din tot sufletul.

smeritul Bătrânel Iosif

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 29.03.1959[130]

Am scuipat tot sângele meu încercând să schimb oamenii

116
Către Monahul Pantelimon

Fiului nostru iubit, Pantelimon, rărunchii noștri dragi, floare a Raiului, mă rog să fii bine. Dulcele nostru Hristos să te păzească și să te călăuzească la voia Lui cea sfântă.

Copilul meu iubit. Am primit scrisoarea ta și am citit-o. Și m-am bucurat și a tresăltat inima mea, că bunul nostru Hristos a început să-ți arate dragostea pe care o are față de tine. Ia aminte, deci, dragul meu copil, să

[130] Bătrânul a început să scrie această scrisoare în sâmbăta a patra din Postul Mare, pe 29.03.1959. Însă, din pricina sănătății sale șubrede, a continuat-o după 15 zile, în Duminica Floriilor, pe 13.04.1959. În cele din urmă a reușit să o termine în ziua de Paști, pe 20.04.1959.

nu-ți întindă vreo cursă cel viclean, deoarece tare mult urăște binele.[131]

Eu, copilașul meu bun, începusem să-ți scriu această scrisoare a mea și, deoarece mă deranja dispneea, am așteptat să se potolească. Pentru că, numai ce se răcește aerul, și mă apucă și mai mult. De aceea au trecut puține zile până când, astăzi, de Florii, a venit cealaltă scrisoare a ta și continui. Ți-aș fi scris multe lucruri duhovnicești. Acuma, deoarece mă întrebi de alte lucruri, îți răspund la acestea.

Întâi, referitor la mânăstirea despre care îmi scrii, nu este acum folositor să te gândești la aceasta. Socotesc că altceva ți se cere, să devii după rânduială diacon, preot, să predici cuvântul lui Dumnezeu, să fii de folos lumii și fraților tăi. Ești foarte bine lângă episcop și îi mulțumim foarte mult și ne rugăm pentru el să-i dea Domnul sănătate pentru binele pe care ți-l face. Cu timpul, Dumnezeu poate să-l lumineze să-ți devină Părinte, prin hirotonie. Împreună cu alții poți, însă, să creezi o asociație – cu binecuvântarea episcopului – săvârșind slujirea lui Hristos, studiind și învățând cele de cuviință și trebuincioase, ducând viață curată și duhovnicească, lucrând după putință, purtând cele de trebuință, pe care le-ai învățat de ani de zile, după cum îi va arăta fiecăruia experiența. Tu vei fi mai mare de vârstă și îi vei supraveghea pe ei în teorie și în practică.

Dacă vrea Domnul, se va face și ceea ce cauți. Nu este lucru mic. Viețuirea monahală este lucru foarte mare și duce luptă și greutate mare. Oamenii nu sunt miei, să-i pască cineva. Sunt oameni cu obișnuințe și voințe, cu mentalități și patimi nevindecate, care nu au

---

131 Continuarea a fost scrisă în 13.04.1959. Se vede de la diferența de cerneală.

nici râvnă proprie, nici dispoziţie. Este mai uşor să faci curat în Atena, decât să-i schimbi pe oameni de la patimi și să-i faci buni.

De 35 de ani sunt Gheron, Părinte de obște mare, antrenat până la extrem cu practica și cu teoria. Şi am scuipat tot sângele meu încercând să schimb oamenii. Şi cunosc greutatea sângeroasă a faptului de a deveni cineva monah cu adevărat. Sunt foarte puțini, precum Pantelakis al meu şi micul meu părinţel, Efrem, care nu au văzut ce este răutatea. Și Harul a luat-o înainte, căci binele pe care îl aveți este de la Harul lui Dumnezeu. Dacă, însă, nu este Har și lucrează în noi patimile, atunci este arta artelor şi ştiinţa ştiinţelor, cum spun sfinţii despre vieţuirea monahală. De aceea, liniștește-te acum și cu timpul va arăta Domnul care este voia Lui.

Copilul meu, dacă monahul nu va afla rugăciunea neîncetată, ca să lucreze prin ea Harul, este cu neputință să nu se întoarcă înapoi patimile. Și atunci se va face mai rău decât era în lume. Și iarăși, pentru a afla mângâiere de la rugăciune, trebuie să lupte, să ceară stăruitor, să plângă ca un copilaș mic, să se roage strigând la Hristos și la dulcea lui Măicuţă, să-i deschidă ochii. Eu îți voi scrie, dacă mă fac bine, rânduiala monahului.

Acum, bunul meu copil, îți mulțumesc foarte mult pentru ce mi-ai trimis. Dumnezeu să dea răsplată celor care ți le dau. Le-am primit pe toate, dar uit să-ţi scriu, deoarece nu sunt încă bine. Numai puţin dacă scriu sau citesc, mă înăbușă dispneea și le las. Mulțumesc și Preasfințitului Episcop Ioan. Vă mulțumesc tuturor.

Aproape două mii au mers la injecții, medicamente și doctori. Și acum, cu Harul Domnului și cu medicamente, stau în picioare.

Doamna Vasiliki nu a scris nici altă scrisoare şi nici mărturisire. Magdalena ce face, este bolnavă? Nu este bine? Să plece de îndată, o rog foarte mult, de la Papa-Petru, deoarece acesta nu este cu Dumnezeu. Mă forţează să spun ceea ce nu se cuvine. Păzeşte-te să nu le faci publice şi să nu devină ispită şi sminteală. Să plece fără să-i dea de ştire. Acesta este spiritist. Avea vrăjitoare aici, înainte. Nu era de preot, l-au făcut stiliştii împotriva canoanelor. A plecat şi şi-a găsit vrăjitoare, a învăţat de la ea spiritismul şi o ţinea drept sfântă. A venit iarăşi la Sfântul Munte şi nimeni nu l-a primit. A plecat cu aceasta şi a venit acolo în America. Ce s-a întâmplat, nu ştiu acum. Domnul m-a înştiinţat să-ţi scriu să fugiţi de el ca să nu pieriţi. Şi să nu crezi uşor pe oricine. „Nu credeţi oricărui duh, ci puneţi-le la încercare", zice Apostolul.

Voi scrie două cuvinte şi Magdalenei. Şi deoarece eu sunt bolnav şi nu pot să scriu, pentru că aici îmi scriu mulţi, dacă au mărturisire, să o trimită stareţului de la Dionisiou, Papa-Gavriil. Papa-Iosif este foarte simplu, nu a citit canoane.

Iar tu, dragul meu copil, acolo unde înveţi pe elevi care vor deveni preoţi, să le spui din Pidalion că, dacă o dată cade cineva în păcat, sau cu femeie, sau cu copil, sau cu animal necuvântător, nu se mai face preot. De asemenea, dacă face crimă, dacă omoară în război, dacă face jurământ mincinos, nu se mai face preot. Acestea şi altele, câte scriu acolo canoanele în Pidalion, deoarece lumea nu le ştie şi se umple iadul de preoţi nevrednici.

Oamenii au desfiinţat canoanele. Dar Dumnezeu nu le-a desfiinţat. Ele rămân, aşa cum le-au pus Părinţii şi dumnezeieştii Apostoli. Prin urmare, trebuie să le

păzim, dacă vrem să ne mântuim sufletul nostru, ca să nu ne aflăm împotriva lui Dumnezeu, Cel care apără legile robilor Săi iubiți.[132]

Și acum, deci, iubitul meu copil, am ajuns și la Sfintele Paști. Astăzi închei scrisorica ta, pe care am început-o de atâta timp, deoarece dispneea și postul m-au războit tare. Astăzi am mâncat brânzică, ou și iaurt. Și s-au deschis ochii mei și cred că repede mă voi face bine și îți voi scrie cuvinte din experiență și din practică, nu din cărți.

Și ceea ce ți-am scris despre dragoste sunt ziceri ale mele. Așa cum am gustat-o eu, așa spun și în scrisoare.

Ai, deci, îmbrățișările părintești cu multă dragoste.

Smeritul G. Iosif.

Nu-mi aduc aminte dacă i-am răspuns lui Ioan, deoarece eram bolnav.

Sfântul Munte 2 aprilie1959

Acum Se bucură Dumnezeu că te pocăiești. Se face bucurie în Cer pentru Stavroula

117 Către sora Stavroula

Copilul meu iubit, Stavroula, rărunchii mei dumnezeiești și sfinți, mă rog să fii bine.

Copilașul meu, am primit scrisoarea ta și nu-ți închipui bucuria pe care mi-a provocat-o, scriindu-mi că

[132] Continuarea scrisorii s-a scris în ziua de 20.04.1959.

te-ai căit atât de mult. Dar și Stavros mi-a spus, entuziasmat, că ai devenit alta. Și „aceasta este prefacerea de-a dreapta celui Preaînalt", este Harul lui Dumnezeu, Care te acoperă. Acum vei avea binecuvântarea lui Dumnezeu cel Sfânt.

Așadar, nu te teme de închipuirile celui viclean. Nu mai poate să-ți facă nimic. Numai să iei aminte, să te pocăiești și să asculți. Acum se bucură Dumnezeu că te pocăiești. Se face bucurie în Cer pentru Stavroula și surorile te iubesc și niciuna nu se plânge de tine. Acum te va binecuvânta Domnul și-ți va da iarăși Har. Numai să aveți iubire și ascultare.

Și eu, dacă voi trăi, iarăși voi face rugăciune și vă voi iubii ca pe adevărații mei fii.

Îți doresc de bine din tot sufletul meu.

Bătrânelul Iosif

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 9.04.1959

De îndată ce Harul se retrage, spre încercare, încep patimile și ispitele

118
Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Copilașului meu iubit și binecuvântat, Vriéni, rărunchii mei dumnezeiești și sfinți, mă rog să fii bine.

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat pentru sănătatea ta.

Dumnezeu, copilul meu, este iubire. Și mișcat de iubire, vrând să transmită bogăția iubirii Sale celei mari, le-a creat pe toate. Dumnezeu nu avea, și nici nu

are, nevoie de om. Este slăvit prin Sine Însuși. Este în întregime iubire. De aceea, altceva nu a cerut de la om, decât iubire. „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, din tot sufletul, din toată inima, din tot cugetul și din toată tăria."

Vezi, adică: Toată aplecarea sufletului tău să se întoarcă spre El, să nu se împartă iubirea ta la părinți, la copii, la ceva material, ci cu totul, în întregime, să te întorci către el și să strigi: „Iisuse al meu, suflarea mea dulce, lumina vieţii mele, singura mea iubire, singura mea închinare, Te slăvesc! Iubeşte-mă, arată-mi dorul iubirii Tale, ca să-Ţi dau mai apoi *ale Tale dintru ale Tale*. Dulce Maică a lui Hristos și a mea, călăuzește-mă la Fiul tău pe care L-ai născut și ai ținut în brațe pe Cel ce le ține pe toate."

Unele ca acestea zicând, și multe altele, care mișcă iubirea, este cu neputință ca în puțin timp să nu guști iubirea lui Hristos, care va da aripi celor dinlăuntrul tău și inimii tale aprinse de iubirea lui Hristos.

Atunci ți se vor deschide ochii sufletului și va fugi amorțeala patimilor tale. Dar iarăși nu vor înceta ispitele şi necazurile neîntrerupte.

Deoarece, de îndată ce Harul se retrage, spre încercare, încep patimile și ispitele. Dar iarăși e nevoie de silire, iarăși de început, iarăși strigi „Scapă-mă, Doamne!", iarăși „Măicuța noastră dulce!", la al cărei sân te ghemuiești, ca un prunc gângurind. Și astfel, puțin câte puțin, te vei lumina. Silește-te, nu uita rugăciunea, deoarece te ajută mult la vreme de ispită.

Nu te-am înțeles ce vrei să spui prin părăsirea stareței.

Îți doresc, deci, Paște Fericit și scrisorica mea să ți se facă Paște duhovnicesc.

Eu nu sunt cu desăvârşire bine, dar cu harul Preasfintei şi cu medicamente, stau în picioare.

Îţi doresc de bine,

smeritul Bătrânel Iosif.

Sfântul Munte 16.04.1959

O, cât de dulce este glasul Lui, cât de mângâietor!
Tresaltă inima, se lărgeşte mintea

119 Către Monahia Magdalena (America)

Copilul meu binecuvântat, Magdalena, rărunchii mei dumnezeiești și sfinţi, mă rog ca prezenta scrisoare, cu mesajul îmbucurător *Hristos a înviat!*, să te afle în deplină sănătate.

Copilul meu iubit, am primit scrisoarea ta şi am văzut cele scrise în ea şi m-am bucurat pentru buna ta pocăinţă, pentru cuvintele tale plăcute, pentru buna ta voire.

Dumnezeu, Căruia mă închin din tot sufletul meu şi din toată inima, încă din tinereţile mele, Acesta să trimită Duhul Său cel bun, începător şi născător de viaţă, şi să deschidă rărunchii tăi şi să răcorească sufletul tău cu Harul Său dumnezeiesc. Să te spele cu mirul sfinţeniei Lui şi să te îndulcească cu răcoarea Raiului.

Mi-ai veselit inima cu cuvintele tale frumoase şi ca tămâia s-a urcat la Dumnezeu. Îndrăzneşte, deci, copilul meu iubit, şi, aşa cum scrii, ca o mamă, poartă de grijă lui Pantelaki al meu, care este nevinovat ca un îngeraş şi bun ca un mieluşel fără de răutate. Am primit

și ceea ce ai pus înăuntru, cincizeci de dolari, și pomenirea se săvârșește astăzi.

Sfântul Maslu se va face și îți voi trimite și untdelemnul sfințit, ca să te ungi și tu, și Pantelaki, și voi toți, spre sănătatea sufletului și a trupului. Numai hârtioarele, bumbăcelul în care este înfășurată sticluța, pe toate să le pui pe foc, în afară de bețișoarele cu vată. Pe acestea păstrează-le lângă icoane și ori de câte ori vă îmbolnăviți, să vă ungeți cu untdelemn sfințit.

Ai uitat să-mi scrii numele părinților tăi, ca să le pomenesc cu multă bucurie.

Te rog foarte mult. Am scris și fratelui tău, Pantelaki, și, așa cum i-am scris și lui, fără să faceți vreo sminteală, fără să dați de bănuit, să vă separați de Papa-Petru. Îi scriu tot lui Pantelaki, să le citești și tu de acolo.

Eu pentru sufletul vostru mă îngrijesc. Toate cele pe care vi le doriți vi le voi face. Numai luați aminte să nu neglijați mântuirea voastră. Rugăciunea să o ziceți continuu, ca să primiți Har. Urmează Sfintei Magdalena și plângi în fața icoanei Lui. Șterge cu părul tău chipul Lui și te vei învrednici de aceeași rugăciune pe care a auzit-o și aceea.

Ai talentul bogatei tale voințe. Și vei afla cele asemenea ale bogatei Lui iubiri. O, cât de dulce este glasul Lui, cât de mângâietor! Tresaltă inima, se lărgește mintea. O, glas dulce al Hristosului nostru, pe care l-a auzit Maria.

Acest dor dumnezeiesc să ceri să-l primești. „Dă-mi," spune, „Mirele meu, Iisuse al meu preadulce, această iubire!" De îndată ce auzi numele „preadulcele meu Iisus", se umple de bucurie sufletul tău și tresaltă inima și curg lacrimile ca din izvoare, fără să poți să le oprești. Strigă, deci: „Iisuse al meu, viața mea, lumina

sufletului meu, dulcea mea suflare, bucuria mea şi viaţa mea!" Cu cuvintele dulci cu care poți, încălzește sufletul tău, ca să-L sileşti pe Domnul să te iubească. Și atunci vei vedea cât de dulce este iubirea Lui.

Transmite urările mele lui Pantelaki și luaţi aminte totdeauna să pășiți cu frică de Dumnezeu și să vorbiţi numai cele duhovniceşti şi Dumnezeu va fi totdeauna cu voi, să vă acopere de tot răul.

Îi urez de bine și doamnei Vasiliki și lui Kleo. Domnul să vă dea pace. Mă rog pentru tine din tot sufletul meu.

Ai urări de la Papa-Efrem și de la ceilalți fraţi duhovnicești ai tăi, de la toți.

smerit bătrânel și părinte al tău,
Iosif monahul.

Scrisorica aceasta să o dai lui Pantelaki. I-o trimite Părintele Arsenie deoarece îi scrisese acestuia.

Sfântul Munte 28.04.1959

Mai bate încă un pic prin rugăciunea deasă şi se va deschide

120 Către studentul Ioan

Copilul meu iubit şi binecuvântat, Ioan, mă rog să fii bine.

A trecut un timp de când am primit scrisoarea ta cu cei cinci dolari, dar nu ştiu, nu-mi aduc aminte, dacă ţi-am răspuns, deoarece mă împiedică dispneea şi se

adună multe scrisori. Nu mai apuc din pricina bolii să răspund şi de aceea uit, copilul meu drag.

M-a entuziasmat mult scrisoarea ta dragă. Scrisorile tale îmi arată că nu eşti departe de izvor. Harul ţi-a deschis deja intrarea, unde nu vei întârzia să afli izvorul. Mai bate încă un pic prin rugăciunea deasă şi se va deschide. Nu un izvor, ci torentele cerului şi izvorul adâncului, să te adapi şi să adapi ceea ce acum simţi şi vrei, să iubeşti pe Hristos.

Entuziasmul pe care îl ai este Harul Domnului, cel curăţitor, care curăţă pe om, întrucât Harul se împarte în trei stări.

Prima lucrare a lui se numeşte curăţitoare. Şi dacă curăţeşte pe om, îi dă un alt dar, mai mare, care se cheamă Harul luminător, adică primeşte luminarea cunoştinţei. Iar al treilea Har se numeşte desăvârşitor, la care, când vei ajunge, vom vorbi.

Iată, deci, acum, că ai porţia ce ţi se cuvine. Şi ceea ce faci bine, binele pe care ţi-l aminteşti, toate sunt ale Harului dumnezeiesc, după cum scriu sfinţii, că „nu este bine, care să nu fie de la Dumnezeu. Şi nu este rău care să nu fie de la diavol." Orice lucru bun la care se gândeşte omul este al Harului lui Dumnezeu.

Şi dacă acum te sileşti pe tine însuţi la rugăciune şi te rogi neîntrerupt, dacă citeşti vieţi de sfinţi şi te osteneşti un pic noaptea, degrabă vei dobândi ceea ce cauţi şi se va bucura sufleţelul tău că atât de mult te-a iubit Hristos. Acela este Iubire. Şi iubire cere de la noi. Şi atunci se cunoaşte că-L iubim, când iubim şi pe aproapele nostru. M-am bucurat că scrii că ne vom vedea faţă către faţă. Cum te-ai gândit la asta? Mă rog ca Domnul să dea să se-ntâmple.

Silește-te, deci, după putere! Și mă rog să dobândeşti degrabă ceea ce râvnești.

Ai urările tuturor părinților. Îți doresc tot binele,

smerit, Bătrânelul Iosif.

Sfântul Munte — 28 aprilie 1959

Ceea ce vezi este de la ispită, închipuire este și va trece

121 Către sora Stavroula

Copilul meu iubit, Stavroula, mă rog să fii bine.

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat. Nu te supăra, copilul meu, toate vor trece. Ai răbdare. Ceea ce vezi este de la ispită, închipuire este și va trece. Acest lucru îți va fi de folos, deoarece face ca pocăința ta să fie adevărată și statornică, întrucât îți naște frică. Și această frică te ține. Dacă nu este frica, iarăși stăpânesc patimile ușor.

Așadar, smerește-te și va trece. Acum sunt toți mulțumiți de tine, toate surorile şi Stavros sunt mulțumiți deoarece ai devenit smerită și bună.

Silește-te, deci, să câștigi viața veșnică. Cine se smerește mult dobândește și mult Har. Așadar silește-te, îmbărbătează-te și să ai iubire pentru toți.

Îți transmit urări şi toți părinții. Îți doresc și eu numai de bine.

Smerit, Gheron Iosif.

Sfântul Munte 11 mai 1959

Nu te întrista, copilul meu, că suferi.
Toate vor trece

122 Către sora Stavroula

Copilul meu drag, Stavroula, mă rog să fii bine. Astăzi am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat că ești bine şi mă rog să-ţi dea Domnul răbdare în ispite şi Har mult.

Nu te întrista, copilul meu, că suferi. Toate vor trece. Numai să ai răbdare şi toate se vor face bine, cu voia Domnului. Numai să faci ascultare.

Îţi doresc de bine din tot sufletul,

smerit, Bătrânelul tău, Iosif.

Sfântul Munte 21.05.1959

Când vei fi de cincizeci-şaizeci de ani, vei
avea experienţă și cunoştinţe duhovniceşti.
Atunci vei păstori și pe alţii

123 Către monahul Pantelimon

Copil drag, rărunchii sufletului meu, copilaşul meu bun, Pantelaki al meu, mă rog să fii bine.

A trecut timp de când ţi-am scris scrisoare mai pe larg. Îţi răspundeam la toate câte doreai să afli. Şi mă

nelinişteam deoarece nu-mi scrii, nu cumva să te fi îmbolnăvit.

Astăzi – ieri, 20 mai, pe vechi – am primit pe a Magdalenei, care îmi scrie că nu ai primit scrisoarea şi m-am întristat mult. Nici ea nu a primit. Şi cât m-am amărât că m-am ostenit atâta să le scriu, bolnav cum sunt. Îţi scrisesem ceva important. De aceea, acum, am pus-o în scrisoarea Magdalenei, ca să o trimit recomandată şi ea să o trimită de acolo, ca nu cumva să se piardă iarăşi. Dacă se întâmplă şi nu ai primit-o până acum, trebuie să le scriu din nou. Aşadar, de îndată ce vei primi scrisoarea mea, să răspunzi imediat, ca să le scriu din nou.

Aici, acum, voi scrie ceea ce pot. Poate că am să şi mor, deoarece nu sunt încă bine pe deplin. Cheltuieli multe, dar sănătate puţină.

Ţi-am scris despre mânăstire pentru tine că eşti mic, nu te gândi la ea. Tu trebuie să devii preot, să slujeşti Biserica. Dacă este greu să te faci preot acolo, poate nu se îngăduie, la nevoie vei veni şi te vei face aici, lângă mine. Să înveţi multe, pe care nu le ştii, acum, când încă sunt în viaţă, şi după aceea să pleci acolo. Să devii aici duhovnic şi să fii acolo de folos sufletelor. Şi, când vei fi de cincizeci-şaizeci de ani, vei avea experienţă şi cunoştinţe duhovniceşti. Atunci vei păstori şi pe alţii.

Nu asculta cele pe care ţi le spun Ioasaf şi alţii, să faceţi mânăstire. El încă nu a făcut un pas de călugăr. Acela vine şi îmi zice şi mie la fel, numai cuvinte. A venit acolo să moştenească pe unchiul său. Acum, încă, nu a venit la Sfântul Munte.

Lasă, acum, mânăstirile. Îngrijeşte-te acum să te facă episcopul preot. Scrie-mi dacă ai vreun impediment. Ţi-am scris în scrisoare impedimentele care

împiedică pe cineva să ajungă preot. Ca să le spui la școală, să nu ajungă în iad, devenind preoţi împotriva canoanelor Sfinţilor Părinţi. Aflăm că afară umbli ca un mirean. Dumnezeu să lumineze pe toţi și să-i călăuzească la voia Lui cea sfântă.

Tu, dacă ai primit scrisoarea mea până acum, bine. Iar de nu, scrie-mi ca să știu. Ce mi-ai trimis, pe toate le-am primit, să nu te neliniștești. Îi cheltuiesc cu boala mea, dar sănătate nu văd. Mulțumesc și Preasfințitului nostru, pentru cei zece dolari, și mă rog pentru el. Cei 20 de dolari nu i-am primit încă, deoarece nu a venit părintele Ioasaf. Aștept scrisoarea ta, ca să aflu despre sănătatea ta.

Dacă ai primit scrisoarea mea, îți scriu în ea despre Papa-Petru. Să-i spui și Magdalenei să vă separaţi de el, deoarece nu este cu Dumnezeu. Face spiritisme. Să nu-i ziceți nimic, ca să nu se facă sminteală. Numai plecați și nu mai mergeți din nou. A învățat aceste lucruri de la o vrăjitoare, care venise aici, și s-a întors apoi iarăşi acolo. Fugiți, deci, din ghearele satanei și nu vă încredeţi ușor în oricine vă iese în cale. Dacă vezi că vorbește dulce să nu cădeţi în cursă. Satana pe toate le meșteșugește, ca să rătăcească pe omul fără de răutate.

Ți-am scris aproape despre toate. Ia aminte și îngrijește-te pentru sufletul tău. Și Dumnezeu să fie totdeauna cu tine!

Transmite metania mea Preasfințitului.

Îți urez de bine din tot sufletul.

Smerit, Bătrânelul Iosif.

Eu nu sunt bine. Nu știu dacă voi mai fi mult timp.

124
Către
Monahul
Pantelimon

Sfântul Munte 1.06.1959

Apoi iarăşi te vei întoarce acolo ca un pustnic încercat

Copilul meu iubit, rărunchii mei dumnezeieşti şi sfinţi, copilaşul meu binecuvântat, Pantelaki, mă rog să fii bine.

Au trecut puţine zile de când am primit scrisoarea ta, dar boala mă chinuie şi, dacă nu va înceta, nu pot nici să citesc, nici să scriu. Aceasta este dispneea. Dar nici să mănânc nu pot. Acum mănânc numai dimineaţa, o dată pe zi, ce se găseşte.

Îmi zic că există ceva, oxigen, pe care, dacă-l inspiri dintr-un balon, încetează dispneea. Mi-au trimis, dar suferinţa mea este foarte puternică, ţine două minute şi iarăşi începe, are nevoie de medicament mai puternic, i se zice „Provon". Dacă ştie Preasfinţitul vreun medic specialist şi există un medicament mai puternic care să oprească această dispnee, pe acela să mi-l trimiţi. Ca să dorm o jumătate de oră, trebuie să-mi facă aer. Altfel mă înăbuş, nu mă lasă să dorm.

În sfârşit, las deoparte cele despre mânăstirioara ta, de care zici. Referitor la Magdalena, este bine să facă, să trăiască împreună două-trei, de asemenea şi Klio. Lor le este uşor deoarece sunt femei. Pentru tine este foarte greu, mai puţin dacă aş fi putut să te am lângă mine puţin timp, ca să înveţi delicateţea monahismului. Numai tu eşti cel care ai putea să ajuţi pe altcineva,

altcineva nu, din cei câți îmi zici că îți vor trimite. Dionisie, și de aici, nimeni. Nu cere pe nimeni, nu căuta. Tu ce poți face, să faci de unul singur.

Dacă altfel nu se poate, să faci o mică bisericuță cu două-trei cămăruțe. Găsești doi tovarăși, copii buni, și practicați isihia ca pustnicii. Și când va îmbătrâni Preasfințitul, așa cum îți spune, vine și află copii buni să-i poarte de grijă la bătrânețe.

Dacă poți, să vii! Să stai puțin, să primești și schima mare, să te fac eu și să înveți puțin. Apoi iarăși te vei întoarce acolo ca un pustnic încercat, să le dai și tu altora schima mare și să ajutați cu cuvântul și pe ceilalți frați.

Numai că aveți nevoie de un preot bun. Papa-Efrem[133] este un foarte bun preot și duhovnic, dacă vine acolo. Dar eu observ în scrisorile pe care le primesc de acolo, că lumea ia seama foarte mult la felul cum se poartă cineva și, deoarece acesta mănâncă și bea bine, mă tem să nu-l acuze pe el și pe tine, care l-ai adus.

Acum îmi scriu multe despre tine, mai ales despre înfrânare și despre atenție. Despre Papa-Petru, dacă te-ai rupt de el, nu mai este nevoie să scriu altceva. Mie mi-a arătat Dumnezeu că acesta nu este cu El. Să fugă de el și Magdalena și altceva să nu mai avem de-a face cu el.

---

[133] Este vorba, probabil, despre Părintele Efrem Karagiannis. Știm însă că părintele Ioannis Romanidis, prin părintele Pantelimon, a rugat pe Bătrân să trimită pentru o perioadă de timp ucenici de-ai săi în America, ca să înființeze o mănăstire. Pronia lui Dumnezeu a făcut astfel lucrurile, încât aceasta să se realizeze mult mai târziu, după anul 1992, când părintele Efrem Filotheitul a mers în America și a înființat până acum optsprezece mânăstiri. Vezi protopresbiter Gerogios Metallinos – *Protopresbiterul Ioannis Romanidis: prorocul romanității, portretizat prin texte necunoscute sau mai puțin cunoscute*, Editura Armos, Atena, 2003, p.134.

Despre Klio, aceasta este foarte simplă. Nu e rea. Mie nu-mi scrie cum că vede ceva în vedenii. A văzut ceva. Nu este rău, deoarece are multă simplitate, ca baba chioară. Este cuminte. Sunt mulţi asemenea. În lumea aceasta vei vedea şi vei auzi multe. Şi înveţi şi devii înţelept din toate.

Părintele Ioasaf nu a venit încă. A trimis candelele şi o fanenă[134], două izmene şi o cămaşă de lână. Altceva nimic. Acum s-a dus un călugăraş al lui să le aducă. Avea un călugăr mic.

Transmite metania mea Preasfinţitului nostru. Îţi voi scrie multe lucruri bune şi frumoase, dar când mă voi face bine. Toţi banii tăi îi cheltuiesc, dar sănătate nu văd. Slavă Ţie, Dumnezeule! Am să aflu sănătate când o să merg în pământ. Ai urările întregii obşti.

Te îmbrăţişez,

Bătrânelul tău, Iosif.

Evanghelioara am trimis-o venerabilului nostru Episcop.[135] Am avut-o şi am citit-o în Postul Mare. Am terminat-o de 7-8-10 ori.

Uleiul sfinţit este unul al Magdalenei, unul al lui Klio, unul al Kristinei, mătuşa lui Eutihie şi a lui Ioan.

---

[134] Editorul grec se întreabă şi el ce este aceea o *fanenă*, dar este sigur că asta scrie pe foaie. – n.tr.

[135] Se referă la episcopul de atunci de Elaia, Athenagoras Kokkinakis (1912-1979), care mai târziu a fost Arhiepiscop de Thyateira. În perioada 1954-1959 a condus şi Facultatea de Teologie Sfânta Cruce din Boston.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 5.06.1959

Înainte ca mintea să se mişte pentru a forma un gând, Dumnezeu îl ştie

125 Către studentul Ioan

Iubitului meu Ioan, îi doresc sănătate îndelungată şi luminare de la Dumnezeu, să-i deschidă mintea cu Duhul Lui cel bun, aşa cum L-a trimis la sfinţii Săi ucenici.

Deci, fiule cel bun! Teme-te de Dumnezeu şi făptuieşte poruncile Lui şi îţi va fi ţie bine.

Astăzi am primit scrisoarea ta şi am văzut cele scrise în ea şi mult m-am bucurat că ceri hrană pentru Sufletul tău. Sileşte-te, deci, întâi de toate să zici rugăciunea. Pomeneşte Numele lui Dumnezeu, ca să te pomenească şi Dumnezeu în vreme de ispită.

Orice ai face, gândind sau cugetând, spune în fiecare clipă: „Ioan, ia aminte! Te vede Dumnezeu. Este prezent. Este lângă tine. Pe toate le vede şi iarăşi le vede. Nu poţi să-I greşeşti cu nimic. Eşti ca un viermişor lângă El. Eşti o furnicuţă."

Dar Dumnezeu este Dumnezeu cu ochi mulţi, Care vede pretutindeni. Înainte ca mintea să se mişte pentru a forma un gând, Dumnezeu îl ştie. De ce tu nu vezi? Vederea lui Dumnezeu este cunoştinţă despre Dumnezeu.

Aşadar, când tu nu păcătuieşti, nu minţi, nu osândeşti, nu vicleneşti împotriva aproapelui tău, atunci ai frica lui Dumnezeu. Atunci eşti înţelept şi Îl înţelegi pe Dumnezeu şi, ca să nu-L întristezi, nu mai păcătuieşti.

Aceasta este vederea lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu, Cel ce le vede pe toate, te acoperă de cursele lui satana.

Iată felul sau modul în care să te păzeşti, fiul meu iubit, de cursele satanei.

Ajung acestea deocamdată. Îți doresc numai de bine,

smerit, Iosif.

Sfântul Munte 7.06.1959

Rădăcina ta, existența ta începe de la nimic și mama ta este țărâna

126
Către Monahul Pantelimon

Am să aştern aici pe hârtie o osteneală pentru fiul meu, Pantelimon.[136]

Copilul meu iubit, Pantelaki, rărunchii mei dumnezeiești și sfinți, mă rog să fie toate bune.

Ceea ce vreau să scri acum să păstrezi, ca să ai drept amintire, să studiezi și cred că îți va fi de folos.

Dumnezeu, copilul meu, a făcut omul din pământ, adică, după ce a creat toate făpturile, ca pe o grădină, a

[136] Această scrisoare are mai curând forma unui mic tratat, decât de scrisoare. De aceea și dânsul o caracterizează ca fiind o osteneală și pune la început, lucru pe care nu îl face nicio altă dată, o introducere „Am să aștern aici pe hârtie o osteneală..." Epistola este scrisă pe patru foi de hârtie (trei dintre ele cu câte patru pagini și una cu două pagini, în total 14 pagini numărate. La sfârșitul fiecăreia dintre primele trei foi scrie „urmează continuarea" și la începutul foii următoare scrie „continuare". După felul în care începe fiecare nouă foaie, dă impresia că au fost scrise în patru perioade de timp diferite. În sfârșit, contrar obiceiului său, epistola se sfârșește fără urări sau semnătură.

făcut luminătorii și a împodobit tăria. Luna, să conducă toate stelele nopții, ca un polieleu cu multe lumini, mici și mari, împodobind și înfrumusețând cerul. Iar pământul, cu mulțime de arbori, mici și mari. Fiarele și târâtoarele. Păsările de toate mărimile zburând pe sub cer. Animalele de casă și zburătoarele pentru folosul omului. Marea, cu toate felurile de pește. Toate, ca să le mănânce și să le admire omul. Și peste toate a făcut luminătorul cel mare, ca să stăpânească ziua, să încălzească și să hrănească toate cu căldura pe care o are. Iar cu lumina sa să înfrumusețeze și să lumineze toate. Iar omul, la început, a fost plăsmuit ca împărat peste toate, ca un spectator chemat în teatru. O, ce măreție! O, ce cinste dată omului! Toate celelalte slăvesc pe Dumnezeu, cele cu suflare și cele fără suflare. Unele cu glasul lor, altele cu mișcarea frunzelor lor, fiecare are propriul glas. Și cea mai măruntă iarbă, dacă o strivești, strigă. Mirosul pe care îl scoate este glasul ei propriu.

Toate acestea, așadar, la care se referă Sfânta Scriptură, toate au fost făcute pentru om. De aceea, pe om l-a plăsmuit la sfârșitul tuturor, pentru ca să le vadă pe toate bune foarte și să se desfete, veselindu-se la vederea lor.

Și cum a fost plăsmuirea lui? A luat țărână, care este cea mai smerită materie, ca să fie totdeauna smerit – nimic mai smerit decât țărâna. A schițat căsuța de lut și, suflând în ea, a creat sufletul omului, așa cum scriu și Anastasie Sinaitul și dumnezeiasca Scriptură. Așadar, ca între patru pereți de lut, a pus Dumnezeu suflarea cea dumnezeiască, a pus respirația Lui.

O, măreție dumnezeiască! O, slavă și cinste a omului! Este pământ smerit, dar este și suflare a lui

Dumnezeu! Este materie stricăcioasă, dar este şi suflare dumnezeiască. Va veni clipa când se va preface. „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce." Se va împlini cuvântul Creatorului nostru. Dar cu suflarea dumnezeiască, cu răsuflarea Lui, ce se va întâmpla cu ea? Aşa cum ţărâna va merge în ţărână, aşa şi sufletul, care este suflarea lui Dumnezeu, se va întoarce la Dumnezeu. Da. Dar cum? Când a ieşit de la Dumnezeu, era bine-mirositoare. Acum mai este, oare, la fel? Nu, nu este. Prin urmare, ce se va întâmpla? Este nevoie de curăţire. Lacrimă, tânguire, durere, deoarece ai supărat pe atât de bunul şi binefăcătorul Dumnezeu-Tatăl, care te-a slăvit atât de mult pe tine, ţărâna, încât ţi-a dăruit dumnezeiasca Lui suflare. Plângi şi jeleşte, ca să te readucă la starea cea dintâi. Şi când tu plângi cu durere mare de suflet, deoarece ai păcătuit, deoarece ai supărat pe Dumnezeu, după plâns te umbresc alinarea şi mângâierea. Şi atunci ţi se deschide uşa rugăciunii.

Am văzut om plângând, care voia să-şi ţină lacrimile, deoarece se întâmpla să treacă cineva şi nu putea să le ţină. Căci curg cu atâta avânt, ca şi când l-ar fi rănit cineva de moarte. Rugăciunea cu durere naşte tânguirea. Tânguirea naşte lacrimi. Lacrimile, iarăşi, nasc cea mai curată rugăciune, deoarece lacrima, ca mirul bine-mirositor, spală murdăria şi se curăţă suflarea lui Dumnezeu, care este în chip de porumbel închisă între cei patru pereţi, ca din cele patru stihii luaţi. Şi atunci, de îndată ce se destramă şi cad pereţii, zboară porumbelul la Tatăl, de unde a ieşit.

Aşadar, am spus că suntem suflare a lui Dumnezeu. Deoarece, deci, avem rudenie cu Dumnezeu şi Dumnezeu este pretutindeni prezent, suntem totdeauna lângă Dumnezeu. Suntem copiii Lui. Şi văzând vrednicia cu

care ne-a dăruit, aceea că suntem suflarea Lui, trebuie să luăm aminte să nu-L supărăm. „Văzut-am mai înainte pe Domnul înaintea mea pururi, căci de-a dreapta mea este, ca să nu mă clatin."

Și deoarece am întinat mintea și inima noastră și trupul nostru cu cuvânt sau cu lucru sau în cuget, acum nu avem îndrăzneală. Nu avem veşmânt de nuntă. De aceea, trebuie să ne curăţim prin spovedanie, cu lacrimi și durere în suflet, și mai presus de toate cu rugăciunea, care curățește și desăvârșește omul. Veşmântul despre care cântăm în Vinerea cea Mare sau în Joia cea Mare[137], „Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită și îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa...", este Harul lui Dumnezeu, care se dobândește numai prin rugăciune curată și dureroasă.

Mai întâi, omul, rugându-se cu simplitatea pe care o are la început, cu vărsare de multe lacrimi, care sunt toate Harul lui Dumnezeu, Cel ce se numește Har curăţitor, și care, ca o momeală atrage pe om și îl călăuzește la pocăință. Întrucât bunul nostru în toate și pentru toate, Dumnezeu, Acela ne găsește. Acela ne vede. Acela ne cheamă. Acela, mai întâi, Se face cunoscut nouă. După aceea Îl cunoaștem noi, după ce ne unge cu dumnezeiasca Lui milă. De aceea, și pocăința, și tânguirea, și lacrimile, și toate câte se întâmplă celui ce se pocăiește sunt ale Harului dumnezeiesc. Este Harul curăţitor Însuși, care curăţă pe om. Nu este lucru bun, care să se facă fără să fie de la Dumnezeu, nici lucru rău, fără să fie de la diavol.

Așadar, să nu pui în mintea ta vreodată că ai făcut ceva bun fără Dumnezeu, deoarece, de îndată ce vei

[137] Luminânda „Cămara Ta, Mântuitorule..." se cântă la Utrenie, din Lunea cea Mare până în Joia cea Mare.

gândi acest lucru, va pleca Harul și îl vei pierde, ca să afli starea ta neputincioasă și să înveți pe „cunoaşte-te pe tine însuţi."

Ca să afle cineva slăbiciunea firii, trebuie să întâlnească multe ispite și mari. Şi atunci, prin multe încercări, se smereşte şi învață smerenia adevărată. Dar se cere mult timp.

Smerenia nu înseamnă cuvinte simple pe care le spunem noi: „Sunt câine, măgar, păcătos!" şi altele. Smerenia este adevărul, adică să afle cineva că este nimic. Nimic înseamnă aceea despre care se spune că, înainte de a crea Dumnezeu totul, era nimic. Prin urmare, acest nimic suntem. Rădăcina ta, existența ta începe de la nimic și mama ta este ţărâna, iar Creatorul tău este Dumnezeu. „Ce ai, care să nu fi primit? Şi dacă ai primit, de ce te lauzi ca și când n-ai fi primit?"

Este mare dar al lui Dumnezeu să cunoască cineva adevărul. Şi acest adevăr, a spus Domnul, ne eliberează din păcat.

Cunoașterea despre Dumnezeu este vederea lui Dumnezeu, întrucât este cunoaștere duhovnicească, nu naturală. Căci cunoașterea naturală este deosebirea care cunoaște binele de rău. Și o au toți oamenii. Iar cunoașterea duhovnicească se face din lucrare duhovnicească, împreună cu acest „Cunoaște-te pe tine însuți!". Toate acestea ni se fac de la Harul lui Dumnezeu prin rugăciune. Harul lui Dumnezeu Se vede cu mintea și Se cunoaște în simțirea minții, numai în ceasul rugăciunii.

Sunt multe feluri de rugăciune și toate sunt bune, dacă omul nu știe şi se roagă cu simplitate. Dacă, însă, îl învață altul și el nu face ascultare, atunci se întoarce și se face rătăcire. În afara rugăciunii ciclice a minții,

toate celelalte rugăciuni pot să se transforme odată cu trecerea timpului, atunci când simplitatea se pierde și începe omul să pipăie sinele său.

Iar rugăciunea minţii, chemarea în puţine cuvinte a numelui lui Dumnezeu, nu face loc nici îndoielii şi nu urmează nici rătăcirea, întrucât înlăuntrul inimii este chemat fără închipuire numele „Iisus", iar acesta ne curăţă de întuneric şi ne călăuzește la lumină.

Rugăciunea minţii, la care ne-am referit mai sus, este „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!" Cu această rugăciune, prin respirație, cobori mintea în inimă, așa cum spun toţi părinţii niptici, şi îţi ţii respiraţia cât mai mult este cu putinţă, luând aminte numai la cuvintele rugăciunii. La început este osteneală multă, deoarece mintea nu s-a obișnuit să nu-şi facă închipuiri, dar, odată cu trecerea timpului, învaţă să stea în loc.

Am văzut eu un frate, care timp de șase ore ţinea mintea în inima lui, fără să i se întâmple închipuire, până la o oră, şi altădată şi mai mult.

Rugăciunea se face cu osteneală, dar după aceea se zice fără osteneală și cu bucurie minunată. Deoarece avem rudenie cu Dumnezeu – nu după fiinţă[138], ci, aşa cum am spus, suntem suflarea lui Dumnezeu –, atunci ne curăţim de păcat prin post, priveghere şi rugăciune – aceasta despre care spunem – prin lucrare cu silire și prin trezvie, ca prin strâmtorare. Mintea, aşteptând cu stăruinţă înlăuntru, în inimă, neîncăpând să iasă, este văzută de bunul nostru Dumnezeu, care trimite Harul Său răcoritor. Acesta, asemenea unui nor întru-totul-străveziu, luminează și cel ce se află cu puţin înainte în întuneric vede strălucind de

[138] Aici înţelege „Nu după fiinţă, ci după lucrare."

departe pe omul lăuntric. Și rămâne cu el Harul, atât cât va vrea Domnul. Aceasta se întâmplă continuu și omul se curățește continuu și se desăvârșește cu Harul dumnezeiesc.

Întrucât, când Harul umbrește și suflarea lui Dumnezeu, care este sufletul nostru, așa cum am zis, se înalță aprinsă de iubire, atunci se săvârșește unirea cea dumnezeiască. Și atât de mult se contopește cu Dumnezeu, încât nu se mai cunoaște, nici nu se mai separă unul de celălalt, precum soarele cu lumina lui sau focul cu fierul, atunci când se unesc. Căci suflarea și Harul izvorăsc din același izvor, care este dulcele nostru Dumnezeu.

O, cât de bun este bunul nostru Dumnezeu! Cât de milostiv! Nu are niciun interes, nici nu a avut vreodată nevoie de om, ca unul ce este mai presus de desăvârșire. Dar, vrând să transmită din multa Lui iubire darurile Lui mai presus de desăvârșire, a creat toate făpturile. Și plăsmuind pe om, l-a făcut împărat și pe toate i le-a dăruit.

Un lucru, numai, cere Dumnezeu: să-L cinstești, să-L iubești și să-I păzești poruncile Lui, recunoscând că Făcătorul tău numai El este. Nu vrea să împarți slava Lui și să te închini unora în locul altora. Nu vrea să iubești vreun lucru mai mult decât pe El. De aceea și dând poruncile Lui lui Moise în legea de Dumnezeu scrisă, îi zice: „Ascultă Israel, să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul tău, din toată inima ta, din toată tăria ta, din tot cugetul tău!"

Deci, ai înțeles, Pantelaki al meu? Nu a lăsat nimic care să încline dragostea ta în altă parte, ci cu totul întru totul. Tot avântul sufletului tău să iubească pe Domnul! Astfel va sălășlui Harul Lui. Inima nu primește

împărțiri: „Dumnezeului tău, numai, să te închini și numai pe Acesta să Îl cinstești!" Ah, atunci! Atunci va veni înlăuntrul tău Hristos, care este Cuvântul și Tatăl și Duhul și sălaș ți-a făgăduit, și vei fi templu. Atunci, rugăciunea va domni și va supune mintea. O, bucurie! O, bucurie nefericitului, țărânei! Câte bunătăți ne dăruiește Domnul?

Am văzut eu un frate anume, care, având o astfel de iubire, a ajuns în extaz și a văzut trei tineri de aceeași vârstă în nesfârșită lumină. Și îl binecuvântau strigând: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat, Aliluia!" Binecuvântându-l de multe ori, îi spuneau aceasta. Și mă minunam câtă iubire avea pentru Dumnezeu acest frate.

Așadar, să nu cauți alt mod de a te apropia de Dumnezeu. Ci numai acesta: să-L iubești din tot sufletul tău. Atunci, nu mai alegi trupul, ci îl chinuiești, ca să biruiești patimile. Și puterea aceasta tot El ți-o dăruiește. Și cu cât te curățești de patimi, cu atât afli pace și te înțelepțești și înțelegi pe Dumnezeu.

Așadar, Pantelaki, copilașul meu mic, am început să-ți scriu! Tu să le copiezi și să mi le trimiți înapoi, ca să știu unde am rămas. Și să faci o cărticică, să o ai amintire. Îți voi scrie lucruri foarte frumoase, pe care nu le-ai auzit altundeva. Inspirația mea proprie. Lucrare și teorie.

Sunt aproape de moarte. M-am umflat tot. Dar nu mă opresc. Vreau să fac încă ceva. Și când îmi va ieși sufletul, cu luptă să-mi iasă.

Banii pe care mi-i trimiteți îi iau doctorii, îi iau injecțiile, îi iau săracii. Nu rămâne un bănuț. Acum vor făină și mă ceartă. Dar eu mă uit la chiparoși, unde îmi vor deschide mormânt.

ΙC ✝ XC
ΝΙ | ΚΑ

Sfântul Munte 9 iunie 1959

Acum vă văd în fotografie și mă rog pentru voi, una câte una

Copilul meu drag și binecuvântat, Stavroula, mă rog să fii bine. **127 Către Sora Stavroula**

Am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat pentru sănătatea ta. Eu totdeauna mă rog pentru voi și Îl rog pe Domnul și pe Măicuța Lui să te lumineze și să te păzească de tot răul. Așadar, să ai răbdare. Ispitele care ne vin sunt de la Dumnezeu, pentru folosul sufletului nostru. Ne învață să ne apropiem de Dumnezeu, să-L strigăm cu durere în suflet, să nu ne descurajăm, să ne smerim. Dar vrea să nu ne supărăm și încet-încet va trece. Așa este viața omului.

Deci, răbdare, răbdare, copilul meu, ca să moștenim Împărăția cea veșnică. Nu te supăra. Toate câte suferi în viața ta, toate sunt folositoare. Toate sunt scrise în ceruri. Pentru aceste puține osteneli ale tale, îți va dărui Hristos viața veșnică. Silește-te, deci, și să ai răbdare, iar Domnul te va vindeca. Fă răbdare, nu te supăra. Nu te lovi, ca nu cumva să se întâmple să te îmbolnăvești. Și atunci vă veți supăra toți, împreună.

Mă rog ca Domnul să te ajute să devii mai bună decât toate. Acum vă văd în fotografie și mă rog pentru voi, una câte una.

Vă urează de bine toți părinții. Vă urez și eu din tot sufletul,

smerit, Gheron Iosif.

Sfântul Munte 10.06.1959

Niciodată n-am primit atâta milostenie. Acum, vai de mine când mă voi urca, când le vor cere de la mine înapoi, mă vor ține zălog

128 Către monahul Pantelimon

Copilul meu drag, rărunchii mei dumnezeiești și sfinți, Pantelaki, sufletul meu sfânt, mă rog să fii bine.

Copilașul meu, am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și m-am bucurat pentru sănătatea ta mult dorită. Nu sunt nici patru zile de când ți-am trimis scrisoarea. Și am început să scriu și o mică osteneală, ca să o ai de amintire.

Acum, zilele acestea, m-am umflat până la buric și, deoarece s-a dus Papa-Efrem la Dafni ca să ia scrisorile tale recomandate, s-a înțeles în ascuns de mine prin telefon cu un doctor bun, care are faimă bună, și l-a chemat la Sfântul Munte.

Și a trimis barca la Tripiti, l-a luat și iarăși l-a dus înapoi. Mie mi-a spus minciuni, cum că doctorul, aflându-se în Sfântul Munte, a trecut și pe la schit și l-au adus să mă vadă. Eu l-am crezut și m-a văzut de două ori. A cercetat totul și a zis: „Suferi cu inima. Două luni dacă te vedeam mai devreme, ți-aș fi putut făgădui sănătate desăvârșită, dar acum am venit când ai ajuns spre sfârșit. Vom încerca să îmbunătățim situația." Așadar, o mie de drahme și barca nu știu cât va lua, poate cinci sute de drahme. Mai vezi o mie șase sute de drahme data trecută. Toate cele patruzeci de Sfinte Liturghii pe care le facem și ce ați trimis tu și Magdalena,

toate adunate la un loc, merg pe doctori și pe injecții în fiecare zi. Eu nu vreau, dar obștea strigă. Niciodată n-am primit atâta milostenie. Acum, vai de mine când mă voi urca, când le vor cere de la mine înapoi, mă vor ține zălog. Și acum vor făină. După aceea struguri pentru vin, pe care-l beau ei. Și așteaptă pecețile și metanierele, să le vândă, să ia pe ele ceea ce trebuie și, dacă se mai întâmplă ceva, iarăși pentru doctori. Se duc și aceia. De aceea, cum să iau cele două sute de metaniere? Nu am nici cinci bani. Acela vrea imediat banii, trei mii două sute de drahme și pachetul două sute de drahme. Pentru pachețelul cel mic au luat o sută douăzeci și cinci de drahme. De aceea zic că, dacă nu i-ar fi mâncat doctorii, cu banii aceia s-ar fi plătit toate. Eu nu păstrez nici cheltuielile pentru înmormântare și nici nu am vrut să cheltui vreun bănuț din ai voștri. Aș fi cumpărat ceea ce-mi scrii, ca să le împarți acolo ca binecuvântare.

Acum, însă, copilașul meu, cei cărora le datorez mă vor trage înapoi. Și tu vei trece să pleci în ceruri lângă Hristos, iar eu sărmanul, voi rămâne în drum, zălog. Mă vei căuta lângă sfinți, iar eu voi fi lângă netrebnici. Plâng, sărmanul de mine, nemângâiat și fără de folos. Datoriile sunt datorii. Le strig: „Lăsați-mă să mor. A venit ceasul meu." Ei, nu. Și dă-i înțepături în vene, în fiecare zi, până nu mai sunt bun de nimic.

Acestea sunt, Pantelaki. Acum am primit cei douăzeci de dolari, cu ai Magdalenei. Nici nu apuc să-i văd. Ți-am trimis scufa, plutele de candelă și două Evanghelii mici pentru Preasfințitul. Pe una o aveam de ani buni, de când s-au tipărit. Este un dar bun. O citeam în Postul Mare de șapte-opt ori. Este în întregime legată în piele și husa ei este valoroasă pentru episcop. Acum

nu mai au astfel de Evanghelii legate. Sunt bucuros că, dacă mor, se roagă Preasfințitul nostru pentru mine.

Lasă, lasă... Pe mine acum o să mă mănânce datoriile. Doamna Vasiliki nu a trimis nimic. Cele patruzeci de Liturghii ale sale se apropie de sfârșit. Domnul s-o ajute.

Acum deci, Pantelaki al meu, în scurt timp, vei avea sărbătoarea ta și îți urez ani mulți și binecuvântați, cu multe daruri și binecuvântări de la Dumnezeu. Acum vei primi și fotografiile, să se bucure sufletul tău și să se veselească duhul tău.

Uleiul sfințit să-l dai. Am scris, unul lui Klio, unul Magdalenei și Kristinei. Îți doresc tot binele.

Părințelul tău, Iosif.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte 12.06.1959

Nimic nu este mai presus decât iubirea.
Aceasta să te rogi să-ți dăruiască Domnul și
Măicuța Lui preadulce

129
Către Monahia Vriéni (Kalamata)

Să scriem iarăși binecuvântatului, micului nostru copilaș, micuței noastre dragi, Vriéni.

Au trecut zile de când am primit scrisorica ta și am văzut cele scrise în ea. M-am întristat foarte tare că s-a pierdut scrisoarea mea, deoarece scrisesem cuvinte frumoase și folositoare, mai mult decât altădată. Domnul știe că sunt foarte grav bolnav, dar mă silesc întotdeauna.

Acum mi-au adus un doctor de afară. M-a amăgit obștea că va veni un doctor foarte bun de afară și vrea el singur să mă vadă. Pentru că eu m-am săturat de doctori și nu voiam, mi-au plăsmuit minciuni.

Mă umflasem foarte tare. Fără să mănânc nimic – de aceea am întârziat să-ți scriu. L-au adus de la Ierissos și, în fine, m-a văzut. Mi-a spus că era în pelerinaj la Sfântul Munte – așa i-au spus să-mi spună – și că e plăcerea lui să mă vadă. M-a examinat de două ori, bine, peste tot. Mi-a spus că sufăr cu inima și că răul s-a agravat. Dacă m-ar fi văzut cu două luni înainte, mi-ar fi făgăduit sănătate desăvârșită. Acum, însă, numai parțială. A prescris injecții în venă, în fiecare zi, și altele pentru balonare. Într-o oră i-a luat barca cu motor – erau doi – și i-a scos afară.

Când s-au dus ai mei să slujească Sfânta Liturghie, atunci s-au mărturisit: „Doctorul a luat și el o mie cinci sute de drahme."

Acum, cu ajutorul lui Dumnezeu, sunt mai bine de la injecțiile pe care le-am făcut. Le aveam în casă de la alt doctor. Vor să mă învieze și se luptă. În fine, în halul acesta am ajuns. Acum, numai ce mi-am revenit puțin și am început să vă scriu.

Deci, iubire multă să ai pentru Hristos și nu vei întârzia să te bucuri de El. Nimic nu este mai presus decât iubirea. Aceasta să te rogi să-ți dăruiască Domnul și Măicuța Lui preadulce.

Când zici rugăciunea neîncetat și te umbrește Harul Lui, atunci se înfierbântă sufletul tău de iubire dumnezeiască și se aprinde inima ta, încât numai Numele lui Hristos vrea să-L cerceteze, continuu. Și acesta să fie singura lui suflare și viață. Atunci vei vedea ce se întâmplă înlăuntrul tău. Lacrimile nu pot fi stăpânite. „Iubire,

iubire!", strigă. „Totul iubire!". Nu poate fi ținut valul. Și sufletul vrea să iasă și să meargă lângă El. Dar ajunge.

Și iarăși îți doresc numai de bine,

Părințelul tău, Iosif.

Sfântul Munte 25.06.1959

Ți-am scris că dispneea este de la boala de inimă. Dar adevărul adânc este că e de la Dumnezeu

130 Către monahul Pantelimon

Copilașului meu iubit și binecuvântat, rărunchii mei dumnezeiești și sfinți, mă rog să fii bine. Copilașul meu bun, rărunchii sufletului meu, astăzi am primit scrisorica ta și s-a desfătat sufletul meu de dragostea ta, copilul meu. Pentru toate câte îmi scrii s-au îngrijit frații tăi duhovnicești, iar astăzi au venit doctorii și injecțiile. Dar mâna Domnului este peste toate și așteaptă. Injecțiile ajută, doar-doar, ca să îți scriu. Toată noaptea o petrec fără somn, în picioare sau așezat. Sunt foarte bolnav. Dacă nu mă fac un pic mai bine, să nu hotărăști să te pornești să vii. Să nu se întâmple să mă găsești mort și să pierzi și cheltuielile. Îți voi scrie. Ai răbdare.

Cumpărați, așa cum scrie Magdalena, o casă și așezați-vă deocamdată acolo, până când va deschide Domnul cale și vom vedea care este voia Lui.

Ceea ce ai trimis a fost luat de către frați. Eu mă rog și plâng întruna să vă păzească Domnul de tot răul. Acum mi-a scris și Vasiliki și m-am liniștit. Voi muri

în pace. Ți-am trimis și altă broșurică, a doua. Acum îți trimit pe a treia, dar m-am îngreuiat. Nu știu dacă voi putea să-ți mai scriu altădată. Dacă nu, mă voi ruga pentru voi în cealaltă viață. Rugăciunea mea va fi totdeauna împreună cu voi. Aveți ajutor pe Hristos și pe Preasfânta. Să fie totdeauna în mintea voastră și în inima voastră preadulcele și preadoritul nume al Lor. Aceasta ține loc de multe rugăciuni. Nu te întrista că nu afli Har în rugăciunea ta. Va veni iarăși. De aceea se retrage, ca să-L ceri cu mai multă sete și, când vine, să fii și mai atent, ca nu cumva să-L pierzi. Și iarăși se va retrage. În felul acesta, omul se face desăvârșit în fapt și cu experiență, ca să călăuzească și pe alții fără de greșeală pe calea mântuirii. Siliți-vă, deci, și fiți atenți la cursele diavolului, deoarece „cei ce se silesc pun mâna pe Împărăția Cerurilor."

Încă nu ne-au venit medicamentele. Când vor veni, o să vedem. Ți-am scris că dispneea este de la boala de inimă. Dar adevărul adânc este că e de la Dumnezeu. Întrucât, când eram tânăr, m-am luptat de bunăvoie, acum este nevoie să fim luptați împotriva bunei noastre voiri, ca să avem și mai multă plată.

Le văd pe toate, copilul meu, dar ce să fac? Frații tăi nu se liniștesc. Caută să-mi dea viață. Eu văd „mâna Domnului" deasupra mea. Nu ies afară. Nu merg nicăieri, ca să nu mor pe drumuri. Aici voi adormi, împreună cu Părinții mei. Acum sunt foarte rău. Numai ce slăbește un pic dispneea și îndată mă apuc și scriu. Trei zile nu am mâncat. Astăzi am dormit și am mâncat puține smochine proaspete, cele care își au vremea în postul Sfinților Apostoli. Și termin scrisoarea ta. Ai urările tuturor. Te îmbrățișez,

smeritul părinte Iosif.

Scrisori nedatate

Sfântul Munte [...]

Nu vă osteniți să alergați la doctori!

Iubite și binecuvântate domnule Ioan[139], am primit scrisoarea ta și am văzut cele scrise în ea și mă bucur pentru dragostea pe care o porți din inimă copiilor tăi. **131 Către Ioan**

Îngrijiți-vă vă rog, să faceți așa cum îi scriu, spre folosul sufletului, și va fi bine și trupul ei.

Și nu vă osteniți să alergați la doctori, din moment ce alături de noi toți este Doctorul sufletului şi al trupului. Aici noi nu încetăm să vă pomenim, ca să vă păzească Domnul.

Bucurați-vă în Domnul!

Cel din urmă, Gheron Iosif.

Sfântul Munte (1946?)

Nădăjduiesc ca vreodată să faceți casa voastră oază pentru necăjiți

[...] Va ajunge întru cunoștință şi va înțelege că viața este un vis care trece repede. Deșertăciunea **132 Către Erghina**

[139] Este vorba despre tatăl surorilor de mănăstire Ecaterina și Navsika, către care a trimis scrisori Bătrânul. Vezi scrisorile 93 și 96.

deșertăciunilor. Toate trec. Dacă cel Atotputernic i-a trimis înștiințare, de ce nu-L pricepe binecuvântatul? Ceva asemănător mi s-a întâmplat și mie. Nu vă aduceți aminte? S-a dus floarea! A plecat și m-a făcut să înțeleg deșertăciunea. Fratele nostru este și mă doare. Dar numai cu lacrimile sale se va vindeca, nu cu ale noastre.

Acum, sora mea dragă, spune-mi despre ostenelile din casa voastră. Fă răbdare! Sunt acolo, înlăuntru. Cu ochii inimii poți să mă vezi.

O, sora mea bună, casa voastră din Pireu înseamnă mai mult pentru mine, păcătosul, decât cea în care m-am născut. Acolo, înăuntru, între pereții aceia am luat hotărârea plecării din lume. Acolo mi-am adunat ultimele mele lucruri și am luat binecuvântarea cinstitei noastre maici.

Să primiți săraci. Să dați să bea celor însetați. Să mângâiați pe cei suferinzi. În casa voastră am văzut adevărul curat. Cu bucurie aș fi stat împreună cu voi și mai mult, dar trebuia să plec la schit.

Nădăjduiesc ca vreodată să faceți casa voastră oază pentru necăjiți.

Milostenia ta am primit-o toți cu multă bucurie. Să primești de la mine o binecuvântare pentru draga noastră noră. Aveți rugăciunea Maicii noastre a tuturor, a Maicii Domnului cea Preadulce, Myrthidiotissa.[140]

---

[140] Încheie fără urări sau semnătură.

Sfântul Munte [...]

Să zică rugăciunea neîncetat și va deveni smerit, dar și mare

[...] Sora mea, Dionisaki într-o zi va deveni apostol. 133 Către Erghina
Nepotul meu iubit și fiul tău este sufletul sufletului meu. Are daruri și virtuțile sale se văd de departe.

Te rog să păstrezi icoana Maicii Domnului Myrthidiotissa, este a ta.

O, draga mea! Ce bucurie am avut când l-am văzut! Va mai veni iarăși prilejul de la Dumnezeu să văd sporirea lui? Să zică rugăciunea neîncetat și va deveni smerit, dar și mare. [...]

Sfântul Munte

(1946)[141]

Îngrijește-te, numai, pentru sufletul tău

[...] Să-mi scrii cât de repede. 134 Către Erghina

Astăzi voi merge să cer împrumut un milion. Vreau să văd cum le va chivernisi Domnul. Și aștept multe

[141] Un fragment neidentificat către Erghina. Pe aceeași hârtie, fără dată, este scrisă și scrisoarea următoare către Dionisie.

mandate, deoarece am trimis cruci, dar poştaşul lipseşte. În fine, deoarece sunt mâhnit, nu am poftă să scriu multe. Îngrijeşte-te, numai, pentru sufletul tău.

Îţi doresc de bine,

smeritul frate al tău, p. Iosif.

Sfântul Munte (1946)[142]

Este o vreme în care monahul, când vine Harul şi ajută, este în Rai şi petrece ca un înger în trup

135 Către Dionisie

Copilul meu drag, Dionisie, mă rog pentru sănătatea ta. Rărunchii mei, Dionisie, am primit scisoarea ta şi m-am bucurat. Domnul, copilul meu, să aibă grijă pentru folosul sufletului tău. Primul tău gând este „jug uşor". Al doilea este „uşor şi greu". Este o vreme în care monahul, când vine Harul şi ajută, este în Rai şi petrece ca un înger în trup. Dar când pleacă Harul, ca să fie încercat, atunci gustă în fiecare clipă apele otrăvite ale iadului, întuneric şi durere în suflet, dar şi iarăşi lumină şi mângâiere, şi iarăşi durere de neînchipuit. Cel căsătorit merge pe un drum de mijloc. Nici mult urcuş, nici mult coborâş. Aşadar, Domnul să te călăuzească spre sarcina pe care vei putea să o porţi.

Aştept şi cărticelele. Sunt toate mici. Sunt ieftine, dar folositoare.

Te sărut. Smeritul p. Iosif.

---

[142] Scrisoarea este scrisă pe aceeaşi foaie de hârtie cu precedenta.

Sfântul Munte

[...][143]

Am văzut copiii pe drumul lui Dumnezeu

Erghina mea, răbdare şi smerenie! 136 Către Erghina
Numai aşa deschide Dumnezeu râul iubirii.
Nu trimite alt ajutor. Ajunge.
Am văzut copiii pe drumul lui Dumnezeu. Sunt la rugăciune.

Sfântul Munte [...]

Iubirea dumnezeiască nu mă lasă, dar pentru păcatele mele am fost lipsit de fraţi duhovniceşti dragi

Iubite Dionisaki, dragul meu nepot, al surorii mele dragi. Mă bucur pentru vizita ta şi să aflu noutăţi despre familia ta şi despre fraţii cei întru Hristos. 137 Către Dionisie

Iubirea dumnezeiască nu mă lasă, dar pentru păcatele mele am fost lipsit de fraţi duhovniceşti dragi. De ce m-a părăsit fratele meu?[144]

[143] Această notă către sora lui a fost scrisă provizoriu pe spatele coperţii unui caiet.
[144] Nu este clar la cine se referă, la Părintele Efrem Karagiannis sau la Părintele Athanasie.

Dionisaki, dacă ai să-l vezi vreodată, pune-i întrebare, ca și când aș fi eu cel care întreabă: „Îmi cereți rugăciunea mea. Vreau și eu de la voi o clipă de părăsire a alor voștri."

Nu-mi este ușor să mai scriu. Anul acesta este an de durere. Lacrimi, plânsuri și suferință.

Să ziceți rugăciunea. Dumnezeu este iubire și ne aude. Trebuie și noi să auzim, căci ne strigă pentru binele nostru.

Și dacă a plecat fratele meu, Dumnezeu îi va trimite înștiințare. Preasfânta să-l aducă înapoi. Fie, fie!

O, lumină a sufletului meu! Înainte de a pleca, să se întoarcă!

IC XC
NI KA

Sfântul Munte (1958?)

Trupul este atât de ostenit, încât e gata de plecare

138 Către Dionisie

Copiii mei dragi, iubite nepot al preaiubitei mele surori, focul iubirii pentru voi este mare.

Scriu pentru tine și pentru nora noastră, care va dărui copii ai lui Dumnezeu.

Trupul este atât de ostenit, încât e gata de plecare. Din fericire, există ochii sufletului, care mă călăuzesc. Nici inima nu mai rezistă.

Dragul meu Dionisaki. Am dat un [...]

[...] al tău.

Sfântul Munte [...][145]

În loc de bani, ar fi mai bine să faceți ceea ce mă ostenesc și vă scriu

[...] Pentru mine, în loc de bani, ar fi mai bine să 139
faceți ceea ce mă ostenesc și vă scriu. Mai întâi Vriéni Către
și după aceea toate surorile. Și aceasta mi-e de ajuns, Monahia
pentru binecuvântare multă. Și Hristos îmi va da plata Vriéni
iubirii și îmi dă iubirea pe care o cer.

Același, Iosif.

Sfântul Munte (1945-1946)[146]

Astăzi, când toți cer de la celălalt să împlinească toate poruncile

[...] Să le scriu. De aceea și moartea, care pentru 140
mulți este mare și înfricoșătoare, este o odihnă, pentru Către
mine este ca un lucru preadulce, care, de îndată ce va Erghina

---

[145] Această notă este scrisă pe o hârtiuță mică și constituie un post scriptum uneia dintre scrisorile adresate monahiei Vriéni, pe care nu am putut-o însă identifica.

[146] Din această scrisoare există numai două pagini, numerotate 9 și 10, pe care nu am putut să le identificăm ca fiind continuarea vreuneia dintre scrisorile cunoscute. Datarea ar plasa-o între anii 1945 și 1946.

veni, mă va odihni de necazurile lumii. Și o aștept din clipă în clipă, deoarece este mare cu adevărat, dar foarte mare este și lupta de a purta greutățile lumii, astăzi, când toți cer de la celălalt să împlinească toate poruncile. Dacă te află că dorești să împlinești chiar și numai o poruncă, care zice „De la cel care ia cele ale tale nu cere înapoi", te vor dezbrăca de tot imediat și îți vei da duhul înghețat! Dacă zici să plinești „Când te obligă să mergi cu el o milă, mergi două!", crede-mă că nu vei mai vedea niciodată coliba ta, deoarece te vor obliga iarăși și iarăși, până îți vei găsi sfârșitul. Iar dacă cauți să împlinești „Dacă te lovesc pe un obraz, întoarce-l și pe celălalt!", atunci, cu mic, cu mare, te vor bate toată viața.

Așa sunt vremurile noastre. De aceea se cere multă răbdare, până când ne vom da duhul în picioare.

Acestea, în puține cuvinte, surioara mea dragă. De aceea, îmbărbătează-te și să se întărească sufletelul tău în toate cele ce te așteaptă.

Am luat și lucrurile de la Părintele Antonie și cele două mii pe care le trimite Eupraxia lui G. Antonie și le mulțumesc de mii de ori.

Mă rog pentru toți, mai ales pentru tine, din tot sufletul.

Smeritul P. Iosif.

Scrisoare către un monah anonim[147]

Această carte sfântă, în manuscris, a vrednicului de pomenire și celui întru cuvioși Părintele nostru Iosif Monahul, unchi după mamă al nevredniciei noastre, a fost dată ca binecuvântare și spre folosul mânăstirii noastre, Maica Domnului Myrthidiotissa – și de aceea este proprietate nestrămutată a acesteia – de către preacuviosul Părintele nostru Efrem Karagiannis, primul fiu duhovnicesc al pomenitului și cel între cuvioși părintele nostru Iosif.

Fie ca rugăciunile celor doi cuvioși părinți ai noștri să ne ajute întotdeauna în marea cea învolburată a acestei vieți, până când vom ajunge cu Harul lui Hristos la limanul liniștit al vieții veșnice.

Stamata, 18.03.73
Nevrednica Vriéni, monahia[148]

---

[147] Textul de față al Părintelui este intitulat de el însuși „Scrisoare a unui oarecare monah ascet". În prolog spune că se ocupă cu „viețuirea monahală și ascetică". Este adresată către un „fiu iubit în Domnul" (fără să fie menționat vreun nume), cu care, se vede din text, purta corespondență. Este evident că această lucrare a fost scrisă pentru a fi folosită ca ajutor de către orice monah interesat. În scrisorile sale, Bătrânul o caracterizează drept „carte" (scrisorile 56, 70, 78, 81 și 82), cărticică (scrisoarea 59), osteneală (scrisoarea 59) și broșurică (scrisoarea 81). În scrisorile 42, 44, 46 și 47 se referă și la altă scriere a sa, despre care spune că a scris-o cu cincisprezece ani înainte, adică în 1932, pe care o intitulează el însuși „Trâmbița mișcată de Duhul" și spune că este „pentru asceți" și că „sunt zece cuvinte." Aceasta este asemănătoare în conținut, dar diferită de cea de față (vezi în Introducere, pp.).

[148] Nepoata Bătrânului, Monahia Vriéni, fiind stareță a Mănăstirii Maicii Domnului Myrthidiotissa din Stamata, Attica, a scris cele de mai sus pe coperta interioară a cărții.

Stihuri la cartea de față

Nu a'ncetat albul Athon, cu culmea înălțată,
pomi a hrăni la poala lui, ierburi ce floare poartă,
când, după ce S'a răstignit Hristos Mântuitorul,
Sfintei Maicii lui Dumnezeu preamare s-a dat harul.

Când a venit către Athon cu-Apostolii pe mare,
la Dumnezeul tuturor a îndrăznit a cere,
zicând: „Copile preadorit, Tu, Fiul meu și Doamne,
locul acesta dăruie'mi livadă să îmi fie;

de la un cap la celălalt singură să mi'l umplu,
podoabă pomi cuvântători și flori să pun într'însul,
să facă rod cuvântător, oricine să mănânce
și la oricare pom va vrea a cerceta să-alerge;

de-ajuns să nu dea înapoi cel care cercetează,
și, cu răbdare căutând, neîndoios afla'l-va;
nici chiar de cele pentru trai să n'aibă grijă iarăși,
luându-se cu griji lumești, și sufletul lăsându'și".

Dacă martor adevărat chiar Ziditoru-i este,
Care hrănește păsărea și tot ce se târăște,
făptura după chipul Său dumnezeiesc cum oare
neîngrijită va lăsa și fără apărare?

Iar dacă încă mai îmi ceri și-a doua mărturia,
pe'mpărăteasa o auzi, pe Maica Lui, Maria,
că zice: „De cel ce aici pentru-al meu nume șade
făr'a uita de'ndatoriri și voia mea o face

eu însămi mă voi griji să-i trimit demâncare
și'n toată boala și'n necaz îi voi fi scutitoare.
și solitoare sus, în cer, bună, vrednică, mare,
lui însămi mă voi arăta, cum nu i-a fost nicicare.

Pentru că Eu născutu-L-am și L-am hrănit la sânu'mi
pe Domnul meu și Dumnezeu, Mântuitorul lumii,
Căruia înainte'I stau și Stăpânii, și Tronuri,
și Heruvimi, și Serafimi, și oștile de Îngeri,

cete de-Apostoli, de Proroci, de Mucenici, toţi Sfinţii,
și Eu, Împărăteasa tuturor de pe pământ, cum și din cer,
Deci, de voiești, ascultă-mă, și tot necazul poartă
și Crucea Fiului meu tu să nu o lași vreodată.

și-ai să te veselești în veci cu sfântă rugăciunea
tuturor Sfinţilor și-a mea de-maică-mijlocirea.

Amin.

IC XC
NI KA

Sfântul Munte [...]

În acest semn vei învinge

141 Către un monah anonim

Epistola unui oarecare monah ascet aghiorit, împărțită în capitole, conținând pe scurt:

Cuvinte practice despre rânduială, mâncare și rugăciune, cum se străbat cele douăzeci și patru de ore ale zilei și nopții;

Răspunsuri la întrebări, despre înșelare și Har, despre cunoștință și gândire, despre smerenie și iubire, despre lupta cea îndoită a demonilor, despre cele trei stări ale firii, despre iubirea desăvârșită;

Și celelalte, pe care acesta le-a înțeles, le-a văzut și le-a auzit și le scrie către fiii săi duhovnicești.

Prolog

Iubite fiule întru Hristos, bucură-te! Și Harul lui Dumenzeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh să fie în sufletul tău. Amin.

Fiul meu, deoarece te văd ca pe un cerb însetat și dorind izvoarele apelor celor cerești ale dumnezeiescului Har și căutându-le pe acestea cu dragoste fierbinte, eu, deși neștiutor de carte, încerc aceasta neuitând măsura neputinței mele și a neștiinței mele de

carte, ci încrezându-mă în rugăciunile Părinților mei. Cu ajutorul lui Dumnezeu și al rugăciunilor tale sfinte, încep de la început să îți scriu despre viețuirea monahală și ascetică și despre felul în care se învrednicește monahul de Împărăția Cerurilor și devine părtaș al bunătăților celor veșnice, cu Harul și mila lui Dumnezeu.

Iar tu, fiul meu, să nu te îngreuiezi a le studia, ci în fiecare zi să le citești de multe ori, până când se vor întipări înlăuntrul sufletului tău și vor naște roade bune și frumoase. Și să nu le ții drept cuvinte simple, deoarece nu sunt, ci sunt cuvinte ale făptuirii Sfinților Părinți luminați de dumnezeiescul Har, din care am învățat și din ale căror roade, în parte, am și gustat. Și ca un neștiutor de carte ce sunt, multe osteneli am depus să ți le scriu, întrucât pentru cultivarea acestora până la sânge m-am dăruit. Și acum le pun gata pregătite înainte ochilor tăi, ca pe o masă cu mâncăruri de multe feluri sau ca pe un Rai de desfătare, cu diferiți pomi plini de rod.

Așadar, nu fii nepăsător, ci, tăind din acestea, mănâncă în fiecare clipă, ca să trăiești viață veșnică și ca să fugi de fructul cunoștinței, din care au mâncat protopărinții și au murit.

Așa să fie, Doamne, să ne păzim de fructul cel oprit și, prin Tine, preadulcele nostru Dumnezeu, să ne luminăm spre adevăr. Căruia fie slava și stăpânirea în veci, Amin.

Început cu Dumnezeu. Despre Rânduiala și viețuirea monahală, cum să străbată monahul[149] cele douăzeci și patru de ore ale zilei și nopții

Capitolul I

Și iată, fiule, încep înainte de toate să îți pun înainte cum trebuie să petreci timpul. Deşi de multe ori, prin nenumăratele scrisori și îndemnuri ți-am spus, iată că iarăşi îți expun cele necesare, pe scurt, pe fiecare în parte. Ascultă rânduiala.

La prânz, la orele 7[150], după ce mănânci mâncarea rânduită, dormi 3 sau patru ore și, când te scoli, fă Vecernia pe metanier. Și când termini, fă cafeaua, ca ajutor pentru priveghere. După ce bei cafeaua, începi Pavecernița, în linişte, fără glas și fără lumină. Zici și Acatistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Și după ce termini, stai, dacă poți, în picioare, ținând mâinile încrucișate, și spune această rugăciune în minte, fără lumină, deoarece lumina împrăștie mintea:

„Doamne, Iisuse Hristoase, preadulce Tată, Dumnezeule și Doamne al milei și Făcătorule a toată făptura, caută spre smerenia mea și toate păcatele mele iartă-le, pe care le-am făcut în tot timpul vieții mele și

[149] Cuvântul monah este șters, foarte probabil de Bătrânul însuși, care a făcut o corectură ulterioară la această copie.

[150] La Sfântul Munte se folosește ora bizantină, care se stabilește în funcție de apusul soarelui. Ora bizantină este întotdeauna cu câteva ore înainte de ora lumească. Diferența dintre cele două depinde de anotimp. În mijlocul verii, diferența este de aproximativ trei ore, iar în mijlocul iernii, de aproape șase ore.

până în ziua și ceasul de acum. Și trimite pe Preasfântul și Mângâietorul Tău Duh, ca Acesta să mă învețe, să mă lumineze, să mă acopere, să mă păzească, să mă curăţească, să mă sfinţească şi să mă învrednicească a nu mai păcătui, ci cu suflet și inimă curată să Te cinstesc pe Tine, să mă închin Ție, să Te slăvesc, să-Ţi mulțumesc și să Te iubesc din tot sufletul și din toată inima, pe Tine, Mântuitorul meu preadulce și Binefăcător Dumnezeu, Cel vrednic de toată iubirea și cinstirea. Da, Bunule Părinte fără de început, Fiule împreună-fără-de-început și Duhule Preasfinte, învrednicește-mă de luminarea dumnezeieștii și duhovniceștii cunoștințe, ca, văzând dulcele Tău Har, prin acesta să port sarcina acestei priveghheri de noapte și să-Ți aduc Ție rugăciunile și mulțumirile mele curate, cele către Tine, cu mijlocirile Preadulcii Maicii Tale și ale tuturor sfinților, Amin.

Spune după aceea și cuvintele tale, câte poți și cum știi. Încercând să miști rărunchii sfinţi ai lui Dumnezeu spre milă și iubire. Și după ce te ostenești mult, așază-te și adu-ţi în minte diferite amintiri bune: moartea, iadul, judecata de la cea de-a Doua Venire. Și plângi cât îți dă Dumnezeu. Și după aceea întoarce-ți mintea ta spre Rai, spre desfătarea celor drepţi și a bunătăților veşnice, și mulţumeşte Mântuitorului cel Bun și Dumnezeului cel Binefăcător. După aceasta scoală-te și fă-ţi canonul. Și iarăşi te așezi și citești Viețile Sfinţiilor și alte cărți care străpung inima. Și dacă vine somnul, te ridici în picioare și începi slujba.

Și după ce termini totul, și Ceasurile, și Paraclisul cu metanierul, așa cum te-am învăţat, atunci te așezi și te odihnești. Dormi puțin, până se face ziuă. Și dacă

te scoli, bea ceva cald, cu douăzeci și cinci de grame de pâine sau pesmet. Și începi să faci lucrul tău, zicând și rugăciunea cu mintea, neîncetat. Și iarăși, dacă ai timp, citești și plângi în liniște. Și gătești mâncarea ta cu măsură, așa cum te-am învățat. O cutie goală de lapte, cu boabe uscate[151], sau orez, din care se fac două farfurii și ajung pentru două zile. Jumătate pentru fiecare. Și după ce le fierbi bine, mănânci la ora 7 (șapte) cu cincizeci de grame de pâine sau pesmet. Și dacă se mănâncă ulei, marți, joi, sâmbătă și duminică, pui și tu în farfurie până la zece grame. Și dacă ai, pui câte puțin, fie brânză, fie ou, fie sardea, fie zece măsline. Și iarăși dacă ai fructe sau ceva dulce, mănâncă puțin din toate la masă, spre slava lui Dumnezeu. Să mănânci și să ai smerenie, să nu judeci pe ceilalți. După-amiază nu ai binecuvântare să primești pe nimeni să vorbești, nici monah, nici mirean, oricine ar fi. Să vină dimineața.

Această rânduială trebuie păzită, chiar dacă este Paște sau Crăciun sau lăsata secului, întotdeauna vei mânca doar o dată. Din prima luni din Postul Mare să nu postești cele trei zile, ci să bei ceva cald, cu puțină pâine sau pesmet, după ce s-a înnoptat. În toate să ai măsură și discernământ. Dar, pentru că de multe ori ți-am spus acestea și cunoști deja rânduiala, de aceea las deoparte și nu mai spun cele deja cunoscute. Dar și pentru că practica, odată cu trecerea timpului și cu ajutorul lui Hristos, ne înțelepțește pe noi cel mai mult. Amin.

---

[151] Aici se referă la boabe de fasole, linte, năut etc. – n. tr.

Spre răspuns la întrebările acestuia. Așadar, ai aflat, fiule, cum să petreci timpul. Află și răspuns la toate câte mă întrebi și dorești să știi

Capitolul II

Și întâi, să zicem de cele despre care spui că le auzi înlăuntrul tău, „Sfânt, sfânt" și celelalte, pe care mi le scrii. Acestea, îți spun, fiul meu, că tu dormi și le auzi. Deoarece este un somn la cei ce se nevoiesc, când trupul nu mai poate, un somn foarte subțire. Și când stă în picioare, și când se așază, îl fură fără să-și dea seama. Și atunci vede acestea în somn și crede că este treaz, dar nu este. Ajunge să doarmă toată noaptea, fără să știe. Prin urmare, tu să încerci să priveghezi noaptea, cu lectură, în picioare. Să te plimbi în camera ta, să te speli pe față ca să te trezești și atunci vei ști cum le vezi, deoarece, într-adevăr, toți nevoitorii le văd în somn. Dacă însă le vezi treaz fiind, iarăși nu este amăgire. Demonul nu zice unele ca acestea: „Mă închin Tatălui, Fiului și Sfântului Duh."

Îmi scrii iarăși despre tresăltarea inimii, care ți se întâmplă. Și îți spun, și sfinții spun, că, atunci când omul își va curăți sufletul său și se va zămisli înlăuntru Noul Adam, preadulcele nostru Iisus, atunci inima, neputând să-și stăpânească bucuria și acea negrăită plăcere care cade în ea, atunci tresaltă și ochii varsă lacrimi preadulci. Și omul întreg devine ca o pară de foc din iubirea lui Hristos. Și mintea se face în întregime lumină și este uimită și se minunează de slava lui Dumnezeu. Nu așa cum îmi scrii tu, că te întuneci și nu

știi unde ești. Așadar, pe acestea le înțelegi greșit. Ia aminte!

Iarăși îmi zici că trupul amorțește și se face ca mort. Și eu îți spun că de multe ori, într-adevăr, trupul amorțește, dar mintea se face în întregime ochi și inima simte multă dulceață și bucurie fără de măsură. În sfârșit, și acestea, dacă sunt așa cum îți scriu eu, iarăși nu sunt măsuri mari, ci sunt ale începătorilor. În timp ce se curățește sufletul, atunci vede acestea. Când, însă se va curăți desăvârșit, atunci le vede diferit, lucru despre care nu îți scriu, deoarece nu poți să-l înțelegi. Eu numai aceasta îți spun, să te rogi la Dumnezeu să-ți dea cunoașterea deosebirii duhovnicești. Cum trebuie să gândești și cum trebuie să ai mintea ta, până când te vei învrednici de adevărul concret. Adevărul este Hristos, Căruia fie slava și stăpânirea în veci, amin.

Despre lucrarea duhovnicească a cugetului și cum trebuie să gândim

Capitolul III

Deci, fiule, ai aflat răspunsurile la întrebările tale. Ascultă și cum trebuie să te lupți împotriva vrăjmașilor. Și cu atenție să citești de multe ori, ca pe o lecție, ca să știi ce să cauți și cum trebuie să lupți cu gândurile mândriei, atunci când îți zic că te-ai sfințit sau că ai Harul și că plângi mult.

Așa să zici către Domnul (rugăciune): „O, preaiubitul meu, preadulce Iisuse Hristoase, cine s-a rugat

pentru mine și cine Ți-a cerut să mă aduci pe lume și să mă nasc din părinți atât de buni și credincioși creștini, când atâția alții se nasc fie turci, fie franci, fie masoni, fie evrei, fie păgâni, sau alții care nu cred în Tine și sunt ca și când nu s-ar fi născut desăvârșit și vor fi osândiți veșnic? Cât de mult, deci, trebuie eu să Te iubesc și să Îți mulțumesc pentru un dar atât de mare și pentru binefacerea pe care mi-ai făcut-o? Și sângele meu de l-aș vărsa, nu e de ajuns să-Ți mulțumesc. Dar și, iarăși, Mântuitorul meu preadulce, cine s-a rugat pentru mine să mă rabzi atâția ani, păcătuind încă din anii copilăriei, și nu Te-ai săturat să mă vezi nedreptățind, furând, mâniindu-mă, lăcomind cu pântecele, îndestulându-mă, pizmuind, invidiind și fiind plinătatea a toată răutatea și pe Tine, Dumnezeul meu, hulindu-Te prin faptele mele?

Iar Tu, Domnul meu, nu ai trimis moartea să mă ia în păcate, ci îndelung-răbdător fiind m-ai răbdat, căci dacă aș fi murit, veșnic aș fi fost osândit. O, bunătatea Ta, Doamne!

Dar și iarăși, cine Te-a implorat pentru mine să mă aduci la pocăință și mărturisire și să mă îmbraci cu schima mare, cea îngerească? O, măreția Ta, Doamne! O, înfricoșătoare și prea mare iconomie! O, darul Tău bogat, Stăpâne! O, tezaur al Tău de negolit și taine de negrăit! Cine nu se va înfricoșa, minunându-se de bunătatea Ta? Cine nu se va minuna văzând mila Ta bogată? Mă înfricoșez, Stăpâne, să povestesc bogăția darurilor Tale. Stăpânul și Domnul meu Se răstignește ca să mântuiască pe cel care Îl răstignește. Eu, prin păcat, Îl răstignesc pe Făcătorul meu și Cel care m-a plăsmuit mă eliberează.

O, dulce iubire, Iisuse, cât Îți sunt de dator? Nu, Făcătorul meu, nu pentru viața veșnică trebuie să Te iubesc, pe care mi-ai făgăduit-o. Nu pentru că-mi zici să-mi dai Harul Tău, nici pentru Rai. Ci sunt dator să Te iubesc deoarece ești vrednic de toată iubirea. Sunt dator să-Ți robesc, deoarece m-ai eliberat de robia păcatului și a patimilor!"

O, minune mare! Ce rob cumpărat cere plată, deoarece lucrează la stăpânul lui? Și cum se poate să ceri eliberare, din moment ce ești dator banii cu care ai fost răscumpărat?

Iată, împăratul și Domnul tuturor S-a răstignit pentru tine și te-a eliberat din robia demonilor. Și ți-a dat porunci care sunt medicamente împotriva patimilor, ca lucrând acestea, să scapi de patimile care te-au biruit, zicând:

Să nu desfrânezi, ci să te ostenești să devii înfrânat, deoarece dacă nu te silești să devii înfrânat, cu siguranță vei deveni desfrânat. Să nu furi, ca să devii credincios. Și dacă nu te silești să devii credincios, vei deveni fur. Să nu fii iubitor de argint, ca să fii milostiv. Și dacă nu te silești să fii milostiv, vei deveni iubitor de argint. Să nu lăcomești cu pântecele, ca să devii cumpătat. Să ai dragoste, ca să nu devii pizmuitor. Așa este cu toate virtuțile.

Așadar, după ce Domnul, mai întâi prin dumnezeiescul Botez, ne-a eliberat, ne-a dat dumnezeieștile Lui porunci, ca medicamente împotriva patimilor, ca să nu cădem iarăși în robia păcatului.

Prin urmare, noi, nu că am lucra lui Dumnezeu și ne-ar datora plată, nu că am lucra pentru viața veșnică, ci ca robi răscumpărați, lucrăm ca să nu devenim

robi ai demonilor. Suntem datori să lucrăm, deoarece am fost răscumpărați. Și, din moment ce ne-am îndatorat, trebuie să-I slujim cu multă smerenie, păzind toate sfintele Lui porunci. Și dacă, deci, vom fi aflați robi credincioși, atunci Domnul ne va da în dar dumnezeiescul Lui Har și ne va izbăvi de patimi. Și ne va dărui Împărăția Lui cerească, zicând: „Vino, rob bun și credincios! Peste puține te-ai arătat credincios, peste multe te voi pune!" Vezi, fiule? Că nu ne zice „Vino să-ți dau pentru ostenelile tale pe care Mi le-ai lucrat." Ci milă a iubirii, prin multa Lui bunătate, ne dă nouă dulcele Său Har. Ne ia și patimile care ne tulbură și, în general, ne învrednicește de Împărăția Sa. Când, așadar, te apropii să-ți faci datoria ta, rugăciunea, vino cu multă smerenie, cerând mila lui Dumnezeu. Nu că ți-ar fi dator și trebuie să-ți dea Harul, ci că ești legat și ceri Har ca să te dezlege, zicând (rugăciune):

„Stăpâne, preadulce Domn al nostru, Iisuse Hristoase, trimite Harul Tău cel Sfânt și dezleagă-mă din legăturile păcatului. Luminează-mi întunericul sufletului, ca să înțeleg nețărmurita Ta milă și să Te iubesc pe Tine și să-Ți mulțumesc cum se cuvine, preadulcele meu Mântuitor, Cel vrednic de toată iubirea și mulțumirea. Da, bunul meu binefăcător și mult-milostive Doamne, nu îndepărta de la noi bogata Ta milă, ci îndură-Te de făptura Ta. Știu, Doamne, povara greșelilor mele, dar am văzut și mila Ta de negrăit. Văd întunericul sufletului meu fără de simțire, dar cred cu bune nădejdi, așteptând luminarea Ta dumnezeiască și izbăvirea de viclenele mele răutăți și de patimile mele nimicitoare. Cu mijlocirea preadulcii Tale Maici, a Stăpânei noastre, Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și ale tuturor sfinților, Amin."

Astfel, să nu încetezi să te rogi până la ultima ta suflare. Şi Dumnezeu puternic este să împlinească cererea ta, Căruia fie slava şi puterea, cinstea şi măreţia în veci, amin.

Despre atenţie, dacă ne vine ajutorul dumnezeiesc, cum să ne luptăm cu gândul părerii de sine

Capitolul IV

Fiule, ai învăţat cum să gândeşti, acum învaţă şi cum să te lupţi. Dacă Domnul cel Bun ne cercetează şi ne eliberează de patimi şi ne arată iubirea Lui nemărginită, să nu socoteşti că nu-ţi mai este de folos paza. Ci află că, atât cât suntem săraci, căutăm bogăţia şi, când ne îmbogăţim, avem mai multă frică să nu se întâmple să adormim sau să fim nepăsători şi să intre hoţii să ne fure comoara.

Şi ascultă un exemplu de hoţi.

După ce te rogi, îţi vine dumnezeiasca luminare şi simţi bucurie şi dulceaţă nespusă. Îndată, un fur, părerea de sine, vine şi-ţi zice în taină: „Ah, acum te-ai sfinţit!" Spune-i: „Încetează, demon rău, căci şi până la al treilea cer dacă urc, nimic nu este de la mine." Şi iată ce zice Pavel: „Cu răpire am fost răpit." Şi a auzit cuvinte de negrăit. Aşadar, s-a ridicat oare el cu voia lui? Nu. Şi dacă altcineva l-a urcat acolo, are el ceva al lui? Nu. Iată ce zice, iarăşi, după ce a salvat lumea întreagă prin propovăduire: „Nu din voia mea fac acestea, ci din voia lui Hristos care lucrează în mine."

Vezi, fiule? Ce avea al său, deci, acela, din moment ce altul îl călăuzește? Spune, așadar, și tu mândriei celei rele că, „dacă urc la cer și văd pe îngeri și vorbesc cu Domnul, nimic nu este de la mine, căci Împăratul a vrut să ia lut, noroi din baltă, și să-l așeze alături de tronul Său. Nu este Împărat? Cum vrea, așa face. Poate, oare, lutul să se mândrească deoarece este lângă Împărat? Nu. Ci mai curând se minunează de bunătatea și de smerenia Împăratului. Cum de nu S-a scârbit de țărâna cea murdară, ci a adus-o lângă El? Așadar, așa cum te-a ridicat din noroi, la fel, iarăși, când vrea El, te aruncă jos în firea ta de noroi.

Așadar, nici când te-a ridicat nu a fost vreo ispravă a ta, nici când te-a aruncat înapoi acolo, de unde te-a luat, nu trebuie să te superi, ci să zici: „Eu, Doamne, sunt fiu vrednic al iadului. Și nu mă plâng, căci faptele lui le-am săvârșit și le săvârșesc. Prin urmare, Tu ai vrut și m-ai urcat la ceruri. Tu vrei și mă arunci în iad. Facă-se voia Ta cea sfântă!" Numai atunci trebuie să te superi, când tu faci păcatul și cazi. Și să nu te superi pentru că ai căzut, ci să te superi pentru că ai supărat pe Dumnezeu. După atâta iubire, câtă ți-a arătat, tu te-ai dovedit nerecunoscător.

Dar iarăși trebuie să înnoiești nădejdile, să te ridici, să nu deznădăjduiești pentru că ai păcătuit. Iar dacă fără de păcat ai suferit prefacere, nu te teme, ci bucură-te, că ai văzut bunătățile lui Dumnezeu și ai dobândit mai multă credință și nădejde fierbinte, că vei deveni moștenitor al celor pe care le-ai văzut, cu mila lui Dumnezeu și iubirea Lui de oameni. Și silește-te să dobândești mai multă smerenie.

Când iarăși îți zice demonul cel rău că ești superior celorlalți călugări, tu spune-i: „Încetează, demon rău!

Căci dacă vrea Domnul să verse Harul Său dumnezeiesc peste toți oamenii, toți vor fi asemenea." Deci, cu ce este vinovat cel care nu are Harul sau are puțin? Iată, Domnul dă unuia cinci talanți și celuilalt doi. E vinovat, oare, cel care a primit doi? Nu. Domnul cunoaște folosul fiecăruia. Deși i-a dat doi, a auzit același glas: „Intră în bucuria Domnului tău!" Nu i-a zis: „De ce nu i-ai făcut și tu zece?" Vezi, deci, fiule, că dacă și tu ai primit mult de la Dumnezeu, mult ți se va și cere.

Așadar, nici cel care a primit mult Har nu poate nimici și nici osândi pe cel care nu a primit, nici cel care nu a primit același Har nu trebuie să se întristeze și să cârtească de ce nu i-a dat și lui Dumnezeu la fel. Ci cel care are Harul trebuie să rabde cu multă răbdare pe cel care nu a primit, purtând toate slăbiciunile lui trupești și sufletești și să-l călăuzească cu discernământ pe calea duhovnicească, până când și el va îndoi talantul, în funcție de cât a primit. Sau mai curând să vină o rază să-i deschidă și să-i lumineze ochii sufletului său, să vadă ce-i lipsește și fără judecată să asculte de cel mai mare decât el.

Acesta, deci, fiule, este modul de a gândi pe care trebuie să-l avem, că fără ajutorul Dumnezeului cel Sfânt nu putem să facem nimic, după cum ne spune Domnul: „Fără Mine nu puteți să faceți nimic." Și „dacă nu va zidi Domnul casa, în zadar se vor osteni lucrătorii." Trebuie, deci, să cerem să ni se dea și cunoștință duhovnicească cu discernământ, căci fără acestea chiar și cele care se arată bune ochilor noștri sunt rele, și anapoda, și, în loc de miere, cum vedem noi, este otravă. Deoarece discernământul vede, măsoară, cântărește, iar cunoștința destramă și desființează orice răutate și gând de mândrie. Smerenia le adună și iubirea le păzește

deoarece este capul tuturor virtuților. Din iubire și dulcele nostru Iisus a venit și S-a răstignit, ca să ne arate nouă nesfârșita Lui Iubire pe care o are pentru făptura Sa, Căruia fie slava și stăpânirea în veci, Amin.

Despre cum vine dumnezeiescul Har și cum se deosebește de înșelare. Și despre calea cea scurtă

Capitolul V

Ascultă, deci, fiule, și cum vine Harul dumnezeiesc și cum se cunoaște. Și zicem că cel care a gustat vinul, după aceea, dacă îi dau oțet, îl cunoaște. Așa să înțelegi și despre dumnezeiescul Har. Cel care mai întâi îl gustă îl deosebește după aceea de înșelare. Căci demonul se dă drept Har, însă cel care a gustat din fructul adevărului, cum am zis, acela cunoaște fructul amăgirii. Deoarece numai puțin să fie mintea atentă la înșelare și se umple inima lui de tulburare, mintea se întunecă și chiar și perii capului se ridică. Dar se și umflă ca un balon cu aer. Iar Harul dumnezeiesc este dulce, cu pace, smerit, liniștit, curățitor, luminător, îmbucurător și nu lasă loc niciunei îndoieli că este Har dumnezeiesc. Și ia aminte bine, să înveți în ce fel vine dumnezeiescul Har și cum deosebim calea adevărului de cea a înșelării. Și zicem că:

Viața monahală astfel este. După ce Harul lui Dumnezeu luminează pe om și pleacă și lasă lumea, acesta

vine în obşte sau cu mai mulţi alţi fraţi. Face ascultare la toţi şi-şi află odihnă păzind dumnezeieştile porunci. Şi împlinind datoriile lui duhovniceşti rânduite, aşteaptă cu bune nădejdi mila lui Dumnezeu cel iubitor de oameni. Aceasta este calea cea comună, pe care păşesc mulţi părinţi. Dar mai este şi altă cale, scurtă, despre care vom şi face cuvânt.

Acest drum scurt nu este descoperire a cunoaşterii omeneşti, ci este a Stăpânului Însuşi, Care călăuzeşte pe fiecare după cum voieşte voia Lui cea sfântă. Şi dacă Dumnezeu cel iubitor de oameni şi bun trimite raza dumnezeiescului Său Har în inima păcătosului, de îndată acela se scoală căutând duhovnici pentru mărturisirea relelor săvârşite de el şi pustie şi peşteră pentru păzirea de patimi şi suportarea primelor rele care vin din vieţuirea cea aspră, foame, sete, frig, căldură şi celelalte nevoinţe. Iar Domnul aruncă peste el şi mai multă căldură şi ca o vatră aprinsă arde inima lui spre iubirea fierbinte pentru Dumnezeu şi râvnă nemăsurată spre plinirea poruncilor dumnezeieşti şi ură nelimitată împotriva patimilor păcatului. Şi începe cu multă bună-voire să împrăştie toate avuţiile sale, fie puţine, fie multe. Şi după ce rămâne cu desăvârşire sărac şi păzeşte în parte poruncile lui Dumnezeu, neputând să mai ţină încă iubirea şi dorul pustiei, aleargă ca o căprioară însetată prin pustietăţi, căutând călăuzitor şi îndrumător spre sporirea în urcuşul vieţuirii duhovniceşti. Dar din nefericire, deoarece astăzi lipsesc călăuzitorii cei mari şi sunt foarte puţini cei care păşesc pe această cale, de aceea plânge şi se îndurerează, neaflând ca în vremurile vechi ceea ce doreşte. Ce are de făcut, însă, când are această mare fierbinţeală pentru isihie? Cercetează şi caută pe cel

mai încercat călăuzitor și se așază pe sine în ascultare și, cu rugăciune și binecuvântare, începe luptele duhovnicești. Acum, aici, mulți având această căldură, au primit sfânta schimă şi au plecat singuri în pustie cu rugăciunea și binecuvântarea părintelui duhovnicesc, venind din timp în timp și sfătuindu-se. Alții, iarăși, au rămas împreună şi aveau îngăduința ca la anumite ore să se retragă în liniștire și să încerce toată virtutea: să plângă, să privegheze, să postească, să se roage, să citească şi să facă metanii câte poate, în general să se îngrijească de curățenie și să se lupte cu patimile.

Și dacă, așa cum am zis, își află liniștea într-un anume fel, aici este nevoie, însă, de atenție. Pentru că mulți s-au separat, nu din iubire fierbinte de Hristos și dorință spre lupte și necazuri, ci vrând liniștea spre vindecarea patimilor lor. Deoarece nu rabdă ascultarea și ocara, ci își iubesc voia proprie. Și făcându-se robi patimilor, le slujesc pe acestea, adică mânia și pofta. Și sunt înşelaţi cu desăvârşire.

Iar cel care se liniștește cu adevărat pentru Hristos are lacrimă continuă, plângându-și păcatele sale și îngrijindu-se de toată virtutea. Și cu credință fierbinte se dedă la luptă până la moarte. Și aşezându-și mintea în inimă, se silește prin inspirație și expirație să zică rugăciunea: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!” Și încearcă să își adune mintea după îndrumările Sfinților Părinți niptici. Și după ce face toate acestea, cerând cu durere mila lui Dumnezeu, începe puțin câte puțin să simtă tainic cu mintea ajutorul dumnezeiesc. Și ca într-o baie, puțin câte puțin, se curăță mintea. I se înmoaie inima spre străpungere, spre tânguire, spre ascultare, spre râvnă și mai

multă căldură. Și ține mintea ca o mamă și o crește ca pe un prunc.

Și când pleacă Harul, monahul, necunoscând înțelepciunea lui Dumnezeu cel Sfânt, plânge și se îndurerează, căutând și impunându-și posturi peste posturi, stări și privegheri, rugăciuni și cereri, crezând că de către el este atras Harul lui Dumnezeu. Iar ispitele îl strâmtorează în multe chipuri, ca să ceară și mai mult cu lacrimi ajutorul dumnezeiesc, prin iconomia proniei dumnezeiești, ca să se antreneze. Și dacă iarăși va veni cercetarea dumnezeiască, acesta, ca un prunc, începe să strige: „Ah! Ah! Cum m-ai lăsat? Căci de puțin nu m-au înăbușit demonii. Să nu mai pleci! Ah, ce să fac ca să te țin?", crezând ca un prunc că luptele lui au adus Harul și întrebându-se cum să facă să-l țină. Dar Dumnezeu, până să apuce bine să-L guste, îndată pleacă. Și puțin câte puțin, vine din ce în ce mai repede și din ce în ce mai mult.

Iar pruncul, prin cuget și cunoștință, începe să se obișnuiască și să prindă curaj, crezând că deja i se dă plată ostenelilor lui. Și timp de trei sau patru ani vede Harul lui Dumnezeu antrenându-l continuu și înțelepțindu-l, vede patimile lui împuținându-se și pe demoni nemaiputând să-l războiască pe el mult, din pricina pazei Harului celui Sfânt al lui Dumnezeu.

Și dacă este treaz, are mângâiere cu lacrimi, chiar dacă merge sau lucrează. Iar dacă se roagă cu mintea, are în minte simțirea norului cel luminos, care îl cercetează uneori. Dacă însă doarme, fie și pentru puțin, vede în somn frumoase vise: Rai cu flori ca de aur, palate împărătești de nedescris, care strălucesc mai mult decât soarele și altele multe și diferite, în

jurul cărora se învârte mintea când se trezește și îl mișcă spre căldură și râvnă, minunându-se de frumusețea bunătăților veșnice și întrebându-se când se va învrednici să devină moștenitor al acestora.

Dar, fiule, și aici este nevoie de atenție și de discernământ, ca să nu creadă cineva în vise, ci trebuie să cunoască dacă sunt de la Dumnezeu sau de la demoni. Dar pentru că nu toți au acest discernământ, de aceea să nu le creadă deloc. Cele de la Dumnezeu, însă, se cunosc. Le vede, când în somn adânc, când în somn puțin, dormind ca și când n-ar dormi și pentru un timp foarte scurt. Și după ce se scoală este plin de bucurie și mintea se învârte în jurul lor și îi provoacă vedere dumnezeiască. Și îi aduce în amintire ani întregi și sunt de neuitat.

Iar cele care sunt de la demoni umplu sufletul de tulburare și, când se trezește și mintea vrea să și le amintească, se umple de frică, iar inima nu le primește. Dar și când le vede în timpul somnului, acestea nu au stare, ci se preschimbă în forme și chipuri, în locuri și feluri, în fapte și mișcări. Și de la aceste prefaceri și de la caracterul lor tulburător și neplăcut, le poți cunoaște de unde sunt.

Mai sunt și altele din închipuirea minții și din multa mâncare, dar nu este nevoie să le arătăm. Dar, așa cum am spus și în altă parte, mintea nevoitorului, când doarme, cercetează neîncetat rugăciunea.

Iar atunci pruncul vede toate aceste bunătăți și nu are cunoștința pe care o cere, ca să cunoască bine și să discearnă pronia lui Dumnezeu, deoarece până aici încă se hrănește cu lapte și nu a dobândit încă ochi curați. Dar până aici este plin de lumină și de întuneric și faptele lui sunt amestecate cu patimile. De aceea începe să se gândească că iată ce îi dăruiește Dumnezeu

prin luptele și prin necazurile lui. Iar demonul cel rău seamănă în ascuns otravă, ca oarecând Evei, și pruncul își deschide urechile sale.

Aceasta se întâmplă și din pogorământ dumnezeiesc, ca să învețe smerenia. Și demonul înșelător începe să-i zică: „Vezi că astăzi se spune că nu mai dă Dumnezeu Har? Vezi? Pentru că aceia nu vor să se nevoiască, împiedică și pe altul și îi spun că este înșelat și că va cădea și că va deveni neputincios." Și răul cel vechi îl învață multe altele. Iar acesta necunoscând țesătura ce i se țese, pentru că este fără experiența războirii, este furat și primește minciuna drept adevăr sau, cum am spus, se face și prin iconomie dumnezeiască, ca să îl înțelepțească și să nu mai fie mereu prunc.

Slavă înțelepciunii și cunoștinței lui Dumnezeu, care chiverniseşte în multe chipuri vindecarea sufletului nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor, amin.

Despre cum cad în înșelare unii nevoitori, când sunt fără îndrumător, și care este medicamentul vindecării lor

Până acum ai ascultat despre cum vine Harul. Ascultă și cum se înșală unii. Se cere multă atenție de la nevoitori, deoarece au căzut mulți și în vechime, și astăzi cad în fiecare zi. Căci, dacă primeşte minciuna drept adevăr, umflându-se în sinea lui, începe să zică Capitolul VI

și să învețe că omul vrea și nu face.[152] Dacă vrea şi se sileşte, se face vas al Harului. Și luptându-se cu mânie cu cei ce îi sunt împotrivă, puțin câte puțin cade în înșelare și devine rob al demonului, spunând că toți se vor osândi, deoarece nimeni nu are cunoștință, ci numai el. Și încetează să se mai încredinţeze celor care îi zic ce îi este de folos și se închide în sine, făcând voia demonului care sălășluiește în el.

Şi dacă rămâne închis în sine, fie îl va înăbuși, fie îl va spânzura, încredințându-l că va deveni martir. Iar dacă nu face lucrul acesta, îl va arunca în nepăsare și nepurtare de grijă, să le părăsească pe toate și să mănânce și să bea, și nici să nu-și dea seama că a căzut, pentru ca astfel să-și ceară vindecarea. El crede însă că merge bine înainte și că aceasta e calea și adevărul.

Iar Domnul, iubitor de oameni, îl așteaptă să-și dea seama când a căzut și, dacă își dă seama de cădere, are vindecare.

Aşadar, aceasta, fiule, este o înșelare, iar leacul ei este să cunoști că ai fost înșelat și cu lacrimi să cauți doctor încercat, care poate să te scape și să-ți dea medicamentele potrivite spre siguranța sufletului tău.

Dar noi să revenim acolo unde am rămas. Și zicem: dacă omul nu pleacă afară, precum cel despre care am zis, ci are necunoştinţă şi gândeşte că prin sine a dobândit Harul, va susține și că omul poate, dacă vrea, să se silească și să primească Harul. Are însă și teamă şi cu discernământ firesc spune: „Cum să osândesc eu pe ceilalți, că niciunul nu are cunoştinţă și numai eu m-am aflat luminat?" Şi lovind și fiind lovit, se luptă cu gândurile. Iar Harul lui Dumnezeu se îndepărtează

[152] Adică, „omul, pentru că așa vrea și nu se nevoiește, de aceea nu sporește."

încet, încet, și îl lasă să cadă în ispite, ca să învețe smerenia. Iar acesta, neputând îndura asprimea gândurilor și temându-se să nu rătăcească, pleacă căutând bătrân încercat, ca să-i vindece rana.

Dar cu toți părinții buni și sfinți, fiecare spunându-și părerea sa, el nu se vindecă, pentru că nu a venit încă ceasul ca să-i descopere Dumnezeu doctorul și leacurile. Și de aceea nu primește înștiințare, pentru că acestuia îi este de folos cuvântul practic mai presus de el, ca să-l smerească și să arunce de la el părerea de sine.

Și negăsind ceea ce caută, deoarece nu are răbdare ca aceasta să vină când vrea Dumnezeu, se umflă în sinea lui încă și mai mult. Iar atunci, este dat slăbiciunii firii. Pleacă Harul, slăbește trupul, nu mai poate ca altădată să-și facă îndatoririle obișnuite, îl strivesc nepurtarea de grijă, acedia, greutatea trupului, somnul fără măsură, amorțirea membrelor, întunericul minții, tristețea fără de mângâiere, gândurile de necredință, frica de înșelare. Și neputând să îndure, aleargă, cerând ajutor.

Dar, așa cum am zis de multe ori, este greu să găsești astăzi călăuzitor practic. De aceea, unul îi zice să mănânce lapte, ouă, brânză, carne ca să se întărească, dar el nu poate să facă altfel, deoarece și-a pierdut răbdarea și i s-a răcit râvna și căldura credinței și deoarece de la sfaturile tuturor s-a făcut ca un nebun. Alții îi zic „Te-ai pierdut!". Alții „Te-ai rătăcit!". Așa s-au pierdut și alții. Și fiecare după cunoștința lui, din dragoste, îi spune ceea ce știe. Și acesta începe să mănânce, să bea, să sape și așa mai departe. Și cel care era mai înainte niptic devine comerciant, viticultor și grădinar.

Şi nu se mulţumeşte să rămână pe calea cea comună a părinţilor, ci fie va arunca de tot schima şi se va căsători, fie va deveni, cum am spus, rob al trupului şi duşman al celorlalţi nevoitori. Şi când va auzi pe cineva că postește, că priveghează, că plânge, că se roagă, se va mânia şi se va tulbura, zicând: „Acestea sunt rătăciri! Te vei rătăci! În ziua de astăzi Dumnezeu nu mai vrea acestea." Și eu am făcut acestea și aproape că m-au legat cu lanţuri. Și acesta dispreţuieşte desăvârşit îndatoririle lui duhovniceşti, trăind în mare nesimţire şi aflându-se în tinda iadului din pricina păcatelor în care în fiecare clipă se tăvălește. Și devine piedică și în calea mântuirii celorlalţi. Cere tuturor să fie ca el, căci el a fost mai întâi fierbinte nevoitor, iar acum este rob al demonilor.

Aceasta, deci, fiule, este altă înşelare, care fură pe nevoitori. Și leacul ei este smerirea inimii. Să revină acolo unde era şi cu răbdare să aştepte mila lui Dumnezeu. Și dacă vine ajutorul lui Dumnezeu, este bine. Altfel, să se supună ascultării, să se smerească, pășind pe drumul comun al părinților.

Iar noi, iarăși, să venim la ale noastre. Și zicem că, dacă acesta despre care am vorbit suportă lupta cu răbdare, așteptând mila milostivirii lui Dumnezeu, smerindu-se, şi după ce mai întâi încearcă puţin îndrumările Părinţilor şi vede că nu se întâmplă nicio vindecare – deoarece nu sunt leacurile potrivite şi cuvenite cele pe care i le dau, ci sunt altele, cele pe care le au şi ei la îndemână –, începe, deci, smerindu-se cu lacrimi, să ceară de la Dumnezeu și de la oameni.

Iar Dumnezeu cel Sfânt ascunde încă și mai mult Harul Său și îl lasă în ispite, până când se smerește

desăvârșit și până când îl învață bine cum trebuie să gândească, întrucât mai are, încă, mândrie. Şi aici este, deja, lupta cea mai mare și se pune la încercare hotărârea cea curată a luptătorului, precum aurul în topitorie. Deoarece, de vreme ce este plin de patimi și mai presus de toate cu mândrie, de aceea este lăsat în mâinile micimii de suflet, ale descurajării, ale mâniei, ale blasfemiei și ale răutății vrăjmașului. Și gustă în fiecare clipă din înăbușirea sufletească și bea din apele iadului. Și toate patimile lui sunt lucrate de demoni ziua și noaptea. Iar Domnul stă departe, neîntărindu-l pe el cum făcea la început.

Iar adevăratul nevoitor, în ciuda tuturor acestor pericole, nu părăseşte locul ci stă în picioare, apărându-se și ținând laolaltă părțile șubrezite în lupta cu diavolul. Stă jos tânguindu-se și plângându-și rănile. Și încearcă să vindece traumele sale. Şi aşteaptă în agonie fie sfârșitul ispitelor, fie nimicirea desăvârșită.

Şi având puţină nădejde, zice: „Mai bine să mor în luptă, decât să las și să se hulească calea lui Dumnezeu, din moment ce am atâtea mărturii că pe aceasta au trecut toți sfinții." În numele tuturor celorlalți părinți ne adevereşte şi ne încurajează Avva Isaac, lauda isihiei și mângâierea asceţilor.

Și cu astfel de mângâieri își vindecă puţin lipsa de curaj și face răbdare. Iar trupul și-l vindecă cu puțină mâncare sărăcăcioasă, ca să poată să ducă și să rabde strâmtorările și luptele trupeşti. Şi toate puterile minții le pune în gardă, ca nu cumva în tulburarea demonilor și a patimilor să hulească numele lui Dumnezeu. Așadar, această luptă mare ține destul de mult timp, în funcţie de răbdarea fiecăruia și de cât vrea Dumnezeu.

Ține până când îl va curăța desăvârșit de diferitele patimi și îl va aduce în desăvârșita cunoștință, să vadă bine care lucruri se fac de către el și care de către Dumnezeu.

Și dacă va fi ispitit cum trebuie, atunci va începe cu adevărat să se întrebe, zicându-și în sine: „O, smeritule și ticălosule, unde este ceea ce spuneai, că, dacă vrei, poți să te lupți și să primești Harul lui Dumnezeu? Unde este ceea ce spuneai, că ceilalți nu se silesc și de aceea nu sporesc? Vai ție, căci, dacă Domnul nu va zidi casa sufletului tău, în zadar te ostenești."

Acestea și altele multe se întreabă întruna și luptă tot timpul cu demonii. Dă una și primește zece. Și aceasta, una, pe care o dă, este răbdarea, pe care o primește în întregime Dumnezeu, dar îl lasă puțin, cât să stea în picioare silindu-se. Și în taină îi zice un glas: „Ia aminte, să nu te miști din locul tău, deoarece vei cădea și te vei pierde cu totul. Și se va șterge pomenirea ta din cartea vieții și vei deveni mai rău decât cei din lume." Și pentru aceasta, rabdă.

Iar demonii cei chinuitori atât de mult îl războiesc, că numai că nu-l înăbușă. Și în somn îi vede, tagme întregi, chinuindu-l în mii de feluri. Și treaz fiind, vede toate tulburările patimilor.

Preabunul Dumnezeu să ne dea nouă bărbăție și răbdare, să trecem în siguranță prin acest pericol sufletesc, Amin.

Despre cum revine Harul dumnezeiesc, după ce mai întâi ne-a educat bine

Capitolul VII

Ascultă, fiule, cum iconomisește înțeleptul Chivernisitor sfârșitul ispitelor și readucerea Harului Său dumnezeiesc. În sfârșit, când va cunoaște deja bine slăbiciunea firii omenești și va ajunge la adâncul smereniei, atunci Domnul îi va zice: „Ajunge lupta înăbușirii sufletești. Să-l ajutăm, așadar, pe acest rănit."

Și, iarăși, nu trimite îngeri ca să-l călăuzească, deoarece firea celui de-al optulea veac nu poate să îl poarte, dar nici nu-i dă Har separat, ca înainte, ca să nu zică că i s-a dat pentru răbdarea și nevoința sa.

De aceea, Dumnezeu cel Înțelept, Care pe toate le iconomisește întru folosul nostru, care urcă la ceruri și coboară la iad, care dă moarte și dă viață, El Însuși aduce ispitele spre curățire și vindecare și, când sosește timpul să le ridice, iarăși, în felul Lui și cu înțelepciunea Lui, săvârșește deznodământul.

Și ridică un bătrân, care a pătimit și a trecut prin aceleași lucruri și este călăuzitor încercat, în măsură să mântuiască un suflet, sau mai curând în care sălășluiește Dumnezeu Însuși și vorbește prin el, și îl aduce la întâlnire. Și, întâmplându-se dialogul, iată și revenirea dumnezeiescului Har. Părintele vorbește și cuvintele lui pătrund ca niște fulgere în adâncul inimii și dumnezeiasca lumină strălucește de jur împrejur

în suflet, iar demonii fug departe, neputând să stea în fața bătrânului, deoarece în clipa aceea bătrânul sfânt este în întregime foc dumnezeiesc și cuvintele lui se umplu de luminare dumnezeiască și sfaturile lui sunt delicate, de mare cunoștință și înțelegere, pline de vedere dumnezeiască, întrucât sunt însoțite de Harul dumnezeiesc.

Și de îndată ce intră în inimă, mintea este mișcată spre uimire și minunare, deoarece cele mai presus de fire îl învață cele de trebuință ca să ridice sarcina cea grea a răutății demonilor. Și dacă îl îndreaptă bine și îi dă îndrumări suficiente, în măsură să mântuiască un suflet, se despart. Și o noapte întreagă de iarnă a trecut ca o clipă din oră, ca o minune, fără să înțeleagă când a trecut.

Și după despărțire, întorcându-se la ale sale cel care mai înainte era prunc, iar acum prin experiența demonilor a devenit încercat, a izbugnit în plânsete, vărsând preadulcile lacrimi ale iubirii. A strigat: „Așteptând am așteptat pe Domnul și S-a plecat spre mine" și „Că de nu mi-ar fi ajutat mie Domnul, puțin de nu s-ar fi sălășluit în iad sufletul meu" și multe altele. Și după ce a venit în coliba lui și a pus în aplicare îndrumările, îndată a și fost eliberat de cele câte mai înainte îl stăpâneau. Și după puțin timp, cu rugăciunile bătrânului aceluia sfânt, care și în somn îl vedea și îl întărea, s-a vindecat desăvârșit. Și umplându-se de iubirea lui Hristos, s-au liniștit și patimile lui și a venit pacea gândurilor. Dar și puterea credinței i s-a dat, cea care vine din vederea dumnezeiască, și nu ca cea dintâi, care vedea din lectură și din nădejde tainică, pe care o avem din Sfântul Botez și din dogmele cele

drepte, ci credința venită din vederea cea dumnezeiască, care vede și ceea ce vede, crede.

De asemenea și toate celelalte daruri ale lui Dumnezeu vin ca un lanț, legate, Har și milă, fără ca el să le ceară. Dar și când va sta la rugăciune, nu poate să zică „Dă-mi cutare sau cutare...", deoarece Domnul îi dă mai mult decât cere el. Rugăciunea lui este să se facă voia lui Dumnezeu. Și din când în când, în ceasul rugăciunii, devine prizonier al iubirii lui Iisus și, mulțumind neîncetat Domnului pentru atâtea daruri și binefaceri, mintea lui este răpită în uimire și minunare. Iar aerul dumnezeiescului Har astupă gura lui și împărățește Hristos și, dacă trece puțin vederea dumnezeiască, acesta se face ca unul fără de trup. Și cu minunare strigă: „O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al cunoștinței lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate tainele Tale, Doamne? Cine poate să pătrundă bogăția nemăsurată a Harului Tău și ce limbă poate să tălmăcească tainele Tale de nepătruns? O, Doamne, dacă nu vei ține apele Harului Tău, se va topi omul ca ceara." Acestea zicând, se vede pe sine mai rău și decât târâtoarele pământului și vrea, dacă ar fi cu putință, să așeze pe toți oamenii în inima lui, ca să vadă și să se mântuiască, chiar dacă el însuși ar fi păgubit în felul acesta de Harul lui Dumnezeu. Dar pentru că a cunoscut și aceasta, că este cu neputință să mântuiască cineva pe alții, de aceea se mulțumește să rămână în isihie, să se roage pentru toți să-i mântuiască Dumnezeu.

Acesta, deci, fiule, în puține cuvinte, este felul dumnezeiescului Har. Și cel care a ajuns până aici poate să ne spună ce altceva vede, dacă nu i s-a întâmplat altă piedică, întrucât acesta mănâncă iubire dumnezeiască

și bea vinul pe care l-au băut toți cuvioșii părinți care au pășit pe această cale și au uitat de necazuri. Dar nici Harul nu mai pleacă, cum pleca la început, în afară de cazul în care se întâmplă vreo prefacere – O, să nu fie, Doamne!

Dacă, deci, vei asculta și tu, fiul meu, fără excepție le vei vedea pe toate acestea. Și eu părăsesc aici acest cuvânt și îți voi vorbi iarăși despre altă înșelare. Aceasta îți spun, numai, că toate aceste ispite pe care le-a pățit, toate furtunile și naufragiile, toate fricile și toate greutățile atât de mari, s-au întâmplate pentru că nu a avut călăuzitor care să-l susțină și să-l îndrume. Și fiindcă este această lipsă de astfel de călăuzitori practici, de aceea, cu greu se găsește unul dintr-o mie care să treacă prin calea aceasta periculoasă, care, cum am spus înainte, este calea cea scurtă a lui Dumnezeu, care duce pe om la viața cea veșnică. Și pentru că există această lipsă, de aceea apar diferitele rătăciri.

Deoarece Harul lui Dumnezeu este absolut necesar, după ce nevoitorul începător îl gustă bine la început, trebuie să plece, ca să se antreneze, să devină soldat lucrător al lui Hristos. Și fără astfel de ispite, nimeni nu a urcat la desăvârșire.

Și punctul aceasta, despre care am vorbit, în care mulți au căzut în înșelare, este punctul în care pleacă Harul lui Dumnezeu, ca să ne facă soldați lucrători ai războiului și să nu rămânem pentru totdeauna prunci. Dar Domnul vrea să devenim bărbați vrednici și luptători cu bărbăție, în măsură să păzească bogăția Lui. Și de aceea ne lasă să fim ispitiți. Iar scopul principal al Sfinților Părinți, care ne învață să fim în cea mai înaltă dintre virtuți, ascultarea, făcându-ne urmași ai

lui Hristos, acesta este, să ne curățească prin aceasta de diferitele patimi care țin de gândirea și iubirea propriei voințe, ca să primim Harul dumnezeiesc.

Și iarăși, când Harul pleacă ca să ne antreneze, bătrânul, ca un alt Har, vine să te susțină, să te îndrume cu cuvintele făptuirii, prin care acesta a trecut, și să-ți încălzească râvna, până când și tu, cu Harul lui Dumnezeu și prin rugăciunile părintelui tău, te eliberezi de lupte și ești iarăși cuprins de Harul dumnezeiesc, iar dulcele Iisus îți încredințează prețioasele Sale comori, ca unui bărbat desăvârșit.

Nu există, deci, niciun alt scop pentru care omul să se supună ascultării. În ziua de astăzi, însă, fiecare crede că ia pe ucenic ca să-l învețe meșteșug, să scoată bani sau să sape via, sau să se facă negustor și să-l facă moștenitor, fie la casă, fie la chilie, fie la magazin, fie la orice are el. Sau și pentru a-l sluji.

Noi zicem că nu este nevoie de astfel de bătrâni. Căci principalul scop pentru care merge ucenicul alături de bătrân și face desăvârșita ascultare este, pe de o parte, ca bătrânul, arzând de iubirea lui Hristos, să transmită talantul bogăției virtuții lui, iar, pe de altă parte, ca ucenicul – dacă are desăvârșita lepădare de sine și tăierea voii, făcând desăvârșită ascultare, și dacă primește atâta har de la părintele lui duhovnicesc – atunci, fără îndoială, să săvârșească și toate slujirile casei, ca fiind necesare.

Și fiindcă s-a stins acest scop drept al chemării monahilor – și în mii de monahi, numai dacă se văd puțini, ca scânteile, acești puțini sunt propovăduiți de miile de monahi ca înșelați –, de aceea și ei, neavând unde să transmită comoara duhovnicească, o ascund și le arată tuturor cum că ar fi nebuni și înșelați.

Și de aceea, nevoitorii, când ajung în punctul în care pleacă Harul în mod necesar, neaflând leacul concret al vindecării lor, cad, se înșală și se pierd mii de suflete care au arătat la început multă hotărâre și zel după Dumnezeu. Iar cei ce nu cunosc, din necunoștință, au numit calea lui Dumnezeu, pe care au pășit picioarele ostenite ale sfinților, calea rătăcirii și păcătuiesc din neștiință și hulesc calea lui Dumnezeu și îi împiedică pe cei care vor să pășească pe ea. Și spunem când ne întreabă: „Eu, fiul meu, slab fiind, nu pot să pășesc pe calea aceasta. Tu, dacă ai râvnă, îngrijește-te să găsești un astfel de călăuzitor. Și dacă găsești, urmează-i cu credincioșie. Iar dacă nu vei găsi, urmează calea comună a Părinților, pe care vei avea mulți tovarăși de drum și călăuzitor și unde nu te temi că vei rătăci."

Acesta este adevărul curat și nepătimaș al lui Dumnezeu și cel care vorbește așa este ferit de multe curse. Iar dacă, atunci când este întrebat, zice că drumul acesta este din înșelare și toți câți îl urmează sunt înșelați, unul ca acesta să știe că a căzut în cursă. Și să știe să ceară mila lui Dumnezeu, înainte de a ne ajunge moartea și de a fi închiși dincolo de încuietoarea iadului. Atunci nimeni nu ne poate izbăvi pe noi de această osândă veșnică, care ni s-a făcut nouă din pricina neștiinței limbii noastre.

Și în timp ce Părintele Luminilor a dat toată judecata Fiului, noi, cei fără de minte, răpind judecata, judecăm pe aproapele nostru fără discernământ, necunoscând lucrarea lui și pronia dumnezeiască pe care o are pentru el Dumnezeu, Căruia fie slava și stăpânirea în veci, Amin.

Despre altă înșelare

Ascultă, fiule, despre o altă înșelare, ca să te păzeşti. Mulţi monahi s-au îngrijit de o virtute și au pus toată silirea lor întru realizarea ei. Să spunem, de exemplu, despre post, să nu mănânce ulei sau mâncare gătită sau altele. Și și-a legat libertatea lor dând crezare gândului lor, că totul constă în a posti. Și exersând această virtute, sfătuiesc și pe alții că aceasta este singura cale și plinirea tuturor virtuților și asigurarea mântuirii sufletești, bazându-se pe faptul că de atâția ani nu au mâncat ulei sau mâncare gătită sau altceva.

Iar noi spunem că unul ca acesta a devenit rob postului cel după voia lui și crede că cine nu face asemenea nu se va mântui sau că este în afara drumului. Pe unul ca acesta noi îl întrebăm: O, omul lui Dumnezeu, spune-mi, în atâția ani de post al tău, ce ai câștigat? Arată-mi rodul postirii tale de mulți ani, iar eu am să mă încredințez. O, omule, tu, prin postul tău cel mai presus de toate ai lipsit pe alții de mila lui Dumnezeu. Unde ai așezat mila cea fără de margini a bunătății Domnului? Oare toți oamenii sunt din aceeași alcătuire ca tine și au aceeași putere trupească, încât să le ceri ca toți să devină ca tine? De aceea, așadar, pentru că nu chiverniseşti bine cele ale tale, baţi fierul pe nicovala postului de atâția ani şi nu a ieșit niciun vas! Și aceasta pentru că nu ai discernământ. Și vindecarea unuia ca acesta este să lase așa-zisul post și să caute îndrumări de la duhovnic, cum să viețuiască.

Altul, iarăși, asemenea, s-a întemeiat pe privegherea lui şi numai despre aceasta învață. Și măsoară timpul pe care îl priveghează. Și cine nu face ca el este socotit că pășește în întuneric. Unul ca acesta să lase privegherea lui și să urmeze îndrumările duhovnicilor.

Altul, iarăși, s-a încredințat lacrimilor sale și ca pe o descoperire omenească o învață celorlalți spunând că e vai de cel care nu plânge. Și crede că, numai dacă plânge, aceasta este desăvârşirea. Și leacul acestuia este să cunoască că lacrimile trebuie să fie însoțite de smerenie, să nu socotească că face vreo lucrare a lui Dumnezeu și că îi este dator Domnul cu Har. Dar și, iarăși, chiar dacă plânge cum se cuvine, să știe că lucrează numai o virtute și îi lipsesc încă nouăzeci și nouă.

Altul s-a încredințat rugăciunii lui și-i îndrumă pe ceilalți că, dacă fac asemenea, vor stăpâni mintea. Și de asemenea ţine lucrul acesta ca pe o descoperire a cunoștinței lui.

Altul, iarăși, se încredințează isihiei, cum că în aceasta constă toată desăvârșirea, și crede că, dacă vrea cineva, este cu putință să afle isihia. Dar ce zic? Căci sunt oameni care nădăjduiesc numai în anii în care au purtat schima monahicească și cu aceștia se laudă.

Așadar, noi despre toate aceste virtuți spunem că nu ne îndoim că ele sunt instrumente fără de care nu putem ajunge la desăvârșire. Dar trebuie să ne îngrijim până la sânge de toate acestea la un loc și de toate celelalte, pe care nu le-am amintit. Deoarece isihia, pe de o parte, este singurul ajutor care împreună-lucrează la realizarea tuturor virtuților. Dar zicem: Nimeni nu poate răbda sarcina acesteia în cunoștință și discernământ, dacă nu trimite Domnul, ca dar și milă, Harul isihiei. Așa încât, cel ce se liniștește trebuie să știe că

isihia este dar al lui Dumnezeu și Acestuia trebuie să Îi mulțumească. De asemenea, spunem și despre cel care se roagă: Apostolul spune că „nimeni nu poate să spună *Domn este Iisus*, decât în Duhul Sfânt." Așadar, cum zici tu că te rogi curat și ții stăpânită mintea cea de nestăpânit. Și înveți că, dacă omul se va sili, poate să stăpânească mintea să se roage curat. Prin urmare, noi spunem că rugăciunea este numai ajutorul care conlucrează spre curățirea cugetului și fără de care nu putem trăi duhovnicește. Însă, nimeni nu poate să stăpânească mintea și să se roage curat, dacă nu vine Harul dumnezeieștii și duhovniceștii cunoștințe sau dacă nu vine vreun gând bun și dumnezeiesc mai presus de fire sau altă lucrare a Harului dumnezeiesc. Iar atunci trebuie să cunoaștem că nu el stăpânește mintea, ci Harul dumnezeiesc. Și pe măsura Harului dumnezeiesc se roagă curat. Și să cunoască unul ca acesta că nu de la sine este aceasta, ci de la Dumnezeu, și Lui să-I mulțumească. Și să-i învețe pe ceilalți că noi suntem datori să facem ceea ce putem, gesturi și mișcări, arătând hotărârea noastră lui Dumnezeu, că vrem să ne rugăm curat. Dar a veni este al lui Dumnezeu.

De asemenea, spunem și celui care are lacrimi că lacrimile sunt singura armă împotriva demonilor și baie pentru curățirea păcatelor, dacă se întâmplă întru cunoștință. Dar nu sunt, însă, de la el. Ci el, pe de o parte, silindu-se, să arate hotărârea de a vrea să plângă. Însă a veni lacrima este a Celui „care a ridicat norii de la marginile pământului." Și să-l învețe fapta, că nu plânge când vrea el, ci când vrea Dumnezeu. Și să mulțumească lui Dumnezeu Dătătorul. Iar pe cei care nu au lacrimi, să nu-i osândească, deoarece Dumnezeu nu dă tuturor la fel.

De asemenea, spunem și despre priveghere că împreună-lucrează spre curățirea minții, dacă se face întru cunoștință și cu discernământ. Însă, dacă nu ajută Domnul, nu se face rod din aceasta. Prin urmare, cel care poate să privegheze este dator să ceară de la Dumnezeu cunoștință și să se chivernisească cu discernământ. Deoarece fără ajutorul dumnezeiesc rămâne neroditor.

La fel și cel care postește și toți ceilalți. Dacă sunt bine chivernisite, sunt virtuți pe care noi le lucrăm cu osteneală, arătând pe de o parte un lucru, și anume hotărârea noastră înaintea lui Dumnezeu, și pe de altă parte, altul, că luptăm împotriva poftelor patimilor. Căci, dacă nu ne vom sili în aceste virtuți, vom săvârși negreșit păcatele. Acesta este adevărul curat, al nostru, omenesc, ca cel al celui care lucrează pământul. Acesta sapă pământul, îl curățește, seamănă sământă și așteaptă mila lui Dumnezeu. Și dacă nu trimite Dumnezeu ploi la vremuri potrivite și vânturi prielnice, el va pierde și ostenelile sale, căci se va umple locul de mărăcini și nu va secera nimic, devenind hrană animalelor necuvântătoare.

Așa și cu noi. Dacă Domnul nu va trimite apele curățitoare ale dumnezeiescului Său Har, noi rămânem goi de orice rod și faptele noastre se fac hrană demonilor, deoarece le înăbușă patimile noastre și nu secerăm nimic. Iar virtuțile care nu au fost bine lucrate devin răutăți. Așadar, mai mult decât toate celelalte, avem nevoie de discernământ duhovnicesc. Și trebuie să îl cerem cu durere de la Dumnezeu, Căruia fie slava și stăpânirea în vecii vecilor, amin.

Ascultă, fiule, și o altă înșelare, în care se află mulți monahi, care lucrează toate aceste virtuți la un loc și nădăjduiesc în faptele lor. Iar când se roagă și cer ceva de la Dumnezeu, nu cer cu smerenie, ci cu obrăznicie și pretenție, ca și când ar fi obligat pe Dumnezeu cu ostenelile lor să le fie îndatorat. Și când nu sunt ascultați și nu împlinește Domnul voia lor, se tulbură și se întristează foarte tare. Iar demonul vrăjmaș, când îi vede în această necunoștință, îi atacă și cu gânduri stricate îi învață, zicând: „Vezi? Tu te silești atâta, până la moarte, să-I lucrezi, iar El nu te ascultă. Prin urmare, de ce Îi mai slujești?" Și îl silește să hulească numele lui Dumnezeu. Și după aceea intră înlăuntrul lui demonul, îl stăpânește și îl leagă cu lanțuri.

Iar dacă nu poate să facă aceasta, se întoarce altfel. Se preface în înger de lumină și-i spune că este Arhanghelul Gavriil sau alt înger și că l-a trimis Dumnezeu să-i fie aproape, pentru că L-a mulțumit pe El cu faptele lui. Sau iarăși, se preface în chipul Domnului nostru Iisus Hristos și altul, în chip de înger, merge și îi zice: „Deoarece ai odihnit pe Dumnezeu prin sudoarea ta, a venit Domnul să te cerceteze și trebuie să ieși să I te închini, să primești Harul." Sau îi zice iarăși că a venit să-l ridice la ceruri ca pe prorocul Ilie. În fine, ca să nu lungesc vorba, în astfel de chipuri a înșelat pe mulți în vremea veche și în ziua de astăzi. Și pe unii i-a aruncat de pe stânci, pe alții în fântâni, pe alții în

chip diferit i-a omorât și i-a pierdut cu desăvârşire. Şi acestea se întâmplă, deoarece nu au avut discernământ de la început și s-au aflat în voia proprie, fără să facă ascultare.

Iar tu, fiul meu iubit în Domnul, deoarece faci ascultare şi te mărturiseşti curat în toate, nu te teme. Căci, pentru că ai bătrân și te îndrumă și se roagă pentru tine ziua și noaptea, Dumnezeu nu te va lăsa să cazi în înșelare.

Dar chiar și dacă ți s-ar arăta vreo astfel de închipuire în chip de înger, să nu te temi, ci cu îndrăzneală spune-i, chiar dacă este în chipul Domnului sau în chip de sfânt sau în chip de înger: „Eu am bătrân și mă călăuzește. Nu vreau învățăturile îngerilor. Eu pe Domnul meu, pe îngeri și pe sfinți vreau să-i văd în cealaltă viață. Aici nu vreau." Și întoarce fața ta în altă parte. Nu te uita la el. Iar el, nerăbdând îndrăzneala ta, se va face nevăzut. Dar și adevărată dacă ar fi vedenia, iarăși Domnul nu se va mânia, ci îndată frica se va preface în bucurie și cum vrea Domnul, așa se va face. Noi, însă, niciodată să nu avem asemenea cereri și dorințe înaintea lui Dumnezeu, adică să vedem îngeri sau sfinți, deoarece acestea sunt înșelări.

Noi să cerem, cum de multe ori ți-am scris, mila iertării păcatelor noastre şi să ne îngrijim de curăția sufletului, iar cele ale lui Dumnezeu vor veni singure, fără cererea noastră. Și dacă ne ridicăm la ceruri prin vederea dumnezeiască, nimic nu este de la noi. Și dacă după puțin timp suferim prefacere, fără voia noastră, și ne vine o întristare mare și o strâmtorare de nerăbdat, ca și când am fi în iad, și ni se arată că nu va mai pleca de la noi aceasta și ne va strâmtora până

la moarte, și atunci, iarăși, să rămânem netulburați. Și precum atunci când urcăm la ceruri suntem bucuroși, așa și când ni se întâmplă prefacere și vine întristarea, să facem răbdare fără să ne tulburăm și fără să cârtim. Ci cu pace spune gândurilor tale că: Părintele meu are două locuri și sălașuri. Unul în ceruri, al bucuriei și al desfătării, și unul jos în iad, al întristărilor. Și când vrea, mă ridică la bucuria cea de sus, iar când iarăși vrea, mă coboară la cel de jos, ca să cunosc că, atât cât port acest trup de lut, vine și prefacerea. Așadar, eu nimic nu am de spus, numai „Să se facă voia Domnului meu în toate, tuturor și pentru toate!" Dar și dacă, pentru totdeauna mă va lăsa în cele de jos, eu zic: „Preadulcele meu Mântuitor și Dumnezeu, eu nimic bun și bine-plăcut Ție nu am făcut, ci ca un sârguincios lucrător al păcatului, sunt vrednic fiu al iadului. Așadar, și dacă voi fi osândit iadului, pe bună dreptate mi se va întâmpla aceasta. Ajunge, numai, Tu, să nu fii supărat pe mine, ci să mă privești cu față bucuroasă și atunci pentru mine și iadul se va face Rai luminos!"

Și când vei zice acestea, va pleca și întristarea și se va face iarăși bucurie. Dar tu nu le zici pentru ca să vină bucuria, ci le zici ca adevărate, din inimă.

Și atâta timp cât suntem – cum am zis, iarăși – în viață, niciodată să te încrezi cu îndrăzneală în tine însuți, chiar dacă vei urca până la al șaptelea Cer și chiar dacă vei vedea întreaga fire a tainelor. Dacă porți trup, există frică și închisoarea ne este de folos. Numai când lași trupul mort, atunci bucură-te, că deja nu te mai preschimbi, ci ceea ce-ți va da Domnul, al tău este și nimeni nu ți-l va lua. Căruia să fie slava și stăpânirea în veci, amin.

Despre îndoita înșelare a demonilor și că îi luptă pe nevoitori cu știința lucrului

Capitolul X

Așadar, fiule, află și despre îndoita înșelare a demonului. Și spunem că demonul războiește pe nevoitor cu știința lucrului. Și când vede că monahul nevoitor aleargă cu elan mare și cu căldură și că este fără îndrumător, atunci demonul cel rău, urmându-l îndeaproape, îl sfătuiește în ascuns și, ascunzând cursele sale, îl împinge înainte către ele. Iar nevoitorul, neînțelegând că este și vrăjmașul cu el, aleargă fără discernământ, postind, priveghind și rugându-se. Și demonul îi taie de tot pofta mâncării. Și nu dorește nimic, chiar să fie și cele mai bune mâncăruri. De asemenea, îl lasă să privegheze liber, încât monahul să creadă că a ajuns deja la nepătimire și că poate să trăiască deja fără hrană.

Și dacă va vedea demonul că a ajuns la limită, atunci îl va lăsa să cadă, deoarece neavând aripile cele înalte ale vederii dumnezeiești să se înalțe și să ridice trupul, se rostogolește jos ca un șarpe. Întrucât, când crede că a ajuns de la pământ la cer, atunci, fără să-și dea seama, de îndată se află fără arme în mijlocul mării. Deoarece trupul, care ține în sine toate armele și luptă, din pricina înfometării exagerate a ajuns la epuizare și a căzut.

Atunci, deci, dracul vărsător de sânge, bucurându-se și veselindu-se, cade alergând peste monahul acela chinuit, trăgând după sine și alte duhuri viclene fără număr. Și îl înăbușă desăvârșit, dacă nu caută îndată doctor cu experiență și călăuzitor încercat. Și

din punctul acesta a aruncat mulți nevoitori în diferite patimi rușinoase ale păcatului, deoarece demonii mișcă această patimă mai mult decât pe celelalte, chiar și atunci când trupul este epuizat și căzut.

Dacă, iarăși, acest nevoitor este ascuțit la minte și se nevoiește cu discernământ, luând aminte să nu cadă în față, atunci demonul îl lasă. Și când vede că încetează căldura și râvna cea multă și se taie puțin avântul și începe să fie nepăsător, atunci demonul îl trage înapoi, încât să-l arunce în nepăsare, să le părăsească pe toate, ca astfel să devină iarăși rob al demonilor.

De aceea este îndoită lupta și monahul trebuie fie să aibă îndrumător în această lucrare și să facă desăvârșită ascultare, tăindu-și cu totul propria voință, fie, dacă este el singur, să se păzească de margini și să pășească pe calea de mijloc. Să nu se aplece nici în dreapta, nici în stânga, și să cunoască bine că, numai când va primi aripile înalte ale vederii dumnezeiești, atunci, în funcție de însuși Harul dumnezeiesc, poate ține și trupul aceste slăbiciuni. Şi pe de o parte trupul, ca stricăcios ce este, se preschimbă de multe ori, slăbeşte și cade, iar pe de altă parte mintea, pentru că are alte aripi cerești și mai presus de fire, zboară înalt și nu îi pasă de greutatea trupului, ci îl ridică oricât ar fi de slab.

De aceea și mulți sfinți, având acest Har, au petrecut mulți ani fără pâine și mâncare și se mulțumeau numai cu Sfânta Împărtăşanie a Preacuratului Trup și Sânge al Domnului.

Noi, însă, deoarece nu ne învață Sfinții Părinți să nu mâncăm deloc, de aceea, chiar dacă am primit Harul Însuși, și știm că putem să trăim și fără mâncare – în adevăr și nu în închipuire –, iarăși trebuie să mâncăm și brânză și ou și lapte, dacă ni se întâmplă, și pește,

câte puțin din toate, din câte ne îngăduie legea chemării monahale, pentru două scopuri. Unul, ca să strivim rădăcina părerii de sine și a mândriei, călcând în picioare orice cuget ridicat împotriva lui Dumnezeu, iar celălalt, ca să ne arătăm tuturor la fel, fără ca cineva să știe lucrarea noastră cea după Dumnezeu, fugind de slava omenească. Şi să nu credem că această puţină mâncare, luată cu cunoștință și discernământ, ne lipseşte de Harul dumnezeiesc și că, dacă am fi postit, am fi avut mai mult Har. Nu! Căci Dumnezeu nu se uită la măsura luptei noastre, ci cercetează scopul și discernământul cu care le lucrăm și, în funcție de acestea, revarsă mila Sa cea bună, mare și bogată. Căruia I se cuvinte toată slava, cinstea și închinăciunea, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Capitolul XI

Despre cele trei stări ale firii, la care urcă și coboară omul: după fire, împotriva firii și mai presus de fire. Şi despre cele trei feluri ale Harului dumnezeiesc, pe care firea omenească poate să-L primească, atunci când se silește: curățitor, luminător și desăvârșitor

Ascultă, deci, fiule, și cele trei feluri ale firii la care urcă şi coboară omul.

Și zicem că starea naturală a omului, după ce am încălcat porunca lui Dumnezeu și am căzut din Rai, este Legea dumnezeiască, care ne-a fost dată în scris,

după alungarea din Rai. Și tot omul este dator, dacă vrea mântuirea lui, să se silească să lupte cu patimile, lovind și primind loviri, războind și fiind războit, biruind și fiind biruit. În general este dator să lupte, ca să rămână drept în legile dumnezeiești ale firii. Și când, deci, ne aflăm înlăuntrul legii dumnezeiești, cea dată nouă, a Sfintei Scripturi, și nu suntem desfrânați, ucigași, furi, nedrepți, mincinoși, mândri, vorbitori de rău, iubitori de slavă deșartă, lacomi, răpitori, iubitori de argint, pizmași, hulitori, blasfemiatori, mânioși, furioși, văitători, ipocriți și așa mai departe, atunci suntem în starea naturală, cea care s-a dat nouă după cădere.

Iar starea cea împotriva firii este a aceluia care se află în afara legii dumnezeiești și ca un animal s-a asemănat celor necuvântătoare, care nu au lege și pentru care zice prorocul: „Omul, în cinste fiind, n-a priceput, alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor." Cel care, în felul acesta, pășește în afara legii dumnezeiești, rostogolit în diferitele păcate, cum am zis, se află în starea cea împotriva firii.

Iar starea cea mai presus de fire este nepătimirea, pe care o avea Adam înainte de a călca porunca lui Dumnezeu și de a cădea din acest Har dumnezeiesc și din nerăutate.

Acestea, deci, fiule, sunt cele trei feluri în care, dacă sporim, ne urcăm de la cele împotriva firii la cele mai presus de fire. Iar dacă trăim în nesimțire, neglijând mântuirea noastră, atunci paștem porci și încercăm să ne săturăm din roșcove, precum fiul risipitor.

Cele trei feluri, cum am spus, ale Harului dumnezeiesc, pe care este cu putință să le primească firea oamenilor, când are bună hotărâre și se silește, sunt acestea: curățitor, luminător și desăvârșitor. După ce

omul mai întâi ajunge de la primele păcate la pocăință, se silește să stea drept în Lege și pătimește datorită obișnuinței patimilor lupte mari și dureri înfricoșătoare. Atunci, în taină, Harul dumnezeiesc îi dă mângâiere și bucurie, lacrimi, tânguire, plăcere și dulceață din dumnezeieștile cuvinte pe care le citește, putere și îndrăzneală spre lupta cea duhovnicească. Acesta se cheamă Har curățitor, care ajută în taină pe nevoitorul ce se pocăiește ca să se curățească de păcate și să stea drept în cele după fire.

Și dacă, deci, acesta stă acolo, în cele după fire, și nu încetează luptele și nu dă înapoi, nu este nepăsător, nu cade din locul lui, ci rabdă, silindu-se să facă roade bune prin îndelunga-răbdare și primind prefacerile continue ale firii, așteaptă mila lui Dumnezeu și atunci mintea primește luminarea dumnezeiască și se face în întregime lumină dumnezeiască, din care vede cu mintea adevărul și deosebește cum trebuie să pășească până să ajungă la iubirea care este dulcele Iisus.

Dar și aici, fiule, este nevoie de multă atenție. Căci, auzind despre lumină, să nu crezi că este foc sau lumină de opaiț sau fulger sau altfel de culoare. Să fugi de o astfel de închipuire. Căci mulți, neluând în seamă aceasta au primit diferite feluri de fulgere și, fiind rău înșelați, au pierit. Iar lumina duhovnicească a Harului dumnezeiesc este nematerială, fără chip și fără culoare, lină și pașnică. Acesta este și se cheamă Harul luminător, care luminează mintea și cunoaște drumurile sigure ale călătoriei duhovnicești, ca să nu rătăcească și să cadă nevoitorul.

Dar, deoarece trupul este amestecat cu prefaceri și timpul este mult, de aceea nici Harul nu rămâne pentru totdeauna, ci pleacă și vine. Și după lumină se face

întuneric și iarăși după întuneric vine lumina. Ascultă cu atenție să înțelegi că starea noastră naturală este întuneric în fața Harului Dumnezeiesc. Cu cât mai mult, atunci, când se apropie de noi demonii întunecați care sunt prin fire întuneric?

Când, deci, vine lumina Harului, toate se pierd, precum soarele când răsare și, plecând întunericul, vedem și cele mai mici semne care, înaintea răsăritului soarelui, ne scăpau. Şi iarăși, după ce apune soarele, ne cuprinde din nou în mod firesc întunericul. Şi cel care merge în întuneric este urmat de multe pricini și de dureroase întâmplări. Asemenea ni se întâmplă și în călătoria duhovnicească. Când avem lumina dumnezeiască, vedem totul curat și demonii pleacă departe, neputând să stea în fața dumnezeiescului Har. Şi după ce pleacă dumnezeiescul Har, rămâne întuneric, adică starea noastră naturală. Iar atunci iarăşi vin demonii ca nişte furi și ne războiesc.

Și firea noastră primeşte atât de multe prefaceri și în timpul întunericului lucrăm multe fapte, neavând discernământul Harului dumnezeiesc, din care ne vătămăm și de multe ori suntem răniți de moarte de vrăjmași, pentru că este întuneric și nu vedem vrăjmașii care se ascund. De aceea, atunci când suntem luminați de dumnezeiescul Har, când vine, nu trebuie niciodată nici să ne descurajăm și nici să credem că toate câte facem sunt pe placul lui Dumnezeu. Nici nu trebuie să nădăjduim în armele și în meşteşugul nostru, ci, chemând ajutorul dumnezeiesc, numai în acesta să nădăjduim și cu mare frică să vorbim, ca și când n-am cunoaște: Oare ceea ce spun place lui Dumnezeu sau cumva Îl întristează? Iar în timpul prefacerilor să aşteptăm.

Și dacă, așadar, rămânem în această stare și nu pățim niciun rău de la războaiele neîncetate și de la tulburarea patimilor, atunci ni se dă darul lui Dumnezeu, Harul desăvârșitor. Acesta ne desăvârșește și este și se cheamă Cel mai presus de fire, deoarece se mișcă deasupra firii.

Și în celelalte două stări de mai înainte omul se silește prin gânduri bune și prin pomeniri duhovnicești să păstreze virtuțile, iubirea, smerenia, înfrânarea și celelalte. În general, prin gândurile cinstitoare și prin cele potrivnice răului, se alungă răutățile patimilor și se păstrează virtuțile.

Dacă, însă, vine Harul desăvârșitor și mai presus de fire, atunci toate patimile se șterg. Și se păstrează toate virtuțile ca fiind firea însăși, fără chipuri și meșteșuguri proprii ale sale. Deoarece i s-a dat starea aceea dumnezeiască de nepătimire, pe care o avea înainte de călcarea legii. Patimile, după neascultarea pe care a făcut-o Adam, au intrat în firea oamenilor. Iar firea naturală, în care a fost plăsmuit omul de către Dumnezeu, era nepătimașă. De aceea, și mintea, când se va elibera de patimi, se va mișca prin cunoștința dumnezeiască ca un împărat pe deasupra firii.

Așadar, fiule, când vei vedea și tu că, fără mișcările și înțelesurile duhovnicești ale gândurilor, stau toate virtuțile ca naturale și nu se schimbă, să cunoști că ești mai presus de fire. Când, iarăși, le ții prin gândurile tale bune și se schimbă, să cunoști că ești în starea după fire. Și când săvârșești păcatele, să cunoști că ești împotriva firii și paști porcii celor din lume, după Sfânta Evanghelie, și trebuie să te silești să te eliberezi. Mai mult decât acestea știe Preaînțeleptul și Preabunul

Dumnezeu și cel care rămâne în Dumnezeu, Căruia fie slava şi stăpânirea în vecii vecilor, amin.

Despre iubire

Capitolul XII

Deoarece am scris multe și diferite, fiul meu, mişcat fiind de credinţa ta fierbinte şi de evlavia ta, am socotit de bine să scriu și puține despre iubire, din câte am învăţat de la cuvioșii părinți de dinaintea mea și din citirea scripturilor. Dar dată fiind înălțimea acestui Har de mai presus de fire, sunt biruit de teama ca nu cumva să nu reușesc să sfârșesc cuvântul.

Dar și, iarăși, încălzit de speranța sfintelor voastre rugăciuni, încep cuvântul. Cum aș putea, fiul meu, din puterea mea proprie, să-ți scriu despre un atât de mare dar, care depăşeşte puterea mea? Și cu ce limbă îți voi povesti despre o asemenea hrană mai presus de ceruri și despre hrana sfinților îngeri, a profeților, a apostolilor, a drepților, a martirilor, a cuvioșilor și a întregului zapis al celor ce se află în cer.

Adevărat zic, fiul meu, că dacă aș fi avut toate limbile oamenilor din neamul lui Adam să mă ajute, iarăși mi s-ar părea cu neputință să pot să laud cum se cuvine iubirea. Și ce zic, cum se cuvine? Niciun strop nu poate limba muritoare să vorbească despre iubire, dacă Dumnezeu Însuși, Adevărul în Sine și Iubirea nu ne dă

nouă lucrarea cuvintelor și înțelepciunea și cunoștința. Și prin mijlocirea limbii omenești, El, Dumnezeu Însuși și dulcele nostru Iisus Hristos, El Însuși cu Sine Însuși este a vorbi și a-Și aduce laudă. Pentru că Iubirea nu este altceva decât dulcele Iisus, Mântuitorul Însuși, și Tatăl, împreună cu Duhul Dumnezeiesc. Și toate celelalte daruri dumnezeiești ale lui Dumnezeu cel iubitor de oameni au simțire dumnezeiască, când în noi sunt lucrate de către Harul dumnezeiesc, adică smerita cugetare, blândețea, înfrânarea și celelalte, care în general, fără lucrarea Harului dumnezeiesc, sunt simple virtuți pe care le păzim de dragul poruncii Domnului, spre vindecarea patimilor noastre. Și înainte de a primi Har, continuu ne schimbăm, spre smerenie sau spre părere de sine, spre iubire sau spre ură, spre înfrânare și spre multa mâncare, spre blândețe sau spre furie, spre îndelunga-răbdare și spre mânie, și celelalte.

Dacă, însă, lucrăm cu dumnezeiescul Har, atunci încetează aceste întoarceri și schimbări continue ale sufletului. Și pe de o parte trupul își are schimbările sale elementare și naturale, adică de frig, de căldură, de greutate, de osteneală, de durere, de foame, de sete, de boală și celelalte, iar pe de altă parte sufletul, hrănit cu lucrarea dumnezeiescului Har, rămâne neschimbat de către darurile dumnezeiești, firești, dăruite lui. Iar neschimbarea despre care vorbesc, aceasta este, să mă înțelegi: Aflându-se Harul în noi, sufletul nu este schimbat de darurile dumnezeiești firești, dăruite lui de Dumnezeu. Dar sufletul nu rămâne neschimbat și atunci când pleacă Harul. Se mișcă mai greu, datorită cugetului statornic al sufletului, dar nu este neschimbător.

Căci noi în multe locuri din carte am scris că, dacă învăluim lutul acesta cu veşmânt, să nu creadă cineva că există înălţime de stare neschimbătoare și fără teamă, decât numai în prezenţa Harului dumnezeiesc. Atunci, numai, simţirea fiecărui dar dumnezeiesc se gustă bine și este înțeleasă sigur. Când ajunge la simțirea dumnezeieștii iubiri, care este Dumnezeu Însuși, după cel care spune că „Dumnezeu este Iubire și cel ce rămâne în Iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu în el", cum ar putea limba pământească, neavând lucrarea dumnezeiască, să vorbească despre Dumnezeu și despre darurile Sale sfinte.

Asemenea și mulți virtuoși oameni de astăzi, care vieţuiesc cum se cuvine şi sunt bine-plăcuţi în faptă și în cuvânt lui Dumnezeu și folositori aproapelui, cred ei înșiși și sunt socotiți și de către alții că au atins Iubirea prin lucrarea cea mică a milei și a empatiei, pe care o au pentru aproapele. Dar nu este acesta adevărul. Ci împlinesc porunca iubirii pentru Domnul care zice: „Iubiți-vă unii pe alții!" Și cel care păzeşte aceasta este vrednic de laudă ca păzitor al poruncilor dumnezeiești, dar nu înseamnă că aceasta este lucrarea Iubirii dumnezeieşti. Este pe de o parte drumul spre izvor, dar nu și izvorul însuși. Sunt, pe de o parte, trepte către palat, nu însă poarta palatului. Este, pe de o parte veşmânt împărătesc, dar nu împărat. Este, pe de o parte, porunca lui Dumnezeu, dar nu Dumnezeu Însuși.

Aşadar, cel care vrea să vorbească despre Iubire trebuie să fi gustat bine în simţire taina Iubirii și după aceea, dacă va îngădui izvorul Iubirii, dulcele Iisus, să transmită rodul din care a primit și să fie de folos sigur aproapelui. Întrucât este mare pericol la noi să vorbim

greşit şi să gândim în necunoştinţă şi să ne semeţim că ştim ceea ce nu ştim.

Aşadar, acest lucru, iubitul meu fiu, să-l ştii cu acrivie, că una este porunca iubirii, săvârşită în fapt spre iubirea reciprocă dintre fraţi, şi altceva este lucrarea Iubirii dumnezeieşti, şi că pe prima pot toţi oamenii, dacă vor şi se silesc, să o împlinească, iar pe a doua nu. Căci nu se împlineşte din faptele noastre, nici nu se naşte din voia noastră, dacă vrem, când vrem şi cum vrem. Adevărat. Ci aceasta vine din Izvorul Iubirii al preadulcelui nostru Iisus, care ne dă, dacă vrea, cum vrea şi când vrea El.

Şi noi, păşind în simplitate şi păzind poruncile şi cerând stăruitor cu lacrimi, în răbdare şi perseverenţă, şi oile lui Ietro asemenea lui Moise bine păzindu-le, adică gândurile şi mişcările cele bune şi duhovniceşti ale minţii, în arşiţa zilei şi în îngheţul nopţii zdrobindu-ne de războaiele şi ispitele continue în silire şi smerenie, atunci ne învrednicim de vederea lui Dumnezeu şi de vederea Rugului de foc dumnezeiesc al Iubirii, arzând în inimile noastre şi nemistuindu-se. Şi de aceasta apropiindu-ne prin rugăciunea minţii, auzim în taină glasul dumnezeiesc al cunoştinţei duhovniceşti, zicând: „Dezleagă-ţi încălţămintele picioarelor tale!" Adică, dezleagă de la tine toată voia proprie şi grija veacului acestuia şi toată gândirea copilărească şi supune-te Sfântului Duh şi voii Lui dumnezeieşti, deoarece locul în care ai stat este sfânt.

Şi dacă se dezleagă de toate, atunci primeşte purtarea de grijă a poporului şi trimite plăgi lui Faraon, adică discernământul şi iconomisirea darurilor dumnezeieşti şi biruinţa împotriva demonilor. Şi după aceea primeşte legi dumnezeieşti. Nu în plăci de

piatră, ca Moise, care se strică și se sparg, ci în scriituri dumnezeiești ale Duhului Sfânt, scrijelite în inimile noastre. Și nu numai zece porunci, ci atât cât încape în mintea noastră, cunoştinţa noastră și firea noastră. După aceea pătrunde în partea cea mai dinăuntru a catapetesmei.

Și umbrit de dumnezeiescul nor, în stâlpul de foc al Iubirii, în întregime foc și el făcându-se și neputând mai mult să ducă, strigă lucrarea dumnezeiască a Iubirii către izvorul Iubirii și zice înlăuntrul buzelor celor dumnezeieşti: „Cine mă poate despărţi de dulcea Iubire a lui Iisus?" Și mai mult, respirând adierea – fie în trup, fie în afara trupului, Dumnezeu știe; fie în colibă, fie afară în văzduh, Dumnezeu ştie –, numai aceasta ştie cel care a văzut, că făcându-se întru totul foc împreună cu focul și vărsând lacrimi de iubire, strigă cu minunare şi uimire: „Încetează, Iubire dulce, apele Harului Tău, că încheieturile mădularelor mele s-au destrămat." Și acestea zicând, respirând aerul Duhului, cu mireasma lui minunată și de negrăit, încetează simțurile, nemaifiind deloc încăpătoare lucrarea trupească. Și fiind în întregime prizonier închis în tăcere, se minunează numai de bogăţia slavei lui Dumnezeu, până când va trece norul.[153]

Ca ieșitul din minți stă, ca din vin e'n beție,
și nimic nu mai zice [întru ceasul acela]
și nici limba n-o lasă nicidecum să grăiască,
și nici inima, mintea, sufletul să voiască,

[153] În aceste ultime trei paragrafe ale capitolului al doisprezecelea, intitulat *Despre iubire*, putem distinge în cuvintele Bătrânului o asemănare cu alegoria pe care o face Sfântul Ioan Scărarul în Cuvântul lui intitulat *Către Păstor*, care, împrumutând evenimentele principale din viața lui Moise, văzătorul de Dumnezeu, le aplică în parcursul duhovnicesc al omului îndumnezeit. Vezi Sfântul Ioan Sinaitul, *Scara*, Cuvânt către Păstor, 100.

pentru că'mpărăţeşte Dragostea cea preadulce,
Iisus Mântuirea – dor mai dulce ca mierea –,
Făcătorul meu Tatăl, dimpreună și Duhul;
o, Treime Preasfântă, în Unime slăvită,

pentru suflet viaţa, inimii desfătarea,
minții mele lumina, o, Iubire deplină,
Izvorule al Iubirii, și credință, nădejde,
cum să Te am pe vecie Însuţi Tu Mă învață.

Da, Iubirea mea dulce, Iisuse Hrisoase,
doar aceasta vesteşte'mi, altceva nu'Ţi voi cere;
să Te am totdeauna, să Îţi cad la picioare,
să'Ţi sărut dulce rana și-ale cuielor semne

și să vărs lacrimi pururi într-a inimii jale,
pe picioare să'Ţi picur, ca Maria pe vremuri;
și să nu mă despartă nici puteri, cât de multe,
stăpânii și tristății lui Veliar vrăjmașul

cu nici lumea întreagă, lumea toată, toată cu totul,
desfătări și dulceţuri dintru veacul acesta.
Ci, fiind eu acolo, la picioare plângându-Ţi,
să'mi iei sufletul, Doamne, și să'l pui unde știi Tu.

Și de-a pururi, Hristoase, Ziditorul meu Doamne,
să Te văd, să Te laud, să'Ţi aduc închinare
cu toți Drepţii, Prorocii, și cu toți Mucenicii,
Cuvioşii, Părinții și Femeile sfinte,

și oștirea întreagă a cereștilor Îngeri,
Heruvimi, Serafimi și Stăpânii, Domnii, Tronuri,
și cu Maica preadulce, A-tot-sfânta Fecioară,
Doamna noastră, Maria de-Dumnezeu-Născătoarea.
Amin.

Fericit, deci, fiul meu, ceasul în care vom preda – dacă ne vom învrednici – sufletul nostru curat Domnului și ne vom afla împreună cu toți cei despre care am vorbit, unde tuturor, în toți și peste toți împărățește Iisus Hristos, dulce Mântuitor, Tată și Dumnezeu, Duh Iubitor, Sfânt, Bun, Pașnic, Începător de viață, Făcător de viață, Treime Sfântă nedespărțită, acum și pururea și în nemărginitele veacuri ale nesfârșitelor veacuri. Amin.

Epilog

Acestea, deci, fiule, câte ți-am scris, îndreaptă-le neîncetat înspre mintea și inima ta. Și să cunoști cu acrivie că începutul căii curate a lui Dumnezeu și venirea tuturor bunătăților sunt să cunoască cineva neputința sa.

Și ca să o cunoască, trebuie să intre în ispite mari, care sunt peste puterea lui. Căci fără să intre în astfel de ispite peste fire, este cu neputință să cunoască slăbiciunea firii. Și dacă a ajuns să o cunoască pe aceasta, știe tot și toate sunt predate în mâinile lui. Atunci este aproape și smerenia cea adevărată. Înlăuntrul ei a ajuns și răbdarea. Și cunoștința tainelor a înțeles-o. Și a fost acoperit de discernământ. Și din Iubire a primit și roadele Duhului: bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, credința, blândețea și înfrânarea.

Întrebare: Dar unde se află toate aceste bunuri?

Răspuns: Toate acestea se află în a vedea cineva cu vedere goală – nu închipuiri și vedenii – în întregime gol adevărul curat din Har, anume că omul este nimic.

Întrebare: Dar ce este nimicul?

Răspuns: Nimicul este acela de dinainte de a face Dumnezeu cerul și pământul și toată făptura. Acela

era nimic. Şi după ce a făcut cerul şi pământul, atunci l-a numit pământ – făcut din nimic. Şi iarăşi, după ce Dumnezeu a luat tină din acesta şi l-a plăsmuit pe om, omul era pământesc şi fără viaţă. Şi după ce i-a dat suflare prin insuflare, a primit duh de viaţă, suflet raţional, şi l-a numit om „după chipul şi asemănarea Lui". Şi „după chipul" este duhul pe care i l-a dat prin insuflare, sufletul raţional. Iar „după asemănare" sunt virtuţile bune şi frumoase: iubirea, bunătatea, milostivirea şi celelalte despre care am scris mai sus. Şi cine, deci, are aceste virtuţi naturale şi bune le are „după asemănarea". Şi cine nu le are nu are „asemănarea". Căci de aceea zice prorocul că „omul, în cinste fiind, n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor."

Întrebare: Dar care este plinirea bunătăţilor şi sfârşitul tuturor, ca să închidem cuvântul?

Răspuns: Zicem că plinirea bunătăţilor şi sfârşitul tuturor este Dumnezeu cel Bun, cel Milosârd, cel Milostiv, „prin Care toate s-au făcut" din nimic, „şi fără El nimic nu s-a făcut". Şi Lui, deci, se cuvinte toată slava, iubirea, cinstea, închinăciunea, împreună cu iubitul Lui Fiu şi preadulcele nostru Mântuitor, Iisus Hristos, şi cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă Făcătorul Lui Duh, acum şi pururea şi nemărginitele veacuri ale nesfârşitelor veacuri, amin.

Stihuri ale aceluiași

N'am scris defel numele meu, ştiut e tuturora,
iar tu, dacă nu îl cunoşti, ascultă ca să'l afli;
obârșia lui – din nimic, pământ întâi făcut sunt,
pământ, dar, mă numesc, şi lut, pulbere și ţărână;

și din pământ m'a plămădit, m'a făcut Ziditorul,
cu suflet m'a împodobit, cuvântător, precum sunt;
şi încă m'a făcut Monah, ca să'L slăvesc pe Dânsul.
Mai mult deci nu mai căuta, să nu îți faci păcate.

Și tu, dar, mulțumește Lui, pe El slăvește'L, dară,
că vrednic e a Se slăvi, vrednic de mulţumire,
Tatăl cel fără început, Unul-Născut Lui Fiul,
și dimpreună Duhul Sfânt, Treimea cea Preasfântă.

de partea celor mântuiți să ne învrednicească
cu-ale preadulcei noastre Maici soliri atotcurate,
și-ale tuturor Sfinţilor molitve cuvioase.[1]

Amin

Sfârșit și lui Dumnezeu Slavă!

---

[154] În acest exemplar al cărţii există în punctul acesta următoarea notă,s crisă de mâna celui care a transcris manuscrisul: „Nu este binecuvântare să se facă nici adaosuri, nici omisiuni, din această carte."

Poezii

1. Făgăduința Preasfintei Maici către aghioriți

Nu a'ncetat albul Athon, cu culmea înălțată,
pomi a hrăni la poala lui, ierburi ce floare poartă,
când, după ce S'a răstignit Hristos Mântuitorul,
Sfintei Maicii lui Dumnezeu preamare s-a dat harul.

Când a venit către Athon cu-Apostolii pe mare,
la Dumnezeul tuturor a îndrăznit a cere,
zicând: „Copile preadorit, Tu, Fiul meu și Doamne,
locul acesta dăruie'mi livadă să îmi fie;

de la un cap la celălalt singură să mi'l umplu,
podoabă pomi cuvântători și flori să pun într'însul,
să facă rod cuvântător, oricine să mănânce
și la oricare pom va vrea a cerceta să-alerge;

de-ajuns să nu dea înapoi cel care cercetează,
și, cu răbdare căutând, neîndoios afla'l-va;
nici chiar de cele pentru trai să n'aibă grijă iarăși,
luându-se cu griji lumești și sufletul lăsându'și".

Dacă martor adevărat chiar Ziditoru-i este,
Care hrănește păsărea și tot ce se târăște,
făptura după chipul Său dumnezeiesc cum oare
neîngrijită va lăsa și fără apărare?

Iar dacă încă mai îmi ceri și-a doua mărturia,
pe'mpărăteasa o auzi, pe Maica Lui, Maria,
că zice: „De cel ce aici pentru-al meu nume șade
făr'a uita de'ndatoriri și voia mea o face

eu însămi mă voi griji să-i trimit demâncare
și'n toată boala și'n necaz îi voi fi scutitoare.
și solitoare sus, în cer, bună, vrednică, mare,
lui însămi mă voi arăta, cum nu i-a fost nicicare.

Pentru că Eu născutu-L-am și L-am hrănit la sânu'mi
pe Domnul meu și Dumnezeu, Mântuitorul lumii,
Căruia înainte'i stau și Stăpânii, și Tronuri,
și Heruvimi, și Serafimi, și oștile de Îngeri,

cete de-Apostoli, de Proroci, de Mucenici, toți Sfinții,
și Eu, Împărăteasa tuturor de pe pământ, cum și din cer,
Deci, de voiești, ascultă-mă, și tot necazul poartă
și Crucea Fiului meu tu să nu o lași vreodată.

și-ai să te veselești în veci cu sfântă rugăciunea
tuturor Sfinților și-a mea de-maică-mijlocirea. Amin.

2. Despre cea în trup iconomie a lui Dumnezeu-Cuvântul[1]

Iată la capăt s'a ajuns, umplutu-mi-s'a dorul,
comoara sufletului meu s'a deșertat cu totul;
și cu peniță de cerneli am întocmit o carte,
dragostea mea de-aproapele învederând în parte,

de fric'a nu fi judecat, ca ticăloasa slugă
care talantul a ascuns și a primit osândă.
Fierbinte, dar, vă rog, vă rog să o primiți cu toții
călugări și simpli creștini, carii doriți de Domnul.

[1] Copia are titlul „Stihuri la sfârșitul cărții sale". Poeziile 2-7 au fost adunate la sfârșitul cărții „Η Δεκάφωνος Πνευματοκίνητος Σάλπιγξ" (vezi Epistola 44, p. 198), când a fost editată în anumite copii șapirografiate de către Sotirios Shoinas, editorul periodicului „Άγιορειτική Βιβλιοθήκη".

Cu dragoste o cercetaţi, duhul i'l înţelegeţi,
şi'ncredinţat sunt că folos cu-adevărat culegeţi;
şi, de voiţi, păşiţi şi voi, păşiţi pe cărăruie,
să moşteniţi a lui Hristos cerească bogăţie.

Că mai degrab şi lesnicios poţi ca să ai izbândă,
Mărgăritarul de mult preţ, pe Hristos să Îl afli.
El cheamă către El pe toţi, nu caută la feţe,
împarte bine-cunoscând, pe nimenea nu trece.

Plăteşte voia slobodă, nu[2] osteneli, nu faptă,
iar de cumva eşti slăbănog, Acesta nu te ceartă.
Ce ce'n dar ţi-a dăruit să-l înmulţeşti îţi cere,
ca să ajungi tu fericit şi să-L slăveşti de-a pururi.

Nu pentru că este lipsit şi'I trebuie-ale tale
– departe acest gând prostesc, să nu-l primeşti în tine! –,
ci Tatăl cel preaiubitor te'nvaţă, te deprinde,
să fii moştenitor al Lui, să te ia lângă Dânsul.

Numai nu fii neîngrijit, nu cârti, nici cu bârfă,
neascultând şi nici iubind slavă deşartă, sfadă,
limbut, nepăsător, lacom, dorindu'ţi desfătarea,
de-sine-iubitor, mândru, ambiţios, ironic,

pizmuitor, vorbind de rău, zgârcit, iubind câştigul,
avar şi frate-mincinos, aspru, lipsit de milă;
De vină nu-i atunci Hristos, ci răul cel din tine,
ticăloşită voia ta, credinţa ta puţină.

Acestea, dară, te lipsesc de-a lui Hristos avere
suspine-amare îţi aduc, ca unui rob netrebnic,
şi te răcesc de dragostea dumnezeiască'ndată
şi călcător desăvârşit al legii te arată

[2] Într-unul din manuscrisele pe care le deţinem este şters „nu" şi scrie deasupra „dar şi".

și întru totu'ți murdăresc dumnezeiasca haină
și te trimit ca pe-un legat în necurmata pară.
Să nu fie, Hristoase, dar, ca să fim rupţi de Tine
și de dulcea Ta dragoste să fim lipsiți vreodată.

Ci Însuți luminează-ne pe cale cum să mergem
şi cum din bunătatea Ta toţi milă să culegem;
ca Ție'n vecii vecilor prieteni să ajungem
și slavă, Dumnezeule a toate, să'Ți aducem,

de-bine-Făcătorule, Cel ce-ai venit în lume
și Te-ai făcut om ca și noi, pe noi ca să ne mântui,
– O, mare bunătatea Ta și-a Ta milostivire!
O, bogăţia darului şi-a dragostei de oameni! –

materia ca s'o voiești, pe ceea ce se strică,
dezgustătoare tina mea, cu totul întinată,
să Te unești Însuți cu ea, afară de păcate;
să plângi, la sân să Te'ncălzești, să fii purtat pe brațe

şi lapte să sugi de la sân, primind ca un prunc hrană,
să Te adoarmă, să Te scoli, să Te măreşti în vârstă,
întâii pași să Îi înveţi şi cum să şezi cuminte,
așijderea, cum să vorbești și să îngâni cuvinte,

apoi, cum hrana să o ții și să o duci la gură,
iar când Ți-e sete cum să iei apa să'Ți stâmperi setea,
să osebești pe cunoscuți, de străini să stai departe,
pe Maica Ta să o iubești și să Te pleci la sânu'i.

O, pogorârea Ta la noi! O, mila Ta cea mare!
O, multă îndurarea Ta și'ndelunga răbdare!
Însuși Cela ce firile îngerilor zidit-a
și cu privirea cârmuie lumea aceasta toată,

Însuși El îmbrăcatu-S-a cu firea omenească
şi dezbrăcare Însuși ia de la a Sa făptură.
Cu haină Te îmbraci acum, Îți pui încălțămintea,
lucrezi pentru părinții Tăi, chiar și să-ți câștigi pâinea;

în frig ades a tremura, a nădușI sub soare,
în osteneli a obosi, necaz a răbda, Doamne,
Vai mie, bunătatea Ta! Vai, dragostea Ta mare!
că Tu pe toate le-ai primit pentru noi să le suferi,

până ce ai ajuns și Tu întru măsura vârstei,
când Ți-ai vădit puterile dumnezeiești și nouă;
ba şi la doisprezece ani în templu Tu intrat-ai
şi ai deschis evreilor Scripturile de-acolo.

Şi mai apoi chemat ai fost la nunta cea din Cana
și apa binecuvântând, în vin ai prefăcut-o;
şi'n mijlocul Iordanului în repejuni venit-ai
şi Duhul a mărturisit de sus, din al Tău Tată,

că Tatăl Însuși Te-a trimis, să ascultăm de Tine,
Ție cu toții să urmăm, de voim mântuire.
Şi de-acolo botez primind, firea spălat-ai toată,
dezgustătoare tina mea, materia pătată.

Atunci făcut-ai Ucenici, ca să-i trimiți la margini,
credința s-o învețe ei, să fii lumină lumii.
O, cea de sus cunoaștere, o, sfântă'nțelepciune,
în ce chip scos-ai din păcat pe robii Tăi, Stăpâne!

Și-așa, prin Ucenicii Tăi, vestit-ai tuturora
să lase răutățile, vădindu-le minciuna,
și pocăința a lucra, să se mărturisească,
botez cu apă și cu Duh cu toții să primească.

Şi astfel se vor izbăvi degrab de tot păcatul,
dumnezeieştii'mpărăţii moşteni având să fie;
şi ca să creadă că eşti Fiul şi Dumnezeu-Cuvântul,
minuni ai săvârşit spre toţi şi lucruri preaslăvite;

pe slăbănogi i-ai întărit, pe ciungi tămăduit-ai,
vedere orbilor ai dat, sânge curgând oprit-ai,
pe muţi i-ai făcut a grăi, pe cei flămânzi hrănit-ai
şi pe cei morţi cu glasul Tău numaidecât sculat-ai.

Făcând acestea, Te-au urât mulţimea evreiască,
viaţa Ta de pe pământ voit-a să o piardă.
Vai, dulce Iisuse-al meu! Vai, sfânta mea suflare!
lumina ochilor mei, vai, singura mea nădejde!

Iar Tu, toate răbdatu-le-ai, voind ca să ne mântui
şi slobozire să ne dai din reaua rătăcire.
„Prindeţi'L!", cu toţii strigau, cu toţii „Răstigniţi'L!
pentru că a lucrat minuni în zi necuvenită".

O, oameni întru totul răi, evrei cu rea voire,
voi, când asinul v-a căzut, nu'l scoate din mocirlă?
Sau nu pricepeţi că era chiar Dumnezeu din ceruri,
că Făcător şi Domn era şi al Sâmbetei însişi?

Iar patimile lui Hristos cum să le număr oare,
când cele împotriva Lui nici nu se pot cuprinde?
Că de acum, conglăsuind, cu toţii'L prind, Îl leagă,
Îl bat cumplit, Îl pălmuiesc şi către Cruce'L poartă.

Din doisprezece Ucenici, unul din ei Îl vinde,
altu'ntreit Îl leapădă şi Îl dă anatemei;
iar ceilalţi Îl părăsesc în mâinile vrăjmaşe,
de frică toţi sunt stăpâniţi, să nu păţească-aşijderi.

Lumina sufletului meu, vai, dulcea mea suflare!
Vai mie, mângâierea mea, floarea vieții mele!
Cum toate-acestea-ai pătimit pentru rău-nărăvitul,
de lege călcătorul om, volnicul, răzvrătitul?

Şi celelalte cum să scriu, vorba cum pot aduce,
când văd acum cum pe Hristos Îl răstignesc pe Cruce?
Unul Îl trage de picior, altul Îl pironeşte,
altu'I loveşte mâinile, le trage, le lungeşte,

altul loveşte faţa Lui, altul Îl ocărăşte
„De Fiu ești – zic – lui Dumnezeu, mântuie-Te pe Tine".
Puţină apă a cerut, de sete, și – vai mie! –
oțet la gură i-au adus setea să Îi adape.

Vai, împietrire-a inimii voastre, evrei sfădalnici!
Neomenia voastră, vai, iudeilor netrebnici!
Ca și c-un om obișnuit v-ați purtat fără milă
și înc'având suflare'n El L-ați chinuit sălbatic.

Iar când de-acum s'a împlinit și prorocia toată,
chemat-a moartea și Și-a dat duhul Său deîndată.
Și se despică pietrele, și tremură zidirea,
Şi se deschid mormintele, pe cei morți îi ridică

Soarele s'a întunecat, și luna dimpreună,
și frică i-a cuprins pe toţi întru ceasul acela.
Și pogorându-Se în iad pe draci îi biruiește
Și pe toți care au crezut acolo-i slobozește.

Şi întorcându-Se-a apoi ia trupul Său din groapă,
frumos, deplin-nestricăcios, ca o comoară mare,
întreg-frumos, întreg-lucind, întreg schimbat la faţă,
prealuminos, prea'nţelepţit, dumnezeiesc cu totul.

După trei zile înviind, pe ucenici învață
„În lume propovăduiți, cuvântul nu'nceteze".
Şi El, al slavei Împărat, la cer cu trupul suie,
după ce încă stă aici chiar patruzeci de zile.

Și-așa la Tatăl a adus a oamenilor fire,
darul, darul de mare preț, lucrul mâinilor Sale,
Iar Tatăl, bucurie-având, cu dragoste nespusă,
din mare bunătatea Lui și din milostivire

de-a dreapta'ndată o a pus, cu Fiul Său să șadă,
deopotrivă-a se slăvi firea cea omenească.
Îngerii spăimântu-s'au, cerurile's uimite,
văzând toți lucru preaslăvit, minunea asta mare;

cântând, slăvind pe Dumnezeu, pe-a toate Ziditorul,
să proslăvească-alăturea și a omului fire;
și'naintând a se'nchina la Ziditorul lumii,
în El trupului omului se închinau asemeni.

Plini de uimire ei slăvesc, cu frică stau alături,
unit văzând pe Dumnezeu cel nevăzut și omul.
O, nesfârşită slava Ta, dragostea Ta cea mare,
lutul să îl învrednicești de-atâta desfătare!

Dau slavă, Ție mulțumesc, Hristoase-al meu Iisuse,
că a Ta Evanghelia izvor s'a făcut mie.
Mă spăimântez, nedumerit, ies în afara minții!
la cinstea ce ne-ai dăruit, dulcele meu Hristoase.

Dă-ne și luminare, dar, cunoașterea cea sfântă,
și'nvrednicește să venim întru cetatea Sfântă,
cu-ale Preasfintei Tale Maici soliri atotcurate
și-ale tuturor Sfinților molitve cuvioase,

acolo să Te proslăvim, să ne'nchinăm toţi Ţie,
Ţie nedespărţiţi să fim, să'Ţi mulţumim, Preabune.
Amin.

3. Laudă pustiei

O, preadulce pustia mea, Maică a isihiei,
ceasului greu tovarăşă, necazurilor vară,
a înfrânării'ndrumător, aşijderi şi-a tăcerii,
a plânsului rudenie, a lacrimilor soră.

a rugăciunii dascăle, ibovnică[3] a păcii,
tu, care şi blândeţea naşti şi răbarea'ndelungă[4],
când înspre râvnă ne trezeşti fierbinte, spre silire,
şi în necaz ne învăţăm smerenia deplină.

călăuzirea spre Hristos, spălarea cea de patimi,
tu, cea din casa Harului, a rugii aflătoare,
hrană preadulce minţii eşti, la fel şi curăţire,
vederii cei cu mintea sol, cămara cunoştinţei,

a luminării'nsoţitor şi a Harului rază;
simţirea sufletului dă inimii curăţire
spre a vedea pe Dumnezeu aici, cum hotărăşte
Iisus Hristos celor curaţi, când îi şi fericeşte;

şi-aprinde preadulcele dor spre Dumnezeu şi Tatăl,
şi spre Fiul asemenea şi spre Duhul Preasfântul,
preaminunată Dragoste, uimirea minţii mele,
al boarei dulcele zefir, al meu cinstitul sfetnic,

---

[3] Amândouă copiile au ἐραστά în loc de ἐράστρια.
[4] Una din copii are ἀκακοσύνη – „nerăutatea".

poartă, hrănește, 'nvață, dar, până se va desface
mult prea scârnavă carnea mea și voi sui la Tine
și fără sațiu să privesc vederea Ta cea dulce,
Iisuse,-al meu Mântuitor, cu Tatăl și cu Duhul.

s'aud și negrăitele-Ți cuvinte, Iisuse,
pe care om, încă trăind, nu poate să le-audă,
și să mă satur de nestins izvorul bucuriei
și nesfârșita dragoste cea neînstrăinată;

și să aduc neîncetat cântări de mulțumire,
slavă, cinste, 'nchinare de slujire-adevărată,
cu rugăciunile de-Dumnezeu Curatei Născătoare,
a maicii Tale celei dulci, Scăparea tuturora.

4. Despre deșertăciunea lumii

Deșertăciune lumea e – toți socotim aceasta;
Ecleziastul ne strigă: Toate's deșertăciunea
deșertăciunii – de trei ori –, toate's deșertăciune!
Cu toții spusa auzim, mulți cugetăm la dânsa,
dar ne înșală diavolul și-un pas nu dăm în spate.

Ochii ni i-a închis de tot cu materia deșartă
și pentru-aceasta nu vedem sfârșitul care vine;
și, tot așa, ne-a'nvăluit mintea cu-o groasă pâclă
să nu putem deosebi patima ce ne îneacă.

Cu-adevărat mă înspăimânt, de-un-suflete cu mine,
cel de aproape-ori depărtat, călugăre, creștine,
văzându-te desăvârșit cu multă protimie
cum în materie te-afunzi cu-avidă nebunie.

te chinui, năduşeşti, veghezi materie a strânge,
făr'a gândi cât de puţin la urmă ce-oi ajunge.
Deşertăciune toate sunt, frate, praf şi ţărână,
iar ale tale osteneli nimic se fac la urmă.

Eşti ocărât şi ocărăşti, te războieşti, te mânii,
de parcă eşti nemuritor te gâlceveşti cu unii.
Trezeşte-te, frate, puţin, întoarce-te, vezi tina
şi crede că neîndoios toate vor fi ca dânsa.

Iar tu numai te nimiceşti, sufletul rău îţi vatămi,
şi într-al morţii ceas cumplit amar va să te tângui.
Ba şi vei da lui Dumnezeu răspuns la judecată,
fiindcă pricină te faci celor ce'i tragi la ceartă.

pentru că se şi tulbură, se'nfurie, zic vorbe,
şi sufleţelul şi mai mult în patimă'şi afundă.
Şi-atunci, la ce ţi-au folosit şi rugăciuni, şi posturi,
mătăniile, crucile, vegherea'n toată noaptea,

dumnezeieştile lucrări – le las acum deoparte –,
când de maica virtuţilor, dragostea, nu ai parte?
Că chímval, ca să zic aşa, răsunător ajuns-ai
dacă de dragoste eşti gol, cum ştim de la Apostoli.

Mulţi multe-au împărţit pentru a face milă,
iar alţii chiar le-au risipit pentru neagoniseală,
dar, fiindcă nu s-au îngrijit patimile să'şi smulgă
şi la dragostea lui Hristos n-au căutat s'ajungă,

uitat-au că deşarte sunt toate-ale lumii, toate,
şi au ajuns pentru un ac, vai mie, să se lupte;
şi ceea ce au aruncat cândva pentru virtute,
de-acuma strâns-au îndoit, din multă lăcomie.

Ah, diavolule preaviclean, reaua'ţi meşteşugire,
şi, omule nechibzuit, nebune după lucruri!
Ce-aduni comori, ce te trudeşti, materie strângându-ţi,
de vreme ce după puţin, te duci, nimic luându-ţi?

Unii le află și le'nghit, le-ascund sau le pierd iarăși,
şi tu cu cei necredincioşi te judeci de Stăpânul.
Oprește-te, dar, a-ţi cârmi sinele cu greşeală
și singur fi-ţi judecător doar al faptelor tale;

şi, mai'nainte de-a veni moartea, tu fă doar bune
și'n altul nu nădăjdui ție să ți le facă.
Fă milă singur singurel, slujeşte și te roagă,
şi de tine nu-ţi bate joc, altui zicând: „Te roagă!"

Că nu ştii pe-ale altora, nu ştii dacă vor face,
și tu nebun eşti, fără minţi, care le laşi la altul.
Că vămile tú va să treci, și judecăţi grozave,
și rugăciunea celorlalți vei aștepta să'ți vie.

Vai mie, ceas înfricoșat, când sufletul e'n tremur,
e zbuciumat, înfricoșat, cată loc să se-ascundă;
iar tu aştepţi, aştepţi... străine binefaceri,
ca să te slobozească, vai, la ceasul judecății.

Vai de ticăloșia ta şi lipsa ta de minte,
că ai crezut și-ai tras nădejdi în bunătăți străine.
Și pentru ce, iubitule, nu le trimiți de-acuma
ca dar, să suie la Hristos, în El să'ți ai nădejdea,

când vezi cum că deșarte sunt, toate's deșertăciune,
și goi ne ducem de aici, întreaga omenire?
Lumea aceasta, frate-al meu, ne este surghiunire
pentru-a protopărinților – zice – păcătuire;

și pământenii toți venim, canonul împlinind-l,
și-apoi, peste puțin plecăm, trecem în veacul veșnic.
Ce trebuie a face, dar, de-acum canonisitul,
de nu a plânge, a boci, să nu piardă sfârșitul?

La fel, pentru ce folosesc grijile lumii, frate,
averea, bogățiile și ostenelile toate,
de vreme ce deșarte sunt, toate deșertăciune,
și câți pe-acestea le aleg i-a'ntunecat orbirea,

și se vor tângui cumplit, vai, în ceasul acela,
când despărți-se-va de trup sufletul – vai, vai mie!
Cât plâns și câtă lacrimă va fi'n ceasul acela,
când nu știi unde vei fi dus, nici ce va fi cu tine.

Acum însă, vremea îți pierzi cu griji lumești, te macini,
și uiți că va veni cândva această despărțire;
iar că pământ va să ajungi nu vrei a înțelege
tu, pentru care s-a făcut zidirea asta toată.

Iară când vei fi osândit, au fost degeaba toate,
că pentru tine S-a jertfit Hristos, ca să te scape;
și tu pe drept ai pătimit, iar Hristos se'ntristează
c-ai ascultat de diavolul, iar de Hristos nu'ți pasă.

Pentru că El S-a răstignit ca să te slobozească,
iară tu ai disprețuit iubirea Lui cerească.
Pricepe, dar, iubitule, și plângi în toată ziua,
cunoaște că vrăjmașul tău de nimeni n'are milă;

ci, cât trăiești, te'nșeală-amar, ani îndelungi ți-arată,
în grijile vremelnice, pricini găsind, te-aruncă,
nu cumva să te pocăiești cu rugăciuni și lacrimi
și Domnul să te miluie, iar cel rău să te piardă,

tovarăş vrând a te avea în ceasul morţii tale,
mândrindu-se că jos în iad încă un creştin are,
pricindu-se şi cu Hristos că'n iad are cu sine
pe mulţi monahi ce s-au făcut chiar călcători ai legii

și'ndreptățindu-se apoi cum că nu este singur
el, ce-a'nfruntat pe Dumnezeu, ci chiar mulți oameni are,
când toți vor auzi atunci, vai mie,'n ceasu'-acela
„Plecați, o, blestemaților, cu toții de la Mine,
în focul veșnic mergeți toți, cu diavolul alături,
voi, care M-ați disprețuit pe Mine, Ziditorul".

Să nu fie, Hristoase-al meu, să pătimim acestea,
să le vedem, să le-auzim, să fim lipsiți de Tine!
ci Însuți luminează-ne să le lăsăm pe toate
să Te iubim de-a pururea, acum și'ntru toți vecii.
Amin.

5. Despre moarte

Dacă îmi ceri, iubitule, să'ți spun și despre moarte
pentru folosul sufletesc măcar puține vorbe,
ascultă cu evlavie și cu luare-aminte
să dobândești rodul cerut, pe cel al mântuirii.

Moartea, iubite frate-al meu, de temere mustește,
amară şi ca gheaţa e, şi plină de scârbire;
ea de la Dumnezeu s'a dat pentru neascultare
și'ngăduinţă a luat spre a noastră certare;

nu'i cruță nici pe împărați, de voievozi nu se teme,
nu ține cont de cei viteji, cei neluptați de nimeni;
bogaților – nici un hatâr, nu vrea cinstiri, plocoane,
ci ca un fur se-apropie, la toți le dă târcoale;

nu'i pasă nici de cei săraci, de orfani nu'i e milă,
n-o'nmoaie nici văduvele, de prunci nu se îndură,
la tineri, tinere, bătrâni, bătrâne nu se uită,
ci, când porunca a ieșit, își face datoria.

Nici pe monahi ori monahii mai mult nu îi cinstește,
pe preoți ori arhierei, pe nimeni nu alege,
fie ei drepți, ori cuvioși, ori sfinți, nu ține seama,
îi săgetează chiar pe toți, și încă nu-i ajunge.

Deci, dacă dintre muritori vrea vreunul să nu cadă
și'n ceasul morții cât de cât să nu mai aibă teamă
atât cât zile va avea moartea s-o aibă'n minte
și bucurie va avea când va vedea că vine;

căci către toți, în chip obștesc, vine hulpava moarte;
doar că pe drepți în nici un chip a'i spăimânta nu poate,
fiindcă aceștia's pregătiți, pe ea o și așteaptă
să vină și-amărelile lumii să risipească.

Și de dorește cineva să se îndepărteze,
de lume, meargă la mormânt, puțin să se așeze,
acolo auzi-va grai de oameni morți vorbindu-i,
ne'nsuflețite oasele cele ce dorm acolo.

De-acolo se va'nțelepți cel ce merge la ele,
și ale lumii desfătări nu va băga în seamă;
acolo va vedea și regi, și voievozi în moarte,
neosebindu-se nicicum de-oștenii fără parte;

acolo vei vedea bogați, milionari, grămadă
că'ntru nimic nu's mai presus de nevoiaș și slugă;
acolo nu-i de vitejii, slavă sau bogăţie,
cel mai neputincios să fii, cu toți ești deopotrivă.

Moartea pe slabi şi pe viteji, pe toţi îi îmblânzeşte,
pe înțelepţi, nobili, cinstiţi, smeriţi ori pe netrebnici.
Moartea e singura care la toţi ne'nvederează
cât de mic e al nostru trup, când în mormânt se-așază.

Că de-o potrivă pe înalți și tineri îi lovește,
pruncii, la fel tinerele, pe cei sporiți în vârstă.
Ce folosește de acum a feței frumuseţe,
mulțimile averilor și multa bogăţie?

Dacă ești floare, te usuci; albul se face negru,
și de auzi, și de vorbești, fără glas vei rămâne,
de vreme ce vierme va fi și pentru viermi mâncare,
gunoi urât mirositor, vai, vai, trupul acesta!

Și chiar părinţii, fraţii chiar, prietenii, rudenii,
fața'și întorc atunci când văd a noastră putrejune.
Unde sunt, dar, veșmintele, traiul în desfătare,
la toate li se pune cap când te așezi în groapă.

Și moartea astfel s-a făcut zilelor noastre capăt
și trupul nostru cel iubit ţărână va să fie.
Aflând acestea, poartă-le și plângi în toată ziua,
'nainte să ajungi să vezi al iadului amurgul.

Și-atunci, o, sufleţelul meu, vai ţie, vai, vai ţie,
că ești atâta de trândav şi nesporit în toate;
cum vei privi'napoi, smerit, văzând că vine moartea,
secera arătându-ţi-o, vestindu-ţi secerişul,

și moartea ca într-un pahar degrabă aducându-ți,
strop rece și amar-amar, și plin de multă scârbă,
încât pe dată vei fi prins de frică, vai, vai mie,
și rudele îți vei chema să vină să te-aline;

și mâinile întinde-vei în ajutor să'ți vie,
și moartea vei ruga să stea, puțin să mai aștepte;
spre cer privirea o întorci, eşti speriat cu totul,
îngerilor te cucerești să mai rămâi o vreme;

dar nu ești auzit nicicum, niciunul nu se'ndură,
și moartea te silește greu ca să primești paharul.
și'ndată ce'l iei și îl bei înțepenești cu totul,
ți se preface sângele, gheață te faci, te chinui.

Vai, suflete al meu, ce chin, ce luptă, ce durere
te'nconjură – vai mie, vai – pe tine'n acea vreme!
Să nu cunoști nici unde mergi, nici ce va fi cu tine,
să mergi pe drum necunoscut, să nu știi cine vine.

Apoi va să treci vămile și cetele vrăjmașe
și, dacă nu ești pregătit, pe dată te-or întoarce
să te arunce'n negură, tovarăș să te aibă,
pentru că nu te-ai îngrijit pentru ce va să fie.

Iar de te vei învrednici pe toate a le trece,
pe Domnul Îl vei întâlni, cu Dânsul te vei duce,
vei fi cu totul fericit, și Îngerii mira-vei,
carii, în bucuria lor, pe Dumnezeu slăvi-vor.

Și te vei desfăta de-acum în veci de veci cu Domnul,
pe Făcătorul tău văzând, pe-A-toate-țiitorul.
Amin.

6. De dragoste către Iisus

Preadulce Iisuse-al meu, sufletului balsamul,
inimii mele dragostea, suflării mele aer,
Lumina dulce cea de gând, dorirea mea, tăria,
preaminunată dragostea, vieții jinduirea.

Credința și nădejdea mea, a mea dulce iubire,
Mântuitorul mult dorit şi dulce mângâiere;
Vino, dulce suflarea mea, vino, a mea viață,
vino, lumina ochilor, dulcea mea veselie,

rărunchii luminează-mi-i, și inima, și mintea,
şi trupului meu dăruie plină nepătimire,
dumnezeiască raza Ta lucește-mi-o în minte,
al cunoștinței Tale râu cu străluciri bogate.

Dă'mi mie ceea ce Îți cer, dragostea mea cea dulce,
picioarele să Îți sărut cu sărutare dulce,
Îți cer, dulce suflarea mea, ce și făgăduit-ai,
bat cu zdrobirea-inimii, doresc să vii la mine.

Cu Tatăl și cu Duhul Sfânt în mine, dar, să intri
şi sfânt lăcaş să mă arăți, lucrând dup'a Ta voie;
și, precum Ți-e bineplăcut, Tată, Fiule, Duhule,
mă'nvredniceşte-a Te cânta tot timpul, noaptea, ziua.

De mine nu te despărți, nicicând să nu mă lepezi,
să nu mă ispitești, că știi, sunt slab, în neputință,
nu pot purta, nici îndura să mă despart de Tine,
că preacumplit mă mistuie dorul, dorul de Tine.

Te caut, ca de foc cuprins, în ceruri să Te aflu,
însă, săltând Tu, înţeleg cum că Te am în mine.
Săltarea Ta mă mistuie, nu mai îndur de-acuma
să fiu aicea pe pământ, trup greu să port, de tină.

Greșesc ades, Te întristez și Te-amărăsc, Hristoase,
Tu însă iarăși mă iubești, nu stai mâhnit, Stăpâne.
Ce dulce, ce preadulce eşti, Hristoase-al meu preabune,
dar de mă laşi, Doamne al meu, degrabă uit de Tine.

De mă iubeşti, Te iubesc și eu, şi de mă porţi, stau tare,
însă de pleci cât de puţin, ca iarba cad îndată.
Dragostea mea Tu ești, Tu ești văpaia, a iubirii,
şi râvna mea, şi pofta mea, și-osârdia de'ndată.

Și iar, toate'n picioare stau dacă rămâi cu mine,
iar de te depărtezi puţin, noapte în suflet vine.
În mine înțeleg că eşti, și Te văd din afară,
mă tragi către vederea Ta, mă mir văzând acestea.

Şi, Doamne, oriunde privesc, întreg pământul umpli,
și în uimire mă ridici, mi'nstrăinezi gândirea.
La Sfânta Liturghie vin, mă'mpărtășesc cu Tine,
și la colibă când mă'ntorc, Te aflu și acolo.

Te tai bucăți și Te împarți, şi eşti mâncat, Hristoase,
de toţi cei binecinstitori, şi'ntreg rămâi Tu iarăși.
Cu Tatăl dimpreună șezi, şi întru Sfinţi eşti Însuţi,
în lumea'ntreagă Te găsești, nimic nu Te'ngrădeşte.

Tu în biserici Te jertfești, în mine ești cu totul,
și nu se află nici un loc unde să nu Te afli.
Şi doar celor ce Te cunosc, celor iubiţi de Tine,
le'nvederezi dragostea Ta, puterile'Ți preamulte.

Mă minunez, mă spăimântez, uimit sunt, plin de frică,
şi nu pot spune nicidecum cum se fac toate-acestea.
Pierdut, dar, într-al noimelor dumnezeiești adâncul,
în spate mă întorc din nou, şi dragostea prind iarăși;

şi spun cât te iubesc de mult, dulcele meu Hristoase,
Iisuse, Mântuirea mea, Dumnezeule Sfinte.
Nu înceta să mă înveți ori să îmi dai lumină,
la voia Ta'ndreptează-mă cum Însuți știi preabine;

și'n dragostea Ta Însuți Tu pururi mă'mbogățește
și poartă-mă neîncetat să mă aflu cu-aceasta.
Şi'ncredinţat cu-adevărat sunt că ea'mi va fi povață,
va izbândi a mă purta într'ale Tale brațe

ca să mă bucur, să săltez, Hristoase-al meu, cu Tine,
Domnul şi Dumnezeul meu, pururi, întru toţi vecii.
Amin.

7. La Stăpâna de-Dumnezeu-Născătoarea

O, Doamna mea, o, Maica mea, A-toate'mpărătească,
o, mântuirea tuturor, a lumii'ntregi Crăiasă,
singură mângâierea mea, singura mea nădejde
și dulce alinarea mea, Maica Domnului nostru.

singură tu, scăparea mea, în toată împresurarea
de care dă călugărul în toată'mprejurarea.
Crăiasa Oştilor cerești, tuturor mai înaltă,
decât slăviții Heruvimi și Serafimi mai sfântă;

mireasmă ești a Raiului, a cerului lucirea,
şi a tuturor Sfinților întreagă frumusețea;
străină-i zămislirea ta, naşterea ta e sfântă,
și creșterea, hrănirea ta, Marie Preacurată.

Porumbă feciorelnică, de mână îngerească
hrănită'n Sfânta Sfintelor cu mana cea cerească,
și rânduită de demult pe noi ca să ne mântui,
din legătura iadului să ne faci iarăşi slobozi.

Tu pe Cuvântul Tatălui fără'nceput născându-L,
Dumnezeu ești de-al doilea[5] după Treimea Sfântă.
Pe Ziditorul tuturor tu L-ai hrănit cu lapte
și îndrăzneală ai luat cât nu se poate spune

să mijloceşti la Dumnezeu, la Fiul și Cuvântul,
pe credincioşi să îi păzești, tuturor fiind Maică.
Cuvinte dă'mi, Stăpână mea, de-a pururi să te laud,
și dulce, fără a'nceta, să cânt a ta mărire;

lumină dă'mi, cunoaștere, la fel și'nțelepciune,
cuprindere, pricepere, petrecerea cu Domnul;
și ce cuvinte mai voiești, acestea dă'mi, Fecioară,
să cercetez, să bucure firea mea cea sărmană.

Că toate poți, lui Dumnezeu fiindu'I Născătoare,
Împărăteasa Oştilor și decât toţi mai mare.
Ascultă rugăciunea mea, Maică Dumnezeiască,
și luminează'mi negura, preadulcea mea Marie.

și, pentru că'ndrumatu-m'ai și m'ai adus aicea,
nu mă lăsa în negura patimilor, Stăpână,

[5] Vrea să spună că Născătoarea de Dumnezeu are „τὰ δευτερεῖα τῆς Ἁγίας Τριάδος", adică locul al doilea în cinste, îndată după Sfânta Treime.

tu, dară, curăţeşte-mă, tu, dar, mă luminează,
şi de vrăjmaşii cei gândiţi chiar tu mă izbăveşte.

şi haina dă'mi, Stăpâna mea, dă'mi haina cea de nuntă,
veşmânt gândit şi netrupesc, Împărătească Maică,
la nunta Mirelui și eu să intru, Preacurată,
să nu fiu alungat cumva, ca un gol și netrebnic.

Da, dorul sufletului meu, de-Dumnezeu-Născătoare,
singură mângâierea mea, curata mea nădejde,
să nu mă lepezi, rogu-te, păzeşte-mă, Stăpână,
și'n sânurile lui Hristos tu poartă-mă de mână.

Și într-al morţii ceas cumplit alăturea fii mie,
sufletul să nu'mi tremure când va să lase trupul.
Căci cum voi trece vămile de-acolo, Preacurată,
de nu'mi vei fi alăturea, cum am să trec prin ele?

Vai mie, dulce Maica mea, multe îmi trec prin minte,
trei luptători asupră'mi stau, care mă'nving de-a pururi:
dracii, şi obiceiul meu, și firea slăbănoagă,
acestea, dar, mă stăpânesc, de nu'mi ajuți, Curată;

Trupul înclină ne'ncetat spre orice fel de-odihnă,
iar obiceiul rău se vrea a fi în legea firii;
iară diavolul viclean e-aproape, dă târcoale,
și ca fiara sălbatică război ridică mare.

De-a dreapta'ntinde cursa lui; iară că'l văd de simte,
merge la stânga deîndat', altă cursă'mi întinde;
dacă și pe aceasta'i stric, se-apropie din spate,
mi'nchide amintirile, m'aruncă în uitare.

De e luptat și de-acolo, din faţă se întoarce
închipuirii'i face rău și multe'mi năluceşte;

iar dacă și de-acolo'l prind, jos coborând, lovește
și preacumplit război trupesc de-acolo îmi stârnește.

Dar când puterea lui Hristos îi biruie și-acolo,
partea cugetătoare'ndat' o strânge din afară,
ne'ngăduind cât de puțin minții să se oprească,
făcând-o lucruri a gândi stricate și deșarte.

Ba, pe deasupra, inima de tot mi-o'zăvorăşte,
și'ntregul sac al inimii preastrâns împrejmuiește,
ne'ngăduind nici a sufla cumva cu ușurință,
ci greu de tot, amar cumplit, suflu scoate afară.

Cum dară singur voi putea, de-Dumnezeu-Născătoare,
să port acest cumplit război cu acest fel de fiare,
de tu nu mă vei învăța, cu Fiul tău, și dacă
nu va veni, de sus trimis, Duhul Mângâietorul?

ce ca un minunat zefir, dulce, boare subțire
intră în minte, în suflet, spălând tot ce-i simțire,
dând cunoștință, luminări, preamare limpezime,
pace în gânduri, la suflet întreagă'nzdrăvenire,

înțelepciune și cuvânt, pricepere, vârtute,
credință dând, nădejde dând, dragoste nesfârșită.
Dar ce folos am, ce folos, de zic acestea toate,
dacă orbesc, nu văd nimic, când tu te duci departe

și cele dimpotrivă fac, prostesc îmi este portul
și bâjbâi, umblu ca un orb, nu am discernământul?
Ba încă și'ngâmfându-mă, la fel ca fariseul,
uit, uit adeseori că'mi va veni sfârșitul.

Fierbinte, așadar, te rog, nu mă lipsi vreodată,
de blândă luminarea ta, Fecioară Preacurată,

ci şi aici m'acoperă, păzește-mă, Stăpână,
și-acolo, când voi fi la vămi, scapă-mă, ca o bună,

şi călăuzitoare fi'mi la Fiul și Cuvântul
Tatălui fără de'nceput şi-Atoatefăcătorul,
cu Sfinţii să mă veselesc, să mă bucur cu Drepţii,
cu binecinstitorii Sfinţi și Mucenici de-a pururi,

cu ale tale rugăciuni de maică preaprimite,
care'mblânzesc pe Dumnezeu, bucurând firea toată.
Amin.

8. Despre dragoste

Ca ieşitul din minţi stă, ca din vin e'n beţie,
și nimic nu mai zice [întru ceasul acela]
și nici limba n-o lasă nicidecum să grăiască,
şi nici inima, mintea, sufletul să voiască,

pentru că'mpărăţeşte Dragostea cea preadulce,
Iisus Mântuirea – dor mai dulce ca mierea –,
Făcătorul meu Tatăl, dimpreună și Duhul;
o, Treime Preasfântă, în Unime slăvită,

pentru suflet viaţa, inimii desfătarea,
minţii mele lumina, o, Iubire deplină,
Izvorule al Iubirii, şi credinţă, nădejde,
cum să Te am pe vecie Însuți Tu Mă învață.

Da, Iubirea mea dulce, Iisuse Hrisoase,
doar aceasta vestește'mi, altceva nu'Ți voi cere;

să Te am totdeauna, să Îţi cad la picioare,
să'Ţi sărut dulce rana şi-ale cuielor semne

şi să vărs lacrimi pururi într-a inimii jale,
pe picioare să'Ţi picur, ca Maria pe vremuri;
şi să nu mă despartă nici puteri, cât de multe,
stăpânii şi tristăţii lui Veliar vrăjmaşul

cu nici lumea întreagă, lumea toată, toată cu totul,
desfătări şi dulceţuri dintru veacul acesta.
Ci, fiind eu acolo, la picioare plângându-Ţi,
să'mi iei sufletul, Doamne, şi să'l pui unde ştii Tu.

Şi de-a pururi, Hristoase, Ziditorul meu Doamne,
să Te văd, să Te laud, să'Ţi aduc închinare
cu toţi Drepţii, Prorocii, şi cu toţi Mucenicii,
Cuvioşii, Părinţii şi Femeile sfinte,

şi oştirea întreagă a cereştilor Îngeri,
Heruvimi, Serafimi şi Stăpânii, Domnii, Tronuri,
şi cu Maica preadulce, A-tot-sfânta Fecioară,
Doamna noastră, Maria de-Dumnezeu-Născătoarea.
Amin.

9. Numele meu

N'am scris defel numele meu, ştiut e tuturora,
iar tu, dacă nu îl cunoşti, ascultă ca să'l afli;
obârşia lui – din nimic, pământ întâi făcut sunt,
pământ, dar, mă numesc, şi lut, pulbere şi ţărână;

şi din pământ m'a plămădit, m'a făcut Ziditorul,
cu suflet m'a împodobit, cuvântător, precum sunt;
şi încă m'a făcut Monah, ca să'L slăvesc pe Dânsul.
Mai mult deci nu mai căuta, să nu îţi faci păcate.

Şi tu, dar, mulţumeşte Lui, pe El slăveşte'L, dară,
că vrednic e a Se slăvi, vrednic de mulţumire,
Tatăl cel fără început, Unul-Născut Lui Fiul,
şi dimpreună Duhul Sfânt, Treimea cea Preasfântă.

de partea celor mântuiţi să ne învrednicească
cu-ale preadulcei noastre Maici soliri atotcurate,
şi-ale tuturor Sfinţilor molitve cuvioase. Amin.

10. Când te-aştepţi la primăvară[6]

Când te-aştepţi la primăvară şi în loc vine iarnă,
când, iarăşi, te-aştepţi la soare şi se'ntinde negură,
când şi de dai sărutare, obrazul tău palmă ia,
cu adevărat greu este să'nţeleagă mintea ta.

cu răbdare şi iubire şi prin rugăciune-arăţi
celui ce te ocărăşte sufleteştile cărări;
poate-atinge-vor vreodată căldura dulce de tot,
când se vor întoarce iar la al credinţei început.

În casa cea părintească fiul în odihnă e,
sub a stareţului mână monahul în tihnă stă.

[6] Manuscrisul acestui mic poem al Stareţului a fost publicat în cartea lui Nicolae Aliprantis, Stareţul Iosif Isihastul, De la Paros la peşterile Athosului urcând spre îndumnezeire, Atena 2006, pp. 95-96.

[illegible]

[illegible] l-a învrednicit pe [illegible]

[illegible] un pahar de apă [illegible]

[illegible]

[illegible] Timpul [illegible]

[illegible]

Anexe[154]

Tesalonic, 1 martie 1961

Cinstite frate duhovnicesc al meu, părinte Pantelimon, bucură-te în Domnul nostru! Sărut sfintele tale mâini şi cer sfintele tale rugăciuni, eu, nevrednica soră duhovnicească Eupraxia. Binecuvântează! Să aveţi sănătate, să avem sănătate.

1
Către Ieromonahul Pantelimon

Am primit scrisoarea ta binecuvântată, copilaşul meu. Mult s-a bucurat sufletul meu păcătos că îmi scrii. Primesc scrisorile tale la fiecare două zile. Le citesc şi plâng, eu, nevrednica. Aşa un frate duhovnicesc să am! Dumnezeu l-a învrednicit pe bătrânul nostru părinte Iosif să nască un astfel de copil. Mulţumesc lui Dumnezeu noaptea şi ziua. Dumnezeu să te lumineze totdeauna şi să te acopere de toate cursele cele rele. Amin.

Dulcele nostru Iisus să vină în inima ta şi să se aprindă înlăuntrul tău, să te faci lumină, să înţelegi pe dulcele Iisus al nostru ce dulce este. Să aprindă înlăuntrul tău, cel care faci rugăciunea cu metanierul, „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne!" Acestea să zici, ca să afli dulceaţă din dulceaţă, să plângi noaptea şi ziua, trupul întreg să-l sfinţeşti şi să înţelegi dacă dulcele nostru Iisus vine în inima ta, iar aceasta să se facă şi trupul să se facă moale ca elasticul. Iese trup lumesc, vine trup sfânt. Trupul, zice, lucrează

[154] Publicăm fragmentele de mai jos din scrisorile pe care le-a trimis ieromonahului Pantelimon Mitropoulos, în America, monahia Eupraxia (1890-1964), ucenică a lui Gheron Iosif, deoarece în acestea se arată elemente deosebite ale personalităţii Bătrânului. Stareţa Eupraxia s-a născut în Trapezunda, din Pont. Ştia puţină carte, iar în scrisorile sale folosea dialectul pontic. Semna „Eupraxia monahia, a lui Iosif." Vezi în introducere.

ca ceasul. „Doamne, Iisuse al meu, Hristoase al meu, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-ne!" să zici înlăuntrul tău. Trupul întreg să nu se oprească. Pe acestea să le câştigi cu tăcerea, în întuneric, lumină să nu fie. Acoperă-ţi cu culionul fața ta, ca să zici rugăciunea. Sfinţeşte trupul, care se face mort.

Atunci să vezi ce simţea sfântul nostru Părinte. Rugăciunea să te ajute să sălăşluiască înlăuntrul tău dulcele nostru Iisus. Amin.

Eu, păcătoasa, îţi urez să se facă în tine lumină. Ispita să se teamă să vină şi să se ardă. Dumnezeu a dat bogăție și eu am dat iubire lui Dumnezeu, care îl ascultă pe Bătrânul meu. Sfântul meu Bătrân a zis: „Nu te teme, eu voi avea grijă de tine. Voi purta haine lumeşti, voi lucra, îţi voi purta de grijă." Unde este? De la mine mai întâi, a murit. S-a sfințit.

Până acum, Dumnezeu nu m-a lăsat, dar multe am suferit de la nevoință. Acum sunt bătrână, bolnavă, am astm bronșic. [...]

Să te rogi pentru mine, păcătoasa. Eu nu uit binele pe care mi l-ai făcut şi îţi sunt pentru totdeauna datoare. Cu lacrimi fierbinți îţi doresc de bine.

Eupraxia monahia, a lui Iosif

2
Către Ieromonahul Pantelimon

22 decembrie 1961

Multe daruri mi-a dat Dumnezeu. Tot trupul meu zice rugăciunea. De la dulceața rugăciunii se aprinde lăuntrul meu. Ah, ah, ah, dulce Iisus! Plâng. Nu pot. Ia sufletul meu. Plâng. Nu sunt vrednică să zic rugăciunea. Plâng. [...] Acum am ridicat o colibioară micuță,

isihie pustnicească, și o vede soarele [...] Fac rugăciunea stând jos tot timpul. Numai rugăciunea, altceva nimic. De treizeci și unu de ani, aceasta fac. Bătrânul nostru, Părintele Iosif, sfințitul, această binecuvântare a dat. Și mângâierea mea, toate, rugăciunea, isihia, noaptea și ziua. Fac întunecată cămara mea, mă rog, nu vreau să vorbesc cu nimeni. Isihie, îmi adun mintea mea, plâng păcatul meu. Nu am făcut în viața mea fapte. De treizeci de ani sunt cerșetoare. Dau slavă dulcelui nostru Iisus. Am avut de toate și le-am dat pentru iubirea lui Dumnezeu, dulcele nostru Iisus.

3
Către Ieromonahul Pantelimon

26 octombrie 1962

Cinstitul şi mult iubitul meu copil, părinte Pantelimon, rărunchii mei, dulceaţa mea, copilaşul meu de aur, bucură-te în Domnul! Îţi sărut mâinile tale sfinte şi îţi cer sfintele tale rugăciuni. Totdeauna, nevrednica măicuţă a ta duhovnicească, Eupraxia păcătoasa. Să aveţi sănătate, să avem sănătate.

A venit Panagiotis, copil bun, luminat, Dumnezeu să-l păzească de curse cu rugăciunea ta. Multă evlavie are la preacuvioșia voastră. Sfințitul meu copil, ai trimis icoana lui Hristos al nostru, pătimind[155]. Mulțumesc mult! Te rog, dacă ai astfel de icoane, îmi doresc și eu. De la multa mea nevoință, lacrimi zi și noapte, ochii mei s-au închis. Domnul nostru răstignit varsă sânge din coasta sa. Și eu pun gura mea, curge în gura mea, călduț, călduț. Strig, plâng, nu pot să mă despart de lângă El. Vreau să plec. Să plec. Ceasul a trecut, dar nu pot

[155] Se referă la icoana Pogorârii de pe Cruce – n.tr.

să-L las. Nu cu ochii mei, Dumnezeu să te lumineze să înțelegi. S-a înserat și părintele nostru și surorile mă așteaptă. În sfârșit, m-am dus. Părintele nostru: „Unde ai fost?" Mi-a dat două palme peste față. „Ai canon să stai în picioare", zice. Și eu am stat în picioare și am zis rugăciunea și ochii mei închiși în întuneric. A venit un porumbel alb la pieptul meu, ochii lui străluceau ca diamantul. A zburat pe pieptul meu și a intrat în gura mea. Eu m-am cutremurat. Părintele nostru ne-a zis: „Ce s-a întâmplat?" Nu i-am spus. Totdeauna simt pe pieptul meu pe Preasfânta Treime înlăuntrul meu. De aceea, dacă ai un astfel de dulce Iisus răstignit, care curge, să-L beau călduț, călduț, cu lacrimi, lacrimi.

Păcătoasa, nevrednica Evpaxia monahia, a lui Iosif.

Mă rog pentru voi.

4
Către Ieromonahul Pantelimon

Tesalonic 5 octombrie 1963

Rărunchii mei, sufletul meu, dragul meu, copilul meu de aur, am aflat că te-ai dus în America împreună cu Elefterie. I-am scris lui Petru, soldatul. Ieri-seară a venit acasă la mine și a zis: „Banii aceștia i-a dat părintele Pantelimon lui Elefterie și Elefterie i-a trimis la mine, ca să-i dau maicii Eupraxia. Ia-i ca să îți cumperi sobă electrică. Trei sute de drahme." Mulțumesc dulcelui nostru Iisus, vouă vă mulțumesc îndoit. Să dea Dumnezeu ca obștea ta să le iconomisească. Să dea dulcele nostru Iisus bună luminare. Mă rog eu, nevrednica, ziua și noaptea, cu lacrimi fierbinți. [...]

Să mă ierți mult, iubire duhovnicească, și iarăși îți sărut sfintele tale mâini și cer sfintele tale rugăciuni, slăvesc pe dulcele nostru Iisus. Mândria a venit în

capul meu, de aceea slăvesc pe dulcele nostru Iisus să-mi ierte păcatul meu. Roagă pe Dulcele nostru Iisus să asculte rugăciunea ta, căci ai rugăciune smerită. Să mă iertați, căci am făcut neascultare părintelui nostru, am spus cuvinte, a ieșit minciună, de aceea au venit peste capul meu aceste chinuri, de la mândria mea.[156]

Eu nu vreau nimic. Sunt obișnuită. Numai dulcele nostru Iisus să mă pună în Rai și să nu mă alunge de acolo. Aceasta vreau. Plâng pentru iertarea păcatului meu și dau slavă pentru bătrânețile mele. Mulțumesc dulcelui nostru Iisus, numai să mă mântuiesc, să merg în Rai, cu rugăciunea ta, aceasta vreau. Această viață, de bine, de rău, va trece. Numai să dea Dumnezeu putere de răbdare.

5 Către Sora Varvara

Varvara[157],

Îi trimit părintelui (Partenie) puțin tsipouro. Este curat, ca să bea puțintel, acum că e frig. Aș fi trimis și puține prăjituri, dar sufăr cu urechea și nu am putut să fac nimic. Și Dionisie pleacă dimineața și vine târziu.

Îmi exprim îndoiala încă o dată. Să mă ierte. Te rog să îmi aduci sticluța, nu uita, și trăistuța. Ai grijă de

[156] Referire la calomnia pe care a suferit-o Gheron Iosif pe tema Mânăstirii Sfântului Nicolae din Gherovitsa. Vezi în introducere și în scrisoarea 19.
[157] Această scrisoare a fost trimisă de Erghina fiicei sale Varvara, pe când aceasta era soră la Mânăstirea Adormirea Maicii Domnului din Trakomakedones. Din cele scrise se vede războiul lăuntric pe care îl avea Erghina ca mamă. Pe de o parte voia ca fiica ei să devină monahie, pe de altă parte, simțământul nu o lăsa și încerca să o convingă să se întoarcă înapoi acasă și să trăiască ca monahie lângă ea. Bătrânul, în scrisoarea 34, scrie: „Dacă se poate așa ceva, dacă s-a auzit vreodată să devii monahie lângă mama ta!" De asemenea, când a aflat că Erghina nu s-a aflat la tunderea în monahism a Varvarei, Gheron Iosif o ceartă aspru. (Scrisoarea 35)

lucrurile tale toate, căci ești uitucă. Să le aduni pe toate în linişte. Nu uita sticla, deoarece nu am alta.

Şi iarăşi te îmbrățișez. Plâng, copilul meu, că vei veni aici, în iad. Eşti acolo și sunt fericită. Dar ce să fac?

Maicii stareţe Athanasia şi Agapiei, respectele mele smerite. Cu nevrednicia mea le doresc să trăiască, să mulţumească pe Domnul și pe oameni. Sunt foarte îndatorată, deoarece te luminează cu cuvintele lor bune. Să le dăruiască preabunul Dumnezeu Raiul. Căci nu sunt în stare să le mulţumesc, nici cu cuvântul, nici cu fapta.

Altădată le voi scrie. Şi le rog să se roage întotdeauna, și pentru tine, chinuita, și pentru nefericitul Dionisie, şi pentru mine, mai nevrednică decât toți oamenii. De asemenea și pentru tatăl vostru, pe care eu l-am osândit. Să se roage şi să aducă Dumnezeu ceasul în care să se adune din înşelăciunea lumii.

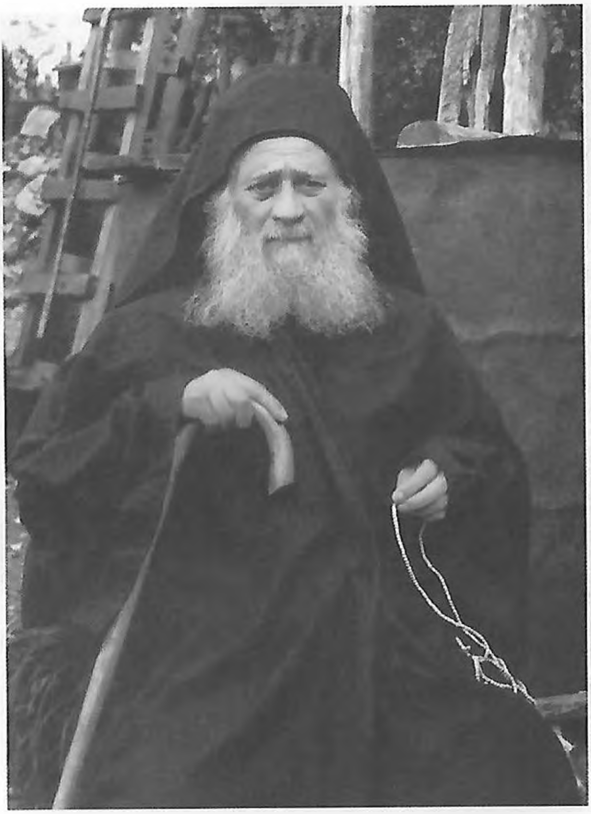
Şi iarăşi te îmbrățișez.

Varvara mea, îți scriu să vii, iar ochii mei curg. Dar ce să facem? Să aducă Hristos ceasul acela. Lui Dumnezeu Laudă.

Cuprins

Poezii

Fotografii

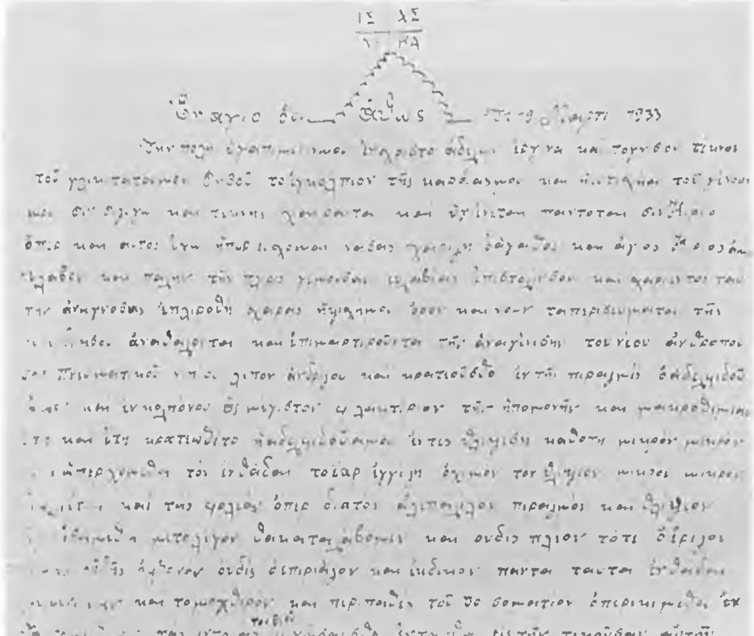
1. Gheron Iosif Isihastul (2.11.1897 – 15.8.1959).

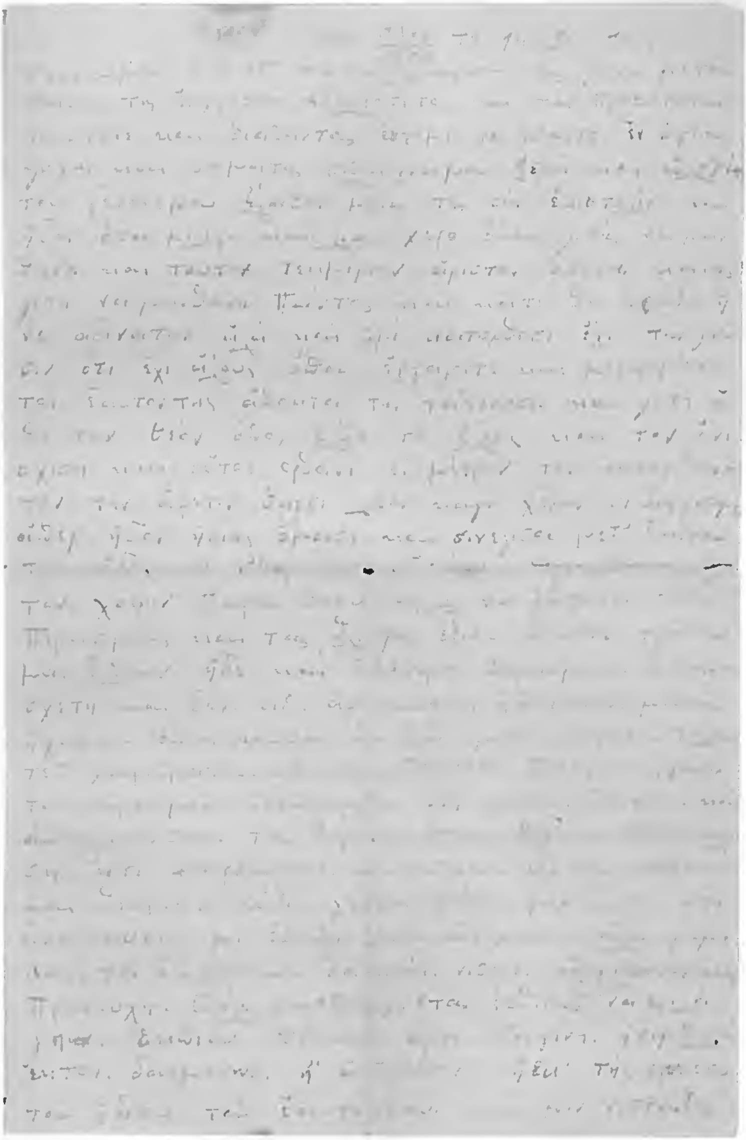
2. Bisericuța Cinstitului Înainte-Mergător în peșterile de la Sfânta Ana Mică (Mikra Aghia Anna)

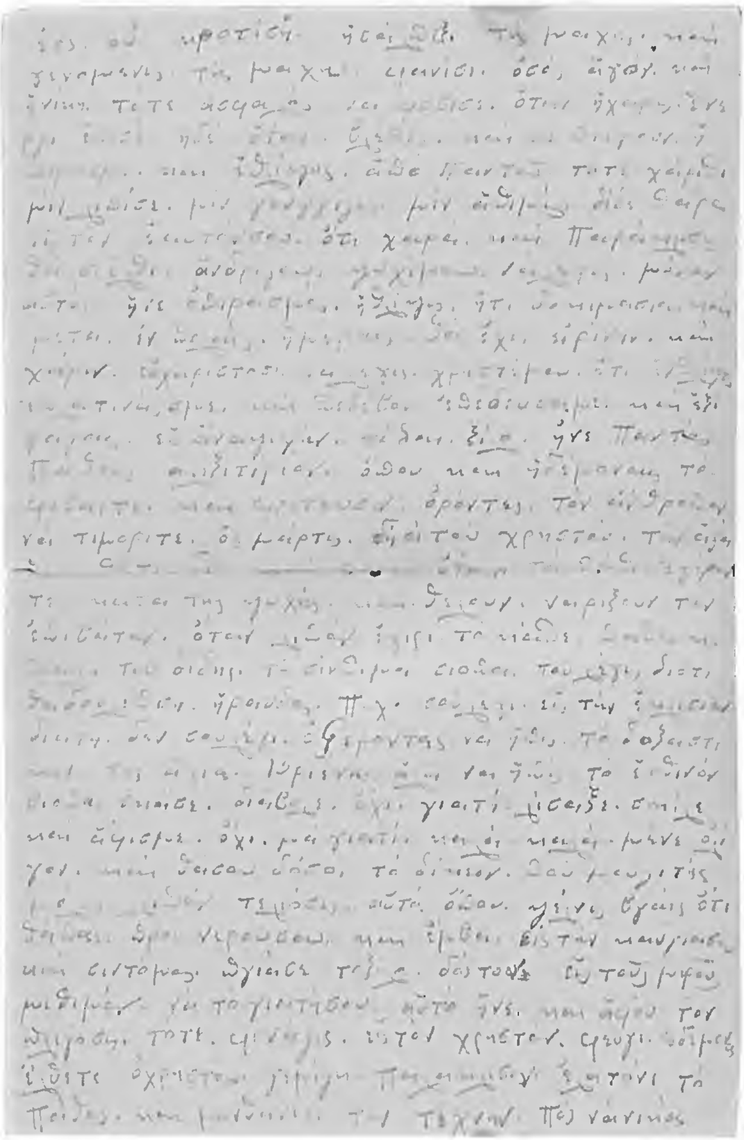
3. Gheron Iosif la vârstă tânără

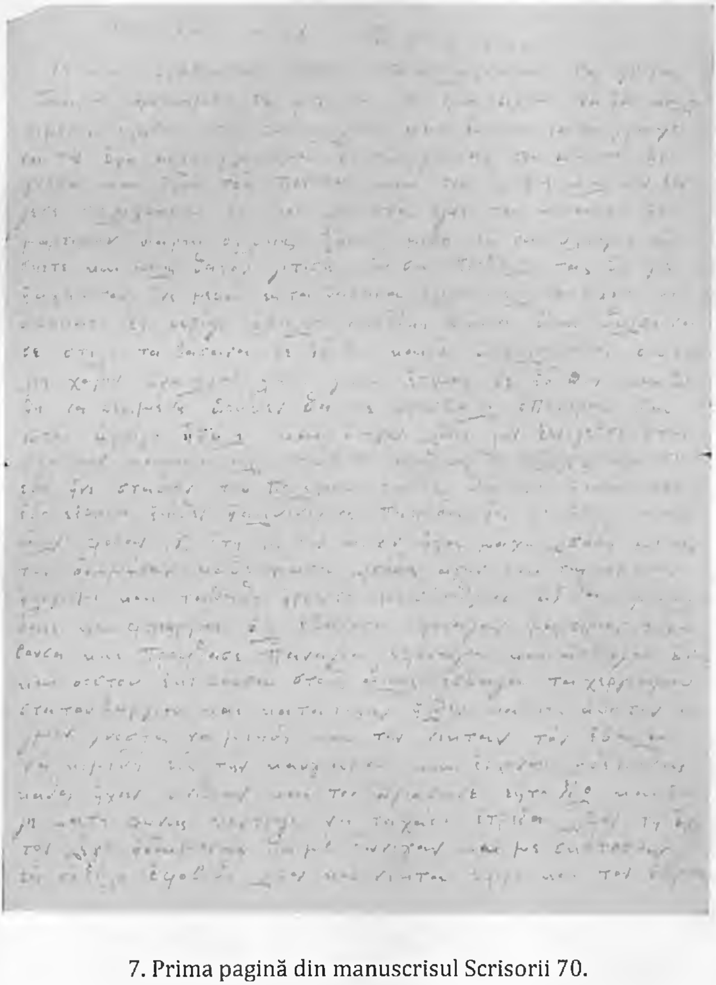
4. Prima pagină din manuscrisul Scrisorii 4

5. Prima pagină din manuscrisul Scrisorii 48

6. Pagina a doua din manuscrisul Scrisorii 48

7. Prima pagină din manuscrisul Scrisorii 70.

8. Fotografie de familie din 1924. Jos, în dreapta, cu broboadă, se vede mama Părintelui Iosif, Maria. Între alte rudenii se disting frații acesteia: Antonie (așezat, cu mustața mare), Mihail (al patrulea din stânga) și Annezo (lângă ea).

9. Obștea lui Gheron Iosif la Schitul Sfântul Vasile. De la stânga: Părintele Efrem (Karagiannis), Părintele Arsenie, Gheron Iosif (așezat), Părintele Ioan (Vlahul) și Părintele Atanasie (frate după trup al lui Gheron Iosif)

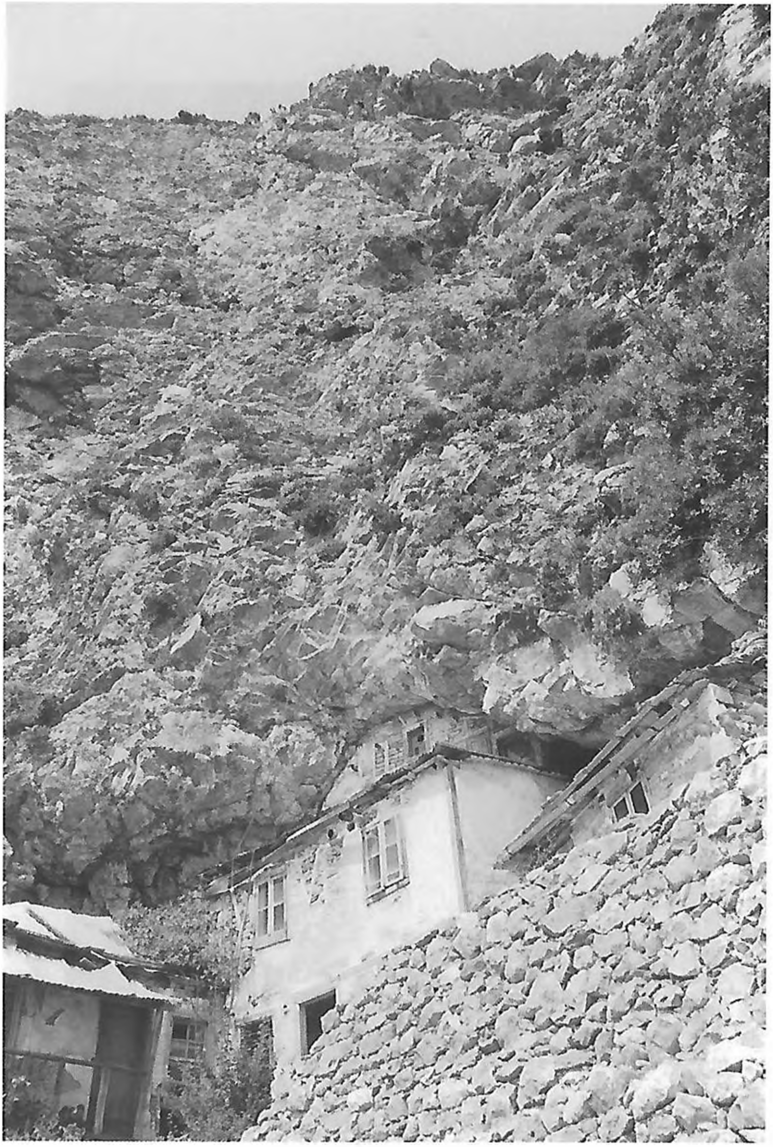
10. Francisc (Gheron Iosif) în vârstă de aproximativ 20 de ani (stânga) împreună cu frații săi: Leonard (dreapta) și Manole (centru)

11. Gheron Iosif ca tânăr monah

12. Gheron Iosif împreună cu Gherontissa Eupraxia (1890-1964)

13. Peștera Sfântului Atanasie de la Vigla, unde a primit Schima mare Gheron Iosif.

14. Chiliile (sus) şi bisericuţa (jos) Colibei Cinstitului Înainte-Mergător de la Schitul Sfântul Vasile, unde s-a aşezat Gheron Iosif cu prima sa obşte, din 1926 până în 1938.

15. Vedere exterioară și interioară a chiliilor din peșterile de la Sfânta Anna Mică (Mikra Aghia Anna)

16. Nepoata lui Gheron Iosif, Monahia Vrieni.

17. Obștea lui Gheron Iosif Isihastul la Noul Schit (Nea Skiti). De la stânga: Papa-Haralambie (Dionisiatul), Părintele Arsenie, Părintele Iosif (Vatopedinul), Gheron Iosif (așezat), Părintele Theofilact, Papa-Efrem (Filotheitul și ulterior Arizonitul)

18. Gheron Arsenie (1886-1983), împreună
nevoitor cu Gheron Iosif.

19. Gheron Iosif împreună cu Părintele Athanasie, fratele său după trup.

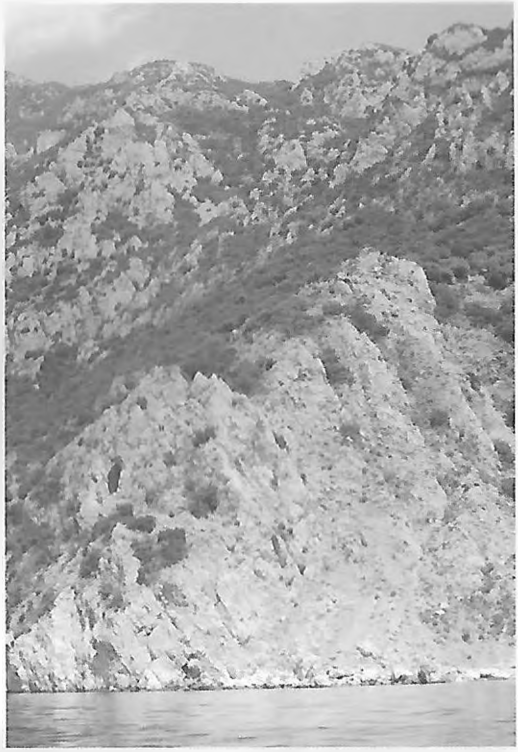

20. Monahul sârb Gheorghe (Branko) Vitcovici
(1920-1972). Vezi Scrisorile 94 şi 98.

21. Gheron Iosif Isihastul (1897-1959).

22. Vedere panoramică a regiunii Sfânta Anna Mică (Mikra Aghia Anna). În centru fotografiei se află peșterile cu bisericuța Cinstitului Înainte-Mergător, unde s-a așezat Gheron Iosif împreună cu obștea sa din 1938 până în 1953.

23. Foto jos: Peșteră în apropierea Colibei Buna-Vestire a Maicii Domnului de la Katounakia.

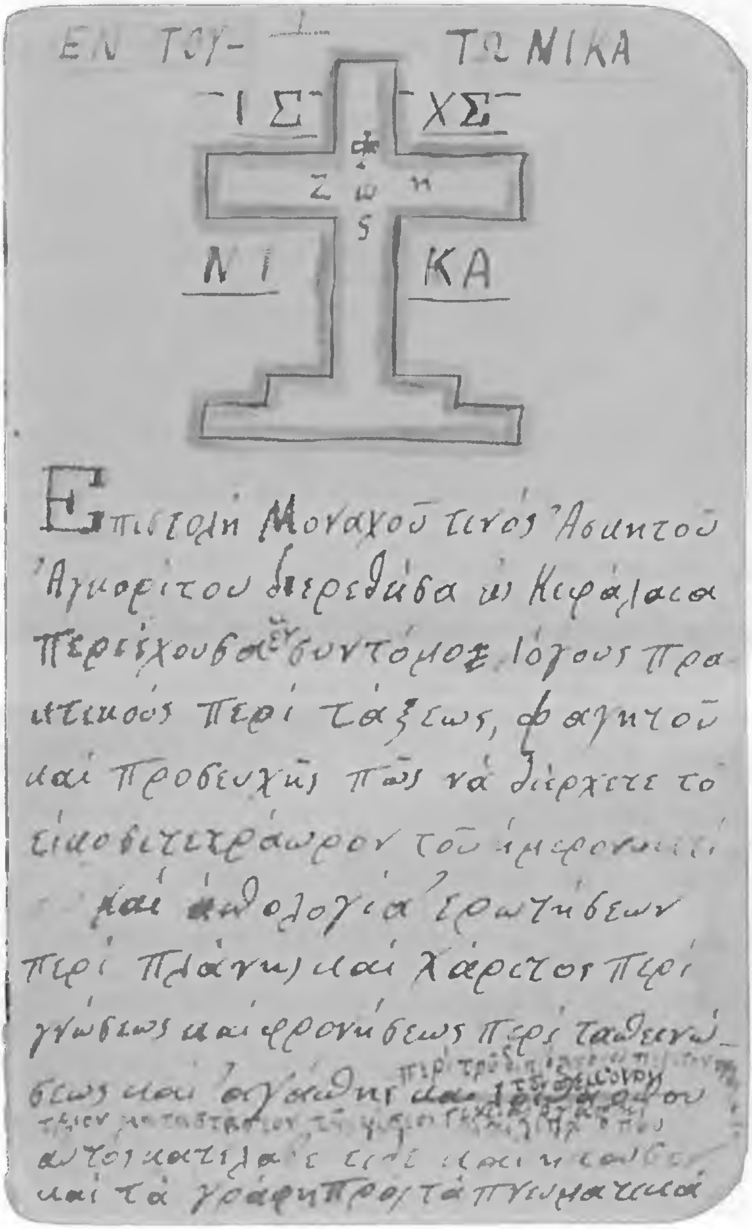
24. Interiorul paraclisului Cinstitului Înainte-Mergător de la Sfânta Ana Mică.

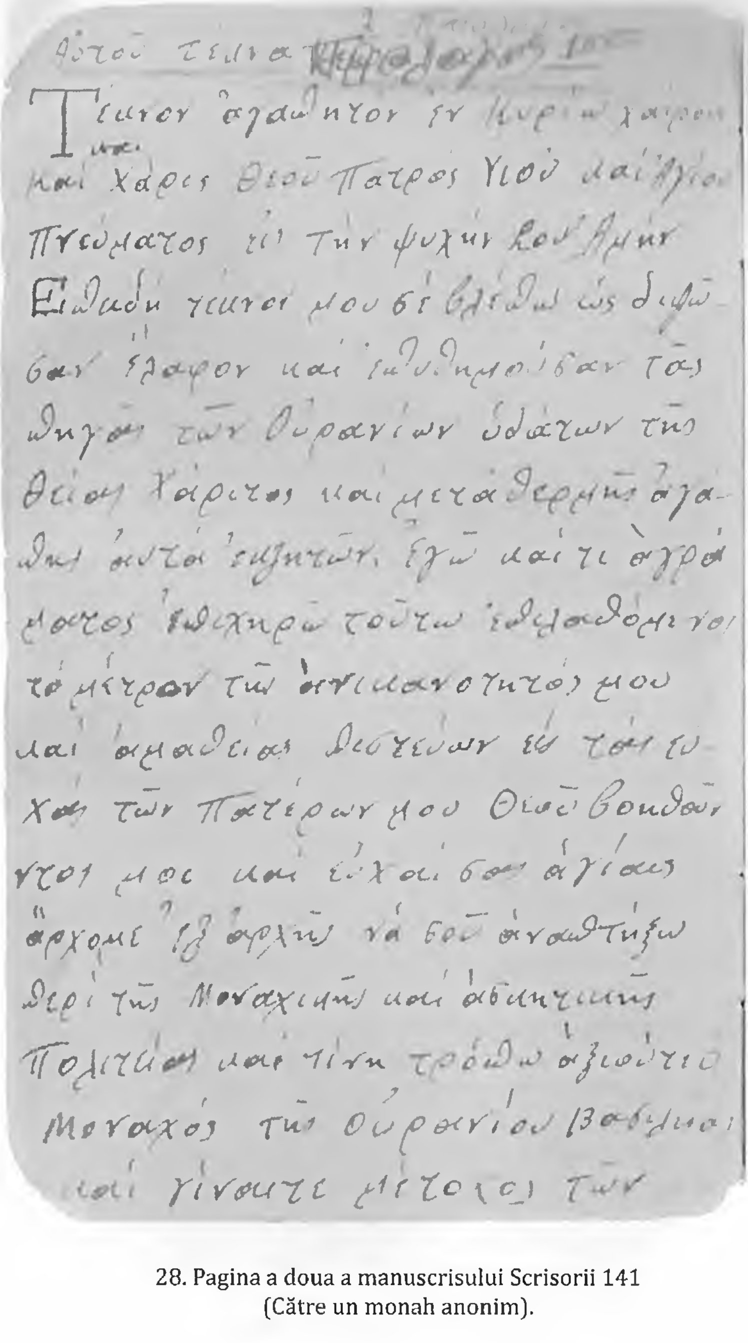
25. Obştea lui Gheron Iosif Isihastul la Schitul Nou (Nea Skiti), cu puţin înainte de adormirea lui în Domnul. De la stânga: Părintele Atanasie (fratele Părintelui), Papa-Efrem (Filotheitul, ulterior Arizonitul), Părintele Arsenie, Părintele Iosif (Vatopedinul), Gheron Iosif, Părintele Theofilact, Papa-Haralambie (Dionisiatul).

26. La Chilia lui Gheron Iosif Vatopedinul (2002). Gheron Iosif Vatopedinul este înconjurat de Stareţi atoniţi, nepoţi duhovniceşti ai lui Gheron Iosif Isihastul. De la stânga: Arhim. Filothei, Stareţul Sfintei Mânăstiri Karakalu, Arhim. Nicodim, Stareţul Sfintei Mânăstiri Filothei, Arhim. Agathon, Stareţul Sfintei Mânăstiri Konstamonitu, Arhim Efrem, Stareţul Sfintei Mânăstiri Vatopedu şi Arhim. Iosif, Stareţul Sfintei Mânăstiri Xiropotamu.

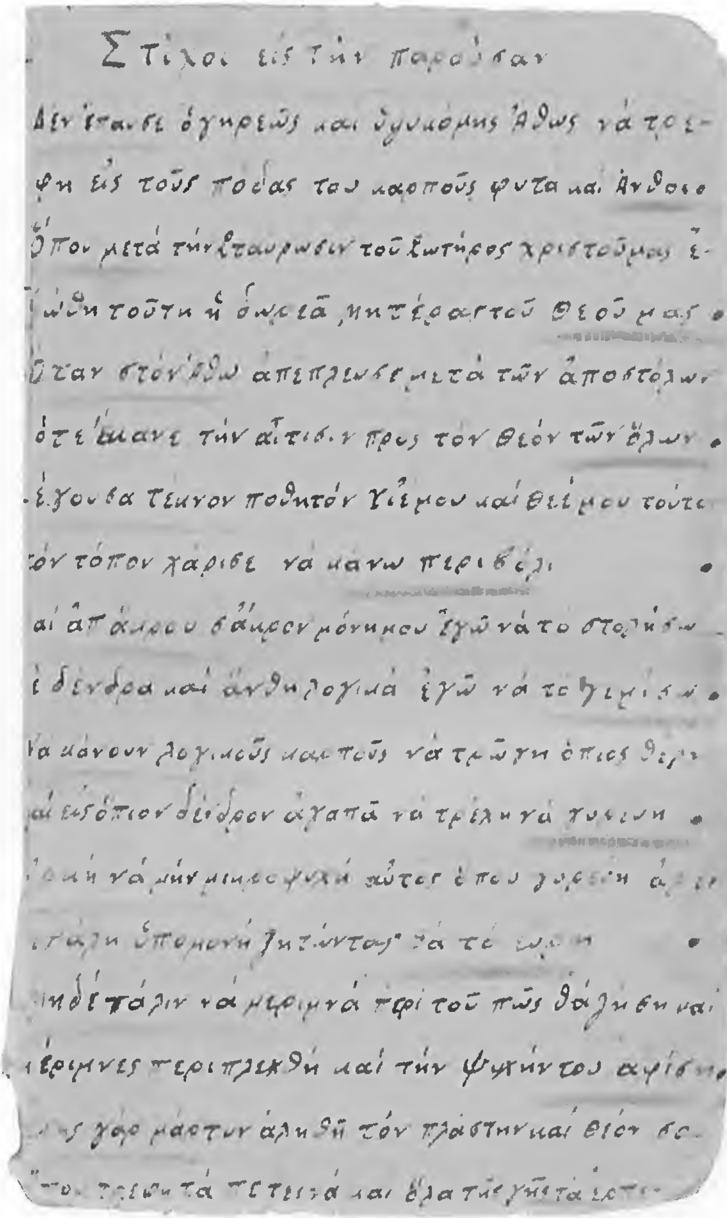

27. Prima pagină a manuscrisului Scrisorii 141 (Către un monah anonim). În partea de jos a paginii se disting corecturile de mână ale lui Gheron Iosif.

Τέκνον ἀγαπητὸν ἐν Κυρίῳ χαίρειν
καὶ χάρις Θεοῦ Πατρὸς Υἱοῦ καὶ Ἁγίου
Πνεύματος εἰς τὴν ψυχήν σου. Ἀμήν.
Ἐπειδὴ τέκνον μου σὲ βλέπω ὡς διψῶ-
σαν ἔλαφον καὶ ἐπιθυμοῦσαν τὰς
πηγὰς τῶν οὐρανίων ὑδάτων τῆς
θείας Χάριτος καὶ μετὰ θερμῆς ἀγά-
πης αὐτὰς ἐπιζητῶν, ἐγὼ καί τι ἀγρά-
ματος ἐπὶ χειρὸς τούτῳ ἐπισταθόμενος
τὸ μέτρον τῆς ἀνικανότητός μου
καὶ ἀμαθείας δεόμενον εἰς τὰς εὐ-
χὰς τῶν Πατέρων μου Θεοῦ βοηθοῦν-
τος μοι καὶ εὐχαῖς σου ἁγίαις
ἄρχομαι ἐξ ἀρχῆς νὰ σοῦ ἀναπτύξω
περὶ τῆς Μοναχικῆς καὶ ἀσκητικῆς
πολιτείας καὶ τίνι τρόπῳ ἀξιοῦται ὁ
Μοναχὸς τῆς οὐρανίου βασιλείας
καὶ γίνεται μέτοχος τῶν

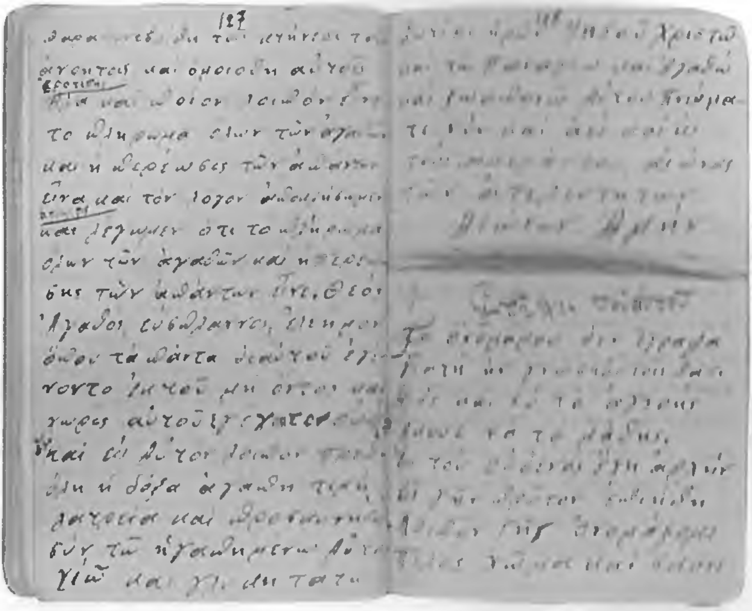
28. Pagina a doua a manuscrisului Scrisorii 141
(Către un monah anonim).

Στίχοι εἰς τὴν παράδεισον

Δὲν ἔπαυσε ὁ γηρεὼς καὶ δύναμις Ἄθως νὰ τρέ-
φῃ εἰς τοὺς πόδας του καρποὺς φυτὰ καὶ ἄνθοι
ὅπου μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μας ἐ-
δώθη τοῦτη ἡ δωρεά, μητέρα τοῦ Θεοῦ μας.
Ὅταν στὸν Ἄθω ἀπέπλευσε μετὰ τῶν ἀποστόλων
ὅτε ἔκανε τὴν αἴτησιν πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ὅλων.
Ἔχουσα τέκνον ποθητὸν Υἱέ μου καὶ Θεέ μου τοῦτο
τὸν τόπον χάρισε νὰ κάνω περιβόλι.
καὶ ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου μόνη μου ἐγὼ νὰ τὸ στολίσω
[illegible] δένδρα καὶ ἀνθολογικὰ ἐγὼ νὰ τὸ γεμίσω.
Νὰ κάνουν λογιῶν καρποὺς νὰ τρώγῃ ὅποιος θέλει
καὶ εἰς ὅποιον δένδρον ἀγαπᾷ νὰ τρέχῃ νὰ τυχαίνῃ.
[illegible] καὶ νὰ μὴν μείνῃ ψυχὴ αὐτοῦ ὅπου [illegible]
[illegible] ὑπομονὴ ζητῶντας [illegible]
[illegible] καὶ δὲ πάλιν νὰ μεριμνᾷ περὶ τοῦ πῶς θὰ ζήσῃ καὶ
[illegible] μέριμνες περιπλεχθῇ καὶ τὴν ψυχήν του ἀφήσῃ.
[illegible] γὰρ μάρτυρα ἀληθῆ τὸν πλάστην καὶ Θεὸν [illegible]
[illegible] τρώγουν τὰ πετεινὰ καὶ ὅλα τῆς γῆς τὰ ἑρπετά

29. Pagina verso a începutului manuscrisului care conține Scrisoarea 141 (Către un monah anonim), cu versuri scrise de Gheron Iosif.

30. Foto sus: Paginile 127 și 128 ale manuscrisului Scrisorii 141 (Către un monah anonim),.

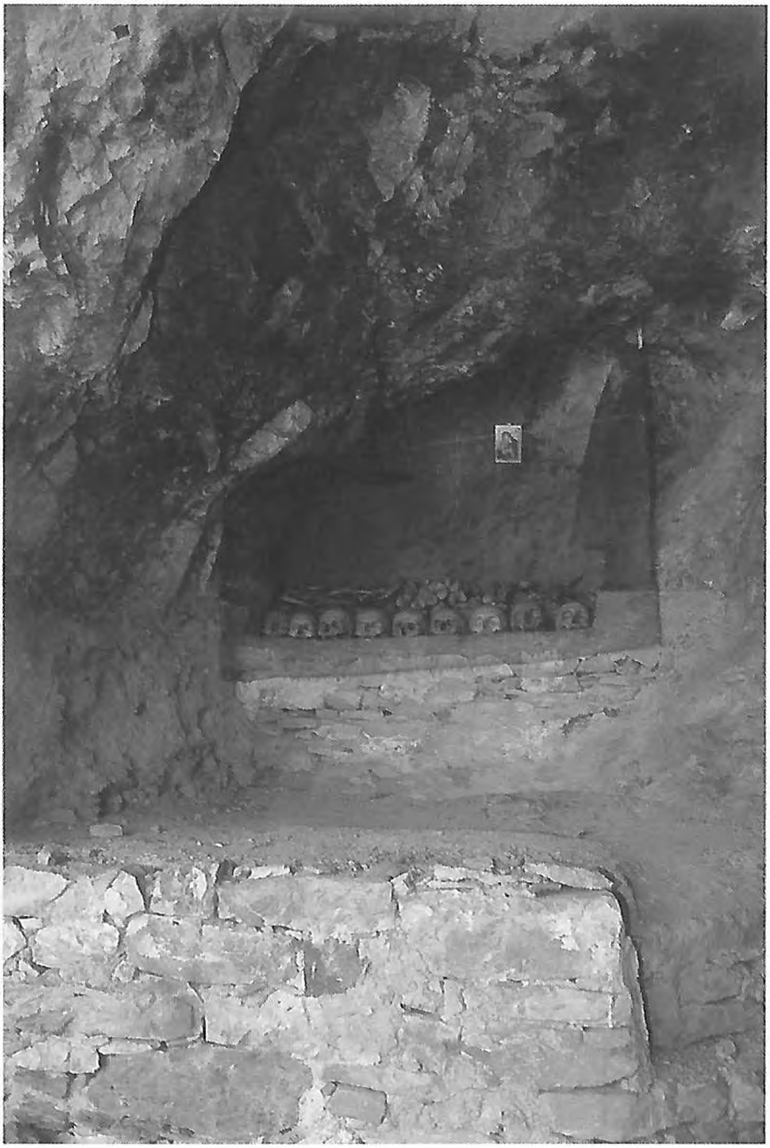
31. Foto jos: Teacă brodată în care se păstra manuscrisul broșurii cu Scrisoarea 141 (Către un monah anonim)

32. Vedere exterioară a mormântului lui Gheron Iosif Isihastul la Nea Skiti, după transformarea lui în paraclis.

33. Mormântul lui Gheron Iosif Isihastul.

34. Interiorul peșterii Bunei-Vestiri de
la Katunakia.

35. Raclă cu parte din moaștele Cuviosului Iosif Isihastul
care se găsesc la Sfânta Mânăstire a Vatopedului.

36. Kara (capul) Cuviosului Iosif Isihastul care se află la
Mânăstirea Cuviosului Antonie cel Mare din Arizona.